

შველი ქართული
აგიოგრაფიული
ლიტერატურის ძეგლები

II

ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები

წიგნი II

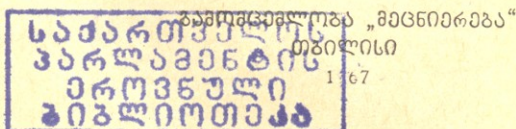
(XI—XV სს.)

დასაბეჭდად მოამზადეს

ილ. აბულაძემ, ნ. ათანელიძეილიძემ, ნ. გოგუაძემ, მ. დოლაძეიძემ,
ც. ქურციკიძემ, ც. ჭანკიევმა და ც. ჯღამაიამ

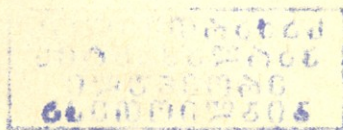
ილია აბულაძის

ხელმძღვანელობითა და რედაქციით



კრებული „ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები“ გათვალისწინებულია გამოვიდეს 4 ტომად. I ტომში, რომელიც ახლახან გამოიცა, შევიდა უძველესი პერიოდის (V—X სს.) ორიგინალური ქართული ძეგლები, ხოლო წინამდებარე II ტომი შეიცავს მომდევნო (XI—XV) საუკუნეთა ძეგლებს, ტექსტები მეცნიერულ-კრიტიკულად არის დადგენილი ყველა ხელმისაწვდომი ნუსხის მიხედვით.

ძველი ქართული მწერლობის ამ მეტად მნიშვნელოვან ძეგლთა გამოქვეყნება დიდად შეუწყობს ხელს ქართული ენისა და ლიტერატურის განვითარების ისტორიის შესწავლას. ამასთანავე ეს ძეგლები წარმოადგენს საქართველოს ისტორიის უძვირფასეს პირველწყაროს, რამდენადაც მათში გადმოცემული ისტორიული ამბები აღწერილია უმეტესად თვითმხილველთა მიერ.



წინასიტყვაობა

ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლების მორიგი, მეორე ტომი პირველის გაგრძელებას წარმოადგენს. აქ შესულია ყველა ის ქართული აგიოგრაფიული ნაწარმოები, რომლებიც მე-10 საუკუნის გასულსა და მომდევნო საუკუნეებში შექმნილა (უმთავრესად XI—XV სს-ში). ისინი ძირითადად „ცხოვრების“ წიგნებს წარმოადგენენ.

XI—XV სს-ის მანძილზე აღმოცენებული ქართული აგიოგრაფიული ძეგლები, რომლებიც წინამდებარე წიგნში აისახნენ, შემდეგია:

1. ცხოვრება ილარიონ ქართველისაჲ,
2. ცხოვრება იოვანესი და ეფთჳმესი გიორგი მთაწმიდლისა,
3. ცხოვრება გიორგი მთაწმიდლისაჲ გიორგი მცირისა,
4. წამება არჩილ მეფისაჲ ლეონტი მროველისა და
5. ცხოვრება პეტრე ქართველისაჲ.

უკანასკნელის შედგენა დაკავშირებულია XIII თუ XIV სს-ის ქართველი ავტორის სახელთან, ვინმე მაკარისთან. მისივე განცხადებით, მას ეს ტექსტი სირიულიდან გადმოუღია. ძეგლი, მართალია, მთლად ორიგინალური არ გამოდის, მაგრამ სანამ მისი სრული ბადალი ჯერჯერობით არც სირიულზე და არც სხვა რომელიმე საქართველოს მეზობელ ქრისტიან ხალხთა ენაზე არსად ჩანს, ამდენად პირობით იგი შეიძლება მაკარი ქართველის ქმნილებად იქნეს მიჩნეული.

აქ აღნიშნული ძეგლებიდან მხოლოდ თითო ნუსხითაა მოღწეული ილარიონ ქართველის ცხოვრების წიგნი (A—558) და პეტრე ქართველის ცხოვრების ვრცელი რედაქცია (H—1760). სხვები ერთზე მეტი ხელნაწერებით შემონახულან. ყველა ისინი შეძლებისამებრ გამოვიყენეთ გამოცემისას.

ტექსტების გამართვისას ამ წიგნშიც ხელნაწერებთან ერთად გამოყენებულია არსებული გამოცემებიც, მით უმეტეს, თუ ისინი საგანგებო შესწავლის საგანი ყოფილან.

წინამდებარე ტომში შემაჯალ აგიოგრაფიულ ძეგლთა გამოსაცემად მომზადებაზე მუშაობდნენ: ილ. აბულაძე, ლ. ათანელიძე-

ლი, ნ. გოგუაძე, მ. დოლაჭიძე, ც. ქურციკიძე, ც. ჰანკიევი და ც. ჯღამაია.

ილარიონ ქართველის ცხოვრების ტექსტი გადმოწერა დედოფელი დან მ. დოლაჭიძემ, იოანესა და ეფთჳმეს ცხოვრების ტექსტის პირველი ნახევარი — ლ. ათანელიშვილმა, მეორე ნახევარი კი — ც. ჰანკიემა. გიორგი მთაწმიდლის ცხოვრების ტექსტი გადმოწერეს ნ. გოგუაძემ (პირველი ნახევარი) და ც. ქურციკიძემ (მეორე ნახევარი). არჩილის წამების ტექსტი გადმოწერა ილ. აბულაძემ, პეტრე ქართველის ცხოვრების რედაქციები — ც. ჯღამაიამ.

ვარიანტების ამოწერაში დასახლებული პირები ერთმანეთს შეველოდნენ, ხოლო ტექსტს ისინი თითოეულმა წვერმა ცალკე შეურჩია და გაუწყო.

ილ. აბულაძე

ტექსტები

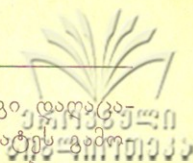
66] ცხორებად და მოქალაქობად წმიდისა და ნებარისა
მამისა ჩუენისა ილაკიონ ჟართველისად

გუაჟურთენ, უფალო!

I. ბრწყინვალჲ არიან და ყოლად შუენიერ სიტყუანი წმიდა-
თა წერილთანი, რომელნი-იგი აღიწერნეს მადლითა სულისა წმი- 5
დისაჲთა სამოდღურებელად ყოველთა მორწმუნეთა და სამკაულად
წმიდისა ეკლესიისა, რომელთა მიერ განშუენდების ვითარცა სძალი,
შემოსილი დიდებითა, და განაშუენებს შვილთა თჳსთა ელვარებითა
სიკეთისა მისისაჲთა. და ვითარცა ყუავილთა მიერ არისათა სულ-
ნელ ჰყოფს სწავლის-მოყუარეთა კრებულსა და აღსძრავს ყნოსად 10
კუალსა ნელსაცხებელთა მისთასა და მიდევნებად სულნელებასა სა-
კუმეველთა მისთასა. რამეთუ ვინაჲთგან შეეყო იგი სიძესა მას სულ-
თა განწმედითასა, მიერთგან მიართუნა მან შემდგომად მისა კრე-
ბულნი მორწმუნეთანი, რომელნი-იგი მოყუას მისა იწოდნა სიკეთი-
სათჳს სულიერისა სამკაულისა და პირად-პირადად შუენიერებისა 15
მრავალსახეთა მათ სათნოებათა მიერ, ვითარცა ფესუდითა ოქ-
როვანად განრჩუნვილითა შემკობილნი, და ვინაჲ-იგი დადგეს დე-
დოფალი მარჯუენით მეფისა ტაძართა მათ შინა სამეუფოთა და რაჲ-
თა ესენიცა მის თანა დადგომად ღირს იქმნენ შესაკრებელსა მას
შინა დიდსა პირმშობთასა, ვითარცა იტყუჳ დავით, ვითარმედ: „ეკ- 20
ლესიასა შინა დიდსა აღვიარო შენ“*, სადა-იგი ღმერთი ღმერთთა
შორის იცნობებოდის მათ მიერ, [v] რომელნი-იგი წინაჲსწარ იცნნა
და წინაჲსწარცა განაჩინნა პატივსა მას ღმერთყოფისასა მიღებად,
რომელთა თანა შეირაცხა დიდი ესე და ბრწყინვალჲ, ყოლად
საწადელი და სასურველი მამაჲ ჩუენი ილაკიონ, მაღალი სათნოე- 25
ბათა მოღუაწებითა და უმაღლესი სულიერთა ხედვათა ძალითი-ძა-
ლად აღსლვითა.

რომლისათჳს-ესე არს სიტყუაჲ ჩუენი და წინამდებარე არს
აღწერად და მითხრობად შემდგომთა ნათესავთა ცხორებაჲ და მო-
ქალაქობაჲ მისი, ვითარცა ძეგლი ოქროსაჲ, შემკობილი თუალითა 30
პატიოსნითა და მარგალიტითა მრავალსასყიდლისაჲთა, აღმართე-
ბული და მდგომარჲ შორის ეკლესიისა, რაჲთა შემავალნი მოღუა-
წებისა სტადიონსა ხედვიდენ და ბაძვად და მსგავსებად ბრწყინვა-

* ფსალმ. 34, 18.



ლებისა მისისა უმჯურვალესად აღიძრვოდინ, რომელი-იგი დაღაცათუ ახალი იყო ჟამითა, არამედ ძუელთა მათ და უპირატესად მოჩინებულთა მოღუაწეთა, რომელთამე შეესწორა¹ სათნოებითა და სასწაულთა მოქმედებითა და რომელთამე აღემატა და ზოგს-რე თანა-ცა-წარჰკდა სიკუდილადმდმ² უცხოებისა შეყუარებითა და თავისა თვისისა სრულიად უჩინოქმნითა.

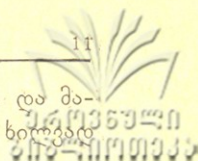
ხოლო არა განვაგრძოთ სიტყუაჲ ჩუენი, რომელთა-ესე არა თუ შესხმისა გზაჲ გზპყრის, არამედ აღწერად ცხოვრებისა მოსწრაფე ვართ და სმენის-მოყუარეთა სასმენელთა აღვსებად სულიერითა სიტკბოებითა და მითხრობად, თუ ვინაჲ აღმოსცენდა წმიდაჲ ესე ანუ რომელთა კერძოთაგან აღმოჰკდა ახალი ესე და ყოლად ბრწყინვალ³ მნათობი, რომელი-იგი აღმო[67]სავალით აღმოჰკდა და სათნოებათა ელვითა დასავალისა მყოფნი განანათლნა.

II. იყო ნეტარი ესე და წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი ილარიონ ნათესავით ქართველი, ვინაჲ-იგი მრავალნი წმიდანი გამოჩნდეს და სასწაულთა მოქმედნი კაცნი; ხოლო დაღაცათუ აღუწერელობითა ცხოვრებისა მათისაჲთა ჟამთა სიმრავლითა დაივიწყნეს, არამედ იგინი წინაშე ღმრთისა ბრწყინვალედ მდგომარე არიან. გარნა რაოდენთამე ახლად გამოჩინებულთა წმიდათაჲ საჯსენებელიცა დაშთა და ცხოვრებაჲცა აღიწერა ღმრთის-მოყუარეთა მიერ კაცთა და მოსწრაფეთა, ვითარცა-ესე წმიდისაჲ ამის, რომლისათვისცა არს სიტყუაჲ ჩუენი.

არამედ ჩუენ პირველსავე სარბიელსა სიტყუას[ა]სა მოვიდეთ და მიგითხრათ ყოველივე სახ⁴ ცხოვრებისა მისისაჲ, ვითარცა პირველ ვთქუთ. აღმოსცენდა უკუე ნეტარი ესე⁵ქუეყანით ქართლით, საზღვართაგან და კერძოთა კახეთისათა, შვილი აზნაურთა მდიდართა და წარჩინებულთაჲ. ხოლო ამისსა მამასა ესხნეს სხუანიცა შვილნი, გარნა წმიდაჲ ესე აღთქუმულ იყო ღმრთისადა მშობელთა თვისთაგან, ვითარცა პირველ სამოელ ანნაჲსგან.

და იქმნა რაჲ ესე ექუსის წლის, მიეცა სწავლად კაცსა ღირსსა და ღმრთის-მოყუარესა, რომელიცა იყო დაბასა მისსა, სადა იყოფებოდა მამაჲ ნეტარისაჲ მის, და ასწავლიდა იგი მას წიგნთა სულიერთა დღე და ღამე. და ირწყევბოდა იგი, ვითარცა ხ⁶ დანერგული ღმრთისამიერ თანა-წარსადინელსა [v] წყალთა მათ სულისა წმიდისათა, რომელ არიან წიგნნი ღმრთიე-სულიერნი.

და ვითარცა იხილა მამამან მისმან მოსწრაფებით სწავლაჲ ყრმისაჲ მის ბერისა მისგან წმიდისა, იწყო ყოვლისავე საკმრისა მიცემად უხუებით და ჳელ-ყო ადგილისა მის აღშენებაჲ მონასტრად.



და შეკრბეს მუნ ძმანი რიცხვთ ვითარ ათეჟუსმეტნი ოდენ. და მარადის მივალნ მამაჲ მისი შენებისათჳს მის აღგილისა და ხილვად სასურველისა მის ძისა თჳსისა.

და ვითარცა იხილა ნეტარმან მან და ჭეშმარიტმან შვილმან ზეცათა მამისამან ზედაჲს-ზედა მოსლვაჲ იგი მამისა თჳსისაჲ, მწუ- 5 ხარე იქმნა ამას ზედა და მოეცენა სიტყუაჲ იგი წმიდისა სახარებისაჲ, ვითარმედე: „რომელმან არა დაუტეოს მამაჲ თჳსი და დედაჲ თჳსი და არა აღილოს ჯუარი თჳსი და შემომიდგეს მე, იგი არა არს ჩემდა ღირს“*, და განიზრახა წარსლვაჲ უშინაგანესა უდაბნოსა. და აღდგა და წარვიდა უდაბნოსა გარეშჯისასა, და პოვნა 10 მუნ მრავალნი კაცნი მოღუაწენი და მახლობელად მათსა ქუბაბი ერთი მცირე. განიხარა სიხარულითა დიდითა და შევიდა და დაემკვდრა მას შინა. და იყო ჰასაკითა, ვითარ ათხუთმეტისა წლისაჲ. და მიერთვან იწყო შესლვად სარბიელსა მოღუაწებისასა. მარხვითა და მღვდარებითა ჰასაკსა მას სიჭაბუკისა[ა]სა დააჭნობდა, ლოც- 15 ვითა და მარადის ღმრთისა ხედვითა უჯორცოთა მიემსგავსებოდა, ვიდრელა წარემატებოდა [68] და მოღუაწებითა ყოველთავე მყოფთა მის აღგილისათა უდაბნოსა მას შინა, რამეთუ ყოველთავე უკვრდა ეგოდენი იგი შრომაჲ მისი და მოთმინებაჲ.

და აღეშენებოდეს ყოველნი იგი ძმანი სწავლითა მისითა და 20 შეუვრდებოდეს მას, რაჲთა იყოფოდინ მის თანა.

და შეიწყნარნა მან მის თანა ვითარ ათერთმეტნი ძმანი, მოღუაწენი მშვლნი და მდაბალნი. და იყვნეს იგინი ვითარცა ანგელოზნი მარხვითა და დაუცხრომელად ლოცვითა და გალობითა ღმრთისა მიმართ, ვიდრემდის განითქუა ჰამბავი ღირსებისა მისისაჲ 25 ყოველსა მას ქუეყანასა ქართლისასა, რამეთუ ვითარ შესაძლებელ იყო სანთელი დაფარვად ჳმირსა ქუეშე გინა ცხედარსა** და არა საცნაურ-ყოფად ყოველთა მიერ, ვიდრემდის ეუწყავა ეპისკოპოსსა რუისთველსა სიმრავლმე იგი სათნოებათა მისთაჲ, აღივსო იგი სულიერითა სურვილითა, აღდგა და წარვიდა მოკითხვად მისდა. და 30 ვითარ მიიწია წმიდისა მის, მოკითხნეს ურთიერთას ამბორის-ყოფითა წმიდითა. და იხილა რაჲ ეპისკოპოსმან პირი მისი ყუთელი, სიტყუაჲ მდაბალი და სამოსელი შეურაცხი, განკვრდა იგი გონიერითა განკვრებითა და ჰრქუა მას:

„მრავლით ჟამითგან მინდა ხილვაჲ შენი, შვილო ილარიონ, 35 და ღირს ვიქმენ მე ცოდვილი ესე მოღებად წმიდისა ლოცვისა შენისა. და ამისთჳს უმეტესად ვჰმადლობ ღმერთსა, რომელმან არა ჳუებულ მყო სულიერისაგან სიყუარულისა შენისა. და აწ გვედ-



რები, [v], შვილო, რაათა სრულ-ჰყო საწადელი ჩემი, და მიიღო მღდლობა ჩემ მიერ გლახაკისა ამის და უღირსისა“.

ხოლო ნეტარი იგი ვითარცა იყო ყოვლითურთ მდაბალი და უცხოა კაცობრივისა დიდებისაგან, არა ენება პატივსა მას მღდე-
 5 ლობის[ა]სა აღსლუად და წინააღუდგებოდა ღირსსა მას ეპისკოპოს-
 სა და ვევედრებოდა მჭურვალედ და იჯმნიდა, რაათა განათავისუფ-
 ლოს იგი უღლისა მისგან მღდლობისა. ხოლო იგი აღძრვითა-
 ღმრთისამიერიტა კუალადცა აიძულებდა და ვევედრებოდა მას,
 არამედ ვითარცა იხილა თავი თჳსი იძულებულად წმიდამან მან,
 10 და ბრალად შეჰრაცხა ურჩება იგი მღდელთ-მოძღურისა და ზე-
 გარდამოხსა ძალისაგან გულსავესე ქმნულმან ღმრთისა მიერ ჰრქუა-
 მას: „ჰ, პატიოსანო მამაო, ჳელთა შენთა შინა ვარ მე გლახაკი ესე¹,
 რააცა ჰნებავეს ღირსებასა შენსა, ყავნ ჩემ ზედა“.

მაშინ აღდგა წმიდა იგი ეპისკოპოსი და აკურთხა იგი მღდე-
 15 ლად. და აღასრულეს წმიდა იგი საიდუმლო და ეზიარნეს ურ-
 თიერთას. და წარვიდა ეპისკოპოსი იგი და მიუთხრობდა ყოველსა-
 ერსა სათნოებათა მისთა, და რომელთა ესმო, და ჰმადლობდეს ღმერთ-
 სა. ხოლო მრავალნი შორით ქუეყანით მოვიდოდეს ხილვად მისა და
 მოღებად ლოცვისა მისისა წმიდისა.

და ამისა შემდგომად იხილა რაჲ ნეტარმან ილარიონ სიმ-
 20 რავლჳ იგი მისა მომავალთა მათ ერთაჲ, შეუძნდა საქმჳ ესე, და იწ-
 ყო ურვად. და ჰასაკსავე სიჰაბუკისასა მოხუცებულებრი სული მოი-
 ბო[69]ვა, ვითარცა დიდმან მოსე², და მსაჯულ იქმნა შორის სულისა
 და ჳორცთა. უსაჯა დაწუნებულსა მას და მოუძღურებულსა, მოაკუ-

25 დინა სიმალლჳ იგი ჳორცთაჲ და დაფარა ჳჳსასა შინა სიმდაბლისა-
 სა, ვინაჲ-იგი ვერ შეუძლებს აღმოცენებად საძოვარი ვნებათაჲ. და
 მერმე იხილა რაჲ, ვითარმედ არა დასცხრებთან ძალნი იგი ბნელი-
 სანი შფოთის-ყოფად ეგზბტესა მას შინა ვნებათასა, დაუტევე ყო-
 ველი ფარაოხსი ფარაოხსვე თანა მძლავრისა, განეშორა იგი და

30 ამალდა მთასა მას სათნოებათასა, ვინაჲ-იგი მწყსიდა გულის-სი-
 ტყუათა კეთილთა, ვითარცა რაჲ საცხოვართა მჳუანვილოვანსა მას
 ჳედა მოლუაწების[ა]სა, და ხილულთა ამათ განციდითა უხილავისა.
 მის გულისჳმის-ყოფად აღიწყოდა, ვინაჲცა ცოცხალი იგი სულისაჲ
 ეკლო ვნებასა მას შინა ჳორცთა თჳსთასა, იხილა მგზებარედ, რომ-
 35 ლისაგანცა შეუწველად დაიწვებოდა.

III. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. მოუტდა წმი-
 დასა მას სურვილი უცხოებისაჲ და სიძუილი. ცუდად-დიდებისაჲ,
 და უფროჲს და უპირატეს ამისსა სურვიელ იყო თაყუანის-ცემად
 წმიდათა მათ და ცხოველს-მყოფელთა ადგილთა, ვინაჲ-იგი თავს-

ისხნა ჩუენთჳს ვნებანი ჳორცითა ამით კაცობრივითა, რომელნი ჩუენგან მიიხუნა სიტყუამან ღმრთისამან უვნებელმან. და ვეფელეგულეობდა, [v] გამოირჩია ძმათა მათგან ძმაჲ ერთი, რომელი იყო უჳადრეს ყოველთაჲსა სათნოებითა და შემძლებელი წინამძღრობად და მწყსად სულთა. ესე დაადგინა წინამძღურად ადგილსა თჳსსა, და 5 წარიყვანა ძმაჲ ერთი, და წარემართა წმიდად ქალაქად იერუსალჳმად. და ვიდოდეს კეთილად წინამძღურობითა ღმრთისაჲთა. და ვითარცა ვლეს დღჳ მრავალი, მიიწინეს იგინი ქუეყანასა მას შამისასა, ვინაჲ-იგი მკჳდრ იყვნეს ნათესაენი ბარბაროზნი. და სლვასა მას მათსა შინა მიხუდეს ავაზაკნი ბოროტნი გზასა ზედა და მეყსეუ- 10 ლად ვითარცა მგეცნი მოუტდეს მათ ზედა ჩუეულებისაებრ გონებათა მათთაჲსა, და იჳადეს მახვლები მათი, რაჲთა სცენ მათ. და აღიჳყრეს პირველად ცემად წმიდისა ილარიონისა, და მეყსეულად განემეს ჳელნი მათნი და ვერ შეუძლეს ქუე ჩამოხუმად.

მაშინ იწყეს ტირილით ვედრებად მისა და მიუდგეს უკუანა 15 მათსა, ვითარ ხუთ უტევან. იხილა რაჲ წყალობის-მოყუარემან მან სულმან მისმან, და მოეჳსენა მცნებაჲ იგი მაცხოვრისაჲ, რომელსა იტყჳს სახარებასა შინა, ვითარმედ: „ნუ მიაგებთ ბოროტსა ბოროტისა წილ“*. მაშინ მოეჳკა წმიდაჲ იგი, დასწერა ჳუარო და განკურნნა იგინი და წარგზავნნა ცოცხლებით. ხოლო მათ, ვითარ იხი- 20 ლეს მსწრაფლი იგი განკურნებაჲ მათი, მოართუეს მას პური და კერატი, და ითხოვდეს შენდობასა და ეტყოდეს მას ენითა მათითა, რომელ საცნაურ იყო, რაჲთა არღარა ყონ ესრეთ მონაზონთა ზედა. და ერთი [70] მათგანი წარჳყვა ვიდრე მიწევნაღმდე მთასა მას წმიდასა თაბორსა, ვინაჲ-იგი ფერი იცვალა დიდებით ქრისტემან, 25 ღმერთმან ჩუენმან წინაშე წმიდათა მოწაფეთა თჳსთა. ილოცეს მუნ და თაყუანის-სცეს მთასა მას წმიდასა. და მიერ წარვიდეს ქალაქად წმიდად იერუსალჳმად და მოილოცნეს წმიდანი იგი და თაყუანის-საცემელნი ადგილნი. და იხილა მას შინა წმიდამან მან ყოველივე სახჳ განგებულებისა სიტყჳსა ღმრთისაჲ და თაყუანის-სცა წმიდასა 30 და დიდებულსა გოლგოთასა და ცხოველს-ყოფელსა საფლავსა. და მიერ წარვიდა ბეთლემად და იხილა ქუაბი იგი ცათა მობაძავი, ვინაჲცა იშვა უფალი ჩუენი იესუ ქრისტჳ ქალწულისაგან წმიდისა, მოწლედ ამბორს-უყო და სურვილით თაყუანის-სცა. და მიერ მიიწია მდინარედ წმიდად იორდანედ და განიბანა წყლითა მით წმიდითა 35 და მოილოცნა ყოველნი იგი მონასტერნი, რომელნი შენ იყვნეს უღაბნოაჲ მათ შინა წმიდათა. და მიიწია ვიდრე ლავრადმდე დიდისა საბაჲსა. და დაყო ყოველთა მათ უღაბნოთა შინა შჳდი წელი ღუაწლითა და შრომითა, რომელთა გამოთქუმაჲ შეუძლებელ არს.

* I ბ ე ტ რ ე 3,9; შღრ. მ ა თ ე 5,39.



რამეთუ ვინაჲთგან მოიცალა ყოველთაგანვე ნივთთა და ქრთქეთათა სოფლისათა და განემზადა გულისგმი[ს]-ყოფად უცხოველთა ვითარცა დავით იტყვს, ვითარმედ: „მოიცალეთ და გული[ს]გმაცავთ, რამეთუ მე ვარ ღმერთი“*. და დაემკვდრა თავისა თვისისა თანა და მხოლოდ მხოლოდსა მის თანა სასურველისა. მიერითგან რაჲღა ვინ თქუას, რაჲდენნი ღუაწლნი და შრომანი თავს-ისხნა, რამეთუ უც[ვ]ხოვებითა და უპოვარებითა და სიგლახაკისა შეყუარებითა სრულთა მათ და მოღუაწებასა შინა განთქუმულთა შეესწორა, ხოლო სიმკნითა და სიბრძნით-მოღუაწებითა და მტერთა მათ უხილავთა ახოვნად წყობითა და გორცთა თვსთა უწყალოდ განკაფითა ყოველთავე ღმრთისათვს დამდაბლებულთა და უცხო-ქმნულთა მიემსგავსა, და ორთავე ამათ საზომთა თავსა შორის თვსსა შემოკრებითა ორკერძოვე სრულთაჲსა სწორ იპოვა, რომლისათვსცა სამარადისოდ ხედვისა ღმრთის[ა]სა შეესაკუთრა, რამეთუ ვინაჲთგან საქმე დასაბამი არს ხედვისაჲ და შიში ღმრთივ-გონიერი მომატყუებელი უშიშოებისაჲ, ვინაჲთგან არღარა მონებრ იშიშვოდის მოშიში იგი. და არცა ვითარცა მიზღური სასყიდლისათვს შურებოდის, არამედ ვითარცა შვილი სასურველი და საყუარელი მამისაჲ მესამესა მას სისრულისა ხარისხსა აღსრულ იყოს და სასურველსა მას უმაღლეს პირველისა ხედვიდეს, მიერითგან განუშორებელად ზრახვად მისდოდენ მოსწრაფე იყოს, ვითარცა წმიდაჲ ესე მამაჲ ჩუენი ილარიონ.

რამეთუ ესრეთ რაჲ იყოფებოდა უდაბნოთა მათ შინა იორღანისათა, ვითარცა პირველ ვთქუთ, და უმეტესად დიდსა მას ლავრასა მამისა საბაჲსსა, განკვრდეს ყოველნი იგი მამანი ბუნებისა უვადრესთა მათ მოღუაწებათა და შრომათა მისთა ზედა და ყოველთა მიერ ვითარცა საკვრველი რაჲმე მისათბრობელ და თითის-საჩუე[71]ნებელ იქმნა, ვითარცა იტყვს მოციქული, ვითარმედ: „თითის-საჩუენებელ ვიქმნენით სოფლისა და ანგელოზთა და კაცთა“**, და ევედრებინ ღმერთსა მარადის, რაჲთა გამოუცხადოს უმჯობესი სულისა მისისაჲ, რომელი სათნო-უჩნს მოწყალებასა მისსა. და იტყვს სიტყუათა მათ ფსალმუნისათა: „მაუწყე მე, უფალო, გზაჲ, რომელსაცა ვიდოდნი, და კუალად მასწავე მე, რაჲთა ვყო ნებაჲ შენი“*** და შემდგომი ამისი.

IV. და ესევეითარსა რაჲ მოღუაწებასა შინა დაყო შვიდი წელი და ღმრთისა მიმართ ვედრებასა, ლამესა ერთსა, ვითარცა აღასრულა კანონი ლოცვისა თვისისაჲ და სიმძიმისათვს გორცთა ბუნებისა მცირედ მიერულა, და იხილა ჩუენებაჲ ესევეითარი, რეცა მიიტაცა იგი მთასა მას წმიდასა ზეთის-ხილთასა, ვინაჲთ-იგი უფალი ჩუენი

* ფსალმ. 45,11. ** კორინ. 4,9. *** ფსალმ. 142,8 და 10.

ესუ ქრისტე ამადლდა დიდებით ზეცად მიმისა, ვინაეცა გარდა-
მოკდა. და იხილა წმიდა დედოფალი ღმრთის-მშობელი და მარადის
ქალწული მარიამ და ათორმეტნი კაცნი ბრწყინვალენი მღვდნისა
მის წინაშე. და ვითარ განიცდიდა საკრველსა ამას ჩუენებასა, მა-
შინ ჰრქუა მას წმიდამან დედოფალმან: „ჟ, ილარიონ, წარვედ და
5 მიისწრაფე სახედ შენდა, დაუშზადე სერი უფალსა და ძესა ჩემსა“. და
ვითარცა განიღძა ჩუენებისა მისგან, მეყსეულად გულისგმა-ყო
ძალი სახილავისა მის და ბრძანებისა საღმრთოჲსაჲ, აღდგა და შე-
წირა მადლობა ღმრთისა სახიერისა და ყოლად წმიდისა მის დე-
დისა მისისა გამოცხადებისათჳს უმჯობესისა.

და წარემართა ქუეყანად თჳსად და ნათესავთა მიმართ თჳსთა
ზეგარდამო გულსავე-ქმნული, ვითარცა პირველად მოსე¹, დიდი იგი
შჯულის-მდებელი, კუალად მეორედ უკუანქცეული [v] ეგზტედვე
გამოყვანებად ნათესავთა დაკირთებულთა. ეგრეთვე ამანცა მოილო
ბრძანებაჲ კუალად მუნვე მიქცევად, ვინაჲ-იგი იშვა და აღიზარდა,
15 რაჲთა შეეწიოს თჳსთა მათ ბუნებისათა უხილავისა მის ფარაოჲს
დამონებულთა.

ესრეთ უკუე² კეთილ იყო და ყოლად ღმრთივ-შუენიერ პირ-
ველი იგი გამოსლვაჲ მისი უსრულებისათჳს სულერისა ჰასაკისა
და კუალად უკეთეს და უშუენიერეს იყო კუალადცა მიქცევაჲ მისი
20 მუნვე, ვინა[ა]-იგი ბრძანებაჲ მიილო ძალშემოსილმან ზეგარდამოჲთა
სასობითა შეწვენად მიმძღაგრებულთა მტერისაგან მსგავსად სი-
ტყსავებრ ბრძნისა მის, ვითარმედ: „ჲამი არს ყოვლისაჲვე“, * და
კუალად იერემია³ იტყჳს: „რომელმან გამოიყვანოს პატიოსანი უბა-
ტიოთაგან, ვითარცა პირი ჩემი იყოს“**.

რომლისაცა მიზეზისათჳს წარმოვიდა წმიდა იგი ქუეყანად
თჳსად. და ვითარცა მოიწია, პოენა, რამეთუ აღსრულებულ იყენეს
მამაჲ და ძმანი მისნი. და იგლოვნა იგინი ბუნებითითა ტკივილითა,
აღდგა და შეწირა მადლობა ღმრთისა მიმართ და ყოლოცვაჲ
ლხინებისა და ნეტარებისა მათისათჳს.

ხოლო დედამან მისმან მოართუა ყოველი მონაგები მამისა მი-
სისაჲ და ჰრქუა მას: „წარაგე ესე, შვილო, ვითარცა სათნო გიჩნს“. ხოლო
ნეტარმან ილარიონ პირველ ყოვლისა იზრუნა ცხორებაჲ დე-
დისა თჳსისაჲ, ვითარცა ჳერცა-იყო, რამეთუ პატივის-ცემად მშო-
ბელთაჲ განწესებულ არს შჯულსა შინა ძუელსა და ახალსა. და აღა-
35 შენა მონასტერი დედათათჳს მოწესეთა ადგილსა კეთილსა და შუე-
ნიერსა და შეიყვანა მას შინა ღირსი [72] იგი დედაჲ თჳსი და ილუ-
წიდა შეილებრითა მოლუაწებითა. და შეწირნა სოფელნი რავდენნი-

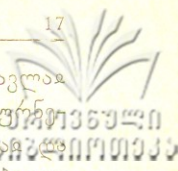
* შდრ. ეკლ. 3,1. ** იერემ. 15,19. ნუსხაშო: 1 მოსმ. ² უკუე. ³ ესაია.

მე, ვითარ შემძლებელ იყო. და განუწესა წესი და კანონი, ვითარ-
ცა ჯერ-არს მონასტერსა შინა ყოფისაჲ ლოცვისა და მარტვირისა და
ყოვლისავე წესიერად ქცევისაჲ. და მამა და მოძღუარ სულიერ ექმნა
დელასა მას თვისსა გორციელსა.

- 5 და კუალად აღაშენა სხუაჲ მონასტერი მამათათჳს და შეკრიბ-
ნა მას შინა ძმანი ვითარ სამეოცდაათექუსმეტნი, ღირსნი და მო-
ღუაწენი, რომელთაცა სიწმიდესა და ღირსებასა ხედვიდა თუალითა
სულიერითა. და განუწესა მათცა წესი და კანონი სიძნისა მათისა
შემსგავსებული. და აღუშენა ეკლესიაჲ და შეამკო ყოვლითავე სამ-
10 კაულითა, და მოიგნა წმიდანი წიგნნი და დასხნა მას შინა და შე-
წირნა სოფელნი, რომელნი დაშთომილ იყვნეს მამულისაგან თვისსა.
და ვითარ განასრულა ყოვლითავე საჭმრითა, სხუაჲ ყოველი ნამე-
ტავი მონაგებთა მამულთაჲ განუყო გლახაკთა და უღონოთა. და
ესრეთ რაჲ კეთილად მოიცალა მამულისაგან სიმდიდრისა თვისსა,
15 მადლობაჲ შეწირა ღმრთისა სრულმყოფელისა ყოველთა კეთილ-
თაჲსა.

- ხოლო ვითარცა იხილა კეთილის-მოძღუმან მან და დასა-
ბამან შურისა და სიბოროტისამან¹, უკეთურმან ეშმაკმან, აღშენე-
ბაჲ იგი მონასტერთაჲ მათ და ცხორებაჲ სულთა მრავალთაჲ, ნუ-
20 უკუე ღუმნაჲ სიბოროტისაგან თვისსა? ნუ იყოფინ! არამედ აღა-
შფოთა ნათესავი ამის წმიდისაჲ და იწყო შეჩუენებად და ფიცად,
რაჲთა დაწუას მონასტერი იგი და წმიდაჲ იგი მოკლას. და [v] და-
სამტკიცებულად ბოროტისა ამის განზრახვისა კარსა მონასტრისასა
დაასხა ნაჭშირი და დაწერა მცირესა ზედა ფიცარსა, ვითარმედ:
25 „ესრეთ იხილონ ყოველთა ესე მონასტერი სამ დღედმდე“. და დააგ-
დო იგი წინაშე ბჭეთა მონასტრისათა. ხოლო ვითარცა განთენა,
იხილა ესე ყოველი წმიდამან ილარიონ, შეწუნნა ფრიად და იურ-
ვოდა² წარწყმედისათჳს სულისა მისისა, და არათუ გორციელთა
თქუმათა და ქადაგებათათჳს რაჲმე ჰგლოდა, ნუ იყოფინ, არამედ
30 რამეთუ მოწყალე იყო და სულთა მოყუარჲ, ამისთჳსცა დაადგრა
ღამე ყოველ ლოცვასა ღმრთისა მიმართ. და ვითარცა მიერულა,
იხილა კაცი ბრწყინვალჲ, რომელი ეტყოდა: „ნუ გეშინინ, #, ილა-
რიონ, რამეთუ დღესვე განისწავლოს მტერი იგი შენი და შეგივრ-
დეს ფერჯთა შენთა“.

- 35 და ვითარცა განთენა, მუნთქუესვე დააკუეთა იგი ეშმაკმან
ქუეყანასა ზედა და გორვიდა და პეროდა³ და მეყსეულად აღიდეს
მსახურთა მათ მისთა და მოიდეს წინაშე წმიდისა მის და დაადეს
ქუეყანასა ზედა. ხოლო ძვრუტსენებელმან მან და ყოლად მოწყალე-



მან მამამან საცხოვრებელად მისა შეპრაცხა მცირე იგი სწავლა მისი, ადღვა მსწრაფლ და ლმობიერად ევედრა უფალსა განკურნებისა მისისათჳს. და დასწერა სასწაული პატიოსნისა ჯუარისა ალადგინა ფერქთა თჳსთა ზედა ცოცხალი და განთავისუფლებული სულისა მისგან არაწმიდისა.

5

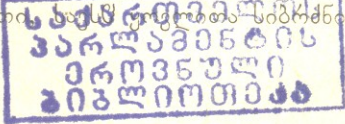
მაშინ იწყო ტირილით აღსაარებად პირველთა მათ [73] უგუ- ნურებათა თჳსთა, და წარვიდა სახედ თჳსად. და მოართუა წმიდასა ყოველი მონაგები თჳსი საშენებელად მონასტრისა, და აღიკუეცა გელთაგან წმიდისათა. და იქმნა კეთილ მონაზონ და დაემკდრა მონასტერსავე მას შინა კეთილითა მოქალაქობითა, სიმდაბლითა და მორჩილებითა და ყოველთა უღარეს თავისა თჳსისა შერაცხვითა და უწყინოდ მსახურებითა ძმათაჲთა. და ესრეთ აცხოვნა წმიდამან ილარიონ ნათესავი იგი თჳსი ორითავე ცხოვრებითა.

V. მაშინ განითქუა ჰამბავი მისი ყოველსა მას ქუეყანასა ქართ- ლის[ა]სა. და ენება მრავალთა, და წადიერ იყვნეს ხილვად მეგრ ხატისა მისისა და სმენად სიტყუათა მისთა, რომელნი სავსე იყვნეს სიტკბოებითა და სულიერითა სიხარულითა. და რომელნი იხილვი- დეს, დიდად სარგებელ ეყოფოდნა შემთხუევაჲ მეგრ ოდენ მისი. და ჰმადლობდეს ღმერთსა და მოართუმიდეს საგმარსა მრავალსა ნუგეშინის-საცემელად ძმათა და სამსახურებელად გლახკათა და უცხოთა.

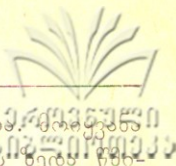
და ვითარცა იხილა მყუდროების-მოყუარემან მან და შფო- თის-მოძულემან სულმან მისმან ზედაჲს-ზედა მოსლვაჲ ერისაჲ და წყინებაჲ, და ვერ ეძლო ამით მიზეზითა საწადელისა მის თჳსისა დაყუდებისა მოგებად. და ენება ყოველსა ერსა და მთავარსაცა მის ქუეყანის[ა]სა, რაჲთამცა ყვეს იგი ებისკოპოს. და ვითარცა გულის- გმა-ყო ესე ნეტარმან ილარიონ, განიზრახა თავსა შორის თჳსსა, ვითარმედ: „დიდებაჲ ესე ამის სოფლისაჲ მომატყუებელ¹ არს საუ- კუნოხსა მის [v] შეურაცხებისა“. და ამითცა მიემგავსა დიდსა მას შჯულის-მდებელსა მოსეს კუალად მეორედ გამოსლვითა ეგჳპტით, ვინაჲთგან სულნი მრავალნი იქსნნა მონებისაგან უხილავისა მის ფარაოხსა და განიყვანნა დაუნთქმელად ზღუასა შინა ამის სოფლი- ს[ა]სა, ვინაჲცა მძლავრი იგი მღევარი მჭედრებითურთ თჳსით დან- თქმული იხილა და ძღვევისა ვალობასა ძღვევის-მომცემელისა ღმრთი- სა სულიერითა სახიობითა შესწირვიდა. და ვითარცა დაამტკიცა გონებასა შინა თჳსსა სიველტოლაჲ ცუდად²-დიდებისაგან და წარსლ- ვაჲ უშორესსა ქუეყანასა, ვინაჲცა არა საცნაურ იყო, გამოიჩინა ძმათა მათგან მონასტრისათა ძმაჲ ერთნი მისნი.

25

35



ნუსხაშია: 1 მომატყუებელი. 2 ცოლად- 2. აგიოგრაფიული ძეგლები

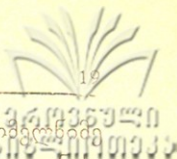


თა და შემძლებელი მწყსად პირმეტყუელთა ცხოვართა. იგი და დაადგინა წინაშე ყოველთაჲსა და დაასხნა მის ზედა წინა დანი ჯელნი თჳსნი, აღიხილნა თუალნი ზეცად და თქუა: „გმად-
 5 ლობ შენ, მეუფეო ჩემო და ღმერთო ჩემო, რომელსა შევევედრე სა-
 შოათგან ღედისა ჩემისაჲთ და ვიდრე ღღესამომდე, და განმარინე
 მე მახეთავან მომნადირებელთა ჩემთაჲსა და ყოველთა გზათა ჩემთა
 თანამავალ და მოღუაწე მექმენ მე, ვიდრე კუალადცა ინებე მოსლვაჲ
 ჩემი ქუეყანასა ამას, რომელსაცა შინა ვიყავ და აღვიზარდე. და
 10 სათნო-იხინა ესრეთ მიუწოდომელმან მან განგებულებამან შენმან,
 რაჲთა ჩემ მიერ გლახაკისა აღეშენოს ადგილი ესე შესაკრებელად
 ძმათა ამათ. [74] აწ უფალო, სახიერო, ჯელთა შენთა წმიდათა
 შევევედრებ მონათა ამათ შენთა, დაიცვენ ესენი, მეუფეო, მრავალ-
 სახეთა მათგან და მრავალღონეთა მანქანებათა მტერისათა. და ნუმ-
 15 ცა ჰპოვებს ბოროტი ეშმაკი ადგილსა განსუენებისასა ამათ შორის,
 არამედ განისუენენ ამათ ზედა სულმან შენმან წმიდამან და ცხო-
 ველს-მყოფელმან. და ძმაჲ ესე, რომელ გამოირჩია ყოლად წმიდა-
 მან ნებაჲმან შენმან წინამძღურად ამათ ზედა, აკურთხე ესე ყოვლი-
 თა კურთხევითა, რომლითაცა აკურთხენ წმიდანი მამანი ჩუენნი,
 და დასხმითა ჯელთა ჩემ უღირსისა[ჲ]თა ამას ზედა მო[ვ]ქედინ მად-
 20 ლი შენი წმიდაჲ, რაჲთა კეთილად უძლოდის ძმათა ამათ და შეს-
 ძინოს ტალანტსა რწმუნებულსა მისდა, და იდიდოს შენ მიერ მო-
 ნისა მის და სახიერისა, რამეთუ შენი არს დიდებაჲ თანა მამით და
 სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე,
 ამინ“.

და ჰრქუა ძმასა მას ესრეთ: „იხილე კეთილად და ილუაწე,
 ძმაო, სულისათჳს ამათ ძმათაჲსა ვითარცა სულისა შენისათჳს,
 რაჲთა არა მოგეჭადოს პატიყი მონისა მის უსახურისაჲ, რომელმან
 25 დაჰვლა* მიწასა შინა ტალანტი უფლისა თჳსისაჲ, არამედ შესძინე
 მრავალ წილად, რაჲთა მცირედსა ზედა სარწმუნო-ქმნილი მრავალ-
 30 სა ზედა დაიდგინო და შეხვდე სიხარულსა უფლისა შენისასა“.
 და ესე რაჲ თქუა, მოექცა ძმათა მათ ყოველთა, და ასწავა განგრ-
 ძობილად ცხორებისათჳს სულთა მათთაჲსა და ამცნო მორჩილებაჲ
 წინამძღურისაჲ მის, რომელი-იგი განეჩინა მათ ზედა. აღიპურნა
 ჯელნი და შევევედრნა უფალსა და თქუა: „ჯელთა შენთა წმიდათა,
 35 უფალო, შევევედრებ ძმათა ამათ“. და დაუტევა უკუანახსენელი
 მშჯღობაჲ და იჯმნა მათგან და წარვიდა.

[v] ხოლო ვინმე მიუთხრნეს ტირილნი იგი და გოდებანი და ჯმა-
 ნი იგი საწყალობელნი, რომელნი ქვათაცა ლმობიერ ყოფად შემ-

* შტრ. მათე 25,18.



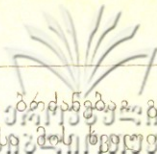
ძლებელ იყვნეს, რომელსა ჰყოფდეს ძმანი იგი, რამეთუ რომელიმე უკუანა შეუდგეს და რომელნიმე წინა-წარსწრობად მოსწრაფე იყვნეს, რაათამცა მის თანა სლევითა გზაჲ იგი განაზოგეს. ხოლო წმიდაჲ იგი პლოცვიდა და ვეადრებოდა უკუან-ქცევად, ვიდრელა ფიცითა იძულებულნი შეუვრდეს წმიდათა ფერჯთა მისთა და ამბორს-უყოფ- 5 დეს და ესრეთღა შეიქცეს ობოლქმნულნი¹ ტკბილისა მისგან მამისა.

ხოლო წმიდამან ილარიონ წარიყენნა თავისა თვისისა თანა ორნი ძმანი და წარვიდა მოხილვად პირველთა მათ მონასტერთა, რომელნი-იგი აღეშენნეს უწინარეს იერუსალმად წარსლვისა; იხილ- 10 ნა იგი და მოიკითხნა ლოცვით და კურთხევით ყოველნი იგი ძმანი. და ეგრეთვე ამცნო მათცა თითოეულსა ცხორებისათჳს სულთა მათ-თაჲსა. და გამოვიდა მიერ და წარვიდა მოხილვად მონასტრისა მის, რომელი აღეშენა დედისა თვისისათჳს. ხოლო ღირსი იგი დედაჲ მი- 15 სი მიცვალებულ იყო ამიერ და დანი იგი ყოველნი შეჰვედრნა ღმერთსა და აკურთხნა. და წარმოვიდა მიერ და დაუტევა ქუეყანაჲ 20 თჳსი.

VI. და ნებითა ღმრთისაჲთა წარემართა სამეუფოდ ქალაქად კოსტანტინოპოლედ ჟამთა მიხაელ მორწმუნისა მეფისათა, რომელ- 25 მან დაიპყრა მეფობაჲ შემდგომად მამისა თვისისა თეოფილესა და დაამტკიცა თაყუანის-ცემაჲ პატიოსანთა ხატთაჲ დედისა თვისისა 20 თანა თეოდორაჲსა.

ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. და მიიწია წმი- 25 დაჲ ილარიონ წინამძღურობითა სულისა წმიდისაჲთა მთასა ულონ-ბოჲსასა და პოვა [75] მცირჲ ეკლესიაჲ ადგილსა უდაბნოსა, შევიდა და იყოფებოდა მას შინა. და ვითარცა მოიწია დღჲ შაბათი, შემო- 30 სლვაჲ წმიდისა კვრიაკისაჲ, მოვიდა მონაზონი ერთი მახლობელისა-გან მონასტრისა აღნთებად კანდელისა, პოვა მას შინა წმიდაჲ ილა-რიონ და მოწაფენი მისნი მის თანა, წარვიდა მონასტრად და მო-ართუა მცირედ პაქსიმადი და ცერცჳ დამბალი. მაშინ ევედრა წმი- 35 დაჲ იგი ძმასა მას, რაათა მოჰკუაროს წმიდაჲ სეფჲ და ზედაშჲ შესაწირავად მსხუერპლისა მის უსისხლოჲსა. ხოლო იგი წარვიდა და ზვალისა დღჲ წმიდასა კვრიაკესა მოართუა სიტყუსაებრ ბერისა. და აღასრულეს წმიდაჲ ჟამის-წირვაჲ. და ვითარცა წარვიდა ძმაჲ იგი მონასტრად, მიუთხრა ესე ყოველი მამასახლისისა. და ვითარცა 40 ესმა მას, მეყსეულად აღშოფონა გულის-წყრომითა და თქუა ესრეთ: 35 „ვინ უწყის, ვითარმედ კეთილად ზრახვენ ანუ მართალი სარწმუ-ნობაჲ უპყრის!“. და მსწრაფლ ბრძანა შეურაცხებით განძებაჲ მათი. მაშინ წარვიდა იკონომოსი და სხუანიცა ძმანი და მიუთხრეს ბრძანებაჲ მამასახლისისაჲ². ხოლო წმიდამან აღუთქუა, რაათა ზვა-ლისა დღე წარვიდენ.

ნუსხაშია: ¹ ობოლქმნონი. ² მამასახლისაჲ.



- ხოლო ვითარცა ესე ესრეთ იყო და უმწავრობა ვერცანება ვაგა-
 მოსრულ იყო და წმიდაა იგი მსგავსად განჩინებულსა მსაქმეულსა
 დღე წარსლვად ისწრაფდა, ნუჟკუე და სათნო-იჩინაა მოწყალეზამან
 ღმრთისამან? ნუ იყოფინ! რამეთუ მას ღამესა, ვითარცა ეძინა მა-
 5 მასახლისსა, მეყსეულად იხილა ჩუენება საშინელი, რამეთუ ყო-
 ლად წმიდაა და ყოლად უხრწნელი და უფროჲსად კურთხეული
 დედოფალი ჩუენი ღმრთის-მშობელი მარადის ქალწული მარიამ,
 შემწე და ზელის-ამპყრო[ვ]ბელი ყოველთა უცხოქმნულთა და სახელი-
 სათვს ძისა მისისა დაგლახაკებულთაჲ, დაადგრა ჩუენებით და ფრია-
 10 ღითა რისხვითა ეტყოდა მას და ჰრქუა: „ჟ, უბადრუეო, რაჲსა ინე-
 ბე განძება უცხოთაჲ მათ, რომელნი მოსრულ არიან სიყუარული-
 სათვს ძისა და ღმრთისა ჩემისა და დაუტეობია ქუეყანაჲ მათი, და
 არა დაიმარხე მცნებაჲ იგი უცხოთა და გლახაკთა შეწყნარებისათვს,
 ვითარ-იგი ეტყჳს მდიდარსა მას უფალი ჩემი და ძე ჩემი. ანუ არა
 15 უწყია, ვითარმედ მრავალნი დამკვდრებად არიან მთასა ამას მათი-
 სა ენისა მეტყუელნი და ცხოვნებად არიან ღმრთისა მიერ? და რო-
 მელნი მათ არა შეიწყნარებენ, მტერ ჩემდა არიან, რამეთუ ჩემდა
 მონიჭებულ არს ძისა მიერ ჩემისა ნათესავი იგი შეუტყუველად
 მართლმადიდებლობისათვს მათისა, ვინაჲთგან ჰრწმენა სახელი ძისა
 20 ჩემისაჲ და ნათელ-იღეს“.
- და ვითარცა მოიქცა მამასახლისი იგი ჩუენებისა მისგან და
 აღდგა შეძრწუნებული და იწყო ტირილად სიღრმითა გულისაჲთა
 და ვიდრე განთენებადმდე არა დასცხრა გოდებისაგან, და ვითარ
 განთენებაჲ მოახლებულ იყო, წარვიდა იგი მწარითა ტირილითა
 25 ეკლესიასა მას, ვინაჲცა მყოფ იყო წმიდაა იგი მოწაფეთა თანა
 თვსთა. და ვითარცა იხილა, შეუვრდა ფერჯთა მისთა და ითხოვდა
 შენდობასა პირველისა მისთვს კანდიერებისა და აფუტებდა, რაჲთა
 არა წარვიდეს მიერ და რაჲთა არა შურ-იგოს მის ზედა წმიდამან
 დედოფალმან. და წარმოუთხრა ჩუენებაჲ იგი, რომელიცა ეხილა
 30 ღამესა მას და ევედრებოდა, რაჲთა ექმნეს მთხოანე წინაშე წმიდი-
 სა ღმრთის-მშობელისა. [76] ხოლო წმიდამან ილარიონ აღადგინა
 იგი და ჰრქუა მას: „იქმნეს ეგე¹ ნებისაებრ შენისა, წმიდაო მამაო“.
- მაშინ მამასახლისი იგი ევედრა, რაჲთა მოართუმიდენ ევლოგიასა
 ყოველთა შაბათთა. და მიუშუა ამისა ყოფად ნეტარმან მან. და წარ-
 35 ვიდა მამასახლისი მონასტრად თვსად.
- ხოლო იყო ნათესავი მისი ვნებული ფერჯითა მარჯუენითა
 სიყრმითგან მისით და ევედრა ესე მამასახლისსა, რაჲთა მას უბრძა-
 ნოს მსახურებაჲ წმიდისაჲ მის და მორთუმად მისა განწყესებულსა
 მას ევლოგიასა. და ვითარ ჰყოფდა ესრეთ ძმამა იგი და ჰმსახურებდა
 40 წმიდასა მას, და ღლესა ერთსა მოაქუნდა რაჲ ევლოგიაჲ ჩუეულე-

ბისაებრ, იხილა რაა ესევეთარი გულს-მოდგინება მისი კეთილმეტყველი მოძულემან ეშმაკმან, უბრკუმა ფერტი იგი მისი ვნებული კიენა ფიცხლად. ხოლო ძმა იგი ტკივილისა მისგან ცრემლოდა¹ მწარედ. იხილა რაა წმიდამან ილარიონ² მისი იგი ტირილი, შეუძნდა წყალობის-მოყუარესა სულსა მისსა, მოილო წმიდა ზეთი⁵ კანდლისაგან საუფლოესა და სცხო ტკივნიულსა მას ფერტსა მისსა და განკურნა ტკივილიცა იგი და ვნებაცა იგი, რომლითა ვნებულ იყო, განუტევა იგი და ამცნო, რაათა არავის უთხრას. ხოლო მან ესე ყოველი მიუთხრა მამასახლისსა და ძმათა ყოველთა, რომელთა ეხილვა პირველ, და ჰმადლობდეს ღმერთსა, მოქმედსა საკრველ-¹⁰ ბათასა.

მიერთგან აქუნდა იგი ყოველთა, ვითარცა მოციქული და მწყემისი² საკრველებისა მისთჳს. და მოვიდოდეს გარემოესათა მონსტერთაგან ხილვად მისა და მოღებად წმიდისა ლოცვისა მისისა და განითქუა ჰამბავი მისი [v] ყოველსა მას მთასა ულონზოესა¹⁵ და მოვიდოდეს და აღივსებოდეს სწავლითა მისითა და აღიდებდეს ღმერთსა, რომელმან მოსცა ესევეთარი მნათობი.

მაშინ მოვიდეს მისა სხუანი სამნი ძმანი ქართველნი, და შეიწყნარნა იგინი ნეტარმან ილარიონ. ხოლო ერთი მათგანი იყო კეთილად მეტყუელ ბერძულითა ენითა. და იყოფოდეს იგინი მყუდ-²⁰ როებით და უმფოთველად ადგილსა მას, განშორებულნი ყოვლისავე კაცობრივისა ზრუნვისაგან. და ესმა მკვდრთაცა სამეუფოესა ქალაქისათა სათნოებათათჳს წმიდისა ილარიონისთა და ანგელოზებრისა მოქალაქობისა მისისათჳს, მოვიდოდეს⁴ და ევედრებოდეს მას, რაათა მიიღებდეს მათგან საჭმარსა. ხოლო მან არა ინება ესე ყოფად,²⁵ არამედ ესრეთ ჰრქუა მათ, ვითარმედ: „მზრდის ჩუენ მოლუაწს ჩუენი, წმიდა ღმრთის-მშობელი, და არა დამაკლებს ჳორციელსა საზრდელსა“.

და ვითარ იხილეს ესოდენი ესე უბოვარება⁵ მისი, ბაძვად აღადგეს მრავალნი უბიწოესა მის ცხოვრებისა მისისა, რამეთუ შუ-³⁰ რებოდა იგი გელითა თჳსითა და მისგან მოირეწდა ჳორციელსა საჭმარსა მისთჳს და მის თანა მათთჳს და არარას ვის დააჭირებდა: რამეთუ ევსენა სიტყუა იგი დიდისა მის მოციქულისაჲ, ვითარმედ: „გელნი ჩემნი მმსახურებდეს მე“*, და კუალად იტყუს, ვითარმედ: „დღე და ღამე ვიქმ გელითა ჩემითა, რაათა არარაჲ ვის დაუმი-³⁵ მო“**. და კუალად განაჩინებს გელისათჳს უქმისა არა ჳამად, რომლისაცა მობაძვად წმიდაჲ ესე იქმოდა.

ნუსხაჳი: ¹ ცრემლოდა. ² ილარიონ + და. ³ მწ (დანაჩენი არ იკითხება).

⁴ მოვიდოდეს. ⁵ უბუარება.

* ს ა ქ მ ე 20. 34. ** I თ ე ს ა ლ. 2.9; II თ ე ს ა ლ. 3.8.



მაშინ ვითარცა იხილა განმრავლებამ მომავალთა და რამითუ
 აწყინებდესცა ფრიად და ამით მიზეზითა ვერ ჰპოვებდა
 დელსა მას თვისსა დაყუდებით ცხორებასა და ენებაცა სივლტულა
 ცულად-დიდებისაგან და რამეთუ არა უნდა, რაათამცა იყო ვინმე
 5 მაქებელ მისდა, ვინაფთგან სიყრმიფთგანვე მოეკუეთნეს ძარღუნი ემ-
 მაკისა მის და ცულად-მშუაობრობისა და რომლისათვისცა იყო
 სლვად მისი ქუეყანითი-ქუეყანად, რაათა არა ვიდრემე პოვოს მის
 თანა ადგილი ამპარტავანებამან და გინათუ ვეშაპმან მან ვეცხლის-
 მოყუარებისამან ბუღჲ თვისისა უკეთურებისაჲ, რამეთუ ვითარცა
 10 იტყუან მამანი, ვითარმედ სამთა ამათ მიერ იშვებიან სპარაზენნი
 ვნებათანი—დიდების-მოყუარებისა, გემოთ-მოყუარებისა და ვეცხ-
 ლის-მოყუარებისაგან. ამისთვისცა წმიდამან ამან სამნივე ესე თავნი
 გუელისანი სამებისა წმიდისა ძალითა ახოვნად და ძლიერად დათრ-
 გუნნა.

15 VII. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. და ვითარცა
 იხილა წმიდამან ილარიონ სიმრავლჲ იგი მომავალთა მათ, პრქუა
 ესრეთ მოწაფეთა თვისთა: „შვილნო ჩემნო, აჰა ესერა, მაქუს ხუთი
 წელიწადი აქა, ვინაფთგან მოვედით და ვერ შევედ ქალაქად, რაა-
 თამცა თაყუანის-ვეც ძელსა ცხორების-მომცემელსა. და აჲ, ვიდრე
 20 მოსლვადმდე ჩემდა, თქუენ აღაშენეთ მცირჲ სენაკი ყორისაჲ ქვა-
 თაგან“. და ასწაფა, ვითარ ჯერ-იყო აღშენებაჲ მისი.

და თანა წარიყვანა მოწაფჲ ერთი, სახელით ისაკ, და წარვი-
 და კოსტანტინებოლედ თაყუანის-ცემად პატიოსანსა ჯუარსა და ყო-
 ველთ[ა] წმიდათა ეკლესიათა. ხოლო ოთხნი იგი მოწაფენი თვისნი
 25 დაუტვენა ულომბოს.

[V] და ვითარცა შევიდა ქალაქად სამეუფოდ, თაყუანის-სცა სა-
 სურველსა თვისსა ძელსა პატიოსანსა და ამბორს-უყო სურვილით
 ნაწილთა წმიდათასა, რომელთა ოდენ მიემთხვა და განიზრახა, რაა-
 თა მიერ წარვიდეს ჰრომედ თაყუანის-ცემად სამარხვოსა წმიდათა
 30 და ყოლად ქებულთა თავთა მოციქულთა პეტრესსა და პავლესსა,
 და წარემართა ნებითა ღმრთისაჲთა. და ვითარ ვლო ათოთხმეტი
 დღჲ და მიიწია ქალაქსა რომელსამე, და პოვა სამოთხჲ გარეშე ქა-
 ლაქისა მის და კარსა მის სამოთხის[ა]სა მკელობელი ერთი მჯღო-
 მარჲ, დაჯდა წმიდაცა იგი მოწაფითურთ თვისით მკელობელისა მის
 35 მახლობელად და პრქუა მას: „კაცო, აღდევ და მომართუ მე ტვეა-
 ნი ერთი ყურძენი!“ პრქუა მას კაცმან მან: „აჰა, მამაო, სამოთხჲ
 ესე წინაშე შენსა, და რააცა, ვნებაგს, მიიღე, რამეთუ ვერ შეძლე-
 ბელ ვარ აღდგომად ცოდვათა ჩემთაგან, და მაქუს აქა ათცამეტი

წელი, ვინაჲთჳან დავკოჲლდი და მზრდის მე უფალი ამის ადგილ-
საჲ“. მაშინ შეეწყალა წმიდასა კაცი იგი და სულ-ითქუნა სიღრმე
მითა გულისაჲთა და აღიხილნა თუალნი გონებისანი ღმრთისა
მიმართ, რომელსა-იგი დუმილით-მვედრებელთაჲ უმაღლეს ყოვლი-
სა საყურისა ესმის, და ჰრქუა კაცსა მას: „აღდგე, ძმაო, უფალსა 5
უბრძანებეს, და ჯელითა შენითა მომართუ ნაყოფისაგან სამოთხი-
სა მაგის“. და მუნთქუესვე განემართნეს ფერჳნი მისნი, და აღდგა
და შევიდა ვენაჲსა მას, რაჲთამცა მოართუა [78] ყურძენი. ხოლო
წმიდაჲ ილარიონ აღდგა და წარვიდა სხუთ გზით. და ვითარცა გა-
მოვიდა კაცი იგი, ვერღარა პოვა მკურნალი იგი კეთილი. და მეყ- 10
სულად შევიდა ქალაქად, და აქუნდა ტევანი იგი ჯელთა და ჰმად-
ლობდა ღმერთსა და ჯმობდა, ვითარმედ: „მკვდრნი ამის ქალაქი-
სანო, მიხილეთ მე, მიხილეთ, რამეთუ მე ვარ, რომელი-იგი პირ-
ველ კოჲლი ვიყავ და მრავალგზის გეხილვე. ხოლო აწ მხედავთ,
ვითარ-ესე ვარ ლოცვითა კაცისა ღმრთისაჲთა“.

მაშინ, ვითარცა იხილა ერმან მან ქალაქისამან საკვრველბაჲ
იგი დიდებულნი, განკვრებულნი ჰკითხვიდეს, რომელნი იცნობდეს
პირველად კაცსა მას, თუ: „ვითარ განიკურნე? ხოლო მან უთხრა
ყოველივე საქმს განკურნებისა თვისსაჲ, და აუწყა სახმ და ნიშანი
წმიდისაჲ მის და მოწაფისაჲცა მისისაჲ. მაშინ ყოველმან მან ერმან 20
ქალაქისამან იყო მოსწრაფედ ძიებად მათდა მებოძირთა ზედა გზა-
თასა და ყოველსავე ადგილსა, ვინაჲვე საეჭუველ იყო წარსლვაჲ მათი.
ხოლო წმიდაჲ იგი ნებითა ღმრთისაჲთა დაეფარა თუალთაგან
მათთა და წარვიდა გზასა თვისსა, ვინაჲცა ენება, და მრავალნი სა-
სწაულნი აღასრულნა ღმერთმან მის მიერ ყოველსა მას გზასა მისსა, 25
ვიდრეცა ვიდოდა.

VIII. და წინამძღუარებითა ღმრთისაჲთა და შეწევნითა წმიდა-
თა მოციქულთაჲთა მიიწია¹ ქალაქად ჰრომედ. და ვითარცა ირემ-
მან, სურვიელმან წყაროდ მიმართ წყალთაჲსა, ეგრეთ ადგზებულმან²
სურვილითა საღმრთოჲთა მეყსეულად მიისწრაფა ტაძრად წმიდათა 26
[V] და თაგთა მოციქულთა პეტრესსა და პავლესსა, თაყუანის-სცა
და ამბორს-უცო³ მოწილედ მწურვალგებითა სულისაჲთა წმიდათა სა-
მარხოთა მათთა და ყოველთავე ნაწილთა წმიდათა მღდელთ-მოძღუ-
ართა და მოწამეთასა, რომელთა ოღონ მიემთხვა.

ხოლო დაყო ორი წელი ჰრომეს შინა ანგელოზებრ ცხორები- 35
თა და მოღუაწებითა. რამეთუ მარადის ხედვასა ღმრთისასა შე-
ჰმსჭუალა გონებაჲ თვისი. და მუნცა მრავალნი სასწაულნი და კურნე-
ბანი აღასრულნა უფალმან მის მიერ, ვითარცა უკუანაჲსკნელ მო-

წაფემან მისმან ნეტარმან ისაკ ყოველივე მოგუთხრა, მოიქცა რაჲ მიერ შემდგომად მიცვალებისა მისისა.

მაშინ საცნაურ იქმნა ყოველთა მიერ მკვდრთა ჰრომისათა საღმრთოჲ იგი მოქალაქობაჲ მისი და ყოველნივე განკარგებულ იყვნეს და მოვიდოდეს შემთხუვეად და თაყუანის-ცემად წმიდათა ფერჯთა მისთა და მოღებად წმიდასა ლოცვასა მისსა. და ყოველთა აკურთხევდა და ლოცვით განუტყევებდა. და ჰმადლობდეს ღმერთსა, რომელმან მოავლინა წმიდაჲ ესე ქალაქსა მათსა.

და ვითარცა დაყო ჰრომეს შინა ორი წელი მაღლითა და საკვრველითა მოქალაქობითა, ამისა შემდგომად აღძრვითა ზეგარდამოჲთა მოუგდა გულსა, რაჲთა კუალად წარვიდეს სამეუფოდ ქალაქად კოსტანტინოპოლედ, რამეთუ ენება ღმერთსა, რაჲთა არა გუებულ ყოს დიდებული ესე ქალაქი, რომელსა შეუკრებიან სიმრავლენი ყოველთა წმიდათანი თავსა შორის თუსსა და გარემოჲს

15 [79] ყოველთავე სანახებთა თუსთა, და რაჲთა ამისთაცა ნაწილთა ღირს იქმნას შეწყყნარებად ვრცელთა მათ და დიდებულთა წიადთა შინა თუსთა. რომლისაცა მიზეზისათჳს წარმოვიდა მიერ წმიდაჲ ილარიონ. და შეწყვნითა ღმრთისაჲთა ყოვლითურთ შეწყუბებული მოიწია ქალაქად თესლონიკედ. და ვითარცა შევიდა

20 ქალაქად, უპირატეს ყოვლისა თაყუანის-სცა სამარტვლოსა ძღვევა-შემოსილისა დიდებულისა მოწამისა დიმიტრისსა. და მიერ წარვიდა პრეტორად მთავრისა მის ქალაქისა და დაჯდა კართა წინაშე მისთა.

და აჲა ესერა განგებითა საღმრთოჲთა მკვეალმან მის მთავრი-

25 სამან გამოიღო ძმ თუსი ოთხისა წლისაჲ ნახევარ-მიღებული და დაღვა იგი მზის-პირსა მახლობელად წმიდისა ილარიონისა¹. ჰრქუა წმიდამან ილარიონ დედაკაცსა მას: „დედაკაცო, წარვედ და მომართუ მე წყალი“. და მეყსეულად აღდგა იგი მოღებად წყლისა. მაშინ, ვითარცა წარვიდა დედაკაცი იგი, აღდგა წმიდაჲ ილარიონ,

30 სულთ-ითქუნა სიღრმითა გულისაჲთა, ჯუარი დასწერა ყრმასა მას და ჰრქუა „სახელითა მამისაჲთა და ძისაჲთა და სულისა წმიდისაჲთა შენ გეტყვ, ყრმოო, აღდგე ცოცხლებით!“ და მეყსეულად განიკურნა და აღდგა ყოვლითურთ უვნებელი ფერჯთა თუსთა ზედა. და ჰრქუა: კუალად ყრმასა მას: „წარვედ, შვილო, გიწესს შენ დედაჲ

35 შენი“. და აღდგა ყრმაჲ იგი ცოცხალი და შევიდა დედისა თუსისა თანა. ხოლო წმიდაჲ ილარიონ აღდგა და წარვიდა სხუასა ადგილსა, რაჲთა არა საცნაურ იქმნას სასწაულისა ამის მიერ მეძიებელთა მისთავან.

¹ ილარიონსა.

[v] იხილეთ-ღა, ზ, საყუარელნო, თუ ვითარსა მადლსა ღირს
 იქმნა წმიდად ესე მამად ჩუენი! რამეთუ მიემსგავსა დიდთა მარტირულნი
 ციქულთა პეტრეს და იოანეს, რომელთა განჰკურნეს მკვლელობისა
 იგი, რომელი ზინ თხოვად ქველის-საქმისა კართა წინაშე შუენიე-
 რისა მის ბჭისათა, რომელთა-იგი მათ სიტყვთ კურნება მიჰმადლეს, 5
 და კუალად პეტრე ენა განრღუეული აღადგინა*.

ხოლო ესე არა უმცირეს არს სასწაულთა მათ მათთა, რო-
 მელნი ნეტარჰან ამან აღასრულნა, რამეთუ პირველისა მის მკელო-
 ბელისა განკურნება რა ენება, რომელი-იგი წინაშე სამოთხისა
 პოვა, უპირატეს¹ ითხოვა მისგან ტკბილი ნაყოფი, რომლისა-იგი 10
 თვთ მიცემად ეგულებოდა. და კუალად ყრმასა რა ამას განჰკურ-
 ნებდა, რომელი-ესე აწ ვაგენეთ, ითხოვა პირველად წყალი სასუ-
 მელად დედისაგან მისისა, რამეთუ ეგულებოდა, რათა შვილსა
 მისსა ასუას წყალი კურნებისა. და ეგრეთვე, იყოფებოდა რა
 მთასა მას ულომბოხსასა, ამითვე სახითა განკურნა მკელობელი იგი, 15
 რომელი მოართუმიდა ევლოგიასა, რომელსა-იგი მისცა ევლო-
 გიად კურნებისა.

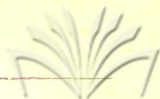
და ვითარცა შევიდა ყრმა იგი დედისა თვისსა, ვითარცა
 პირველ ვთქეთ, და წმიდად იგი წარვიდა სხუასა ადგილსა. ხოლო
 მგველჰან მან აღიტაცა ყრმა იგი და მოჰკუარა დედოფალსა 20
 თვისსა და იგი ჰკითხვიდა, თუ ვითარ განიკურნა ყრმა იგი. ხოლო
 მან წარმოუთხრა ყოველივე სახმ განკურნებისა მისისა და ნიშანი
 წმიდისა მის და მოწაფისა მისისა და ენისაცა მათისა. და მუნ-
 თქუესვე შევიდა დედოფალი იგი და უთხ[80]რა ესე ყოველი
 ქმარსა თვისსა და უჩუენა ყრმაცა იგი განკურნებული. 25

ხოლო ვითარცა ესმა ესე მთავარსა, მეყსეულად ბრძანა სწრა-
 ფით დაცვა კართა ქალაქისათა და მოძიებად წმიდისა მის. და
 ვითარცა ეძიებდეს, პოვეს იგი კარსა აღმოსავალით კერძოსა გარე
 განმავალად. რამეთუ ვერ შესაძლებელ იყო დაფარვად ქალაქისა მთა-
 სა ზედა დაშენებულისა და არცა სანთლისა მთებარისა უჩინო-ყო- 30
 ფად ცხედარსა ქუეშე**, რამეთუ რაოდენ წმიდასა მას ენება და-
 ფარვად საქმეთა თვსთად, ევეოდენ ღმერთი განაცხადებდა მსახურსა
 თვისსა, რომელმან-იგი აღიდნის მაღიდებელნი თვისნი.

რამეთუ ვითარცა პოვეს წმიდად იგი კაცთა მათ მეძიებელთა
 მისთა, მეყსეულად დაცვებს და თაყუანის-სცეს მას წინაშე ფერტა 35
 მისთა წმიდათა და ითხოვდეს მისგან კურთხევასა. ხოლო ნეტარჰან
 ან კურთხნა ივინი და აღადგინა და წარჰყვა მათ თანა. მაშინ

ნუსხაშია: 1 უპირატეს.

* შდრ. საქმე 9,34. ** შდრ. მარკ. 4,21.



მთავარსა მას ვითარცა უწყა მისლვამ წმიდისაჲ, გამოვიდა მცხორებელნი ვად მისდა და ამბორს-უყოფდა წმიდათა ფერტთა მისთაჲნი მისთაჲნი წმიდამან ულოცა მას და აღადგინა იგი და ჰრქუა მას: „ქრისტემან, ყოველთა მოყუარეთა მისთა მცველმან, დაიცევენ ღმრთის-მოყუარებაჲ შენი!“ ხოლო მთავარმან წარიყვანა წმიდაჲ იგი სახედ თვსად და ევედრა მას, რაჲთა გამოირჩიოს ადგილი, რომელიცა ინებოს და იყოფოდის მას შინა. მაშინ წმიდამან, ვითარცა იხილა საღმრთოჲ იგი და ღმრთის-მოყუარებ გონებაჲ მთავრისაჲ მის, მიუშუა ამისა ყოფად და გამოირჩია ადგილი მარჯუშ და მუდროჲ, ვითარი 5 შეაშუნდა სიწმიდესა მისსა. [v] და აღუშენეს ეკლესიაჲ შეუნიერი ადგილსა მას. და ამცნო წმიდამან, რაჲთა არა აწყინებდენ ზედადს-ზედა. და კუალად ამცნო, რაჲთა არარას წარმოსცემდეს მისა, თნიერ ბაქსიმადისა გმელისა და ცერცუსა დამბლისა. ხოლო მთავარმან მან აღასრულა ყოველივე ბრძანებული მისი.

მაშინ განითქუა ჰამბავი მისი ყოველსა მას ქუეყანასა ილურიკისასა და მოვიდოდეს ურიცხუნი სულნი და აღუშენებოდეს სწავლითა მისითა, და მიიღებდეს წმიდათა ლოცვათა მისთა და ეგრეთ წარვიდოდეს სახედ თვსად. ხოლო მყოფთა ქალაქისათა მრავალთა შეშურდა საღმრთოჲ იგი მოქალაქობაჲ და უბიწოჲ ცხორებაჲ მისი 20 და გელითა მისითა იქმნეს მონაზონ და წარემატნეს ანგელოზებრსა ქცევასა და მოღუაწებასა შინა.

მას ყამსა დიაკონი ერთი თესალონიკელი განვიდა მოხილვად ენაგსა თვსა. და შეიბყრეს იგი წარმართთა და წარიყვანეს ქუეყანად თვსად. და ვითარ იგი მიჰყვანდა, მგზავრ. მოეჭსენა წმიდაჲ 25 ილარიონ ყოვლითურთ სასოწარკვეთილსა კაცობრივისა ცხორებისაგან, და იწყო ვედრებად მისა ცრემლითა მჭურვალითა და თანა-შემწედ ხადოდა წმიდათა ლოცვათა მისთა. და მას ოდენ ლამესა, ვითარცა ეძინა მრჩობლ შეკრულსა ჯაჭუთა მიერ რკინისათა, ეჩუენა წმიდაჲ იგი და ჰრქუა მას: „ადგე, #, დიაკონ, და ნუ გეშინინ, 30 რამეთუ მე ვარ, რომელსა იგი მევედრებოდე“. და ვითარცა განიღძბა, იბოვა, რამეთუ განტნილ იყო საკრველთაგან. ადგა მესსეულად და განვლო ყოველი იგი ლაშქარი უშიშად. და არავინ ცნა საქმე ესე, ვიდრემდის მოვიდა ქალაქად თესალონიკედ. და მიუთბრობდა [მ1] ყოველთა საკრველებსა ამას დიდებულსა. და მოვიდა 35 წმიდისა მის და ამბორს-უყოფდა წმიდათა ჯელთა მისთა, რომელთა მიერ განიტნა საკრველთაგან, და მადლობით მიუთბრობდა საკრველებასა მას მის მიერ მის ზედა აღსრულებულსა. ჰრქუა მას: „შვილო! ენება ღმერთსა ტსნაჲ შენი. ამისთვსცა ანგელოზი თვსა

მოავლინა ხატითა ჩემითა, ვინაჲთვან შენ სარწმუნოებით ჩემ ცოდ-
ვილისა სახელსა ხადოდე, და გამოგიგნა მწარისა ტყუეობისა და
ამისთვისაჲ ჰმადლობდი ღმერთსა მოქმედსა საკრველებათაჲთა
ლო იგი წარვიდა სახედ თვსად განთავისუფლებული და აღიდგა
ღმერთსა.

და დაყო წმიდამან ილარიონ ქალაქსა შინა თესლონიკისა
ბუნებათა უაღრესითა მოღუაწებითა ყამი რაჲოდენიმე, რამეთუ
ყოველთა მათ ზემოგსენებულთა სიჭაბუკისა დუაწლთა დაივიწყებდა
და ვითარცა ახლად შემავალი სტადიონსა მას მოღუაწებისაჲსა უმ-
ჭურვალეს პირველისა სურვიელ იყო, რამეთუ სიტყუსაებრ მოცი-
ქულისა პირველ გარდასრულთა მათ შრომათა ყოლადვე არა იტ-
სენებდა და შემდგომთა მიწითმად მოსწრაფე იყო. ამისთვისაჲ
ღმერთმან სასწაულთა მიერ და კურნებათა ცხორებასავე ამას შინა
ადიდა, რამეთუ რომელთამე ჯორციელთა სნეულებათაგან განჰკურ-
ნებდა და კუალად რომელთამე სულიერთა ვნებათა და საღმობა-
თაგან იტსნიდა და ესრეთ ურიცხუნი სულნი შეაწყნარნა ღმერთსა.

IX. ხოლო ვითარცა მოიწია ყამი აღსრულებისა მისისაჲ, ამი-
ერ წარსლვისა და ღმრთისა მხოლოესა მისლვისაჲ, რომლისაჲცა
სურვიელ იყო და სახელისა მისისათჳს იღუაწა სიყრმიტგან ჰასაკისა
მისისაჲთ, უწყებულ იქმნა უკუე ღმრთისა მიერ. და იცვალა სახმ²⁰
პირისა თვისისაჲ [v] და მხიარულ იქმნა სულითა, ვითარცა მუშაკი
კეთილი, მიმავალი ნაყოფსა მას ზედა სათნობათა თვისთასა, ვითარ-
ცა იტყვს დავით, ვითარმედ: „მოსლვით მოვიდოდეს და უხაროდა,
რომელთა მოაქუნდა მჭელეულები მათი“*.

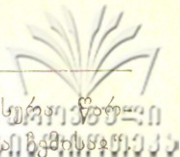
გინა თუ ვითარცა მჯეღარი ძღვეამოსილი მომწყუედელი წი-
ნაღმდგომთაჲ და მიმავალი მეუფისა თვისისა, ანუ თუ ვითარცა მე-
ნავეთ-მოძღუარი ჯელოვანი წიად-მყვანებელი მრავალთა სულთაჲ
დაულტობელად დეღვათა შინა სოფლისა ამის ზღჯსათა და ღმრთი-
სა შემწირველი.

მაშინ მოუწოდა მთავარსა მას და პრქუა: „ჰ, მთავარო, კეთი-
ლად ჰყავ, რამეთუ შემიწყნარე¹ გლახაკი ესე და უცხოჲ. მოვეცი²⁰
უფალმან სასყიდელი სიყუარულისაჲ, რომელმან-იგი უცხო ქმნულ-
ნი ესე უცხოებითა თვისითა დამავნა ღმერთსა და მამასა.

„ამიერთგან ისწრაფე შეწყნარებად გლახაკთა და მონაზონთა
და უმეტესად უცხოთა. ეკრძალე მოხუეჳისაგან გლახაკთაჲსა და²⁵
ყოველისავე უმშავროესა და უსამართლოესა საქმისა, რაჲთა მოწყა-
ლებამან ღმრთისამან დაგიფაროს ცხორებასა ამას შინა და საუკუ-

¹ შეწყნარე.

* ფსალმ. 125,6.



ნედ ზიარ-გყოს სუფევასა წმიდათა თანა, რამეთუ მე აპა ესერა ქრისტე
ვალ გზასა მამათა ჩემთასა და მოიწია ჟამი აღსრულებისა ჩემისა
მაშინ მთავარმან იწყო ტირილად და ამბორს-უყოფდა წმიდათა
გელთა და პირსა მისსა. ხოლო წმიდამან აღიპყრნა გელნი ღმრთისა
5 მიმართ, ულოცა მას, აკურთხა და წარგზავნა სახედ თვსად.

და ვითარცა მოიწია შაბათი დღე, მოუწოდა წმიდამან მოწა-
ფეთა თვსთა და პრქუა მათ: „შვილნო ჩემნო, უწყოდეთ, რამეთუ
მოიწია ჟამი ჩემი და აპა ესერა დატევებად მიც [82] საყოფელი
მიწისა* გორცთა ჩემთაჲ, ვითარცა იტყვს მოციქული პეტრე. ამი-
10 ერთგან იხილეთ თავისა თქუენისათვს და იზრუნეთ კეთილად ცხო-
რებისათვს სულთა თქუენთაჲსა, ვიდრეცა უკუნადასკენლად აღმო-
ფშვნივამდე უწყოდეთ გონიერად, რამეთუ მტერი ჩუენი, ვითარცა
ლომი მყვრალი მიმოვალს და ეძიებს, რაჲთამცა შთანთქა ვინმე
ჩუენგანი**, არამედ განკუთრინენ პირისაგან მისისა მარჯუენმან
15 ღმრთისამან უძლეველმან. აწ, შვილნო ჩემნო, ეკრძალენით თავთა
თქუენთა და იყუარებოდეთ ურთიერთას და მშვიდობამან ღმრთისა-
მან, რომელი ჰმატს ყოველთა გონებათა, დაგიცვენინ საფარველსა
ქუემე დიდებისა თვისისა[ა]სა, და მადლი და წყალობაჲ მისი იყავნ
სულისა თქუენისა თანა, ამენ“. და ულოცა და ასწავა ფრიად ცხო-
20 რებისათვს სულთა მათთაჲსა.

ამისა შემდგომად ეზიარა წმიდათა საიდუმლოთა ქრისტეს
ღმრთისათა, აღიპყრნა გელნი და შეწირა მადლობაჲ და მისცა სუ-
ლი თვისი წმიდათა ანგელოზთა თვნიერ ღმობისა და ტკივილისა.

მაშინ აუწყეს მთავარსა, და მოვიდა მთავარებისკობოსისა თანა
25 ყოვლითა ერთთა, სიმრავლითა მღდელთა და დიაკონთათა პატი-
ვად წმიდისა მის გუამისა. და ვითარცა ეუწყა მკვდრთაცა ქალაქისა-
თა, მოვიდეს მეყსეულად ყოველივე პასაკი ჰაბუკთა და მოხუცებულ-
თაჲ ყრმათა თანა და დედებისა სიმრავლითა სანთელთა და საკუ-
მეველთაჲთა და ფსალმუნითა და გალობითა. მოსწრაფე იყვნეს ყო-
30 ველნი თითოეულად, რაჲთამცა შე-ვინმე-ახლა წმიდასა მას გუამსა
მისსა, ანუშკა მი-რამე -[v] იპოვინ ნაწილი ველოგვიად სამოსლისა-
გან მისისა. და უბრძანა მთავარმან მოლებად ლუსკუმაჲ მარმარილოჲ-
სა[ქ], რაჲთა მას შინა შთაუსუენონ წმიდაჲ იგი გუამი.

და ვითარცა ეგულებოდა დამარხვაჲ მისი, მეყსეულად მოვიდეს
35 ორნი ეშმაკეულნი და იტყოდეს: „ილარიონ ქართველო, რაჲსათვს
განგუასხამ ჩუენ საყოფელთაგან ჩუენთა?“. და ვითარცა მიეახლნეს
წმიდასა მას გუამსა მისსა, მუნთქუესვე განიკურნნეს ივინი; და იხი-
ლა რაჲ ყოველმან ერმან საკვრველი ესე დიდებული, ყოველნი ჰმად-

* შლრ. II პეტრე 1.14. ** I პეტრე 5,8.

ლობდეს ღმერთსა. მაშინ შემურეს წმიდაჲ იგი გუამი მისი და ძლიერ დადვეს ლუსკუმასა მას შინა ტენებისაგან ერისა მის, რამეთუ სრულ იყო სიმრავლჳ მღდელთა და დიაკონთა, მონაზონთა და ერისკაცთაჲ, ვითარცა პირველ ვთქუთ¹, პატივად წმიდისა მის გუამისა მისისა. და მას დღესა შინა მრავალნი სასწაულნი და კურნებანი აღასრულნა ღმერთმან მის მიერ ქალაქსა მას შინა თესლონიკესა, რამეთუ იყო რაჲ წმიდაჲ ესე გორცთა შინა, არა ინება კაცთაგან დიდებისა მიღებაჲ, არამედ ღმერთი რომელი აღიდებს მადიდებელთა თვსთა, შემდგომად სიკუდილისა აღიდა იგი.

ხოლო აღესრულა მამაჲ ჩუენი წმიდაჲ ილარიონ თუესა ნოემბერსა ი^თ-სა, დღესა შაბათსა, ჟამსა მეხუთესა დღისასა, მეფობასა ბასილი მაკიდონელისასა, რომელმან-იგი შემდგომად მიქაელისა მიიღო მეფობაჲ. ხოლო ესე მიქაელ იგი იყო, რომელმან დაამტკიცა თაყუანის-ცემაჲ წმიდათა ხატთაჲ, ვითარცა ზემო ვთქუთ, და მეორედ ეწოდა მომთრვალჳ. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. მიიცვალა წმიდაჲ ესე წლისა ორმეოცდაათამეტისაჲ ქალაქსა შინა თესლონიკესა. და აღასრულებდეს წლითი-წლად ცსენებასა მისსა მკვდრნი ქალაქისანი ჟამსა [83] მას ზემოწერილსა, რომელსაცა შინა მიიცვალა.

ხოლო იქმნებოდეს სამარხვოსა მისსა ზედა სასწაულნი და კურნებანი მრავალნი. რამეთუ შემდგომად მიცვალებისა მისისა დასნეულდა ძ^მ მთავრისაჲ მის და განუსივდეს სარცხენელნი მისნი და მუცელიცა მისი, და განწირეს იგი მკურნალთა, ვიდრემდის მიიწია სიკუდილად. მაშინ აღიდეს იგი მშობელთა მისთა და დააგდეს იგი წინაშე ლარნაკსა წმიდისასა. და მას ღამესა გამოუჩნდა წმიდაჲ ილარიონ და ჰრქუა ესრეთ განწირულსა მას: „Ⴤ, პროკოპი — რამეთუ ესრეთ ეწოდებოდა ყრმასა მას — გრწმენინ ჩემი, უკუეთუ არა აღმითქუა მე, რაჲთა არა ხვდოდი უწესოდ, ვერ განიკურნო სენისა მაგისგან. ხოლო მან ფიცით აღუთქუა ესე ყოფად. მაშინ წმიდამან დასდვა გელი მისი მუცელსა მისსა ზედა და ჰრქუა მას: „სახელი-²⁰თა იესუ ქრისტესითა ცოცხალ იქმენ“, და ჟუარი დასწერა. ხოლო იგი მუნთქუესვე განიკურნა. და ვითარცა განიღვძა, აღიდებდა ღმერთსა და წმიდასა მას, რამეთუ ყოლადვე არა იყო ვნებაჲ მის თანა, და ამბორს-უყოფდა ლარნაკსა მისსა წმიდასა და მიუთხრობდა ყოველსა ერსა საკვრველსა ამას დიდებულსა; და რომელთა ესმოდა,³⁵ აღიდებდეს ღმერთსა.

მოწაფეთა ამის წმიდისათა მისცეს ფლასი ერთი წმიდისაჲ მის ქურვისა ერთსა გლახაკსა. ხოლო მან უმეტეს ყოველთა საფა-

ნუსხაშია: ¹ ვთქოთ.



ეროვნული
საბიბლიოთეკო

სეთა და თუალთა პატიოსანთაჲსა მიიღო იგი მათგან და სარწმუნოებითა დიდითა და ვისცა სნეულსა და ჰბურის, პოვის მან ლხინებაჲ. და მიუთხრობდა კაცად-კაცადი საკვრველებათა ამათ ურთიერთას და ჰმადლობდეს ღმერთსა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ თანა მამით და სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.

[v] მოყვანებისათჳს ნაწილთა წმიდისა ილარიონისთა
თესალონიკით კოსტანტინეპოლედ

- X. მას ჟამსა შინა, ვითარცა განითქუნეს ნიშნი და საკვრველ-
 10 ბანი ნეტარისა მამისა ჩუენისა ილარიონისნი, ყოვლით კერძოვე
 ესმნეს უკუე ღმრთის-მსახურსაცა მეფესა ბასილის, რომელნი-იგი
 დღითი-დღე აღესრულებოდეს ქალაქსა შინა თესალონიკესა და რა-
 მეთუ წიგნიცა მიუწერა მთავარმან ქალაქისამან და მთავარეპისკო-
 პოსმან, რომელი აუწყებდა გარდაცვალებასა წმიდისასა და კურნე-
 15 ბათა და სასწაულთა მისთა, რომელნი აღესრულებოდეს წინაშე
 სამარხოსა მისსა წმიდასა. ხოლო ვითარცა აღმოიკითხა მეფემან
 წიგნი იგი, მოუწოდა ყოველთა მთავართა პალატისათა და აუწყა
 მიზეზი წიგნისა მის მიწერილისაჲ თესალონიკით, ხოლო მათ ვი-
 თარცა ესმა, ჰმადლობდეს ღმერთსა.
- 20 და მათვე დღეთა შინა ინება ღმრთის-მსახურმან მეფემან შე-
 მოკრებაჲ ყოველთავე მამასახლისთა მთისა ულომბოხსათაჲ საქმისა
 რომლისათჳსმე სათანადოესა ქალაქად სამეუფოდ. და იყო დღესა
 ერთსა მოვიდეს ყოველნი პალატად. და ვითარცა შევიდეს წინაშე
 მისსა, ყო მეფემან სულიერი სიხარული მათ¹ თანა ხილვისათჳს მა-
 25 თისა. ხოლო მათ იწყეს სიტყუად სიტყუათა სულიერებთა წინაშე
 მეფისა. მაშინ მეფემან იწყო თხრობად მათდა საქმეთა და სასწაულ-
 თა ამის წმიდისათა და ვითარ-იგი მიეწერა მისდა თესალონიკით
 მთავარსა ქალაქისასა და მთავარეპისკოპოსსა. ხოლო ვითარცა ესმა
 ესე მამასახლისსა მას ულომბელსა, რომელმან-იგი პირველად შეი-
 30 წყნარა წმიდაჲ ილარიონ და რომლისა [84] იგი დისწული მკელო-
 ბელი განეკურნა, მეყსეულად იწყო თხრობად მეფისა საქმეთა წმი-
 დისა ილარიონისთა² და საკვრველებათა მისთა, რომელნი ექმნეს
 მონასტერსა მისსა. და მიუთხრა ჩუენებაჲცა იგი ყოლად წმიდისა
 ღმრთის-მშობელისაჲ. ხოლო მეფჳ ჰკითხვიდა, თუ: „არიანლა ვინ
 35 მოწაფეთა მისთაგანნი მთასა მას?“. და მან მიუგო: „ჰე, წმიდაო მე-
 ფეო, არიან სამნი მოხუცებულნი მოწაფეთა მისთაგანნი, ღირსნი

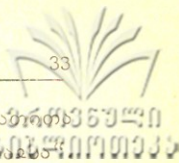
და ჭეშმარიტად ესენი არიან მსახურნი უფლისანი და მეოხნი სულ-
თა ჩუენთანი. ამითითა ლოცვითა იყავნ მტკიცე და შეუშფოთებელი
ღმრთივ-გვრგვინისანი მეფობაჲ თქუენი უკუნისამდე, ამინ.

[85] უწყებაჲ შენებისათჳს ჰრომანისა

5 XI. ხოლო ღმრთის-მსახურმან და ღმრთის-მოყუარემან მეფემან
მოუწოდა წმიდათა მათ და ჰრქუა: „ჟ, პატროსანო მამანო, გამო-
ირჩიენ ღირსებამან თქუენმან მონასტერი, სადაცა გენებოს თქუენთჳს
და ნათესავისა თქუენისათჳს“. ხოლო მათ მიუგეს: „ჟ, მეფე, არა
შესაძლებელ არს ესე ჩუენ მიერ, რაჲთამცა სხუათა აღშენებული
10 ჩუენ დავიპყრათ უცხოთა კაცთა და იგიმცა განვასხენით, რომელთა
აღშენებიეს. და ესრეთმცა ნაცვალად ლოცვისა წყევამ მოვატყუ[ა]თ
მეფობასა თქუენსა. არა ვყოთ ესრეთ, ჟ, მეფე, არა ვყოთ, არამედ
უკუეთუ გნებავს, განვიდეთ ადგილსა უდაბნოსა და ვიძიოთ ადგი-
15 ბოს ღმერთსა, მუნ აღგვშენე ეკლესიაჲ სალოცველად ღმრთის-მსა-
ხურებისა შენისა“.

ხოლო ვითარცა ესმა ესე ღმრთის-მსახურსა მეფესა, აღივსო
იგი სიხარულითა და ჰრქუა მათ: „კეთილ, კეთილ, პატროსანო მამანო,
წარვედით უკუშ და იძიეთ ყოველგანვე, და რომელი ადგილი
20 შეაშენდეს სიწმიდესა თქუენსა, იგი მაუწყეთ და მე ვყო ყოველი
ბრძანებისაებრ თქუენისა“. და წარმგზავნნა იგინი სამეუფოჲსა კაცითა
მოხილვად, ვინაჲცა ენებოს. და გამოვიდეს იგინი პალატით
და მივიდეს ადგილსა ტყეანსა და უდაბნოსა. და პოვეს ღელესა შინა
წყაროები, ადგილი ვაკე და შუენიერი, განიხარეს ფრიად და
25 აუწყეს ღმრთის-მსახურსა მეფესა. ხოლო მას ვითარცა ესმა, მოვიდა
ერიტურთ თჳსით ადგილსა მას [v]. და მოაქუნდა ქვაჲ თჳთ მე-
ფესა და ყოველსა ერსა მის თანა. და იწყეს შენებად ეკლესიისა და
მონასტრისა, და აღასრულეს შუდ თთუე ყოველი საქმე მონასტრისაჲ.

და მოვიდა მეფე პატრიარქისა თანა და ყო სატფურებაჲ და
30 დასხნა ნაწილნი წმიდათა მოციქულთანი თუესა ოკდომბერსა თ და
შეწირა მეფემან ჭურჭელი ოქროსა და ვეცხლისაჲ, და სოფელნი
და ქულბაგნი და მეტოქი ქალაქსა შინა. და მისცნა ტყენი, რომელნი
იყენეს გარემოჲს ადგილსა მას. და მისცა ყოველივე საჭმარი,
ვითარცა შეჰვავს მონასტრისათჳს უხუებით. და შექმნა მეფემან
35 მცირე სენაკი თავისა თჳსისათჳს და დადგა მას შინა ლოგინი თავისა
საგებლითურთ, და დადგნა საწიგნენი და დასხნა წიგნნი, სახარებაჲ
და პავლე, და თქუა ესრეთ, ვითარმედ; „ესე იყოს საყოფელი



ჩემი მახლობელად ღირსთა ამათ მამათა, რაათა ლოცვითა მათრეხნულნი ინებოს ღმერთმან ღსნაჲ ჩემი მოსაგებელისაგან ცოდვათა ჩემთადა და უწოდა ადგილსა მას ქართველთა მონასტერი, რომელსა პირველითგან სახელი ეწოდა ჰრომანაჲ.

მაშინ ჰრქუა მეფემან ღირსთა მათ მამათა: „წმიდანო მამანო! 5 ითხოვთ, რაჲცა საგმარ არს თქუენდა მეფობისაგან ჩემისა“. ხოლო მათ ჰრქუეს, ვითარმედ: „ვითხოვთ შენგან, ჰ, ღმრთის-მოყუარეო მეფეო, რაჲთა აღიღო ყოველი უმშავაროებაჲ სამეუფოესაგან შენისა, რაჲთა არა განარისხო შენ ზედა უფალი და ცუდ იქმნას კეთილისყოფაჲ შენი ჩუენდა მომართ“.

და ვითარცა ესჲა ესე მეფესა, განიხარა სიტყუათა ამათ ზედა და შესძინა უმეტესი სარწმუნოებაჲ მათდა მიმართ [86]. და უყუარდეს იგინი უმეტეს ყოველთა მის ჟამისა კაცთაჲსა. და მოპგუარნა ორნი ძენი თჳსნი, ლეონ და ალექსანდრე, და ჰრქუა მათ: „ლოცვა ყავთ ამათოჳს, წმიდანო მამანო, და ასწავეთ წიგნი და 15 ენაჲ თქუენი, რაჲთა იყვნენ ეგე შვილნი ლოცვისა თქუენისანი“. და ამისა შემდგომად წარვიდეს მეფე და პატრიაქი ქალაქად.

ხოლო ვითარცა აღასრულა ესე ყოველი კეთილად ღმრთისმოყუარემან მეფემან, მაშინ სათნო-იყო ღმერთმან კეთილი საქმეს მისი და გამოუცხადა ჩუენებით შეყენებულსა დიდსა ეფთჳმის მოლუაწესა, რომელი იყო მას ჟამსა კაცი წმიდაჲ და ღმერთშემოსილი და უწყოდა მან ყოველივე გულის-სიტყუაჲ მეფისაჲ. და მიუწერა ესრეთ მეფესა, ვითარმედ: „ვიხილე მე ჩუენებით ცეცხლისა კუამლი საშინელი და მესმა ჳმაჲ, რომელი იტყოდა, ვითარმედ: „ესე არიან ცოდვანი ბასილი მეფისანი“, და მე ვთქუე, ვითარმედ: „ვინ 25 შემძლებელ არს დაშრეტად ამისა?“ და კუალად მესმა ჳმაჲ, ვითარმედ: „ცრემლნი და კეთილისა საქმენი“. და მყის მოიხუნეს კეთილისა საქმენი შენნი კაცთა ბრწყინვალეთა და შთაყარნეს ცეცხლსა მას შინა და იწყეს დაშრეტად დიდითა შრომითა. მაშინ ესმა ჳმაჲ, რომელნი იყვნეს საგმილსა მას ზედა, ვითარმედ: „მოიღეთ 30 უცხოთა შეწყნარებაჲცა!“ და მოიღეს მცირე, ვითარცა მარცუალი იფქლისაჲ და სპეტაკი, ვითარცა თოვლი. და შთაგდეს იგი მას შინა. მაშინდა იწყო კუამლმან მან და ცეცხლმან სრულიად განქარვებად. აწ უკუე, ჰ მეფე, ისწრაფე უცხოთა და გლახაკთა და უმეტესადღა მონაზონთა შეწყნარებად“.

და ვითარცა წარიკითხა მეფემან წიგნი იგი დიდისა მის შეყენებულისაჲ, პირველად მისცა მადლი მოწყალებსა ღმერთსა და მერმე მოუწოდა ეპარხოსსა მას თესალონიკელსა, რომელი გარდაედგინა ხარკისათჳს სამეუფოესა, რომელსა-იგი მოეწერა პირველად მიცვალებაჲ წმიდისა ილარიონისი და სასწაულთა საქმეს, და მისცა 40

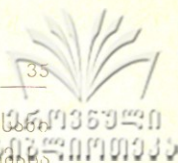


მას უზემთავსი პატივი და წარავლინა თესლონიკედ და პატივითა მოპკუარნეს ნაწილნი ნეტარისა მამისა ილარიონისნი. რამეთუ ჯერვე-ესრეთ-იყო წმიდისა ამისთვის, რომელმან-იგი სიჩიოთგანვე თვისით სულნი და ჯორცნი თვისნი უბიწოდ განწმენდინი და მბაბდებელისა თვისისა უნაკლულოდ შეწირნა და რაათა ვერეთვე სულით და ჯორცით მრჩობლ პატივ-ცემულ იყოს. რამეთუ გან-რაჲ-ვიდა საყოფლისა მისგან წმიდათა მათ ჯორცთა თვსთაჲსა უხილავი იგი სული წმიდისაჲ მის, მეყსეულად უხილავსა მას ქალაქსა პირმოთასა ზეცისა იერუსალმსა უხილავმან მეუფემან ყოველთამან აღიყვანა და დიდებით დაამკვდრა, და კუალად შემდგომად მცირედისა, ვითარცა განუფინნეს დიდებულებანი ნიშთა და საკვრველებათა მისთანი, მეფემან ქუეყანისამან და ხილულმან ახალსა ამას იერუსალმსა და ხილულსა ქალაქსა სამეუფოსა ხილულნი იგი ნაწილნი მისნი სახილველად ქალაქისა და ერისა დიდებით აღყვანებად ჯერ-იჩინნა სასოდ და მეოხად სიმტკიცისა თვისისა და მფარველად ქალაქისა და ერისა. და ესრეთ მრჩობლ განყოფილი მრჩობლ პატივ-ცემულ იქმნა მოსაგებელად სათნოებათა და ღუაწლთა მისთა.

XI. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა აღვიდეთ. [87] და მიწე-რა წიგნი სახმც ესევეთარი თესლონიკედ ღმრთის-მსახურმან მეფემან ბასილი, ვითარცა პირველ ვთქუთ: „ბრძანებს მეფობაჲ ჩუენი თესლონიკელთა მიმართ, რაათა სწრაფითა დიდითა და დიდებითა სამეუფოთა წარმოპკუარნენთ ნაწილნი წმიდისა ილარიონ ქართველისანი, თვნიერ ყოვლისა მიზეზისა და წინააღდგომისა და ცოცხლებით იყვენით!“ და მიწერა წმიდისა მიმართცა ესრეთ თვისითა ჭელითა:

„ბასილი მეფე, ცოდვილი მონაჲ ცათა მეუფისაჲ, გვედრები, წმიდაო მამაო ილარიონ, აღმოვედ ქალაქად სამეუფოდ, დაღაცათუ არა ღირს ვიქმენ პირისპირ ხილვად შენდა, გარნა აწ ღირს მყავ ამბორის-ყოფად წმიდათა ნაწილთა შენთა და იხაროს ქალაქმან ამან სამეუფომან შემთხუევეითა მათითა და მადლი შენი იყავნ ჩუენ თანა, ამინ.“

და ვითარცა მიიწინეს მივლინებულნი იგი, და წარიკითხეს ბრძანებაჲ იგი სამეუფოჲ წინაშე ყოვლისა ერისა, მაშინ, ვითარცა გულისგმა-ყვეს ძალი წიგნისაჲ მის, მეყსეულად იქმნა ამბოხი და შფოთი ქალაქსა მას შინა. და შეიზრახნეს ყოველნივე ერთბამად, რაათა ქვაჲ დაჰკრიბონ სამეუფოთა მათ კაცთა. ხოლო მთავარმან ქალაქისამან ძლივ დააცხრო აღტეხაჲ იგი ერისაჲ მის. და აღუთქუეს მივლინებულთა მათ, რაათა არა ყონ ესე ესრეთ. ხოლო ანთიპატრიკი იგი აღდგა და განვიდა გარემოჲს სოფლებსა და მოვლინე-



ბულთა მათ უბრძანა, რაათა ღამით აღიხუნენ ნაწილნი წმიდისა მწიგნობრისა უცნაურად ერისა. და მათ ყვეს ეგრეთ, და შთასხნეს ლუსკუნი მცირესა. ხოლო ლარნაკი იგი [v], რომელსა შინა ისხნეს წმიდანი იგი ნაწილნი, დაჰკრძალეს ეგრეთვე და წარვიდეს უცნაურად ყოველთა.

5

ხოლო ვითარცა განთენა, ცნეს ესე ყოველი მკვდრთა ქალაქისათა და იწყეს მწუხარებად და ურვად განშორებისათჳს წმიდისა მის, რომელნიმე ლარნაკსა მას ცალიერსა მოეხუეოდეს, რომელნიმე ზღუად მიმართ ხედვიდეს და რეცა ჰგონებდეს წუთ არა წარსლვად მიერ, სხუანი ვითარცა ცხოველსა აბრალებდეს და ეშჯოდეს დატყვევებისათჳს ქალაქისაჲ მის, ვინაჲთ-იგი გარდაცვალებაჲ მისი იქმნა და მისლვაჲ წინაშე ღმრთისა. და ესრეთ უნუგეშინის-ცემოთა მწუხარებათაგან აღესებულნი ლარნაკად წმიდათა მათ ნაწილთა მისთა მიივლტოდეს¹ და ყოველსა ცხორებასა მათსა შეჰვედრებდეს და მიერ ნუგეშინის-ცემასა მოიღებდეს.

10

15

ხოლო ვითარცა მიიწინეს ღმრთივ-დაცვულსა მას სამეუფოსა ქალაქსა ნაწილნი იგი წმიდისანი, ეუწყა ესე ღმრთის-მსახურსა და მორწმუნესა მეფესა. მაშინ უბრძანა პატრიარქსა ეპისკოპოსთა თანა და მღვდელთა და დიაკონთა და ყოველთავე მთავართა და ერსა ქალაქისასა, რაათა ყოველნივე ერთბამად გამოვიდენ მიგებებად წმიდისა მის. და განვიდა მეფე² პატრიარქისა თანა და ყოველისა ერისა, ვიდრე ზღვს-პირამდე ვალობითა და ლიტანიითა, სიმრავლითა სანთელთაჲთა და საკუმეველთა სულნელებითა, და წარიყვანეს იგი პალატად სამეუფოდ. და დაუსუნენა იგი [88] მეფემან ეკუტერსა შინა პალატისა თჳსისასა, და განიზრახვიდა გონებასა თჳსსა, თუ რომელსა ადგილსა აღუშენოს სანაწილ³ წმიდასა მას.

20

25

და ვითარცა მოიწია მესამე ღამე, ვინაჲთგან მოიყვანეს წმიდაჲ იგი, ეძინა მეფესა სარეცელსა ზედა თჳსსა. და აჰა ესერა სული სულნელებისაჲ საკვრველი განეფინა ყოველსა მას პალატსა შინა. და მეყსეულად განელჳდა მეფესა ძილისაგან, და ეყნოსა სულნელებჲა მიუთხრობელი და იგონებდა თჳსაგან, თუ რაჲმე არს ესე⁴, ანუ რომელთა საკუმეველთაგანი არს. და ვითარ ვერ შეუძლო ცნობად, ჰკითხა საჭურისთა, რომელნი წვეს გარემოჲს მისსა, ვითარმედ: „რაჲ არს სულნელებჲა ესე?“ ხოლო მათ ჰრქუეს, ვითარმედ: „ეფუცავთ მეფობასა თქუენსა, არასადა გზხილავს ესევითარი სულნელებჲა“. და ცნა ყოველმან პალატმან. და ჰკითხვიდა მოყუასი მოყუასსა თჳსსა, ვითარმედ: „რომელთა სულნელებჲათაგანი არს?“ და ვერ შეუძლეს ცნობად.

30

35

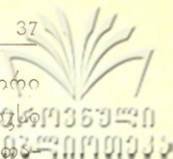


ხოლო განგებითა ღმრთისათა კუალადცა მემკვიდრეა და მეყსეულად გამოუჩნდა წმიდა ილარიონ, შემოიღო ხეობითა სამღვდლოთა და პრქუა მას: „კეთილად ჰყავ შეწყნარებაჲ ჩემი, # მეფე, უცხოასა ამის და გლახაკისაჲ. გარნა სულნელებაჲ ესე, 5 რომელ იყნოსე, არა მომივიეს მე იგი ქალაქთა შინა, არამედ უდაბნოთა. აწ უკუეთუ გნებავეს, რაჲთა სრულებით მადლი ვაქუნდეს, წარმიყვანე მე უდაბნოსავე ადგილსა“.

[V] და ვითარცა განიღძა მეფემან, აღდგა მეყსეულად და შეწირა მადლი წმიდისა მის, რომელმან გამოუცხადა ნებაჲ თვისი. და 10 მიუთხრა ესე ყოველი, რომელნი მყოფ იყნეს პალატსა შინა. და აღდგეს ყოველნივე, ვიდრეცა განთენებადმდე გალობად წინაშე ლარნაკსა წმიდისასა.

ხოლო ვითარცა განთენა¹, მოუწოდა მეფემან პატრიარქსა და ყოველთა მთავართა პალატისათა და აუწყა მათ სულნელებისა 15 მისთვის და ჩუენებისათვის წმიდისა მის და პრქუა ესრეთ: „უწყოდეთ, ვითარმედ უდაბნოსა ჰნებავეს ყოფაჲ წმიდასა“. და განიზრახა წარყვანებაჲ მისი მონასტერსა მას, რომელი აღეშენა მოწაფეთა მისთათვის. და მეყსეულად ყო ლიტანიასა. და უბრძანა ახუმაღ ნაწილთა წმიდისათა. და შეჯდა იგი აღრართა სამეფოთა და წარემართა 20 ზემოტსენებულსა მას მონასტერსა. და შევიდა პირველად ეკლესიასა მთავარანგელოზისა მიქაელისსა სუსთენს, და შეიყვანა ნაწილნიცა წმიდისანი. და ვითარცა ილოცა წინაშე დიდებულისა მის ძალთა მთავრისა, გამოვიდა მიერ და აღმჯერდა სამეფოთა ეტლთა და მივიდა პრომანად, რომელი-იგი თვთ აღეშენა მოწაფეთათვის ამის 25 წმიდისათა, ვითარცა პირველ ვთქუთ. და ვითარცა შევიდა ეკლესიად, თაყუანის-სცა პირველად ნაწილთა წმიდათა მოციქულთასა. და მერმე ყო ლიტანიასა და ლოცვაჲ და დაუსუენნა მითვე მცირითა ლარნაკითა ნაწილნი წმიდისა ილარიონისნი თუესა დეკემბერსა 9-სა. ხოლო მოწაფეთა წმიდისათა, ვითარცა იხილნეს ნაწილნი მოძღუ- 30 რისა თვისისანი, ვითარცა შევილთა მამის-მოყუარეთა და მრავლით ეამითგან სურვიელთა, იწყეს [89] ცრემლით ამბორის-ყოფად მათდა, და ჯელითა აღპყრობილითა ჰმადლობდეს ღმერთსა, სრულმოყოფელსა ყოველთა კეთილთასა, და მერმე ულოცეს ღმრთის-მოყუარესა მეფესა.

35 ხოლო მეფემან შეწირა რაჲ თუე იბ დრაჰკანი ეკლესიასა მას, რაჲთა მარადის ენთებოდის ექუსი კანდელი ნაწილთა ზედა წმიდათა მოციქულთასა და კანდელი სამი წმიდისა ილარიონის ნაწილთა ზედა და რაჲთა პალატით სეფის-კუერი² ორი მოეცემოდის ყოველ-



თა დღეთა, და მონაზონთა სასამოსლედ მიეცემოდის პალატით ოძი
 ლიტრაჲ ოქროჲ თუესა დეკენბერსა ზ-სა. და უწოდა სახელად თქვენი
 მონასტერი. მაშინ ღმრთის-მსახურმან მეფემან და პატრიაქმან
 ყუანის-სცეს და ამბორს-უყვეს ნაწილთა წმიდისათა და მოიქცეს
 ქალაქადვე და ჰმადლობდეს ღმერთსა.

ხოლო ბასილი პროტოასიკრიტმან და ფილოსოფოსმან და
 ლირსმან მონაზონმან აღწერა ცხოვრება წმიდისაჲ ამის, ვითარცა
 ისწავა მოწაფეთაგან წმიდისათა კაცთა უტყუველთა და ჰეშმარიტ-
 თა. არამედ ჩუენ ამის ყოვლისათჳს ვჰმადლობდეთ ღმერთსა, მოქ-
 მედსა საკვრველებათსა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ მამისა და ძისა 10
 და წმიდისა სულისა აწ და ყოველთა საუკუნეთა უკუნითი უკუნი-
 სამდე, ამინ*.

* ნუსხის ანდერძი: „ლოცვა ყავთ, ქრისტეს-მოყუარენო, მამისა გრიგოლი-
 სთჳს, რამეთუ ამის წმიდისა ცხოვრებისა დასაწერელი ეტრატი მან მიბოძა. ქრისტე-
 მან შეაწიენ წმიდაჲ ესე მამაჲ.

„და ლოცვა ყავთ ჩემ უღირსისათჳსცა, რომელმან დაეჩხრიკე“.

[ვ] ცხორებად¹ ნეტარისა² მამისა ჩუენისა იოვანისი³ და
ფთვანისი⁴ და უფუხებად ღირსისა მის მოქალაქობისა
მათისად, აღწერილი გლახაკისა⁵ გეორგის⁶ მიერ
ხუცესმონაზონისა*

5

მამაო გუაკურთხენი⁷

1. კურთხეულ არს ღმერთი, რომელსა ყოველთა კაცთაჲ პნე-
ბავს ცხორებაჲ⁸ და მეცნიერებასა კეშმარტებისასა მოსლვაჲ, რო-
მელი-იგი გამოუთქმელითა⁹ მით განგებულებითა თვსითა უმჯობესსა
ყოველთასა განაწესებს, და მიუწთომელითა¹⁰ სახიერებითა თვსითა
10 თუთოულთა¹¹ ჟამთა შინა ღირსთა და სათნოთა თვსთა გამოაჩინებს
სარგებელად კაცთა ნათესავისა და საღიდებელად ღმრთეებისა¹²
თვსისა; რომელმან ჩუენთაცა ამათ ჟამთა შინა გამოაჩინა¹³ ნეტარ-
ნი მამანი ჩუენნი: იოვანე¹⁴ და ეფთჳმე¹⁵ და იოვანე და არსენი ეპის-
კოპოსი¹⁶ ნინოწმიდელი¹⁷ და იოვანე გრძელის ძე და შემდგომითი-
15 შემდგომად სხუანი იგი მოწაფენი მათნი¹⁸ და მობაძენი სათნოები-
სა მათისანი, რომელთა¹⁹ სახელები²⁰ აღწერილ არს წიგნსა მას ცხო-
რებისასა²¹. რომელთა [v] მეოხებითა ჩუენცა გლახაკნი ესე ღირს
გუყუენინ²² უფალმან მობაძე ყოფად სათნოებათა მათთა²³ და ნაწილ-
სა მას მარჯუენეთასა²⁴ მიმოხუევად.

* ხელნაწერების ნუსხა: A: A—558; B: A—130; C: A—170; D: A—176;
E: H—1672; F: H—2077; G: S—3637; H: H—1413; L: ლენინგრ. 3. M 21.

¹ ცხოვრება GL, + წმიდისა და CFGL. ² ნეტარისა] წისა H. ³ იოვანისი
GL. ⁴ ეფთიმისი GH, ეფთჳმისი CD. ⁵ გლახაკისი D. ⁶ გეორგის G. ⁷ ~ გუა-
კურთხენ მამაო BCDGFL. ⁸ ცხოვრება G. ⁹ გამოუთქმელითა CGHL. ¹⁰ მიუწმე-
ღელითა CEFHL. ¹¹ თითუეულთა B, თუთუულთა C, თითვეულთა D, თითოეულთა
EFHL. ¹² ლუთაებისა G, ლთაებისა FHL. ¹³ გამოაჩინა E. ¹⁴ იოვანე GL. ¹⁵ ეფ-
თიმი GH. ¹⁶ ეპისკოპოზი FL, ეპისკოპოზი DE. ¹⁷ ნინოწმინდელი CD. ¹⁸ მათნი] მის-
ნი FGL. ¹⁹ რომელთაცა G. ²⁰ სახელები G. ²¹ ცხოვრებისასა GL. ²² გუყუენინ BG,
გუყუენინ C, გუყუენინ D, გუყუენინ EF, გუყუენინ L. ²³ მათთა—D. ²⁴ მარჯუენითსა
D, მარჯუენეთსა G.

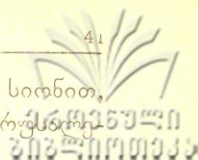
ხოლო ვინაჲთგან¹ სიგრძე ჟამთაჲ ყოველსავე დავიწყებად მოიღებ², დაღაცათუ წინაშე ღმრთისა³ ყოველივე ცხად არს და საჩინო, და უწყის ყოველთა დასაბამი და აღსასრული, და რომელითა-იგი სათნოდ მისა⁴ აღსასრულეს⁵ ცხოვრება⁶ თვისი, წინაშე მისსა⁷ ბრწყინვენ მარადის, და არცა ერთი⁸ რაჲ უგმს⁹ ჩუენმიერ¹⁰ 5
 გსენებაჲ, არამედ ესრეთ განაწესა ყოველად ბრძენმან მან განგებულებამან¹⁰ მისმან, რაჲთა წიგნთაცა შინა¹¹ აღიწერენ¹² საღმრთონი¹³ იგი და ყოლად შეუენიერნი საქმენი სოფლის-შესაქმისანი და საუფლონი იგი მცნებანი და ბრძანებანი მისნი და ღირსთა მათ და ნეტართა მონათა მისთა ყოლად ქებულნი ცხოვრებანი¹⁴ და მოქა- 10
 ლაქობანი, რომელნი თვითოულთა¹⁵ ჟამთა შინა ჯერ-იჩინა¹⁶ გამოჩინებად¹⁷ სახიერებამან მისმან სარგებულად კაცთა ნათესავისა, [4] რაჲთა საღმრთოთა¹⁸ მათ და მაღალთა საქმეთა მიერ დიდების-მეტყულებად¹⁹ და სურვილად მისა²⁰ აღვიძრვოლით²¹ და საუფლოთა მათ ბრძანებათა მიერ განწნათლდებოლით²² და აღსრულებად მათდა 15
 მოსწრაფე ვიქმნებოლით. ხოლო დიდთა მათ და საკუთართა მონათა მისთა გსენებითა²³ შურად²⁴ და ბაძვად²⁵ მოვიდოლით საღმრთოთა²⁶ მათ მოქალაქობათა მათთა²⁷, რომელნი-იგი, ვითარცა²⁸ ხატნი მეტყუელნი, წინა სხენან²⁹ სახედ სათნოებისა და სწავლად სიბრძნისა და სიმკნედ ახოვნებისა ყოველთათჳს, რომელთაცა ჰნებაეს³⁰ შე- 20
 სლვაჲ ცხოვრებასა³¹ საუკუნესა. და ესე ცხად არს დასაბამითგან სოფლისაჲთ³² და ვიდრე აქამომდე აღწერილთა წიგნთაგან და გამობრწყინებულთა³³ წმიდათა³⁴ და³⁵ რომელთა-იგი იღუაწეს და აღწერნეს³⁶ ცხოვრებანი³⁷ მათნი და ღუაწლნი და შრომანი, კეთილად გსენებულ არიან წმიდათა ეკლესიათა შინა და ღირს ლოცვისა და 25
 კურთხევისა.

1 ვინადგან G. 2 ~ დავიწყებად მოიღებს ყოველსავე G. 3 ღმრთისა G. 4 მისსა GH. 5 აღსასრულესი იღწეს და აღსასრულეს H. 6 ცხოვრება GL. 7 მისა D. 8 ~ ერთი არცა D. 9 უგმს G. 10 განგებულმან EH. 11 წიგნთა, შინაცა H; შინა—D. 12 აღიწერენ B. 13 საღმრთონი L. 14 ცხოვრებანი DGL. 15 თითოეულთა BDEH. თვითოულთა C. 16-იჩინა EGH. 17 გამოჩინებაჲ EH. 18 საღმრთოთა L, სწავლთა BCDEF. 19 მეტყუელად H. 20 მისსა DGH. 21 აღვიძრვოლით CDH. 22 განწნათლდებოლით E. 23 გსენებად H. 24 შურად| შუღნიერად BD, სურვილად CEFGL, სურვილითა H. 25 და ბაძვად| აღბაძვებად H. 26 სამღმრთოთა FL. 27 მათთათა D. 28 ვითარცა—A. 29 სხენად FGL. 30 ნებაეს E. 31 ცხოვრებასა GL. 32 სოფლისად D. 33 გამობრწყინებულთა H. 34 წმიდათა D. 35 და—H. 36 აღწერეს BD. 37 ცხოვრებანი GL.

ვინაფთვან¹ უკუე ზემოკსენებულნი ესე [v] ნეტარნი მამანი ჩუენნი არარაფთ უნაკლულო იყენეს² პირველ გამოჩინებულთა წმიდათასა, არამედ ყოვლითავე³ სათნოებითა შემკულ და აღმასრულებელ⁴ მცნებათა ღმრთისათა, არა ჯერ-ვიჩინეთ⁵ მოუკსენებულნი და
 5 ტობაჲ⁶ ცხოვრებისა⁷ მათისაჲ და მამათაცა ჩემთა სულიერთა მიბრძანეს ამისი ველ-ყოფაჲ. ვინაჲცა ვევედრები ღირსებასა თქუენსა⁸, ღმერთშემოსილნი მამანო, რაჲთა არა ბრალეულ ვიქმნე ამის პირისათჳს.

ხოლო დაღაცათუ ჩუენ შემდგომად მრავლისა⁹ ჟამისა ღმრთისა მიმართ მისლვისა მათისა¹⁰ ველ-ვყავთ¹¹ მცირედთა ამათ სიტყუათა აღწერად, გარნა ურწმუნომცა ნუვინ¹² არს¹³, რამეთუ ჩუენ თავით თჳსით არარაჲ¹⁴ აღგჳწერია¹⁵, არამედ რაჲ-იგი ვისწავეთ კაცთა სარწმუნოთაგან და სულიერთა მამათა, რომელთა-იგი ეხილენეს და ემსახურა მათდა, რომელნი-იგი უცხო იყენეს¹⁶ ყოვლით-
 15 ურთ ტყუელისაგან¹⁷ და სავსე მადლითა ზეგარდამოჲთა. და თვთ მებრ მათ საქმეთაგან, რომელნი-იგი ღუმილით წამებენ¹⁸ და ვამალლად¹⁹ ჭადაგებენ²⁰ ღუაწლთა და შრომათა მათთა: [5] ლავრაჲ ესე დიდებული და ყოვლითა შუენიერებითა შემკული და ყოვლითა სამკაულითა განშუენებული, რომელი-ესე²¹ მრავ-
 20 ლითა შრომიითა და ოფლითა აღაშენეს მათ ნეტართა განსასუენებელად სულთა მრავალთა²², რომელსა²³ შინა აღჰმართნეს²⁴ ეკლესიანი²⁵ ცათა მობაძენი და აღავსნეს იგინი წიგნთა მიერ ღმრთივ-სულიერთა და განაბრწყინვნეს იგინი ხატთა მიერ პატიოსანთა. და მოუგნეს დაბანი და სოფელნი და მონასტერნი და²⁶ დასაყუ-
 25 დებულონი²⁷ და განუწესნეს²⁸ წესნი და კანონნი²⁹ დიდებულნი და ყოლად შუენიერნი და დაუსხნეს³⁰ სიმტკიცენი და ტელით-წერილნი და ოქრო-ბეჭედნი ღმრთის-მსახურთა მეფეთანი. და შეკრიბნეს³¹ მას შინა მონაზონნი და მოწესენი³² ანგელოზთა მობაძენი და შეამკვეს³³ და აღაყუავეს³⁴ ენაჲ ჩუენი და ქუეყანაჲ თარგმანებითა წმი-

1 ვინადგან G. 2 იყუნეს CGH. 3 ყოვლითვე FL. 4 აღმსრულებელ D. 5 ჯერ-ვიჩინე EH. 6 დატყუება GH. 7 ცხოვრებისა GL. 8 ~ თქვენსა ღირსებასა EH; თქუენსაო C. 9 მრავლის G. 10 მისლვისა მათისა—D. 11 ვყავთ, ვყავ FL, ვყავ G. 12 ურწმუნო ნუმცა BCDEFGHL. 13 ნუვინ არს| ვინ არს DEF GL, ვინა არს H. 14 ~ არა თავით თჳსით H; არარაჲ| არა E. 15 აღგვიწერის BCD FHL. 16 იყუნეს CGH. 17 ტყუელისაგან BCDEGH. 18 ჰსწამებენ G. 19 ვამალლა H. 20 ჰჭადაგებენ G. 21 რომელი-ესე| რომლითა ესე EH. 22 მრავლითა BD. 23 რომელთა, EH. 24 აღმართეს BD, აღმართნეს CDEFGHL. 25 ეკლესიანიცა H. 26 და—FGHL. 27 სადაყუდებულონი BD, საყუდებულონი CF, დასაყუდებულონი G. 28 განუწესეს B. 29 კანონი H. 30 დაუსხნეს H. 31 შეკრიბეს BD, შეკრიბნეს FL. 32 მოწესენი| მოღუაწენი CEFHGL. 33 შეამკუნეს EH. 34 აღყუავეს D.

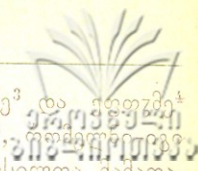


დათა წერილთაჲთა, სადაჲთ-ესე ქეშმარიტად, ვითარცა სიონით, გამოვიდა მჭული¹ და სიტყუჲა [v] უფლისაჲ², ვითარცა იერუსალიმით³, — სიტყუჲსაებრ ჳმა-მაღლისა ესაჲაჲსა⁴.

რამეთუ ქეშმარიტად ღირსი იყო და საყუარელი⁵ ღმრთისაჲ ნეტარი მამაჲ ჩუენი იოვანე⁶, რომელმან-იგი, მსგავსად აბრაჳამისა⁷, 5 უცხოებაჲ აღირჩია და მწირობით და სივლახაკით ცხორებაჲ⁸, და მისცა თავი თჳსი მორჩილებასა სულიერთა მამათასა, ვინაჲცა, მსგავსად მისსა⁹, ესეცა აღიდა ღმერთმან და სახელოვან¹⁰ ყო¹¹ ყოვლითა სათნოებითა და უფროჲს ყოვლისა სანატრელისა მის შვილისა მინიჭებითა, რომელ¹² არს ნეტარი ეფთჳმე,¹³ რომლისა-იგი სა- 10 ხელი ოდენ კმა არს სათნოებათა მისთა სიმაღლისა გამოჩინებად, რომელი-იგი გამოჩნდა სამკაულად ნათესავისა ჩუენისა და მობაძავად¹⁴ წმიდათა მოციქულთა. განანათლა ქართველთა ენაჲ და ქუეყანაჲ. რამეთუ, ვითარცა წამებენ¹⁵ მის მიერ თარგმნილთა წიგნთა შინა აღწერილნი ანდერძნი, ამის ღირსისა მოღუაწებითა [§] განსწავ- 15 ლულ იქმნა ყოვლითა სიბრძნითა განმანათლებელად და შემამკობელად ეკლესიათა ჩუენთა, რომლისა-იგი ნამუშავევი ახარებს შორიელთა და მახლობელთა, და თარგმნილთა მისთა წიგნთა სიტკობეჲა, ვითარცა ნესტჳ ოქროსაჲ ჳმა-მაღალი, ოხრის ყოველსა ქუეყანასა, არა ხოლო ქართლისასა, არამედ საბერძნეთისასაცა, რამე- 20 თუ ბალაჳვარი¹⁶ და აბუჳურაჲ¹⁷ და სხუანიცა¹⁸ რაოდენნიმე¹⁹ წერილნი ქართულისაგან²⁰ თარგმნნა²¹ ბერძულად.

გარნა რომლისა²² - იგი²³ ზემორე მეგულებოდა²⁴ თქუჲაჲ²⁵, იგი²⁶ ხოლო²⁷ ეთქუჲა პირველად, და მერმე, რაჲ-იგი უფალმან მოგუმაღლოს, მოკლითა სიტყუჲთა მიგიტხრა²⁸. რამეთუ ვინაჲთგან დღე- 25 თა²⁹ ამით უკუანასკნელთა³⁰ მოვიწინით და, ვითარცა ხედავთ, ფრიადი სიგრილე იხილვების ჩუენ შორის, ნუჳუჳე ვინმე ჳკონებდეს და აცთუნებდეს თავსა³¹ თჳსსა³², თუ პირველითგან ესრეთ იყენეს³⁴ ძმანი ჩუენნი; [v] ნუ იყოფინ! არამედ ყოვლითა წესიერებითა და საღმრთოთა³⁵ მოქალაქობითა ცხოვნდებოდეს³⁶, ვიდრემ- 30

¹ სჯული EFL. ² უფლისა] ღმრთისაჲ E. ³ ი-შლმით A, იშლმით BCFE იშლიმით D, იერუსალიმით GL. ⁴ სადაჲთ ესე ქეშმარიტად ... ესაჲაჲსა—H. ესაიასა BCDFL, ესაიასი E, ესაიასსა G. ⁵ საყუარელ G. ⁶ იოანე G. ⁷ აბრაჳამისა L. ⁸ ცხოვრებაჲ BG. ⁹ მისა EH. ¹⁰ სახელოან H. ¹¹ ყო G. ¹² რომელი] ღირს G. ¹³ ეფთჳმე CEFGL. ეფთჳმი H. ¹⁴ მობაძავად] მსგავსად H. ¹⁵ წამებს H. წამებებს E. ¹⁶ ბალაჳვარი GH, ბალჳვარი FL. ¹⁷ ბუჳურა FGL, აბუჳური H. ¹⁸ სხუანი C, სხუანი EFGHL. ¹⁹ რაოდენნიმე L. ²⁰ ქართულისა H. ²¹ თარგმნა EFGL, გადათარგმნა H. ²² რომელისა G. ²³ ეფე FGL. ²⁴ მეგულებოდა EGH. ²⁵ თქუჲა BD თქმად CEFGL. ²⁶ იგივე G. ²⁷ ხოლო — CEFGL. ²⁸ მიგიტხრა H. ²⁹ დღე — EH. ³⁰ უკანასკნელთა GL] + ფამთა H. ³¹ თავს E. ³² თჳსა D. ³³ ესრეთ — EH. ³⁴ იყენენ FL. იყუნენ CDGH. ³⁵ საღმრთოთა L. ³⁶ ცხოვნდებოდეს CDEGH.

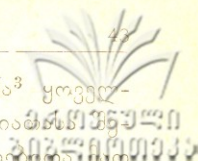


დის სამგზის სანატრელნი¹ იგი² მამანი ჩუენნი იოვანე³ და ეფთჳმი⁴ განაგებდეს და იპრობდეს წესსა წინამძღურობისასა⁵, ყოველითჳთ, მსგავსად პირველთა მათ ღმერთმემოსილთა შამათა, უძლოდეს მათდა რწმუნებულსა მას⁶ სამწყსოსა. ვინაფთგან⁷ კულა⁸ ნეტარმან იოვანე⁹ შეისუენა და ღმერთმემოსილმან მამამან ჩუენმან ეფთჳმი¹⁰ იქმნა წინამძღურობისაგან¹¹, მიერთთგან განმრავლდა ჩუენ შორის ყოველი სულმოკლება¹² და სიგრილე. არამედ ვევედრნეთ¹³ ღმერთსა, რაფთა მეოხებითა მათითა კეთილად განავოს ჩუენიცა ესე ცხოვრება¹⁴ და არა ჴუებულ¹⁵ გუყვნეს¹⁶, არცა განგუაშორნეს სანატრელთა მათ მამათა და ძმათა ჩუენთა სიხარულსა და განსუენებასა საუკუნესა მას შინა ცხოვრებასა¹⁷.

II. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ¹⁸. ესე ნეტარი მამა ჩუენი იოვანე¹⁹ იყო ნათესავით ქართველი, [7] მშობელთა და პაპთაფთგან²⁰ დიდებული და²¹ წარჩინებული და საჩინოა²² მთავართა შორის დავით კურაპალატისათა²³, მგნე და²⁴ ახოვანი და განთქმული²⁵ წყობათა²⁶ შინა, მაღალი და შეუნიერი ჰასაკითა²⁷ და აგებულებითა²⁸ გუამისაფთა და ბრძენი და გონიერი გონებითა და გულისგმის-ყოფითა²⁹, და სავსე შიშითა ღმრთისაფთა³⁰ და ყოვლითავე³¹ კეთილისა³² საქმითა, და ფრიად საყუარელი და საყუთარი კეთილად ჴსენებულისა დავით კურაპალატისა³³.

ხოლო ვინაფთგან³⁴ ცეცხლი³⁵ იგი ქრისტეს³⁶-სიყუარულისაფთა გულსა მისსა³⁷ მძაფრად³⁸ აღეტყინა³⁹, ყოველივე დიდება ამის სოფლისაფთა შეურაცხ-ყო⁴⁰ და ნაგევედ შეპრაცხა⁴¹ და მონაგებნი⁴² და სიმდიდრე და განსუენება, მეუღლე და შვილნი თჳსნი და ნათესავნი და, რაოდენიცა რაფთა არს ამის სოფლისაფთა, სრულიად მოიძულა⁴³ და უგულუბელს-ყო⁴⁴ და მერმე კულად თავიცა თჳსი, სიტყუსაებრ ფფლისა, [v] და აღიღო ჴუარი⁴⁵ მგართა თჳსთა ჴედა და

¹ სანატრელი G. ² იგი—EH. ³ იოანე G. ⁴ ეფთჳმი EG. ეფთჳმი H. ⁵ წინამძღურობისასა BCDF. ⁶ მას—BCDEFGHL. ⁷ ვინაფთგან G. ⁸ კულა|უჯუჳ EH. ⁹ იოანე G. ¹⁰ ეფთჳმი E. ეფთჳმი GH. ¹¹ წინამძღურობისაგან CD. ¹² სულმოკლე E. სულმოკლეობა G. სულმოკლება HL. ¹³ ვევედროთ G. ¹⁴ ცხოვრება GL. ¹⁵ ხელმძღვანე FL. ¹⁶ გყვნეს EFL. გყუნეს B. გუენეს C. გყვნეს D. ¹⁷ ცხოვრებასა GL. ¹⁸ მივიდეთ L. ¹⁹ იოანე G. ²⁰ პაპთაფთგან BCDEGHL. პაპთაფთგან F. ²¹ და — EH. ²² საჩინოთა EH. ²³ კურატპალატისათა G. ²⁴ და — FGL. ²⁵ განთქმული CEFGL. ²⁶ წყობასა EH. ²⁷ ჰასაკითა| სიკეთისა FGL. ²⁸ აღგებულებითა H. ²⁹ გულისგმის-ყოფითა G. ³⁰ ღმრთისათა G. ³¹ ყოველითჳთ FH. ³² კეთილისა C. ³³ კურატპალატისა C. კურატპალატისა G. ³⁴ ვინაფთგან G. ³⁵ ცეცხლი| ცოცხალი L. ³⁶ ქრისტეს-G. ³⁷ მისა D. ³⁸ მძაფრად EFL. ³⁹ ეტყინებოდა G. ეტყინა FL. ⁴⁰ -ყო G. ⁴¹ შეპრაცხა DGH. ⁴² მონაგები BCDEFGHL. ⁴³ მოიძულა| მოიძაგა CEFHL. მოიძაგა G. ⁴⁴ -ყო G. ⁴⁵ ჴუარი + მისი H.



ფარულად ყოველთაგან სიელტოლა¹ იგუმი² და იჳმნა³ ყოველ-
თაგან და მხოლოდ ლავრასა დიდებულსა ოთხთა ეკლესია⁴ მისცა
ვიდა. და რომელნი - იგი⁴ მას შინა ბრწყინვიდეს⁵ სათნოე⁶
ჟამთა, — მამაჲ მოსე და მამაჲ გელასი, — ამათ გამოუცხადა თავი
თჳსი და მათგან ფარულად კურთხევაჲ მონაზონებისაჲ მიიღო და
ჟამ რაოდენმე ღუაწლითა ძლიერითა მორჩილებასა მისცა თავი
თჳსი⁶ და ყოველნი იგი მუნ მყოფნი მოღუაწენი განაკურნა⁷.

ხოლო ვინაფთგან⁸ იწყო განცხადებად⁹ საქმემან მისმან, ნე-
ტართა მათ მამათა ლოცვაჲ მიიღო და საბერძნეთისა ქუეყანად მიჰ-
მართა¹⁰, რამეთუ ევლტოდა დიდებასა კაცთასა. და ესრეთ¹¹ მთასა¹⁰
ულუმბოხასა¹² მიიწია და მონასტერსა ერთსა შინა ჟამთა არა-მცი-
რედთა¹³ [8] ჳორთა მსახურებისა ღუაწლი ახოვნად თავს-იდვა და
სხუანი უნდონი მსახურებანი და შეურაცხნი¹⁴ სიმდაბლით აღას-
რულნა.

ხოლო ვინაფთგან¹⁵ მათ ჟამთა შინა ბერძენთა მეფემან ჴემონი¹⁵
ქუეყანანი¹⁶ დავით კურაპალატსა¹⁷ მისცნა და აზნაურთა შვილნი
მძევლად¹⁸ ითხოვნა მისგან¹⁹, ცოლის-მამათა მამისა იოვანესთა²⁰ ძე
მისი ეფთჳემ²¹ სხუათა თანა უფლის-წულთა მძევლად²² მოჰგუა-
რეს²³ მეღესა. ესე რაჲ ცნა²⁴ იოვანე²⁵, უნდა თუ არა, უნებლიეთ²⁶
თავი თჳსი გამოაცხადა და სამეუფოდ ქალაქად აღვიდა²⁷. და ვი-
ნაფთგან²⁸ მეფენი მეცნიერ იყუნეს²⁹ აბუჰარბისა, რომელი³⁰ იყო სი-
მამრი მამისა იოვანესი²¹, და იოვანესდაცა³² ფრიადი სიყუარული³³
აჴუენეს³⁴ მის ჴედა³⁵ და კეთილად მოიკითხეს.

და ამისა შემდგომად განგრძობილად^{35a} სიტყვს-გებაჲ იჳმნა
შორის იოვანესსა³⁶ და [v] სიმამრისა მისისა ეფთჳემსთჳს³⁷, რამეთუ
არა ენება მოცემაჲ მისი. და ფრიად აბრაღა მას იოვანე³⁸, ვითარ-
მელ: „რაჲ არს ესე? ნუჴუჴე უვილ არა გესხნესა³⁹ თქუნენ? გარნა
ესე ცხად არს⁴⁰, რომელ მათ სწყალობდით⁴¹, ვითარცა თჳსთა

1 სილტოლა C. 2 იგუმი CH. იგუმი E. იგუმი G. 3 იჳნა A. 4 რომელნი - იგი
რომელნი H. 5 ბრწყინვიდეს B. 6 ~ თავი თვისი მისცა FGL. 7 განაკურნა CD.
8 ვინაფთგან G. 9 განცხადებულად DEFGL. 10 მიმართა G. 11 ესრეთერთსა EH.
12 ულუმბოხსა D. ულუმბოხსა FL. 13 არა-მცირედთა ამა მცირედთა L. 14 შე-
ურაცხებანი CEFGL, შეურაცხებელნი L. 15 ვინაფთგან G. 16 ქუეყანისანი G.
ქუნისანი FL. 17 კურატპალატსა BG, კურატპარატსა C. 18 მძევლად C. 19 ~ მის-
გან მძევლად ითხოვნა EH. 20 იოვანესთა G. 21 ეფთჳემი E. ეფთჳემი H. 22 მძევლად C.
23 მოგუარეს H. 24 ~ ცნა რაჲ FGL. 25 იოვანე G. 26 უნებლიათ E. 27 აღვიდა H.
28 ვინაფთგან G. 29 იყუნეს BCH. 30 რომელი + იგი C. 31 იოვანესი G. 32 იოვანესდა-
ცა G. 33 სიყუარული H. 34 ეჴენეს E. 35 ჴედა ძლით H. 35a გრძობილად A.
36 იჳნესა H, იოვანესა G. 37 ეფთჳემსთჳს H. 38 იოვანე G. 39 გესხნეს FGL. 40 ესე
ცხად არს არა ჳერ არს CEFGL. არა ჳერ არს ესრეთ H. 41 სწყალობ-
დით G.



შვილთა¹, და ძე ჩემი, ვითარცა ობოლი, მძევლად გასწირეთ² ვინა უფალმან შეგინდგენ³ თქუენ!⁴ და ესრეთ განგებითა სტეპანოზისა⁵ თა⁴ და ბკობითა მეფეთაჲთა თჳსი შვილი მიიყვანა⁵ და კჳლად ულუშბადვე⁶ უკუნ-იქცა⁷.

5 ხოლო შემდგომად რაოდენისამე ჟამისა, ვინაჲთვან⁸ განითქუა სახელი მისა, და პატივსა უყოფდეს ბერძენნი და ქართველნი, შეუძნდა საქმე ესე, და ამის პირისათჳს კჳლად უცხოებასავე⁹ მიჰმართა¹⁰. რამეთუ აღიღო ძე თჳსი და რავდენნიმე¹¹ მოწაფენი და მთაწმიდას¹² მოვიდა¹³, ლავრასა დიდისა¹⁴ ათანასესსა¹⁵, და მუნ შეეწყნარა¹⁶. და აქუნდა თავი თჳსი ფარულად, და ყოველთავე საქმეთა მორჩილებისათა სიმდაბლით [9] და უღრტუნველად¹⁷ იქმოდა, და დაყო¹⁸ მზარეულობასა¹⁹ შინა ორი წელი გინა²⁰ უმეტეს²¹.

III. და მათ²² ჟამთა შინა თჳსი მისი დიდი თორნიკ თჳსსა ქუეყანასა მონაზონ იქმნა და²³, რამეთუ²⁴ ასმიოდა იოვანესთჳს, ვითარმედ ულუშბათა არს და ვინაჲთვან²⁵ ფრიადი სიყუარული აქუნდა მისსა²⁶ მიმართ,²⁷ მას მოჰმართა²⁸ და ულუშბათა²⁹ შთამოვიდა³⁰ და, ვინაჲთვან³¹ მუნ ვერ³² პოვა³³, ფარულად გამოიწულილა და ცნა, ვითარმედ მთაწმიდას³⁴ არს³⁵, და, თჳნიერ ცნობისა მეფეთაჲსა, იღუმალ მთაწმიდას³⁶ მოვიდა და კურთხევაჲ მონაზონე-
20 ბისაჲ გელთავან იოვანესთა³⁷ მიიღო.

რამეთუ, ვითარცა ვთქუთ, მთაწმიდას³⁸ შთამოვიდა და ლავრასა დიდისა ათანასესსა³⁹ მიიწია⁴⁰ და, ვინაჲთვან⁴¹ დაფარვაჲ არღარაჲ ვგებოდა⁴², ურთიერთარს⁴³ გამოცხადნეს და სიყუარულითა სულიერითა შეიტკბნეს და ფრიადი სიხარული იქმნა მონასტერსა
25 შინა მას დღესა⁴⁴, რამეთუ არცა დიდი ათანასი⁴⁵ უმეტარ იყო თორნიკის საქმესა და წარჩინებულობასა⁴⁶ და ახოვნებასა. ამისთჳსცა მიერითვან⁴⁷ დიდი[v]თა პატივითა ეპყრნეს იგინი, რამეთუ დაღაცა-

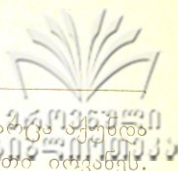
1 ~ შვილთა თვისთა FGL. 2 განწირეთ C. განსწირეთ DEFHL. განჰსწირეთ G. 3 შეგინდგენ C. 4 საღოთოთა L. 5 მიიყვანა BDH. 6 ულუშბოდვე E. 7 უკუნ-იქცა მიიქცა BCDEFGHL. 8 ვინაღვან G. 9 უცხოობასავე BD. 10 მიმართთა DG. 11 რაოდენნიმე BCEFGHL. რაოდენნიმე D. 12 მთაწმიდას D. 13 მივიდა BCDEFGHL. 14 დიდსა BD. 15 ათანასესსა CDEFH. ათანასისსა H. 16 შეეწყნარა D. 17 უღრტუნველად G. 18 დაყო G. 19 მზარეულობასა CFHL. 20 გინა + გინა D. 21 უმეტესი BCDEFGHL. 22 მათჳთა BCDEFGHL. 23 და — E. 24 თჳსსა ქუეყანასა... რამეთუ ქსნის ერისთავი მონაზონებისა ხატისა მიმღებელ იქნა თჳსსა ქუეყანასა შინა H. რამეთუ ვინაჲთვან H. 25 ვინაღვან G—H. 26 მისა CDEFGHL. 27 მიმართ + იღუმალ H. 28 მიჰმართა CDEFGHL. 29 ულუშბოთა EH. ულუშბოთა G. 30 შთამოვიდა EH. 31 ვინაღვან G. 32 ვერა EH. 33 პოვა G. 34 მთაწმიდას D. 35 არიან EH. 36 მთაწმიდას D. 37 ოანესთა G. 38 მთაწმიდას D. 39 ათანასესსა DEFH. ათანასისსა H. 40 მიწია G. 41 ვინაღვან G. 42 ვგებოდა FGL. 43 ურთიერთარს B. ურთიერთარს CD. ურთიერთარს EFHL. 44 ~ მას დღესა შინა H. 45 ათანასესსა FGL. 46 წარჩინებულებასა GHL. 47 მიერითვან G.

თუ მათ არა უნდა ესე, გარნა ღირსთა თჳსთა ღმერთი გამოეცხვებოდა და აღიდგებს.

და შემდგომად რაოდენისამე ჟამისა განითქუა ჰამბავი¹ მათი და იცნობა, ვითარმედ მთაწმიდას² არიან. და იწყეს მიერთვან ქართველთა მოსლვად და განმრავლებად. და ესე რაჲ იხილეს ნე-⁵ ტართა მამათა ჩუენთა, ვითარცა იყენეს³ საესენი ყოვლითავე სიბრძნითა, განიზრახეს⁴, ვითარმედ: „არა ჯერ-არს ჩუენი მონასტერსა⁵ შინა ყოფად, რამეთუ სსუანიცა მოგუმართებენ, და გარე-შექცევად შეუძლებელ არს“. და ესრეთ განზრახვითა⁶ მამისა ათანასესითა ლავრისაგან⁷ განშორებულად⁸, ვითარ მილიონ ერთ, უდაბნოსა⁹ 10 შეუენიერსა წმიდისა იოვანე¹⁰ მახარებელისა¹¹ ეკლესიაჲ აღაშენეს და სენაკები, და მუნ იყოფებოდეს¹² მრავალ ჟამ ვითარცა ანგელოზნი¹³ ღმრთისანი.

IV. და მას¹⁴ ჟამსა იქმნა განდგომილება¹⁵ სკლიაროსისაჲ¹⁶, და ჳმე[10]ლით¹⁷ კერძი¹⁸ ყოველი დაიპყრა და მეფენი¹⁹ და დედო-¹⁵ ფალი²⁰ შეწყუდეულად იყენეს²¹ ქალაქსა შინა დიდითა ჳირითა და იწრობითა. და ამას რაჲ შინა²² იყენეს²³, განიზრახეს, ვითარმედ: „ჩუენი შემწე დავით კურაპალატისაგან²⁴ კიდე არავინ არს“. და ვინაჲთვან²⁵ გზანი ყოველნი სკლიაროსსა²⁶ დაეპყრნეს²⁷, კაცისა წავლენაჲ²⁸ არა²⁹ ეგებოდა, და დიდსა ზრუნვასა შინა იყენეს, ³⁰ რა-²⁰ მეთუ არცა ვინ იყო ეგევითარი კაცი, რომელმანცა³¹ სრულ-ყო³² ნებაჲ გულისა მათისაჲ. და ესრეთ რაჲ იურვოდეს³³ ამის პირისათჳს, ესმა იოვანესთჳს³⁴ და თორნიკისთჳს³⁵ და ცნეს, რამეთუ ლავრასა დიდისა^{35a} ათანასესსა^{3c} არიან. და მეყსეულად³⁷ სევესტოფორი³⁸, კაცი წარჩინებული მათ ჟამთა³⁹ შინა მთავართა შორის დედოფლი-²⁵ სათა, წიგნებითა⁴⁰ სამეფოჲთა⁴¹ ლავრას⁴² წარმოავლინეს⁴³. და,

1 ამბავი E, ანბავი DH. 2 მთაწმინდას D. 3 იყუნეს BCH. 4 განიზრახეს C. 5 მონასტერს A. 6 განიზრახვითა C, განიზრახვას FL. 7 ლავრისა D. 8 განშორებულად D. 9 უდაბნოს C. 10 იოვანე G. 11 მახარებელისასა CEFGH, მახარებელისასა L. 12 იყოფოდეს CDEGH. 13 ანგელოზნი G. 14 მას] ამის CDEFG HL. 15 განდგომილებაჲ იქმნა FGL. 16 სკლიაროსსა BCDEFGHL. 17 ჳმე-ლით G. 18 კერძო EHL. 19 მეფე CEFGHL. 20 დედოფალი H. 21 იყუნეს ACG, იყუნენ H. 22 ~ შინა რაჲ CEFGHL. 23 იყუნეს GCH. 24 კურაპალატისა G. 25 ვინაჲგან G. 26 სკლიაროსსა BCDE, სკლიაროსს G, სკლიაროსსა FHL. 27 დაეპყრა EH. 28 წარვლენა BCDEFGH, წარვლენა L. 29 არაჲ A. 30 იყუნეს BCGH. 31 რომელმანცა BCDEFGHL. 32 -ყო G. 33 ეურვოდეს AB, ეურვიოდეს D. 34 იოვანესთვის G. 35 თორნიკისათვის G, თორნიკისთჳს F. 35a დიდსა D. 36 ათანასესსა DEF, ათანასესსა H. 37 მეყსეულად G. 38 სევესტოფორი BCDEFGHL. 39 ჟამთა] ყრთა CEFGHL. 40 წიგნითა EH. 41 ს-მფოთა CEH, სამეფოთა GL, სამ-ფოთა F. 42 ლავრასა H. 43 წარმო-ავლინეს] წარმოადგინეს FGL.



ვითარცა მოვიდა¹, მისცა წიგნები თვითოეულად², ვითარცა ათნასის ბრძანებაჲ, ერთი ათნასის და ერთი თორნიკს³ და ერთი იოვანეს.

⁴ [v] და ესე პირი მოეწერა, ვითა⁵: „ულმრთოა⁶ სკლიაროსი⁷ გაგუაღვა⁸ და ჳმელით⁹ კერძი¹⁰ ყოველი დაიბყრა. აწ ვევედრებით¹¹ სიწმიდესა¹² თქუენსა, რაჲთა თჳნიერ ყოვლისა მიზეზისა იოვანე¹³ თორნიკ¹⁴ მოვიდეს მეფობისა ჩუენისა“. და სხუანი მრავალნი ვედრებანი და ქენებანი¹⁵ ეწერნეს სამეფუფოთა მათ წიგნთა შინა.

ესე რაჲ ესრეთ იქმნა, ფრიაღსა¹⁶ უღლონობასა შთავარდეს ათანასე¹⁷ და იოვანე¹⁸, და, უნდა თუ¹⁹ არა, შეუვრდეს თორნიკს და იყეს ვედრებად მისსა²⁰, რაჲთა აღვიდეს²¹ მეფეთა²² წინაშე. ხოლო მას რაჲ ესმა ვედრებაჲ მათი²³, ფრიად შეწუხნა²⁴ და ეტყოდა, ვითარმედ: „წმიდანო მამანო, მე ცოდვათა ჩემთათჳს მოსრულ ვარ ამას წმიდასა აღვილსა და შეუძლებელ არს ჩემი მეფეთა წინაშე წარსლვაჲ²⁵, რამეთუ მე ვიცი, თუ რომლისა პირისათჳს მიგმობენ²⁶, და, ვინაჲთვან²⁷ ღმერთმან [11] ღირს-მყო და სახე მონაზონებისაჲ შევიმოსე, მე ამიერიოვან²⁸ არცაღა მეფეთა თანა მიც²⁹ შესაპოვარი, არცაღა სხუასა³⁰ ვის ქუეყანასა ზედა. აწ ვევედრები სიწმიდესა³¹ თქუენსა, ღმრთისა³² სიყუარულისათჳს შემინდევთ³³ და ნუ მაიძულებთ ამის პირისათჳს, რამეთუ, უკუეთუ³⁴ წავიდე³⁵, ამის სოფლი-³⁶სავე³⁶ შფოთთა შთამავადებენ“. და იგინი ვევედრებოდეს, ვითარმედ³⁷: „უკუეთუ³⁸ ამას³⁹ ჟამსა⁴⁰ ურჩ ვეწმნეთ მეფეთა, დიდსა რისხვასა მოვაწვეთ ჩუენ ზედა და მონასტერსა ამას ზედა“. და ამას ცილობასა ზედა გარდაღა⁴¹ შკდეული ერთი. ხოლო უკუანაჲსკენელ,⁴² უნდა თუ არა, ყოველი ბრალი მამამან ათანასი⁴³ და მამამან იოვანე⁴⁴ მიიღვეს⁴⁵ და ძლით დაარწმუნეს წარსლვაჲ.

V. ხოლო ბასილი და კოსტანტი⁴⁶ მას ჟამსა წუთლა ყრმა იყვნეს⁴⁷ [v] და ყოველი გასაგებელი⁴⁸ დედოფალსა ეპყრა და პარაკიმენონსა. და ვითარცა აღვიდა თორნიკ სამეფუფოდ⁴⁹, მეყსეულად⁵⁰

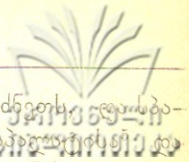
1 მივიდა L. 2 თითოეულად EH, თვითეულად BCF, თითვეულად D. 3 თორნიკის BCDFL. 4 იოანეს G. 5 ვითა] ედ H. 6 უღლო BD. 7 სიკილაროსი BCEF GH. სიკილაროსი L. 8 გაგვღვა D, განგვღვა H. 9 ჳმელით G. 10 კერძო FHL]—G. 11 ვევედრები G. 12 სიწმიდესა D. 13 იოანე G. 14 და თორნიკ CEFHL, და თორნიკი G. 15 ქებანი BCDEFGHL. 16 ფრიად EH. 17 ათანასი H. 18 იოანე G. 19 თუ] და თუ H. 20 მისა FGL. 21 აღვიდეს H. 22 მეფე L. 23 მათი] მეფისა CFGL. 24 შეწუხნა BCDFGHL. 25 წარსლვა C. 26 მიხმობენ G. 27 ვინადგან G. 28 ამიერიოვან G. 29 მიც G. 30 სხვა H]—G. 31 სიწმიდესა CD. 32 ღმრთის G. 33 შემინდევით BCDEFGHL. 34 უკეთუ EG. 35 წარვიდე BCDEFGHL. 36 სოფლისათჳს FGL. 37 ვითარმედ—H. 38 უკეთუ EGL. 39 ამათ G. 40 ჟამთ G. 41 გარდაღა G. 42 უკანასკნელ CDGHL. 43 ათანასე FGL. 44 იოანე G. 45 მიიღვეს] მივიდეს BD, დაიღვეს მივიდეს CFGL, დაიღვეს EH. 46 კოსტანტინე BCDEFGHL. კოსტანტინე D. 47 იყვნეს BCGH. 48 განსაგებელი BCDEFGHL. 49 სამეფუფოთა EH, სამეფოდ G. 50 მეყსეულად L, მეყსელად G.

შეიყვანა¹ იგი პარაკიმანოსმან² მეფეთა წინაშე³. და მეფენი დოფალი ზე აღუდგეს⁴, და პატივით⁵ მოიკითხეს და გუერდით⁶ ისუეს. და უბრძანა დედოფალმან ბასილის დაკოსტანტის⁶, და ფერჯ-
თა შეუვრდეს. და დედოფალმან მიუგო, ვითარმედ: „წმიდაო მამო,
რადცა ამათ ობოლთა თანა ჰქმნა, ღმერთმან⁷ მოავოს⁸ სულსა 5
შენსა!“

და ესევეთარი რაჲ უამი დახუდა იოვანეს⁹, შინა-გამოღებით
მრავალფერთა¹⁰ საქმეთათჳს¹¹ ამხილა დედოფალსა. და მან ყოველი
სიმდაბლით შეიწყნარა და აღუთქუა, ვითა¹²: „წმიდაო მამო, რადცა
მიბრძანოს¹³ მამობამან თქუენმან, თქუენსა ბრძანებასა¹⁴ არა გარ- 10
დავკვდე¹⁵, ოდენ¹⁶, ღმერთმან დაგარწმუნოს, შრომაჲ თავს-იდეგ¹⁷
და, [12] რომლითაცა სახითა გნებავს, წარვედ კურაპალატისა¹⁸ წი-
ნაშე და ყოველი ჳირი ჩუენი აუწყე, და ვესაე ღმერთსა, რომელ¹⁹
იოტოთ იგი უღმრთოჲ²⁰ სკლიაროსი²¹ და ჩუენ ჳირისაგან²² გან-
გუარინნეთ.“²³ ფრიად²⁴ ევედრა დედოფალსა, რადთამცა განათა- 15
ვისუფლა. და ვითარ იხილა მოუღრეკელობაჲ²⁵ მისი, მიუგო ესრეთ,
ვითარმედ: ²⁶ „მე ჩემთა ცოდვათათჳს შევიმოსე²⁷ სახე ესე, და უწყ-
ის უფალმან²⁸, რომელ სწორად სიკუდილისა მძიმე არს ესე საქმე²⁹
ჩემ ზედა. გარნა რაჲ ვყო³⁰, არა ვიცი,³¹ წმიდასა³² მეფობასა თქუენ-
სა ურჩ ვერ³³ ვექმნები“³⁴. და კუალად დედოფალმან და პარაკიმა- 20
ნოსმან პრქუეს, ვითარმედ: „შენ ოდენ ამათ ობოლთა ჳელი აღუბ-
ყარ და, რადცა ბრალი იყოს, ღმერთმან ჩუენგან³⁵ იძიენ“. და ეს-
რეთ წიგნები ვედრებისაჲ დაწერეს კურაპალატსა³⁶ თანა.

VI. და ესრეთ³⁷ იგზნა მეფეთაგან [v] და რომლითაცა სახითა
კურაპალატსა³⁸ წინაშე მიიწია თორნიკ³⁹. ხოლო იხილა რაჲ იგი⁴⁰ 25
კურაპალატმან⁴¹, ფრიად განიხარა და წიგნები მეფეთაჲ მიითუალა,
და ყოველივე საქმე თორნიკ⁴² გააცადა⁴³, რომლისათჳსცა განზრახ-

1 შეიყვანა BDGH. 2 პარაკიმანოსმან FGL. 3 ~ წინაშე მეფეთა CEFGHL.
4 აღდგეს G. 5 პატივით პატივ სცეს და D. 6 კოსტანტინეს H. 7 ღმერთმან] ორ
CEFGHL. 8 მოავოს FL. 9 იოანეს G. 10 მრავალთა ფერთა D. 11 საქმეთაგან
FGL. 12 ვითა] ვლ H. 13 მიბრძანოს C. 14 ~ ბრძანებასა თქუენსა CEFGHL.
15 გარდავკვდე BCDEFGHL, გარდავხვედ G. 16 ოდენ EH. 17 ილუა G. 18 კურატპა-
ლატისა G. 19 რომელი A. 20 უღმრთო BDGL. 21 სკლიაროსი BCDEFGHL.
22 ჳირთაგან H. 23 განგუარინნეთ DL. 24 ფრიად]ხოლო იგი ფლ H. 25 მოუღრეკე-
ლობაჲ BEHL. 26 ვითარმედ — EH. 27 შევიმოს B. 28 უფალმან] ღმერთმან EH.
29 ~ საქმე ესე BCDEFGHL. 30 ვყო G. 31 ვიცი] უწყი CEFGHL. 32 წმიდასა]
აწ G, ანუ ღმრთის-მსახურსა H. 33 ~ ვერ ურჩ EH. 34 ვექმნე H. 35 ~ ჩუენგან
ღმერთმან FGL. 36 კურაპალატისა C, კურაპალატისა EH, კურაპარატის FL,
კურატპალატის G. 37 ესრეთ — H. 38 კურაპალატისა BDEFL. კურატპარატისა C,
კურატპალატისა G. 39 კურაპალატსა... თორნიკ] ღწ წარუშართა თორნიკს წინაშე
კურაპალატისა მიიწია H. 40 იგი — EH. 41 კურატპალატმან CG. 42 თორნიკს EH.
43 გა ახადა EH.



ვა¹ ქმნეს², რაათა³ ლაშქარნი წარმგზავნენ⁴ საბერძნეთსა და სპა-
სალარად თორნიკ განაჩინეს. ხოლო თორნიკ კურატპალატისა⁵ და
თავისა⁶ წიგნები მეფეთა წინაშე წარსცა და ყოველი ნებაჲ კურა-
პალატისა⁷ აუწყა. და მაშინ მისცნეს⁸ მეფეთა ზემონი ქუეყანანი⁹
5 საბერძნეთისანი კურაპალატსა¹⁰, რაათა თავისა¹¹ სიცოცხლესა
ჰქონდინ.

ხოლო თორნიკს მოუწერეს: „ვიცი¹², რომელ ღმერთი შეგე-
წვევის და ნურარას ორგულობ¹³, და ოდეს¹⁴ ღმერთმან წარგიმარ-
თოს, ყოველნი წინააღმდგომნი ჩუენნი დატყუენენ და ყოველივე
10 ნატყუენავი მათი შენი იყოს“. რომლისათვისცა მისცა კურაპალატ-
მან¹⁵ [18] თორმეტი ათასი მკვდარი რჩეული თორნიკს. და შეწვე-
ნითა ქრისტესითა აოტა სკლიაროსი¹⁶ და ვიდრე სპარსეთამდე¹⁷
მეოტად წარიქცია. და მერმე შეიქცა¹⁸ და სიტყუსაებრ მეფეთაჲსა
დატყუენა ყოველნი დიდებულნი საბერძნეთისანი¹⁹ და მონაგები
15 მათი იავარ-ყო²⁰ და რომელიმე ლაშქართა განუყო და რომელიმე
თვთ დაიმჭირა²¹ ნატყუენავი დიდძალი²² ფრიად²³: ოქროჲ და ვეცხ-
ლი და სტავრაჲ და სხუაჲ ესევეითარი. და უკუნიქცა, და მოიკითხა
კურაპალატი²⁴ და დიდად მოიმაღლა და იჯმნა, და მეფეთავე²⁵ წი-
ნაშე მოვიდა.

20 ხოლო ივინი²⁶ დიდითა პატივითა მიეგებნეს და²⁷ მოწლედ²⁸
მოიკითხეს²⁹. იჯმნა უკუე მათგანცა და გამოეთხოვა. და კუალად
მთაწმიდასვე³⁰ მოიქცა, ლავრად დიდისა ათანასესსა.³¹ ხოლო მ[ა]წ-
მანი სიხარულით მიეგებნეს და ამბორს³²-უყვეს და ჰმადლობდეს³³
ღმერთსა, რომელმან კუალად მოაქცია მშჯლობით.

25 VII. და ამისა შემდგომად განიზრახეს³⁴ მამათა ჩუენთა და
თქუეს³⁵, ვითარმედ: „აქა ყოფაჲ ჩუენი შეუძლებელ არს³⁶, კაცნი
ვართ სახელოვანნი³⁷ და ქართველნი მოგუმართებენ“. და ესე გა-
მოარჩიეს³⁸, რაათა კიდე თავისუფლად თუნი მონასტერი აღაშენონ.

1 განძრახვა C. 2 ქმნეს] ყვეს CEFHL, ჰყუტს G. 3 რა L. 4 წარგზავნენს
BCDH, წარგზავნეს EFG, წარგზავნენ L. 5 კურატპალატისა G, კურაპალატის H.
6 და თავისა] დ-თის H. 7 კურატპალატისა G. 8 მისცეს G. 9 ქუეყანა H. 10 კუ-
რატპალატსა CG. 11 თუსა H. 12 ვიცი EH. 13 ორგულებ CCFGHL. 14 ოდენ
CDEFL. 15 კურატპალატმან CG. 16 სკლიაროსი BCDEFGHL. 17 სპარსეთამდე
CEFGHL. 18 შეიქცია G. 19 საბერძნეთისანი] სპარსეთისანი G. 20 ჰყო G. 21 და-
იმჭირა + და CCFGHL. 22 დიდი ძალი E. 23 ფრიადი CCFGHL. 24 კურატპალა-
ტი CG. 25 მეფეთა CCFGHL. 26 იგი CCFGHL. 27 მიეგებნეს და — BCDEFGHL.
28 მოწილედ L. 29 მოიკითხნა BCDEFGHL. 30 მთაწმიდასვე CF, მთაწმიდადვე G.
31 ათანასესა BDE. 32 ამბორ-ს. 33 მადლობდეს DEH. 34 განძრახეს C. 35 თქუეს]
პრქუტს L. 36 არს + რამეთუ CCFGHL. 37 სხეულოვანნი L. 38 გამოარჩიეს BD]
განძრახეს C, განიზრახეს EFGHL.

დალათუ უძნდა¹ საქმე ესე იოვანეს², გარნა³ ქართველთა განსუენებისათჳს⁴ და უფროს⁵ ხოლო თორნიკის აღმენებისათჳს⁶ იღვა⁷ ამისი ჳელ-ყოფაჲ. და ღმრთისა მომადლებითა⁸ პოვეს⁹ ლი შუენიერი შუა მთაწმიდისა¹⁰ და აღაშენეს მონასტერი და ეკლესიანი წმიდისა ღმრთის-მშობელისა სახელსა ზედა¹¹ და წმიდისა იოვანე¹² ნათლის-მცემელისასა ფრიადითა ოვლითა და ღუაწლითა. და ადგილნი მრავალნი¹³, მონასტერნი და¹⁴ სადაყუდებულნი¹⁵ [14] გარემოჲს დიდისა მონასტრისა ვიდრე იმერად¹⁶ ზღუადმდე თჳსითა საფასითა იყიდნეს, რომელნი-იგი შუენიერ არიან და საწადელ და მომზავებელ სულიერთა მონაზონთა საყოფლად¹⁷. 10

და ეგრეთვე ღმრთის-მსახურთა მეფეთა, ვინაჲთგან ესევეთარნი მსახურებანი ჰმსახურნეს¹⁸ და დიდნი საქმენი უქმნეს¹⁹, რომელნიცა ადგილნი და სოფელნი სთხოვნეს^{19a}, ყოველნი ოქრობეჳდითა²⁰ დაუმტკიცნეს, რომელნი-იგი მრავალცა არიან და რჩეულ²¹ ფრიად, ვითარცა ამას ქუეყანასა შეჰკავს. 15

ხოლო იყო რაჲ თორნიკ აღმოსავლეთს²², მრავალნი ფილოსანნი და სახელოვანნი²³ მონაზონნი ჩამოიტანნა²⁴, სიმრავლე არამცირედი²⁵, და ენება, რაჲთა ქართველნი ოდენ იყენენ²⁶ მონასტრისა²⁷ ამის მკვდრნი ყოველნი. გარნა, ვინაჲთგან ამისი²⁸ ქმნაჲ შეუძლებელ იყო, იიძულნეს²⁹ [v] ბერძენთაცა შემოყვანებაჲ³⁰, რამეთუ²⁰ ჩუენ, ვითარცა ხედავთ, ზღუსა რაჲთურთით გამოცდილებაჲ არაჲ გუაქუს³¹, და ჩუენი ყოველი გასარომელი³² ზღუთ შემოვალს, და მერმე თჳნიერ მჳედელთა და ხუროთა და გალატონთა და მევენაჳეთა³³ და ნავის-მოქმედთა და სხუათა ესევეთართა ამის ესევეთარისა ვრცელისა ლავრისა დამჳირვაჲ უღონო არს. და ესე ყოველი გამონახეს^{2a} წმიდათა მამათა ჩუენთა და, თუ უნდა და თუ არა, ვითარცა ვთქუთ³⁴, შეიწყნარნეს³⁵ იგინიცა. და ესრეთ ღმრთისა შეწყვენითა სრულ იქმნა შენებაჲ მონასტრისაჲ.

1 უზნდა C. 2 იოანეს G. 3 გარნა] რაჲთა CEFHL, რათა G. 4 გასუენებისათვის G. 5 უფროს] დაეფაროს D, დაეფროს B. 6 აღმენებისათჳს BCDEF GHL. 7 თავს-იღუე BG, თავს-იღვეს CDEFHL. 8 მომადლებითა] თანაშეწევითა H. 9 პოეს BDG. 10 მთაწმიდას H. 11 ~ სახელსა ზედა წღისა ღრს-მშობელისასა H. 12 იოანე G. 13 მრავალნი + და CEFGHL. 14 და — L. 15 სადაყუდებულნი CG, დასაყუდებულნი L. 16 იმირად CEH. 17 საყოფელად BDGH. 18 მსახურნეს EFG HL. 19 უქმნეს EGH, უქმნიეს FL. 19a სთხოვნეს D. 20 ოქრო-ბეჳდითა + დაუმტკიცეს და D. 21 რჩეულცა H. 22 აღმოსავლეთს BCDEFGHL. 23 და სახელოვანნი — FGL. 24 წარმოიტანნა CEFHL, წარმოიტანნა G. 25-მცირედ BD. 26 იყუენენ BCGH. 27 მონასტრისა FL. 28 ამის G. 29 იიძულეს BCDEFGL. 30 შემოყუანებად BGH. 31 გუაქუს B, გუაქუს D, გუაქუს L. 32 განსარომელი BD] გამოსაზრდელი CEFGHL. 33 მევენახეთა D. 34 ვთქუ FHL. 35 შეიწყნარეს BCDEFGHL.

ხოლო თორნიკ, ვინაფთვან¹ იოტა სკლიაროსი² და კუთხიდ აქვე³ მოიქცა ურიცხვთა საფასითა და განძითა, — რამეთუ უფროდს ათორმეტისა კენდინარისა⁴ მოილო განძი⁵ ოდინ სულთა ტურფათავან კიდე, — რომელი⁶-იგი ყოველივე მამისა თვისისა სულეირისა [15] იოვანეს⁷ გელთა⁸ მისცა⁹ და თავი თვისი სრულიად უარ-ყო¹⁰ და არცა თუ მცირედი რამე დაუტევა გელმწიფებასა¹¹ ქუეშე თვისსა¹², არამედ ეგვეითარმან¹³ მან¹⁴ განთქმულმან¹⁵ და საჩინომან კაცმან ყოველივე ნებაჲ თვისი მოიკუთნა და სრულებით¹⁶ შეუღდა მორჩილებასა მისსა. და ესეზომი¹⁷ მჭურვალებაჲ¹⁸ აჩუენა¹⁹, რომელ, უკუეთუმცა²⁰ შესაძლებელ²¹ იყო, თვნიერ მისისა ბრძანებისა არცამცა წყლისა გემოჲ იხილა და არცამცა²² სიტყუაჲ ერთი აღმოთქუა და არცა თუ ფოლსა²³ ერთსა²⁴ ზედა²⁵ უფალ იყო, არამედ ყოველსავე მამაჲ იოვანე²⁶ განავებნ და მისცემნ, ვითარცა ენების²⁷ და სადაცა ჯერ-იყვის²⁸.

ხოლო ვინაფთვან სათნოებათა ყოველთა თავი მორჩილება არს სულიერთა მამათაჲ და ნებისა თვისისა განკუთნაჲ²⁹, და ესე ესრეთ აქუნდა, [v] ვითარცა ვაუწყეთ ღმრთის-მოყუარებასა³⁰ თქუენსა, და ფრიად უმაღლესად, რამეთუ უნდოთაცა გულის-სიტყუათა ტირილით³¹ გამოუცხადებნ ნეტარსა იოვანეს³² და კანონსა და შენდობასა ითხოვნ. სხუათა³³ მათ სათნოებათა მისთა გამოწულილ-ვით³⁴ აღწერასა ნეფსით³⁵ თანა-წარვპვედით³⁶, რამეთუ ჭკეშმარიტად ყოველითავე სათნოებითა სავსე იყო ნეტარი ესე: სიმდაბლითა, სიწრფოებითა და უმანკოებითა. და მარადის ეტყუნ დიდსა იოვანეს³⁷, ვითარმედ: „მამაო, თუთ იცი, რომელ დიდად ცოდვილ ვარ და სიკუდილი ჩემი მოახლებულ არს და უნებელი³⁸ სიწმიდისა³⁹ თქუენისაჲ არა⁴⁰ ვარ, არამედ ნებაჲ ჩემი და თავი ჩემი შემდგომად ღმრთისა შენდა მომიცემია⁴¹; ვითარცა გნებაჲს, აცხოვნე სული ჩემი“.

ამას რაჲ ესევითარსა მჭურვალებასა⁴² მისსა⁴³ ხელვიდა⁴⁴ [16] ნეტარი მამაჲ ჩუენი⁴⁵ იოვანე⁴⁶, ფრიად მოსწრაფე იყო, რაჲთა

¹ ვინაფთვან] ვითარცა G. ² სკლიაროსი BCDEFGHL. ³ აქვე H. ⁴ კენდინარისა H. ⁵ განძი — CEFGHL. ⁶ რომელმან CEFHL, რომელნი G. ⁷ სულიერისა იოვანეს — EH. იოვანეს — BCDFGL. ⁸ გელთა E, გელნიცა BD. ⁹ მისცა] მიიღო CEFGHL, — BD. ¹⁰ უარ-ყო C, უარპყო G. ¹¹ გელმწიფობასა L. ¹² ~ თსსა ქუ-შ EH. ¹³ ესევეითარმან H. ესევეითარმან E. ¹⁴ მან — H. ¹⁵ განთქმულმან CFGHL. ¹⁶ სრულებით EH. ¹⁷ ესზომი H. ¹⁸ მჭურვალება G. ¹⁹ აჩუენა L. ²⁰ უკუეთუმცა CEGH. ²¹ შესაძლებელ CFGH. ²² არცა H. ²³ ფოლისა BCDEFGHL. ²⁴ ერთისა BCDEFGHL ²⁵ ზედა — H. ²⁶ იოანე G. ²⁷ ენების C. ²⁸ ჯერ-იყვის BCDFL. ²⁹ ჯერი იყვნეს E, ჯერ-იყუნეს G, ჯერ-იყუნის H. ³⁰ მოყუთნა CEFGHL. ³¹ მოყუარებასა] მსახურებასა EFGHL. ³² ტირით L. ³³ იოანეს GH. ³⁴ სხუათა] ხოლო სხუათა CEFGHL. ³⁵ გამოწულილით D. ³⁶ ნებისთ BEFGHL] + თვისთ D. ³⁷ თანა-წარვპვედით BCDEFH, თანა-წარვპვედით G. ³⁸ იოანეს GH. ³⁹ უნებური CEFGHL. ⁴⁰ არა — CEFGL. ⁴¹ მომიცემია + და G. ⁴² მჭურვალებასა G. ⁴³ მისსა — G. ⁴⁴ ხელვიდა H. ⁴⁵ ჩუენი — EH. ⁴⁶ იოანე G.

არარაჲ იპოვოს¹ რაჲთურთით მის თანა ნაკლულევენებაჲ რაჲმე და ჯერონად პატივ-სცემნ მას და ერიდებინ² და განუსუფუნებინ³ სწყალობნ სიბერესა მისსა.

ხოლო ვინაჲთგან³ დიდი თორნიკ წყობათა^{3a} შინა აღზრდილ იყო და სალაშქროთა საქმეთა, ამათ ესევეითართა პირთათჳს უზნობაჲ და ჰამბავი⁴ უყუარდა, და, ვითარცა ვთქუთ⁵, მამაჲ იოვანე⁶ ერიდებინ და არა უნდა, რაჲთამცა ამხილა მას, რაჲთა არა მოწყლას⁷ გონებაჲ მისი. და ვითარცა იყვნეს⁸ მას ჟამსა კაცი წარჩინებულნი⁹ და¹⁰ პატიოსანნი, შევიდიან და ეუბნებოდიან მას ზემოთქმულთა¹¹ ამათ¹² პირთათჳს. მაშინ, ვითარცა იხილა იოვანე¹³, ¹⁰ რამეთუ სიწრფოებით¹⁴ იქმს ამას, შეეშინა, ნუჲკუე ამის სახისათჳს ზღვევაჲ¹⁵ რაჲმე სულიერი შეამთხვოს ღირსსა^{15a} მას და თჳსსაცა¹⁶ სულსა. [v] ამისთჳსცა ჰრქუა მას მამამან იოვანე¹⁷, ვითარმედ: „საყუარელო ძმაო, ვხედავ, რომელ მადლითა ღმრთისაჲთა კეთილად წარმართებულ ხარ მცნებათა შინა ღმრთისათა და არა მნებავს, ¹⁵ რაჲთა კრძალვისა გზითა ზღვევაჲ¹⁸ რაჲმე მოვატყუა¹⁹ სულსა შენსა. აწ დააცადე სოფლიოთა²⁰ მაგათ საქმეთა²¹ უზნობაჲ და ამიერი-
გან²² სხუასა ნუ ვის ეუბნები, გარნა გაბრიელს ხოლო ხუცესსა²³. ხოლო ხუცესი იგი ესევეითარი კაცი იყო, რომელ²⁴ პირსა მისსა²⁵ მსოფლიოჲ სიტყუაჲ არა გამოვიდოდა, არამედ ყოველივე საღმრ-
²⁰ თოჲ²⁶ და სულიერი. ესე რაჲ ესმა ღირსსა²⁷ მას, მეყსეულად²⁸ დავარდა ფერტთა²⁹ თანა მისთა და ცრემლით ეტყოდა, ვითარმედ: „და რად დაიდუმე აქამომდე და არა მამხილე, წმიდაო და ღმერთ-
შემოსილო მამაო?“ ხოლო მამამან იოვანე³⁰ აღადგინა იგი³¹ და ჰრქუა: „უფალმან შეგინდვენ, გარნა აწ ხოლო ეკრძალე!“ და მიე-
²⁵ რი[17]თგან მონასტრისა ძმათა არლარა ვის ეუბნებინ, გარნა თუ უცხოჲ ვინ³² მოვიდის და მცირედი რაჲმე სიტყუაჲ მიუგის მას. და ესრეთ ესევეითარსა ამას სულიერსა ცხორებასა³³ შინა აღასრულნა დღენი თჳსნი³⁴ და ღმრთისა მივიდა, და ჰეშმარიტად წამეს მამათა ჩუენთა მისთჳს, ვითარმედ: „ღმერთმან შეუენდენა ცოდვანი მისნი ³⁰ და საუკუნესა³⁵ ცხორებასა³⁶ ღირს-ყო³⁷“.

¹ იპოს BCDEFGHL. ² ერიდებნ FL. ³ ვინადგან G. ^{3a} წყობათა A. ⁴ ამბავი H, ანბავი D. ⁵ ვთქუ EH. ⁶ იოანე G. ⁷ მოიწყლას BCFGL, მოსწყლას D. ⁸ იყუნეს CGHL. ⁹ ჩინებულნი G. ¹⁰ და—D. ¹¹ ზემო თქმულთა EFGH. ¹² მათ CEFGL]—H. ¹³ იოანე G. ¹⁴ სიწრფობით B. ¹⁵ ზღვევაჲ ზრუნვა E. ^{15a} შეამხვოს ღირსა A. ¹⁶ თჳსსა H. ¹⁷ იოანე G. ¹⁸ ზღუტვა BEFGH, ზღუტვაჲ C, ზღუევაჲ H. ¹⁹ მოატყუა EH. ²⁰ მსოფლიოთა D. ²¹ ~ საქმეთა მაგათ G. ²² მიერიტიგან BCDEF HL, მიერიღვან G. ²³ ხუცესა D. ²⁴ რომელ—EH. ²⁵ მისა D. ²⁶ სამლოთ D. ²⁷ ღირსა D. ²⁸ მეყსეულად GL. ²⁹ ფერხთა G. ³⁰ იოანე G. ³¹ იგი —H. ³² ვინა D. ვინმე CEFGHL. ³³ ცხორებასა DG. ³⁴ თჳსნი მისნი BCDEFGHL. ³⁵ საუკუნოს L. ³⁶ ცხორებასა G. ³⁷ ღირს-ყო G.

VIII. ამით ღირსთა და სანატრელთა მამათა ჩუნთა¹ დიდნი საფასენი და მრავალნი ტურფანი² შეწირნეს დიდსა ლავრასა და ყოველთა მონასტერთა მთაწმიდისათა³, რომელნი იგი მას შემდეგ წუთლა⁵ გლახაკ იყვნეს⁶ და არა განმრავლებულ ესოდეს. და სამო-
 5 ვალსა⁷, რომელ არს ყოველისა მთისა⁸ შესაკრებელი, ფრიადნი საგ-
 მარნი⁹ და¹⁰ მონაგებნი მისცნეს¹¹. და ყოველთავე ზოგად და თვთო-
 ეულად¹² [v] კაცად-კაცადსა ფრიადი საფასე განუყვეს, რომელთა-
 განი რაოდენიმე მოვიცხენოთ¹³ და სხუად იგი დავაცადოთ¹⁴, რაათა
 არა ფრიადი სიმრავლე წერილისაჲ იქმნას და საწყინო ვიქმნეთ¹⁵
 10 მკითხველთა და მსმენელთა.

დიდსა უკუე ლავრასა მისცეს, ვითარცა ვთქუთ¹⁶, ოქრობეჭე-
 დი¹⁷ განძისა ორას¹⁸ ორმოცდა ოთხისა დრაჰკნისაჲ, ჩიმიშკისა¹⁹
 ბოძებული იოვანესდა²⁰, და ესე ყოველთა წელთა აქუს პალატით
 ლავრასა²¹, და კუნძული, რომელსა ნეოს ეწოდების, ბასილი მეფისა
 15 ბოძებული იოვანესდავე²², რომლისაგან გამოვალს გამოსავალი ყო-
 ველთა წელთა ი²³ ღ²³ ლიტრაჲ, გინა ათხუთმეტი²⁴ და ოდესმე ოცი-
 ცა. და კუალად მისცეს ოქროჲ განძად ათუალული²⁵ კ²⁵ ლიტრაჲ,
 და ძელისა^{25a} ცხოვრებისა²⁶ ნაწილი [18] ვეცხლისა²⁷ ბუღითა და
 20 ბრწყკლით²⁹ და ნაწილის შთასასუენებელით³⁰ ვეცხლისაჲთ³¹. და ესე
 ყოველნი³² ოქროცურვებულნი³³. საკურთხეველის³⁴ შესამოსელი
 ოქრონემსული და მეორე ოქსინოჲ. ორნი წიგნი³⁵ ოქროპირისა-
 ნი³⁶ — მარგალიტნი³⁷, სხუად³⁸ წიგნი წმიდისა³⁹ ეფრემისი⁴⁰, სხუად
 წიგნი სწავლანი წმიდისა კვირილესნი⁴¹, სხუად წიგნი, რომელსა სწე-
 25 რიან ყოველნივე⁴² ძუელნი წიგნი⁴³ და საწინაჲსწარმეტყუელოჲ და
 მკაბელთაჲ, სხუად წიგნი საღღესასწაულოჲ საჩინოთა წმიდათაჲ,

1 ჩუნთა] ჩემთა BD. 2 ტურფანი] საქმარნი CEFHL, სახმარნი G. 3 მთა-
 წმინდისათა C. 4 მათ ჟამთა EH. 5 წუთლა — EH. 6 იყვნეს BCGHL. 7 საშუვალ-
 სა BCF, საშუალსა EGHL. 8 მთისა H. 9 სახმარნი G. 10 და—BD. 11 მისცნის E. 12 თი-
 თოეულად BCEFGHL, თვთეულად D. 13 მოვიცხენოთ G. 14 დავაცადოთ L. 15 ვიქ-
 მნეთ CEL, ვიქმნეთ H. 16 ვთქუ BCDEFGHL. 17 ოქრობეჭედი] დიდძალი ბეჭედი
 BCDEFGHL. 18 ორას — H. 19 ჩიმიშკისა] წამისშკისა BCDEFGHL. 20 იოვანე-
 სდა L. 21 ~ ლავრასა პალატით CFGL, ლავრასა პალატი EH. 22 იოანესდავე G.
 23 ი²³ ღ²³] ათოთხმეტი BDEFGHL, ათორმეტი C. 24 ათუთხმეტი C, ათხუთმეტი G.
 25 ათუალული H. 25a ძესა A. 26 ცხოვრებისა G. 27 ვეცხლის EH. 28 ფეშხუმი CD
 EH. 29 ბრწყკლით EFL. 30 შთასასუენებელი EGH. შთასასვენებელი CL. 31 ვეცხ-
 ლისა CEFGL. 32 ყოველი FG. 33 ოქროცურვებულნი FL. 34 საკურთხეველის A,
 საკურთხეველის EFL. 35 წიგნი EGL. 36 ოქროპირისნი C. 37 მარგალიტანი BEFL,
 მარგალიტანი C, მარგალიტისნი D, მარგალიტანი H. 38 და სხუად CEFH, და
 სხუა GL. 39 წმინდისა D. 40 ეფრემისნი D, ეფრემისა FG. 41 კვირილესნი H. 42 ყო-
 ველნი BCDEFGHL. 43 წიგნი FGL.

ოთხთავი სტავრათა¹ შემოსილი და ვეცხლისა² დილიკლოთა³
 და ჯუართა. ჯუარი სალიტანიე ვეცხლისაჲ ოქროცურვებული⁴
 მელაზმაგისა⁵ ხატებითა, ჯუარს-ცუმისა⁶ ხატი ცვლოანი⁷ დიდი, ას
 ღრაჰკანა⁸ ფასებული⁹; სხუად დიდი ხატი ვედრებისაჲ, სხუად ხატი
 5 გარდამოგნისა¹⁰, ნიკიფორ¹¹ მეფისა ნიჰებული¹², სხუად ხატი, კან-
 კელი¹³ ათორმეტთა მოციქულთაჲ, სხუად ხატი წმიდათა დიდთა
 მოწამეთაჲ, სხუად ხატი ცვლოანი¹⁴ ნათლის-მცემელისაჲ¹⁵, სხუად
 ხატი ცვლოანი¹⁶ წმიდისა ევსტრატისი¹⁷. და აღვაჲ ასი ლიტრაჲ
 და ოთხნი ჯორნი და სამნი ცხენნი, და ნავი ხუთასისა მოდისაჲ. და
 10 კელონნი, რომელთა ზედა წაგვეს¹⁸ საშენებელად: ზემოთა¹⁹ ზედა²⁰
 ხუთასი ღრაჰკანი და ქუემოთა—ასი ღრაჰკანი და სხუად ესევეითარი.
 და ესე ყოველი თვთ წმიდისა მამისა ეფთჳმეს²¹ გელთა ნუსხისაგან²²
 დაგწერია, ვინაჲცა ჰეშმარიტ არს და უტყუველ²³.

ეგრეთვე საშოალსა²⁴ მისცეს²⁵ განძი ინდიკტიონსა 3 ლიტრაჲ
 15 [19] ათოთხმეტი²⁶ გასაყოფელად ყოველთა. და კუალად ია ინდიკ-
 ტიონსა გაუყვეს სხუად იღ ლიტრაჲ. და მისცეს კარიისა²⁷ ეკლესიასა,
 რომელ არს შესაკრებელი ყოველთაჲ, ბარძიმ-ფეშხუმი²⁸ ვეცხლი-
 საჲ, ოქროცურვებული ხატებითა, და კანკელი საუფლოთა დღესას-
 წაულთაჲ, და თარგმანებაჲ სახარებისაჲ და სამნი ხატნი დიდნი ვედ-
 20 რებისანი და ორნი სკარამანგნი²⁹ და ორნი ჯორნი. და მისცეს იკო-
 ნომოსსა³⁰ საშოალისასა³¹ ლიტრაჲ ერთი განძი საშოალისათჳს³²
 წასაგებელად³³ სასყიდლად³⁴ ქორაკანდელთა³⁵, ვეშაპკათა³⁶ და ჯა-
 ჭუთა და კელაპართა. და კუალად შემდგომად თორნიკის სიკუ-
 დილისა იგ³⁷ ინდიკტიონსა მისცეს მთასა გასაყოფელად³⁸ ლიტრაჲ
 25 ოცდარვა. და ერისონს მისცნეს საზღნი, შუდ ლიტრად სყიდულ-
 ნი³⁹, ზღუე⁴⁰ დითურთ, საღვურად მიმავალთა ძმათა, და კუალად

1 სტავრათა BCDFGL. სტავრიტა EH. 2 ვეცხლის H. 3 დილიკლოთა CEFGHL. 4 ოქრო-ხურვებული GL, ოქრო-ჯურვებული F. 5 ველაზმაგისა BCDF, ველიზმაგისა EH, ველიაზმაგისა G, ველაზმაგისა L. 6 ჯვარ-ცმისა BCDFEGL, ჯუარ-ცმის H. 7 ცვლოანი CGL. 8 ღრაჰკანად L. 9 დაფასებული G. 10 გარდამოგნისა BCEFHL, გარდამოგნისა DG. 11 ნიკიფორე BCDEFGHL. 12 მინიჰებული BCDEFGHL. 13 კანკელა FGL. 14 ცვლოანი GH]+ იოანე FGL. 15 ნათლის-მცემლისა G. 16 ცვლოანი BCGH. 17 ევსტრატისა CDEFGHL. 18 წარაგვეს EGH. 19 ზემოთა FGL. 20 ზე BD. 21 ეფთჳმეს CE, ეფთჳმისა G, ეფთჳმის H, ეფთჳმის FL. 22 ნუსხისაგან FGL. 23 უტყუელ BDEGH. 24 საშოალსა BCDEF GHL, 25 მიჰცეს G. 26 ათოთხმეტი იგ BCDEFGHL. 27 კარისა BCDEFGHL. 28 ბარძიმ-ფეშხუმი CDEH. 29 სკარამანგნი H. 30 იკონომოსსა G. 31 საშოალისასა BCDEF GHL. 32 საშოალისათჳს BCDEFGHL. 33 წარსაგებელად BCDEF GHL. 34 სასყიდლად D. 35 ქორაკანდელთა BCDEFGHL. 36 ვეშაპკათა CFGL, ვაშაპკათა H, ვაშაპკათა E. 37 იგკე CEFGL, იე BD. 38 გასაყოფელად BCDEHL. 39 სასყიდელნი L.



მისცეს მუნვე¹ ვენაბი² რჩეული, ხუთ ლიტრად ფასებზე³ მისცეს⁴ ცა⁴ ყოველი⁵ მამათავ⁶ ჩუენთა დაწერილისაგან დაგვწერია.

კაცად-კაცადისა კულა მიცემული ვინ აღრაცხოს⁷, რომელსა-
 5 -იგი თუთოეული⁸ მათი ჳმამალად⁹ ქადაგებს¹⁰ და ღმერთსა ცათა
 შინა აღუწერის!¹¹ და მამამანცა ეფთჳმე,¹² ამის ჳემო წერილისა-
 გან¹³ კიდე, მისცა თვისა მონასტრისათჳს ეფთჳმე¹⁴-წმიდისა სა-
 შოალსა¹⁵ ორასი დრაჳკანი, რომელი-იგი შემდგომად წინამძღურო-
 ბისაგან¹⁶ ჳმნისა აღაშენა მთასა გარე.

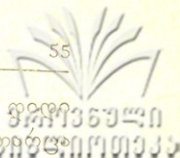
10 აქა უკუე დავაცადოთ ესევეთარისა ამის¹⁷ პირისათჳს სიტყუაჲ,
 რამეთუ, ვითარცა ვთქუთ¹⁸, არცა თუ შესაძლებელ არს ყოველთა
 მათ¹⁹ ქველის-საქ[20]მეთა მათთა თითოეულად²⁰ წარმოთქუმაჲ²¹,
 რომელთა-იგი უმეტეს ყოველთა სათნობებათა მოწყალებაჲ შეეტკბო
 და ვითარცა სამოსელი შეემოსა.

15 IX. შემდგომად თორნიკის მიცვალებისა განიზრახა ნეტარმან
 მამამან ჩუენმან იოვანე, ²² რაჲთა აღიღოს ძე თჳსი და რავდენნიმე²³
 მოწაფენი და ივლტოდის²⁴ სპანიად, — რამეთუ²⁵ პირველითგანვე
 უძნდა შუღლიანობაჲ²⁶ და შფოთი, გარნა²⁷ თავს-ედვა²⁸ მუნ ჟამა-
 მდე²⁹ თორნიკის აშენებისათჳს³⁰ და რაჲთა შეიძინოს სული მისი, —

20 რამეთუ ასმიოდა, ვითარმედ ქართველნი არამცირდენი ნათესავნი
 და ერნი მკჳდრ არიან მუნ. და ამის პირისათჳს წარვიდა ვიდრე
 ავიდოსამდე³¹, რაჲთა³² მიერ პოვოს³³ ნავი, კერძოთა სპანიისათა
 მიმავალი, და წარვიდეს მუნ. [v] და რომელი-იგი მას ჟამსა მთავ-
 რობდა³⁴ ავიდოსს³⁵, ფრიად საყუარელი³⁶ იყო მამისა იოვანესი³⁷ და

52 მეგობრობისა მისისათჳს³⁸ გამოუტხადა მას გულის-სიტყუაჲ თჳსი³⁹.
 ხოლო იგი წინააღუდგა და, რაოდენ შესაძლებელ იყო მისგან, აბრ-
 კოლებდა. და ვითარ იხილა მამაჲ იოვანე⁴⁰ დამტკიცებული თჳსსავე
 გულის-სიტყუასა ზედა, გამოუტხადა და ჰრქუა⁴¹, ვითარმედ: „წმი-
 დაო მამაო, არა უმეტარ ხარ შენ, თუ რაბამი სიყუარული

1 მუნვე — CEFGHL. 2 ვენაბი G. 3 დავასებული G. 4 ესე BCDEFGHL.
 5 ყოვე D. 6 მამათა D. 7 აღრაცხოს GL. 8 თითოეული BH. თუთოეული C. თითოეუ-
 ლი D. 9 სმამალად G. ჳმამალა H. 10 ჳქადაგებს G. 11 აღუწერია EH. 12 ეფთჳმი
 BCDEFGL, ეფთჳმი H. 13 წერილისაგან D. 14 ეფთჳმი- CEFGL, ეფთჳმი- H.
 15 საშოალსა BCEFGHL, საშულსა D. 16 წინამძღურობისაგან CD. 17 მის G.
 18 ვსთქუთ G, ვსთქუთ H. 19 მათ + წარმოთქმა BCDEGH. წარმოთქმა FL.
 20 თუთოეულად G, თუთეულად C. 21 წარმოთქმა — BCDEFGHL. 22 იო-
 ნე G. 23 რაოდენნიმე BCDFGHL, რაოდენნიმე E. 24 ივლტოდეს EH. 25 რა-
 მეთუ—C. 26 შუღლიანობაჲ შუღლიანობა GHL. 27 გარნა + ვერ EH. 28 -ედ-
 ვა EH. 29 ჟამამდე DEGH. 30 აღშენებისათჳს BCDEFGHL. 31 ავიდოსამდე
 CEFGHL. 32 რაჲთა + მის BCDEFGHL. 33 პოვოს CDEFL, იპოვოს G. 34 ჳმსთავ-
 რობდა G. 35 ავიდოს CEFGHL. 36 საყუარელ CDEGH. 37 იოვანესა CEFL,
 იოანესა G. 38 მისთჳს G. 39 თჳსი მისი G. 40 იოანე G. 41 ჰრქუა თქუა EFHL.



აქუს¹ მეფეთა ღირსებისა შენისაჲ და, უკუეთუ² გაგიტევენ³, ვინა
 ბოროტი მოწვენად არს ჩემ ზედა. მიუწერო მეფეთა და, ვინა
 ბრძანონ⁴, ეგრეთა⁵ ქმენ⁶.”

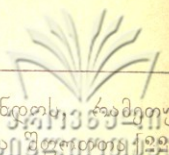
და, ვითარცა მიუწერა, უბრძანეს მეფეთა, რაჲთა სამეფოს წა-
 რავლინნეს⁷. და ვითარცა აღვიდეს, დიდითა პატივითა მოიკითხნეს⁸
 ივინი მეფეთა [21] და დიდად აბრალეს და პრეტეს, ვითარმედ:
 „წმიდანო მამანო, ჩუენ დიდი სიყუარული გუაქუს⁸ სიწმიდისა⁹ თქუე-
 ნისაჲ, და რაჲ არს ესე, რომელ ესრეთ ივლტით¹⁰ ჩუენგან და¹¹
 უცხოსა ქუეყანასა წარხუალთ?“ მიუგო ნეტარმან იოვანე¹² და პრეტუა:
 „ღმრთის-მსახურნო და თვთმპყრობელნო მეფენო! გლახაკი ესე¹⁰
 ერის-კაცი ვიყავ სოფელსა შინა მყოფი და თანამედები ყოვლისა
 ბრალისაჲ და მენება, რაჲთა უცხოებასა¹³ სამე წარვიდე და სული
 ჩემი ვიცხოვნო¹⁴ და გლახაკებით¹⁵ ვიყოფებოდი¹⁶. და თუ ვითა
 მოჰქდა¹⁷, არა უწყვი; მოვიდა თუკი ჩემი თორნიკ და მისითა გზითა¹⁸
 დიდთა შულლთა¹⁹ შთაგვარდი²⁰ და ერის-კრებასა²¹ და მნებავეს,¹⁵
 რაჲთა ამის ყოვლისაგან თავისუფალ ვიქმნა²² და სულისა ჩემისა
 ზრუნვასა შეუდგე“.

მრავალთა ჟამ[ვ]თა²³ დიდითა²⁴ პატივითა დაიმჭირეს²⁵ და
 მერმე დიდითა ქენებითა ძლით დაარწმუნეს მონასტრადვე²⁶ შე-
 ქცევაჲ²⁷ და დიდითა ბოძითა განუტევეს. და ესრეთ კუალად შეიქ-
 ცა²⁸ თუსსავე²⁹ მონასტერსა³⁰.

X. და, შემდგომად მცირედისა ჟამისა, ნიკრისისა სენსა შთა-
 ვარდა და მრავალთა წელთა ცხედარსა ზედა დავრდომილი³¹ მდე-
 ბარე იყო და ფრიადთა ტკივილთა მოითმენდა³². და მარადის ჰმად-
 ლობდა³³ ღმერთსა და ესრეთ მზიარულ იყო სენსა მას ზედა³⁴ სას-
 ტიკსა, ვითარცა საფასესა ზედა დიდძალსა და ვითარცა პატივისა
 და ნიჭსა სამეფოსა³⁵.

და ვითარ იხილა ესევეთარი უძლურებაჲ თუკი, ევედრებოდა
 მამისა ეფთუმის³⁶, რაჲთა მითუალოს ზრუნვაჲ მონასტრისაჲ. ხო-

1 აქუსთ G. 2 უკუეთუ GL. 3 გაგიტევენ BCDEFHL. განგიტევე G. 4 ბრძა-
 ნონ + მეფეთა G. 5 ეგრეთა EH. 6 ჰქმენ EH. 7 წარივლინნენ BFL. წარივლინნენ
 CDEH. 8 გაქუს L. 9 სიწმიდისა C. 10 ილტუთ C, ივლტუთ E. 11 და — C.
 12 იოანე G. 13 უცხოებას D. 14 ვაცხოვნო CL, ვაცხოვნო FH. 15 გლა-
 ხაკობით CEHL. 16 ვიყოფებოდე D, ვიყოფოდი G, ვიყოფოდე H. 17 მოჰქდა H,
 მოხდა G. 18 მისითა გზითა] მის გამო H. 19 შულლთა] შფოთთა CEFGHL.
 20 შთაგვარდი BCDEFGL. 21 ერის-კრებასა] ერის-კაცობასა EH. 22 ვიქმნე H.
 23 ჟამთა] დღეთა EH. 24 დიდთა D. 25 დაიმჭირეს E. 26 მონასტრადვე DF. მონ-
 ასტერსა L. 27 მიქცევა EH. 28 შექცევა L. 29 თუსსავე D. 30 ~ მონასტერსა თუსსავე
 EH. 31 დავრდომით CDEFGHL. 32 და — BD. 33 მადლობდა DEH. 34 ზედა —
 CEFGHL. 35 სამეფოსა GL. 36 ეფთუმის H.



ლო იგი მოწიწებით აიძულებდა¹ მას, რაჟთა შეუწყობილად უძნდა შფოთი ამის სოფლისაჲ² და არა თავს-იღებდეს³ შთავრდომად. გარნა ვინაჲთაგან³ შეუძლებელ იყო მამისა მოხუცებულისა და სენთაგან განკაფულისა ურჩებაჲ, უნდა თუ არა, მორ-
 5 ხილ ექმნა მას⁴, და ვიდრე⁵ გორცთა-და⁶ შინა იყო, მორჩილებითა და ბრძანებითა მისითა⁷ განაგებდა საქმეთა მონასტრისათა ვითარცა იკონომოსი და თვნიერ მისისა ბრძანებისა არარას⁸ იქმოლა.

XI. მას ჟამსა შინა სანატრელი და წმიდაჲ ბერი იოვანე⁹ გრძელის ძე ცხოვნდებოდა¹⁰ ვითარცა უგორცოჲ¹¹ დაყუდებით ოთხთა
 10 ეკლესიათა ლავრასა შინა. და ეგრეთვე არსენი ნინოწმიდელი¹², კაცი მაღალი სათნოებითა და მუშაკი ქრისტეს მცნებათაჲ, რომელმან-იგი¹³ ღმრთისათჳს დაუტევა ეპისკოპოსობაჲ¹⁴ და დავით კურაპალატისა¹⁵ წინაშე მოვიდა¹⁶, ხოლო¹⁷ მან კეთილად მოგსენებუ[ვ]ლ-
 მან¹⁸ ღირსად სიწმიდისა¹⁹ მისისა მოიკითხა და ოთხთა ეკლესიათა
 15 წარმოგზავნა²⁰. და ესრეთ იგიცა დაყუდებით ცხოვნდებოდა²¹ თჳსისა მოძღურისა თანა. ამით უკუე ნეტართა მამათა ჩუენთა — იოვანეს²² და არსენის — ფრიადი სიყუარული აქუნდა ერთმანერთისაჲ²³ და მრავალ ჟამ იღუწიდეს მუნ²⁴ კეთილსა მას²⁵ ღუაწლსა მონაზონებისასა²⁶. ხოლო ხედვიდეს²⁷, რამეთუ, ვითარ-იგი უნდა მყუდროებით
 20 ცხოვრებაჲ²⁸, ვერ იყოფებოდეს²⁹, ამისთჳს რამეთუ აწყინებდიან მამასახლისნი და ძმანი მონასტრისანი, და კურაპალატიცა³⁰ ზედას-ზედა³¹ მიუწერნ და ევლოგიასა წარსცემნ³², ეგრეთვე ეპისკოპოსნი³³ და აზნაურნი. ამის უკუე მიზეზისათჳს განიზრახეს, ³⁴ რაჟთა წარვიდენ³⁵ უცხოსა ქუეყანასა. რომლი[23]სათჳსცა წარვიდეს³⁶ კერძოთა
 25 პონტოხასათა უდაბნოთა ადგილთა და მიემთხვენეს³⁷ მამასახლისსა ვისმე სულიერსა, რომელმან-იგი³⁸ სიხარულით შეიწყნარან³⁸ და მისცა მონასტერი შუენიერი ადგილსა უდაბნოსა, და ყოველსავე სა-
 30 ვმარსა³⁹ მათსა უხუებით⁴⁰ მისცემლა.

¹ აიძულებდა A] აღასრულებდა C E F G H L. ² სოფელის D. ³ ვინად-გან G. ⁴ მას — E H. ⁵ ვიდრეა C E F G H L. ⁶ გორცთა C E F G H L. ⁷ მისითა — L. ⁸ არა რასა G. ⁹ იოანე G. ¹⁰ ცხოვნდებოდა C D E H. ¹¹ უხორცო G. ¹² ნინოწმიდელი C D. ¹³ რომელნი-იგი E G. ¹⁴ ეპისკოპოზობა F L, ეპისკოპოზობაჲ E. ¹⁵ კურატპალატისა C G. ¹⁶ მივიდა E H. ¹⁷ ხოლო — B C D E F G H L. ¹⁸ მოხსენებულმან G. ¹⁹ სიწმინდისა C. ²⁰ წარმოგზავნა B C E F G H L, წარმოგზავნა D. ²¹ ცხოვნდებოდა D E H. ²² იოანეს G. ²³ ერთმანეთისა B C D E. ²⁴ იღუწიდეს მუნ[ა]დღეს მუნ და იღუწიდეს H. ²⁵ მას[] მავას L. ²⁶ მონაზონებისასა D. ²⁷ ხედვიდეს H. ²⁸ ცხოვრება G L. ²⁹ იყოფოდეს C E F G H L. ³⁰ კურატპალატიცა G. ³¹ ზედასზედან G, ზას ზა C D E F H L. ³² წარსცემნ B D F L. ³³ ეპისკოპოზნი E, ეპისკოპოზნი D F. ³⁴ განიძრახეს C. ³⁵ წარვიდეს F G L. ³⁶ წარვიდენ H. ³⁷ მიემთხვენეს B C D G. ³⁸ შეიწყნარა C F G L. ³⁹ სახმარსა G. ⁴⁰ უხუებით D, უხუშბდით E, უვუშბით L.



და შემდგომად რაოდენისამე ჟამისა ეუწყა მამათა მათთჳს, ვითარმედ მუნ იყოფებიან². და წარავლინეს ძმაჲ ერთნი და მიუწერეს წიგნები³, ვითარმედ: „წმიდანო მამანო, გუეუწყა სიწმიდისა⁴ თქუენისათჳს და ვცანთ⁵ მანდა ყოფაჲ თქუენი და ფრიალ⁶ გულკლებულ⁷ ვართ, რომელ არა ინებეთ ამას წმიდასა და სახელოვანსა მთასა მოსლოვაჲ⁸, რაჲთამცა თქუენი წმიდაჲ ლოცვაჲ მოგუელო. აწ ვევედრებით სიწმიდესა⁹ თქუენსა, რაჲთა მოხვდეთ და ერთგან¹⁰ ვიყოფებოდით¹¹, [v] ვინაჲთგან უწყით, რომელ ჩუენცა უცხოებასა ვართ“.

ესე რაჲ აღმოიკითხეს, მათცა გავსუენა¹², და მეორესა ხოლო წელსა¹³ ჩამოვიდეს. და¹⁴ ვითარცა¹⁵ ცნეს მამათა ჩუენთა, სიხარულითა აღიესნეს და მადლი შეწირეს ღმრთისა და მოწლედ მოიკითხნეს¹⁶ და სულიერად და ჳორციელად ნებისაებრ მათისა¹⁷ აღაშენნეს¹⁸ და უდაბნოსა ადგილსა სენაკები უშენეს და ღმრთისა სათნოეთა მოქალაქობითა ცხოვრდებოდეს¹⁹.

XII. ამისა შემდგომად სანატრელმან მამამან ჩუენმან იოვანე²⁰, პირველთქუმულსა²¹ მას საღმობასა შინა განკაფულმან, შეისუენა და ღმრთისა მივიდა, განმდიდრებული ტჯრთითა სათნოებათაჲთა და ნების-მყოფელი ღმრთისაჲ.

და ეგულებოდა რაჲ აღსრულებაჲ, ყოველი ჳელმწიფებაჲ და უფლებაჲ მამასა [24] ეფთჳმეს²² მისცა, რაჲთა, რომელიცა განგებაჲ და წესი ენებოს, იგიცა²³ დაუდვას²⁴ მონასტერსა და მას ზედაცა განკანონოს²⁵ და შინა და გარე, ვითარცა ენებოს, ეგრეთ განავოს. და მერმე შემდგომად თჳსა²⁶ უბრძანა, რაჲთა გიორგის დაუტეოს მამობაჲ, რომელი-იგი თჳსივე იყო მათი, კაცი სახელოანი²⁷ და ფრთხილი ჳორციელთა საქმეთა ზედა. და კუალად უბრძანა, რაჲთა გიორგი²⁸ შემდგომად მისა²⁹ სხუაჲ დაუტევეოს³⁰ წინამძღუარი, რომელი იბოოს³¹ სიტყუთ და საქმით სხუათა უმჯობესი ძმათა შორის. და ესრეთ განაწესა, რაჲთა თუთოეული³² მამისახლისი, შემდგომად

¹ მამათა] წმიდათა მამათა EH. ² იყოფებიან G. ³ წიგნი G. ⁴ სიწმინდისა C. ⁵ ვცანით BCDEFL, ვცსკანთ G. ⁶ ფრიალ] + და H. ⁷ გულკლებულ] გლსკებულ EFHL. ⁸ მოსულა B. ⁹ სიწმინდესა C. ¹⁰ ერთგან L. ¹¹ ვიყოფოდით BCDEFGHL. ¹² განესუენა CEH. ¹³ ~ წელსა ხოლო BCDEH. ¹⁴ და — C. ¹⁵ ვითარ BCDE. ¹⁶ მოიკითხნენ B. მოიკითხეს D. ¹⁷ ნებისაებრ მათისა — CEH. ¹⁸ აღაშენნეს CEH. ¹⁹ ცხოვრდებოდეს DEH. ესე რაჲ აღმოიკითხეს... მოქალაქობითა ცხოვრდებოდეს — FGL. ²⁰ იოანე G. ²¹ -თქუმულსა CFGL. ²² ეფთჳმის CEFG, ეფთჳმის H. ²³ იგი B. ²⁴ დაუდვას D. ²⁵ განკანონოს FGL. ²⁶ თჳსა DG] მისსა EH. ²⁷ სახელოვანი BCDEFGHL. ²⁸ გიორგიმ H] იგი FGL. ²⁹ მისსა DEGH. ³⁰ დაუტეოს BCDEFGH. ³¹ წინამძღუარი რომელი იბოოს—EH; იბოოს B. ³² თუთოეული BCDEH.



თქვისა აღსრულებისა¹, სხუასა დაუტევებდეს² წინამძღუარს³ და სათნოსა. ხოლო უკუეთუ⁴ ვინმე იპოვოს⁵ მსულელი⁶ განკანონებასა მამისა ეფთჳმისსა⁶ და მაშფოთებელი და წინააღმდეგობი ძმა-
[v]თაჲ, კრულობითა⁷ და შეჩუენებითა საშინელითა განკანონა⁸ ეგე-
5 ვითარი იგი და ღმრთისაგან განავდო და ბრძანა, რათა⁹ ეგევითარი იგი¹⁰ მეყსეულად კრებულისაგან განიდევნოს, რათა არა ყოველსა გუამსა კრებულისასა განეზავოს¹¹ მაკუდინებელი იგი სენი მისი და განმრყუნელი.

და განმგებელად და ეპიტროპად¹² თვთმპყრობელნი მეფენი
10 განაწესნა და თქუა, ვითარმედ: „ვინათგან მწყალობელი ვინმე და გელის-ამპყრობელი და განმგებელი¹³ საჭმარ არს, რაჲ ვყო¹⁴ გლახაკამან ამან და უნდომან, რამეთუ, დაღაცათუ კადნიერ არს სიტყუად ესე, არამედ მინდობითა ტკბილსა მას მოწყალებასა¹⁵ და სახიერებასა, რომელი-ესე მათითა წყალობითა და შეწევნითა აღვაშენ
15 ლავრაჲ, მათთავე გელთა შევპ[25]ვედრებ¹⁶ და ჩემ თანა¹⁷ მონათა და მლოცველთა მათთა ეფთჳმეს¹⁸ და გიორგის. რამეთუ დაღაცათუ ყოველსა ქუეყანასა სწყალობენ და ყოველთა გლახაკთა ეურვიან, არამედ¹⁹ ჩუენ უღირსთა ზედა უმეტეს ყოველთასა აჩუენეს წყალობაჲ, ვინაჲცა²⁰ საძირკუელითგან²¹ დიდთა მათ ქველის-
20 მოქმედებათა მათთა მიერ აღვაშენ ლავრაჲ ესე“.

ხოლო ძმათა ჰრქუა, ვითარმედ: „თქუენ, სასურველნო და საყუარელნო შევილნო ჩემნო, უკუეთუ მცნებათა ღმრთისათა დამარხვაჲ ილუაწოთ და წესისაებრ და კანონისა საღმრთოჲსა²² იყოფებოდით²³ და წინამძღუართა მიმართ გაქუნდეს²⁴ უზაკუველი²⁵ მორჩი-
25 ლებაჲ და ურთიერთარს²⁶ მშუდობაჲ²⁷ და ერთობაჲ, მრწამს ღმრთისაჲ,²⁸ რომელ არარაჲ კეთილი [v] არა მოგაკლოს ღმერთმან, არამედ მეფენი და მთავარნი და ყოველნი კაცნი²⁹ წყალობად თქუენდა აღძრნეს³⁰ და უმეტეს³¹ და უმეტეს წარემატნეთ. ამიერითგან ნუმცა

1 აღსრულების B. 2 დაუტევებდეს BCDEFGL. დაუტევებდეს G. 3 უკუეთუ EGL. 4 იპოოს BCDEFGL. 5 მსულელი — H. 6 ეფთჳმესა DEFGHL. 7 კრულობითა GHL. 8 განკანონოს BD, განიკანონოს CEFGHL. 9 ეგევითარი იგი... და ბრძანა, რათა — BCDEFGHL. 10 იგი + და BCDEFGHL. 11 განეზავოს BCDEFGL, განაზავოს H. 12 ეპიტროპად FL. 13 გამგებელი G. 14 ვყო G. 15 მოწყალებასა — G. 16 შეპვედრებ BDFL, შეპვედრებ C, შეპვედრებ EGH. 17 ჩემ თანა ჩემთავე H. თანა + და D. 18 ეფთჳმის CEFL, ვეთიმის GH. 19 არამედ ვითარმედ CEFGL. 20 ვინაჲცა ვინათგან BCDEFGHL. 21 საძირკუელითგან G. 22 საღთოსა L. 23 იყოფოდით C, იყოფოდით G, იყოფებოდით L. 24 გაქუნდის E, გაქუნდესთ G. 25 უზაკუველი BDG, უზაკველი CFHL. 26 ურთიერთარს (+ და C) CEFHL. 27 და მშუდობაჲ C. 28 ღმრთისაჲ ლჲ მრ D. 29 კაცნი — L. 30 აღძრნეს BCEFGHL. 31 და უმეტეს — CDEFGHL.



ვინ განგაშორებს¹ თქუენ საქმისა ამისგან კეთილისა და ღმერთისა საყუარელისა², რომელ არს უზაკუველი³ მორჩილება და განგაშორება⁴ თელი⁴ ერთობა და მშუდობა, რათა ამისცა საწუთროსა⁵ უშფოთველი ცხორება⁶ აღასრულოთ და საუკუნესა მას⁷ მომავალსა ცხორება⁸ საუკუნო და იმკვდროთ კაცთ-მოყუარებითა ქრისტეს მეუფისა⁹. და იგი სახიერი და მრავალ მოწყალე ღმერთი იყავნ მწყალობელ თქუენდა და წარგიძელჳნ წმიდასა ნებასა მისსა და საღმრთოთა¹⁰ მისთა მცნებათა¹¹, [26] მეოხებითა ყოლად¹² წმიდისა ღმრთის-მშობელისა¹³ და ყოველთა წმიდათა¹³, ან.

სტუმრის-მოყუარებასა ნუ დაივიწყებთ და, რა ღმერთსა ებოძოს¹⁴, გლახაკთა¹⁵ მიუპყრობდით¹⁶, მსგავსად ძალისა თქუენისა, და მილოცვედით და მაცნებდით¹⁷, საყუარელნო შვილნო და ძმანო ჩემნო¹⁸, მარადის, რათა ყოს¹⁹ ღმერთმან²⁰ წყალობა საწყალობელისა და ცოდვთა შინა განფრდილისა სულისა ჩემისა თანა და შემინდნეს ყოველნი ცოდვანი ჩემნი. და ეგრეთვე სულიერსა ძმასა¹⁵ ჩუენსა იოვანე²¹ სზნგელოზსა²², რამეთუ ფრიადითა სარწმუნოებითა მოვიდა ჩუენდა წმიდასა ამას მთასა, და სულიერისა²³ მამისა ჩუენისა ათანასეს²⁴ საცნებელსა²⁵ წლითი-წლად აღასრულებდით²⁶ და მოიკნებდით წმიდათა ჟამის-წირვათა შინა²⁷.

და ვითარცა ესე ყოველი წარმოთქუა და აღწერით დაუტევა²⁰ მერმე აკურთხა ნეტარი ეფთჳმე²⁸ ზეგარდამოთა კურთხევითა და გელთა შინა²⁹ მისთა წმიდა და სული თჳსი ღმერთსა³⁰ შეჰვედრა³¹ და მშუდობით მას ზედა დაწვა³² და დაიძინა, თთუესა³³ ივნისსა იდ, და მეოხ არს ცხოვრებისათჳს³⁴ სულთა ჩუენთა³⁴.

ხოლო პატიოსანი იგი გუამი მისი ღმერთ-შემოსილმან³⁵ მამან ჩუენმან³⁶ ეფთჳმე³⁷ ჯეროვნად შემოსა³⁸ და თჳსაგან დაჰმარხა³⁹ და ზედა ეკლესია და წმიდათა მთავარანგელოსთა⁴⁰ აღაშენა. და რომელნიცა სარწმუნოებით მოუტდებიან⁴¹, მადლსა და ლხინებასა ღირს

1 განგაშორებს + კანონი L. 2 საყუარელისა CEFGHL. 3 უზაკუველი BCD FGHL. 4 განუქუთილი FGL. 5 საწუთროსა BDEFGHL. 6 ცხოვრება GL. 7 მას — H. 8 ცხორება BD, ცხოვრება GL. 9 მშფოთისათა CF. 10 საღმრთოთა DL. 11 ~ მცნებათა მისთა BCDEFGHL. 12 ყოლად — H. 13 წმიდათა FL. 14 ებოძოს ებრძანოს BCDEFGHL. 15 გლახაკთა — EH. 16 მიუპყრობით BCDEFHL. 17 მაცნებდით GH. 18 ჩნო H. 19 ჰყოს G. 20 ღმერთმან — FL. 21 იოვანე GL. 22 სზნგელოზსა ანგელოზსა BCDEFGHL. 23 სულიერისა სულისა E, სულსა H. 24 ათანასესსა CEF GHL, ათანასესსა D] + მისსა H. 25 აღასრულებდით D. 27 და მოიკნებდით წმიდათა ჟამის-წირვათა შინა — H. 28 ეფთჳმე E, ეფთჳმი H, ეფთჳმე G. 29 შინა — CEFHL. 30 ღმერთსა — D. 31 შეჰვედრა D. 32 ~ დაწვა მას ზედა EH. 33 თუესა BCDEFG. 34 ცხოვრებისათჳს L. 35 ღმერთ-შემოსილმან — H. 36 ჩუენმან — EH. 37 ეფთჳმი B, ეფთჳმი E, ეფთჳმი H. 38 შეჰმოსა FL. 39 დამარხა EHG. 40 მთავარანგელოსთა BCDEFHL. 41 მოუტდებიან G.



იქმნებიან. რამეთუ ეშმაკეული ვინმე მოუტდა მას ოჯახსა და სხვა კანდლისა მისგან, რომელი ეკიდა საფლავსა ზედა მისსა და მიეცაჲს ლად¹ განიკურნა და აღიდებდა ღმერთსა.

XIII. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. რამეთუ, ⁵ ვითარცა-იგი ზემორე ვთქუთ², წარიყვანა სამეფუფოთ³ შვილი თუი ეფთჳმე⁴ მამამან იოვანე⁵. და პირველად ქართული სწავლაჲ ასწავა⁶ და მერმე ბერძულად გაასწავლა⁷ ყოვლითავე სწავლულებითა⁸ სრულე-ბით. და სიყრმითგანვე მადლი ღმრთისაჲ იყო მის⁹ ზედა და ღმრთი-საგან მიეცა გულისხმის¹⁰-ყოფაჲ წერილთაჲ და სულისა წმიდისა ¹⁰ მადლითა აღივსო. ვითარცა ეუწყა ნეტარსა იოვანეს¹¹, მამასა მის-სა,¹² გამოცხადებითა წმიდისა ღმრთის-მშობელისაჲთა, რამეთუ ჟამსა სიჭაბუკისა მისისასა¹³, ვიდრე ყრმაღა იყო, [27] სენითა მძაფრითა შეპყრობილ იქმნა და სიკუდილსა მიეახლა¹⁴, და იტყო-და ნეტარი იოვანე¹⁵, ვითარმედ¹⁶: „სასოებაჲ წარვიწირე ცხოვრე-ბისა¹⁷ მისისაჲ, რამეთუ, ვკვონებდი¹⁸ მეყსა¹⁹ შინა სულთა²⁰ აღმოსლ-ვასა²¹, ვინაჲთგან არცაღა²² სიტყუაჲ დაშთომილ იყო მის თანა, არცა ჳმაჲ. და ვითარ-იგი შეშფოთებულ ვიყავ, წარვედ ტაძარსა წმიდისა ღმრთის-მშობელისასა²³ და დავეარდი²⁴ წინაშე ხატსა²⁵ წმიდისა დედოფლისასა²⁶ და ცრემლითა მჭურვალითა²⁷ ვევედრე- ²⁰ ბოდე²⁸ უბრწუნელსა მარადის ქალწულსა ღმრთის-მშობელსა, რაჲთა შემეწე ყოს²⁹ და ყოს³⁰ ღზინებაჲ. და ვამცენ მღდელსა³¹, რაჲთა მსწრაფლ აღმოვიდეს და აზიაროს გორცსა და სისხლსა უფლისასა³². და ვითარ-იგი შეშფოთებულ ვიყავ³³ და აღვისწრაფდი³⁴ ხილვად, თუ რაჲ-ძი³⁵ იქმნა, განვაღე კარი სენაკისაჲ³⁶, სადა-იგი დამეტევა ²⁵ მწოლარე, და მეყსეულად³⁷ ვიყნოსე სული³⁸ სულნელებისაჲ³⁹ საკ-ვრველი, რამეთუ იქმნა მოხედვაჲ წმიდისა ღმრთის-მშობელისაჲ და ვიხილე ეფთჳმე⁴⁰, რამეთუ მადლითა მისითა აღდგომილ იყო და ჯდა⁴¹ ცხედარსა ზედა ყოვლით[v]ურთ მრთელი და უვნებელი.

¹ მეყსეულად GL. ² ვთქუთ DG. ³ სამეფოთ BDF, სამეფოდ G. ⁴ ეფთჳმი E, ეფთჳმი H. ⁵ იოანე G. ⁶ ასწავლა BCDEH. ⁷ განსწავლა DH. ⁸ სწავლებითა FL. ⁹ მისი მას BCDEFHL. ¹⁰ გულისგმის BCDEFHL ¹¹ იოანეს G. ¹² ~მამასა მისსა იოვანეს D. ¹³ მისისსა BC. ¹⁴ მიიახლა D. ¹⁵ იოანე G. ¹⁶ ვითარმედ + კინლა H. ¹⁷ ცხოვრებისა GL. ¹⁸ ვკვონებდი DE, ვკვონებდი C, ვკვონებდი H. ¹⁹ მეყსა[მე ყსა H. ²⁰ სულთა + მისთა H. ²¹ აღმოსლვასა + და H. ²² არცაღა თუ D, არცა GH. ²³ მშობლისასა H. ²⁴ დავეარდი CDEFGL. ²⁵ ხატსა — BCDEFGHL. ²⁶ დედოფ-ლისსა B, დედოფლისა CDEFGHL. ²⁷ ჳურვალეობითა G. ²⁸ ვევედრებოდი D. ²⁹ შე-მეწე ყოს FL] შემეწეიოს GH. ³⁰ ყოს G. ³¹ მღდელსა GH, მღდელსა L. ³² უფ-ლისასა[ქესსა H. ³³ ყავ L. ³⁴ აღვისწრაფდი L. ³⁵ -ძი—H. ³⁶ სენაკისაჲ + მის H. ³⁷ მეყსეულად G. ³⁸ სუნი GH. ³⁹ სუნელებისა CD, სუნელებისა GH. ⁴⁰ ეფთჳ-მე D, ეფთჳმი E, ეფთჳმი H. ⁴¹ იჯდა H.

და ვითარ-იგი¹ განჰკრთა² გონებაჲ ჩემი და³ ვჰკითხვედ⁴ მას, ვითარმედ: „რამ არს ესე, შვილო?“ მომიგო და მრქუა მე, ვითარ-მედ: „აწლა წარმომიდგა ვინმე დიდებული დედოფალი და მრქუა ქართულითა ენითა: „რამ არს, რამ გელმის, ეფთვიმე?“⁵ ხოლო მე ვარქუ, ვითარმედ: „მოვკუდები⁶, დედოფალო“. და ვითარცა ესე 5 ვთქუ⁷, მომეახლა და მიპყრა ჯელსა⁸ და მრქუა: „არარამ არს ვნებაჲ შენ თანა, აღდეგ, ნუ გეშინინ და ქართულად⁹ ჭსნილად უბნობდი“. და აჰა ესერა, ვითარცა მხედავ, ყოვლადვე არლარამ მელმის“. და იტყოდა ნეტარი იოვანე¹⁰, ვითარმედ¹¹: „მუნ ჟამადმდე ძნიალ¹² უბნობნ ქართულად და ფრიად მწუხარე ვიყავ ამის პირისათჳს, ხო- 10 ლო მიერიოვან დაუყენებელად¹³, ვითარცა წყაროჲ აღმოდინ უწყმიდეს¹⁴ ყოველთა ქართველთასა. ხოლო მე, რამ ვიხილე ესე, დავ-ვარდი წინაშე წმიდისა ღმრთის-მშობელისა და მადლი შევეწირე¹⁵ სასოჲსა მის ჩუენისა¹⁶ და ვჰმადლობდი¹⁷ და ვადიდებდი ღმერთსა, ამენ¹⁸“.

15

ეტყუნ მამაჲ¹⁹ იოვანე²⁰, ვითარმედ²¹: „შვილო ჩემო, ქართლისა ქუეყანაჲ დიდად ნაკლულევან არს [28] წიგნთაგან და მრავალნი წიგნი აკლან²², და ვხედავ²³ რომელ ღმერთსა მოუმაღლებია²⁴ შენდა. აწ ილუაწე, რამათა განამრავლო სასყიდელი შენი ღმრთისა-გან“. და იგი, ვითარცა იყო ყოველსავე²⁵ ზედა მორჩილი, მოსწრა- 20 ფედ შეუდგა ბრძანებასა მისსა და იწყო თარგმნად²⁶ და ყოველნი-ვე²⁷ განაკურვნა²⁸, რამეთუ ეგვეითარი თარგმანი, გარეშე მათ პირ-ველთასა²⁹, არლარა გამოჩინებულ³⁰ არს ენასა ჩუენსა და ვჰგონებ³¹, თუ არცაღა³² გამოჩინებად არს.

და მრავალნი წიგნი³³ წარსცნის³⁴ წინაშე დავით კურაპალა- 25 ტისა³⁵, რომელნი-იგი იხილნა რამა, ვითარცა იყო მორწმუნე, სიხარულითა აღივსო³⁶ და ადიდებდა ღმერთსა და იტყოდა, ვითარმედ: „მადლი ღმერთსა, რომელმან ჩუენთა ამათ ჟამთა ახალი ოქროპირი გამოაჩინა“. და ზედაჲს-ზედა³⁷ მოუწერნ, რამათა თარგმნიდეს და წარსცემდეს³⁸. და იგი სანატრელი შეუსუენებელად თარგმნი

¹ ვითარ-იგი] ვითარ H. ² განკრთა DEH. ³ და — H. ⁴ ვკითხვედ EHL] ⁵ ეფთვი E, ეფთვი H. ⁶ მოვკუდები D. ⁷ ვთ[ქ]უ G. ⁸ ჯელსა G. ⁹ ქართულად] წარვედ BCDEFGHL. + და H. ¹⁰ იოვანე G. ¹¹ ვითარმედ] ვიდრე CEFGHL. ¹² ძნიალ] ძნელად H. ¹³ დაუყენებელად — EH. ¹⁴ უწყმიდეს C. ¹⁵ შევეწირე BDEF GHL. ¹⁶ ჩუენისა] ჩემისა FGH. ¹⁷ ვმადლობდი BDEFGHL. ¹⁸ ამენ — CEFGHL. ¹⁹ მამაო B. ²⁰ იოვანე L. ²¹ ვითარმედ — FGL. ²² აკლან BCDEFGHL. ²³ ვხე-
დავ C. ²⁴ მოუმაღლებიან G. ²⁵ ყოველსავე] სწყავე C. ²⁶ თარგმანებად EHL. ²⁷ ყვე D. ²⁸ განაკურნა CEL. ²⁹ ~ მათ პირველთასა გარეშე EH. ³⁰ გამოჩინილ EG. ³¹ ვგონებ DEFHL. ³² არცა BCDEFGHL. ³³ წიგნი G. ³⁴ წარსცნის D. ³⁵ კურაპალატისა G. ³⁶ ~ აღივსო სიხარულითა EH. ³⁷ ზედასა-ზედა DH, ზედა-ზედა E. ³⁸ წარსცემდეს D.

და რადთურთით¹ არა სცემდა² განსუენებასა თავსა თჳსსა, არამედ
 დღე და ღამე ტკბილსა მას თავლსა წიგნთა³ საღმრთოთასა⁴ შურე-
 ბოდა, რომლისა მიერ დაატკბო ენაჲ ჩუენი⁵ და ეკლესიისა⁶ და
 თუ თარგმნა⁷ წიგნი⁸ საღმრთონი⁹, [v] რომელთა აღრიცხუენაჲ
 5 კინილა-და¹¹ შეუძლებელ არს, რომელთაგანი¹² რაოდენიმე¹³ მოვი-
 გსენნეთ¹⁴, რადთა მათ მიერ სხუათათჳსცა ეუწყოს ქრისტეს მორ-
 წმუნეთა. რამეთუ არა თუ ულუმბათა¹⁵ და მთაწმიდას¹⁶ ოდენ
 თარგმნა¹⁷, რადთამცა აღვრიცხუენით¹⁸ თითოეულად¹⁹, არამედ
 სამეუფოსცა²⁰ და გზასა და სხუათა ესევეითართა ადგილთა.

10 თარგმნა²¹ უკუე^{21a} ვითარცა ვთქუთ²²: თარგმანებაჲ იოვანეს²³
 თავისა²⁴ სახარებისაჲ.

სწავლანი წმიდისა მამისა ჩუენისა დიდისა ბასილისნი²⁵.

მისივე თარგმანებაჲ ფსალმუნთაჲ.

წიგნი წმიდისა კლემექსისი²⁶.

15 წიგნი წმიდისა მაკარისი²⁷

მაქსიმეს სწავლანი.

წიგნი წმიდისა ისაკისი, რომელსა შინა არიან სხუათაცა²⁸
 მამათა გამორჩეულნი სწავლანი.

წიგნი წმიდისა დორეთესი.

20 წამებაჲ და სასწაულნი²⁹ წმიდისა მთავარმოწამისა დიმიტ-
 რისნი.

ცხოვრებაჲ³⁰ და წამებაჲ წმიდისა სტეფანე ახლისაჲ.

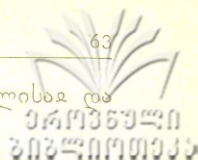
ცხოვრებაჲ³¹ და წამებაჲ წმიდისა კლემენტოს³² პრომთა³³ ბა-
 პისაჲ³⁴.

25 წამებაჲ³⁵ წმიდისა კლიმი ანკვრელისაჲ.

ცხოვრებაჲ³⁶ წმიდისა და³⁷ დიდისა ბასილი³⁸ კესარიელისაჲ.

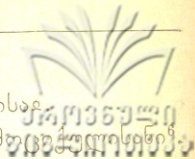
წამებაჲ წმიდისა აკუთსიმაჲსი.

1 რადთურთ G. 2 ჰსცემდა G. 3 წიგნსა C E F G H L. 4 საღმრთოსა C D E G H L. 5 დაატკბობდა ენასა ჩუენსა H. 6 ეკლესიასა H. 7 თარგმნა H. 8 წიგნი E G. 9 საღმრთონი D. 10 აღრიცხუენა A, აღრიცხუა C E L, აღრიცხუა B D F G H. 11 -და- E H. 12 რომელთაგანი F L. 13 რაოდენნი E. 14 მოვიგსენეთ D F L, მოვიხსენეთ G. 15 ულუმბათა D, ულუმბოთა F G L. 16 მთაწმიდას C, მთაწმიდას G. 17 თარგმნა C. 18 აღვრიცხუენით B, აღვრიცხუენით D, აღვპრიცხუენით C, აღვრიცხუენით F, აღვრიცხუენით G L, აღვრიცხუენით H. 19 თითოეულად C]—E H. 20 სამეუფოსცა B C D E F G H L. 21 თარგმნა F G L. 21a უკუე A. 22 ვთქუთ H G. 23 იოანეს G L. 24 თავის C D E H. 25 ბასილისანი B E. 26 კლემექსისა B C E F G H L, კლემექსისა D. 27 მაკარისა C H. 28 სხუანიცა B C D E F G H L. 29 სასწაული E H] სწავლანი L. 30 ცხოვრება G L. 31 ცხოვრება G L. 32 კლემენტოს H. 33 რომთა D H. 34 ~ ცხოვრებაჲ და წამებაჲ წმიდისა კლემენტოს პრომთა ბაპისაჲ, ცხოვრებაჲ და წამებაჲ წმიდისა სტეფანე ახლისაჲ H. 35 და წამებაჲ B C D F G L. 36 ცხოვრება G L. 37 და- B C D E F G H L. 38 ~ ბასილი დიდისა F G L.



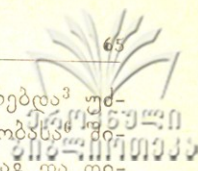
ცხორება¹ წმიდისა გრიგოლ² ღმრთის-მეტ[29]ყუელისა და
 თქმულნი მისნი³.
 ცხორება⁴ წმიდისა ბაგრატიისი.
 წამება წმიდათა მინა-ერმოგინეთი⁵.
 წმიდისა გრიგოლ⁶ ნოსელისა⁷ თქმულნი:⁸ შესხმა⁹ ძმისა 5
 თვისა დიდისა¹⁰ ბასილისი და ქალწულებისათჳს, და წმიდისა „მა-
 მათ ჩუენოჲსა“ თარგმანი, და წმიდათა მარხვათათჳს, და წმიდისა
 მოსე¹¹ წინამსწარმეტყუელისა ცხორებისა თარგმანი, სახედ დაყუ-
 ლებისა, რომელი ძმასა ვისმე ეთხოა¹².
 იოვანე¹³ მახარებელისა¹⁴ ხილვა და ხილვისა¹⁵ თარგმანი ანდ- 10
 რეა¹⁶ კრიტელისა¹⁷.
 თქმული¹⁸ წმიდისა¹⁹ იოვანე²⁰ დამასკელისა და ორისა ბუნე-
 ბისათჳს ქრისტესისა.
 სხუა წმიდისა ღმრთის-მშობლისა²¹ შობისათჳს.
 ცხორება²² დიდისა ათანასესი. 15
 წამება წმიდათა²³ სამთა ყრმათა: ალფიოს²⁴, ფილადელფოს
 და კვრინესი.
 ცხორება²⁵ წმიდისა ონოფრი მძოგრისა²⁶.
 ცხორება²⁷ წმიდისა მარიამ მეგვტელისა.
 სწავლანი წმიდისა ზოსიმესნი. 20
 სწავლანი წმიდისა მამისა ეფრემისნი სარწმუნოებისათჳს.
 სუნაქსარი საწელიწდო²⁸, უმცროსი²⁹.
 მიმოსლვანი და ქადაგებანი წმიდისა იოვანე³⁰ მახარებელისანი³¹.
 თარგმანება გალატელ[ვ]თა და თესლონიკელთა³² და ჰრო-
 მეელთა³³ ეპისტოლისა³⁴. 25
 დასდებელნი³⁵ მარხვათანი სრულიად, და მრავალთა წმიდათა
 გლობები³⁶.

1 ცხოვრება GL. 2 გრიგოლი. BCDEFH. გრიგორი G. 3 ~ ცხორება წმიდი-
 სა გრიგოლ ღმრთის-მეტყუელისა და თქმულნი მისნი, ცხორება წმიდისა და დი-
 დისა ბასილი კესარიელისა, წამება წმიდისა აკეფსიმეისა BCDEFGHL. 4 ცხოვ-
 რება GL. 5 -ერმოგინეთი H. 6 გრიგოლი H. 7 ნოსელის G. 8 თქმული BCDFGL.
 9 შესხმანი BCDEFGHL. 10 დიდისა — H. 11 მოსეს BCDFGL. 12 ეთხოვა BDEH.
 13 იოანე GL. 14 მახარებლის BCDEFG, მახარებელის HL. 15 ხილვის BCDEFHL.
 16 ანდრია BCDEFGHL. 17 კრიტელისა] კესარიელისა A. 18 თქმული CGL.
 19 წმინდისა C. 20 იოანე G. 21 ღუთის-მშობლისა G, ღმრთის-მშობელის L.
 22 ცხოვრება GL. 23 წმიდათა — H. 24 ალფიონ BDEFH, ალფონ CGL. 25 ცხოვ-
 რება GL. 26 მძოვარისა BCDEFGHL. 27 ცხოვრება GL. 28 საწელიწადო FL.
 29 უმცროსი BCDEFGHL. 30 იოანე G. 31 მახარებელისანი G. ~ მახარებელისა
 იოვანესი EH. 32 და — L. 33 რომეელთა DEH. 34 ეპისტოლისა BDEF. 35 დასდე-
 ბელი D. 36 გლობაები BDEFGHL.



- წამება წმიდისა მოწამისა¹ პროკობისი².
 თარგმანება წმიდისა მათეს³ თავისა⁴ სახარებისა⁵
 მიმოსლვანი და ქადაგებანი წმიდისა ანდრე⁶ მუცხლი⁷
 სქემის კურთხევა ბერძული და მონაზუნის⁷ კურთხევა.
 5 რჩულის კანონი წმიდისა იოვანე მმარხველისა⁸ და მეექუსისა
 კრებისა.
 ძეგლის-წერა მართლისა სარწმუნოებისა.
 ლოცვანი წმიდისა მარტკლიისანი⁹.
 წამება წმიდისა ფებრონიასი.
 10 წამება წმიდისა ანთიმოზისი¹⁰ და წმიდისა¹¹ ვლასისი და ორთა
 ბევრთა.
 წამება წმიდისა თეოდორე სტრატელატისა¹² და თეოდორე
 პურგელისა¹³ და წმიდათა ევსტრატეთი¹⁴; და წმიდისა ევსტათისი
 და შვილთა მისთა.
 15 სწავლანი წმიდისა კასიანესნი.
 წიგნი დიალოლონი.
 წმიდათა მთავარანგელოსთა¹⁵ სასწაულნი.
 ცხოვრება¹⁶ წმიდისა ნიკოლაოზისი¹⁷.
 წიგნი ღმრთის-მეტყუელისა გრიგოლისი¹⁸.
 20 მაქსიმესი¹⁹ რვათა [30] გულის-სიტყუათათჳს.
 ბასილის თქუმული კენის შუდთა შურის-გებათათჳს.
 შუალამისანი²⁰ ბერძულნი.
 ლოცვანი ბერძულნი მამისანი და კანონნი²¹.
 ცხოვრება²² წმიდისა დიდისა ანტონისი.
 25 ესე ყოველნი და ამათსა ფრიალ უმრავლესნი წიგნი²³ თარგ-
 მანა²⁴ ღმერთ-შემოსილმან მამამან ჩუნემან და ესრეთ აღაორძინა
 მისდა რწმუნებული იგი ტალანტი. და უმრავლესნი ზემოთქუმულ-
 თა²⁵ ამთ წიგნთაგანნი²⁶ თარგმნა, ვიდრე-ღა მამა მისი იოვანე²⁷
 ცოცხალ იყო²⁸ და ყოველი ზრუნვა და საურავი მონასტრისა მას
 30 ეტვრთა. რამეთუ, ვითარცა ზემო ვთქუთ, ნეტარმან იოვანე²⁹ მრ-

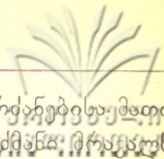
1 მოწამის BD. 2 პროკობისი A, პროკობისა H. 3 მათეს L. 4 თავის BC DEH. 5 ანდრია BCDEFGHL. 6 მოციქულისა EH. 7 მონაზუნის CEG. 8 მმარხველისა მახარებელისა EH. 9 მარტკლისანი D. 10 წამება წმიდისა ანთიმოზისი—H. 11 წმიდისა — BCDEFGHL. 12 სტრატელატისა BCDEFGHL. 13 პერგელისა BCDEFGL. და თეოდორე პურგელისა—H. 14 ევსტრატეთი CF, ევსტრათეთი GL, ევსტათეთი E. და წმიდათა ევსტრატეთი—H. 15 მთავარ-ანგელოსთა BCD EFHL. 16 ცხოვრება GL. 17 ნიკოზისა CEFH. 18 გრიგოლისა BDEH, გრიგორისა G. 19 მაქსიმეს CEFGL. 20 შუალამისნი DG. 21 კანონი EH. 22 ცხოვრება GL. 23 წიგნი E. 24 თარგმნა CEFL, თარგმნა GH. 25 თქმულთა DGHL. 26 წიგნი H. 27 იოანე G. 28 ეყო G. 29 იოანე G.



ვალნი წელი დაყვნა¹ სნეულებასა² შინა და იგი ჰმსახურებდა³ უძლურებასა მისსა დღე⁴ და ღამე⁵. და კუალად წინამძღურობასა⁶ შინა დაყო ათოთხმეტი⁷ წელი და სამასისა სულისა ზრუნვაჲ და ღიღისა ლავრისა განგებაჲ და მთაწმიდელთა⁸ უფროდნი საურავნი მის ნეტარისა⁹ მიერ იურვებოდეს¹⁰ და თჳსსა კანონსა დიდსა და 5 მძიმესა [v] ძლიერად აღასრულებდა. და ამის ყოვლისა თანა კეთილსა მას შრომასა თარგმანებისასა არა დააცადებდა, არცა სცემდა¹¹ განსუენებასა¹² თავსა თჳსსა, არამედ ყოვლადვე იჭირვინ და ღამეთა ათევენ, რამეთუ უფროდნი წიგნი ღამით სანთლითა უთარგმნიან, ვითარცა ვთქუთ, ფრიაღისა უცალოებისაგან და საურავთა. 10

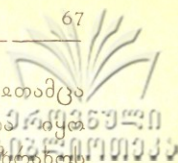
XIV. ვიდრე-ღა მამაჲ¹³ იოვანე¹⁴ ცოცხალ იყო¹⁵, მო-ვინმე-ვიდა მონაზონი ჰრომისა¹⁶ ქუეყანისაჲ, კაცი განთქმული¹⁷ სათნოებითა, რომლისა სათნოებათა წამებდა¹⁸ ქუეყანაჲ ჰრომისა¹⁹ და საბერძნეთისაჲ, ძმაჲ ვენევეტოს დუკისაჲ, წარჩინებული ნათესავით. ესე მოვიდა ექუსთა მოწაფეთა თჳსთა²⁰ თანა მთასა ამას წმიდასა ლოც- 15 ვად. და ვითარ იხილეს მამათა ჩუენთა მადლითა შემკობილი სახს მისი, ვითარცა თჳსი და მეცნიერი ესრეთ მოიკითხეს და სიხარულით შეიწყნარეს და ევედრებოდეს აქა ყოფასა და ეტყოდეს, ვითარმედ: „ჩუენცა უცხონი ვართ და შენცა უცხო ხარ“. და ძლით დაარწმუნეს, რამეთუ ენება, რაჲთამცა ერთგან იყენეს²¹ მონასტერ- 20 სა შინა. ხოლო იგი, ვინაჲთგან საჩინოჲ [31] კაცი იყო და სახელოანი²², ვითარცა ცნეს²³ ჰრომთა²⁴, რომელნი იყენეს²⁵ სამეფოს²⁶ და სხუათა ქალაქთა, მრავალი ერი შემოკრბა, რაჲთამცა²⁷ მონაზონ იქმნეს²⁸ მისგან. მერმე მამათაცა²⁹ ჩუენთა გააზრახეს³⁰ წმიდასა მას ბერსა, ვითარმედ: „წმიდაო მამაო, ვინაჲთგან ესოდენტა³¹ სულთა 25 აცხოვნებ³², უძჯობეს არს, რაჲთა³³ მოჰპარსნე და მიზეზ ცხორებისა³⁴ ექმნა³⁵ სულსა მათსა და ღმერთსა მიუბყრნე. უწყით, რამეთუ სხუადცა ერი მოსლვად არს, რაჲთა³⁶ სახს³⁷ მონოზონებისაჲ³⁸ გელთა შენთაგან³⁹ მიიღონ. ჩუენ გიყიდოთ ადგილი და ყოვლითავე საჭმრითა⁴⁰ შეგვეწინეთ“⁴¹. ხოლო დაღაცათუ უძნდა⁴² წმიდასა მას 30

¹ დაყუნა BCDEFGHL. ² სნეულებათა D. ³ მსახურებდა DFHL. ⁴ დღე A. ⁵ ღამე A. ⁶ წინამძღურობასა CDH, წინამოდღურობასა L. ⁷ ათხთმეტი FGL. ⁸ მთაწმიდელთა C. ⁹ მის ნეტარისა მონასტრისა BCDEFGHL. ¹⁰ იურვოდეს CEFGHL. ¹¹ ჰსცემდა G. ¹² გასუენებასა G. ¹³ მამაჲ + იყო F. ¹⁴ იოანე G. ¹⁵ იყო G. ¹⁶ რომისა H, ჰრომის G. ¹⁷ განთქმული BCFGHL. ¹⁸ ჰწამებდა G. ¹⁹ რომისა EH. ²⁰ თჳსთა მისთა EH. ²¹ იყუნეს BCGH. ²² სახელოვანი CDEH. ²³ ჰცნეს G. ²⁴ რომთა H. ²⁵ იყუნეს BCGHL. ²⁶ სამეფოს H. ²⁷ რაჲთა BCD EFGHL. ²⁸ იქმნეს EFH. ²⁹ მამათა CEFH. ³⁰ გააძრახეს C, განაზრახეს H. ³¹ ესოდენტა BCDE. ³² აცხოვნებ G. ³³ რაჲთა—BD. ³⁴ ცხოვრებისა GL. ³⁵ ექმნე EH. ³⁶ რაჲთა რამეთუ D. ³⁷ სახე BCDEFGHL, ³⁸ მონაზონებისა BCDEF- GHL. ³⁹ გელთაგან შენთა BCDEFGHL. ⁴⁰ საჭმრითა DL. ⁴¹ შეგვეწინეთ FGL, შეგვეწინეთ H.



- კაცსა შფოთი და ზრუნვა¹, არა ინება ურჩება ბრუნებულსა მათსა. ვინაჲცა აღაშენა მონასტერი შუენიერი და მძინარეა მონასტერი შეკრიბნა და თანადგომითა მამათა ჩუენთაჲთა სრულ-ყო ყოველივე საქმე შენებისაჲ². და ზედას-ზედა³ მოვალნ იგი ხილვად მათდა, და დაყენის⁴ დღენი მრავალნი, და კუალად მიიქცის თუსსავე⁵ მონასტერსა. და იგი ხოლო მონასტერი არს ჰრომთაჲ⁶ დღეს მთაწმიდას⁷ და კეთილად და წესი[v]ერად ცხოვრდებიან⁸ კანონსა და განგებასა ზედა წმიდისა ბენედიქტესსა⁹, რომლისა ცხოვრება¹⁰ წერილ არს დიალოლონსა შინა.
- 10 პირველ¹¹ მოგსენებულსა¹² მას ღირსსა მღღელსა¹³ გაბრიელს ქართველსა და ამას წმიდასა ბერსა დიდსა¹⁴ ლეონს¹⁵ ჰრომსა¹⁶ ფრიადი სიყუარული აქუნდა სულიერი, და ოდესცა მოვიდის ხილვად მამათა, მახლობელად სენაკსა გაბრიელისსა¹⁷ აქუნდა სენაკი, და მუნ დაყენის¹⁸ დღენი იგი. და თჯისა ენისაგან კიდე არცა მან¹⁹
- 15 იცოდა²⁰, არცა მან. და ვითარცა შებნელდის, გამოვიდიან თჯსთა სენაკთაგან²¹, და ლოცვა-ყვიან²², და დასხდიან და²³ ვიდრე ცისკრისა²⁴ რეკადმდე²⁵ უბნობდიან სიტყუათა საღმრთოთა. და ვიდრე წარსლვადმდე²⁶ ამას²⁷ ესრეთ ჰყოფდიან²⁸ ყოველთა მწუხრთა. და იტყოდეს მამანი ჩუენნი, ვითარმედ: „გარემოჲს მათსა იყვენს²⁹ სულიერინი ძმანი და ფიცით დაგუარწმუნეს, ვითარმედ: „ოდესცა მოვიდის დიდი ლეონ²¹, მარადის ესრეთ ჰყოფენ²² იგი და გაბრიელ მღღელი“³³, და წამებდეს, ვითარმედ: „მათისა²⁴ სიწმიდისაგან³⁵ ყოველივე შესაძლებელ იყო³⁶ და სარწმუნო, [32] რამეთუ დიდ იყვენს²⁷ იგინი წინაშე ღმრთისა და სრულ.“
- 25 XV. მათ დღეთა შინა იყო ვინმე კათალიკოზი თესალონიკეს, საღმრთოჲ და სულიერი, მეგობარი მამათა ჩუენთაჲ, და აქუნდა ჩუეულებჲა მამასა ეფთჳმეს³⁸ და მრავალგზის მივალნ მისა³⁹ და ოდესმე⁴⁰ მან მიიყვანის⁴¹ იძულებით. ხოლო იყო თესალონიკეს ჰუ-

¹ ძრუნვა D, ზრონვა H. ² შენობისა H. ³ ზედასა-ზედა BD, ზედას-ზედა CEFHL, ზედას-ზედა G. ⁴ დაყუნის BCDEFGHIL. ⁵ თუსავე D. ⁶ რომთა H. ⁷ მთაწმიდას C. ⁸ ცხოვრებიან BCDEGH. ⁹ ბენედიქტესსა BCDEHL, ბენედიქტესა D. ¹⁰ ცხოვრება BGL. ¹¹ პირველად BCDEFGHIL. ¹² მოხსენებულსა G. ¹³ მღღელსა L, მღღელსა G. ¹⁴ დიდსა — H. ¹⁵ ლეონს] ვენევენტოსს H. ¹⁶ რომსა H. ¹⁷ გაბრიელისა B1). ¹⁸ დაყუნის ABCDEFGHIL. ¹⁹ ამან H. ²⁰ იცოდა + და H. ²¹ სენაკითგან L. ²² -ჰყვიან CG. ²³ და — BCDEFL. ²⁴ ცისკრის BCDEFGHL. ²⁵ რეკადმდე BCDFL] ლოცუადმდე G. ²⁶ წარსლვამდე D. ²⁷ ამის B. ²⁸ ყოფდიან D. ²⁹ ვითარმედ] ვინაცა CEFGL, ვინცა H. ³⁰ იყუნეს B LGL. ³¹ ლეონ] ვენევენტოსს H. ³² ყოფენ D, ჰყოფენ C. ³³ მღღელი G 1. ³⁴ მათი BD. ³⁵ სიწმიდისაგან C. ³⁶ იყო] არს BCDEFGHIL. ³⁷ იყუნეს BUGHIL. ³⁸ ეფთჳმის CEFL, ეფთჳმის H. ³⁹ მისსა BCDG. ⁴⁰ ოდეს G. ⁴¹ მიიყვანის BCDEFL.

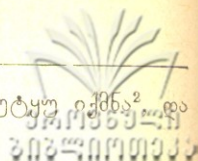


რიაჲ ვინმე შჯულის-მეცნიერი, და უნდა კათალიკოსსა, რაჲთამცა მოაქცია იგი ქრისტეანედ¹, და ზედაჲს-ზედა² ეუბნებინ. და რაჲთა რაჲ მის თანა მამაჲ ეფთჳმე³, ევედრა⁴ კათალიკოზი, რაჲთა ექსონოს ჰურიასა მას. და ვითარცა მოუწოდეს, იწყეს ზრახვად შჯულისა⁵. და ვითარცა შეიწრდა და უღონო იქმნა ჰურიაჲ იგი წინაშე ნეტა-⁶ 5 რისა⁶ მამისა ეფთჳმესა,⁷ იწყო გმობად ქრისტეანეთა⁸ უბიწოსა სარწმუნოებასა⁹. და ვითარცა ესმა მამასა ეფთჳმეს,¹⁰ შეწუხნა, და შეპრისხნა¹¹ და პრქუა მას: „დაიყავნ პირი შენი, ბილწო ჰურიას“¹². და მასვე ჟამსა უტყუო იქმნა¹³, და გარე-მიექცა პირი მისი. იყენეს¹⁴ მუნ მღვთმარე¹⁵ სხუანიცა ჰურიანი. [v] და შეუვრდეს ფერჯთა¹⁶ 10 მამისა ეფთჳმესთა¹⁷, რაჲთა შეუნდოს. და მან მიუვო, ვითარმედ: „რომელი-იგი გმო, მისგან შეინდოს და სარწმუნოებად მოვიდეს¹⁸, და მე შემინდობა“¹⁹. და მერმე ევედრა კათალიკოზი, რაჲთა შეუნდოს და ლოცვა-ყოს²⁰. და ვითარცა ლოცვა-ყო²¹ და ჯუარი დასწერა, მასცე ჟამსა მოიქცა პირი მისი და სიტყუად იწყო. და მეყ-¹⁵ სეულად შეუვრდა ფერჯთა²² მისთა და ქრისტეანე იქმნა და დიდად მორწმუნედ კაცად გამოჩნდა.

სხუადაცა²³ ვინმე ჰურიაჲ შჯულის²⁴-მეცნიერი და სწავლული ფრიად და²⁵ განთქმული²⁶ ცილობასა ზედა, ზუაობითა²⁷ ჰურიებრივითა²⁸ მოუტდა²⁹ მამასა ეფთჳმეს³⁰ და ენება სიტყუად. ხოლო ნე-²⁰ ტარსა მას უძნდა საქმე ესე, არამედ ბრძანებითა იოვანესითა იიძულა ზრახვად მისა³¹. და ვითარცა იწყო ცილობად და კითხვად, აღუგნინდა³² მას³³ და განუმარტებდა ყოველსავე უადრეს ცნობისა. და მზაკუარმან³⁴ მან, ვითარცა იხილა ძლეულებაჲ თჳსი, იწყო თქუ-³⁵ მად³⁵ სიტყუათა გმობისათა. შე|**33**|უძნდა ესე სანატრელსა მას და პრქუა, ვითარმედ: „უკეთუმცა³⁶ სიტყუასა წერილთასა იკითხვედ, 25 განგიმარტემცა³⁷ და, უკეთუმცა³⁸ ჩუენ გუკითხვედ, მიგიგემცა³⁹, ვინაჲთგან კულა გმობასა მადლისა მიმართ იტყუ, დაიყავნ⁴⁰ პირი

1 ქრისტეანედ G. 2 ზედასა-ზედა RD, ზედას-ზედა CEFHL, ზედას-ზედა G. 3 ეფთჳმი CEFGL, ვეთიმი H. 4 ევედრებოდა CEFGLH. 5 სჯულისა DEFHGL. 6 ნეტარისა — G. 7 ეეთიმისა H. 8 ქრისტეანეთა G] ჩუენისა H. 9 სარწმუნოებისა FH. 10 ეფთჳმის CEFGL, ეეთიმის H. 11 შერისხნა FGL. 12 ჰურიანე G. 13 ექმნა G. 14 იყუნეს BCGH. 15 მღვთმარენი BCDEFHGL. 16 ფერჯთა G. 17 ეეთიმისთა H. 18 მოვიდეს D. 19 შემინდობა H. 20 ჰყოს G. 21 ლოცვა ყო] ილოცა G. —ჰყო D. 22 ფერჯთა G. 23 სხუად BCDEFH, სხუა GL. 24 სჯულის CEFHL. 25 და — BCD EFGH. 26 განთქმული DGL. 27 ჰზუაობითა B. 28 ჰურიებრივითა BDFGL, ჰურიებრივითა E, ჰურიებრივითა H. 29 მოუტდა G. 30 ეფთჳმის E, ეეთიმის H. 31 მისდა BCDEFHGL. 32 აღუგნინდა FL, აღუგნინდა G. 33 მას — D. 34 მზაკუარმან BCDEFHGL. 35 თქუად CDEGL. 36 უკეთუმცა EL, უკეთუმცა D, უკეთუმცა G. 37 განგიმარტემცა EGH. 38 უკეთუმცა H, უკეთუმცა GL. 39 მიგიგემცა C. 40 დაიყავნ BD.

შენი მგმობარი!“ და ვითარცა ესმა, მეყსეულად¹ უტყუე იქმნა² და ხვალისა დღე სულნი წარჰკდეს³.



XVI. იქმნა⁴ ოდესმე გუალვამ ფრიადი და⁵ მისი და⁵ იენისი და⁵ ივლისი და ავგუსტოსი⁶ უწვმრად გარდავლო, და დიდად მისჭირ-
⁵ და ქუეყანასა, ვიდრე-ლა ფურცელი⁷ ხეთა და ვენაქთა⁸ გაგმა⁹ და სცვოლა¹⁰, და დიდსა ურვასა შინა იყვენეს¹¹ კაცინი. არს მცირე მონასტერი მონასტრისა ჩუენისაჲ მთასა ზედა, სადა-იგი შენ არს ეკლესიაჲ წმიდისა ელია წინაჲსწარმეტყუელისაჲ. და ვითარ მოიწია დღესასწაული წმიდისა ელიაჲსი, პირველ დღისა ერთისა უბრძანა
¹⁰ მამამან იოვანე¹² შეილსა თჳსსა ეფთჳმეს,¹³ ვითარმედ: „წარიყვანენ ძმანი, და წარვედით¹⁴ ეკლესიასა¹⁵ წმიდისა ელიაჲსსა და ღამე ათი-ეთ და ჟამის-წირვამ აღასრულეთ“¹⁶. და ოდეს [V] ამას უბრძანებ-
¹⁵ და¹⁷, მრავალნი ძმანი შეკრებულ იყვენეს¹⁸ წინაშე მამისა იოვანესსა¹⁹ და რეცა განცხრომის²⁰ სახედ უბრძანა, ვითა:²¹ „ყრმანო²², საწვმრე-
²⁰ ბი უკუნა²³ წაიღეთ²⁴, რამეთუ ვესავ ღმერთსა, რომელ არა შევექცეთ²⁵ ამოდ“. წარვიდეს და ღამე ათიეს. და ვითარ მოიწია ჟამის-წირვისა ჟამი²⁶, შეიმოსა წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი²⁷ ეფთჳმე²⁸. და ვითარ იწყეს ლოცვად, პირველ²⁹ სახარებისა³⁰ წარკითხვისა გამოჩნდა მცირე ღრუბელი ერისონსა³¹ ზედა, და მასვე ჟამსა აღიესო ცაჲ ღრუბ-
²⁵ ლითა და ვიდრე ჟამისა ზიარებადმდე შეიქმნა წვამა საშინელი, და დაათრო ყოველი ქუეყანაჲ. და ვითარცა იხილეს ესე, ღმერთსა გელაპყრობით³² ჰმადლობდეს; და ვითარცა ჟამის-წირვამ აღასრულეს³³ და საზრდელი მიიღეს, წარმოვიდეს შინა. და რომელთა ძმა-
³⁰ თა აქუნდა საწვმრები, მოლხინებით შთამოვიდეს მონასტრად, ხოლო რომელთა არა აქუნდა, — შრომით და ჭირით. და ესრეთ ორნივე ჰმადლობდეს³⁴ ღმერთსა და ნეტარსა მამასა იოვანეს³⁵.

XVII. [34] ოდესმე ინება წმიდამან მამამან ჩუენმან ეფთჳმე³⁶ აღსლვამ³⁷ მთასა ათონისასა ფერის-ცვალებად და, ვითარცა არს წესი მთაწმიდელთაჲ³⁸, ერი ფრიადი შეკრებების თხემსა ზედა მთისასა³⁹

¹ მეყსეულად G. ² აქმნა E. ³ წარკდეს BCDEFHL. წარხლეს G. ⁴ იქმნა G. ⁵ და — D. ⁶ ავგუსტო G. ⁷ ფურცელნი D] ჳორციელი FL. ⁸ ვენახთა G. ⁹ განგმა BCDEFH, განხმა G, განიგმა L. ¹⁰ ცვოდეს EH. ¹¹ იყუნეს BCGH. ¹² იოანე G. ¹³ ეფთჳმის E, ეფთიმის H. ¹⁴ წარვედ BCDEFGHL. ¹⁵ ეკლესიად BCDEFGH, ეკლესიად L. ¹⁶ და ჟამის-წირვამ აღასრულეთ — BCDEFGHL. ¹⁷ უბძანებდა H. ¹⁸ იყუნეს CGH. ¹⁹ იოვანესა DH, იოანესსა G. ²⁰ განცხროს H. ²¹ ვითარმედ H. ²² ყრმანო G. ²³ უკანა BDEFGHL. ²⁴ წარიღეთ CEGH. ²⁵ შეიქცეთ H. ²⁶ ჟამი — H. ²⁷ ჩო B. ²⁸ ეფთჳმი E, ეფთიმი H. ²⁹ პირველად C. ³⁰ სახარების EHG. ³¹ ერისონს BCDEFGHL. ³² აღაპყრობით BG, -განაპყრობით H. ³³ აღსრულეს D. ³⁴ მადლობდეს DG. ³⁵ იოანეს GHL. ³⁶ ეფთჳმი E, ეფთიმი H. ³⁷ აღსლვად EH. ³⁸ მთაწმიდელთა C. ³⁹ მთისსა B.

ამას დღესასწაულსა და¹ ღამესა ათევენ. და ვითარ ღამე² განგებანი და მოიწია ჟამი ჟამის-წირვისაჲ⁴ და შეიმოსა წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი ეფთჳმე⁵ და სხუანი მღღეღნი⁶ მის თანა, და ვითარცა სიწმიდე შეიყვანეს და „წმიდა არსი“ აღიღეს, იხილეს⁷ მამაჲ ჩუენი ეფთჳმე⁸ ვითარცა ცეცხლი მგზებარს⁹. და ზარმან შეიპყრა¹⁰ ყოველნი. და⁵⁰ მასვე ჟამსა ისმა ჳმაჲ ვითარცა ყივილი ერისა მრავლისაჲ, და შეიძრა მთაჲ იგი ძრვითა¹¹ დიდითა, და ყოველნივე პირსა ზედა დაეცნეს. და ვითარცა აღადგინნა¹² იგინი მამამან ეფთჳმე¹³, შიშისაგან ვითარცა მკუდარნი იყვნეს¹⁴. და ვითარ იხილნა ესრეთ შეძრწუნებულნი, ჰრქუა მათ: „ნუ გეშინინ, ძმანო, რამეთუ მოხედვაჲ საღმრთოჲ¹⁵ 10 იქმნა, და ქრისტემან თჳსი დღესასწაული აღიდა“. ხოლო მათ ყოველთა ნუგეშინის-ეცა¹⁶ და მისცეს¹⁷ დიდებჲა ღმერთსა.

XVIII. [v] საყდართა შორის საკათალიკოზოთა საჩინო არს და წარჩინებულ საყდარი წმიდისა ეპიტანე კჳბრელისაჲ¹⁸. და ჟამთა ბასილი მეფისათა ოდესმე აღესრულა მთავარეპისკოპოსი¹⁹, რომე- 15 ლი იყო მუნ: და ფრიად აიძულა მეფემან ნეტარსა ეფთჳმეს²⁰, რაჲთა მითუალოს განგებაჲ მისი. ხოლო მან ყოლადვე არა თავს-იღვა, რამეთუ ყოვლითა მოსწრაფებითა ევლტოდა დიდებასა კაცთასა და შფოთსა სოფლისასა და სიმდაბლესა შეიტკობდა.

XIX. და ვითარცა იყო ნეტარი მამაჲ ჩუენი ეფთჳმე²¹ სასვე ზე- 20 გარდამოჲთა მადლითა, ეგრეთვე საღმრთონი²² წესნი და განგებანი დაესხნეს მონასტერსა თჳსსა: პირველად წესნი ეკლესიისანი²³ და განგებანი ყოვლისა წელიწდისანი, ვითარცა²⁴ წერილ არს დიდსა სჯაქსარსა სრულებით²⁵ და დაუკლებელად²⁶.

1. და მარადის ევედრებინ²⁷ ძმათა, რაჲთა მოსწრაფე იყვნენ²⁸ 25 მისლვად ეკლესიად და წესიერად დგომად და მჭურვალედ²⁹ ლოცვად. და თჳთ მის ნეტარისა საყოფელი სიმაღლესა იყო, [35] გოდოლსა ზედა მაღალსა, და ვერვინ ვერ³⁰ მიუსწრის³¹ ცისკრისა ლოცვასა, და თჳნიერ კუერთხისა და კედელსა³² მიყრდნობისა დგან იგი ეკლესიას³³ ყოვლითა მოსწრაფებითა და კრძალულებითა. და ოდეს 30

1 და — BCDEFGHL. 2 ღამე BCDEFGHL. 3 განათივეს G, გაათიეს C. 4 ჟამის-წირვისაჲ | წირვისა H. 5 ეფთჳმი E, ეფთიმი H. 6 მღღეღნი GL. 7 იხილვა H. 8 ეფთჳმი E, ეფთიმი H. 9 მგზებარე BCDEFGHL. 10 შეიპყრა G. 11 ძვრითა D. 12 აღადგინა E. 13 ეფთჳმი CE, ეფთიმი H. 14 იყუნეს BCGH. 15 საღთო L. 16 ნუგეშინის-ეცა EH. 17 მისცა EH. 18 კიბრელისა G. 19 -ეპისკოპოზი F, -ეპისკოპოზი EL. 20 ეფთჳმეს E, ეფთმის H. 21 ეფთჳმი CDE, ეფთიმი H. 22 საღთონი L. 23 და განგებანი... ეკლესიისანი—FGL. 24 და ვითარცა L. 25 სრულებით | საძიებელით G. 26 უკლებელად CDFHL. 27 ევედრებინ F. 28 იყუნენ BCGH. 29 მჭურვალედ G, მჭორვალედ H. 30 ვერ — CDEFGHL. 31 მოუსწრის H. 32 კედლის BCDEFGHL. 33 ეკლესიას BCDEFGHL.



მცირე რაამე საქმე¹ არნ, მოწათესა თუსსა საიღუმლოდ² უზრძანის, და იგი წარვიდის. და გინა თუ იკონომოსისადა ებრძანეს³ პარტიკონომოსისადა³, მოზიდნის⁴ ნელიად და შტოსა⁵ გაიყვანის⁶ და მუნ უთხრის ბრძანებაა მამისაჲ. და ოდეს რაამე დიდი იყვის, თუთ⁷ ვაგიდის⁷ შტოსა⁸, და დაიუზნის⁹. ეკლესიასა კულა შინა ყოლადვე უზნობასა ვერვინ იკადრებდა.

2. და¹⁰ დაღაცათუ ძმანი კედელსა თანა დგიან, გარნა კედელსა არავინ მიეყრდნობინ¹¹, რამეთუ ივინიცა მას ნეტარსა ჰბაძვიდეს მსგავსად ძალისა.¹² ჰაბუკთადა გაეწესა¹³ საშოვალ¹⁴ ეკლესიასა¹⁵ დგომად და ორკეცად¹⁶ და სამკეცად^{16a} დგიან¹⁷ გელმოჭდობით და მოწიწებით. და სკამები საშოვალ¹⁸ დადგიან და ოდეს ჯერ-არნ¹⁹ [v] ვგრეთვე ორკეცად²⁰ და სამკეცად^{20a} დასხდიან. და დეკანოზი ოდეს აწუევენ ანუ მნათ²¹ გინა წიგნის კითხვასა, გინა წარდგომასა, გინა თუ რომელსა²² სამსახურებელსა ეკლესიასა, გერდით მი-
ვიდის და თაყუანის-სცის²³, და უთხრის²⁴, რომელ მას ოდენ ესმინ,
და მან თაყუანის-სცის²⁵, და წარემართის თუსსა მსახურებასა.

3. ორნი ეპიტრიტისნი²⁶, რომელ არიან დამხედვარნი, დაედ-
გინნეს, კაცნი საღმრთონი და ღმრთის-მოშიშნი²⁷, ერთი უხუცესი
და ერთი უმრწემესი²⁸ მისა²⁹ ქუეშე^{29a}, რომელსა წარავლინებნ სე-
ნაკებსა ძმათასა და მოიყვანებნ³⁰ შინა დაშთომილთა. უკუეთუ ვინ-
მე არა მოვიდის დაწესებულთა ზედა ცისკრისასა³¹, განკანონის³²
ჯეროვნად, ვითარცა განეწესა მამასა. და³³ რომელნი ძლიერად შუ-
რებოდინ³⁴ დღე³⁵ ყოველ, და არა მოეცალეზნ ძილი, დღისი იგი
შრომაჲ მათი ლოცვადვე დაუთუალის³⁶. რომელნი³⁷ კულა ანუ მო-
ცალებით იყვნიან³⁸ ანუ სუბუქთა სამსახურებელთა, გინა თუ ხუცესნი
გინა თუ დიაკონნი გინა თუ მქა[36]ობელნი³⁹, უკუეთუ⁴⁰ ჰაბუკნი
იყვნიან⁴¹, ასი მუგლი⁴² მოადრეკის⁴³ საკურთხეველსა წინა, უკუე-

¹ საქმე — BCDEFGHL. ² უზრძანის D. ³ პარტიკონომოსისა BCDEHL, პარტიკონომოსისა FG. ⁴ მოზიდნის D. ⁵ სტოსა H. ⁶ განიყვანის BDGH, განიყვანის CEFL. ⁷ ვანიდის CFGHL. ⁸ შტოდ BCDEFGL, სტოდ H. ⁹ იუზნის BCDEFGHL. ¹⁰ და—BCDEFGHL. ¹¹ მიეყრდობინ A, მიეყრდობიან D, მიეყრდობიან FL, მიეყრდობის G. ¹² რძალისა D. ¹³ განეწესა CEFGL. ¹⁴ საშოვალ BCD EFGHL. ¹⁵ ეკლესიას BCDEFGHL. ¹⁶ ორკეც G. ^{16a} სამკეც G. ¹⁷ ~ დგიან და სამკეცად EH. ¹⁸ საშოვალ BCDEFGHL. ¹⁹ არიან BDH. ²⁰ ორკეც G. ^{20a} სამკეც G. ²¹ მნათე BCDEFGH] მანვე L. ²² რომელსა CEFGL, რომელსამე H. ²³ თაყუანის-სცის CDEFGH, თაყვან-სცის L. ²⁴ და უთხრის — H. ²⁵ თაყუანისცის BCDEF GHL. ²⁶ ეპიტრიტისნი H. ²⁷ ~ კაცნი საღმრთონი და ღმრთის-მოშიშნი (-მსახურნი E) დაედგინნეს CEFGL. ²⁸ უმრწემესი C. ²⁹ მის BCDEFGHL. ^{29a} ქუეშე A. ³⁰ მოიყვანებნ BD. ³¹ ცისკრისათა H. ³² განკანონის BCDEFGHL. ³³ და — BCDEFGHL. ³⁴ შურებოდინ H. ³⁵ დღე A. ³⁶ დაუთუალის DG. ³⁷ რომელი H. ³⁸ იყვნენ BCH, იყვნენ DFL. ³⁹ მქაობელნი C. ⁴⁰ უკუეთუ HGL. ⁴¹ იყვნიან BCD GHL. ⁴² მუგლი G. ⁴³ მოადრეკის CEFGL, მოადრეკის L.

თუ¹ კულა² ბერნი და უძღურნი იყენიან³, უღვრობა და ლობა⁴ განუწყვის მას დღესა შინა.

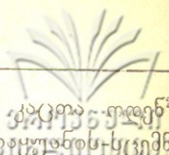
4. ლოცვასა ყოლადვე ეკლესიისა კართა⁴ თანა დგან⁵ უხუცესი ეპიტირიტისი და გამავალთა⁶ ძმათა ჰკითხვენ მიზეზსა განსლვისასა⁷, უკუეთუ⁸ რამე დიად⁹ საჭირო საქმე არა აქუნ, ვერვინ⁵ იკადრის განსვლაჲ. ხოლო უკუეთუ¹⁰ რამე საჭირო იყვის, უთხრის ეპიტირიტისსა¹¹, და კუალად მოსწრაფედ შეიქცის. უკუეთუ კულა დაეყოვნის, დიდად აბრაღის და დაუმოწმის, ვითარმედ: „ამას ნულარა¹² იქმ!“ და უკუეთუ კულა ქმნის-და, სატრაპეზოს არა¹³ შეუშუს, არამედ გმელისა¹⁴ პურისა ჰამა განუწყვის მას დღესა, ანუ¹⁰ ასი მუგლი მოადრეკის¹⁵.

5. მშრომელთა და მაშურალთა¹⁶ განუწყესა¹⁷ მამასა, და შემდგომად დაწესებულთა წარვიდიან, და გამოისუენიან¹⁸ ვიდრე მეორედ რეკადმდე, და მერმე კუალად ეკლესიადვე¹⁹ მოვიდიან. უკუეთუ²⁰ კულა დაჯსნიან²¹ [v], ეპიტირიტისთა²² მოიყვანიან²³.

6. უკუეთუ ვიეთნიმე²⁴ შეილაღნიან ძმანი, მოუგმის²⁵ მამამან²⁶ და ნახნის, და ბრძანებასა მისსა არა ურჩ ექმნებოდეს, მშჯდობა²⁷ ქმნიან. უკუეთუ კულა გულფიცხელნი იბოგნიან და მასვე ზედა დაადგრიან, განუწყესა, რომელ ვიდრე დაგებადმდე ტრაპეზსა ვერ შევიდენ²⁸ და²⁹ პურსა ხოლო და წყალსა იკმარებდენ³⁰, ხოლო³⁰ უკუეთუ წინამძღუარი არა არნ, იკონომოსმან განკანონის³¹.

7. ოდესცა ეკლესიას³² შევიდოდიან³³ — პირველად მამა ეფთვიმე³⁴ და მერმე ძმანი ყოველნი — ვიდრე მუგლთა ზედა არა მოდრკიან, და თაყუანის-სციან³⁵ წმიდასა დმრთის-მშობელსა რომელ არს ბჭეთა ზედა, არა შევიდიან. და ოდესცა მამასა წინა წაუვლიდიან³⁶ ძმანი — გინა ეკლესიას³⁷ გინა სადაცა — ვიდრე არა მოდრკიან, და თაყუანის-სციან³⁸ მდაბლად³⁹, არა წარჰვლიდიან⁴⁰. და ეგრეთვე ნე-

¹ უკუეთუ BGL. ² კულა — CFGHL. ³ იყენიან BCDGL. ⁴ კართა H. ⁵ დგან BCDEFGL. ⁶ განმავალთა H. ⁷ განსვლისასა L. ⁸ უკუეთუ FGL. ⁹ დიად — BCDEFH. ¹⁰ უკუეთუ DGL. ¹¹ ეპიტირიტისსა BCDEFHL, ეპიტირიტისს G. ¹² ნულარა BCDEH. ¹³ არა არამედ FL. ¹⁴ ხმელისა G. ¹⁵ მოადრეკისსა CEFHL, მოადრეკისს H. ¹⁶ მაშურალთა C. ¹⁷ განუწყესა BD. ¹⁸ განისუენიან CFGH, განისუენიან L. ¹⁹ ეკლესიადმდე H. ²⁰ უკუეთუ GL. ²¹ დაჯსნიან. A, დსხდიან CEFGL, დსხდიან BD. ²² ეპიტირიტისთა DFGHL, ეპიტირიტისთა E. ²³ მოიყვანიან A, მოიყვანიან BDGH. ²⁴ ვინმე BCDEFGL. ²⁵ მოუგმის CEFHL, მოუხდის G. ²⁶ მამა H. ²⁷ და მშჯდობა CEFGL. ²⁸ შევიდენ CEFGL. ²⁹ და — BCDEFGL. ³⁰ იკმარებდენ იხმედნიან G. ³¹ განკანონის BCDEH, განკანონის FGL. ³² ეკლესიას BCDEFGL. ³³ შევიდიან G. ³⁴ ეფთვიმი E, ეფთვიმი H. ³⁵ თაყუანისციან BCDEFHL, თაყუანის-სციან G. ³⁶ წაუვლიდიან A, წარუვლიდიან BCDEFGL. ³⁷ ეკლესიას BCDEFGL. ³⁸ თაყუანისციან BCDEFHL, თაყუანის-სციან G. ³⁹ მდაბლად CL. ⁴⁰ წარუვლიდიან BCDEFGL, წარვიდიან L.



ტარი მამაჲ ჩუენი ეფთჳემ¹ არა თუ საპატოთა არა² არამედ მათ ახლად მოსრულთაცა ქუე მოდრეკით და წყალობით მოიკითხავნ.

8. და უქ³⁷უეთუ ვინმე იხილნის მოსწრაფენი ძმანი, რომელნი ზრუნვიდიან⁴ სულთა თვსთათვს, ეგვეითართა მათ⁵ მიღმართ⁶ არას⁷ უბრძანებნ.

9. უკუეთუ კულა ვინმე იხილნის უღებნი და დაჯსნილინ⁸ და ახალმოსრულნი, მათ ზედაჲს-ზედა⁹ ეუბნებინ, ასწავებნ, ამხილებნ¹⁰ და ნუგეშინის-სცემენ¹¹ და ჯელოსანთა დაჰვედრებენ¹², რათა მარჯუ-
10 ელ ექცეოდინ და არარას მიაჭირებდენ¹³.

10. რაჲ¹⁴ სერობისა¹⁵ ილოციან¹⁶, არა ჯელ-ეწიფებოდა ძმათა არცა სენაკსა შეკრებად უბნობისათვს, არცა მონასტერსა შინა უბნობად. და თუ ვინმე პოვნიან, ებიტირიტისთა დააცხრვიან¹⁷ და თვსთა კელინთა წარმგზავნიან¹⁸. უკუეთუ კულა წინააღმდეგ-
15 მაჲ¹⁹ ვინმე იკადრის მათი, მამამან უბრძანის და ფიცხლად განკანონის²⁰.

11. ოდეს იხილნიან²¹ ვინმე ჭაბუკთა ძმათაგანნი გინა²² ერთმანერთსა²³ თანა უბნობად²⁴ ანუ სიცილად ანუ ჯელის-მიყოფად, ფიცხლად ამხილიან²⁵. და უკუეთუ მეორედ ქმნიან-ლა²⁶, მამასა მო-
20 აჯსე[ვ]ნიან²⁷, და მან მძიმედ განკანონის²⁸.

12. უკუეთუ რაჲმე მოჰჯდის²⁹ მტერისა³⁰ მიერ: ერთმანერთისა³¹ მიმართ ფიცხელი შფოთი გინა წუერთთა დაგლეჯაჲ, გინა მიმთხუევაჲ, — წესი იყო მამისა ჩუენისაჲ, რომელ მას³² თანა ჳმამალლობაჲ და უწესოჲ გულის-წყრომაჲ არა იყო, ვითა იყო ყოვლითა-
25 ვე სანთოებითა შემკული, — ტკბილითა და ჰამოჯთა სიტყუთა და-იუბნის³³ წიგნთაგან და ზეპირით. და ჰრქვს³⁴, ვითარმედ³⁵: „ვეილნო!³⁶ უკუეთუ მიგიშუნე ამას საქმესა ზედა, პირველად სულთა

¹ ეფთჳემი E, ეეთომი H. ² ოდენი მიერ FGL. ³ თაყუანისცემენ BCDEFGHL.

⁴ ჰზრუნვიდიან BCD, ჰრუნვიდენ H. ⁵ მათ ± მართ BCDEFHL. ⁶ მიღმართს BDJ—G.

⁷ არა CFGHL. ⁸ დასხნილინი G. ⁹ ზედას-ზედა BCDEFGHL. ¹⁰ ამხილებნ — FGL. ¹¹

ნუგეშინისცემენ CDEFL, ნუგეშინის-სცემენ G, ნუგეშინის-სცემენ H. ¹² დავედრებენ

BCDE, დავედრებენ H დავედრებენ FL, დავედრებენ G. ¹³ მაჭირებდენ G, მა-

ჭირებდენ L. ¹⁴ რაჲრქს CEFGHL. ¹⁵ სერობისასა CEFGHL. ¹⁶ ილოციან CE

FGHL. ¹⁷ დააცხროვიან BDFL, დააცხვიან CG, დააცხვიან E, დააცხრვიან H.

¹⁸ წარგზავნიან BCDEFGHL. ¹⁹ წინააღმდეგომა CDF. ²⁰ განკანონის BCDEH,

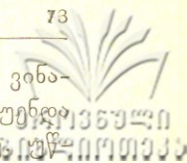
განკანონის FGL. ²¹ იხილიან BCDEFGHL. ²² გინა—H. ²³ ერთმანეთსა BD.

²⁴ უბნობდიან G. ²⁵ ამხილიან H. ²⁶ ჰქმნიან-ლა G, ჰქმნიან BCDEFHL. ²⁷ მოახ-

სენიან G. ²⁸ განკანონის BCDEF, განკანონის GL. ²⁹ მოჯდის BDH, მოხდის G.

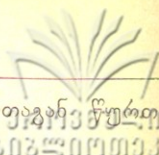
³⁰ მტრისა CG. ³¹ ერთმანეთისა BCD. ³² მის C. ³³ დაიუბნის EH. ³⁴ რქვს H.

³⁵ ვითარმედ—CGHL. ³⁶ ვეილო BCDEFGHL.



თქუნთა წაიწყმედო¹ და მერმე მონასტერი² უწესოდ გავა³, ვინა-
 ათგან⁴ ეგრე მოჰკნდა⁵, რომელ ღმერთმან მე დამადგინა⁶ თქუენდა
 მსაჯულად და განმგებელად, უკუეთუ უწურთელად მიგიშენე⁷ და
 ყოდეთ, ვითა⁷ მას საუკუნესა მწარედ გაისჯებით⁸. უკუეთუ კულა
 მე აჲა მცირედ გწუართნე⁹ და მადლობით მიითუალოთ, მრწამს 5
 ღმრთისაგან, ვითა¹⁰ მის¹¹ საუკუნოხსა¹² განკითხვისაგან¹³ განერე-
 ბით. და ესრეთ რაჲ დაარწმუნის, ცნის [38] ძალი მის საქმისაჲ
 ძმათაგან და, უკუეთუ ორთავეჲ არნ¹⁴ ბრალი, ორნივე წუართნის,
 და, უკუეთუ ერთისაჲ, — ერთი. ვითარი-ძი¹⁵ იყვის¹⁶ შფოთი იგი,
 უკუეთუ ღიდი¹⁷ იყვის¹⁶, ღიდად წუართნის და, უკუეთუ მცირე¹⁸ — 10
 მცირედ; სამამოს¹⁹ მიიყვანის²⁰ და უბრძანის განრთხმაჲ. და ძმა-
 მან მან თაყუანის-სცის²¹ და განირთხის თავი თუსი. და ერთი ძმაჲ
 თესა უმჭირავენ და ერთი ფერკთა და ერთთა²² ჩოკათა²³ ზედა მი-
 ძმთხვან²⁴ ღუედითა: **25** რომელსამე **ლ** და²⁶ რომელსამე **მ** და რო-
 მელსამე სამოცი. ხოლო უკუეთუ ვინმე²⁷ იბოვის ასაბიაჲ და ერთი- 15
 მეორისა მეშუელი, ღიდად მოუგინდის²⁸, და ფიცხლად²⁹ წუართის³⁰.
 და მათ ცემულთა შემდგომად ცემისა მუტლთ³¹-მოდრეკით თაყუა-
 ნის-სციან³² და ცრემლით შენდობაჲ ითხოვიან მამისაგან. და რო-
 მელმანმე ორი მსგეფსი დაყვის³³ ქუე³⁴ მწოლარემან და რომელმანმე
 სამი. და ჟამითი-ჟამად მივალნ მამაჲ და ნუგეშინის-სცემნ³⁵ სიტყვთ 20
 და საქმით [v] და სანუკვარსა წარსცემნ და ჯელოსანთა დაჰვედ-
 რნის³⁶, რაჲთა ნუგეშინის-სცემდენ³⁷. და ვინცა³⁸ წუართის თჯნიერ
 ყოვლისა მიზეზისა, ნუგეშინის-სცის³⁹ და აღაშენის: ანუ ჩოკითა⁴⁰
 ანუ საბეჭურითა ანუ სხვთა რაჲთმე⁴¹ საწმრითა⁴². და ყოლადვე
 არა იყო დრტუნვაჲ გინა გულის-კლებაჲ ცემულთა მათ თანა, არა- 25

1 წარსწყმედო C, წარსწყმედო FGL. 2 მონასტერსა D. 3 გავა | იქმნების CEFGHL. 4 ვინადგან G. 5 მოხდა G | იქმნა H. 6 რომელ ღმერთმან მე დამადგინა | ნებითა ღისათა და მე დავიდგინე H. 7 ვითარმედ CEFGHL. 8 განისჯებით CEG HL, განისჯებით F. 9 გუწუართნე DFGH. 10 ვითარმედ CEFGL |—H. 11 მას G. 12 საუკუნესა H. 13 განკითხვასგან BDFGHL. 14 არნ BD. 15 ვითარ-ძი CEFHL. 16 იყვს BDH. 17 ღიდი CEFL. 18 მცირემცირედ იყოს BD, მცირედ იყვის CE FL, მცირედ იყვს GH. 19 სამამოსა BCDEFGHL. 20 მიიყუანის BD, მიიყვანის CE, მიიყუანის H. 21 თაყუანისცის BCDEFHL, თაყუანის-ჰსცის G. 22 ერთითა BD, ერთი CEFGHL. 23 ჩოხათა FGHL, ჩოკათა C. 24 მამათხუტვენ CEFHL, მი- მათხუტვენ G. 25 ღუედითა H. 26 და — BCDEFHL. 27 ვინმე—EH. 28 ნოუგინდის | შუქინდის BCDEFGHL. 29 ფიცხლად | ფხლად B. 30 წუართნის BCDEFGHL. 31 მუტლთ-BCEFGHL. 32 თაყუანისციან BCDEFHL, თაყუანის-ჰსციან G. 33 დაყვს DH, დაყვის G. 34 ქუე ABCDEFGHL. 35 ნუგეშინისცემნ BCDEFGHL. 36 და- ევედრნის BCDEFGL, დავედრნის H. 37 ნუგეშინისცემდენ BCDEFHL, ნუგეშინის-ჰსცემდენ G. 38 ვინცა B. ვინცა CDEFGL. 39 ნუგეშინისცის BCDEFGHL. 40 ჩოხითა GH. 41 რაჲთმე BCDEFH. 42 საწმრითა G.



მედ ესრეთ შეერაცხის¹, ვითარმცა² ქრისტეს გელუჯან³ წუთლო იყვნეს³.

13. ესევეთარი ჩუეულეზაჲ აქუნდა წმიდასა მამასა ჩუნესა ეფთჳმეს⁴: რამეთუ სამთა დღეთა მუდღულისათა, — ორშაბათსა,⁵ ოთხშაბათსა და პარასკევსა — სენაკსა თჳსსა მზისა დასლვისა პური და წყალი იგმარის⁵ თჳნიერ დიდთა დღესასწაულთასა, და სხუაჲ⁶ ყოლადვე ტრაპეზსა⁷ მივალნ. გარნა თუ ლავრელი მოვიდის ანუ პროტი რამეთუ მაშინ ესრე⁸ ირჩიეს ძმათა, რაჲთა კიდე შეუკაზმვიდენ⁹ პურსა გინა თუ სამამოს¹⁰ ანუ თუ სადაცა ენებოს, რაჲთა არა დაეყოვნოს¹¹ ძმათა სატრაპეზოს¹² მიზეზისათჳს შრომისა, რამეთუ ფრიად მოხარკე იყვნეს¹³ ძმანი მაშინ შრომასა.

14. ნეტარი მამაჲ ჩუენი ღწნოსა არა ოდეს იგმარებნ თჳნიერ ჟამის-წირვისა ანუ დიდისა რაჲსმე¹⁴ მიზეზისა ვიდრე სიბერედმდე. ხოლო ტრაპეზსა¹⁵ ოდესცა¹⁶ დაჯდის¹⁷, ებრძანა მეტრაპეზისადა, რომელ ძმათა ღწნისაგან ყოლადვე თასითა ღწნოსა დაუდგმიდეს, და გემოსა იხილაენ. და უკუეთუ მარჯუედ არნ¹⁸, არარაჲ ბრძანის¹⁹, უკუეთუ კულა ანუ ძმრიანი²⁰ არნ¹⁸, ანუ მეტი წყალი ერთის, შემდგომად ტრაპეზით²¹ აღდგომისა²² დაეუბნის მევაჟინესა²³, ვითარმედ: „ჩხო, ამათ ძმათა ნუგეშინის-საცემელი²⁴ სხუა არა სადაჲთ²⁵ აქუს ამის ტრაპეზისაგან²⁶ კიდე²⁷. უკუეთუ სუბუქი ღწნოჲ იყოს, ყოლა ნუ ურთავ წყალსა, და უკუეთუ საშუვალი²⁸ იყოს, ჳერისაებრ ურთე²⁹, და უკუეთუ უმჯობესი-რე³⁰. იყოს, ვითარცა³¹ ჳერ-იყოს“. ეგრეთვე დაღაცათუ თჳთ არას იგმარებნ³², ძმათა საჰმელი მოაღებინის თავისა წინა და [v] მისიცა გემოჲ იხილის. და უკუეთუ ზეთი³³ აკლდის, კელარი³⁴ დაიუბნის და ამცნის განმართებაჲ, ხოლო უკუეთუ უმგბარი იყვის³⁵ ანუ უმბარილოჲ ანუ მარილიანი³⁵, ოდეს ტრაპეზით აღდგის, მზარეული³⁶ დაიუბნის და ჰრქჳს³⁷, ვითარმედ: „შითა ღმრთისაჲთა³⁸ იქმოდე, ძმაო³⁹, სამსახურებელსა. შენსა და ნუ

¹ შეერაცხა B, შეერაცხა CDEFGHL. ² ვა FGL, ვითამცა D. ³ იყუნეს CGH. ⁴ ეფთჳმის CEFGL, ეეთიმის H. ⁵ ~ პური და წყალი იგმარის მზის დასლვისა ჟამსა H; იხმარის G. ⁶ სხუაჲ დღე CFGHL. ⁷ ტრაპეზსა + ზა H. ⁸ ესრეთ BCDEFGHL. ⁹ შეუკაზმვიდენ D, შეუკაზმვიდის F, შეუკაზმიდენ H, შეუკაზმიდის L. ¹⁰ სამამოსა BCEFGHL, სამამაკოსა D. ¹¹ დაეყოვნოს დაეყენოს G. ¹² სატრაპეზოსა CEFGL. ¹³ იყუნეს BCH. ¹⁴ რაჲსამე DEGH. ¹⁵ ტრაპეზსა F, ტრაპეზელსა G, ტრაპეტი L. ¹⁶ ოდეს EGL. ¹⁷ დასჯდის G. ¹⁸ არნ BD. ¹⁹ ბრძანის E. ²⁰ ძმრიანი CEFGL. ²¹ ტრაპეტით L. ²² აღდგომისა CDEFGH. ²³ მევაჟინესა მეღვინესა CEFGL. ²⁴ ნუგეშინის-საცემელი CFGHL, ნუგეშინის-მცემელი EH. ²⁵ არაჲ სადაჲთ ACDF. ²⁶ ტრაპეტისაგან L. ²⁷ კიდე A. ²⁸ საშუვალი BCDEFGHL. ²⁹ ურთე A. ³⁰ უმჯობესი BCDEFGHL. ³¹ ვითაცა ACEFL. ვითაცა BD. ³² იგმარებენ E. ³³ კელარი—E. ³⁴ იყჳს DGH. ³⁵ მარილიანი მეტმარილოვანი H. ³⁶ მზარეული CFGL—EH. ³⁷ ჰრქჳს BEF. ³⁸ ღმრთისათა G. ³⁹ ძმათა FGL.

იტყვ. თუ კაცთა ვჰმსახურებ¹, არამედ ესრეთ ვაქუნდინ, ვითარმცხ² ანგელოსთა³ ღმრთისათა ჰმსახურებდი⁴, რაათა სასყიდელს⁵ არა წარგიწყმდეს⁶.”

15. წესი იყო მამისა ჩუენისაჲ, რომელ⁶ ტრაპეზსა ზედა ყო-
ლადვე არა უზნობნ⁷, გარნა თუ ვინმე უცხონი იყვნინან⁸ და იშუთ⁹ 5
სადმე¹⁰ ნელიად სიტყუაჲ მიუგის. გინა თუ წყალი უნდის, გინა თუ
ველოგიასა ვისმე წარსცემნ¹¹. გინა თუ რაჲმე საჭიროჲ საქმე იყ-
ვის¹² ტრაპეზსა ზედა, მოუგმის¹³ მოწათესა და იღუმალ უბრძანის,
რომელ სხუამან ვერვინ¹⁴ ცნის¹⁵. სხუაჲ კულა ძმათაგანი ყოლადვე
ვერვინ¹⁶ იკადრებნ უზნობასა. მეტრაპეზე კულა¹⁷ და პელოსანნი, 10
უკუეთუ საჭიროჲ რაჲმე¹⁸ საქმე იყვის¹², იღუმალ [40] დაჩურჩინან.
ვერეთვე ძმათა, უკუეთუ საჭიროჲ რაჲმე¹⁹ საქმე იყვის¹², გინა თუ
წყალსა ითხოვდიან გინა თუ სხუასა რასმე, იღუმალ ითხოვიან.

16. და ესეცა განეწესა²⁰ მეტრაპეზისადა, ვითარმედ: „უკუეთუ
ვინმე იხილო გინა უზნობად, გინა სიცილად, გინა ლაღობად ტრა- 15
პეზსა ზედა, შეუთუალე, ვითა: ²¹ „მაგას ნულარა²² იქმ, თუ არა
მამასა გაუწესებია, ²³ რომელ²⁴ გარე გაგიყვანო“²⁵. უკუეთუ ვინმე
იბოვის²⁶ გინა²⁷ მტერისაგან გინა სასუმლისაგან²⁸ და კულადცა
იწყის²⁹ უზნობად, გინა განცხრომად, შეეთუალა მამასა ეკლესიასა³⁰
შინა ძმათადა, ვითა: „დამიმცნია მეტრაპეზისადა, რომელ არავინ 20
აღგიდგეს წინა გარე განყვანებისათჳს“. და არცა ვინ იკადრებდა
წინაღმდგომასა³¹, და გარე გაიყვანის³² ეგევითარი იგი, ვიდრემდის
სახც³³ განივის³⁴.

17. მშრომელთადა³⁵ დღესასწაულთა და კვრიაკეთა და გინა
თუ ჰაერი³⁶ არნ, მაშინ განეწესა³⁷ მსახურებაჲ, და შრომისა დღეთა 25
შინამყოფნი და³⁸ ხუცესნი და დიაკონნი ჰმსახურებდიან³⁹, ვითარ[v]-
ცა⁴⁰ მიხუდებინ⁴¹ და სხუაჲ მოცალე⁴² ერი.

1 ვმსახურებ BCDEFGHL. 2 ვა BCDEFGHL. 3 ანგელოზთა BCDFEHL.
4 მსახურებდე D, მსახურებდი H. 5 წარგიწყმდეს D, წარგიწყდეს E. 6 რომელრა
EH. 7 უზნობდეს H. 8 იყუნინან BCDFGH. 9 იშუთ D, იჭუთ EH. 10 სადამე BCD
EFGH. 11 წარსცემნ G. 12 იყვ BDGH. 13 მოუგმის CEFZ, მოუგადის G) მო-
უწოდის H. 14 ვერავინ CG. 15 ჰსენის G. 16 ვერვინ D. 17 კულა—EH. 18 ~ რაჲ-
მე საჭირო BCDEFGHL. 19 რაჲმე—H. 20 განეწესა CEFGHL. 21 ვითა) ვდ
CEFGHL. 22 ნულარა C) + ოდეს BCDEFGHL. 23 განუწესებია CEFGHL. 24 რო-
მელ) რა H;—E 25 განგიყვანო CEFGHL 26 იბოის BCDFGL, იბოის E, იბო-
ვის H. 27 გინა—CEHL. 28 სასუმლისაგან C, სასუმლისაგან D, სასმლისაგან GL.
29 იწყოს H. 30 ეკლესიასა B, ეკლესიისა (DF, ეკლესიისა EH, ეკლესიისა L.
31 წინაღმდგომასა E. 32 განიყვანის CEFGHL. 33 სახც) სხე D. 34 განივის BCFHL.
35 მშრომელისადა EH. 36 ჰაერი) ჰერი B, ერი CEFGHL. 37 განეწესა CDEFGHL.
38 და—CEFGHL. 39 მსახურებდიან DEH, ჰმსახურებდინ FGL. 40 ვითარცა ABC
DEFH. 41 ვითარცა მიხუდებინ — G. 42 მოცალი D.

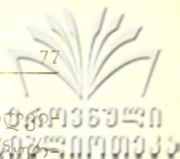
18. წესი იყო მამისა ჩუენისაჲ, რომელ, უკუეთუ დიდი რაჲ-
მე საქმე არნ¹ გინა სამეფოჲ² გინა ბჭისაჲ, ეკლესიას³ დაიუბნის⁴
ქმანი. და უკუეთუ საკრებულოჲ რაჲმე არნ¹, ძმათა უკმის⁵, რო-
მელთა აქუნ მის საქმისა მეცნიერებაჲ, — გინა თუ სამკედლოჲ იყ-
ვის, გინა სახუროვნოჲ⁶, გინა სავენაგ⁷, — და მათ თანა დაიურვის
სამამოს⁷. ესე⁸ კულა სხუანი საქმენი წურთილნი⁹ იკონომოსსა¹⁰ თანა
დაიუბნის¹¹, რამეთუ, დაღაცათუ ყოველსა საქმესა მეცნიერ იყო
სამგზის სანატრელი მამაჲ ჩუენი ეფთჳმე¹², გარნა დიდითა მით სი-
მდაბლითა თჳსითა თჳნიერ კითხვისა¹³ არა რას იქმოდა.

19. და სიბერესა მისსა ზედა არა თავს-იღებდა არგნითა ეკ-
ლესიად შესლვად. ხოლო უძღურთა ძმათადა გაეწესა¹⁴, და¹⁵ ეკლე-
სიისა შტოსა¹⁶ დგიან¹⁷ მიყრდნობით კუერთხთა მათთა ზედა. ხო-
ლო რომელნი მეტადრე¹⁸ უძღურნი¹⁹ იყვნინან²⁰, მათდა ებრძანა,
რომელ შტოსავე²¹ შინა²² სხდენ იგინი სკამთა ზედა.

20. [41] და უფროჲს ყოვლისა ესე უძნ²³ წმიდასა მამასა ჩუ-
ენსა: უკუეთუ ვიეთმე ტყუვილით²⁴ გინა ეკლესიისათჳს გინა ძმისა
ვისთჳსმე სიტყუაჲ რაჲმე უთხრიან. და ამისთჳს მტკიცედ დაემოწმა,
რაჲთა, უკუეთუ ზედამიწევნით არა იცოდინან, ყოლადვე არა იკად-
რონ მოჳსენებად. ხოლო უკუეთუ ტყუვილით²⁵ რაჲმე მოაგსენიან²⁶,
მძიმედ განკანონის²⁷. და ამის²⁸ მიზეზისათჳს მრავალნი ძმანი მო-
ნასტრისაგან გაასხნა²⁹, რაჲთა კრებული მშჳდობით იყოსო³⁰.

21. თუესა³¹ შინა ორგზის და სამგზის კჳრიაობათა³² დაიუბნ-
ნის³³ ძმანი სწავლითა სულიერიითა და³⁴, ვითარცა იყო სავესე მად-
ლითა ღმრთისაჲთა³⁵, წმიდათა წერილთაგან ასწავებნ მათ სარგე-
ბელსა სულთა მათთასა. და ესოდენ³⁶ ლმობიერ იქმნიან ყოველნი,
ვიდრე-ღა მრავალი³⁷ ცრემლი³⁸ დასთხიან³⁹ და ჰმადლობდიან⁴⁰
ღმერთსა, და სიტყუაჲ მისი ესრეთ შეიწყნარიან⁴¹, ვითარცა ქრის-
ტესი. ხოლო ასწავებნ მათ სიყუარულისათჳს და სიმდაბლისა, მორ-
ჩილებისათჳს და კრძალულებისა, [v] სიმშჳდისათჳს და უშფოთვე-

¹ არინ BD. ² სამეფოჲ EH. ³ ეკლესიისა D. ⁴ დაიუბნის BCDEFGHL.
⁵ უხმის G. ⁶ სახუროვნო D. ⁷ სამამოსა D. ⁸ ესრეთ H. ⁹ წურთილნი წურთილნი
EH. ¹⁰ იკონომოსსა G. ¹¹ დაიუბნის DEH. ¹² ეფთიმი H. ¹³ კითხჳსა BDH. ¹⁴ გა-
ეწესა CDEFGHL. ¹⁵ და — CDEFGHL. ¹⁶ შტოსა BD. ¹⁷ დგან CFG. ¹⁸ მეტად-
რე D. ¹⁹ უძღურ FGL. ²⁰ იყვნინან BCDH. ²¹ შტოსავე BD, შტოსავე H, შტოვასა-
ვე G. ²² შინა — H. ²³ უძნ EH. ²⁴ ტყუვლით BD, ტყუვლით CDEFGHL. ²⁵ ტყუვლით B,
ტყუვლით D, ტყუვლით EFGHL. ²⁶ მოაგსენიან E. ²⁷ განკანონის BCDEFGHL.
²⁸ მის BCDEFGHL. ²⁹ განასხნა BCDEFGHL. ³⁰ იყოს BCDEFGHL. ³¹ თთულ-
სა L. ³² კერობთა B, კჳრაობითა CEFHL, კჳრაობით G, კჳრობთა D. ³³ და-
იუბნის BCDEFHL, დაიუბნი G. ³⁴ და — BCDEFGHL. ³⁵ ღმრთისათა G. ³⁶ ესე-
ოდენ BCDFL. ³⁷ მრავალნი DEH. ³⁸ ცრემლნი DEH. ³⁹ დასთხიან AL. ⁴⁰ მად-
ლობდიან BD. ⁴¹ შეიწყნარიან CDH.



ლობისა, მოთმინებისათჳს და მსახურებისა და მოსწრაფედ მისდგინებისათჳს ეკლესიად და სხუათა ყოველთავე წესთა კრებულისათა ვალედ აღსრულებისათჳს. და ეტყუნ, ვითარმედ: „ესრეთ¹ ვიხარკოთ, ძმანო, რომელ შეკრებაჲ ჩუენი ამას წმიდასა ადგილსა არცა ცუდად იყოს², არცა ამაოდ იქმნას განსლვაჲ ჩუენი ამიერ სოფლით. და სხუანი მრავალნი სწავლანი, ვითარცა ღმერთმან მოსცის პირსა მისსა,³ მიუთხრნის.

22. და ყოველისავე ჯორციელისა⁴ საჯმრისაგან⁵ უზრუნველ ეყენეს⁶ ძმანი, და ყოველსავე იგი მისცემნ ვიდრე საწვლადმდე⁷ და ნემსადმდე. და მიზეზი გარდაეკუეთა, რაჲთა არას⁸ ვინ ზრუნვიდეს და არცა გაჰყიდდეს⁹ და არცა იყიდდეს და არცა რას მოირეწოდეს¹⁰ და არცა რას მოიგებდეს თჯნიერ მისისა ბრძანებისა. და უკუეთუ ვისმე¹¹ უნდის ძმისა რაჲმე მიცემაჲ, თჯნიერ მამისა¹² ბრძანებისა ვერგინ იკადრის მიცემაჲ, ვიდრე არა ჰკითხის. და¹³ უკუეთუ [42] ვინმე გარდაჰკვდის¹⁴ მცნებასა მისსა, და იყიდის გინა¹⁵ შესამოსელი, გინა სხუაჲ რაჲმე, გინა საფასე მოიგის, ფიცხლად ამხილის და ძლიერად განკანონის¹⁶. და მრავალგზის გვხილავს, რომელ გინა საბეჭურნი იყვნინ¹⁷ გინა შესამოსელი ანუ თუ კუნკული, ცეცხლითა დაწუნის ზღუდესა შინა.

რამეთუ იყო ვინმე მთავარდიაკონი, ღირსი კაცი¹⁸ და შე-
რაცხილთა შვილი და არამცირედი საფასე მიეცა მონასტრისადა¹⁹
და თჯი შესამოსელი, რომელი დაედგა ეკლესიას²⁰, არა ჰნებავენ²¹,
რაჲთამცა²² ვინმე შეიმოსა იგი თჯნიერ მისსა. დღესა ერთსა ენება
წმიდასა მამასა ჩუენსა შეწირვაჲ უსისხლოჲსა მსხუერპლისაჲ და
ჰრჭუა სხუასა ვისმე მთავარდიაკონსა, რაჲთა შეიმოსოს კუართი²⁵
იგი შესამოსელი²³ პირველ²⁴ ჯსენებულისა მის მთავარდიაკონისაჲ.
ხოლო მან მიუგო, ვითარმედ: „მამაო სულიერო, ნუუკუე²⁵ შეწუხ-
ნეს ძმაჲ იგი, რამეთუ არა ჰნებავენ²⁶, რაჲთამცა ვინმე²⁷ შეიმოსა
კუართი მისი“. ესმა რაჲ ესე მამასა, მოუწოდა მთავარდიაკონსა
[v] მას²⁸ და ჰრჭუა სიმშუდით და ტკბილად²⁹, ვითარმედ: „გნებავენსა³⁰,
რაჲთა შეიმოსოს ძმამან მან კუართი შენი და ჰმსახუროს³¹ საკურ-

¹ ესრეთ — EH. ² ~ არა ცუდად იყოს ამას წმიდასა ადგილსა D. ³ მისა D.
⁴ ჯორციერისა D. ⁵ საჯმრისაგან] საჯმრისაგან BCDEFGHL. ⁶ ეყუნეს BH, იყუნეს DFL, იყუნეს G. ⁷ საწვლადმდე A, საწუშლადმდე BD, საწერლადმდე CEFGL.
⁸ არა H. ⁹ გაჰყიდნეს L. ¹⁰ და არცა რას მოირეწოდეს—BCDEFGHL. ¹¹ ვინმე L.
¹² მამისა] მისისა EH. ¹³ და—BCDEFGHL. ¹⁴ გარდაჰკვდის BCDEFGHL. ¹⁵ გი-
ნა—BCDEFGHL. ¹⁶ განკანონის G, განაკანონის H, განკანონის L. ¹⁷ იყუნინ.
BCDGH. ¹⁸ ~ კაცი ღირსი E]—H. ¹⁹ მონასტრისა L. ²⁰ ეკლესიასა BCDEFGHL.
²¹ ნებავენ DE, ჰნებავენ FGL. ²² რაჲთამცა FL. ²³ შესამოსელი—EH. ²⁴ პირველ]
ჯემო EH. ²⁵ ნუუკუე A. ²⁶ ნებავენ G. ²⁷ ვინ BCFGHL. ²⁸ მას — CEFGL.
²⁹ ტკბილად C. ³⁰ გნებავენ BCDEFGHL. ³¹ მსახუროს CEGH.

ქმა არს ჭეშმარიტად და ნამეტნავ¹. ხოლო ვინამთგან არა გუნჯებენ ნული მცირედცა იძულებამთავთა თქსთამ და მრავალთა მიზეზთაგან² ზობთ, უკუეთუ ვინმე ტრაპეზსა³ ოდენ ვერ დასჯერდებოდის³, და გინა მე და გინა თუ⁴ გელოსანმან მისცეს საჭმარი რაამე, თვთ მან ხოლო მარტომან იკმარენ⁵, და სხუასა ძმასა ბრალსა ნულარა შთა- 5 ავდებნ⁶. და უკუეთუ ესე არა ქმნას, ორთავე ბრალსა ღმერთი მისგან იძევს⁷.

24. ესე კულა სყიდა⁸ გინა ღვინისა, გინა თევზისა ყოლადვე არა გსენებულ არს მონასტერსა შინა თვნიერ ზეთისა, და იგიცა რომელნი მკითხველნი იყვნინან⁹ ანუ მწერალნი¹⁰, და წასანახავად¹⁰ ანუ¹¹ საწერლად აინთიან¹². სხუამ კულა არა იყო წესი, რამთამცა ანუ კანდელსა ინთებდეს, [44] ანუ ხატთა დაისუენებდეს სენაკთა¹³ შინა, არამედ ჭუარი ერთი გინა ხატი ერთი ესუენის. რამთა, რამს ილოცვიდენ, მათ წინაშე თაყუანის-სცემდენ¹⁴ და ემთხუოდენ¹⁵. ოდეს კულა ანუ ზეთი იყიდის ვინმე ანუ ღვინო თვნიერ მამისა¹⁵ სიტყვსა, დაუთხიიან¹⁶ ავლინსა შინა.

25. ხოლო თვნიერ დიდისა უძღურებისა საჭმელსა არავინ შეიქმოდა, რამეთუ შევიდის მამამ სამზარეულოს¹⁷, და¹⁸ უკუეთუ კოჭობნი იხილნის ცეცხლის¹⁹ კიდესა, იკითხის მზარეულისაგან²⁰, თუ ვისნი არიან. და უკუეთუ უძღურთანი იყვნინან²¹, მიუშვს²²; უკუეთუ²³ კულა ნაყროვნებით ვინ იქმნ²⁴, ზოგჯერ გარე განთხევამ უბრძანის²⁵ და ზოგჯერ საეროსა საჭმელსა თანა²⁶ ჩასხმამ²⁷.

26. მრავალნი მოვიდან საფასითა დიდითა მოქალაქენი და სხუათა ადგილთაგან, რამთამცა მოიპარსნეს. დაითრგუნნის^{28*} ჟამ რაოდენმე, და განუსუენის და მერმე უბრძანის „შეგვანდვეთ²⁹ ვერ³⁰ 25 მოგპარსავთ:“³¹ [v] თქუენ კაცნი ხართ სახელოანნი³² და ჩუენ კაცნი

* A-ში კიდევ ამ სიტყვის გასწვრივ სხვა ხელით ჩამატებულია სიტყვა: „ილუწნის“.

¹ სამეტნავ E. ² ტრაპეზსა ზა C E F G H L. ³ დაჯერდებოდის G] დაჯღებოდის B C D E F H L. ⁴ თუ—H. ⁵ იხმარენ G. ⁶ შთაგდებენ C, შთავდებენ F L შთაავდებენ G. ⁷ იძიებენ D E. ⁸ სყილთა G. ⁹ იყუნიან B C D G H. ¹⁰ მწერელნი D. ¹¹ წასანახავად ანუ—H. ¹² აღანთიან C E, აღანთიან F G L, აღინთიან H. ¹³ სენაკთა E H. ¹⁴ თაყუანისცემდენ B C D E F H, თაყუანის-ჰცემდენ G, თაყუანისცემდენ L. ¹⁵ ემთხუოდენ B C D F G H L, ემთხუოდენ E. ¹⁶ დაუთხიან A, დაუთხიან E H. ¹⁷ სამზარეულოსა B D E F G H L, სამზარეულოსა C. ¹⁸ და—B C D E F G H L. ¹⁹ ცეცხლისა B C D E F G H L. ²⁰ მზარეულისაგან C. ²¹ იყვნინან არიან B C D E F G H L. ²² მიუშვს B C D E F G H L. ²³ და უკუეთუ B C D E F G H L. ²⁴ იქმნენ L. ²⁵ უბრძანის B. ²⁶ თანა] შინა C E F G H L. ²⁷ შთასხმამ B C D E F G H L. ²⁸ დაითრგუნნის] ილუწნის B, ილუწნის D, გელსა შინა მისთა ილუწნის C, გელსა შინა მისთა ილუწნის E F G H L. ²⁹ შეგვანდვეთ C E F L, შეგვანდვეთ D, შეგვანდვეთ G H. ³⁰ ვერ] ვრ D. ³¹ მოგპარსავთ D. ³² სახელოანნი B C D E F, სახელოანნი H.

ვართ გლახაკნი და უცხონი, და ოდეს საფასე მისცეთ ეკლესიასა, გასუენებით გნებაეს ყოფად, და ნუჟუჟე¹ ვერ ვაგინჟონოთ... და მერმე შესწუხდეთ²; და კულად ძმანი ყოველნი ძლიერად შეუბიან⁴ და უკუეთუ ვიეთნიმე მოცალედ იყვნენ⁵, იგინიცა შეწუხდენ⁶ ბიან⁶. და ესრეთ მრავალთა უჯმნის, და წარვიდიან. ხოლო უკუეთუ ვინმე მოვიდის ძმაჲ მშრომელი და მდაბალი, იტყუნ მამაჲ, ვითა: „გრწმენინ, ძმანო⁷, ამითი⁸ მიჩრევია შეწყნარებაჲ, ვირე⁹ ათასიმცა ვინ დრაჰკანი მომცა“.

იყვნეს¹⁰ პირველითგან დიდებულნი კაცნი: ილარიონ კანანახი, 10 აღდგომისა დიაკონი, პირველ შენებასა მონასტრისასა¹¹ მოსრულ¹² იყო აქა, და მისსა იკონომოსობასა აღეშენა მონასტერი, და ვითა თჳსსა ძმასა ხედვიდეს მამანი ჩუენნი. და ევედრა მათ, რაათა წარვიდეს იერუსალმს¹³. და წარგზავნეს¹⁴ მუნ, და მრავალნი წელნი დაყვნა¹⁵ დიაკონობასა შინა. [45] და მამათა მრავალგზის მიუწერეს და კულად მოიყვანეს¹⁶ აქავე. და¹⁷ პირველსაცა მოსლვასა და მეორესაცა, რომელ მოიღო ვეცხლად და ოქროდ და¹⁸ სტაგარად და საგედრად¹⁹, უფროჲს ოცისა ლიტრისა იყო. და მას მისცეს მოწაფე²⁰ და გაკუეთილი²¹ შეუქმნეს²² თავისა კრასოვულისაგან²³ კიდე, კოკაჲ ერთი ღჯნოჲ თუესა შინა და ყველი ერთი და სამი ლიტრაჲ ზეთი და დღივ ერთი პური. და ესე იყო გაკუეთილი²⁴ მისი.

კულად მოვიდა გვრპელი, ჯოჯიკის მეგანძურთა-უხუცესი, და მოინათლა, რამეთუ სომეხი იყო, და არსენი უწოდეს. და დისწული თჳსი ჰმსახურებდა²⁵ მას. და შემდგომად მრავალთა წელთა კულად გამოეთხოვა, რაათამცა ნახნა თავისა²⁶ უფლის-წულნი. და 25 ორსავე მოსლვასა უფროჲს ათხუთმეტისა²⁷ ლიტრისა მოიღო და მისცა²⁸ მონასტერსა. და იგივე კანანახისა გაკუეთილი მას შეუქმნეს.

კულად მოვიდა ათანასე²⁹ პერიტურელი [v] ძითურთ, დიდად საგმარი ეკლესიისაჲ, და ჰქონდა კარეას³⁰ მონასტერი, რომელი-იგი და სხუაჲ ფრიადი საფასე მოსცეს³¹ მამათა ჩუენთა. ხოლო მათ გა- 30 ყიდეს მონასტერი იგი სამას ორმოც დრაჰკანად, და იგივე კანანახისა გაკუეთილი მას ჰქონდა.

1 ნუჟუჟე A. 2 ვანგისუშნოთ CDFHL, ვანისუშნოთ G. 3 შესწუხებთ H. 4 და კულად... შეუბიან—EH. 5 იყვნენ BCDEGHL. 6 შეწუხდებიან H. 7 ძმად BCDEFGHL. 8 ამითი BD. 9 ვირე] ვე D. 10 იყვნეს BGHL. 11 მონასტრისასა—D. 12 მოსულ B. 13 იმლმს A, იმრუსალიმს BGH. 14 წარგზავნეს BCDEFGHL. 15 დაყუნა BCDEFGHL. 16 მოიყვანეს BDGH. 17 და — D. 18 და — BCDEFGHL. 19 სახედრად G. 20 მოწაფე BCDEFGHL. 21 გაკუეთით H. 22 შეუქმნეს BCDFL. 23 კერასელისაგან D, კერასელისაგან H, კრასოვულისაგან G. 24 ვანკუთილი CE, FGHL. 25 მსახურებდა EGH. 26 თავის BCDFL, თჳსი EGH. 27 ათხუთმეტისა C 28 მისცნა EH. 29 ათანასი H. 30 კარეას BCDEFGHL. 31 მისცეს H.

და მათ ჟამთა¹ შინა, ვინცა ვინ მოვიდის ეგვეითარი კაცი, ნახევარი საფასისა თვისისა ეკლესიასა შეწირის და ნახევარი საპყარად² მისცის.

27. წმიდისა მამისა ჩუენისა მოღუაწებათა და ერისა საუ-
რავთა თანა და წიგნთა თარგმნასა ესეცა დიდი ზრუნვაჲ ეტჯრთა, ⁵
რამეთუ არცა პროტი, არცა სხუანი მამასახლისნი თჳნიერ მისისა³
ბრძანებისა არარას იქმოდეს და იშჯთი დღჳ გარდაჳდის⁴, რომელსა⁵
ათი ანუ ათხუთმეტე⁶ მამასახლისი არა მოვიდის მათ⁷ წინაშე. და
კჳლად ზრუნვაჲ დიდისა⁸ ლავრისაჲ, საქმე მძიმე და მრავალფე-
რი მის⁹ ზედავე იყო, რამეთუ დიდსა ათანასის¹⁰ მისდა მიენდო სა-
ურავი და დახედვაჲ და [46] განგებაჲ მისი.

28. და მისთა შრომათა და ღუაწლთა ზედა, ოდესცა რამე
საეროჲ საქმე არნ¹¹ მონასტრისაჲ, თჳნიერ უცალოებისა თანავე¹²
გავიდის გინა თუ ნავისა გამოზიდვასა, გინა თუ ნავი მოვიდის ხუარ-
ბლითა¹³, გინა თუ ვენაჳთა¹⁴ ასარვასა, გინა თუ აჯოჯვასა, გინა ¹⁵
თუ სთულებასა¹⁵. რამეთუ ვინაჲთგან ახალნერგ იყენეს¹⁶ წუთ-და
ვენაჳნი, ყოველთა სარითა განგებაჲ უნდა. და უფროჲსნი¹⁷ დღენი
ვენაჳთა¹⁴ შრომასა¹⁸ შინა¹⁹ დაყენიან²⁰, და ყოლადვე მამაჲ მათ
თანავე იყვის, თჳნიერ დიდისა მიზეზისა.

29. და კჳლად ბურღალოთაგან²¹ ყოველნი სოფელნი ჳირსა ²⁵
შინა იყენეს²² და კნინდა უკაცრულ²³. და ჳირისა²⁴ მაგიერ უფროჲ-
სი²⁵ სათესავი²⁶ მთასა შინა იქმნებოდა თოჯითა²⁷: საწუნე და დი-
კაჲ და სელი და თივისა თიბაჲ²⁸. და ამას ყოველსა²⁹ ძმანი შურე-
ბოლიან³⁰ და³¹, ვინაჲთგან ყოველნი იქმოდეს, არა უმძიმდა, არამედ
უღრტჯნველად და სიხარულით იქმოდეს. და ამათ ყოველთა საქმე-
თა მამაჲ ზედაჲს-ზედა³² [v] მივალნ და ნუგეშინის-სცემნ³³ სიტყვთ
და საქმით და საზრდელითა და სასუმელითა³⁴.

30. ყოლადვე ეტყუნ³⁵ ნეტარი³⁶ მამაჲ ჩუენი იკონომოსსა,
ვითარმედ: „უწუერულთა³⁷ მუშათა³⁸ ნუ შეიწყნარებ, ამისთვის რამე-

¹ ჟამთა—H. ² საპყარად BCDFGL. ³ მისისა] ნისა BCDFGL. ⁴ გარდახდის
G. ⁵ რომელსა—C. ⁶ თხუთმეტე EH, ათუთმეტე C. ⁷ მათ] მის H. ⁸ დიდი BCD
EFGHL. ⁹ მისი BCDEF. ¹⁰ ათანასისა BCDFGL. ¹¹ არინ BD. ¹² უცალოები-
სავე თანა BCDEFGHL. ¹³ ხორბლითა H. ¹⁴ ვენახთა G. ¹⁵ სოლობასა BCDEF,
სოლობასა GH. ¹⁶ იყუნეს BCDEGH. ¹⁷ უფროს BCDEFGHL. ¹⁸ შრომათა
EH.—G. ¹⁹ შინა] ზა—EH. ²⁰ დაყენიან BCDEFGHL. ²¹ ბურღართაგან BCDEF
GHL. ²² იყუნეს BDGH. ²³ უკაცურ D. ²⁴ ჳირის BCDEFGHL. ²⁵ უფროსნი BC
DEFGHL. ²⁶ სათესავნი GH. ²⁷ თოხითა G. ²⁸ თიბვა C. ²⁹ ყნი H. ³⁰ შურებო-
დენ CEFGHL. ³¹ და—BCDEFGHL. ³² ზედაჲს-ზედა] ზასა BD. ³³ ნუგეშინის-
ცემნ BCDEFGHL. ³⁴ სასუმელითა CFL, სსმელითა EGH. ³⁵ ეტყოდა G] იყო
FL. ³⁶ ნეტარი—CGL. ³⁷ უწუერელთა D. ³⁸ მუშათა BCDEFGHL.

თუ მანებელნი¹ არიან ძმათანი: და ზოგთამე გონებითა ეცნებეს² და ზოგთა შეხედვითა. ნურას ეხუეკ³ საფასისა დაკლებას⁴ ეხუეკ⁵ ბეს არს, რომელ დაგუაკლდეს ათი და თხუთმეტი⁶ და მათა საენებელი არაჲ⁶ შეემთხვოს“.

5 31. კუალად უკუეთუ ძმათა ვიეთმე მოიყვანნიან⁷ თჳსნი ნათესავნი უწუერულნი, მამასაცა ჰნებავენ⁸, რათამცა⁹ ისწავლეს სწავლაჲ და გელოვნებაჲ¹⁰. გარნა მონასტერსა არა დაიშვირნის¹¹, არამედ გარე სოფელთა გაგზავნის¹², სადა¹³ იცოდის¹⁴ უმჯობესი და სულიერი და გამოცდილი იკონომოსი, და მუნ აღიზარდნიან. და ოდეს

10 წუერთა შეიმოსნიან, მაშინ შემოიყვანის¹⁵ მონასტრად.

32. საჯორეს ყოველნი ძმანი იყვნიან¹⁶ მეჯორედ: და ორნი ერის[47]განნი¹⁷ ჰყვიან¹⁸ მსახურად და მხუეტლად¹⁹, და სხუანი ძმანი იყვნიან¹⁶. და არა თუ უმძიმნ, არამედ უფროსად²⁰ უხარინ, რამეთუ მორწყულ იყვნიან²¹ სულნი მათნი სწავლითა და მოძღურებითა წმიდისა მამისა ჩუენისაჲთა, რამეთუ ყოლადვე იტყვნ²², ვითარმედ: „კრებულსა შინა მყოფნი ამით სამითა²³ საქმითა ცხოვრებნიან²⁴: სიმდაბლითა და მორჩილებითა და თჳსისა ნებისა დატევებითა“.

33. ხოლო ოდეს იხილის ძმათაგანი ვინმე უღბად²⁵ და მოძი-
20 ლად ეკლესიისა ლოცვასა, ჰკითხის, ვითარმედ: „რად გძინავს ეკლესიასა შინა? არა გეყოფისა სენაკსა შინა ძილი?“ და თუ²⁶ უთხრის, ვითარმედ: შინა ვიღუძებ და მით დამეძინებთან“, უბრძანის²⁷, ვითარმედ: „ეგე, საყუარელო, მტერისა²⁸ საფრუც²⁹ არს³⁰, რაჲთა მცირისათჳს დიდი დაგაჭირვოს³¹. ეკლესიას³² მიმავალისა³³ კაცისა-
25 გან ეძიებს ღმერთი, რაჲთა ფრთხილად და ღმობიერად დგეს; თუ ესე ვერ შეგიძლია, რაჲთამცა ეკლესიასაცა³⁴ იღუძებდი³⁵ და სენაკსაცა ძილითა განძებოდენ³⁶ და აქა ნუ [v] დაიძინებ, თუ არა, მძიმედ განგკანონებ³⁷“.

34. მეკარესა მონასტრისასა ყოლადვე³⁸ ფრთხილსა და სულიერსა კაცსა დაადგინებენ³⁹. და ესრეთ დაემცნო, უკუეთუ ესე აღ-

¹ მანებელი H. ² ეწებინ H. ³ იხუეკ D] ეჳთ H. ⁴ დაკლებათა BCDEF GHL. ⁵ თუთმეტი C. ⁶ არა BCDEFGHL. ⁷ მოიყვანიან DGH, ნოღვანიან EF. ⁸ ნებავენ D. ⁹ რა D. ¹⁰ გელოვნობაჲ BD. ¹¹ დაიშვირნეს E. ¹² გაგზავნის DEH. ¹³ სადაცა FGL. ¹⁴ იცოდეს BCDEF GHL. ¹⁵ გამოიყვანის BCDEF G, გამოიყვანის H. ¹⁶ იყვნიან BCDGH. ¹⁷ ერისაგანნი DGL. ¹⁸ ჰყვიან H. ¹⁹ მხუეტლად BCDEFGHL. ²⁰ უფროსა B, უფროს-და CDEF GHL. ²¹ იყვნიან BDGH. ²² იტყვენ BD. ²³ სამითა — D. ²⁴ ცხოვრებთან DEFHL. ²⁵ უღბად BDEGH. ²⁶ თუ—GL. ²⁷ უბრძანი D. ²⁸ მტერისა F. ²⁹ საფრუც BC, საფრუც G. ³⁰ არის BDFL. ³¹ დაგაჭირვოს E. ³² ეკლესიას BCDEFGL. ³³ მიმავალის H. ³⁴ ეკლესიასაცა BCE. ³⁵ იღუძებდე BD. ³⁶ განძებოდენ BD, განძებოდენ CDEFGHL. ³⁷ განგკანონებ DG, განგკანონებ H. ³⁸ ყლ G. ³⁹ დაადგინებენ BCDEFGL.

გილისა მრორინენი¹ მონაზონნი² მოვილოდიან³, უკუეთუ მწუხრსა მოვიდენ⁴, ისერონ და სამხარი⁵ ჭამონ და გაუჭმენ და დაუჭმონ⁶ რომელ უჟამოდ არა მოვილოდინ⁶. ხოლო კელართადა ებრძანა რაჲთა ერისგანთა⁷ ივინი ისტუმრებდენ და უჭმნიდენ. და კელრისა კარსა რაჲთურთით⁸ არა გასწყდებოდა შეკრებად მრავალფერთა⁹ ვნებათათჳს. ხოლო უცხონი თუ მოვიდიან, მესამესა დღესა შემდგომად ჭამისა ებრძანა, რაჲთა მეკარე უჭმნიდეს. ესე კულა კართა ზედა შეკრებასა ანუ მონასტერსა შინა ანჯმანსა⁹ ანუ სენაკთა შინა უბნობასა ურგებსა რაჲთურთით არავინ იკადრებდა ყოლადვე.

35. საკელროხსა¹⁰ წესი ესრეთ გაეწესა¹¹, რაჲთა საჭმელსა არა¹⁰ იქმოდინ¹², გარნა თუ¹³ უცხონი იყვინან¹⁴ ანუ მშრომ[48]ელნი ვინმე¹⁵ და მათოჳს ზოგჯერ ადგილსა შექმნიან და¹⁶ ზოგჯერ სამზარეულოს¹⁷ და მუნ წაილიან. კელარნი კულა სამხრად¹⁸ ყოლადვე სატრაპეზოს¹⁹ მივიდიან, — ერთი პირველსა და მეორე მეორესა ტაბლასა, — და ვგრეთვე მევაჟინენი. მაგრა კელართა მწუხრსა თუ რაჲ-¹⁵ მე ეგმარებინ²⁰, შინა იგმარინან²¹.

36. ყოვლისა უფროჲს ებისტატისათჳს, რომელ არს მუშათა²² უბუცესი, ჰვედრებენ²³ მამაჲ ეფთვემე²⁴ და ეტყჳნ, ვითა: „ნუშცა რაჲ დააკლდების ებისტატსა²⁵, რომელ არა შეწყუდეს²⁶ და ოცდაათი ანუ ორმოცი მუშაჲ არა მოაცთუნოს, და ესთენი²⁷ განიღბდით²⁰ წაწლეს²⁸, რომლისაჲ თანა-გუჲც მათდა მიცემამა²⁹. მოსენაეთა³⁰ კულა მოწაფენი ყოველსავე საეროსა სამსახურებელსა გავილოდიან. და მზარაულისადა³¹ დაემცნა³², რაჲთა მათი საჭმელი მან შეუქმნას. და თუ საჭიროჲ რაჲმე³³ საქმე არა არნ³⁴, მამისაცა მოწაფენი ძმათავე³⁵ თანა წავიდიან³⁶ მსახურ[ვ]რებასა. და უფროჲსჯერ მოსენაენიცა³⁷ ²⁵ ძმათა სათნოებისათჳს ძმათავე თანა გავიდიან³⁸, უფროჲს-და³⁹, ოღეს⁴⁰ მამაჲ მუნ იყვის.

¹ მრორინენი BCDEFGHL. ² მონაზონნი D. ³ მოვილოდინ BDEFGHL. ⁴ მოვიდენ H. ⁵ სამგარი HJ სამგარი G. ⁶ მოვილოდენ BCDEFGHL. ⁷ ერისგანთათა DL. ⁸ რაჲთურთ G. ⁹ ანჯმანსა აჯმანს BCDEH, აჯმენს FGL. ¹⁰ საკელაროსა BCDEFGHL. ¹¹ განეწესა CDEFGHL. ¹² იქმოდენ BCDEFGHL. ¹³ თუ—C. ¹⁴ იყვინან BCDH. ¹⁵ ვინმე B. ¹⁶ და—BCDEFGHL. ¹⁷ სამზარეულოსა BDEFGHL, სამზარეულოსა C. ¹⁸ სამხრად HJ სამხრად G. ¹⁹ სატრაპეზოსა CDEFGHL. ²⁰ ეგმარებინ FL, ეხმარებინ G. ²¹ იგმარინ BD, იგმარონ CEFHL, იხნარონ G. ²² მუშათა EGH. ²³ ვედრებინ FH. ²⁴ ეფთვემი EG, ევთემი H. ²⁵ ეპისტატისა L. ²⁶ შეწყუდეს H. ²⁷ ესთენი ესენი EH. ²⁸ წარვლეს BCDEFL, წარხლეს GH. ²⁹ მიცემად EH. ³⁰ მოსენაეთა DH. ³¹ მზარეულისადა BDG. ³² ემცნა BCDEFGHL. ³³ რაჲმე—FGL. ³⁴ არინ BD. ³⁵ ძმათა EH. ³⁶ წარვიდიან BCDEFGHL. ³⁷ მესენაენიცა BCDEFG, მესენაკენიცა H. ³⁸ განვიდიან BCDEFGHL. ³⁹ უფროჲს-დათუ H. ⁴⁰ ოღეს — EL.

37. აპოთიკი და ბოსტანი და წისქვილი¹ კელორისა² საურაგენი³ იყენეს⁴. და ამათგანსა, რაეცა ვის⁵ ეგმარებინ⁶, კელორი ეკონომოსისა⁷ თანა და მამასახლისისა⁸. ხოლო საპარიკონომოსისა⁹ და საწანგრო და საჯორე და სამკედლო და ხურონი და კალაფატნი და მანდრინნი¹⁰ და ვენაჭნი და მენავენი¹¹ — ესე იკონომოსისა გასაგებელნი¹² იყენეს¹³. კელორისა¹⁴ ვენაჭთა¹⁵ ზედა ყურებისათს არა ჰქონდა¹⁶ გელმწიფებად, ვგრეთვე იკონომოსისა¹⁷ ხილისათს; გინა შინა მონასტერსა, გინა გარე მეტოქთა კელორისა¹⁸ გასაგებელნი¹⁹ იყენეს²⁰, — გინა თუ ზეთისხილი იყვის, გინა თუ ნიგოზი, გინა თუ სხუად ხილი. ოდეს კულა რაემე წასაცემელად²¹ საგმარ²² არნ²³, კელორსა გაეზრახის იკონომოსი. ხოლო ოდეს მოი[49]წიფის, კელორნი ზედაჲს-ზედა გავიდოლიან²⁴ მეტოქთა და მოწახვიდიან²⁵ ხილნართა და მუნ მყოფთა მოუჩუენიან და დაამცნიან²⁶, ვითარმედ: „შინა და გარე დიდად ეგმარებინ²⁷ ძმათა და ეკლესიისა²⁸; რომლითა გაერებოდი, იგი ხოლო დაიმკირე და ნურას²⁹ დააკლებ“. და ვერარას³⁰ იკადრებდეს უწესოსა საქმესა ქმნად, ყოველი კელორსა შევიდოდა³¹ და³² უხუებით³³ ჰქონდა³⁴ მისაცემელი სატრაპეზოს და სადაცა საგმარ არ წარსაცემელად. უკუეთუ კულა ეგმარებოლიან კელორსა ანუ მონაზონნი ანუ³⁵ ერისგანნი³⁶, იკონომოსმან მისცნის.

38. ოდეს მამად შინა არნ³⁷, რაეცა ვის ეგმარებინ, თუთ მამასა მოაწესენის, იკონომოსსა არას³⁸ ვინ სთხოვნ, და თუ ვინმე სთხოის³⁹, მამასა თანა მიავლინის⁴⁰, ოდეს კულა შინა არა არნ⁴¹, მერმე გააგებნ⁴² იკონომოსი.

39. იკონომოსისა განწესებული შუდი კრასოველი⁴³ იყო და ოდეს ტრაპეზსა [v] დაჯდის მწუხრსა, ოთხი კრასოველი⁴⁴ მიათვან. უკუეთუ კულა შინა არა იყვის, დაემცნა მამასა: „საქმელსა

¹ წისქვილი BFGH, წისქვილი H. ² კელორისა BCFGH. ³ საურაგი H. ⁴ იყენეს BCDGH. ⁵ ვის ვინ BCFGH. ⁶ ეგმარებინ G. ⁷ კონომოსისა AB. ⁸ მამასახლისისა C. ⁹ მდრინნი FGL. ¹⁰ ~ და მენავე და ვენაჭნი BCDE FGH. ¹¹ განსაგებელნი BCFGH. ¹² იყენეს BCDGH. ¹³ კელორთა H. ¹⁴ ვენაჭთა G, ვენაჭსა H. ¹⁵ აქუნდა FH. ¹⁶ იკონომოსისა H. ¹⁷ კელორისა BCFGH. ¹⁸ განსაგებელნი EGH. ¹⁹ იყენეს BCDGH. ²⁰ წარსაცემელად BCFGH. ²¹ საგმარ G. ²² არინ BD. ²³ განვიდოლიან CEFH. ²⁴ მონახვიდიან BDEFG, მონახვიდიან CHL. ²⁵ ამცნიან CD. ²⁶ ეგმარებინ G. ²⁷ ეკლესიითა H. ²⁸ ნურარას H. ²⁹ ვეღარარას D. ³⁰ შევიდოლიან BCDEH. ³¹ და—BCDEFGH. ³² უხუებით H. ³³ აქუნდა H. ³⁴ ანუ—BCDEFGH. ³⁵ ერისგანნი DEGL. ³⁶ არინ BD] არა არნ CEFH. ³⁷ არა BCFGH. ³⁸ სთხოის BCDE, სთხოვნ G. ³⁹ თუთ მამასა... თანა მიავლინის იკონომოსსა სთხოვნ და უკუეთუ მამა შინა არინ, მამასა მუჯახენინ H. ⁴⁰ არინ BD] + მამა H. ⁴¹ განაგებნ G. ⁴² კრასოლი B, კერასეული DH, კრასეული G. ⁴³ კრასული B, კერასეული DE, კრასოლი G.

ერთსა შეუქმოდეთო და ხილსა და ზეთის-ხილსა და რააცა ითხოოს¹, მისცემდით⁴. და რააცა დაუშთის, საკელროსავე² წარსცის.

40. მაშინ წესი ესე იყო³, რომელ კელრისადა⁴ დაემცნა⁵ წინამძღუარსა საკმრისა⁶ მიცემაჲ ძმათა და პელოანთაჲ⁷ გინა თუ გაკუეთილი⁸ მათი, გინა თუ მეტსა ვინ ითხოვნ. და ამისთვის იკონომოსსა თანა არავინ რას მივალნ, უკუეთუ მამაჲ შინა⁹ არა არნ¹⁰, უკუეთუ კულა სტუმარნი ვინმე მოვიდიან, მაგრა¹¹ იკონომოსმან განავს. სხუაჲ კულა საკმარი იკონომოსისაგან ითხოვიან, — გინა თუ მოგუნი, გინა თუ ჩაფლანი¹², გინა თუ ტყავი, გინა თუ საბლუბი, გინა თუ სელი. — ესევეთარი იკონომოსისაგან ითხოვიან. და¹⁰ ესრეთ ყოველივე საქმე განწყესებულად იყო და უშფოთველად იყვნეს¹³ ყოველნი¹⁴.

41. აგარათა მონასტრისათა, — ვითა¹⁵ სისი[50]კონი¹⁶ არს და კარავანი¹⁷ და ღმრთის-მეტყუელი და სხუათა ესევეთართა, — თავისა გასარომელსა¹⁸ სრულებით მისცემდიან¹⁹ მონასტრიო. და რააცა¹⁵ იქმნის მუნ. ყოველსა ქუე²⁰ მოიღებდიან, თჳნიერ რაოდენისამე, რომელი მუნ მყოფთა დაუტევიან მათდა საკმარად²².

42. კულად მოსენაეთადა²³ გაეწესა²⁴ წმიდასა მამასა ჩუენსა: და უკუეთუ პური დაუშთის, არა აქუნ ჴელმწიფებაჲ სადავე მიცემაჲ, არამედ კელარსავე მისციან.

XX. იყენეს²⁵ უკუე²⁶ შინაცა და გარეცა სულიერნი და ღმერთშემოსილნი მამანი: სანატრელი არსენი²⁷ ნინოწმიდელი²⁸ და წმიდაჲ ბერი იოვანე²⁹ გრძელის-ძე³⁰ და სულითა შემოსილი იოვანე²⁹ ბერი მარტოდ-მყოფი³¹ და სხუანი მობაძავნი მათნი, კაცნი ზეგარდამოფთა მადლითა³² განათლებულნი და ანგელოსთა³³ მობა-²⁵ძავნი ცხოვრებითა³⁴. და სხუათა²⁵ მათ სათნოებათა მათთა ზედა და³⁶ მოხუცებულებასა³⁷ ამასცა იქმოდეს, რომელ ვერარაჲთ ვერ დაარწმუნა მამამან, რაჲთამცა სნეულთა პური და ღჳნოჲ აიღეს³⁸, არამედ ძმათა პურსა და, თუ ეცმარებინ³⁹, კრასოვულსა⁴⁰ მათსა კმა-

1 ითხოვოს D. 2 საკელაროსავე BCDEFGL, საკელაროსა H. 3 ~ იყო ესე D. 4 კელარისა BCDEFGHL. 5 დაემცნო BCDEFGHL. 6 სახმარისა G, საკმრის H. 7 პელოანთა B, DFGL, პელოსანთა EH. 8 განკუთილი C. 9 შინაქონი F. 10 არინ BD 11 მაგრაქამაშინ H. 12 ჩაფლანი H. 13 იყუნეს BD, იყუნეს FGHL. 14 ყოველნი — BCD FGHL. 15 ვ-რ D. 16 სასიკონი GL. 17 კარავანი DEGH. 18 გასარომელთა H. 19 მისცემდინ H. 20 ქუე A. 21 რომელნი BCDEFGHL. 22 საკმარად CH. 23 მოსენაეთადა D. 24 განეწესა GH. 25 იღეს BCDGH. 26 უკუე A. 27 მამანი სანატრელი არსენი — BCDEFGL. 28 ნინოწმინდელი CD. 29 იოვანე G. 30 ძე BCDEFGHL. 31 მარტოდ-მყოფი BCDEFGHL. 32 მადლით BD. 33 ანგელოსთა CDEFHL. 34 ცხოვრებითა GL. 35 სხუათ H. 36 და — BCDEFGHL. 37 მოხუცებულნი CEFGL. 38 აღიღეს BCDEFGHL. 39 ეცმარებინ G. 40 კრასეულსა BEFGL, კრასეულსა DH.



იყოფდეს. დაღაცათუ არა მცირედი შესაწირავი მიეცა მთაწმიდელსა¹ სადა, არამედ² არარას თავს-იდებდეს აღებად გარემე საჭიროსა მის და უნდოესა გორცთა საგმრისა³. და კჳალად ყოველთა⁴ აზნაურთა ჩუენთა დიდი სარწმუნოებაჲ აქუნდა მათისა ღირსებისა მიმართ და მრავალგზის ევლოგიასა წამოსცემდეს⁵ მათ წინაშე. ხოლო მათ ჳელად მიიღიან⁶ და ულოციან და, ვითა დაბეჭდული იყვის, ეგრეთვე მამასა თანა წარციან⁶. მრავალგზის ევედრებინ მამაჲ, რათა რაოდენიმე გლახაკთა მისცენ, გინა სადაცა ენებოს, ხოლო მათ ნეტართა ჰრქჳან⁷, ვითარმედ: „წმიდაო მამაო, ჩუენ სასულენი⁸ ვართ ეკლესიისანი და სასულეთაგან ღმერთი ესევითართა საქმეთა არა ეძიებს.“ და პურსა⁹, რომელ¹⁰ მონასტრით წაიღიან¹¹, არცა მისგან მისციან გლახაკთა, არამედ თჳჳან, ვითარმედ: „მონასტერი ჳრდის¹² გლახაკთა“. ხოლო უკუეთუ აქუნ¹³ ხილი, გინა მქალი. გინა სასუმელი¹⁴, ესევითარი [51] რამე მისციან გლახაკთა. უკუეთუ კჳლა¹⁵ პური დაჰმეტდის¹⁵, მეორისა¹⁶ მსგეფსისაჲ არღარა¹⁷ აღიღიან. და კჳალად ლიტონთა დღეთა თჳს-თჳს¹⁸ იღუწიდიან¹⁹ ვითარცა უზორციონი²⁰, ხოლო დღესასწაულთა და კჳრიობათა²¹ ერთგან აღასრულიან წესი ლოცვისაჲ და პირი ერთგან იჳსნიან.

და იყო ხილვაჲ ცხორებისა²² მათისაჲ ჳეწმარტად, ვითარცა²³ ანგელოსთა²³ ღმრთისათაჲ და სიტყუაჲ წესიერ და ტკბილ. და ესრეთ აღასრულეს ცხორებაჲ მათი, და სრულნი²⁴ ყოვლითა²⁵ სათნოებითა წინაშე ღმრთისა მიიცვალნეს და რხარებენ ყოველთა წმიდათა თანა და ჩუენთჳს ითხოვენ ღმრთისაგან²⁶ წყალობასა. და ჳეწმარტად წამა მათთჳს ღმერთ-შემოსილმან მამამან ჩუენმან ეფთჳ²⁷ მე²⁷, ვითარმედ: „უკუანაჲსკენელთა ამათ ჟამთა არღარა გამოჩინებად არიან ესევითარნი სრულნი²⁸ და მაღალნი სათნოებითა“, რამეთუ არარაჲ იყო სათნოებაჲ²⁹, რომელიმცა არა აქუნდა მათ სრულებით და მაღლად და უცთომელად. ხოლო განწმედილნი იგი და შრომითა განკაფულნი გუამნი მათნი [v] დაისხნეს საფლავსა³¹ შინა³⁰ წინაშე ტაძარსა წმიდისა სჳმეონ³¹ მოხუცებულისასა³², ერთსა შინა

¹ არამედ—H. ² სახმარისა G. ³ ყოველთა—G. ⁴ წარმოსცემდეს BCDEFHL, წარმოჰსცემდეს G. ⁵ მიიღიან მითუალიან G. ⁶ წარსციან BCD FGHL. ⁷ ჳჳჳან BCDEFHL, თჳჳან G, რჳჳან H. ⁸ სასულ-ლნი D. ⁹ პურსა H. ¹⁰ რომელსა H. ¹¹ წაიღებენ B, DFGL, წარიღებენ EH. ¹² ჳჳრდის BCFL. ¹³ აქუს CEGLH. ¹⁴ სასუმელი G. ¹⁵ დაჰმეტდის CEFL, დამეტდის D, დამეტდის GH. ¹⁶ მეორესა E. ¹⁷ არა BD. ¹⁸ თჳს-თჳსად BCDEFGLH. ¹⁹ იღუწიდიან DL, აღუწიდიან H. ²⁰ უზორციონი G. ²¹ კჳრიობათა BCDEFGLH. ²² ცხორებისა C. ²³ ანგელოსთა BCDEFHL. ²⁴ სრული D. ²⁵ ყოვლითაჲ EH. ²⁶ ღმრთისაგან—H. ²⁷ ეფთჳნი E ეფთჳნი H. ²⁸ სრულნი სულიერნი EH. ²⁹ რამეთუ არარაჲ იყო სათნოებაჲ — BCDEFGLH. ³⁰ საფლავთა ECDGL. ³¹ სიმეონ G. ³² მოხუცებულისა BD.

სამარხვოსა¹, მახლობელად თჳსთავე მათ მოღუაწებისა სენაკთა² მელ არიან კარავათა³.

XXI. მბრძოლი³ იგი წმიდათაჲ და მოშურნე კაცთა ცხორები-საჲ⁴ ბელიარ⁵, ხედვიდა რაჲ სულიერთა ამით წესთა, რომელ და-ესხნეს მამასა ჩუენსა ეფთჳემს⁶, და წარმატებასა ძმათასა და თარგ-მნასა წიგნთა საღმრთოთასა⁷, ფრიალ ელმოდა და განილეოდა შუ-რითა. და პოვა⁸ ვინმე საწყალობელი, სახითა მონაზონი, და⁹ აღ-ძრა იგი მოკლვად წმიდისა მის; რამეთუ გამოუჩნდა და ჰრქუა მას¹⁰ ვითარმედ: „უკუეთუ მოჰკლა¹¹ მბრძოლი ჩემი¹² ეფთჳემ¹³, ფრიალი¹⁴ კეთილი ვყო¹⁵ შენ თანა“¹⁶. ვინაჲცა შეიგზადა მახვლი¹⁰ და ენება მოკლვაჲ მისი, არამედ ცუდ ყო¹⁷ ღმერთმან განზრახვაჲ¹⁸ მისი.

რამეთუ¹⁹ დღესა ერთსა, აღვიდა რაჲ გოდლად და დაჰჳმა კარი მოწაფემან, და თჳთ შთავიდოდა თჳსსა სენაკსა. და ვითარცა მცირედ შთავლო კიბეთა გოდლისა[52]თა, შეემთხვა მას განცოფე-ბული იგი მონაზონი და ჰრქუა, ვითარმედ: „წინაშე მამისა აღვალ და მიჰამე“. ხოლო იგი ეტყოდა, ვითარმედ: „არა ჳერ-არს ესრეთ უჴამოდ²⁰ აღსლვაჲ²¹ მამისა“. და იგი ეტყოდა: „შეუძლებელ არს, ვითარმცა²² არა აღვედ²³!“ და ვითარ არა უტევეებდა აღსლვად სა-ნატრელი იგი მოწაფე მამისაჲ, მეყსეულად განცოფებულმან მან იჴადა²⁴ მახვლი იგი საემმაკოჲ და ესრეთ უწყალოდ დაჩხუება²⁵ სანატრელი იგი ძმაჲ და თჳთ ივლტოდა²⁶ წარსლვად, და ვითარ-იგი ივლტოდა²⁷, შეემთხვა მას სხუაჲცა მოწაფე მამისაჲ და იგიცა დაჩხუება მახვლითა.

ხოლო იქმნა რაჲ ჳმაჲ და ამბოხი, ცნა²⁸ ესე წმიდამან მამამან ჩუენმან და მეყსეულად შთავიდა და სრულ ყენა²⁹ იგინი³⁰ სქემითა და აზიარანა³¹ წმიდათა საიდუმლოთა, და ესრეთ, გვრგვნითა წამე-ბისაჲთა შემკულნი, მიიცვალნეს წინაშე ღმრთისა. ხოლო მედგარ-მან მან აღიარა მტერისამიერი³² [v] იგი³³ აღძრვაჲ თჳსი და, ღირ-სად უკეთურებისა თჳსისა, მწარედ წარჰჳნა³⁴ უბადრუკი იგი სული მისი.

¹ სამარხვოსა BCDEFGHL. ² კარავთა DEH. ³ მბრძოლი D. ⁴ ცხორები-სა CGL. ⁵ ბელიარ D. ⁶ ეფთჳემის C EGL. ვეთიმის H. ⁷ საღმრთოსა DL. ⁸ პოვა D. ⁹ და—BCDEFGHL. ¹⁰ რამეთუ გამოუჩნდა და ჰრქუა მას—H. ¹¹ მოკლა D] შენ მოკლა EH. ¹² ჩ—ნი D. ¹³ ეფთჳემი EGL, ვეთიმო H. ¹⁴ ფ—ლი] ვ—ლ FGL. ¹⁵ ყო D, ვყო G. ¹⁶ თანა] ზედა H. ¹⁷ ჰყო G. ¹⁸ განზრახვა C. ¹⁹ რამეთუ — BCDEF GHL. ²⁰ უჴამოდ E. ²¹ აღსლვად BCDGL. ²² ვ—რცა E. ²³ აღვიდა BCDEFGHL. ²⁴ იჴადა G. ²⁵ დაჩხუება CDE, დაჩხუება H. ²⁶ ივლტოდა იგი CFGH. ²⁷ ივლ-ტოდა + და BCDFGL. ²⁸ ცნა + რაჲ BCDEF GHL. ²⁹ ყენა DH, ჰყენა G. ³⁰ იგი BCDEFGHL. ³¹ აზიარა GL. ³² მტრისა-მიერი FG, მტრისა მიერი H. ³³ იგი—EH. ³⁴ წარჳნა CDEFHL.



კუალად სხუასა ჟამსა აღძრა ეშმაკმან მებოსტნე, მონასტრისა¹ და აზრახა² მასცა³ მოკლვად წმიდისაჲ მის. და მცხოვრებას⁴ ცხოვრო, მეყსულად უქმ იქმნა ზელი⁴ მისი და დაშთა⁵ ვითარცა შეშა განზელი⁶, ვიდრემდის აღიარა ყოველი და ლოცვითა მისითა მი-
5 ილო კურნებაჲ და აღიდებდა ღმერთსა.

ყოველთა მათ სათნოებათა თანა⁷ აქუნდა ესეცა დიდი სათნოებაჲ, რამეთუ თვნიერ განკითხვისა არარას იქმოდა ყოლადვე, რამეთუ იტყოდა, ვითარმელ: „მინდობაჲ თავისა თვისისაჲ და თვისს განზრახვასა⁸ შედგომაჲ წარმწყემდელო⁹ არს სულისაჲ, ხოლო გან-
10 კითხვაჲ წინამძღუარი არს ცხოვრებისაჲ¹⁰, ვითარცა თქუეს წმიდთა მამათა ჩუენთა“. და ესე წესი ვიდრე¹¹ აღსასრულადმდე¹² თვისად¹³ დაიძარხა¹⁴.

XXII. იყო წმიდაჲ¹⁵ მამაჲ ჩუენი ევთვი¹⁶ სახითა მყუდრო და¹⁷ გონებითა წრფელ და მდაბალ და სულითა განათლებულ და წმიდა
15 [53] და გუამითა ძლიერ¹⁵ საღმრთოთა შინა საქმეთა¹⁹ და მოღუაწებათა და ჰასაკითა წესიერ²⁰, და თვნიერ წამებითა წერილთაჲთა²¹ არარას დაამტკიცებნ თავით თვისით, გინა იტყუნ, და ეკლესიას²² დგომასა მცნე²³, რამეთუ დგან იგი თვნიერ კურთხისა და კედელსა²⁴ მიყრდნობისა ზელმოკლდობით ვითარცა სუეტი შეურყვევლი. და²⁵
20 პირი და თუალნი მისნი იყენიან²⁶ ქუეყანად მიმართ მხედველ. ხოლო სენაკსა შინა მოღუაწებათა მისთა აღრაცხვად²⁷ ვისმცა ძალ-ეღვა, რომელნი-იგი ღმერთმან²⁸ მხოლომან უწყისს!²⁹ რამეთუ ყოველნივე ფარულად აღესრულებოდეს მის მიერ. ხოლო არნ³⁰ სამოსლად მისა³¹ ძაძაჲ და ძაძისა მის³² ზედა ჯაჭვ მიძიმშ. და რომელიცა ვინ
25 სათნოებაჲ გამოიძიოს, მის თანა პოს მის მიერ³³ აღსრულებულად³⁴ კეთილად და შუენიერად. ხოლო სიწმიდე³⁵ და ქალწულებად შეუხებელი და უბიწოჲ დაემარხა, ვითარცა ანგელოზსა³⁶ ღმრთისასა და ცათა შინა მყოფსა. ხოლო თარგმანებაჲ წიგნთაჲ აქუნდა ნამეტნავად³⁷
30 [v] ყოველთა სათნოებათა და გვრგვანად და განმანათლებელად ნათესავისა ჩუენისა.

1 ~ ებოსტნე მონასტრისა აღძრა ეშმაკმან H. 2 აძრახა C. 3 ამასცა FL, ამასცა G. 4 ჯელი ჯელოვნება BCDEFGHL. 5 დაშთა G. 6 განზელი G. 7 თანა—H. 8 განძრახვასა C. 9 წარმწყემდელო C. 10 ცხოვრებისა EGL. 11 ვიდრე—BCDEFGHL. 12 აღსასრულადმდე BD. 13 თვისა BCDEFGHL, თვისა H. 14 დაიძარხეს BCDEFL, დაემარხა H. 15 წმიდაჲ უქუშ EH. 16 ევთვი BCDEFGHL, ევთვი H. 17 და—EH. 18 ძლიერ + და BCDEFGHL. 19 ~ საქმეთა შინა EH. 20 წესიერ ზომიერ EH. 21 ~ წერილთა წამებითა H. 22 ეკლესიასა D. 23 მცნე A. 24 კედელს BCFHL. 25 და—BCDEFGHL. 26 იყენიან BCDH. 27 აღრიცხვა BCEFL, აღრიცხუა DH, აღრიცხუ G. 28 ღმერთმან მან EH. 29 უწყის EH. 30 არინ BD, არნ EH. 31 მისსა BCDFGL. 32 ძაძისა მას H. 33 მის მიერ — EH. 34 აღსრულებად EHL. 35 სიწმინდე B. 36 ანგელოზსა G. 37 ნამეტავად H.

აღასრულნა¹ წმიდამან მამამან ჩუენმან ეფთჳმი² ათოთხმეტისა³ წლისა ჟამნი, შემდგომად მამისა თჳსისა აღსრულებისა, წინამძღურობასა⁴ შინა⁵ და მერმე ვედრებითა ზემო ესენებულთა⁶ მათ წმიდათა ბერთაათა — არსენი ეპისკოპოსისაათა⁷ და იოვანე გრძელის ძისაათა — იჳმნა წინამძღურობისაგან⁸. რამეთუ⁹ ხელვიდეს ღირსნი⁵ იგი ბერნი, რომელ მიზეზითა მრავალფერთა ზრუნვათათა და-ეხრწეოდა¹⁰ თარგმანებისაგან¹¹ წმიდათა წერილთათა¹², და ესრეთ მოიცალა და თჳსსა სენაკსა დაჯდა. და წინამძღურობაჲ¹³ ძმათაჲ¹⁴ შეჰვედრა¹⁵ გიორგის, რომლისათჳს ემცნო მამისა იოვანეს¹⁶, თჳსსა-ვე ნათესავსა. და თავადი წიგნთა საღმრთოთა¹⁷ თარგმანებასა შე-¹⁰ უღდა და ფრიადნი წიგნნი თარგმანნა¹⁸, რომელთაგანნი¹⁹ რაოდენ-ნიმე²⁰ ზემო გჳსენებიან.

XXIII. ხოლო აქუნდა ზრუნვაჲცა²¹ დიდისა ლავრისაჲ და, ვიდრემდის ერჩდეს, კეთილად [54] განაგებდა. ხოლო უკუანაჲსკენელ²² იწყეს თავველობად²³ და ამბოხებად და წინამძღუართა ზედაჲს ზე-¹⁵ და²⁴ ცვალებად²⁵ და უმეტეს და უმეტეს²⁶ აღორძნდებოდა ამბოხე-ბაჲ მათი, ვიდრემდის სამეფუფოდ²⁷ ადვიდეს და აუწყეს კოსტანტი²⁸ მეფესა შფოთისა მათისათჳს²⁹. ხოლო ცნა რაჲ მეფემან, ვითარმედ დიდი ეფთჳმი³⁰ არს განმგებელი მათი, აღუწოდა მას სამეფუფოდ³¹, რაათა²² ყოველი ჭეშმარიტი ისწაოს მისგან, რამეთუ დიდი სარწ-²⁰ მუნობაჲ და სიყუარული ჰქონდა³³ მისა³⁴ მიმართ ღირსებისა მი-სისათჳს.

და ვითარცა წარვიდოდა წინაშე მეფისა, შეკრიბნა ძმანი ყო-ველნი და ნუგეშინის-სცა³⁵ და ტაბლაჲ კეთილი განუმზადა და ლოცვასა დაევედრა³⁶. და მერმე წარვიდა სანატრელისა და²⁷ ქრის-ტეს ნების-მყოფელისა თეოფანე ზუცისა, რომლისა მიმართ დიდი სიყუარული აქუნდა მამისა ეფთჳმეს³⁸, რამეთუ სიყრმიტგან აქა აღ-

¹ აღასრულა H. ² ეფთჳმი H, ეფთჳმი BCDEFGH. ³ ათორმეტისა DEH, ათხუთმეტისა FGL. ⁴ წინამძღურობასა BCD. ⁵ შინა—EH. ⁶ ზემო ესენებისა D. ⁷ ეპისკოპოსისა B, ეპისკოპოსისა CDEGL, ეპისკოპოსისა F, ეპისკოპოსისა H. ⁸ წინამძღურობისაგან BCD. ⁹ რამეთუ ხოლო BCDEFGH. ¹⁰ დაეხრწეოდა D. ¹¹ თარგმანებისგან L. ¹² წერილთათა CDEFGH. ¹³ წინამძღურობაჲ C. ¹⁴ ძმანა EH. ¹⁵ შეევედრა B, შევედრა CDEH. ¹⁶ იოვანეს G. ¹⁷ საღმრთოთა L. ¹⁸ თარგმანა BCE FGHL, თარგმანა D. ¹⁹ რომელთაგანი D. ²⁰ რაოდენიმე EFL. ²¹ აქუნდაცა ზრუნ-ვა G. ²² უკანასკნელ CFGHL. ²³ თავხედობად G. ²⁴ ზედასა-ზედა D. ²⁵ ცვალებად EH. ²⁶ და უმეტეს—FGL. ²⁷ სამეფოდ BCDEFGH. ²⁸ კოსტანტინეს BCDEF HL, კო ტანტინე G. ²⁹ ~ შფოთისა მათისათჳს კოსტანტინე(ს) მეფესა CDEFGH. ³⁰ ეფთჳმი H. ³¹ სამეფოდ G. ³² რა~ რლ G, რლი FL. ³³ აქუნდა CDEFGHL. ³⁴ მისა G. ³⁵ ნუგეშინის-სცა CDEFGHL. ³⁶ ლოცვასა დაევედრა ლოცვასა და ვედრებასა BD, დიდად პატივ-სცა და იჳმნა მეფისაგან CDEFGHL. ³⁷ და — H, ~ და სანატრელისა E. ³⁸ ეფთჳმის CDEFGH, ეფთჳმის H.



ზრდილ იყო და ყოვლითა სათნოებითა განშუენებულ მყოფი¹ იგი მღვდელი¹ სათნო უფლისაჲ და სწავლული² ჯელოვნებით² მწერალი³ წიგნთა საღმრთოთაჲ⁴, რომლისათჳს წამებდა მამაჲ ეფთჳმე⁵, ვითარმედ: „უფროჲს⁶ ათას ხუთასისა დრაჳკინისა⁷ უწერიან⁸ წიგნნი მონასტრისანი⁹ შინა¹⁰ და გარე¹¹. და ვინაჲთ¹² არსენი და იოვანე შეისუენეს, მრავალგზის მას ჰკითხაენ სულიერად მამაჲ ჩუენი¹³. ამის უკუე¹⁴ ნეტარისა ბერისა წარვიდა და მოიკითხა იგი ტირილით და ლოცვასა დაევედრა¹⁵. ხოლო იგი მოეხზა და ცრემლით ჰრქუა, ვითარმედ: „ვამე უბადრუკსა, რამეთუ არღარა ოდეს გიხილო შენ ჰორციელად, ჰ წმიდაო მამაო!“ და თუთ მამაჲცა ეფთჳმე¹⁶ ეწამებოდა სიტყუათა მისთა, რომელი-იგი იქმნაჲცა და ადესრულა ორთავე წინაწარმეტყუელებაჲ¹⁷.

რამეთუ, ვითარცა ვთქუთ¹⁸, ადვიდა ღმერთშემოსილი მამაჲ ჩუენი ეფთჳმე¹⁹ სამეფუოდ²⁰, და ვითარცა ცნა მეფემან მისლვაჲ²¹ მისი, დიდითა ბატვიითა მოიკითხა იგი და გამოჰკითხა²² საქმე ლავრისაჲ. და ვიდრე დაურეგებადმდე²³ ყოვლისა საურავისა მრავალნი ჟამნი გარდაჰ²⁴ [55]დეს²⁴ და მოიწია დღესასწაული წმიდისა იოვანე ღმრთისმეტყუელისაჲ და, ვითარცა აქუნდა ჩუეულებაჲ, დიდებულად გარდაიგადა²⁵ და მრავალნი გლახაკნი იღუაჰნა და მონაზონთა მათ, რომელთა თანა იყო, კეთილად ნუგეშინის-სცა²⁶ და თუთ თავით თჳსით ჰმსახურა²⁷ და ყოვლითა კეთილითა ადაგნსა.

და ამისა შემდგომად თავადმან პირი იცნა²⁸ და მცირედ განისუენა შრომისაგან²⁹. და ვითარცა აღდგა³⁰, მოეხსენა³¹ ხატი წმიდისა იოვანე³² მახარებელისაჲ³³, რომელი მხატვრისადა მიეცა განსაგებულად, და უბრძანა მოწაფესა³⁴, რაჲთა წარვიდეს და უთხრას, ვითარ³⁵ ჯერ-არს³⁶ შეკაზმვაჲ³⁷ მისი. და მერმე ჰრქუა, ვითარმედ: „ვითარ-იგი გჳმს³⁸ ჩუენ, ³⁹ ნუუკუე⁴⁰ და ვერ გაავანო, შვილო! არამედ დამისხენ⁴¹ სახედარსა⁴² და მე თუთ წარვიდე“⁴³.

¹ მღვდელი H, მღვდელი L. ² ჯელოვნობით D. ³ მწერელი DH, მიწერილი FL. ⁴ სღათა D. ⁵ ეფთჳმი D, ეფთჳმი E, ეფთჳმი H. ⁶ უფრო H. ⁷ დრაჳკინისა FL, დრაჳკინისა H. ⁸ უწერია E, ეწერა H. ⁹ მონასტრისანი H. ¹⁰ შინათ BCDEFGHL. ¹¹ გარეთ BCDEFGHL. ¹² ვ-ნათან CEFGL. ¹³ ~ მამა ჩუენი სულიერად EH. ¹⁴ უკუე A. ¹⁵ ევედრა BCDEFGHL. ¹⁶ ეფთჳმი H. ¹⁷ წინაწარმეტყუელობა L. ¹⁸ ვთქუ BCD EFHL, ჰსთქუთ G. ¹⁹ ეფთჳმი E, ეფთჳმი H. ²⁰ სამეფოდ GL. ²¹ მოსლვა CEF HL. ²² განოცხა EH. ²³ დაურეგებადმდე A. ²⁴ გარდაჰდეს G. ²⁵ გარდაიგადა G. ²⁶ ნუგეშინის-სცა CEFGL. ²⁷ მსახურა FHL. ²⁸ იცნა G. ²⁹ შრომითაგან EGH. ³⁰ აღჰსდგა G. ³¹ მოეხსენა G. ³² იოვანე G. ³³ მახარებელისა D. ³⁴ მოწაფეთა EH. ³⁵ ვ-რ FGL. ³⁶ ვითარ ჯერ-არს — EH. ³⁷ შეკაზმა BCDEFGHL. ³⁸ გვიხსენ G. ³⁹ ჩუენ + და H. ⁴⁰ ნუუკუე A. ⁴¹ მისხენ EH. ⁴² სახედარსა G. ⁴³ წარვიდე A.

ხოლო იყო ჯორი იგი ახლად სყიდული და მანკიერი, და მათ არა იცოდეს სიმედგრე მისი და ჴნონანება¹. და ვითარ ხანი² რაოდენიმე³, პოვა ვინმე გლახაკი, რომელი ითხოვდა ქველის-საქ[ვ]მარსა⁴, და დადგა წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი, რაჲთამცა მისცა მას⁵ ქველის-საქმარი⁷. ხოლო იგი აღდგა⁸ შემოსილი ძონძებითა⁹ და მიჰმართა¹⁰ მიღებად¹¹ ქველის-საქმისა. ხოლო¹² ვითარცა დახედნა მანკიერმან მან საგედარმან¹³, მყის განჰკრთა¹⁴ და იყო სივლტოლად და აქა და იქი ეკუთებოდა, ვიდრემდის¹⁵ ფიცხლად მოწყულა წმიდაჲ იგი და სანატრელი მამაჲ ჩუენი. და ვითარცა გარდმოაგდო¹⁶, ფრიადი¹⁷ ერი შეკრბა მის ზედა, რამეთუ ყოველნი მეცნიერ¹⁸ იყვნეს¹⁶ და ყოველნი ტიროდეს და იგლოვდეს. და მერმე წარიდეს მონასტრად, სადა-იგი საენე ეყო¹⁹.

და ვითარ ესმა კოსტანტი²⁰ მეფესა, დიდად შეწუხნა და წარავლინა თჳსი ვინმე საკუთარი და მოიკითხა იგი. და ეგრეთვე მოქალაქეთა, დიდებულთა და მთავართა და²¹ პალატისათა დიდი სარ-¹⁵წმუნობეჲ და სიყუარული აქუნდა, და ყოველნი მოვიდოდეს და²² ცრემლითა²³ ილტობვოდეს²⁴ და²⁵ ამბორს-ჟყოფდეს და წარვიდოდეს.

ქარ[56]თველთათჳს კულა რაჲ ვინ თქუას²⁶ რამეთუ ყოლადვე განუშორებელ იყვნეს²⁷ ანგელოსთა²⁸ მობაძავსა მას გჳამსა²⁶ მისსა და ტყებითა ფრიალითა ეგლოვდეს²⁹ სიობლესა თჳსსა.

და ესრეთ ლოცვასა შინა და მადლობასა ღმრთისასა³⁰ გარდაიცვალა სამგზის სანატრელი იგი და ღმერთშემოსილი მამაჲ ჩუენი ეფთჳმე³¹ და ფრიადი³² მწუხარებაჲ მოიწია ჩუენ ზედა³³, რომელნი დავაკლდით ტკბილსა მას და საწადელსა მამასა ჩუენსა. ხო-²⁵ლო იგი წარვიდა წინაშე ღმრთისა³⁴ ნათელსა მას მიუაჩრდილებელსა, ყოველთა თანა წმიდათა, რომელნი საუკუნითგან სათნო-ეყვნეს³⁵ ღმერთსა, და მეოხ არს ცხორებასათჳს³⁶ სულთა ჩუენთაჲსა წინაშე სამებისა წმიდისა. ხოლო პატიოსანნი იგი ნაწილნი მისნი აღმოიყვანნეს³⁷ თჳსსავე მონასტერსა და დაისხნეს სამარხოსა ლუსკუმასა,³⁰

1 ჴნობეჲ G. 2 წარვლნეს EH. 3 ხანი გზანი H. 4 რავედენიმე H. 5 ქველის-საქმესა GHJ—E. 6 მას—BD. 7 და დადგა... ქველის საქმარი—CEFGHL. 8 აღდგა G. 9 ძუნძებითა E. 10 მიჰმართა EH. 11 მიღებად G. 12 ხოლო და EH. 13 სახედარმან G. 14 განკრთა DEGH. 15 ვლ BD. 16 გარდმოაგდო G. 17 ფლ D. 18 იყვნეს BDH. 19 იყო CEFGHL. 20 კოსტანტინე BCEFGHL, კოსტანტინეს D. 21 და—H. 22 და BCDEFGL. 23 ცრემლით EH. 24 ილტობვოდეს BCDEFHL, ივლტებოდეს G. 25 და—I.H 26 ~ რაჲ ვინ თქუას კულა CEFGHL. 27 იყვნეს CGHL. 28 ანგელოსთა BCDEFHL. 29 იგლოვდეს D. 30 ღრისა L. 31 ეფთჳნი CEFL, ევთიმი H. 32 ფლ H. 33 ჩუენ ზედა ჩუენდა H. 34 ღმრთისა ორჲ CEFGHL. 35 სათნო-ეყუნე B, სათნო-ეყუნეს CDH. 36 ცხორებისათჳს EL. 37 აღმოიყვანეს EL, აღმო-იყუანე H.



ტაძარსა შინა წმიდისა იოვანე¹ ნათლის მცემელისასა. და სარწმუნოებით მოუღდებინა², კურნებისა მადლთა აღმოჩენებ³ [v] უხუებით კანდიერებითა მისითა წინაშე ღმრთისა⁴.

აღესრულა სამგზის სანატრელი მამაჲ ჩუენი ევთჳმი⁵ თუესა⁶ მაისსა⁷ ათცამეტსა, ღღესა ორ⁸აბათსა, ინდიკტიონსა ათერთმეტსა, წელთა დასაბამითგან სოფლისაჲთ ექუს ათას ხუთას ოცდამეათექუსმეტსა⁹ წელსა⁹, საღიდებელად მამისა და ძისა და სულისა წმიდისა¹⁰, რომლისაჲ არს ღიდებაჲ და პატივი¹¹ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ¹²*.

10 XXIV. ხოლო ვინაჲთგან წმიდამან მამამან ჩუენმან ევთჳმი¹³ წინამძღურობაჲ მონასტრისაჲ დაუტევა და, ვითარცა ზემო¹⁴ ვთქუთ, გიორგი მამად¹⁵ დაადგინა, კინდა-და უმეტესნი ზემოცსენებულთა¹⁶ მათ წესთაგანნი¹⁷ შეცვალნა¹⁸ და თქსსა ნებასა და განზრახვასა¹⁹ შეუღდა და სხუათა რათმე²⁰ წესთა და კანონთა ენება დამტკიცებაჲ.

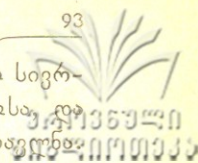
15 ხოლო დიდსა ევთჳმის²¹ დაღაცათუ უძნდა საქმე ესე, არამედ, ვინაჲთგან მშუკლობის-მოყუარე²² იყო და სავსე სიყუარულითა, ყოლადვე [57] არა²³ აცილა²⁴, არამედ თქსსა მსახურებასა განკრძალულ იყო და წიგნთა საღმრთოთა²⁵ თარგმანსა²⁶ შექცეულ. ხოლო იგი ჯორციელთა საქმეთა ზედა ფრთხილ იყო და მის უამისა წარ-

20 ჩინებულთა და მთავართა წინაშე სახელოვან, და მთაჲ ყოველი დიდად პატივს-სცემდა²⁷ და ეკრძალვოდა²⁸. და კუალად ბერძენნი²⁹ ფრიად რაჲმე შეიყუარნა³⁰ და განამრავლნა³¹ და სრულიად³² მათდა მიმართ მიდრკა³³, ხოლო ქართველნი, ვითარცა ნასხურნი რაჲმე და უნდონი, უგულუბელს-ყვნა³⁴ და შეამცირნა. რაჲმეთუ, ვითარცა

25 უწყით ყოველთა, ადრე შევირყევით და მიმოსულასა³⁵ მოსწრაფედ³⁶ შეუღდებით და ამით³⁷ მიზეზითა³⁸ ფრიად ვავნებთ თქსთაცა სულთა და ადგილსაცა. ხოლო იგი ვითარცა იყო ფრთხილი და მძიმე კაცი, მეტნი რაჲმე შეპოვნებანი და ლიქნანი ვერ შეეძლნეს³⁹, და

* აქ წყდება H ხელნაწერი.

1 იოანე E. 2 და — D. 3 მოუხდებინა G. 4 ღუთისა H. 5 ევთჳმი BCDEF GL, ევთჳმი H. 6 თუესა—H. 7 მაისი EH. 8 ოცდამეათექუსმეტსა F. 9 წელსა—H. 10 ~ წმიდისა სულისა DH. 11 პატივი + და თუნისცემა H. 12 აწ და მარადის... ამინ] აწ და მ... E. 13 ევთჳმი BCDFHL, ევთჳმი EG. 14 ~ ზემო ვითარცა FGL. 15 მამათ E. 16 ზემოხსენებულთა G. 17 წესთაგანი CD, წესთაგან E. 18 შესცვალნა D, შეპ. ცვალნა G. 19 განძრახვასა C. 20 რაჲმე BCDE. 21 ევთჳმის BCDEFGL. 22 მოყუარე A. 23 არაჲ A. 24 იცილა F] იხილა L. 25 საღმრთოთა D, საღმრთოთა L. 26 თარგმანსა EG. 27 პატივს-სცემდა G. 28 ეკრძალვოდა BCDEFGL. 29 ბრძენნი FL. 30 შეიყუარა G. 31 განამრავლა D. 32 სრლ კდ CEFGL. 33 მიდრკია D. 34 უგულუბელს-ყუნა BD, უგულუბელს-ჰყუნა G. 35 მიმოსლვასა BCDEFGL. 36 ადრე მოსწრაფედ BCDEFGL. 37 ამის E. 38 მიზეზითა + არა BCDEFGL. 39 შეეძლნეს G.



კულად, ვინაჲთგან იხილა, რომელ ფრიადი ერი საჯმარ¹ იყო სიერ-
ცისათჳს მონასტრისა და სი[*v*]მრავლისათჳს სამსახურებელთაჲსა, და
ჩუენ არა დავდგებოდეთ, ბერძენთა მიეჳცა და იგინი განამრავლეს²
გარნა, ვინაჲთგან ჳემმარიტისა ჳერ-არს თქუმაჲ³, უჳუეთუ³ მოვი-
დის ვინმე⁴ ქართველი, რომელსა კრებულსა შინა შეეძღოს მსახუ- 5
რებაჲ, რაჲცა ეგმარებინ⁵, ყოვლითავე ფერთა აღაშენის, ხოლო
უჳუეთუ კრებულსა შინა არა ენების⁶ ყოფაჲ⁷, სადაცა სოხასტერთა⁸
მონასტრისათა ენების დაჯდომაჲ, პურსა არაგის უყენებ ქართველსა;
ესე კულა ვითა⁹ შავი გრიგოლ¹⁰ იყო და ზაქარია მირდატის¹¹-ძე¹²
და არსენი და სხუანი ესევეთარნი კაცნი, დიდითა პატივითა¹³ პა- 10
ტივ-სცემნ¹⁴ და მოწლედ მოიკითხავნ და, ვითარცა ჳნებავენ, აღა-
შენებნ.

და ამას ესევეთარსა საქმესა შინა¹⁵ გარდაჳდეს¹⁶ ჳამნი რავ-
დენნიმე¹⁷. და ამისა შემდგომად, ჳამთა რომანოზ მეფისათა, დიდად
წარჩინებულ იქმნა გიორგი¹⁸ წინაშე რომანოზ მეფისა და დიდად 15
სა[*58*]კუთარ და პატივცემულ. და მერმე — თუ ვითარ იქმნა,
ღმერთმან უწყის — განდგომილებაჲ და ორგულებაჲ დასწამეს დიო-
გენისა ვისთჳსმე, რომლისათჳს თქუეს, თუ მისი¹⁹ უნდაო მეფობაჲ
გიორგის, და ამის მიზეზისათჳს ექსორია-იქმნა გიორგი მონოვატს²⁰
და მუნ აღესრულა ექსორიობასა შინა. და მონასტერი და ჩუენ ყო- 20
ველნი²¹, რომელნი²² დაშთომილ ვიყვენით²³ მას ჳამსა, დიდსა ღელ-
ვასა და მიმოტაცებაჲ²⁴ შთავცვენით²⁴, რამეთუ სამეზის დაიტყუენა
მონასტერი და, რაჲცა²⁵ დრისტი ტურფაჲ იყო მამათა ჩუენთა მო-
გებული, ყოველი ია²⁶არ-იქმნა, და ეგრეთვე განძი და კუმაში.

XXV. და ვინაჲთგან ბერძენთა ესევეთარი ჳამი პოვეს²⁶, გელ- 25
ყვეს²⁷ ყოვლითა ღონის-ძიებითა, რაჲთამცა ქართველნი ამის მო-
ნასტრისაგან აღმოჳფხურნეს²⁸. და ამის პირისათჳს დიდი²⁹ მოსწრა-
ფებაჲ აჩუენეს და მთაჲ³⁰ ყოველი თანა-შეიწიეს³¹ და საბერძენთისა
დიდებულნი და პალატი[*v*]სა წარჩინებულნი ყოველნი მიდრიკენს³²
და მრავალი³³ შრომაჲ და ჳირი³⁴ და რუდუნებაჲ ჩუენ ზედა მოა- 30

1 სახმარ G. 2 თქმა BDEFGL. 3 უჳეთუ CDEGL. 4 ~ ვინმე მოვიდის
CEFG L + ვინმე D. 5 მეგმარებინ E, ეხმარებინ G. 6 ენებოს BCDEFGL. 7 ყო-
ფაჲ ყოველთა BCDEFGL. 8 სოხასტრთა BCDEFGL. 9 ვითა — E. 10 გრიგოლი
F] გრძელი L. 11 მრდატის DE, მარდატის FL. 12 ძე BCDEFGL. 13 პატივი-
თა — BD. 14 პატივ-სცემენ BDEFGL. 15 შინა] ზედა E. 16 გარდაჳდეს BCFL,
გარდახდეს G. 17 რაოდენნიმე BCDFGL, რაოდენნიმე E. 18 გიორგი იგი BCDEF
GL. 19 მისი] მისა BCDEFGL. 20 მონავატს DE. 21 ყოველი D. 22 რომელნი — G.
23 ვიყუენით BDG. 24 შთავცვენით CG, შთავცვენით D, შთავცვენით E. 25 რაც D.
26 ჳოვეს G. 27 გელ-სუტს BDG. 28 აღმოფხურნეს BCDEFGL. 29 დიდი BCDFL.
30 და მთაჲ — D. 31 თანა-შეიწიეს] შეიწიეს CEFGL. 32 მიდრიკენს E. 33 მრავალ-
ნი D. 34 ~ ჳირი და შრომა E.

წიეს. და, რაჲთა მოკლედ ვთქუა, რამეთუ, არა თუმცა უფალი შეწულ¹ იყო ჩუენდა² და მეოხებაჲ წმიდისა ღმრთის-მშობელისაჲ და მათ წმიდათა მამათა ჩუენთა მადლი და ღოცვაჲ, დღეს არცა ერთი ქართველი არა იპოების³ ესევეითარსა ამას ვრცელსა და დიდებულსა ლავრასა შინა, რომელი-ესე ფრიადითა წარსაგებელითა და მრავლითა ოფლითა მათ წმიდათა მამათა ჩუენთაჲთა ჩუენ ქართველთათჳს აღშენებულ იყო და აღმართებულ⁴.

და ამის პირისათჳს, რაჲთა ესევეითარი ესე ბოროტი, რომელი მოაწიეს ჩუენ ზედა ბერძენთა, არა დავიწყებულ იქმნას, და კუალად შემდგომად ჩუენსა მომავალნი ესევეითარსავე ჰირსა შთაცუვენ⁵, — ამისთჳს ზოგადითა განზრახვითა ყოველნი ძმანი ერთად შეკვრებით⁶ და ერთითა განზრახვითა⁷ ესე ქუმოწერილი მოსა[59]-ტსენებელი⁸ დავწერეთ⁹ ამიოპირითა¹⁰ და სახითა¹¹ ჟამთა სუმეონ¹² მამისათა და ესრეთ ვიტყვთ:

15 „ვინაჲთგან მადლითა და წყალობითა ღმრთისაჲთა აღიძრნეს წმიდანი მამანი ჩუენნი¹³ იოვანე და იოვანე¹⁴ და ეფთჳმი¹⁵ და ამას წმიდასა მთასა მოიწინეს¹⁶ ნავთ-საყუდელად სულთა მრავალთა და განმამრავლებელად ნათესავისა ჩუენისა და¹⁷ დიდითა ღუაწლითა და ფრიადითა წარსაგებელითა აღაშენეს დიდებული ესე ლავრაჲ სა-
20 მკვდრებელად ქართველთა და მერმე ღმრთის-მსახურთა ბერძენთა მეფეთა¹⁸ მსახურებითა და მომადლებითა, ჟამთა განდგომილისა სკლიაროსისათა¹⁹, განავრცეს და განამდიდრეს²⁰ და მოუგნეს²¹ დაბანი და მონასტერნი და ოქრობეჳედნი, ვითარცა ზემოწერილ არს, და კეთილითა აღსასრულითა დაიძინეს და წარვიდეს ცხოვრ-
25 ბად²² საუკუნოდ.

„და მკვლრად და განმგებელად დაუტევეს ნეტარი ეფთჳმი²³, რომელმან ყოვლითა [v] წესითა კეთილითა განაშუენა წმიდაჲ ესე ადგილი და თარგმანებითა წმიდათა წერილთაჲთა განანათლა და შეამკო ნათესავი და ენაჲ ჩუენი და ჟამთა მრავალთა კეთილად
30 დამწყსო სამწყსოჲ ესე მისდა რწმუნებული და, ვინაჲთგან სიშორე²⁴ ქუეყანისა²⁵ ჩუენისაჲ დიდ იყო²⁶, და სივრცე ადგილისა ამის დიდებულისაჲ ფრიად იყო, შემწედ და მსახურად შეიწყნარნა ბერძენნი

1 შეწვენ^ლ E. 2 ჩუენდა—BCDEFGL. 3 იპოების CEFGL. 4 ამართებულ E. 5 შთაცვენ CDFGL. 6 შეკვრით BCDEFGL. 7 განძრახვითა C. 8 მოკლენებულ D, მოსახსენებელი G. 9 დავწერეთ E. 10 პირით D. 11 სახითა სახელითა BCDEFGL. 12 სიმეონ G. 13 ჩნი D. 14 იოანე და იოანე GL. 15 ეფთჳმი BCDEGH, ეფთჳმე FL. 16 მოიწინეს BCDFGL. 17 და—BCDEFGL. 18 მეფეთა მოწაფეთა L. 19 სკლიაროსისათა L. 20 განამდიდრესი განადიდეს BCDEFGL. 21 მოუგნეს BFL. 22 ცხოვრებად GL. 23 ეფთჳმი BCEFGHL, ეფთჳმე D. 24 სიშორე BCDEFGL. 25 ქუეყანისა G. 26 დიდი BCDFGL.

უმანკობით და სიწრფეობით და ესრეთ განმრავლდა ნათესავი ბერძენთა ლავრასა ამას; და შემდგომად მცირედისა ჟამისა, ¹წინამძღურობისაგან¹ და თვისი ნათესავი გიორგი მამად დაადგინა და თავადი მყუდროებით ცხოვნდებოდა², რომლისა-იგი სათნობათა³ სახელი და ღირსებაჲ ყოველსა საქართველოსა განეფინა და⁴ ⁵ არა ხოლო საქართველოსა⁵ ოდენ, არამედ საბერძენთსაცა; და ამის მიზეზისათჳს მრავალნი [60] ღირსნი და წმიდანი კაცნი⁶ მოვიდოდეს⁷ მისა⁸ და განათლდებოდეს ხილვითა მისითა, ვითარცა სახედ: იოვანე გრძელის-ძე⁹ და არსენი ეპისკოპოსი¹⁰ ნინოწმინდელი¹¹ და ღირსი იოვანე ხახულელი და ოქროპირი და სხუანი მობაძენი მათ-¹² ¹³ნი და მერმე ნეტარი ბერი გრიგოლ¹², ახალი აბრაჰამი¹³ სტუმრის-მოყუარე¹⁴, და ზაქარია მირდატის ძე⁹ და არსენი და სხუანი მო-¹⁵ ¹⁶ბაძენი მათნი, რომელნი-იგი ვითარცა მამამან სახიერმან შეიტკბნის და ყოვლითა განსუენებითა განუსუენის;¹⁵ და ესრეთ სათნოდ¹⁶ ღმრთისა¹⁷ მოქალაქობასა შინა უფლისა მიმართ მიიცვალა, ვითარ-¹⁸ ¹⁹ცა ზემო მოვიკსენეთ¹⁸, და ძმანი ქართველნი მამასა გიორგის და მამასა გრიგოლს¹⁹ შეჰვედრნა²⁰.

„და არა²¹ მრავლისა²² ჟამისა შემდგომად მამად გიორგი²³ დავიწყებად მოვიდა, და არცა ერთი რაჲ ზრუნვაჲ აქუნდა ქართველთა აღორძინებისაჲ, არამედ სრულიად ბერძენთა მიექცა და ივინი ²⁴[v] განამრავლნა, და შემდგომად რაოდენისამე ჟამისა მიიცვალა ექსორიობასა შინა, ვითარცა ზემო მოვიკსენეთ²⁴. და მიერთვან წმიდაჲ ბერი გრიგოლ იყო ნავთ-საყუდელ ქართველთა²⁵ ნათესავისა²⁶ და ნუგეშინის-მცემელ²⁷.

„ხოლო ვითარცა მამად²⁸ გიორგი²⁹ ექსორიობასა შინა მიიცვა-³⁰ ³¹ლა და ჩუენ ფრიად შემცირებულ ვიყვენით³⁰, ჟამი პოვეს³¹ ბერძენთა, და ვითარცა ცეცხლნი³² აღეგზნნეს³³ ჩუენ ზედა და სრულიად აღმოფხურაჲ ჩუენი ენება და დაპყრობაჲ სამკვდრებელისა ჩუენისაჲ. და უმძიმესი ესე იყო, რამეთუ, რომელსა-იგი მაშინ წინამძღურობაჲ³⁴ ეპყრა, იგი იყო შემწე მათდა, გიორგი³⁵ უკეთური, ³⁶30

¹ წინამძღურობისაგან CD. ² ცხონდებოდა BCDEFGL. ³ სათნობაჲ E. ⁴ და—BCDEFGL. ⁵ საქართველოსა + განეფინა D. ⁶ კაცნი—E. ⁷ მოვიდეს BCD EFGL. ⁸ მისსა D. ⁹ ძე BCDEFGL. ¹⁰ ეპისკოპოზი DEFGL. ¹¹ ნინოწმინდელი C. ¹² გრიგოლი BCDEFGL. ¹³ აბრაჰამი CEF, აბრაამი L. ¹⁴ სტუმრის-მოყუარე BCDEFGL. ¹⁵ განუსუენა E, განუსუენის CL. ¹⁶ სათნო D. ¹⁷ ღმრთისად G. ¹⁸ მოვიკსენეთ B, მოვავსენეთ E, მოვიხსენეთ G. ¹⁹ გრიგოლის E. ²⁰ შევედრნა BDEG, შეჰვედრა FL. ²¹ არ L. ²² მრავლის G. ²³ გიორგი იგი E. ²⁴ მოვიკსენით C, მოვიხსენეთ G. ²⁵ ქართველთა—BCDEFGL. ²⁶ ნათესავისა + ჩუენისა D. ²⁷ ნუგეშის-მცემელ L. ²⁸ მამად—BCDEFGL. ²⁹ გიორგი იგი L. ³⁰ ვიყუენით DG. ³¹ პოვეს BD. ³² ცეცხლი CEFGL. ³³ აღეგზნნეს BDEFGL. ³⁴ წინამძღურობა L. ³⁵ გორგ ABCDEFGL.



- არაფთ უმოლხინეს¹ პირველისა მის გიორგისი², რომელი წინააღმდეგობდა დიდსა ათანასის, დაღაცათუ უკუნადასკნელ³ შეინახა. და ამის მიზეზისათჳს დიდსა ჰირსა შინა⁴ ვიყვენით⁵ და საძულელ და საძულელ⁶ მათდა. და⁷ თვითოეულად⁸ არცა თუ შესაძლებელ არს
- 5 ყოვლისავე წარმოთქმამა⁹, რაჲ[61]დენნი¹⁰ გინებანი, რაჲდენნი¹¹ შეურაცხებანი და ყუედრებანი მოიწოდეს მათ მიერ ჩუენ ზედა¹² დღითი-დღე¹³; და ცემითა და გუემითა და მწვალებელად ხალითა¹⁴ შეიწრებულნი დიდსა ურვასა შინა ვიყვენით⁵. და ესეცა ენება¹⁵, რაათამცა სახელიცა მაშენებელთაჲ აღმოპოცეს¹⁶.
- 10 „ამას ყოველსა რაჲ ხედვიდა ნეტარი მამა¹⁷ გრიგოლი, ელ-
მოდა გული მისი და შეიწუებოდა წყალობითა ჩუენითა და მარ-
დის ცრემლით ვეედრებინ ღმერთსა, რაჲთა უმჯობესი ჩუენი გან-
გულოს. და ესრეთ რაჲ ეურვოდა, მისცა ღმერთმან კაცი ორთავე
მარჯულ და სავსე გონიერებითა, — ნეტარი არსენი, რომელმან-იგი
- 15 არა შეიწყალა¹⁸ თავი თჳსი, არამედ ყოველივე მოსწრაფებაჲ აჩუენა
დამტკიცებისა ჩუენისათჳს, სხუათა რაჲდენთამე ქრისტეს მოყუარე-
თა ძმათა თანა, რომელთა-იგი საუკუნომცა არს¹⁹ სასწენებელი²⁰ და
კურთხევაჲ მათი. რამეთუ არცა თუ ეგების, რაჲდენნი²¹ ღუაწლნი
[v] მოითმინეს, ყოველთავე თითოეულად²² აღრიცხუვაჲ²³: მიმო-
- 20 სლვაჲ ჩუენი ზღვთ და ჳმელით და აფხაზეთს და ქართლს სავედ-
რებელთა წიგნთათჳს ბერძენთა მეფეთა წინაშე, და რაჲდენგზის²⁴
მოვიდით წიგნი თვთმპყრობელთაჲ და ჩამოვიდით²⁵, და კუალად
გინებითა და შეურაცხებითა წარგუდევნიან²⁶ უსაგზლონი და უბა-
მურნი²⁷ უამსა²⁸ დელვათა-ტეხისა²⁹ და³⁰ ზამთრისასა³¹. და ესრეთ
- 25 ანუ თხოვით აღვიდით კუალად სამეუფოდ³² ანუ ღმრთის-მოყუარეთა
კაცთა წყალობითა და კუალად შევესტიროდით და ვესამართლებო-
დით მეფეთა. და კუალად მუნ აღგვდგინის³³ ღმერთმან მოურნენი
და გუზრდიდიან³⁴ ვითარ-იგი ქრისტეს-მოყუარენი ძმანი—ჩორჩანე-
ლი და ფარსმან, რომელთა-იგი დიდად აღგვპყრეს პელი წყალობი-

1 უმოლხინეს BCDEEGL. 2 გიორგისა E. 3 უკუნასკნელ FGL. 4 ~ შინა ჰირსა BCDEFGL. 5 ვიყვენით BDG. 6 საძულელ FG. 7 და — BCDEFGL. 8 თითოეულად B, თითოეულად CDEFGL. 9 წარმოთქმა BCDEFGL. 10 რაოდენნი BCDEFGL. 11 რაოდენნი BCEFGL, რაოდენი D. 12 ჩუენ ზედა ჩუენდა CEFGL. 13 დღითი-დღე A. 14 ხლითა BEFGL. 15 ენებათ D. 16 აღმოპოცეს DG, აღმოპოცოს E. 17 მამაჲ + ჩუენი C. 18 შეიწყნარა E. 19 არს — E. 20 სასწენებელი G. 21 რაოდენნი BCDEFGL. 22 თვითოეულად FGL. 23 აღრიცხუვაჲ BCDEFGL. 24 რაოდენ-გზის BCDEFGL. 25 ჩამოვიდით ABCDEFGL. 26 წარგვდევნიან C, წარგვდევნიან BDEFGL. 27 უბამურნი G. 28 უამსა BCDEFGL. 29 დელვა-ტეხისა BCDEFGL. 30 და — E. 31 ზამთრისათა BCDEFGL. 32 სამეუფოდ D. 33 აღგვდგინის CFGL. 34 გუზრდიან G.

საჲ, — ათას წილად მიაგენ¹ უფალმან! და ამით რაჲ ჳირთა შინა ვიყვენით² [62] არამცირდენი განსაცდელნი მოიწეოდეს დღითა³ დღითა ჳედა და უფროსად³ ნეტარსა არსენის, რამეთუ იგუენა⁴, და მრავალი შრომა დაითმინა და საპყრობილედ შეწყუდევად და კიციხვად და ბასრობად, და ეგრეთვე ძმათა ყოველთა. ხოლო წმი-⁵ დაჲ ბერი გრიგოლ ნუგეშინის-გუცემნ და განგუამწნობნ⁴, რაჲთა არა სულმოკლე⁵ ვიქმნეთ⁶.

„ესე ყოველი რაჲ იხილა ღმერთმან ყოლად ძლიერმან, სახიერებითა თჳსითა ლმობიერ ყო გული მიქაელ ქრისტეს⁷-მოყუარისა⁸ მეფისაჲ და წყალობად ჩუენდა მოაქცია და შემდგომად დიდთა¹⁰ ბჳობათა და გამოძიებათა ღირსი მამაჲ ჩუენი გრიგოლი წყალობით⁹ მოიკითხა და ნებითა ღმრთისაჲთა კუალად დაგჳმკვდრა ადგილი ჩუენი და საყოფელი წინაძღომითა და მოღუაწებითა გრიგოლისითა და არსენისითა და ყოველთა ძმათა¹⁰ ჩუენთაჲთა, რომელთა- [v] იგი იღუაწეს ვიდრე სისხლთა დათხევადმდე¹¹. და ჩუენ¹² შემო-¹⁵ ვკერბით¹³ და მადლი მივეცით ღმერთსა და მრავალთა მათ ჳირთაგან განვისუენეთ.

„და გარდაჳდეს¹⁴ რაოდენნიმე¹⁵ ჟამნი და მიხაელ¹⁶ მეფე¹⁷ თესალონიკეს ჩამოვიდა¹⁸. კუალად აღეტყინნეს ჩუენ ჳედა ბერძენნი, და მთაჲ ყოველი აღძრეს და დიდებულნი ყოველნი განდრიკნეს და²⁰ ენება¹⁹, რაჲთამცა პირველი იგი²⁰ ბჳობაჲ და ღმრთისამიერი ჩუენ ჳედა წყალობაჲ ცუდმცა ყვეს²¹ და ამაო. არამედ განაცრუვა²² ღმერთმან ჳრახვაჲ მათი და ამაო ყო აღძრვაჲ მათი²³, რამეთუ კუალადცა ჳელი წყალობისაჲ აღგჳპყრა ღმერთმან²⁴ და არა განგუთხინა²⁵ წმიდამან ღმრთის-მშობელმან ტაძრისაგან თჳსისა, რომლი-²⁵ სა²⁶-იგი ჳელ-ყვეს²⁷ ყოვლითავე ღონის-ძიებითა, რაჲთამცა, ეინაჲთგან მონასტერი ვერ წავგლეს²⁸, ბარემცა დიდი ეკლესიაჲ რაჲთ მიგვლეს. რეცა სამართალიცა შესწევდა, რამეთუ²⁹, ვი[63]ნაჲთგან აღმწენებულ იყო, მათ ჳქონებოდა იგი²⁰ ეკლესიაჲ, და, ვითარცა³¹ ჳხედავთ³², უაღრეს ქებისა აღმატებულ არს ჳაეროვნებაჲ³³ და შუე-³⁰

1 მიაგოს BCDEFGL. 2 ვიყუენით BDG. 3 უფროს-ღა E. 4 განგუამწნობნ G. 5 სულმოკლე A. 6 ვიქმნეთ DEG. 7 ქრისტეს-] ლთის-E. 8 ~ მეფისა მიქაელ ქრისტეს მოყუარისა C. 9 წყალობად E. 10 ძმათა] მამათა E. 11 დათხევადმდე D. 12 ჩუენ — BCDEFGL. 13 შემოვკერბით BCEFL, შემოვკერბით G. 14 გარდაჳდეს C, გარდალეს G. 15 რაოდენნიმე D. 16 მიხაელ FL. 17 მეფე BCDEFGL. 18 შთამოვიდა CEFG, შთავიდა L] + და DG. 19 ენებათ DG]—E. 20 იგი—BCDEFGL. 21 ყუეს BD, ჳყუეს G. 22 განაცრუა BDEFG, განაცრუენა C. 23 და ამაო ყო აღძრვაჲ მათი—CDEFGL. 24 ~ ღმერთმან აღგჳპყრა ჳელი წყალობისა BCDEFGL. 25 განგუთხინა DEFGL. 26 რომლისაგან D. 27 ჳელ-ყუეს BD, ჳელ-ჳყუეს G. 28 წარ-გვლეს BCDFGL. 29 რქრრ BCDEFGL. 30 იგი] დიდი E. 31 ვითარ E. 32 ხე-დავთ DFL. 33 ჳეროვნებაჲ BCD.



ნიერება¹ მისი, რომელ ამას მთასა შინა, დაღაცათუ ფრთხილად
 მონასტერნი, გარნა მსგავსი მისი არა იბოების², და არა
 სა, არამედ სხუათაცა მრავალთა ადგილთა. გარნა ესრეთცა ურგებ
 იქმნა გელ-ყოფა მათი, რამეთუ წმიდამან ღმრთის-მშობელმან ჩუ-
 5 ენ გლახაკთა გვბოძა დიდებული იგი დიდებისა თვისისა ტაძარი, და
 ყოლადვე³ გვლუწის და გუფარავს უღირსთა ამათ და უტახთა მადი-
 დებელთა⁴ და სამწყსოთა თვისთა. და, ვითარცა ვთქუთ⁵, რაჟამს
 ესრეთ მიძიედ ბრძოლა გვყვეს⁶, დაჯდა კუალად ქრისტეს-მო-
 ყუარ⁷ მიხაელ⁸ მეფე⁹ და ფრიადითა გამოძიებითა განბჭო¹⁰ და
 10 ეკლესიაჲ და მონასტერი ყოვლითურთ მონაგებით და სიმდიდრით
 ჩუენ გვბოძა და ფრიადი წყალობაჲ და სი[ვ]ტებობაჲ მოგუფი-
 ნა, — მიაგენ ქრისტემან ათას წილად¹¹ სულსა მისსა!

„მამაჲ გრიგოლ პირველ ამის მეორისა ბჭობისა მიცვალებულ
 იყო. ხოლო არსენი შემდგომად¹² ამის მეორისა ბჭობისა¹³ მიიცვა-
 15 ლა. და ესე მრავლისაგან მცირედი მოგვსენება.

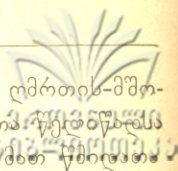
„და ვინაჲთგან ესე ყოველი და ამისა¹⁴ უმრავლესი მოიწია
 ჩუენ ზედა და მრავალნი ძმათა ჩუენთაგანნიცა¹⁵ გარდაიქცეს¹⁶ და
 მიექცეს ჩუენთა წინააღმდეგობთა, და ამის ყოვლისაგან შეგუეშინა
 და მოსაგსენებელი¹⁷ ესე აღვწერეთ¹⁸ და დავღვეით¹⁹ შემდგომად
 20 ჩუენსა მომავალთა ნათესავთათჳს, რაჲთა არა დავიწყებულ იქმნას²⁰
 და გარეწარ ესევეითარი ესე მრავალფერი ლელვაჲ. და ერთითა ერ-
 თობითა ამას ვიტყუთ, ვითარცა ერთისა²¹ პირითა ყოველთა ქართ-
 ველთა თანა, რომელნი სადაცა არიან აღმოსავალისათა²² და შავი-
 სა²³ მთისათა და იერუსალჴმისათა²⁴ და [64] სადაცა არიან ძმანი
 25 ჩუენნი: უკუეთუ ვინმე გამოჩნდეს ნათესავისა ჩუენისაგან კაცი, —
 გინა მამასახლისი, გინა იკონომოსი, გინა სხუაჲ ვინ, — და რაჲთა-
 ცა²⁵ ღონითა ანუ მანქანებითა ანუ საფასისა²⁶ სიხარბითა ანუ სი-
 ყუარულითა ბერძენთაჲთა ანუ კაცისა ვისმე შებოვნებითა ანუ
 სხუთა²⁷ რაჲთმე²⁸ ზაკუეთითა²⁹ ეორგულოს ამას წმიდასა ადგილსა, გინა
 30 განსცეს³⁰ მიწაჲ მთასა გინა გარე, ანუ ქართველთა შინა-განმცემელ³¹

¹ და შეუნიერებაჲ — BCDEFGL. ² იბოების C. ³ ყოვლადღ³ G. ⁴ მადი-
 დებელთა] მდაბალთა CEFGL. ⁵ ვთქუ BCDEFGL, ვსთქუ G. ⁶ გვლუწს BDG. ⁷ მო-
 ყუარე BCDEFGL. ⁸ მიხაელ E. ⁹ მეფე BCDEFGL. ¹⁰ განბჭო GL. ¹¹ წილ E.
¹² ~ შემდგომად არსენი BCDE, შემდგომად ხოლო არსენი FGL. ¹³ ბჭობისა
 BEF. ¹⁴ ამისგან BCDEFGL. ¹⁵ ჩუენთაგანნი BCEFGL, ჩუენთაგანი D. ¹⁶ გარ-
 დაიქცეს BCDEFGL. ¹⁷ მოსაგსენებელი G. ¹⁸ აღვწერეთ G. ¹⁹ დავსღვეით G.
²⁰ იქმნე B, იქმნეს CDEFGL. ²¹ ერთითა CEFGL. ²² აღმოსავლეთისათა C, აღ-
 მოსავლისათა L. ²³ შავის L. ²⁴ იერუსალჴმისათა A. ²⁵ რაჲცა G, რაჲცა L. ²⁶ საფასის
 BCDEFGL. ²⁷ სხუთა C. ²⁸ რაჲთმე BCDEF, რაჲმე G, რაჲმე L. ²⁹ ზაკუთა BCD
 EF. ³⁰ გასცეს DFGL. ³¹ შინა-განმცემელ] განმცემელ C.

ეჳმნეს, და ასწყუდნეს¹ და ესე ადგილი ქართველთა თავისა რამეს² საქმითა გამოუგდოს და იგინი გაასხნეს³ და ჩუენი საჯსენებელი⁴ ამოსწყუდოს, ყოველთა წმიდათა ჳუართთა და მადლითა⁵ კრულმცა არს და წყუულ და შეჩუენებულ და განკუეთილ წესისავან ქრისტე-ანეთაჲსა და მათ თანამცა შერა[ვ]ცილ არს, რომელნი-იგი⁶ შინა-⁵ განმცემელ ეჳმნეს⁷ უფალსა ჩუენსა იესუ ქრისტესა, და ა-მცა-გო-ცილ⁸ არს იგი⁹ ნაწილისავან ქრისტეანეთაჲსა! და რომელნი თანა დახუდენ და ეწამენ ძმათა ჩუენთავანი ესევეთარსა მას¹⁰ მზაკუ-ვარსა¹¹, იგინცამცა¹² წყუულ არიან და შეჩუენებულ! და რომელთა ქართველთა განმრავლებაჲ ილუაწონ და ესე წმიდაჲ ადგილი ნა-¹⁰ თესავსა ჩუენსა დაუმტკიცონ, საუკუნომცა არს საჯსენებელი და კურთხევაჲ მათი¹³! და რომელნიცა¹⁴ ძმანი ამის დიდებულისა ლავ-რისა სამართლობასა და დამტკიცებასა თანა მოლუაწე¹⁵ ეჳმნეს¹⁶, ანუ მოლუაწე ეჳმნენ¹⁷, საუკუნომცა არს საჯსენებელი და კურთხევაჲ მა-¹³ თი¹³ წმიდათა მათ¹⁸ მამათა ჩუენთა და მაშენებელთა და ყოველთა მათ¹⁵ პირველ მოჯსენებულთა ღირსთა და სათნოთა ძმათა ჩუენთა, რომელნი წმიდასა ამას ადგილსა შინა გამოჩნდეს [65] გინა გამოჩნდენ¹⁹! მად-ლითა და ლოცვითა გუაჳკურთხენ და აღგუაორძინენ²⁰ უფალმან და საუკუნეთა მათ სატანჯველთავან გჯსნენ²¹ და სასუფეველსა ცათასა მკჯდრ გჯჩინენ²² მეოხებითა წმიდისა ღმრთის-მშობელისაჲთა²³ და²⁰ წმიდისა და²⁴ ნეტარისა მამისა ჩუენისა²⁵ ეფთჳმესითა²⁶ და ყოველ-თა წმიდათაჲთა²⁷, რომელნი საუკუნითავან სათნო-ეყენეს²⁸ ღმერთ-სა²⁹, რომლისაჲ არს დიდებაჲ, სიმტკიცე³⁰ და სუფევაჲ აწ და მა-რადის და უკუნითი უკუნისამდე³¹, ამინ³².

XXVI. სახელითა მამისაჲთა³³ და ძისაჲთა და სულისა წმიდი-²⁵ საჲთა და მეოხებითა წმიდისა ღმრთის-მშობელისაჲთა მე, მამამან გიორგი, მამობასა ჩემსა³⁴ მოვეცვალენ³⁵ ნაწილნი წმიდისა ეფთჳმესნი³⁶

¹ ამოსწყუდნეს E. ² რაჲთამე BD, რასამე CEFL, რაჲსამე G. ³ განასხნეს BCDEFGL. ⁴ სასენებელი G. ⁵ მადლობითა BD. ⁶ რომელნი-იგი რომელნი CEFGL. ⁷ ეჳმნეს BFL. ⁸ აღ-მცა-გოცილ CEFL, აღ-მცა-ხოცილ G. ⁹ იგი — CEFGL. ¹⁰ ამას CEFGL. ¹¹ მზაკვარსა BD, მზაკვარებასა CEFL, მზაკვარებასა G. ¹² იგინომცა E. ¹³ მათი მისი E. ¹⁴ რომელნი E. ¹⁵ მოლუაწე A. ¹⁶ ეჳმნენ C, ეჳმნენ EFG. ¹⁷ ანუ მოლუაწე ეჳმნენ—CEGL. ¹⁸ მათ—CEFL. ¹⁹ გამოჩნდენ L. ²⁰ აღაორძინონ BCD, აღგორძინენ E, აღაორძინენ FGL. ²¹ გჯსნენ C. ²² და სასუფეველსა ცათასა მკჯდრ გჯჩინენ — BCDEFGL. ²³ ღუთის მშობელისაჲთა G. ²⁴ და—BCDEFGL. ²⁵ ~ მამისა ჩუენისა ნეტარისა BCDEFGL. ²⁶ ეფთჳმესითა BCDFGL, ეფთჳმესი E. ²⁷ წ-თა CEFGL, კაცთათა BD. ²⁸ სათნო-ეყენეს BDGL. ²⁹ ღმერთსა თანა L. ³⁰ სიმტკიცე BD] და სიმტკიცე CEFGL. ³¹ უკუნისამდე A. ³² უკუნითი უკუნისამდე, ამინ—E, ამინაწ BCDEFGL. ³³ მამისა BCDFL. ³⁴ მამობასა ჩემსა—E. ³⁵ მოვეცვალენ CEFGL, მოვეცვალენ D. ³⁶ ეფთჳმესნი G.



ნათლის-მცემელისა¹ ეკლესიით დიდსა ეკლესიასა ღმრთის-მშობელისასა და გაუკუეთეთ² ზეთი მე და ძმათა ყოველთა. ³ შინა მეტრაჲ³ ერთი სამსახურებელად⁴ სამარხოსა [v] მათ წმიდათა მამათათჳს, რომელ იმსახურებოდის⁵ თუესა მამისა იგ, დღესასწაულ-სა ამის წმიდისასა, მიეცემოდის კანდელაქსა შემდგომითი-შემდგომად⁶. და ნუმცა ვინ იკადრებს⁷ დაკლებასა, და რომელმან იკადროს, მან გასცეს⁸ ღმერთსა პასუხი და წმიდასა მამასა ეფთჳმეს⁹ და მათ წმიდათა მამათა მსგავსთავე¹⁰ მისთა! და რომელმან შეჰმატოს¹¹ მსახურებასა გულს-მოდგინებით, საუკუნომცა არს სახსენებელი მისი და კურთხევაჲ მეოხებითა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესითა¹² და ყოველთა წმიდათა მისთაჲთა, რომელნი საუკუნითგან სათნო-ეყენეს¹³ უფალსა ჩუენსა იესუ ქრისტესა, რომლასაჲ არს დიდებაჲ უკუნითი უკუნისამდე, ამინ¹⁴.

ჟ წმიდაო და ღმერთშემოსილო მამაო ეფთჳმე¹⁵, შეგვწყალენ მონანი ესე შენნი, მწირნი და გლახაკნი, უცხოებასა¹⁶ ამას და გუბოვე შენდობაჲ შეცოდებათა¹⁷ ჩუენთა¹⁸ აურაცხელთა¹⁹ დღესა მის განკითხვისასა და ამას ცხორებასა²⁰ დაგვცვენ საბრწყეთაგან²¹ ეშმაკისათა და მზაკუვარებათაგან²² კაცთაჲსა.

ტკბილო მამაო სულითა და გონებითა, საუკუნომცა არს საჯ-სენებელი²³ მამისა გიორგისი, ამინ.²⁴

¹ ნათლიმცემლისა D, ნათლის-მცემლისა F. ² გაუკუეთეთ FL, გაუკუეთეთ E. ³ მეტრა D. ⁴ სამსახურებელად + ყოველთა BCDEFGL. ⁵ იმსახურებოდეს D, იმსახურებოდინ E. ⁶ შემდგომითი-შემდგომად] უდ უდლი D. ⁷ იკადრის FGL. ⁸ გასცეს G. ⁹ ეფთჳმის CDEFGL. ¹⁰ მსგავსთა E. ¹¹ შემატოს DG. ¹² ეფთჳმისითა CDEFG, ეფთჳმისათა L. ¹³ სათნო ეყენეს BDGL. ¹⁴ აჲ ABCDEFGL. ¹⁵ ეფთჳმი CDEFGL. ¹⁶ უცხოებასა D. ¹⁷ შეცოდებათა — E. ¹⁸ ჩუენთა — CDEFGL. ¹⁹ აურაცხელთა + შეცოდებულთაჲ E. ²⁰ ცხორებასა GL. ²¹ საფრწყეთაგან D. ²² მზაკუვარებათაგან D. ²³ სახსენებელი G. ²⁴ აჲ ABD]—CDEFGL.

[3v] ეპისტოლე¹ მიწერილი ბიორგის მიმართ², ღიღისა
მის უმყენებულსა, რომელი მკვდრ იყო მთასა
საკვრმელსა მონასტერსა წმიდისა სვემონისსა³, ბერისად
მის⁴, რომლისადა⁵ ეთხოვა, რადთა აღუწეროს ცხოვრებად
და მიცვალებად წმიდისა მამისა ჩუენისა⁶ ბიორგი 5
მთაწმიდელისად^{7*}

ზედაწერილი ესრეთ იტუვს:

ღმრთივ სანატრელსა, სათნოებათ⁸ შინა განთქმულსა,
მომღუარსა მომღუარებასა და სუღიერსა წინამძღუარსა
ჩუენსა გიორგის შეყენებულსა⁹ უფლისა მიერ გისაროდენ! 10
მით წმიდით მთასა საკვრველსა ქრისტეს მიერ ღმრთისა
ჩუენისა გახარებ!

ზეშთა ბუნებისა მალალთა მათ¹⁰ მიერ მოღუაწებათა ეტლი
სულისა შენისა ზეცად მიმართ აღამალე ნივთთაგან¹¹ და ნივთი-
ერთა სიზრქეთა და ქუეყანად მიმართ დამზიდველთა გონება შენი¹² 15
სრულიად განაშორე, ვინაჲთვან საქმე დასაბამ ჰყავ¹³ ზედვისა¹⁴ და
შინი ღმრთივ-გონიერი¹⁵—მიზეზ უშიშოებისა. რაჲემს დაყუდებისა
მიერ და ღუმილისა მხოლოდ მხოლოსა მას შეესაკუთრე და¹⁶ თა-
ვისა თვისისა თანა-მკვდრობითა თავსა მას ყოველთა საწადელთასა
მიემთხვე, ჰ კაცო საკვრველო და ზეშთა¹⁷ ბუნებისა¹⁸ საგონებელო¹⁹. 20

* ხელნაწერების წესსა: A: S—353; B: A—130; C: A—170; D: H—611;
E: H—1672; F: H—2077; G: S—3637; H: H—1777a; I: Q—49; K: Q—48; L:
ლენინგრ. 3/M21.

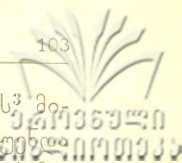
¹ ეპისტოლე BDEFG] თთუესა იენისა რლ წმიდისა მამისა ჩრნისა გრი
მოაწმიდელისა ეპისტოლე L. ² მიმართ მრ BCDFL, მიერ EG. ³ სიმეონისსა G.
⁴ ბერისად მის — BCDEFGL. ⁵ რომლისადა] რლისა მრთ I. ⁶ ჩუენის G. ⁷ მთა-
წმიდელისა I. ⁸ სათნოება B. ⁹ გრს შეყენებულსა — IK. ¹⁰ მათ IK. ¹¹ ნივთთა
BCDEFGL. ¹² შენ B. ¹³ ყავ IK. ¹⁴ ზედვისა—I. ¹⁵ გონიერი] უმწინერი BCDEF
GL. ¹⁶ და—BCDEFGL. ¹⁷ ზესთა GL. ¹⁸ ბუნებისა] კაცებისა BCDEFGL. ¹⁹ სა-
გონებელო] საგალობელო I.

რომლისათვის¹ სიმდაბლითა მით ღმერთმყოველითა ეგვიეობრი
 მალალი და დიდი საქმე ძიება²-ჰყავ³ ჩუენგან, რომელსა⁴ შენ⁵
 უმეტეს ჩუენსა⁵ მეცნიერ იყავ, ჩუენგან გლახაკთა⁶ მისა⁷ შენსა⁸
 რომელნი-ესე წუთ⁶ ჳნარცუსა მას შინა⁷ ენებათასა⁸ მღგომარე ვართ.
 5 ვითარცა იხილა დიდმან პახუმი⁹ და ვეძიებთ მსგავს⁴სათა თქუენ-
 თა ჳელის-მიცემად¹⁰, რაათამცა¹¹ მიერ აღმოველით¹² მღვმისა-
 გან გლახაკებისა¹³ და თივისაგან უყისა, კლდესა ზედა სათნობათა-
 სა ფერგნი ჩუენნი დავიმტკიცენით¹⁴; და გზათა მათ ზეცად¹⁵ მიმ-
 ყვანებელთა დაუბრკოლებელად სლვად წარვემართენით¹⁶, ვითარცა
 10 ბტყუს დიდი დავით: «და მერმეცა¹⁷ აღივსენ პირი ჩუენი ვალობი-
 ზა¹⁸, რაათა ქებაჲ ღმრთისა ჩუენისაჲ იხილონ მრავალთა»*.

ხოლო რაჲ არს ქებაჲ¹⁹ ღმრთისაჲ? დიდებაჲ და შესხმაჲ წმი-
 დათა მისთაჲ, მითხრობაჲ ცხორებისა და მოღუაწებისა მათისაჲ
 წერით და უწერელად²⁰, რაათა ცნას²¹ ესე თესლმან სხუამან. და
 15 შვილნი, რომელ²² იშვებოდინ²³, აღდგენ და მიუთხრობდენ მამანი
 მათნი შვილთა თვსთა. არამედ რაათა არა უღელი იგი ტკბილი
 მორჩილებისაჲ განგავდოთ ქედსა მას ზედა სულისა ჩუენისსა
 მღებარე. ნუუკუე პარეხთა მათ და უღალთა ურჩებისათა შთავკ-
 ვეთ²⁴, ვინაჲთგან²⁵ აღმოსლვაჲ შეუძლებელ არს. ამისთვის წმიდისა
 20 ბრძანებისა თქუენისა საქმით აღსრულებად²⁶ ვისწრაფოთ შეწევნი-
 თა წმიდათა ლოცვათა თქუენთაჲთა²⁷. გარნა ვითარცა ვთქუთ²⁸, ჳ
 წმიდაო²⁹, არა თუ შენ უმეცარ ხარ ცხორებისა³⁰ განთქუმულისა
 ამის კაცისასა სიჭაბუკითგან მისით³¹ ვიდრე სიბერედმდე, არამედ
 ეგრეთ მეცნიერ ხარ, ვითარცა დიდი ანტონი³² ცხორებასა³³ ნეტა-
 25 რისა მაკარისსა³⁴, რომელი-იგი მოწაფე საყუარელი³⁵ იყო მისა³⁶ და
 ვითარცა ნების-მყოველი მისა³⁷ [და]³⁸ სათნობათა მისთა მკვდრად
 გამოჩნდა³⁹ და მიმსგავსებულა⁴⁰ ქებაჲ მის მიერ მიიღო⁴¹ და რ[ომ-

* შდრ. ფსალმ. 70, 8.

1 რომლისათვის I. 2 საქმე ძიება საქმიერება IK. 3-ყავ IK. 4 შენცა E.
 5 ჩუენსა—BCDEFG. 6 წუთი უწყით BCDEFG. 7 შინა—BCDEFG. 8 ენე-
 ბათა BCDEFG. 9 პახუმი I. 10 მღგომარე ვართ... ჳელის-მიცემად—B. 11 მღგო-
 მარე ვართ... რაათამცა—CDEFG. 12 აღმოველით + და AIK. 13 გლახაკობისა
 CDEFGIKL. 14 დავიმტკიცენით BCDEFG. 15 ზეცად ზედა G. 16 წარემარ-
 თენით E. 17 მერმეცა A) — G. 18 ვალობითა გვედრებით IK. 19 ქებაჲ—L. 20 და
 უწერილად G. 21 ჳცნას G, სცნას I. 22 რომელნი I. 23 იშვებოდინ I. 24 შთავ-
 კუეთ G, შთავკვენით I. 25 ვინაჲთგან ვინა იგი BCDEFG. 26 აღსრულებად E.
 27 თქუენთა AIK, თქუენთათა BCDEFG. 28 ვთქუ BCDEFG. 29 ~ წმიდაო ჳ
 FGL. 30 ცხორებისა BG, ცხორებასა IKL. 31 მისით — I, მით K. 32 ვითარცა
 დიდი ანტონი—IK („და აქა დედანს აკლდა“ I). 33 ცხორებისა BDFG. 34 მაკა-
 რისასა BCDEFG. 35 საყუარელი E, მოწაფე საყუარელი — IK. 36 მისი BCDE
 FGL. 37 მისი შვილი BCDEFG. 38 და — BCDEFG. 39 გამოჩნდა G. 40 შეს-
 ავსებულნი BCDEFG. 41 მიიღო BCDE FGL.



ლისათსცა¹ არა უჯერო არს და შეუმსგავსებელ [...]სა² მის³ მიმართ სურვილისა და ს[იყუარულისა] [v] და მისისა მის თქუენისა⁴ მომართ სარწმუნოებისა და სასოებისა⁴ თანასწორებით და სახის-მეტყუელებით თანა ხატ-ქმნად ზემოჯსენებულისა მის სახისა.

ხოლო ვინაჲთგან კუალადცა მეორედ მოიწია წმიდაჲ ებისტო-
 ლე⁵ თქუენი სიგლახაკისა მომართ⁶ ჩუენისა ვითარცა მრავალჲამ
 ყოფილისა და⁷ მის მიერ განათლებულისა და ღმრთისა⁸ მსგავსითა
 სიყუარულითა მის მიერ შეყუარებულისა და, უმეტესად-ლა⁹ ვთქუათ¹⁰
 თუ, ჟამსა მას სოფლით განსლვისა¹¹ და ღმრთისა თანა¹² მისლვისა
 მისისასა¹³, რომელსა-იგი სუროდა¹⁴, და წადიერ იყო მის თანა, და-
 ხუედრებულისა და კუალად ღმრთის-მოყუარისაცა მის მიერ მთა-
 ვარებისკობოსისა¹⁵, იოვანეს¹⁶ ვიტყუ¹⁷ ჭყონდიდელსა¹⁸, ძმასა ნე-
 ტარისა¹⁹ პეტრე²⁰ ბატრიკისასა, მო-რაჲ-ვიდა სამეფოდ²¹ ქალაქად
 მოციქულად მოვლინებული ბაგრატ აფხაზთა მეფისა მიერ და²²
 სევასტოსისა²³. ამის პირისათს დიდად იძულებულ იქმნა უღირსე-
 ბაჲ ჩუენი, ვითარცა შვილისაგან მამის²⁴ -მოყუარისა და, უფროჲს-ლა
 ვთქუათ²⁵ თუ²⁶, ქრისტეს მოყუარისა, რაჲთა ყოველი სახე აღსრუ-
 ლებისა და სოფლით განსლვისა წმიდისა ამის მამისა ჩუენისა[ჲ]
 უნაკლულოდ მიუთხრათ.

და მერმე კუალად სხუათაცა ვიეთმე ღმრთივ-სულიერთა მა-
 მათა და ძმათაგან დლითი-დღე ვიიძულე²⁷ და სიტყუაჲ მიმეგადე-
 ბის²⁸ არა ხოლო²⁹ თუ მიცვალებისათს, არამედ სრულიად ცხორე-
 ბისაცა და მოქალაქობისა³⁰ მისისა აღწერისათს.

ხოლო უმეტეს ამათ ყოველთაჲსა მორჩილებამან ბრძანებისა
 თქუენისამან, ვითარცა რკინამან ცეცხლი, ქვისა³¹ მსგა[ნ]ვისისა გო-
 ნებისა ჩემისაგან, ეგრეთ აღატყინა საღმრთო[ჲ] მჭურვალებაჲ აღ-
 წერად ცხორებისა³² ღმრთივ³³-განათლებულისა³⁴ ამის კაცისასა; და
 მერმე, რაჲთა არა დავიწყებულ იქნას³⁵ მომავალითგან³⁶ და³⁷ შე-

1 და რომლისათსცა — IK. 2 შეუმსგავსებელ [...]სა შეუმსგავსებელისა IK.
 3 მისა I. 4 შეუმსგავსებელ...სა მის... და სასოებისა შეუმსგავსებული თქუენისა ამის
 შვილისა სიყუარულისა BCDEFGL. 5 ებისტოლე CGIK. 6 მომართ მართ BCDE
 FGL. 7 და — BCDEFGL. 8 ღმრთის BCDEFGL. 9 უმეტესად I. 10 ვთქუათ
 GI, ვთქუთ K. 11 გამოსლვისა I. 12 თანა მიმართ C. 13 მისისა BCDEFGL.
 14 სუროდა DFGL. 15 ებისკობოსისა CEFGL, ებისკობოსისა D, მთავარ-წისკო-
 სისა B. 16 იოანეს GIK. 17 ვიტყუ FL. 18 ჭყონდიდელსა BCDEFGL. 19 ნეტარსა L.
 20 პეტრე — CDEFGL. 21 სამეფოდ BG. 22 და — BCDEFGL. 23 სევასტოსა E.
 24 მამისა I. 25 ვთქუათ G. 26 თუ — BCDEFGL. 27 ვიიძულე²⁷ I. 28 მიმეგადების
 BCDEFGL. 29 ხოლო — BCDEFGL. 30 მოქალაქობისათს I, მოქალაქობისა K.
 31 ქვის AFIK. 32 ცხორებასა IK; მსგავსისა გონებისა... აღწერად ცხორებისა — B მი-
 ერ აღანთის ეგრეთვე გსენებამან CDEFGL. 33 ღმრთივ მიერ ღმრთივ B. 34 გან-
 ლისა C. 35 იქმნეს BCDEFGL. 36 მომავალითგან L. 37 და — BCDEFGL.

დგომითი-შემდგომადთა¹ ნათესავთა, ვითარცა მრავალთა წმიდთა
 ნათესავთა შორის ჩუენსა² გამოჩინებულთა ცხოველებთა³ აღსა-
 რელობითა⁴ დავიწყებისა სიღრმესა მიეცნეს. არამედ⁵ თუ მითრ-
 რამე საჭმარ არს ესე, რამეთუ იგინი წინაშე ღმრთისა გა-
 5 ნათლებულნი⁶ მდგომარე არიან, არამედ რაათა ჩუენ მოგსენებ-
 თა შრომათა და ღუაწლთა მათთაჲთა⁷ დღითი-დღე ფრთოვან ვიქმ-
 ნებოდით⁸ და⁹ ბაძვად სათნოებათა მათთა წარვემატებოდით. ამის-
 თუსცა¹⁰ ჯელთა¹¹ ბრძანებისა თქუენისათა უღირსი ესე¹² თავი ჩემი
 მორჩილებად მივეც. არამედ ყოვლითურთ განცუვრებულ¹³ ვარ
 10 და არაჲ¹⁴ უწყი, თუ რაჲ¹⁵ ვყო¹⁶. უკუეთუ უგუზურებით ჯელ-ყო¹⁷,
 კანდიერებისა¹⁸ ბრალსა შთავგარდები¹⁹, და, უკუეთუ არა, ურჩებისა
 საშჯელისაგან²⁰ მეშინის, რამეთუ იტყჷს: რომელთა უწყყოდიან²¹
 სიტყვთ გინა თუ²² სმენით საღმრთოთა წერილთაგან და²³ გინა თუ
 თვთმხილველ²⁴ ქმნილ იყვენ²⁵ და აქუნდეს მეცნიერებაჲ სულისა
 15 სარგებელთა და ღმრთისა სათნოთა ცხოვრებათა და მოღუაწებათა,
 რომელნი წმიდათა მამათა აღასრულუნეს²⁶, პირველად ესრეთ²⁷ ჯერ-
 არს, რაათა მსგავსად ძალისა²⁸ ბაძვად მათდა მოსწრაფე იყვენ²⁹
 და სათნოებათა მათთა ეშურებოდინ³⁰ და განჰმართონ³¹ ენაბრგუნ-
 ვილი³² [v] იგი სულისაჲ, და ვითარცა ღმრთისა მიახლებად ყო-
 20 ლითურთ წმიდა იქმენ³³ და პირი იგი უხილავი ხილულისა ამის
 თანა განაერცენ. და მაშინლა იწყო დიდებად და ქებად წმიდათა
 ღმრთისათა. და არა-ხოლო-თუ³⁴ თავთა³⁵ თუსთა მოატყუან სარგე-
 ბელი, რომელთა³⁶ ესე უყონ³⁷, არამედ³⁸ მსმენელნიცა³⁹ იგი ბაძვად
 სათნოებათა მათთა აღლესენ⁴⁰. ხოლო რომელთა უწყყოდიან⁴¹ ესე-
 25 ვითარი სარგებელი სულისაჲ და არა ინებონ მითხრობად, არამედ
 მისცენ იგი⁴² სიღრმესა დავიწყებისასა გინა⁴³ მცონარებისა⁴⁴ მიერ,

1. შემდგომთა BCEFGIL, -შემდგომად D. 2 ჩუენისა BCDFGL. 3 აღსაწერ-
 ველობითა C. 4 არა CDEFGIKL. 5 მათდა — E. 6 განათლებულნი — BCDEFGL.
 7 მათდა I. 8 ვიქმნებოდეთ BDEFGL. 9 და — BCDEFGL. 10 ამისთჷ BCDEF
 GL. 11 ჯელთა — I. 12 უღირსი ესე — BCDEFGL. 13 განცუვრებულ BCDEFGL
 განკურვებულ I. 14 არა BCDEFGIKL. 15 რა IKL. 16 ვყოთ BCDEFGL. 17 უკუ-
 თუ უგუზურებით ჯელ-ყო — CDEFGL. 18 კანდიებისა E. 19 შთავარდები CGI.
 20 სასჯელისაგან BCDEFGL. 21 უწყოდიან B. 22 თუ — BCDEFGL. 23 და — BCD
 EFGIL. 24 მხილველ BCDEFGL. 25 იყვენ C. 26 აღასრულეს G. 27 ესრედ K.
 28 ძალისა + მათისა G. 29 იყუნენ B. 30 ეშურებოდენ BCDFGL, ეშურებოდენ E,
 უშურებოდენ K. 31 განმართონ GIK. 32 ბრგენილობაჲ BCDFG, ბრგუნილობაჲ E,
 ბრგვილი I, ბრგვილობა L. 33 იქმენენ C. 34 ხილულისა ამის თანა... და არა ხო-
 ლო თუ — BCDEFGL. 35 თავთა] თელთა L. 36 რომელ E. 37 ჰყონ G. 38 არა-
 მელ + ესე ყონ ად K. 39 მსმენელნი IK. 40 აღლესენ E. 41 უწყოდიან D. 42 იგი —
 CDEFGL. 43 გინა] იგი I. 44 მცონარებისა] მცენებისა BCDEFGL.

გინა ჟამთა დროებისა, გინა თუ¹ შერთა ვიეთთამე უტყუებელ ყონ², ესევითარი ესე სულისა სარგებელი³ თხრობაჲ ითქუას⁴ მთაწმიდელისა მიმართ, ვითარცა იტყუს დიდი ბასილი, ვითარმედ: სიბრძნე⁵ რული და საუნჯე უჩინოჲ, ვინ ირგოს მისგან, და კულად: ტალანტისა დამფლველთა და წყაროჲსა დამყოფელთა და საუნჯისა უჩინო⁵ მყოფელთა⁵ თანა დაისაჯოს.

ესე არიან მიზეზნი ჩემისა⁶ მეტყუელებისანი, რომელთა მიერ ვიძულე⁷ და ვითარცა დეზითა პირუტყუთ⁸-მსგავსი ესე გონებაჲ ენი შინაგან იწერტების და აღმძრავს⁹ სიტყუად, რამეთუ არა თუ ღირსებისაებრ¹⁰ შესხმაჲ არს დასასჯელ, არამედ ძალისაებრ¹¹ არა-¹⁰ თქუმაჲ საბრალობელ¹², ვითარცა იტყუს გრიგოლ¹³ ღმრთის-მეტყუელი, ვითარმედ: ყოველივე ძალისაებრ ქმნული¹⁴ მითუალულ არს ღმრთისა მიერ. ხოლო მე ვიწყო სიტყუად უნდოჲსა ძალისა ჩემისაებრ¹⁵ და რაოდენ უძლო, მარტივად¹⁶ და სულმცირედ აღწერო¹⁷ არა თუ სხუათაგან სმენილი¹⁸, არამედ უმეტესებასა¹⁹ წმიდისა¹⁵ და უტყუველისა²⁰ პირისა მისისაგან [6] მოთხრობილი სიყრმისა და სიჭაბუკისა მისისაჲ, რომელსა-იგი ვითარცა ერთგულსა შვილსა არა დამიფარვიდა სარგებელისათჳს²¹ ჩემისა. ხოლო შემდგომი რომელიმე თუალითა ხილული და რომელიმე კაცთა მიერ²² სარწმუნოთა და წმიდათა უწყებული, რაჲთა ესრეთ ერთობით შეეკრიბო²³ ²⁰ საწადელი ესე²⁴ და სასურველი მოთხრობაჲ²⁵ და ვითარცა ჯაჳჯ ოქროსაჲ ერთობით შეთხზული²⁶ და შეწყობილი²⁷ წარმოვსცე²⁸ წინა-შე სიწმიდისა თქუენისა საკვრველსა მავას და სასურველსა²⁹ მთასა, რომელსა შინა თავს-ისხნა მრავალნი შრომანი და ღუაწლნი³⁰ კაც-მან მან ღმრთისა³¹ შეყუარებულმან თარგმანებისათჳს³² წმიდათა წიგნ-²⁵ თაჲსა³³. ხოლო რომელი იბოოს ნაკლულევანება³⁴ მიზეზითა ჩუენ მიერ აღწერილობისაჲთა, განემართოს თქუენ მიერ მადლითა სული-სა წმიდისაჲთა, რომელი³⁵ მკვდრ არს თქუენ თანა სადიდებელად მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა³⁶ აწ და მარადის და უკუნიითი უკუნისამდე³⁷, ამენ³⁸.

¹ თუ — I. ² ჟონ G. ³ ~ სარგებელი სულისა EI. ⁴ ითქუათ E. ⁵ მყოფ-თა E. ⁶ ჩემისა] ჩუენისა G. ⁷ ვიძულე G, ვიძულეობით I. ⁸ პირუტყუ- G. ⁹ აღ-ძრავს I. ¹⁰ უღირსებისაებრ FGL. ¹¹ შესხმაჲ არს დასასჯელ ად ძალისაებრ—BC DEFGL. ¹² საბრალობელ G. ¹³ გრიგოლი BCDEFGL, გრიგორი I. ¹⁴ ქმნილი B CDEFGL. ¹⁵ ძალისაებრ ჩემისა I. ¹⁶ მარტივად მარხვად B. ¹⁷ აღვსწერო BCE FL, აღვსწერო G, აღწერო I. ¹⁸ სმენილი] წერილი E. ¹⁹ უმეტესებასა] უმეტეს ყოვლისა BCDEFGL. ²⁰ უტყუელისა BCDEG. ²¹ სარგებელისათჳს + სულისა BCD FGL. ²² რომელიმე თუალითა... რომელიმე კაცთა მიერ — BCDEFGL. ²³ შეე-კრიბოთ BCDEFG, შეეკრიბოთ L. ²⁴ ესე] იგი E. ²⁵ თხრობა BIL, თხრობაჲ CDEFG მითხრობა K. ²⁶ შეთხზილი B. ²⁷ და შეწყობილი—CDEFGL] შეთხზული B. ²⁸ წარ-მოვსცეთ BCDEFGL. ²⁹ და სასურველსა] დასასრულსა I. ³⁰ ღუაწლნი G. ³¹ ღმრთის BCDEFGL, ღმრთისა I. ³² თარგმანებისათჳს BL. ³³ წიგნთასა] წერილთასა E. ³⁴ ნა-კლულევანება L. ³⁵ რომელ BCDEFGL. ³⁶ ~ სულისა წმიდისა G, ~ სულისა წმიდი-სათა I. ³⁷ აწ და...უკუნიითი უკუნისამდე—I. ³⁸ უკუნისამდე ამენ—D; არ A, ამენ GILK.

ცხორება² და მოქალაქეობა³ წმიდისა და ნებატრისა მამისა
ჩუენისა გიორგი მთაწმიდელისა¹

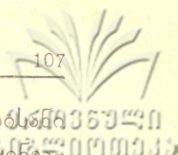
გუაკურთხენ, უფალო!²

I. წსენება³ მართალთა³ ქებით აღესრულები⁴,—იტყოდა
5 ბრძენი სოლომონ შესხმასა მას შინა მართალთასა, რომელსა სული-
თა წმიდითა წინათვე მოასწავებდა გამოჩინებალთა⁵ მათ წმიდა-
თათუს, რომელნი შემდგომად ქრისტეს მოსლვისა გამოჩნდეს მოცი-
ქულნი, მღდელთ-მოძღუარნი, მოწამენი და მამანი და ყოველნი წმი-
დანი და მართალნი, რომელთა მიერ აღივსო ყოველი სოფელი დი-
10 დებითა ღმრთისადათა, ვითარცა იტყუს წინაწარმეტყუელი⁶, ვითარ-
მედ : «წყალთა მრავალთა [v] დაფარონ⁷ პირი ყოვლისა ქუეყანი-
სა⁸». და კუალად იტყუს ესაია განკვრევით : «ვინ არიან ესენი,
რომელნი ვითარცა ღრუბელნი ფრინვით მოვლენ⁹»; რამეთუ
ღრუბლად უწოდა მათ ჯორცთა უვარის-ყოფისათს⁸ და ნიეთიერთა⁹
15 საქმეთაგან ამალღებისა¹⁰ და გონიერთა და საცნაურთა ღრუბელთა
თანა შერთვისა, რომელთა ზედა მჯდომარე იხილვოს მომავალად
თუთ თავადი, ვითარცა იგი ამალღდა თუალთაგან¹¹ მოწაფეთაჲსა.

რამეთუ ესევეითართა მათუს იტყოდა დიდი პავლე, ვითარმედ :
«ქრისტესთა მათ ჯუარს-აცუნეს ჯორცნი მათნი ვნებითურთ¹² და
20 გულის-თქუმით»¹³, რომელთათუს იგი ნაყოფთა სულისათა წარმო-
იტყუს. და კუალად თუთ მაცხოვარი ეტყოდა მოწაფეთა თუსთა აღე-
ბად ჯუარისა და შედგომად მისსა¹⁴, რამეთუ ჯორცთა¹⁵, ჯუარს-ცუ-
მითა¹⁶ ჯორციელთა მათ უჯორცოებასა მოასწავებდა, რაჟამს-იგი
თუსთა და ნათესავთა უვარის¹⁷-ყოფითა ასსა წილსა მიღებალ¹⁸
25 აქათ¹⁹ აღუთქმუიდა²⁰ და²¹ დასასრულსა ცხორებასა²² საუკუნესა²³

* იგავნი 10,7. ** შდრ. ესაია 11,9. *** ესაია 60,8. **** გალატ. 5,24.

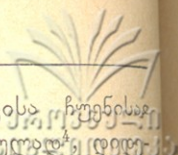
¹ მთაწმიდელისა I. ² ოქოქამაო CDFGL; ~ მამაო გუაკურთხენ E. ³ მართლისა E. ⁴ აღესრულები BCDEFGL. ⁵ გამოჩინებათა E. ⁶ წინაწარმეტყუელი GK (ასეა ეს სიტყვა გახსნილი სხვა შემთხვევებშიც). ⁷ დაფარონ CDEFGL. ⁸ დაფარონ G. ⁹ ფრინვით მოვლენ... ნიეთიერთა—BCDEFGL. ¹⁰ ამალღებულისა BCDEFGL. ¹¹ თუალთაგან თავთაგან IK. ¹² ნებითურთ I. ¹³—თქმით BCEFGL. ¹⁴ მისა BCDEFGL. ¹⁵ სორციოთა I. ¹⁶ ჯუარცითა BCDEFGL. ¹⁷ უარის-ცემითა K. ¹⁸ მიღებაჲ G + და G. ¹⁹ აქათ CDFGL. ²⁰ აღუთქმუიდა BCEFGL. ²¹ და — C. ²² ცხორებასა — IK. ²³ საუკუნესა GL.



მიანიჭებდა, რომელსა-იგი ტრფილ ყვნა მოყუარენი სათნოებასანი¹ და მეძიებელნი სასუფევლისანი¹ და მისმიერითა მით² ბრწყინებულბითა აქავე განათლებულნი, რომელთა თანა შეერთო ახალი ესე მოღუაწე და ჩუენ მიერ საქებელად³ წინამდებარე, რომლისა-იგი ღუაწლთა და შრომათა არა უმეცარ⁴ ხართ, რომელთა-იგი თვთ⁵ თუალითა გიხილავს⁵ და რომელთადა სმენით⁶ უწყებულ არს. და კუალად ყოველნივე ერთობით ნამუშავესა მას და ნაყოფსა გონებისა მისისასა თუალთა მიერ განცდითა და ყურთა⁷ სმენითა [7]. ვითარმცა⁸ მას თავადსა თვთ ხედვედით⁹, რომლისაჲ დაღაცათუ დავიდუმით სიმრავლისაგან ზოგადი¹⁰ მაღალთა¹¹ მათ ღუაწლთა მის-¹⁰ თაჲ, რომელნი ღმრთისა ეკლესიისათს¹² თავს-ისხნა. გარნა ვაგსენოთცა, რომელთა-იგი გსენებაჲ წმიდა¹³ არს და სარგებელ, და სათნოებათა და მოღუაწებათა მიმართ მაწუეველ, ვითარცა იტყუს გრიგოლ¹⁴ ღმრთის-მეტყუელი¹⁵, ვითარმედ: კაცსა რაჲცა-რაჲ უყუარნ და აქებნ, მისსა¹⁶ მიმართ მიისწრაფინ. და ვითარცა სხუათა¹⁵ ყოველთა მცნებათა აღსრულებაჲ¹⁷ თანამდებ არს კეთილთა კაცთათს, ეგრეთვე ჟამსა სიტყუსასა სიტყუაჲ და მოყუარეთა სათნობისათა ქებაჲ.

რამეთუ არა დააცადა¹⁸ მოწყალეებამან ღმრთისამან ჟამითი¹⁹-ჟამიდ გამოჩინებად ღირსთა მისთა ნუგეშინის-საცემელად²⁰ უძლუ-²⁰ რისა ამის და დაგსნილისა ნათესავისა ჩუენისა განამძლიერებელად და განმამჷნობელად, რაჲთა ხედვითა და სმენითა სათნოებათა მათთაჲთა²¹ შურად და ბაძვად ღირსებისა მათისა აღვიძრვოდით; და ძალსა მის საცნაურსა სულისა ჩუენისასა, ვითარცა ორბისა სიჭაბუქესა²², განვაჭაბუქებდეთ²³ და ვითარცა მთოარესა²⁴ ეგრეთ გან-²⁵ ვახლებდეთ, რაჲთა²⁵ ლამესა შინა ამის ცხორებისასა, ვითარცა დღესა შინა, შეუენიერად ვიდოდით²⁶ და ყოველთავე ბნელის-მოყუარეთა მყოფთა სულთა ჩუენთაგან განვიოტებდეთ. და ესრეთ სათნოებათა მიმართ²⁷ წარმატებულნი შემომავალსა მას და²⁸ ბრწყინვალესა დღესა უკუანაჲსკნელსა, ვითარცა ცისკარსა განთიადისასა აღმო-³⁰ სლვად განმზადებულნი მოველოდით.

¹ სასუფევლისანი CL. ² მით — E. ³ საქებელად] სიქაღლულად E. ⁴ უმეცარ] უღებ CDEFG. ⁵ გიხილავსთ GI. ⁶ სმენითა G. ⁷ ყურითა I. ⁸ ვა L. ⁹ ხედვადით BCDEFG. ¹⁰ ზოგად CDEFG. ¹¹ მაღალთა] მრავალთა G. ¹² ეკლესიისათს + მან BCDEFG. ¹³ წმიდაჲ C, წმინდა I. ¹⁴ გრიგოლი BCDEFG, გრიგორი I. ¹⁵ ღმრთის-მეტყუელი B. ¹⁶ მისა EFG. ¹⁷ აღსრულებად BCDEFG. ¹⁸ დააცადნა BCDEFG. ¹⁹ ჟამითი I. ²⁰ საცემლად B, ნუგეშინი საცემლად C, ნუგეშინის მცემლად E. ²¹ მათთა I. ²² სიჭაბუქისა IK. ²³ განვაჭაბუქებდეთ IK. ²⁴ მთოარესა BCD EFG. ²⁵ რაჲთა] რომელ BCDEFG. ²⁶ ვიდოდეთ G. ²⁷ მიმართ] მიერ BCDEF L. ²⁸ მას და] მინდა IK, ამას და E.



[v] რაჟამს¹ ბრწყინვალე იგი მნათობი ნათესავისა, ჩუენისაჲ დიდი ეფთჳმე² აღმოგზბრწყინდა³ ნათლად და სიხარულად⁴ დიდებულად და გვრგვანად, გონიერ მყოფელად⁵ და განმაბრძობელად⁶ უგუნურებისა ჩუენისა, რომელმან უმეცრებისა იგი⁷ საბურველი მოსძარცუა⁸ გონებათაგან⁹ ჩუენთა; და ვითარცა დღემან ღმრთივ-განათლებულმან მკჳმუნვარე იგი ნისლი უგულისგმოებისაჲ განჯადა¹⁰ სულისაგან ჩუენისა და სივრცითა და სიმაღლითა¹¹ ღმრთივ-თარგმნილთა¹² წმიდათა წიგნთა მისთაჲთა ნაკლულევანებაჲ ენისა ჩუენისაჲ აღავსო. და რომელნი-ესე ბარბაროზ¹³ წოდებულ ვიყვენით ელენთა

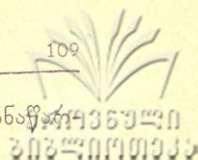
10 მიერ უსწავლევლობისათჳს და უმეცრებისა ჩუენისა, მათ თანავე აღგურაცხნა¹⁴ ღმრთისა მიერ მოცემულითა მით სიბრძნითა თჳსითა. ხოლო რაჟამს წმიდაჲ ესე სოფლით აღივსო და¹⁵ ღმრთისა მიიცვალა და წმიდათა¹⁶ ბრწყინვალეებასა შეემატა, და არა სრულ იქნა სიხარული ჩუენი მყისისა¹⁷ შინა სოფლით განსლვისა მისისათჳს.

15 და ეგრეთ ინება განგებულებამან ღმრთისამან ჩუეულებისაებრ თჳსისა, ვითარცა-იგი მრავალგზნის ყო¹⁸, რაჲთა არა ერთსა ზედა ოდენ¹⁹ გინა ორსა მიჰფინოს²⁰ შარავანდელი მადლთა თჳსთაჲ, არამედ, რაჲთა დღითი-დღე აღორძინდებოდის²¹ და განვრცელდებოდის²² ღმრთისა ეკლესიაჲ, და უმაღლესისა მიმართ წარგმატებოდის, ვითარცა იტყჳს წინაწარმეტყუელი: «და იყოს უკუანაჲსკენლთა²³ მათ დღეთა მიჰფინო²⁴ სულისაგან ჩემისა ყოველსა ზედა გორციელსა, და წინაწარმეტყუელებდენ ძენი თქუენნი და ასულნი თქუენნი, ხილვასა იხილვი[8]დენ და მოხუცებულთა თქუენთა ჩუენებით განვეცხადო». ^{25*} და კუალად მოციქული²⁶ განყოფასა მას შინა მადლთა-

25 სა ნიჰად საღმრთოდ და ნაწილად სულისა მიერ²⁷ მოცემულად თარგმანებას²⁸ ენათასა უწოდეს; რამეთუ შეუწანებელ არიან მადლნი ღმრთისანი²⁹, უშურველად და უხუებით მიფენილ³⁰ ყოველთა³¹ ზედა ნების-მყოფელთა მისთა, ვითარცა-იგი დიდი³² მოსე ისუს³³

* შდრ. იოველ 2,23.

1 რაჟამს რ' E, შორის I. 2 ეფთჳმი BCDEFGL, ეფთჳმი I. 3 აღმობრწყინდა G. 4 სიხარულად + და BCDEFGL. 5 მყოფელად + ნათესავისა ჩ'ნისა BCDEFGL. 6 და განმაბრძობელად—I. 7 იგი უმეცრებისა CG. 8 მოჰსარცუა G. 9 გონებათა BCDEFGL. 10 განჯადა FL, განხდა I. 11 სიმაღლითა ქსიმართლითა L. 12 თარგმნილია + მათ BCDEFGL, თარგმნულთა C, თარგმანილთა I. 13 ბარბაროზად BCDFGL. 14 აღგურიცხნა B. 15 სოფლით აღივსო და- I. 16 წმიდათა K. 17 მყისა EI. 18 ჰყო G. 19 ~ ოდენ ზედა BCDEFGL. 20 მიჰფინოს UIK, —E. 21 აღორძინდებოდის BCDEFGL. 22 განვრცელდების K. 23 უკუანაჲსკენლთა GIKL. 24 მიჰფინოს D, მიჰფინოს EIK. 25 განვეცხადო DGK; ~ განვეცხადო ჩუენებით B. 26 მოციქულთა D. 27 მიერ) მიმართ CDEFGL. 28 თარგმანებათასა IK. 29 რამეთუ შეუწანებელ, ღმრთისანი BCD EFG. 30 მიფენილთა D. 31 ყ'ლსა CDEFGL. 32 დიდი—BCDEFGL. 33 ისოს BC DEFGL.

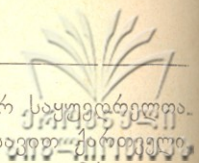


ეტყოდა, ვითარმედ¹: „ვინ მომცეს მე ყოველი² ესე ერი³ წინაწინააღმდეგადად მეტყუელად უფლისა⁴“.

რამეთუ იცოდა მან ნებაჲ ღმრთისაჲ⁵ და უხუებით მიცემაჲ⁶ მადლთა მისთაჲ, რომლისათჳსცა, წმიდაჲ რაჲ⁷ მამაჲ ჩუენი დიდი ეფთჳმე⁸ სოფლით განვიდა, ვითარცა პირველ ვთქუთ⁹, შემდგომად¹⁰ როდენთამე ჟამთა კჳალადცა სახიერებამან¹¹ ღმრთისამან და მადლმან მამისა ჩუენისამან ჟამსა თჳსსა გამოაჩინა დიდი ესე მუშაკი საღმრთოჲსა¹² მადლისაჲ, წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი გიორგი, რომლისათჳს არს¹³ სიტყუაჲ ჩუენი, და წინამდებარე არს აღწერად და მითხრობად¹⁴ შემდგომთა¹⁵ ნათესავთა საწურთელად და გულისგმის-საყო-10 ფელად. ვითარცა მან ნეტარმან დიდისა¹⁶ ეფთჳმეს¹⁷ ცხორებაჲ აღწერა სახედ და ხატად სათნოებისა მომავალთა ნათესავთათჳს, რომელი-ესე არცა ჩუენ დავიცონოთ¹⁸ შეწვევითა ღმრთისაჲთა, არამედ ყოველი¹⁹ სახე ცხორებისა მისისაჲ აღვწეროთ²⁰ შობით მისით²¹ და²² ვიდრე აღსრულებამდე²³. ხოლო იყავნ ჩუენ თანა ღმერ-15 თი იგი მის მიერ შეყუარებული და მისი შემყუარებელი, და ლოცვაჲ წმიდისა მის მამისაჲ, რომელმან ამისი ჳელყოფაჲ ჩუენ გუაიძულა სადიდებელად ღმრთისა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ აწ და მარადის და²⁴ უკუნითი უკუნისამდე, ამენ²⁵.

II. ესე წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი გიორგი იყო ნათესავით ქართვე-20 ლი. ხოლო ვინაჲთგან ღმრთის-მსახურებისა საიდუმლოსა შინა ერთი²⁶ მამული პატივცემულ არს, რომელ არს²⁷ სამოთხე, [v] პირველისა²⁸ მის მამისა ჩუენისა საყოფელი, და ერთი ქალაქი, რომელ არს ზეცისა იერუსალიმი²⁹, ცხოველთა მათ ქვათა მიერ აღშენებულ-ლი, რომლისა შემოქმედ³⁰ და ხუროთ-მოძღუარ³¹ ღმერთი არს; და³² ერთი ნათესავობაჲ³³, რომელ არს თჳსებაჲ ღმრთისაჲ. არამედ ნუ ვინ ჳგონებნ³⁴, თუ არარაჲ გუაქჳს³⁵ პატიოსანთაგანი მამულისათჳს და ნათესავთა წმიდისა³⁶ მამისა ჩუენისათა მითხრობად და რეცა

¹ ვლ — E. ² ყოველი — BCDEFGL. ³ ერი — E] ვითარი BCDFGL. ⁴ უფ-ლისა] ღმრთისა CDEFGL. ⁵ ღმრთისაჲ] ოჲ BCDEFGL. ⁶ მისცემაჲ BCDEFGL. ⁷ ~ რაჲ წმიდაჲ BCDEFGL. ⁸ ეფთჳმე E. ⁹ ვსთქუთ G + ხოლო E. ¹⁰ სახარე-ბამან K. ¹¹ სამთლისა B. ¹² არს—B. ¹³ მითხრობად BCDEFGL. ¹⁴ შემდგომად BCDEFGL. ¹⁵ დიდის BDEFGL. ¹⁶ ეფთჳმის CDEFGL. ¹⁷ დავიცონოთ] დავი-დუმოთ I. ¹⁸ ყრვე BCDEFGL. ¹⁹ ~ აღვწეროთ სახე ცხოვრებისა მისისაჲ BC FL, ~ აღვწეროთ სახე ცხორებისა მისისა DEG. ²⁰ მისითგან CDEFGL. ²¹ და— I. ²² აღსრულებამდე BCDFKL, აღსასრულადმდე EG, აღსრულადმდე I. ²³ და — C; აწ და მარადის და — I. ²⁴ ამენ — E] ან A, ამინ GKL. ²⁵ ერთიქრთა IK. ²⁶ მამული პატივცემულ არს, რლ არს—BCDEFGL. ²⁷ პირველისა] წმიდისა BCDEFGL. ²⁸ იშლემი A, იერუსალიმი GIK. ²⁹ შემოქმედი I. ³⁰ -მოძღუარი BCDEFGL. ³¹ ნათესავობაჲ BGIK. ³² ჳგონებ B, ჳგონებთ CDEFGL, გო-ნებნ IK. ³³ გუაქჳ B. ³⁴ მამულისათჳს და ნათესავთა წმიდისა—BCDEFGL.

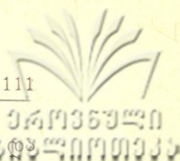


ჩემებით მოვიპარავთ ჭეშმარიტებასა საქმეთა მიერ საყუარდროლო-
 რამეთუ იყო ნეტარი ესე, ვითარცა ვთქუთ¹, ნათესავი² ჭეშმარიტად,
 ხოლო მამის-მამეულად² ღმრთის-მსახურისა მისგან და ღმრთივ-და-
 ცვულისა³ ჭეყენისა, რომელსა სამცხე ეწოდების. ხოლო თუთ აღმო-
 5 ეცენა იგი ჭეყენასა თრიალეთისასა, ვითარცა პირმან⁴ საქმი-
 სამან გაუწყოს⁵.

რამეთუ მშობელნი ამისნი⁶ იყვნეს ღმრთის-მსახურნი⁷. ეწოდე-
 ბოდა მამასა⁸ იაკობ, ხოლო დედასა—მარიამ. ესე იაკობ⁹ იყო ერთ-
 გულთაგანი და საკუთართა¹⁰ ღმრთის-მსახურისა მეფისა გიორგის-
 10 თაჲ¹¹. და საქმისა რომლისათჳსმე საერთგულოჲსა მოციქულად წა-
 რივლინა მეფისა მიერ სპარსეთს. და ვითარცა წარემართა ნებითა
 ღმრთისაჲთა, სავანე-ყო¹² დაბასა მას და სახლსა, რომელსა იყო-
 ფოდეს¹³ მშობელნი წმიდისა ამის¹⁴ დედისანი. ხოლო იაკობ ვითარ-
 ცა იხილა წესიერი იგი და სათნოჲ ცხორებაჲ მათი და, უმეტესად-
 15 და ვთქუათ¹⁵ თუ, ღმრთის¹⁶-მოყუარებაჲ¹⁷ გონებისა მათისაჲ, სთნდა
 ყოველი¹⁸ განგებაჲ¹⁹ მათი და²⁰ ეტრფიალა კეთილსა ცხორებასა
 მათსა. ხოლო შვილად მხოლოდშობილად ესუა მათ²¹ მარიამ. და
 სიყუარულისათჳს მისისა არაჲ²² ვინაჲ²³ მიეთხოვა, [9] დაღაცათუ
 მრავალთა მიერ ძიებულ იყო სძლად მიყვანებად სახედ²⁴ თჳსად.
 20 ხოლო იაკობ იხილა რაჲ შეუენიერებაჲ ხატისა მისისაჲ და ნარნარი²⁵
 იგი და²⁶ დაწყნარებული ქცევაჲ მისი²⁷ და განკრძალული სახე,
 ჰრქუა²⁸ მშობელთა მისთა: „დამიმარხეთ შვილი ეგე თქუენი კეთი-
 ლად, რაჲთა²⁹, მო-თუ-ვიქცე მშუდობით, მე ვიქორწინო ეგე და
 სრულიად თქუენ თანა დავემკდრო“. და ესრეთ წარემართა გზასა
 25 თჳსსა³⁰. და ნებითა ღმრთისაჲთა კეთილად განემარჯუა და მშუდო-
 ბით მოიქცა, და მეფე დიდად მოიმაღლა.

და ესრეთ³¹ მოვიდა ზემოჭსენებულთა მათ მშობელთა თანა³²
 ქალწულისათა³³, და იქორწინა შჯულიერითა³⁴ და წმიდითა³⁵ ქორ-

1 ვთქუ E. 2 მამის მამულად B, მამისა მამულად G. 3 დაცულისა BCDEF
 GIKL. 4 პირმან⁴ ღირსმან L. 5 გაუწყოს L. 6 მისნი BCDEFGL. 7 მსახურნი +
 და CDEFGL. 8 მამისა + მისსა CDEFGL. 9 იაკობ—IK. 10 საკურთა A. 11 გიორ-
 გისათა GI. 12 ჰყო GI. 13 იყოფებოდეს E. 14 ~ ამის წმიდისა CDEFGL;
 ამის—B. 15 ვსთქუათ G. 16 ღმრთისა DEFGL. 17 მოყუარებაჲ სიყუარუ-
 ლი B, საყუარელი CDEFGL. 18 გონებისა მათისაჲ სთნდა ყო—BCDEF
 GL. 19 განგებაჲ გონებაჲ C. 20 და—E. 21 მათ მას E. 22 არაჲ არა BCD
 EFGIKL. 23 ვინაჲ ვისდა BCDEFGL, ვინ I, ვინა K. 24 სახიდ I. 25 ნარნარი
 BCDEFGL. 26 და—I. 27 და დაწყნარებული ქცევაჲ მისი + და დაწყნარებული
 ქცევაჲ მისი K. 28 ჰქუა B, ჰვა IK. 29 რაჲთა—BCDEFGL. 30 და ესრეთ წარე-
 მართა გზასა თჳსსა—BCDEFGL. 31 ესრეთ ესე B, ესე რაჲ CDEGL, ესრაჲ F.
 32 ~ თანა მშობელთა BCDEFGL. 33 ქალწულითა B. 34 სჯულიერითა EG.
 35 წმიდითა K.



წინებითა, ვითარცა იტყვს მოციქული: «წმიდა არს ქორწილი¹ საწოლი შეუგინებელ-ო»^{1*}. და ესრეთ აკურთხნა² იგინი³ ღმერთმან, ვითარცა დიდი იაკობ და რაქელ⁴, რამეთუ ჯორციელსაცა თანა სიმდიდრესა შვილიერებითაცა⁵ პატივ-სცა, რამეთუ ესხნეს სამნი ძენი და სამნი ასულნი. ხოლო ნეტართა ამათ⁶ მეუღლეთა კეთილად⁵ განიზრახეს, რაჲთა პირველი ნაყოფი თვისი ღმრთისა შეწირონ⁷. ხოლო მიეცა⁸ პირველად ნაყოფად ასული, რომელსაცა⁹ უწოდეს სახელი¹⁰ თეკლა და პატივ-სცეს¹¹ სახელითა პირველმოწამისაჲთა. და ვითარცა იქმნა იგი შვილი¹² წლის¹³, შეწიროს¹⁴ იგი ღმრთისა¹⁵, ვითარცა აღეთქუა. და წარიყვანეს იგი სამცხეს მონასტერსა სა-
დედოსა, რომელსა ტადრიისი ეწოდების. და მისცეს იგი ჯელთა წინამძღუარსა მის მონასტრისასა, რომელსა საბაია¹⁶ ეწოდებოდა, დედაკაცსა ღირსსა [v] და წმიდასა¹⁷, რომელმანცა შეიწყნარა იგი, ვითარცა შვილი თვისი, და კეთილად აღზარდა.

და კუალად შეეს¹⁸ სხუაჲ წული შვილი, რომელსა უწოდეს¹⁵ თეოდორე¹⁹. და ესრეთ კუალად განიზრახეს²⁰ კეთილთა მათ მშობელთა, რაჲთა, უკუეთუ იშვეს მათდა სხუაჲ წული²¹, შეწირონ²² იგი ღმრთისა²³, რამეთუ ვერძისაჲ ჯერ-არსო შეწირვად.

ხოლო მარიამს, ეძინა რაჲ²⁴ თვსაგან, ღამესა ერთსა ეჩუენა მას ბრწყინვალე ვინმე და დიდებული, რომელი ეტყოდა: „აჲა ესე-
რა²⁵ ჰშვე²⁶ ყრმაჲ წული, ვერძი რჩეული ღმრთისაჲ, შეწირო²⁷ იგი მისსა²⁸, რომლისადა²⁹ აღვითქუამს³⁰, და სახელი უწოდე მას გიორგი“. და ვითარცა განიღჳა დედაკაცმან მან, შიშით³¹ და სიხარულით³² მიუთხრა ესე ყოველი ქმარსა თვსსა. და აღდგეს ორნივე ერთობით და ცრემლით მადლობაჲ შეწიროს³³ ღმრთისა³⁴ და მოე-
ლოდეს აღთქმულსა³⁵ მას საღმრთოსა.

* ებრაელ. 13,4.

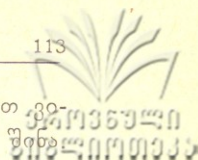
¹ შეუგინებელი CDEFGIKL. ² აკურთხა G. ³ იგინი — CDEFGI. ⁴ რაქელ CDEFGI. ⁵ შვილიერებითა E. ⁶ ამათ მათ BCDEFGI. ⁷ შეწირონ BCDFGIL. ⁸ მიეცა + რაჲ CDEF, რა GL. ⁹ პირველად ნაყოფად ასული, რომელსაცა—B] ასული პირველი CDEFGI. ¹⁰ სახელითა DEFGI. ¹¹ პატივ-სცეს A, პატივ-სცეს K. ¹² შვილი BCDEFGI. ¹³ წლის BCDEFGIKL. ¹⁴ შეწიროს I. ¹⁵ ღმრთისა L. ¹⁶ საბაიან CD, საბაიან E, საბაიან FG, საბაიან L. ¹⁷ წმიდასა K (ახა ხშირად, რასაც შემდგომ არ აღვნიშნავთ). ¹⁸ ჰშვე G. ¹⁹ თეოდორე ABCDEFL. ²⁰ ~ განიზრახეს კლდ CDEFGI. ²¹ ~ სხუაჲ წული მათდა FGL. ²² შეწირონ I. ²³ ღმრთისა GL. ²⁴ რაჲ — CDEFGI. ²⁵ ესრეთ DF, ესრეთ E. ²⁶ შეე CDFIKL, შეე B. ²⁷ შეწიროს FL, შეწიროს G, შეწიროს I. ²⁸ მისსა] მისა CDEFL, ღმრთისა G. ²⁹ რომლისადა] და რომლისა D. ³⁰ აღვითქუა მას FL. ³¹ შიშითა CDEFGI. ³² სიხარულითა CDEFGI. ³³ შეწიროს G, შეწიროს I. ³⁴ ღმრთისა C, ღმრთისა IL. ³⁵ აღთქმისა BCDEFGI, აღთქმულსა IK.

იხილეთ-ლა¹, # მორწმუნენო, ვითარ სახელის-წოდებითა ამით
 ყრმისაჲთა² ჩუენებასა შინა³ ღამისასა ცხადი და განმარტებულ
 საქმე მოესწავებოდა, რამეთუ საღმრთოსა და სულეღრსა⁴ მუშა
 ბასა დედასა ყრმისასა მახარებელი იგი მისი წინაღსწარ აუწყებდა
 5 და⁵ ურნატთა⁶ ეკლესიისათა მის მიერ მომუშაებად⁷ მოასწავებდა
 და საუნჯესა მორწმუნეთასა ღმრთის-მსახურებისა იფქლითა⁸ აღ-
 ვსებად ახარებდა, რამეთუ ბერძულითა ენითა გიორგი მუშაკად გა-
 მოითარგმანების.

III. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. შემდგომად
 10 დღეთა რაოდენთამე იშვა მათლა ღმრთისა⁹ მიერ აღ[თქმული]¹⁰
 იგი ნიჭი. და იზარდებოდა¹¹ გორციელისა თანა¹² ჰასაკისა¹³ სუ-
 ლიერიითაცა ჰასაკითა¹⁴. და განიპო[10]ხებოდა მადლითა სულისა
 წმიდისაჲთა. და იყო იგი სიყრმითგან¹⁵ სავეე შიშითა და სიყუარუ-
 ლითა¹⁶ ღმრთისაჲთა. და ვითარცა წერილ არს: დღე და ღამე
 15 შჯულსა¹⁷ უფლისასა¹⁸ იყო ნებაჲ მისი. და შჯულსა მისსა ზრახვენ
 იგი დღე და ღამე. ამისთჳსცა იქმნა იგი ვითარცა ხე დაწერგული
 თანაწარსადინელსა წიგნთა¹⁹ ღმრთივ-სულიერთასა. და გამოსცა²⁰
 ჟამსა თჳსსა²¹ ნაყოფი მუენიერი და ზეცისა საუნჯეთა ღირსი.

რამეთუ ვითარცა იქმნა იგი შუდის წლის²², აღთქმუმაჲ²³ იგი
 20 აღასრულეს მშობელთა მისთა და მასვე ზემოტსენებულსა მონასტერ-
 სა ტაძრის²⁴ ღისა თჳსისა თანა ღმრთისა²⁵ შეწირეს²⁶, და ჰმად-
 ლობდეს²⁷ ღმერთსა მომცემელსა კეთილისა მის ნაყოფისასა²⁸.
 არამედ ვინაჲთგან სიყრმესავე თჳსსა მშობელთა მოღუაწებისაგან²⁹ და-
 აკლდა³⁰ და ვითარცა მორჩი კეთილი აღმოცენებასავე თჳსსა თანა³¹
 25 ყოფადსა მას წარმატებასა აუწყებს³² ქუეყანის-მოქმედთა, ვითარცა
 იტყჳს დავით: «მართალი ვითარცა ფინიკი აყუავდეს³³ და ვითარცა
 ნაძვ ღიბანისაჲ განმრავლდეს დაწერგული სახლსა³⁴ ღმრთისასა³⁵,

1 იხილეთ BCDEFGL. 2 ამით ყრმისაჲთა პირველითგანვე ყოფადი მის მიერ BCDEFGL, პირველითგანი ყოფადი მის მერ E; ამით] ამის IK. 3 შინა] მას BCDEFGL. 4 სულიერსა] სასულიეროსა L. 5 და]რ BCDEFGL. 6 ორნატთა BCD EFG. 7 მუშაკობად BCDEFGL. 8 იფქლისა BCDEFGL. 9 ღმრთისა] უფლისა FGL. 10 აღთქმული BCGL] აქ K, —I. 11 იზარდებოდა BCDEFGL. 12 გორციელისა თანა] გორციელისათა ს რ IK. 13 ~ ჰასაკისა თანა G. 14 ასაკითა L. 15 სიყრმითგან E. 16 ~ სიყუარულითა და შიშითა E. 17 სჯულსა CDEFKL, მსჯულსა G (ასეა სხვა შემთხვევებშიც!). 18 უფლისა B. 19 წიგნსა BCDEFGL. 20 გამოსცა G. 21 ~ თჳსსა ჟამსა BCDEFGL. 22 შუდისა წლისა BCDEFGL. 23 აღთქმა CEG KL (ასეა სხვა შემთხვევებშიც). 24 ტაძრის ABDEFIKL, ტაძრით C. 25 ღმრთისა I. 26 შეწირეს I. 27 ღმრთისა შეწირეს და ჰმადლობდეს] წარგზავნეს და შევედრეს BCDEFGL, წარგზავნეს და შევედრეს E, მადლობდეს IK. 28 ნაყოფისა BCDEFGL. 29 მოღუაწებისაგან] მოწიწებისაგან B. 30 დაკლდა I. 31 ~ თანა თჳსსა BCDEFGL. 32 აუწყებს E. 33 აყუავდეს EI, აღყუავდეს FKL, აღტყუავდეს G. 34 სახლსა + შინა BCDEFGL. 35 ღმრთისა] ორისასა CDE, ორისა FGL.



ეზოთა¹ [ს]ახლისა ღმრთისა ჩუენისათა ყუაოდის²». * და ესრეთ ვითარცა ახალნერგი შეუნიერი იზარდებოდა³ მონასტერსა მას და ისწავლიდა წერილთა საღმრთოთა დედაკაცისა მისგან ღირსისა ღისა თვისისა და⁴ მოასწავებდა წინაჲსწარვე გამოლებად ნაყოფსა მას, რომელი ყოფად იყო, რამეთუ სიმახვლითა და მოსწრაფებითა გონებისაჲთა საგონებელ იყო მხილველთაგან, თუ აყუავენასა⁵ თანა⁶ მეყსეულად⁷ ნაყოფსა გამოიღებსო. რამეთუ ვითარცა მოსესთვს წერილ არს: «სიჩხოთგანვე⁸ თვისით მკვრცხლი იყო ღმრთისაჲ⁹ ყრმაჲ იგი» **. და ვითარცა დაყო¹⁰ მონასტერსა მა[ს შინა] სამი წელი და იქნა პასაკითა ათის წლის¹¹, [v] ხოლო გონებითა ვითარცა მცო- 10 ანი¹² და მოხუცებული იხილვებოდა საკვრველად მხილველთა და მსმენელთაგან.

ხოლო მნებაჲს, რაჲთა სიჩხოთგანვე¹³ ფარვაჲ¹⁴ ღმრთისაჲ და¹⁵ შეწვენაჲ მისი გაუწყო¹⁶ ყრმასა¹⁷ ზედა წმიდასა. რამეთუ ვითარცა იყო წუთ მშობელ[თა]¹⁸ თვსთა¹⁹ თანა²⁰ და ვითარცა არს¹⁵ ჩუეულებაჲ ყრმათა ველად განსლვისაჲ მღერად²¹ და განცხრომად, ხედვიდა²² კეთილის-მოძულე იგი მტერი ნათესავისა ჩუენისაჲ ბოროტი ეშმაკი, ვითარმედ²³ დამორგუენელად²⁴ ძალისა მისისა იზრდებოდა²⁵ ყრმაჲ იგი წმიდაჲ, შეძრწუნდა: ნუჲკუე სრულიად განქიქნეს²⁶ მის მიერ სიბოროტე მი[სი]²⁷. ამისთვსცა²⁸ სიჩხოთგანვე²⁹ 20 იყო ბრძოლად მისდა³⁰.

რამეთუ³¹ გვხზობდა თვთ წმიდაჲ ესე, ვითარმედ: „ვიყავ რაჲ მდინარისა მის ღიდისა პირსა, რომელსა კცოი³² ეწოდების³³, წილ-კერძო მდინარესა ვიხილი³⁴ ყრმაჲ შემოსილ[ი] ცეცხლის-ფერიითა და მივმოზნ³⁵: „მოვედ და ვიმღეროთ“. და ვითარცა წარვე- 25 ბართი, ყრმაჲ შეუნიერი, სპეტაკითა მოსილი, მომეკიდის³⁶ საჯელსა³⁷ და მეტყვ[ნ]:³⁸ „იყავ³⁹ აქა ჩემ თანა, რამეთუ მე უმჯობესი მოყუასი ვარ შენი“. ხოლო ესე საცნაურ არს, რომელ წილ-კერძო მდინა-

* ფსალმ. 91, 13. ** ს. ა. ქ. მოციქ. 7, 20.

¹ ეზოთა + შა D. ² ჰუაოდის G. ³ იზრდებოდა BCDEFGL. ⁴ და — BC DEF] თა G. ⁵ აყუავენასა BCDEFGIKL. ⁶ თან G. ⁷ მეყსეულად CL. ⁸ სიჩხოთგანვე CG, სიჩხოთაგანვე L. ⁹ ღმრთისაჲ—E. ¹⁰ დაყო G. ¹¹ ათისა წლისა BCDEFGIL, ათის წლისა K. ¹² მცოვანი BCDEFGIL. ¹³ სიჩხოთგანვე BCFG. ¹⁴ ფარვ B. ¹⁵ და + და B. ¹⁶ გაუწყო იგი უწყო L. ¹⁷ ყრმას I. ¹⁸ მშობელ IK. ¹⁹ წმიდასა რვა იყო წუთ მშობელ თვსთა—BCDFGL. ²⁰ თანა—CDEFG. ²¹ მღერად მღერად FGL. ²² ხედვიდა EL. ²³ ედ—G. ²⁴ დამორგუენელთა I, დამორგუენელთა K. ²⁵ იზარდებოდა I. ²⁶ განაქიქნეს BFIL. ²⁷ სიბოროტე მისი სიბოროტემან IK. ²⁸ ამისთვს G. ²⁹ სიჩხოთგანვე C, სიჩხოთგან DE, სიჩხოთგან FGL. ³⁰ მისდა—BCD EFG. ³¹ რ—IK. ³² კცოი CDEFG, კცო L—IK. ³³ ეწოდებოდა I. ³⁴ ვიხილე BC DEF] ვიხილ G. ³⁵ მივმოზნა BCDEFG. ³⁶ მომეკიდის + რა IK. ³⁷ საჯელსა ჯელთა BCDEFG, ჯელსა IK. ³⁸ მეტყვს IK. ³⁹ იყავს GL.



რისა ცეცხლითა მით საუკუნოთა¹ შემოსილი გოგონები² ემძივ
 იყო³ და ეგულებოდა³ წყალთა მათ შინა წარწყმედა⁴ ყოშისაჲ მის,
 ხოლო სპეტაკითა მოსილი იგი⁵ ანგელოზი⁶ იყო, რომელი სიჩიოთა-
 განვე⁷ დაუდგინა ღმერთმან, რაჲთა სცვიდეს მას, ვითარცა იტყჷ
 5 დავით, ვითარმედ: «დაიბანაკებს ანგელოზი⁶ უფლისაჲ გარემოჲს
 მოშიშთა თჳსთა⁸, და იქსნნეს⁹ ივინი უფალმან¹⁰»*. და კჳლად წა-
 მებეს¹¹ დიდი ბასილი, ვითარმედ: ყოვლისა მორწმუნისადა¹² მიცე-
 მულ არს ანგელოზი [11] მცველად ცხორებისა მისისა.

და კჳლად იყო რაჲ წმიდაჲ ესე წუთ მონასტერსა მას შინა
 10 ზემოქსენებულსა, შურიითა ეშმაკისაჲთა აღედვა ცეცხლი მონასტერ-
 სა მას¹³ და სრულიად შემრგულდა. ხოლო ყრმისა მას ნეტარსა
 ეძინა ღრმად. და მოვიდა კჳლად გამოჩინებული იგი, სპეტაკითა
 მოსილი, განაღძა და უპყრა გელსა და შორის ცეცხლისა მის უე-
 ნებელად¹⁴ განავლო¹⁵. და იყო მონასტერსა მას მახლობელად ეგუ-
 15 ტერი ერთი, ვითარ უტევან ერთ, მუნ მიიყვანა ანგელოზმან მან
 და თჳთ მიეფარა. ხოლო ვითარ ვჰკონებ¹⁶, სასწაული ესე არა უმ-
 ცირეს არს სასწაულსა მას სამთა ყრმათასა.

IV. არამედ მე სარბიელსავე სიტყუათა¹⁷ ჩემთასა¹⁸ ვიდოდი
 და აქა¹⁹ სრულ ვყო²⁰ სამცხეს ზრდილობისა მისისათჳს სიტყუა
 20 და მერმე მოვიცვალო გონებითა და ხახულს²¹ მისლვისა²² და
 სწავლისა²³ მისისაჲ. და ვთქუა, თუ სრულიად განათლებისათჳს²⁴ ყო-
 ველივე სულმცირედ და მოკლედ მივთხრა, ვითარცა უფალმან
 ძალი მომცეს, რამეთუ იგი ექმნა მიზეზ²⁵ ყოვლისა კეთილისა, ვი-
 თარცა იტყჷს გრიგოლ²⁶ ღმრთის-მეტყუელი ათინისათჳს, ვითარმედ:
 25 რომელი იგი მე²⁷ ოქროსა ქალაქ მექმნაო. ხოლო²⁸ დაღაცათუ სა-
 ხე ესე სახისა წინააღმდგომ²⁹ [არს], არამედ³⁰ გულისგმის-მყოფელმან
 სულიერსა ზედა გულისგმ[ა-ყავ]³¹.

ესხნეს ნეტარსა ამას³² ორნი მამის-ძმანი [ხახულს]³³, ორნივე
 უხუცესნი მამისა მისისანი, კაცნი [ღმერთ]შემოსილნი და სავენი

* ფსალმ. 33.8.

1 საუკუნეთა IK. 2 იყო D. 3 ეგულებოდა EGK. 4 წარწყმენდა CG. 5 იგი—BCDEFG. 6 ანგელოზი G (ასეა სხვა შემთხვევებშიც). 7 სიჩოთან BCDFL, სიჩიოთან DE. 8 თჳთა] მისთა ზა BCDEFG. 9 იქსნეს EI. 10 ორ—BCDEFG. 11 ჰსწამებს G, სწამებს I. 12 მორწმუნისადა E. 13 მას—BCDEFG. 14 უნებელად I. 15 განავლო BG] განიყვანა E. 16 ვკონებ EIK. 17 სიტყჷსა E. 18 ჩემისასა E. 19 აქა IK. 20 ვყო CFGL. 21 ხახულის CE, ხატულსა I; და ხახულს] დახატულს K. 22 მიმოსლვისა BDEFG, მისლვის I. 23 სწავლისა] სასწაულისა G. 24 განათლებისათჳს] განათლებისა მისისათჳს BCDEFG. 25 მიზეზ—G. 26 გრიგოლი BCDFGL, გრიგორი I] ნეტარი გრიგოლი E. 27 მე—BCDEFG. 28 სჯად BCDEFG. 29 წინააღმდგომ I. 30 სახე ესე... არს ად] მან ათინისათჳს თქუა, ვდ (არ DE) კეთილად CDEFG, —B. 31 ყვენ BCDEFL, ჰყვენ G. 32 მას C. 33 ხატულს L.



ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საღმრთოთა მადლითა. უხუცესისა მის სახელი გიორგი მწერალი¹ რომელი ყოფილ იყო მწერალთა ზედა მთავარად² კურაპალატისა-
თა³. ხოლო მეორისა მის სახელი საბა⁴, [v] კაცი წრფელი და უმან-
კოა. ესენი მკვდრ იყვნეს ხახულს⁵ ორითავე ცხორებითა შეზა-
ვებულად, რამეთუ სიმდიდრესა თანა⁶ საღმრთოთა მოქალაქობისასა 5
ჭორციელიცა სიმდიდრე უხუცებით აქუნდა. ამათ ღირსთა ბერთა
ვითარცა ეუწყა ყრმისა გიორგის სიკეთე და ღმრთის-მოშიშებაჲ;
მსწრაფლ მიუძენეს ძმასა თქსსა იაკობს, რაჲთა ყოვლითა სწრაფი-
თა ყრმაჲ იგი გიორგი მათა⁷ მოიყვანოს. ხოლო მას ვითარცა ესმა,
მსწრაფლ აღასრულა ბრძანებული მათი და წარიყვანა ხახულად 10
შვილი თქსი. პირველად შეპვედრა⁸ იგი ყოვლად წმიდასა ღმრთის-
მშობელსა, რომლისა-იგი ერთგულ მსახურ და საკუთარ მონა ყო-
ფად იყო, და მერმე თქსთა ძმათა მიუთუალა და თვთ სიხარულით
წარვიდა სახედ⁹ თქსა⁹.

ხოლო ნეტართა¹⁰ მათ ვითარცა იხილეს გონიერებაჲ იგი¹¹ 15
და დაწყნარებულებებაჲ სახისა მისისაჲ, უშფოთველი¹² იგი და აღუ-
ძრველი ჭკეცვაჲ მისი¹³, განიხარეს სიხარულითა დიდითა¹⁴ და ჰმად-
ლობდეს¹⁵ ღმერთსა, რამეთუ იხილეს მათ ყრმაჲ მოხუცებულებითა¹⁶
შემკული და ჰაბუკი სიბერითა განშუენებული, ვითარცა იტყვს დი-
დი ბასილი, ვითარმედ¹⁷: მკეც¹⁸ არს სიბრძნე და გონიერებაჲ კაც- 20
თა შორის¹⁹, თუ არა²⁰ სისპეტაკე თმათაჲ არად სარგებელ არსო²¹.
და კუალად გვსწავიეს დანიელისთქს²² და იერემიასთქს, რამეთუ
ერთი იგი მსაჯულ მოხუცებულთა იქმნა, ხოლო მეორე იგი საშოთ-
გან განწმენილი წინაწარმეტყუელებდა.

ხოლო ვითარცა ვთქუთ²³, იხილეს რაჲ კეთილთა მათ ბერთა 25
ძნელ-წყლთ თქსი ესრეთ წემკული, მიპვუარეს²⁴ იგი მამა[12]სა²⁵
მაკარის, რომელი-იგი მას ყამსა ღირსებისათქს მისისა წინამძღუარი²⁶
იყო²⁷ დიდისა მის ლავრისაჲ. ხოლო მან ვითარცა იხილა, ფრიად
განიხარა და ვითარცა შვილი შეიტკბო. აკურთხა იგი კურთხევითა²⁸
მით აბრამეანი²⁹, ეკლესიისა³⁰ ევლოგიასა³¹ მონაწილე³² ყო და 30

1 მთავარად BCDEFGH, მთავარი და IK. 2 კურატპალატისათა GIK. 3 სა-
ბაჲ CE. 4 ხახულის E. 5 თანა[ზედა] E. 6 მათა G, მათთა I. 7 შევედრა IK.
8 სადი I. 9 თქსად BCDEFGHIL. 10 ნეტარი I. 11 იგი—I. 12 უშფოთველი და თა-
ვისუფალი BCDEFGH. 13 ჭკეცვაჲ მისი გონება BCDEFGH. 14 სიხარულითა
დიდითა — BCDEFGH. 15 მადლობდეს IK. 16 მოხუცებულთა B, მოხუცებულო-
ბითა IKL. 17 ვითარმედ ან BCDEFGH. 18 მკეც—I. 19 შორის + და CDEFGH.
20 თუ არა თვარა IK. 21 არს CDEFGH. 22 დანიელისთქს G, დანიელისათქს I.
23 ვთქუ BCDFL, ვთქუ G. 24 მივეარეს IK. 25 მამამსა L + მამსა G. 26 წინა-
მძღუარ CDEFGH. 27 იყო—AIK. 28 კურთხევითა + იგი კურთხევითა I. 29 აბრამე-
ანითა ED, აბრამეანითა CG, აბრამეანითა EF, აბრამეანითა IL. 30 ეკლესიის I.
31 ევლოგიის BCDEFGH. 32 იყო C, ჰყო G.

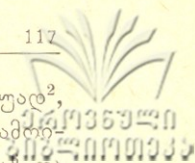


სულისა თვისა შეილად უწოდა. და ეგრეთვე¹ დიდსა მისცა² ბასილის ბაგრატის ძესა მიჰგუარეს⁴ და წმიდაჲ კურთხევად⁵ მისი მიღებად სცეს⁶, რომელი-იგი მას ჟამსა შინა იყო მოძღუარი და განმანათლებელი ქუეყანისა ჩუენისაჲ⁷. და კუალად ღმერთშემოსილ-
 5 მან ანტონი მნათემან⁸ იხილა რაჲ, განიხარა და ყოვლითა კურთხე-
 ვითა აკურთხა. და ესრეთ ყოველთა⁹ მამათა კურთხევად მიაღებეს
 და მერმე-ლა¹⁰ წარიყვანეს სახედ¹¹ თჳსად.

მაშინ განიზრახეს¹² საღმრთოთა მათ მოხუცებულთა თანა-ზრახ-
 ვითა ზემოქსენებულთა ამათ მამათაჲთა, რაჲთა პირველ ყოვლისა
 10 ღმრთივ-სულიერსა ვისმე და მწყემსსა¹³ კეთილსა შეჰვედრონ¹⁴ შეი-
 ლი თჳსი, რაჲთა სულიერითა ჰასაკითა აღორძინდებოდნ¹⁵ და საღ-
 მრთოთა მათ სწავლათა¹⁶ სძესა მის მიერ სუმიდეს¹⁷ და სისრულედ
 სათნოებათა წარემატებოდის. და ვინმეცა პოვეს¹⁸ სხუაჲ უმაღლესი
 სათნოებითა და სულიერთა მოძღურებათა შინა განთქმულნი, გარნა
 15 დიდი ილარიონ თუალოელი¹⁹, რომელი²⁰-იგი მას ჟამსა²¹ ვითარცა
 მთებეი²² ბრწყინვიდა²³ კრებულსა შორის მამათასა, რომლისა სათ-
 ნოებათა²⁴ და მოღუაწებათა აწ წარმოთქმუად შეუძლებელ არს.
 ამას²⁵ ნეტარსა შეჰვედრეს²⁶ შეილი თჳსი და მონაზონებისა მიმართ²⁷
 წარმართებად ევედრებოდეს. ხოლო წმიდამან მან²⁸, ვითარცა
 20 ღმრთისა მიერ²⁹ მოცემული კეთილი შეილი, ეგრეთ შეიწყინარა და
 წესიერებისა მიმართ და სათნოებისა წურთითა³⁰ [V] უწყის³¹, და ეს-
 რეთ წარემატებოდა ნებითა ღმრთისაჲთა. და ვითარცა ნერგი კე-
 თილი დანერგული³² თანაწარსადინელსა ღმრთივ-სულიერათა³³ სწავ-
 ლათასა³⁴ დღითი-დღე აღორძინდებოდა³⁵.

25 ხოლო უწყეს³⁶ სწავლათაცა საეკლესიოთა და სამღვდლოთა,
 რომელთა შინა უმეტეს ყოველთა ჰასაკის³⁷-სწორთა მისთასა წარე-
 მატა. და საგალობელნი³⁸ იგი საწელიწდონი და შეწყობილებანი³⁹
 იგი გალობათანი⁴⁰ ყოველნივე მეყსა შინა ზეპირით დაისწავნა⁴¹.

1 ეგრეთცა E. 2 დიდსა—I. 3 მისცა L. 4 მიგუარეს BIK. 5 კურთხევაჲ] კურთხეი IK. 6 სცეს G. 7 ~ ჩუენის ქუეყანისა E. 8 მნათემან—CDEFGH. 9 ყო-
 ველთა + მათ E. 10 მერმეცა IK. 11 სახიდ I. 12 განიზრახეს] განიხარეს I. 13 მწყემ-
 სსა B. 14 შევედრონ GIK. 15 აღორძინდებოდის BCDEFH. 16 სწავლასა FGL
 17 ასმიდეს BCDEFGH; სძესა მის მიერ სუმიდეს—I. 18 პოვეს] იხილეს BCDEFGH.
 19 თუალოელი E. 20 რი—D. 21 თუალოელი რი იგი მას ჟამსა—IK; ჟამსა + შინა
 BCEFGH. 22 მთებეი E. 23 ჰბრწყინვიდა G. 24 სათნოებითა L. 25 ამას + უკუშ E.
 26 შევედრეს BG, შევედრა IK. 27 მიმართ—BCDEFGH. 28 მან—BC. 29 მიერ—I.
 30 წურთად BCDEFH, წრთუად G. 31 უწყის] იწყუა BCDEFGH, იწყის I. 32 და-
 ნერგული—E. 33 ღმრთივ სულიერთა — E; სულიერსა I. 34 სწავლათასა] წერილ-
 თასა BCDEFGH. 35 აღორძინდებოდა BCDFH. 36 აუწყეს BCDEFGH. 37 ასაკის
 B; ჰასაკისა G. 38 საგალობელნი] საგულელებლნი L. 39 შეწყობილობანი D. 40 გა-
 ლობათანი] გულელებლანი L. 41 დაისწავლნა DE, დაისწავლა I.

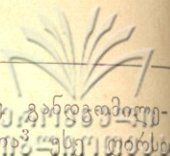


საღმრთოთა კულა წიგნთა კითხვისათჳს რად¹ საგმარ არს სიტყუად², რომელთა-იგი³ შინა უადრეს⁴ ძალისა თჳსისა დაშურა და გამტრე-ცადა, რომელსა შინა არა სცემდა⁵ ძილსა თუალთა თჳსთა და პრულსა⁷ წამთა თჳსთა. ხოლო⁸ განსუენებასა კულა ვორცთასა⁹ ყო-ლაღვე არა თავს-იდებდა¹⁰. მაშინდელი იგი წერილთა გულსტმის-⁵ ყოფა ვითარცა წინდი რაამე მომავალთა¹¹ საქმეთათჳს მიიღო¹² და ესრეთ ყოველნივე საღმრთონი წერილნი ძუელისა და ახლისა ჴულისანი, რომელნი ოდენ ჩუენსა ენასა პოვნა, ყოველნივე კეთი-ლად გულად იხუნა.

V. ხოლო უწყი, ვითარმედ მრავალთა გსურის სმენად, თუ¹⁰ ვინაჲ ისწავა ბერძული სწავლაჲ, ვინა ვინაჲ დაგჳუნჯა¹³ საფასე ესე მოუკლებელი ფერის ჯოჯიკის¹⁴ ძემან, დის-სიძემან ბასილი ბაგრა-ტის ძისმან. რაჲსათჳს-მე ვაგსენე დაჲ ბასილისი? ამისთჳს, რამეთუ იტყოდის¹⁵ [13] წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: „არა უადრეს იყო ღირსი ესე დედაკაცი ღმრთის-მსახურებითა ძმასა თჳსსა, ნეტარსა ბასილი-¹⁵ სო¹⁶. ამან ფერის და მეუღლემან მისმან განიზრახეს¹⁷ კეთილად, რაჲთა კაცი საღმრთოჲ იძიონ სულისა მათისა კეთილისა მსწავლე-ლად¹⁸ და უწყსოებისა დამაყენებულად და რაჲთა ყოლადვე მახლო-ბელად მათსა¹⁹ იყოს. ამის პირისათჳს ორთავე გამოიძიეს და და-ამტკიცეს, ვითარმედ გიორგი მწერლისა უგონიერესსა ვერვის პპო-²⁰ ებენ²⁰. ამისთჳს დიდითა ვედრებითა და²¹ ქენებითა²² გიორგი მწე-რალი წარიყვანეს და ყოველი საქმე მათი სულიერი და ჳორციელი მის დაამორჩილეს. ხოლო ამან გიორგი ნეტარი ძმის-წული თჳსი, ყრმაჲ გიორგი, თანა წარიყვანა²³, რამეთუ ფრიად ეგმარებოდა ზე-პირით კანანახობასა და წიგნის-კითხვასა და მისსა მსახურებასა²⁴,²⁵ რამეთუ²⁵ მოხუცებულ²⁶ იყო.

ხოლო ვითარცა²⁷ იხილეს კეთილთა მათ მეუღლეთა, განიხა-რეს ფრიად. და საღმრთომან მან დედაკაცმან შვილად თჳსად აღია-რა იგი²⁸. და დაყვეს მრავალი ჟამი კეთილსა²⁹ და ღმრთისა სათ-ნოსა ცხორებასა შინა. ხოლო ამისსა³⁰ შემდგომად რისხვითა ბასი-³⁰

1 რადღა E. 2 სიტყუად CDEFL. 3 იგი—I. 4 უადრეს] უმეტეს G. 5 სცემ-
და G. 6 თჳსთა—C. 7 რულსა IK. 8 თჳსთა და პრულსა წამთა თჳსთა ხოლო—BC
DEFGL. 9 ~ გორცთასა კულა E. 10 თავს იდებდა + და BCDEFGL. 11 მომავ-
ალთა + თანა IK. 12 მიიღონ I. 13 დაგჳუნჯა E. 14 ჯოჯის BCEFGL. 15 იტყო-
და CDEFL. 16 ბასილსო AIK, ბასილისო G. 17 განიზრახეს] განიხა-
რეს I, განიძრახეს D. 18 მსწავლელად B. 19 მათსა] მათღა BCDEFGL.
20 პოებენ EIK. 21 ვედრებითა და —F. 22 ქენებითა] ქებითა I. 23 წარიყვანა]
წარიტანა BCDEFGL. 24 და წიგნის კითხვასა და მისსა მსახურებასა] ახარებსა B;
და წიგნის... მსახურებასა—CDEFGL. 25 რ + თუთ CDEFGL. 26 მოხუცებული
BCDEFGL. 27 ვითარ BCDEFGL. 28 იგი]გ I BCDEFGL. 29 კეთილისა L.
30 ამის BCDEFGIKL.



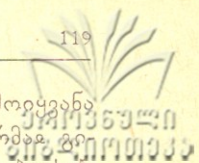
ლი მეფისაჲთა ფერის¹ თავი წარეკუეთა, რამეთუ ვარდგობილუ-
ბაჲ დასწამეს². და ესრეთ ბრძანებითა სამეუფოთა³ თქუნი⁴ თურსა
დედაკაცი ერთურთ თჳსით⁴ კოსტანტინეპოლედ⁵ წარიყვა-
ნეს⁶, ვინაჲ-იგი დაყვეს⁷ ათორმეტი წელი.

- 5 ხოლო მათსა მას⁸ მუნ ყოფასა მამის⁹-ძმამან ამის¹⁰ საკურე-
ლისა ყრმისამან და, უფროჲს-ლა ვთქუა¹¹ თუ¹², საღმრთომან მან¹³
[v] დედაკაცმან სასწავლოდ მისცეს¹⁴ ყრმაჲ იგი გიორგი კაცთა ფი-
ლოსოფოსთა¹⁵ და რიტორთა, ორითავე ცხორებითა¹⁶ შემეკობილთა¹⁷,
არა ერისკაცთა, არამედ მონაზონთა¹⁸ ღმრთის-მოშიშთა და ყოველ-
10 თა მიერ წამებულთა. და ესრეთ ათორმეტსა მას წელსა ყოველივე
მოსწრაფებაჲ და გულს-მოდგინებაჲ ერთბამად შემოიკრიბა¹⁹, ვიდ-
რე-ლა მახლთა²⁰ გონებითა²¹ და მრავალ ჟამ გამოცდილთა მოსწრა-
ფებითა წარებატა; ხოლო²² მოსწრაფეთა²³ და გულს-მოდგინეთა²⁴
სიმახვლითა გონებისაჲთა აღებატა. და ორკერძოვე სრულ ქმნულთა²⁵
15 ერთკერძო თანა-წარჰკვდა²⁶, ვიდრე-ლა დიდად განკვრდეს ყრპანი იგი
ბერძენთანი მისსა მას ეგოდენსა მოსწრაფებასა და სიმახვლესა გო-
ნებისასა²⁷, ჰნატრიდეს²⁸ გულს-მოდგინებასა მისსა და ძალისაებრ
ბაძვად მისსა²⁹ აღიდრვოდეს.

- და და-რაჲ-ყო³⁰ სწავლასა მას შინა, ვითარცა³¹ ვთქუთ³²,
20 ათორმეტი წელი, და ვითარცა ქუეყანამან კეთილი თესლი სწავ-
ლულებისაჲ³³ შეიწყნარა ურნატთა³⁴ შინა სულისა თჳსისათა³⁵, რო-
მელი-იგი ჟამსა თჳსსა გამოღებად ეღვა აღვსებად სულსა მშიერთა-
სა და განმდიდრებად³⁶ ღმრთისა ეკლესიასა. ამისსა³⁷ შემდგომად
ბრძანებითა სამეუფოთა³⁸ კუალად თჳსთავე პრასტინთა მიიქცა სა-
25 ღმრთოჲ ესე დედაკაცი ტვარწათა³⁹ და თანა-წარიყვანა ყრმაჲ
გიორგი მამის⁴⁰-ძმისავე თჳსისა თანა⁴¹. ხოლო ეუწყა, ვითარმედ დე-
დაჲ მისი მიცვალებულ იყო, ხოლო მამაჲ მისი წუთ ცოცხალ იყო,

¹ ფეროს BCFG, ფეროს D, ფეროს EL, ფერის IK. ² დაჰსწამეს G.

³ სამეფოთა BCDEFGL. ⁴ თჳსით+ თჳსით G. ⁵ კოსტანტინეპოლედ I. ⁶ წა-
რიყუნეს B. ⁷ დაჰყუდა G. ⁸ მას—BCDEFGIKL. ⁹ მამისა I. ¹⁰ ამის—BCD
EFGI. ¹¹ ვთქუა G, ვთქუათ I. ¹² თუ—FGL. ¹³ მან—GI. ¹⁴ მისცა E. ¹⁵ ფი-
ლოსოფოსთა CFGL. ¹⁶ ცხორებითა BGIKL. ¹⁷ შემეკულთა E. ¹⁸ მონაზონთა+
და BCDEFGL. ¹⁹ შემოკრიბა EFGI. ²⁰ მახვლითა BI, სიმახვლითა CDE. ²¹ გო-
ნებისათა CDE. ²² ხოლო და CD. ²³ მოსწრაფეთა და—E. ²⁴ მახვლითა... გულს-
მოდგინეთა—FGL; და მრავალ ჟამ... გულსმოდგინეთა—L. ²⁵ ქმნილთა CDEF
GL. ²⁶ წარჰკვდა EGIK. ²⁷ გონებისსა B. ²⁸ ნატრიდეს IK. ²⁹ ჰნატრიდეს... ბაძვად
მისსა—BCDEFGL. ³⁰ ჰყო G; და-რაჲ-ყო დაყო I. ³¹ ვითარ BCDEFGL.
³² ვთქუათ BCFKLI—E, ვთქუათ I. ³³ სწავლულობისა DL. ³⁴ ორნატთა BCD
EFGI. ³⁵ თჳსისათა თჳსისა თანა IK. ³⁶ განმამდიდრებულად D. ³⁷ ამისსა EF
GL. ³⁸ სამეფოთა CG. ³⁹ ტვარწათაჲ FG, ტვარწათს I. ტვარწათაჲ L. ⁴⁰ მამისა I. ⁴¹ თანა—CDEFGL.



რომელი-იგი ძმამან მისმან გიორგი თავისა თვისისა თანა მოეყვანა ტვარწატაფს¹ და [14] ერთბამად იყოფოდეს. ხოლო ყრმაჲ გიორგი² წარვიდა ხახულს³ მამის⁴-ძმისა თვისისა თანა საბაჲსა⁵.

VI. და ვითარცა იქმნა ოცდახუთის⁶ წლის⁷, ტკბილსა მას უღელსა მონაზონებისასა ქედი თვისი მოუდრიკა. რამეთუ დაღაცათუ სი⁸ ყრმითგანვე მონაზონი იყო⁸, ხოლო წუთ კურთხევაჲ მონაზონებისაჲ არა მიეღო. რამეთუ მოძღუარი მისი სულიერი და ღუაწლთა მიმართ მონაზონებისათა მწურთელი⁹ დიდი ილარიონ¹⁰ წუთ ჯორცთაღა შინა იყო და ჯელთაგან მისთა მიიღო კურთხევაჲ მონაზონებისაჲ. რამეთუ იგი [ი]ყო პირველი¹¹ მოძღუარი მისი და მიზეზი¹⁰ ყოვლისა კეთილისაჲ.

ამისა შემდგომად აღძრვითა ზეგარდამოძთა მოუტდა სურვილი უცხოებისა და სიგლახაკისაჲ და თვსთა და მეცნიერთაგან¹² განშორებისაჲ და, უფროჲს-ღა ვთქუა¹³ თუ, სურვილი თაყუანისცემისათჳს წმიდათა მათ და განმაცხოველებელთა ადვილთა, ვინაჲ-¹⁵ იგი აღასრულა ყოველი განგებულეზაჲ ცხორებისა ჩუენისაჲ¹⁴ სიტყუამან მამისამან მოსრულმან ჳსნისათჳს¹⁵ ჩუენისა. ხოლო იყოცა განგებულეზაჲ ღმრთისაჲ საქმესა ამას შინა, რომელი-იგი წინაჲსწარ ყოველსავე მეცნიერ არს და ყოფადთა ვითარცა ყოფილთა ხედავს, ვითარცა იგი მოსეს რაჲ წინაწარმეტყუელად განამზადებ-²⁰ და¹⁶, პირველ ყოვლისა¹⁷ თვსთაგან გამოიყვანა¹⁸ და აბრაჰამს¹⁹ რაჲ თანა აღთქუმასა დასდებდა, ქუეყანისა თვისისა დატევეზაჲ უბრძანა. და²⁰ ეგრეთვე მრავალთა წმიდათათჳს წერილ არს: ჳნებავენ²¹ რაჲ მიახლებაჲ ღმრთისაჲ, პირველ ყოვლისა თვსთაგან და მეგობართა განეშორნიან და ჳეშმარიტი იგი თვსებაჲ და²² ჳრახვაჲ²⁵ ღმრთისაჲ მაშინ-ღა პოვიან, ვითარცა ვიტყოდე²³ წმიდისა ამისთჳს.

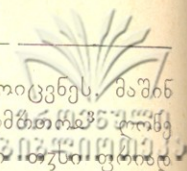
[v] მოუტდა სურვილი უცხოებისაჲ და თვსთაგან²⁴ განშორებისაჲ, დაფარულად ყოველთა მეგობართაგან და მეცნიერთა სიგლტოლაჲ იეჳშია²⁵ და წარემართა იერუსალემით²⁶ კერძო. ხოლო ვითარცა ცნა მამამან მაკარი²⁷ და ყოველთა მათ ღმერთ-შემოსილ-³⁰ თა ბერთა, შეწუხნეს ფრიად და ყოვლით კერძო მეძიებელნი და

¹ ტვარტაწაფს ABCDEK, ტვარწატაბს FG, ტვარტოს I, ტვარტაწაბს L.

² გ² იგი BCDEFL. ³ ხ³ ტულს E. ⁴ მამისა I. ⁵ საბაჲსა G. ⁶ ოცდახუთისა BCDEFGIL. ⁷ წლისა FGL. ⁸ ~ მონაზონი იყო სიყრმითგან BCDEFGIL.

⁹ მწრთულნი G. ¹⁰ ილარიონ + თვალელი G. ¹¹ პ¹¹ ლ BCDEFGIL. ¹² მეცნიერთაგან მეგობართაგან BCDEFGIL. ¹³ ვსთქუა G, ვსთქუათ I. ¹⁴ ჩუენისაჲ—E.

¹⁵ ჳსნისთჳს ცხორებისათჳს CDEFGIL. ¹⁶ განმზადებად B, განჳმზადებდა CFL, განმზადებდა EGIK. ¹⁷ ყოვლისა—G. ¹⁸ გამოიყვანა B. ¹⁹ აბრაჰამს GL. ²⁰ და — DEFGIL. ²¹ ჳნებავენ G, ნებავენ IK. ²² და — BCDEFGIL. ²³ ვიტყოდი CDFL. ვიტყვი EG. ²⁴ და თვსთაგან—I. ²⁵ ეჳშია B, იეჳშია E. ²⁶ იერუსალიმით A, იერუსალიმით GI, იერუსალიმით FL. ²⁷ მაკარიმ I.

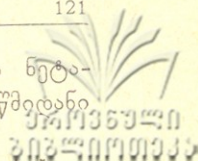


- შემპყრობელნი განავლინნეს¹, და ყოველნი გზანი მოიცვენეს, მაშინ ვითარცა გულისგმა-ყო², რამეთუ შეიპყრობდეს, საღმრთო³ სული იტუმა⁴ ვითარცა დიდმან ათანასი, და შესამოსელი⁵ კეთილი მისცა⁶ გლახაკსა ვისმე და მისი იგი დაბეჭკული შეიმოსა.
- 5 და პოვა მწუხარე ერთი წინამძღურისაგან დატეობილი⁶, უპყრა წინა და წარემართა გზასა თუსსა. და ესრეთ განერა⁷ დამახრწვევლთა⁸ გზისა მის კეთილისათა, რამეთუ დაღაცათუ სიყუარულითა იქმოდეს, არამედ არა კეთილ იყო მომავალთა საქმეთათუს.
- ხოლო იტყოდა თვთ წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: უდაბნოსა აღ-
- 10 გილსა შეგვლამდრო ტყეთა შინა, და იყო ელვა-ქუხილი⁹ და ჰაერი¹⁰ ბოროტი და შვდგზის დააკუეთა ეშმაკმანო მწუხარე იგი მას ღამესა¹¹, და პეროვინ¹² და იღრქენ¹³ და ყვიინ¹⁴, ხოლო მე ვლოცვედიო¹⁵. იხილეთ-ლა უშიში ესე სულითა და ახოვანი გონებითა, ვითარ არა შეძრწუნდა, არამედ ღამე ყოველ ევედრებოდა ღმერთსა
- 15 განკურნებისა მისისათუს, ვიდრემდის განიოტა კაცისა მისგან სული იგი ბოროტი. და ყოვლითურთ უვნებელი მონასტერსა ერთსა მიიყვანა, სადა-იგი განკურნებულსა¹⁶ მას ენება. [15] და ჰმადლობდა¹⁷ ღმერთსა, რომელმან იგნა¹⁸ სულისა მისგან¹⁹ არაწმიდისა. და ესრეთ მხოლოჲ²⁰ წარემართა გზასა თუსსა მრავლითა²¹ შრომითა და
- 20 ღუაწლითა, რამეთუ დაჰქენჯნიდა²² და აჰირვებდა ჯორცთა თუსთა, ვითარცა მოციქული იტყვს, ვითარმედ: «აღვიკრძალავ²³ ჯორცთა ქმება და დავიმონებ, რაჲთა არა სხუათა²⁴ უქადაგებდენ და მე გაოუტდეღ ვიყო»*. ეგრეთვე ჰყოფდა²⁵ წმიდაჲ ესე, რამეთუ ძაძაჲ შეემოსა და უქამლოჲ და თავლია²⁶, უღწროჲ და უწუელოჲ²⁷ ვიდო-
- 25 და გზასა მას იწროსა, რამეთუ²⁸ დღესა შინა ერთგზის მიიღის პური და წყალი.

VII. და ესევეითარითა შრომითა და მოღუაწებითა შემკობილი²⁹ მიიწია შავსა მთასა. და მერმე აღვიდა მთასა საკვრველსა, თაყუანის-სცა³⁰ და ამბორს³¹ -უყო ლარნაკსა³² წმიდისა და საკვრ-

* I კო რ ი ნ თ. 9,27.

¹ განავლინნეს] წარავლინნეს E. განვილინნეს FL. ² ჰყო G. ³ საღმრთოჲ] სხა E. ⁴ ეტმა B. ⁵ მისცა + იგი BCDEFGL. ⁶ დატევებული BCDEFGL. დატეობილი I. ⁷ განერა] განეშორა C. ⁸ დამახრწვევლთა BCDEFGL, დამახრწვევლთა I. ⁹ ქუხილისა FGL. ¹⁰ აერი B. ¹¹ ~ მწუხარე იგი მას ღამესა ეშმაკმანო CD EFG. ¹² პერიონ GIK. ¹³ იღრქენ I. ¹⁴ ყვიინ] ყვინ L. ¹⁵ ვილოცვიდიო G. ¹⁶ განკურნებულსა L. ¹⁷ მადლობდა BGIK, მაჰდლობდა C. ¹⁸ იგნა IK. ¹⁹ სულისა მისგან] სულისაგან FGL. ²⁰ მხოლოჲ—I. ²¹ მრავლითა B. ²² დაქენჯნიდა I, დაქენჯნიდა K. ²³ აღვიკრძალავ FL. ²⁴ სხუათა—IK. ²⁵ ყოფდა IK. ²⁶ თავდა B. ²⁷ უწუელოჲ] უწყლო BCDE, უწყალო FGL, უწველო IK. ²⁸ რქ G. ²⁹ შემკუ-ლი BCDEFGL. ³⁰ თაყუანისცა BCDEFGIKL. ³¹ ამბორს] უმბორს K. ³² ლარ-კანსა BCDFL.



ველთ-მოქმედისასა¹ სვმონისსა და ღირსისა დედისა მისისა ნეტარისა მართაჲსსა². და ყოველნი მონასტერნი მოილოცნა და წმიდანი მამანი მოიკითხნა და ყოველთაგან³ ლოცვაჲ მიიღო.

ხოლო ყოვლისა პირველად⁴ იწყო ძიებად წინამძღურისა⁵ და მოძღურისა სულიერისა, რამეთუ უწყოდა, ვითარმედ თვნიერ მოძღურისა არა⁶ არს ცხორებაჲ სულისაჲ და წარმართებაჲ მონაზონებისაჲ⁷. და პოვა⁸ მთასა საკვრველსა ნაპრაღსა შინა კლდისასა⁹ ბერი წმიდაჲ შეეყენებული¹⁰, ვითარცა გურიტი უბიწოჲ და ტრედი¹¹ უმანკოჲ, კაცი ზეცისაჲ და ანგელოზი ქუეყანისაჲ, ყოვლითურთ უცხოჲ და განშორებული¹² ჯორცთაგან და ჯორციელთა¹³ ზრუნვათა¹³ [v] და გონებითა ღმრთისა მიცვალებული, გიორგის ვიტყვ დაყუდებულსა, დიდსა მას მნათობსა ნათესავისა ჩუენისასა, კაცსა ყოველთა¹⁴ მიერ გულის-სათქუმელსა, რომელმან-ესე ჩუენ უნდოთა ამათ¹⁵ ამისი¹⁶ აღწერაჲ გუაიძულა. ამას დაემოწაჲ ნეტარი ესე, ვითარცა ოდესმე მთასა სინასა ნეტარი იოვანე დიდსა¹⁵ მარტურის¹⁷. ხოლო მან, ვითარცა იხილა სიკეთე სულისა მისისაჲ და განიცადა ტალანტი იგი მის შორის დაუნჯებული, განიხარა სიხარულითა დიდითა და სულითა გულისგმა-ყო¹⁸, რაჲ-იგი ყოფად იყო. რამეთუ სურვიელ იყო წმიდაჲ ესე ბერი, რაჲთამცა კუალად გამო-ვინმე-აჩინა მოწყალეზამან ღმრთისამან¹⁹ ნათესავსა შორის²⁰ ჩუენსა კაცი, რომელმანმცა²⁰ სრულ ყო²¹ ნაკლულევეანებაჲ ენისა ჩუენისაჲ, რომელი-იგი წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთვმისგან²² და-შთომილ იყო და ნებითა ღმრთისაჲთა პოვა²³, რომელსა-იგი ეძიებდა, და მადლობაჲ შეწირა²⁴ ღმრთისა²⁵, რომელი არაოდეს უგულუბელს ჰყოფს²⁶ სიგლახაკესა ჩუენსა მეოხებითა წმიდისა ღმრთის-მშობელი-25 საჲთა.

ხოლო დაამკვდრა²⁷ იგი რომანა²⁸ -წმიდას. და დაყო²⁹ მას შინა სამი წელი დიდითა შრომითა და მოღუაწებითა, მარხვითა და მღუძარებითა და უფროას³⁰ ხოლო სიმდაბლითა და მორჩილებითა, რომელნი-ესე ფრთე ექმნებიან მონაზონსა აღსლვად ღმრთისა³¹ თანა, რამეთუ ყოველთა უძღურთა იგი ჰმსახურებდა³². და³³ ესრეთ

1 მოქმედისა BCDEFGIKL. 2 მართასა E. 3 ყოველთა E. 4 ~ პირველად ყოვლისა E. 5 წინამძღურისა] მონასტრისა E. 6 არა] რა FG, რა L. 7 მონაზონისა I. 8 პოვა G. 9 კლდისასა] ზღუსასა IK. 10 შეეყენება IK. 11 ტრეტი K. 12 განშორებული + და B. 13 ზრუნვათაგან CDEFGIKL. 14 ყოველთა] ღრისა E. 15 ამათ] მიერ BCDEFG. 16 ამის I. 17 მარტულის C. 18 ჰყო G. 19 მოწყალეზამან ღრ G. 20 რნცა BCDEFGIKL. 21 ჰყო G. 22 ეფთვმისგან G, ეფთვიმისგან I. 23 პოვა GI. 24 შესწირა I. 25 ღრთსა IL. 26 ყოფს IK. 27 დაემოკიდრა I. 28 რომან BCDE, რომანს FGL. 29 დაჰყო G. 30 უფროსად E. 31 ღმრთისა] უღლისა BCDEFG. 32 მსახურებდა BEIK. 33 და—BCDEFG.



ყოვლითა სათნოებითა შემკული ჯორციელითა ჰასაკითა¹ ოცდაათის წლის², ხოლო სულიერითა მკაცრად და მთავრად³ ვითარცა იხილა ნეტარმან მან ბერმან გიორგი შეყენებულმან მოძღვარმან მისმან, ვითარმედ ყოვლითა სრულქმნილ არს ჰასაკისა³ თანა [16] სიბრძნითა და გონიერებითა, სქემითა აკურობა, და ესრეთ⁴ სრულ-ყო⁵ მონაზონებისა მოღუაწება⁶ სქემისა გვრგვნითა და მერმე-ლა⁷ იერუსალემად⁸ წარგზავნა.

იხილეთ-ლა სახიერებაჲ ჩუენთჳს განკაცებულისა მეუფისაჲ, რომელმან-იგი არაჲ⁹ უღირს იჩინა¹⁰ თანაზიარ-ყოფად მონისა თჳსი-10 სა სარწმუნოასა, რამეთუ ვითარცა მან ოცდაათისა წლისამან¹¹ ჯორციელითა ჰასაკითა ნათელ¹²-ილო, ეგრეთვე მონაჲ თჳსი ღირს-ყო¹³ მოღებად მეორესა ამას¹⁴ ნათლის-ღებასა, რომელ არს მაღლი¹⁵ წმიდისა სქემისაჲ მითვე ჰასაკითა¹⁶, და მიერ აღსლვად ხილულსა მას იერუსალემსა¹⁷, რაჲთა¹⁸ გონებითა უხილავსა მას ზეცისა იერუსალემსა¹⁹ მიიცვალოს.

და ვითარცა მიიწია ნეტარი ესე²⁰ წმიდად ქალაქად, მოილოცნა ყოველნივე წმიდანი და თაყუანის-საცემელნი²¹ ადგილნი სულისა სურვილითა და გონებისა სიმკურვალითა. და მარადის ცრემლთა²² მიერ ილტობენ, იგნენენ რაჲ ვნებათა მეუფისათა, რომელნი²³ 20 -იგი მან ჩუენისა ცხორებისათჳს²⁴ ადგილთა მათ შინა წმიდათა თავს-ისხნა. და²⁵ ესრეთ²⁶ არს²⁷ გონებაჲ მისი, ვითარმცა²⁸ მას თავადსა თუალთა წინაშე ხედვიდა. და დაყო²⁹ მცირედი ჟამი ესე-ვითარითა ყოფითა, და მერმე განგებითა³⁰ ღმრთისაჲთა კულად მოძღურისავე³¹ თჳსისა მოიქცა და ესრეთ ყოვლითურთ სრულქმნილ-25 სა საღმრთოჲ ესე ტანანტი³² ჯელთ უღვა³³, რომელ არს თარგმანებაჲ წიგნთა საღმრთოთაჲ ბერძნულისაგან ქართულად.

ხოლო ესე ნეტარი არაჲ³⁴ თავს-იდებდა, არამედ ესრეთ იტყოდა, ვითარმედ: „შეუძლებელ არს ესე³⁵ ჩემგანო, და ესევითართა განღმრთობილთა კაცთა შუენის, ვითარცა იყო³⁶ წმიდაჲ მამაჲ ჩუე-

¹ იქმა C + იგი CDEFGL. ² ოცდაათისა წლისა BCDEFGL. ³ ჰასაკისა CDL. ⁴ სქემითა აკურობა და ესრეთ სქემა შეჰმოსა და ყოვლითურთ BCDEFGL. ⁵ ჰყო G. ⁶ მოღუაწებაჲ + და BCDEFGL. ⁷ მერმე E. ⁸ იშლმად A, იშლმდ BCEFL, იერუსალიმად GIK. ⁹ არა BCDEFGL. ¹⁰ იჩინა I. ¹¹ წლისმან B. ¹² ნათელს E. ¹³ ჰყო G. ¹⁴ მას BCDEFGL. ¹⁵ მაღლ F, მაღლ L. ¹⁶ ასაკითა B. ¹⁷ იშლმსა A, იერუსალიმსა G. ¹⁸ რაჲ რ BEFL. ¹⁹ იშლმსა A, იერუსალიმსა GIK. ²⁰ ესე იგი E. ²¹ თაყუანისა-საცემელნი CG. ²² ცრემლითა FL. ²³ რომელნი იერუსალემსა CDEFGL. ²⁴ ცხორებისათჳს CDGIKL. ²⁵ დაჲრ BCDEFGL. ²⁶ ესრეთ იერეთ IK. ²⁷ არის B. ²⁸ ვითარმცაჲ ვა I. ²⁹ დაჰყო G. ³⁰ განგებულებითა E. ³¹ მოძღვარისავე L. ³² ტანანტი L. ³³ ჯელ უსხნა E. ³⁴ არა CDEFGL. ³⁵ ესე—E. ³⁶ იყო იტყუჲ IK.

ნი ეფთჳმი¹. ხოლო ბერი ეტყოდა², ვითარმედ: „შვილო, რომელმან წმიდა იგი სიკუდილისაგან იქსნა და ქართული ენა განუშრტქნულნი იგივე შემძლებელ არს [v] შენდაცა შეწევნად, რამეთუ მას დიდლენი ეწყალის³ და უყუარს ნათესავი ჩუენი. და თვთ მას წმიდასა მამასა ეფთჳმეს⁴ ვევედრნეთ, რაჲთა შეგეწიოს, რომელ ნეშტი დაშთომილი⁵ მისი შენ სრულ-ჰყო⁶ მადლითავე მისითა, ვითარცა პავლე ქრისტესი“.

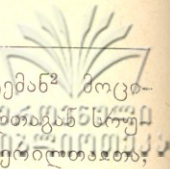
VIII. და ესრეთ დიდითა⁷ იძულებითა ძლიე⁸ დაარწმუნა და წმიდასა⁹ სუმონის¹⁰ და მართაჲს მადლითა შეზღუდვილი მთაწმიდას წამოგზავნა¹¹. და ვითარცა¹² მოწაფე სარწმუნოჲ და¹⁰ შვილი ერთგული და ძღუენი შემსგავსებული¹³ სიწმიდასა მისისაჲ წმიდასა მამასა ჩუენსა¹⁴ ეფთჳმეს¹⁵ მოუძღუანა¹⁶, რაჲთა ვინაჲ-იგი წყაროჲს-თუალი სიბრძნისაჲ აღმოეცენა¹⁷ მომრწყელებად ნათესავისა ჩუენისა, მიერვე აღმოივსნეს ნეკტარნი გულისკმის-ყოფისანი კაცმან ამან ღმრთისამან და მდიდრად დაათროს სამყაროჲ ეკლესიათა ჩუ-¹⁵ ენთაჲ, რამეთუ¹⁸ ვითარცა იტყჳს წინაწარმეტყუელი ესაია, ვითარმედ: «გამოვიდეს შუელი სიონით და სიტყუაჲ ღმრთისაჲ იერუსალიემით¹⁹ შვიდესო²⁰»*.

ეგრეთვე დაღაცათუ პირველითგანვე გუქონდეს²¹ წერილიცა და სარწმუნოებაჲ ჰენშარიტი და მართალი, გარნა ქუეყანაჲ ჩუენი²⁰ შორს იყო ქუეყანისაგან საბერძნეთისა. და ვითარცა თესლნი არაწმიდანი შორის ჩუენსა დათესულ იყვნეს²² ბოროტნი იგი თესლნი სომეხთანი, გულარძნილნი²³ და მანქანანი, და ამის მიერ ფრიად გუეენებოდა, რამეთუ ნათესავი ჩუენი წრფელი²⁴ იყო და უმანკოჲ; ხოლო იგინი რეცა მიზეზითა წესიერებისაჲთა, რეცა ცთუნებად²⁵ გუაზნობდეს²⁵, და რომელნიმე წიგნიცა გუქონდეს²⁶ მათგან თარგმნილნი²⁷.

ამათ ესევეთართა მიზეზთათჳს²⁸ [17] მოხედნა მოწყალეზამან ღმრთისამან ნათესავსა ჩუენსა და აღგვდგინა²⁹ ახალი ოქროპირი

* ესაია 2,3.

¹ ეფთჳმე BCDFGL. ² იტყოდა FGL. ³ ეწყალის EGI. ⁴ ეფთჳმის CDEF GL. ⁵ დარჩომილი CDEFGL, დაშტომილი I. ⁶ ყო BCDEFIKL. ⁷ დიდითა ყოვლითა E. ⁸ ძლით CDEFGL. ⁹ წმიდის CEFGL. ¹⁰ სუმონის G. ¹¹ წარმოგზავნა BCDEFGL. ¹² ე — E. ¹³ შემსგავსებული შემზადებული BCDEFGL. ¹⁴ ჩუენსა — BCDEFGL. ¹⁵ ეფთჳმის CDEFGL. ¹⁶ მოუძღუანა BCDEFGL. ¹⁷ აღმოეცენა C, აღმოაცენა E. ¹⁸ რ — BCDEFGL. ¹⁹ იქ — ლემით A, იერუსალიემით G, იერუსალიმს I, იერუსალიემს K. ²⁰ სვიდესო BCDE. ²¹ გუაქუნდეს BCDEFGL, გვაქუნდეს E. ²² თესლნი არაწმიდანი შორის ჩუენსა დათესულ იყვნეს ლუარძნი რამე დათესულ იყუნეს ქუენსა ჩუენსა BCDEFGL; დათესულნი IK. ²³ გულარძნილნი გრძნეულნი E. ²⁴ წრფელ BCDEFGL. ²⁵ გუაზნობდეს I. ²⁶ გუაქუნდეს BCD EFG. ²⁷ თარგმანილნი I. ²⁸ მიზეზისათჳს K. ²⁹ აღადგინა BCDEFGL.



წმიდა მამა ჩუენი ეფთჳმე¹. და ვითარცა მეათცამეტემან² მოც-
ქულმან ქუეყანა ჩუენი ამათ ზემოჯსენებულთა ღუარძლთაგან³ წმი-
ლიად განწმიდა³ მრავლად თარგმანებითა წმიდათა⁴ წმიდითა⁵
ვითარცა დასაბამსავე სიტყუსა ჩუენისასა ვთქუთ, და წესნი
5 და კანონნი⁵ ეკლესიისანი⁶ დამამტკიცებელნი⁷ სარწმუნოებისა ჩუე-
ნისანი, ესე⁸ ყოველნი აღწერილად⁹ დაგვტენა, რომელნი-იგი წმი-
დისა ამის მთისაგან და ღმრთივ-აღშენებულისა¹⁰ ლავრისა, ვითარცა
მდინარისაგან ედემიანისა¹¹ ნაკადულნი ცხორებისანი პირსა ზედა
ქუეყანისა¹² და ნათესავისა ჩუენისასა¹³ მიეფინნეს.

10 ხოლო ვითარცა პირველვე ვთქუთ¹⁴, აღრე მიცვალებითა მა-
მისა ჩუენისათა არა სრულ იქმნნეს¹⁵ წერილნი ჩუენნი, ამისთჳს
სახიერებამან¹⁶ ღმრთისამან კულადცა მოგუანიჭა¹⁷ შემდგომად
მოსესსა¹⁸ ისუ¹⁹, შემდგომად აპრონისსა²⁰ ელეაზარ²¹, შემდგომად
ელაიასა²² ელისე, შემდგომად პავლესა²³ ტიმოთე, და მსგავსადვე
15 მათსა სრულ-ყო ნებაჲ²⁴ მოძღურისა თჳსისა და ყოველი მის მიერ
დაკლებული ამან ნეტარმან მამამან²⁵ გიორგი სრულ-ყო²⁶.

ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუსა მოვიდეთ. წარმოემართა
წმიდა ესე შეჭურვილი ლოცვითა მოძღურისა თჳსისათა²⁷ მითვე
პირველითა მოღუაწებითა და ფრიად უფიცხესითაცა²⁸, ხოლო მი-
20 იწია მდინარესა²⁹ ერთსა დიდსა, რამეთუ მარტ[ო]ს³⁰ იყო. და ვი-
თარცა შევიდა მდინარესა მას, ვერ უძლო წიაღსლვად სიმდიდრისა-
გან მისისა, რამეთუ დიდროდა³¹. მაშინ იხილა წიაღკერძო [ჭა]-
[ვ] ბუკი³² შუენიერი, ამგედრებული ცხენსა ზედა სპეტაკსა და
პრქუა³³ „შემოვედ³⁴, ნუ გეშინინ“. და უპყრა ჳელსა მისსა და
25 წიაღ იყვანა მშჳდობით. ხოლო იგი თჳთ უჩინო იქმნა. და იტყო-
და³⁵ თჳთ წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: „გულსავსებით ვცან³⁶, ვითარ-
მედ გამოჩინებული იგი, რომელმან წყალთა შინა სიკუდილისაგან
მიჳსნა, დიდებული მთავარმოწამე გიორგი იყო“.

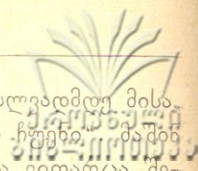
1 ეფთჳმი E. 2 მეათორმეტემან G. 3 განჳწმინდა G, განწმიდა K. 4 წმი-
დათა—E. 5 კანონი CKL. 6 საეკლესიონი BCDEFGL. 7 დამამტკიცებელად E.
8 ესენი FGL. 9 აღწერილა და IK. 10 აღშენებული AIK. 11 ედემიანისა
BCDEFGIL. 12 ქუეყანისა I. 13 ჩუენისა BC. 14 ვთქუთ I. 15 იქმნეს E. 16 სახა-
რებამან K. 17 მოგანიჭა FL. 18 მოგანიჭა G. 18 მოსესა C. 19 ისო BCDEFGL + და
BCDEFGL. 20 პარონისსა BDFGKL, პრონისსა C, პარონისა EI. 21 ელეაზარ
BCDEFGIL. 22 ელაიასა BCDFGKL, ელაიასა E, ილაიასა I. 23 პავლესსა BCDF
GIL. 24 სრულ ყო ნებაჲ ნაკულუევენება BCDEFGL. 25 მამამან — E. 26 ჳყო GI.
27 თჳსისათა B. 28 უფიცხესითაცა G, უფიცხესითა I. 29 მდინარისა I. 30 მარ-
ტო BCDEFGIKL. 31 დიდროდა დიდრო იყო BCDEFGL. 32 ჳბუკი ბუკი K.
33 პრქუა ჳვა K (ასეა ჩვეულებრივ K-ში). 34 შემოედ B. 35 იტყოდ B. 36 ვიცან
FGL, ვესან I.

და ესრეთ ნებითა ღმრთისაჲთა მშუღობით მოიწია წმინდასა¹ ამას მთასა, თაყუანის-სცა² წმიდასა ღმრთის-მშობელსა და მამად³ შეწირა⁴, და მერმე სურვილით⁵ ამბორს-უყო სამარხოსა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესა⁶. ხოლო ძმათა სიხარულით შეიწყნარეს და განუსუენეს და დიდად⁷ პატივ⁸-უპყრეს⁹ და ჰმადლობდეს¹⁰ ღმერთსა, რომელი მიუძღუა მუნ¹¹.

IX. ხოლო¹² იყოფებოდა¹³ ნეტარი ესე მონასტერსა მას შინა¹⁴ მოღუაწებითა ბუნებათა¹⁵ უღრესითა, მარხვითა და ლოცვითა, სიმდაბლითა და სიმშუღითა¹⁶, მორჩილობითა¹⁷ და მოთმინებითა და უმეტეს ყოვლისა თავისა თვისა შეურაცხ ქმნითა. რამეთუ ვიდრე¹⁸ 10 ჟამ რავდენმე¹⁹ ვითარცა ლიტონი და უსწავლელი საგონებელ იყო ყოველთა მიერ, რამეთუ მისცა თავი თვისი მსახურებასა და მორჩილობასა²⁰ ძმათასა. და წელიწადსა²¹ შუდა²² შეურაცხად საგონებელთა საქმეთა სიმდაბლით²³ ჰმსახურებდა²⁴ და არნ²⁵ ყოლადვე მგლოვარე და თავდადრეკილი²⁶, რამეთუ²⁷ ჯორციელითა თუალითა ყოლადვე²⁸ 15 ქუეყანად ხედავენ, ხოლო თუალნი სულისანი მარადის უხილავსა მას დიდებასა ღმრთისასა²⁹ უხილავად განიცდიდიან³⁰, რომელ³¹-ესე მცირეთა მიერ მოსაპოვნებელ³² არიან, [საქმე ბუნებითი და მრავალთაგან ძნელად³³ საგო[18]ნებელი, რაჲთამცა თუნიერ³⁴ საჭიროთა საქმეთა არავინ ახედვებდა თუალთა თვისთა,³⁵ რომელი-იგი მან³⁶ 20 ვითარცა ბუნებითი³⁷ შეითვისა სიყრმითგან და³⁸ ვიდრე სიბერემდღე.

რამეთუ მას ჟამსა, ოდეს-იგი აღმოსავლეთს³⁹ ვიყვენით, დღესა⁴⁰ 35 ერთსა ინება ღმრთის-მსახურმან მეფემან ბაგრატ გამოცდაჲ⁴¹ ნეტარისა ამის მოხუცებულისაჲ და ჰრქუა მთავართა თვისთა: „გნებავსა⁴², რაჲთა გიჩუენო⁴³ თქუენ⁴⁴ საკურველი⁴⁵ საქმე⁴⁶ და ყოლადვე⁴⁷ 25 დაუჯერებელი? რაჲთა ოდეს⁴⁸ შემოვიდეს⁴⁹ ჩუენდა⁵⁰ გიორგი მთა-

1 თაყუანი-სცა CDEGIK. 2 შესწირა I. 3 სურვილითა I. 4 ეფთჳმესა E, ეფთჳმისსა G, ეფთჳმისისა I. 5 დიდა B, დიდი CDEFGL. 6 პატივი CDEFGIKL. 7 მიუპყრეს CDEFGL. 8 მადლობდეს CDEFGIKL. 9 მუნ — BCDEFGL. 10 ხოლო + იგი BCDEFGL. 11 იყოფობა BDEFGL. 12 ნეტარი ესე მონასტერსა მას შინა — BCDEFGL. 13 ბუნებათა A] გონებითა CDEFGL. 14 ~ სიმშუღითა და BC FGL. 15 მორჩილებითა BCDEGIKL. 16 რავდენმე BF, რაოდენმე CDEGL. 17 მორჩილებასა DEGIKL. 18 წელიწადთა G. 19 შუდათა G. 20 სიმდაბლითა I. 21 მსახურებდა EGIK. 22 არინ B. 23 თავდადრეკილ CDEFGL. 24 რ' ს' G. 25 ღმრთისა B, ღმრთისა DF, ღმრთისა L. 26 განიცდიენ CDEFGIL განიცდიდენ K. 27 რ' BCDEFGL. 28 მოსაპოვნელ GI. 29 ძნელად CDEFGL. 30 თუნიერ BDF, თუნიერ A, თუნიერ E. 31 თვისთა — E. 32 ბუნებით GIK. 33 და — BCDEFGL. 34 აღმოსავლეთსა I. 35 დღესა B. 36 გამოცდად BCDEFGL. 37 გნებავსა B, გნებავსთ CDEFGL, გნებავსთა G. 38 გჩუენო FL. 39 თქუენ — BCDEFGL. 40 საკურველი — BCDEFGL. 41 საქმე + მაღალი BCDEFGL. 42 და ყოლადვე დაუჯერებელი რაჲთა ოდეს — BCDEFGL. 43 შემოვიდეს] მოვიდეს BCDEFGL. 44 ჩუენდა] ჩემდა E.



წმიდელი და დასცადოთ¹ ყოველთა ვიდრეცა² განსლვადმდე მისა-
რაათა არა მოგუხდნეს და არცა განიცადოს ხატი ჩუენი³ მაშინ
უბრძანა წინაშემდგომელთა მოწოდებაჲ⁴ ბერისაჲ. და ვითარცა მე-
მოვიდა სამეუფოსა⁵ მას კარავსა, აღდგეს ყოველნივე დიდებულნი და
5 აწვეს ბერსა, რამეთუ⁶ უმეტესნი⁶ თუ მოწაფენი იყვნეს მისნი. და
ვითარცა დაჯდა, იწყო მეფემან უბნობად მისა⁷ მრავალსახედ სარ-
გებელისათჳს სულისა, და ეგრეთვე ებისკოპოსთა⁸ და მთავართა
მსხდომარეთა⁹. ხოლო ნეტარი იგი თუთოეულად¹⁰ ყოველთავე¹¹ პა-
სუსსა¹² მისცემდა და სწავლათა მიერ სულიერთა¹³ მოჰრწყვიდა¹⁴
10 და ქუეყანად მიმართ ზედვიდა. და აღასრულეს დღე იგი ეგრე¹⁵
ვითარცა¹⁶ ექუს ჟამადმდე¹⁷. ხოლო ბერი ვითარცა¹⁸ იჴმინდა წარ-
სლვად, ჰრქუა მას მეფემან: „მამაო, ყავ¹⁹ სიყუარული და განმიცა-
დე, თუ ვითარი ვარ“. ხოლო ბერმან რეცა ღიმილით მცირედ
მიხედნა²⁰ და ჰრქუა²¹ მას: „ჴ მეფეო²², აჳა ესერა²³ ვხედავ²⁴ პირსა
15 უნსა, ვითარცა პირსა ქრისტესსა, რამეთუ ყოვლითურთ ღმრთის-
მსახურ ხარ და ღმრთივ-დაცვულ“²⁵. და ესე ამისთჳს ვაჴსენეთ,
რაათა სცნათ²⁶, ვითარმედ არა [v] ხოლო თუ ოდენ სიჴაბუკესა²⁷
არა განიცდიდა ხატსა უცხოთა, არამედ სიბერესა შინა და²⁸ მოხუ-
ცებულებასა²⁹.

20 X. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. და³⁰ ვითარ-
ცა იყო³¹ წმიდაჲ ესე დიდსა ამას³² ლავრასა შინა ეგევითარიითა³³
ცხოვრებითა და მოღუაწებითა, ვითარცა ზემო ვაჴსენეთ³⁴, ეუწყა
ნეტარსა მას ბერსა მოძღუარსა მისსა გიორგის, ვითარმედ წუთ
არცა მდღელობისა პატივი მიუღლებიეს³⁵ და არცა წერილთა თარგ-
25 მნად უწყიეს. შეწუხნა ფრიად და წარმოავლინა შავით მთით
მოწაფე თჳსი, კაცი ღირსი და სახიერი, სახელით იოვანე³⁶ და³⁷
დიდი მღურვაჲ³⁸ მოუმცნო არა³⁹ აღსრულებისათჳს ნებისა მისისა.

¹ დასცადეთ B, დააცადეთ CDEFG, დაცადეთ I. ² ვე D. ³ მოწოდებაჲ] მოლოდება BCDEFL. ⁴ სამეფოსა G. ⁵ რ'რ'ა BCDEFL. ⁶ უმეტეს I. ⁷ მისსა DEI. ⁸ ებისკოპოსთა B, ებისკოპოსთა CG. ებისკოპოზთა D, ებისკოპოზთა EFIL. (ასეთი ნაირგვარობა სხვა შემთხვევებშიც). ⁹ მსხდომარეთა—BCDEFGIL. ¹⁰ თითოეულად BE, თუთოეულად C. ¹¹ ყოველთავე—E. ¹² პასუსს I. ¹³ სულთა CDEFL. ¹⁴ მრ'ჴწყვიდა A, მორწყვიდა BCDEFGKL. ¹⁵ ეგრე—I. ¹⁶ ვ'აქვე CDEFGIL. ¹⁷ ჟამამდე IK. ¹⁸ ვ'ი იგი CDEFGIL. ¹⁹ ჰყავ BCDFGL. ²⁰ მიხედა G. ²¹ რქვა I, ქვა K. ²² მეფე E. ²³ ესერა B, ესრა E. ²⁴ ვხედავ G. ²⁵ დაცულ BDEFGIKL. ²⁶ სცნათ G. ²⁷ სიჴაბუკესა + ოდენ—AK. ²⁸ სიბერესა შინადა —BCDEFGIL. ²⁹ მოხუცებულებასაცა BCDG, მოხუცებულობასაცა EFL. ³⁰ და—BCDEFGIL. ³¹ ~ იყო ვა I. ³² მას IK.—BCDEFGIL. ³³ ეგევითართა BCDEFL. ³⁴ ცხოვრებითა... ვაჴსენეთ] შეურაცხებითა თავისათა (თვისითა G) და მოღუაწებითა ფიცხელითა BCDEFGIL. ³⁵ მიუღლებიეს BDEFGIL. ³⁶ ი'ე] თ'ე BCDEFL, თეოდორე G, იოანე IK. ³⁷ და—BCDEFGIL. ³⁸ მღურვაჲ] მარხვა I, მარვა K. ³⁹ არადა BCDEFGIL.

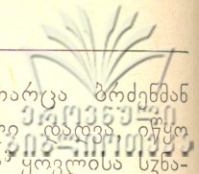
ხოლო ნეტარი ესე არა თუ¹ ურჩებით იქმნოდა ამას², არამედ ღმრთიან
 ლითურთ არარად³ და უნდოდ შეერაცხა თავი თჳსი, რამეთუ ვე
 სენა⁴ სიტყუაჲ იგი უფლისაჲ⁵, ვითარმედ: «რომელმან აღიმაღლოს⁶
 თავი თჳსი, იგი დამდაბლდეს⁷»*. და კუალად იტყუან მამანი, ვითარმედ:
 დედაჲ არს ყოველთა ვნებათაჲ ცუდი დიდებაჲ. ხოლო წმიდაჲ ესე⁵
 არა ნებსით⁸ [მი]იღებდა, არამედ იძულებით ბრძანებითა მოძღურო-
 სათა. მაშინ მრავლითა⁹ ცრემლითა და სულთქუმიითა¹⁰, მოწიწე-
 ბით და შიშით მიიღო პატივი მღვდლობისაჲ. არა¹¹ იყო ეგვიპთარი,
 ვითარ-ესე აწ მრავალნი პირველ თავისა თჳსისა განწმედისა სხუა-
 თა¹² განწმედელ¹³ იქნებიან, და ვითარცა უნდოესა რაჲსამე საქ-
 მისა მიმართ ეგრეთ მღვდლობისა მიმართ მიისწრაფიან და პირველ
 წუერთა გამოსლვისა მოხუცებულთა უმოძღურიან, ვითარცა იტყჳს
 გრიგოლ¹⁴ ღმრთის-მეტყუელი.

ხოლო წმიდამან ამან მცირედ-მცირედ შედგა ფერტი¹⁵ ხარისხსა
 მას ზედა კიბისასა და ეგრეთ[ცა]¹⁶ თავსა [19] ზედა კიბეთასა და-
 ისაყდრა. რამეთუ პირველ გარეშე კარვისა ეზოთა ჰმსახურებდა¹⁷
 სუეტთა და სუეტის¹⁸ თავთა მისთა ხარისხთა, მანათა და საბელთა¹⁹,
 და მერმე შინაგან²⁰ ჭურჭელთა სამღვდლოთა; მერმე კიდობნისა
 მტვრთველ იქმნა²¹ სხუათა მიერ აღსაღებელად²² შემზადებულისა²³.
 და რასალა მრავალსა ვიტყოდ²⁴, მცირედ-მცირედ შინაგან წმიდისა²⁵
 წმიდათაჲსა²⁵ წარმოდგა²⁶ მღვდელი წმიდაჲ, სხუათაცა წმიდამყოფე-
 ლად²⁷ იბოა²⁸, რამეთუ, ვითარცა ვთქუთ²⁹, მიიღო რაჲ პატივი
 მღვდლობისაჲ, შემდგომად მცირედისა მთავრად ეკლესიისა³⁰ განი-
 წესა, უხუცესად მღვდელთა და მგალობელთა დაიდგინა.

და ამას შინა რაჲ დაყო³¹ მცირედი ჟამი, მოეცენა პატიუი³²
 იგი ტალანტის³³-დამფლველისაჲ მის და უფროსად-ღა³³ შეეშინა

* მათე 23,12.

¹ თუ — BCDEFGL. ² მას IK. ³ არარად BCDEF. ⁴ ესენა K. ⁵ უფლისაჲლუ-
 თისა FG, დისა L. ⁶ აღიმაღლოს დაიმაბლოს BCDEFGL. ⁷ დამდაბლდეს ამილ-
 ლეს BCDEFGL. ⁸ ნებსით C. ⁹ მრავლთა L. ¹⁰ სულთქუმიითა + და L. ¹¹ არა და რა
 IK. ¹² სხუათაჲ სიტყუთა BDEFGL, სიტყუთ C. ¹³ განწმედელ BCDEFGL. ¹⁴ გრიგო-
 ლი DFL, გრიგორი GI. ¹⁵ ფეტი C. ¹⁶ ეგრეთ BCDEFGL. ეგრეთა IK; ეგრეთ-
 ცა + აღჳდა BE, აჳჳდა CD, აღჳჳდა FGL. ¹⁷ მსახურებდა I. ¹⁸ კიბეთასა და ისაყდ-
 რა... და სუეტის და რ ისოცა პირველად დასახის B, და რ (...) პრ დასახის E,
 და რ პირველად დასახის CDFGL. ¹⁹ საბელთა + მისთა BCDEFGL. ²⁰ შინა-
 გან—BCDEFGL. ²¹ იქმნა C. ²² აღსაღებელად აღსრულებულად BCDFGL, აღ-
 სრულბდ E. ²³ შემზადებულსა BCDEFGL. ²⁴ ვიტყოდ BCDEFGL. ²⁵ წა-
 წოთსა B, წა წოთსა CDFL, წაწა წოთსა E, წმიდასა წმიდათასა G. ²⁶ წარდგა B,
 წარდგა CDGL, წარდგა F, წარდგა E. ²⁷ წა მყოფელად BCDEF, წა მყოფე-
 ლად GIK. ²⁸ იბოვა BCDEFGL. ²⁹ ვთქუთ I, ვთქუთ K. ³⁰ ეკლესიისა A
³¹ ~ დაყო რაჲ BCDEFGL. ³² ტალანტისა I. ³³ უფროსად I.



ურჩებისათვის მოძღურისა თვისისა. ამისთვისცა ვითარცა ბრძენმან ხუროთ-მოძღუარმან პირველად კეთილი საფუძველი დაღვინა იქყო რაჲ შენებად ღმრთისა ეკლესიასა¹, რამეთუ² პირველ³ ყოველისა სჯნაქსარი თარგმნა, რამეთუ ესე არს საფუძველი ეკლესიათაჲ, რომლისა თჳნიერ შეუძლებელ არს წარმართებაჲ ეკლესიისაჲ. რამეთუ რომელსა ეკლესიასა სჯნაქსარი არა ჰქონდის⁴, დაღაცათუ⁵ ყოველნი⁶ წიგნი⁷ ჰქონდინ⁸, თაფლსა ჰამნ⁹, ხოლო სიტკბობესა სასაჲ ვერ სცნობს¹⁰. ესე არს¹¹, ვითარცა ვთქუთ¹², პირველი სამკაული ეკლესიისაჲ¹³, რამეთუ დაღაცათუ¹⁴ ეთარგმნა წმიდასა მამასა¹⁵ ეფთჳმესცა¹⁶ სჯნაქსარი, გარნა ფრიად სულმცირედ აღეწერა სხუათა წიგნთა თარგმნისა¹⁷ უცალოებითა¹⁸. და გუასმიეს ესეცა¹⁹, [რომელ უკუეთუმცა]²⁰ წმიდანი²¹ დღენი მისნი სხმოდეს-ლა, სრულებით თარგმნიდა.

კუალად თარგმნა წმიდამან მამამან²² გიორგი შემდგომად სჯნაქსრისა [სახარებაჲ]²³ [V] გამოკრებული საწელიწდოჲ²⁴, პავლე²⁵ გამოკრებული²⁶ საწელიწდოჲ²⁷, საწინაწარმეტყუელოჲ საწელიწდოჲ, მერმე დიდნი²⁸ კურთხევანი²⁹, თარგმანი დაბადებისაჲ, რომელ არს ცხორებაჲ³⁰ აბრაჰამისი³¹, თუე³² სეკდებერი³³, რომელი თუთო გალობითა პირველ მამასა ეფთჳმეს³⁴ ეთარგმნა, იგი სრულ-ყო³⁵. კუალად³⁶ თარგმნა დიდი პავლე სრული და კათოლიკენი წმიდათა მოციქულთანი. ესე რვაჲ თავი წიგნი თარგმნა მთაწმიდას თავისა საგმრითა³⁷ და ყოველნი ესე ეკლესიისა მსახურებასა შინა, რამეთუ, ვითარცა³⁸ ვთქუთ³⁹, დეკანოზად დაედგინა⁴⁰.

ხოლო შემდგომად ამისა⁴¹ ვითარცა გამოიცადა მრავალთა შინა⁴² საქმეთა და ყოველსა შინა⁴³, იპოა⁴⁴ წმიდა და უმანკო, ვითარ-

¹ ეკლესიისა DG. ² რ' და BCDEFG. ³ პირველად E. ⁴ ჰქონდინ BCD EFG, ჰქონდის IK. ⁵ დაღათუ B. ⁶ ყოველი G. ⁷ წიგნი GK. ⁸ დაღაცათუ ყოველნი წიგნი ჰქონდინ—E; ჰქონდენ B, ჰქონდინ IK. ⁹ ჰამნ BCDEFG. ¹⁰ სცნობს G. ¹¹ არს] არა E. ¹² ვთქუთ I, ვთქვათ K. ¹³ ეკლესიათა BCDEFG. ¹⁴ დაღათუ IK. ¹⁵ მამას D. ¹⁶ ეფთჳმესცა E, ეფთჳმეს I. ¹⁷ თარგმანებისა BCDEFG, —E. ¹⁸ უცალოებითა B, უცბილოებითა IK. ¹⁹ და გუასმიეს ესეცა—CDEFG (CDEFG-ში ადგილია გაშვებული); გუასმიეს]გუა B. ²⁰ უკუეთუმცა —IK (K-ში ადგილია გაშვებული). ²¹ წმიდანი] ყოველნი CDEFG. ²² მამამან—E. ²³ სახარებაჲ] სხუათა შა IK. ²⁴ საწელიწადო BCDE, —FGIL. ²⁵ პავლე—FGIL. ²⁶ გამოკრებული] შემკობილი BCDE, —FGIL. ²⁷ საწელიწადო—FGIL. ²⁸ დიდი CDEFG. ²⁹ კურთხევანი I. ³⁰ ცხორებაჲ] ცხოვრება ცხოვრება K. ³¹ აბრაჰამისი IL. ³² თუე L, თუე I. ³³ სკდბრი A, სეკდებერი BCFL. ³⁴ ეფთჳმის DE. ³⁵ ჰყო G. ³⁶ კუალად] ხ' BCDEFG. ³⁷ სახმართა G. ³⁸ ვა—CDEFG. ³⁹ ვთქუთ I, ვთქვათ K. ⁴⁰ დაედგინად E. ⁴¹ ამისა BCDFGL. ⁴² შინა] შს FGL. ⁴³ შინა] შორის G. ⁴⁴ იპოვა BCDEFGIL.

ცა ოქროჲ მრავალთა ბრძმედთა მიერ¹ გამოცდილი. მაშინ ყოველ-
თა ძმათა ერთითა ნებითა² და განზრახვითა მალალსა მას ღებეს³
წინამძღვრობისასა³ აღიყვანეს და საყდარსა წმიდისა მამისა ჩუენსა⁴
სა⁴ ეფთუმესა⁵ დასუეს. და სანთელი სასანთლესა ზედა დადგეს⁶
სიტყუსაებრ სახარებისა, რაჲთა⁷ სასცებასა ძმათასა უნათობდეს. ეს- 5
რეთ აღამაღლებს⁸ სიმდაბლე მომგებელთა თჳსთა და აღიღებს აქა-
ცა და⁹ უფროჲსად საუკუნესა¹⁰.

ხოლო ნუგინ ჰგონებნ¹¹, თუ ესრეთ ადვილად და სიხარულ-
ლით¹² შეიწყნარა უღელი იგი წინამძღვრობისაჲ¹³, ნუ იყოფინ! არა-
მედ ყოველითა ძალითა თჳსითა წინააღუდგებოდა. რამეთუ სამგზის 10
წილ¹⁴-უგდეს¹⁵ ორთა ძმათა სხუათა თანა, ვითარცა იყო წესი მო-
ნასტრისაჲ შეწირვითა უსისხლოჲსა მსხუერპლისაჲთა, ქუეშე წმი-
დასა ტრაპეზსა დასმითა წილთაჲთა, და¹⁶ სამგზისეე მას ხუდა. და
ამის მიერ გულსიგმა-ყო¹⁷, ვითარმედ არს ნებაჲ¹⁸ ღმრთისაჲ, და
ზეგარდამო გულსავეე ქმნილმან¹⁹ მიილო²⁰ კუერთხი მწყემსობისაჲ. 15

XI. ხოლო ამიერიტგან ნეტარისა ამის²¹ ღუაწლნი და შრომა-
ნი [20] აურაცხელ და მიუწდომელ არიან, რამეთუ მისცა თავი²²
თჳსი ფიცხელსა მოღუაწებასა უფროჲს პირველისა, რომელსა ოდენ
დაიტევს კაცობრივი²³ ბუნებაჲ; რამეთუ იჯნა სრულიად ღწნისაგან
და წუელისა. და ჰმოსიედ²⁴ სამოსლად მისა ქუეშე ძაძაჲ ფიცხელი, 20
ხოლო მას ზედა საფარველად ჩოგაჲ ერთი და, რაჲთა არა განვა-
გრძო²⁵ სიტყუაჲ ჩემი²⁶, ყოველნივე სათნობანი თავსა შორის თჳსსა
დაიუნჯნა²⁷ და თავი თჳსი ყოველთა სახედ დაუდვა; არა სიტყუთ²⁸
ასწავა²⁹, არამედ საქმით³⁰ უჩუენნა³¹ გზანი საუკუნოჲსა ცხორები-
სანი სამწყსოთა³² თჳსთა. რამეთუ უკუეთუ არა პოოს³³ გელო- 25
ანმან³⁴ ნივთი შემსგავსებული³⁵ თჳსისა გელოვნებისაჲ³⁶, ვითარ გა-
მოაჩინოს ბრწყინვალებაჲ საქმეთა თჳსთაჲ?! ანუ თუ³⁷ ვითარ საცნაურ
იქმნას³⁸ მენავეთ³⁹-მოძღუარი, უკუეთუ ღელვათა შინა ზღჯსათა არა

¹ მიერ + გამოცდილთა C] გამოცდილთა მიერ DEFL. ² ერთითა ნებითა-
ერთნებობითა BCDEFL, ერთნებობითა G. ³ წინამძღვრობისასა K. ⁴ ჩუენისა
სა — BCDEFG. ⁵ ეფთუმესა E, ეფთუმისსა G, ეფთეიმისსა I. ⁶ დადგეს L,
7 რაქრ L. ⁸ აღამაღლეს I. ⁹ და — BCDEFGL. ¹⁰ საუკუნისა L. ¹¹ ჰგონებს
BCDEFGL, გონებს IK. ¹² სიხარულით უსიტყუვლად BCDEFGL. ¹³ წინამძღვ-
რობისა IK. ¹⁴ წილი E. ¹⁵ უღდეს L. ¹⁶ და — CDEFGI. ¹⁷ ჰყო G. ¹⁸ — ნებაჲ
არს E. ¹⁹ ქმნლმან A, ქმნულმან IK. ²⁰ მიილო L. ²¹ მის BCDEFGL. ²² თავი
თონ A. ²³ კაცობრივ B. ²⁴ მოსიედ IK. ²⁵ განვაგრძოთ BCDEFGL. ²⁶ ჩემიჩნი
BCDEFGL. ²⁷ დაიუნჯა I. ²⁸ სიტყუთა BCDEFL. ²⁹ აღსწავა E. ³⁰ საქმითა BCD
EFL. ³¹ აჩუენა E, უჩუენა I. ³² სამწყსოთა E. ³³ პოოს G. ³⁴ გელოვანმან BCDE
FGIL. ³⁵ შემსგავსებული + საქმისა CDEFGI. ³⁶ გელოვნებისაჲ — BCDEFGL.
³⁷ თუ — CDEFGI. ³⁸ იქმნეს CDEFGI. ³⁹ მენავეთა I.



გამოიცადოს?! გინა მკედრისა¹ ახოვნება² ვინა³ სასმენელ⁴ ექმნეს⁵ და იდიდოს, უკუეთუ განწყობილთა არა ეკუთვოს⁶ ეგრეთვე წმიდამან ამან⁶ ოდეს მიიღო კუერთხი მწყემსობისა⁷, მაშინლა საცნაურ იქმნა სრულიად დაფარული იგი სიბრძნე სულსა⁸ შინა⁸ მისსა, და ყოვლისა პირველად ესე ყო⁹, რომელ¹⁰ ყოვლითა გულს-მოდგინებითა და ფრიადითა სარწმუნოებითა და სასოებითა¹¹ ესრეთ მკურვალედ შეუდგა კულსა წმიდისა მამისა ჩუენისასა¹² ეფთჳმისსა¹³ და ყოველნი წესნი და კანონნი¹⁴ და განწყებანი მისნი ესრეთ შეიტკბნა, ვითარცა პირისაგან ღმრთისა გამოსრულნი და¹⁰ წმიდათა მოციქულთა მიერ¹⁵ დამტკიცებულნი.

რამეთუ პირველითგანვე¹⁶, ვინაფთგან¹⁷ მოვიდა იგი¹⁸ წმიდასა ამას მთასა, ყოვლითა¹⁹ მოსწრაფებითა და წადიერებითა და გულს-მოდგინედ [v] გამოწულილვითა²⁰ გამოიკითხა და გამოიძია მოწაფეთაგან²¹ და მეგობართა წმიდისა მამისა²² ეფთჳმისთა²³ უსხეულო-¹⁵თა მიმგავსებული და კაცთა ბუნებისა აღმატებული ცხორება და მოქალაქობა მისი და ნეტარისა მამისა მათისა იოვანესი²⁴ და სხუათაცა²⁵ წმიდათა ბერთა და²⁶ დიდებულისა ამის ლავრისა შენება, და წესნი და განგებანი, რომელნი წმიდასა მამასა ეფთჳმეს²⁷ დაესხნეს. ესე ყოველნი აღწერით დაგვტევენა და ხატად ცხოველად და²⁰ ძველად პირმეტყუელად საწურთელად და სახილველად²⁸ მომავალთა ნათესავთა აღუმართა²⁹, რომლისა-იგი მკითხველნი³⁰ და³¹ მსმენელნი სულით და გორცით განათლდებიან. და ესე აღწერა, ვიდრე-ლა იყო იგი³² დეკანოზად, გარნა რომელი-იგი გონებასა შინა დაეუწჯა და დაეწერა³², მას ჟამსა აღწერასა მისსა თანა-წარჰკდა³⁴,²⁵ რაფთა რაჟამს საქმით აღასრულოს³⁵, მაშინ აღწეროს, ესე იგი არს შენება სამარტულოჲსა და შემკობა მისი ყოვლითა სამკაულითა, რომელსა აწ ყოველნი ხედავთ.

რამეთუ ამან ნეტარმან რაჟამს კუერთხი წინამძღურობისა³⁶ მიიღო, ყოვლისა პირველად³⁷ ილუაწა და პატიოსანი ესე ლარნაკი³⁸

¹ მკედარი BCDEFGL. ² ახოვნება—BCDEFGL. ³ ვინაჲ ვ-რ BCDEF GL. ⁴ სასმენელ] გვრგვოსან CDEFGL. ⁵ ექმნეს BCDEFGL. ⁶ ამან—G. ⁷ მწყემსობისა კუერთხი D. ⁸ შინა] შორის E. ⁹ ჰყო GI, ყონ E. ¹⁰ რომელ—BCD EFGGL. ¹¹ და სასოებითა — CDEFGL. ¹² ჩუენისა BCDEFGLIKL. ¹³ ეფთჳმისსა BCDEFGL, ეფთჳმისსა I. ¹⁴ კანონი K. ¹⁵ შეიტკბნა ვითარცა... მოციქულთა მიერ—I. ¹⁶ პდ-ვე I. ¹⁷ ვინაფთგან—L. ¹⁸ იგი—FGL. ¹⁹ ყოვლითა — BCDEFGL. ²⁰ გამოწულილვით BCDEFGL. ²¹ მოწაფეთა G. ²² მამისა + ჩუენისა დიდისა BC DEFGL. ²³ ეფთჳმისთა BCDEFGL, ეფთჳმისთა I. ²⁴ იოვანესი E, იოანესი GIKL. ²⁵ სხუათაცა CDEFGL. ²⁶ და—L. ²⁷ ეფთჳმეს I. ²⁸ საწურთელად და სახილველად — BCDEFGL. ²⁹ აღგუართა BCDEFGL. ³⁰ მკითხველ BG, მკითხველ CDEFGL. ³¹ და — BCDEFGL. ³² იგი—BCDEFGL. ³³ დაეწერა E. ³⁴ წარჰკდა E, წახდა GIK. ³⁵ აღასრულეს IK. ³⁶ წინამძღურობისა I, წინამძღვრებისა K. ³⁷ პირველ G. ³⁸ ლ-არკანი B, ლარკანი CDFL.

შეჰზადა¹ საუნჯედ შემწყნარებელად მზისა უბრწყინვალესთა და მარგალიტისა² უწმიდესთა მათ ნაწილთა წმიდისა ღმერთთა მთლიანთა სილისა მამისა ჩუენისა ეფთუმისთა³, ვინაჲ-იგი წყაროჲ კურნებათაჲ და მადლი სასწაულთაჲ უხუებით აღმოდის. და ესენი⁴ დიდითა პატივითა, ფსალმუნითა და გალობითა, სულნელებითა საკუმეველთაჲ-⁵ თა [21] და კერეონთა⁶ ბრწყინვალეებითა ყოლად დიდებულად და ღმრთივ-შუენიერად მოცვალნა ნათლის-მცემელისა ეკლესიით დიდებულსა ამას ეკლესიასა შინა ყოლად წმიდისა ღმრთის-მშობელისასა. რამეთუ ჯერცა⁶ ესრეთ იყო. ვინაჲთჳნ უწყით ყოველთა, ვითარმედ⁷ წმიდანი დიდებითი-დიდებად⁸ ამალღებანი უხილავსა მას შინა¹⁰ და დიდებასა⁹, ვითარცა ანგელოზთათჳს წერილ არს, ვითარმედ: ძალითი¹⁰-ძალად წარებატებიანო. ეგრეთვე ნეტარი ესე მამაჲ ჩუენი ხილულად ყოველთა დიდებითი-დიდებად¹¹ მოიცვალა ტვრთული ჭელთაგან კაცისა ამის საკრველისათა, რაჟამს¹²-იგი ვითარცა¹³ აპრონ¹⁴ სამღდელოთა მით სამკაულითა აღმკულ იყო არა აჩრდილ-¹⁵ სა¹⁵ შინა დაშთომადითა¹⁶, არამედ მადლსა შინა განბრწყინებადითა¹⁷. და ვითარცა კიდობანი სიწმიდისაჲ¹⁸ თვთ¹⁹ ეტვრთა გუამი იგი წმიდაჲ მტვრთველი²⁰ საღმრთოთა მათ სიწმიდეთაჲ. და ესრეთ შინაგან წმიდისა ამის ტაძრისა²¹ შემოიყვანა²² და წმიდასა ამას ლარნაკსა²³ შინა²⁴ დაუსუენა²⁵, ვითარცა-ესე ყოველნი ხედავთ²⁶.

და მერმე მეორემან ამან ელისე არა თუ ხალენი მოილო²⁷ ელიაჲსი, არამედ ფრიად უმაღლესი და უხეშთაესი²⁸ მარჯუენე იგი განმაცხოველებელი, მწერალი მაღალთა მათ ღმრთის-მეტყუელებათაჲ. ესე აღილო ნაწილად მკვდრობისა თჳსისა მრჩობლსა მას თანა²⁹ და განმაცხოველებელსა სულსა, არა თუ იორდანე განაპო სამგზის²⁵ ცემითა ხალენისაჲთა, არამედ ფრიად იორდანისა უმდიდრესნი და უღრმესნი³⁰ მდინარენი საღმრთოთა წერილთანი მადლითა³¹ წმიდისა მის მარჯუენისაჲთა³² განაპნა და ნოტიობისაგან³³ უგულისტმოები-

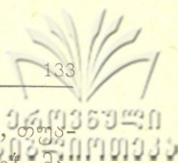
1 შეჰზადა EGIK. 2 მარგარიტთა I, მარგარიტისა K. 3 ეფთუმისთა BCDE FGL, ეფთუმისათა I. 4 ესე E. 5 კეროენებითა BCDFGL, კეროენებთა E, კეროენათა I, კეროანთა K. 6 ჯერეთცა CDEFGL. 7 ვლ + ყოვლად B, ყლნი CDEFGL. 8 დიდებითი დიდებად უმღგომითი ურდ B, უმღგომითი უმღგომად CDEFGL. 9 ~ დიდებასა შინა FGL. 10 ძალითა L. 11 დიდებითი დიდებად უმღგომითი უმღგომად BCDEFGL. 12 რაჟამს წმიდაჲ BCDEFGL. 13 ვრა — CD EFGL. 14 პარონ BDFGIK] ილარიონ L. 15 აჩრდილთა G. 16 დაშთომადთა BC DEFGL. 17 გამობრწყინებადითა E. 18 სიწმიდისათჳს BCDEFGL. 19 თვთ—BC DEFGL. 20 მტვრთველე B. 21 ტაძრისა] ტრაპეზისა CDEFGL. 22 შემოიყვანა BCDG, შემოიყვანა FL. 23 ლარნაკსა CDFG. 24 შინა—BCDEFGL. 25 დაუსუენა BCDEFGL. 26 ვედავთ I. 27 მიილო AIK. 28 უხესთაესი I. 29 თანა—C; თანა + რა IK. 30 და უღრმესნი — I. 31 მადლითა + მით CDEFGL. 32 მარჯენისათა L. 33 ნოტიობისგან B, ნოტიობისგან DL, ნოტიობისგან F.

სა დაულტოლველად [V] განვიდა და წყალნი¹ იგი მწაობითა მათ მოძღურებათანი² სიტყუათა თქსთა მარილითა და დასწავლად ყრმებრ მბასრობელნი იგი³ და ძურის-მზრახველნი უტყურათა⁴ და დაღუმნა.⁴ რამეთუ ვითარცა ეტყოდა მაცხოვარი⁵ თქსთა მოწაფეთა, ვითარმედ: «მრავალთა გული უთქუმიდა ხილვად, რომელსა-ესე თქუენ ზედავთ, და ვერ იხილეს ესე».* ვითარცა პირველ ვთქუ⁶, ღმრთივ-განბრძნობილმან ამა⁷ მამამან გამოიყვანა მარჯუენე იგი განმაცხოველებელი,⁸ რომელმან⁹ ჩუენ განგუანათლნა¹⁰. და უქმნა გუადრუცი შუენიერი¹¹ და მუნ¹² შინა შთაუსუენა¹³ სხუათა წმიდა-
 10 თა ნაწილთა თანა წმიდისა სტეფანე პირველმოწამისაჲ, წმიდისა ეგნატი ღმერთშემოსილისაჲ, წმიდისა იაკობ დაჭრილისაჲ, წმიდა-
 თა კონზან¹⁴-დამიანეთა¹⁵ არაბიელთაჲ¹⁶, წმიდათა ორმეოცთაჲ, წმიდისა პანტელეიმონისი და¹⁷ სხუათა მრავალთა წმიდათა¹⁸ ევლოგიები და ცხოველს-მყოველისა საფლავისაჲ. ამათ ყოველთა
 15 წმიდათა მარტულთა თანა დაუსუენა გელი მარჯუენე¹⁹ წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმისი²⁰ და თუთ თავით თქსით ჰმსახურებნ,²¹ და ოდეს გზასა ვალნ²², თუთ²³ უტურთავნ წმიდაჲ იგი გუადრუცი.²⁴ ამით²⁵ ესე ვითარითა სახითა კნინდა-და ყოვლისა სოფლისა სახილველ და თაყუანის-საცემელ²⁶ ყო²⁷ მთა წმიდი თგან²⁸ ვიდრე შავ-
 20 სა მთასა და ყოველსა ასურეთსა და იერუსალემსა²⁹ და აღმოსავლადმდე³⁰ წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი ეფთჳმი³¹ მარჯუენისა მიერ თქსისა მეფეთაგან და მთავართა, მღელეთ-მოძღურთაგან³² და მღელეთა და ყოვლისა ერისა.

ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ³³. [22] და ვითარ-
 25 ცა დაუსუენნა³⁴ ნაწილნი მამისა ჩუენისანი³⁵, კეთილმან მან მუშაკმან სიბრძნისამან³⁶ განიზრახა განზრახვაჲ³⁷ ღმრთივ-შუენიერი³⁸, შემსგავსებული სიბრძნისა თქსისაჲ, რაჲთა მიზეზი იგი ყო-

* მათე 13,17.

30 ¹ წყალნი IK. ² მოძღვრობათანი L. ³ იგი — L. ⁴ დააღუმნა I. ⁵ მაცხოვარი მწუხრი L. ⁶ ვთქუთ CDFGIL. ⁷ ამაჲ წმიდამან CDEFL. ⁸ განმაცხოველებელი B. ⁹ რ'ნი რ' L. ¹⁰ განგუანათლა G. ¹¹ შუენიერი გონიერი BCDEFGL. ¹² მუნ მას BCDEFGL. ¹³ შთაუსუენა BCDEFGL. ¹⁴ კონზან I. ¹⁵ დამიანეთა და დამიანეთა BIK, და დამიანეთა CDEFGL. ¹⁶ არაბელთა D. ¹⁷ და — BCDEFGL. ¹⁸ მრავალთა წმიდათა წმიდათა მართალთა BCDEFGL. ¹⁹ მარჯუენე B. ²⁰ ეფთჳმისი BCDFGL. ²¹ მსახურებნ BCDEGIK. ²² გზასა ვალნ გზა სავლ B. ²³ თუთ + თავით თქსით BCDEFGL. ²⁴ გუადრუცი C. ²⁵ ამით I. ²⁶ თაყუანისცემელ C, თაყუანის-საცემელ FG. ²⁷ იყო FGL. ²⁸ მთაწმიდათგან G. ²⁹ იშ'ლმსა A, იერუსალიმსა GI ³⁰ აღმოსავლადმდე BCD, აღმოსავლეთადმდე E, აღმოსავლადმდე FGL. ³¹ ეფთჳმე FGI KL. ³² მოძღურთა BCDEFGL. ³³ მივიდეთ K. ³⁴ დაესვენნა I. ³⁵ ჩუენისა BCD EFG. ³⁶ სიბრძნისამან სარწმუნოებისამან FGL. ³⁷ განზრახვა — B. ³⁸ ~ ღმრთივ-შუენიერი განზრახვა CDEFGL.



ველთა¹ კეთილთაჲ² და³ დასაბამი წყალობათა ღმრთისათაჲ, თუ-
 ლი წყაროესა და ძირი უკუდავებისაჲ წმიდაჲ მამაჲ იოვანე⁴, მამა⁵
 წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესი⁶, არა დაუტეოს გარეშე⁷ სა-
 მარტულოესაგან⁸ ძისა თჳსისა ეფთჳმესსა, რამეთუ ესუენა იგი პირ-
 ველ ეკლესიასა წმიდათა⁹ მთავარანგელოზთასა¹⁰, და ეგრეთვე სსუა-
 ნიცა იგი¹¹ წმიდანი¹² ბერნი: ნეტარი არსენი ნინოწმიდელი ების-
 კობოსი და საღმრთოჲ ბერი იოვანე¹³ გრძელის-ძე, რომელნი-იგი
 გარეგან მონასტრისა სოხასტერსა¹⁴ ერთსა შინა ეკლესიასა წმიდისა
 სჳმეონ¹⁵ მოხუცებულისასა ესუენნეს, რამეთუ მუნ დაყუდებით ცხონ-
 დებოდეს¹⁶. ესენი დიდად თანამოლუაწე¹⁷ ექმნეს¹⁸ წმიდასა მამასა¹⁹
 ჩუენსა ეფთჳმეს¹⁹ თარგმანებასა²⁰ შინა წმიდათა წერილთასა, და
 მოშურნე და მობაძავ წმიდათა სათნოებათა მისთა იქმნეს²¹. და
 მრავალნი წიგნი²² ეკლესიისანი²³ ყამსა სიბერისასა თჳსითა²⁴ ჳე-
 ლითა აღწერნეს.

პირველად აღმოიყვანნა ნაწილნი წმიდისა მამისა იოვანესნი²⁵,¹⁵
 ვითარცა ვთქუთ²⁶, და შვილსა თჳსსა თანა დაჰკრძალნა²⁷. და მერ-
 მე იწყო ძიებად ზემოქსენებულთა ამით წმიდათა მამათა ნაწილთა,²⁸
 ხოლო²⁹ არა უწყოდა ადგილი და დიდად მწუხარე იყო. ხოლო გან-
 გებითა ღმრთისაჲთა ესევითარითა სასწაულითა პოვნა³⁰ საწამებე-
 ლად და პატივად³¹ წმიდათა³² ნაწილთა მათთა ღირსებისა, რამეთუ³³ 20
 ხენი დაფნისანი³⁴ აღმოსრულ იყვნეს საფლავსა მათსა ზედა, ხოლო
 ძირნი ხისანი ქუე³⁵ შთასრულ იყვნეს³⁶ და გარემოჲს წმიდა[თა] [v]
 მათ ნაწილთა მოხუეულ იყვნეს და³⁷ ესრეთ ვითარცა ცხოველთა
 ზე³⁸ ეტჯრთნეს პატიოსანნი იგი ნაწილნი მათნი, და სურნელებაჲ³⁹
 ფრიადი⁴⁰ იცნოსებოდა. და ესენიცა⁴¹ აღმოიყვანნა და დაუსუენნა⁴² 25
 ქუეშე კერძო ნაწილთა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესთა⁴³ და
 დაჰკრძალა⁴⁴ სამარტულოჲ იგი განუღებელად ვიდრე დღენდელად⁴⁵
 დღემდე. და შეამკო იგი ყოვლითა სამკაულითა, ხატითა და ჳუა-

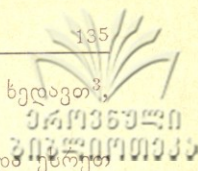
1 ყოვლითა FGL. 2 კეთილითა FGL. 3 და — DEFGL. 4 იოანე GIKL.
 5 მამაჲ + ჩუენი C. 6 ეფთჳმისი E. 7 გარე BCDEFGL. 8 სამარტუროსაგან BDEFGL.
 9 წმიდათა — E. 10 მთავარანგელოზთასა GK. 11 იგი — E. 12 ~ წმიდანი იგი BCD.
 13 იოანე GIKL. 14 სოხასტრისა BCDEFGL. 15 სიმეონ G. 16 ცხოვნდებოდეს BDF.
 17 თანამოლუაწე თანამწე BCDEFGL. 18 ექმნეს EI. 19 ეფთჳმის E. 20 თარგმნე-
 ბასა B. 21 იქმნეს E. 22 წიგნი IK. 23 ეკლესიისანი E. 24 თჳსით B. 25 იოანესნი GIKL.
 26 ვთქუ E. ვთქუათ I. 27 დაკრძალნა EFGIKL. 28 ~ ნაწილობათა მამათა E;
 ნაწილსა BCDFGL. 29 ხ~ რ E. 30 პოვნა E. 31 პატივად სიტყუად I. 32 წმიდა-
 თა ყლ~თა FGL. 33 რ~ ბ BCDEFGL. 34 დაფნისანი ფინიკისანი BCDEFGL.
 35 ქუეშე BCEFGL. 36 იყვნეს + საფლავსა მათსა ზედა D. 37 და — BCDEFGL.
 38 ზეზედა CDEFL, და G. 39 სურნელება BCDEFGL, სუნნელება G. 40 ფ-დ
 FGL. 41 ესენიცა ესრეთ BCDEFGL. 42 დაუსუენა E, დასუენა I. 43 ეფთჳმისა-
 თა I. 44 დაკრძალა EIK. 45 დღენდელად BCDFGIKL.



რითა, ქორაკანდლითა¹, სასანთლითა და ეზოათა ზინა² ზინა³ ზინა⁴ ზინა⁵ ზინა⁶ ზინა⁷ ზინა⁸ ზინა⁹ ზინა¹⁰ ზინა¹¹ ზინა¹² ზინა¹³ ზინა¹⁴ ზინა¹⁵ ზინა¹⁶ ზინა¹⁷ ზინა¹⁸ ზინა¹⁹ ზინა²⁰ ზინა²¹ ზინა²² ზინა²³ ზინა²⁴ ზინა²⁵ ზინა²⁶ ზინა²⁷ ზინა²⁸ ზინა²⁹ ზინა³⁰ ზინა³¹ ზინა³² ზინა³³ ზინა³⁴ ზინა³⁵ ზინა³⁶ ზინა³⁷ ზინა³⁸ ზინა³⁹ ზინა⁴⁰ ზინა⁴¹ ზინა⁴² ზინა⁴³ ზინა⁴⁴ ზინა⁴⁵ ზინა⁴⁶ ზინა⁴⁷ ზინა⁴⁸ ზინა⁴⁹ ზინა⁵⁰ ზინა⁵¹ ზინა⁵² ზინა⁵³ ზინა⁵⁴ ზინა⁵⁵ ზინა⁵⁶ ზინა⁵⁷ ზინა⁵⁸ ზინა⁵⁹ ზინა⁶⁰ ზინა⁶¹ ზინა⁶² ზინა⁶³ ზინა⁶⁴ ზინა⁶⁵ ზინა⁶⁶ ზინა⁶⁷ ზინა⁶⁸ ზინა⁶⁹ ზინა⁷⁰ ზინა⁷¹ ზინა⁷² ზინა⁷³ ზინა⁷⁴ ზინა⁷⁵ ზინა⁷⁶ ზინა⁷⁷ ზინა⁷⁸ ზინა⁷⁹ ზინა⁸⁰ ზინა⁸¹ ზინა⁸² ზინა⁸³ ზინა⁸⁴ ზინა⁸⁵ ზინა⁸⁶ ზინა⁸⁷ ზინა⁸⁸ ზინა⁸⁹ ზინა⁹⁰ ზინა⁹¹ ზინა⁹² ზინა⁹³ ზინა⁹⁴ ზინა⁹⁵ ზინა⁹⁶ ზინა⁹⁷ ზინა⁹⁸ ზინა⁹⁹ ზინა¹⁰⁰

და ვითარცა დიდი ესე და მალალი საქმე ესრეთ ღმრთივ-
ბრწყინვალედ და ღმრთივ-შუენიერად სრულ ყო¹¹, კუალად იყო
მოდუაწებად ეკლესიისათჳს¹², რამეთუ ზედა ტყვეი¹³ არა იყო და
10 წყალი შთადიოდა¹⁴, ვითარცა წამებენ¹⁵ ხატნი, რომელნი¹⁶ ატო-
ცილ¹⁷ არიან. რამეთუ ჩუენი შუენიერებაჲ ესე ეკლესიაჲ არს და
ესე ესრეთ უშუერ¹⁸ იქმნებოდა. ხოლო ამან ნეტარმან კეთილი ღო-
ნე მოიბოვა, რამეთუ წარვიდა წინაშე ღმრთის-მსახურისა მეფისა
კოსტანტი¹⁹ მონამახისა ქალაქად სამეფოდ²⁰. და ვითარცა შვეიდა
15 წინაშე მისსა, ჯეროანი²¹ მოკითხვაჲ მოაგება²² ბერსა მეფემან, რა-
მეთუ დიდი სარწმუნოებაჲ აქუნდა მისსა²³ მიმართ, და ესვიდა წმი-
დათა ლოცვათა მისთა და პრქუა მას, ვითარმედ²⁴: „რახსათჳს მო-
შურა სიწმიდე შენი²⁵, კაცო ღმრთისაო, [23] ჩუენისა მომართ²⁶
გელმწიფებისა?“²⁷. პრქუა²⁸ მას ბერმან: „გინაროდენ ქრისტეს მიერ,
20 ჰ ბრწყინვალეო²⁹ თვთმპყრობელთა შორის, გიბრძანებს ჩემ მიერ
გლახაკისა ყოლად წმიდაჲ იგი სასოჲ³⁰ და შესავედრებელი ღმრთის-
მსახურებისა შენისაჲ, წმიდაჲ ღმრთის-მშობელი, რახათა მარადის
სადიდებელი ტაძარი³¹ მისი არა განირყუნას³² წყალთაჲან, რომელი
ჩამოდის ზედა უბურაობითა³³ მონასტერსა ჩუენსა. აწ ბრძანენ მე-
25 ფობამან შენმან მოცემად ტყვეი, რომლისა მიერ დაიბუროს³⁴ წმი-
დაჲ ეკლესიაჲ, რახათა მას შინა ელოცვებოდის³⁵ წმიდასა მეფობასა
შენსა“. ხოლო მან სიხარულით აღასრულა³⁶ თხოვაჲ³⁷ იგი ბერისაჲ.
ნავთაგან³⁸ სამეფოთა³⁹ უბრძანა მოცემაჲ ტყვეისაჲ, რომელი-იგი

1 ქორაკანდლითა BCDEFGL. 2 ყოვლითვე FL. 3 შუენის BCDFGL, შეენის E. შეენოდათ K. 4 განეწესა BCDEFGL. 5 რაჲ] რა L. 6 ენთებოდეს I. 7 ეფთჳთი-სათა E, ეფთჳთისათა I. 8 და—B. 9 წმიდის FL. 10 ამინ EIKL. 11 ჰყო G. 12 ეკლესიისათჳს E. 13 ტყვი I. 14 შთადიოდა EFGL. 15 წამებენ FL, ჰსწამებენ G. 16 რომელ C. 17 აღ-ტოცილ BCE, ატოცილ DF, აღტოცილ G, ატოცილ L. 18 უშუერ] უშველ E. 19 კონსტანტი G. 20 სამეფოდ G. 21 ჯეროანი CDEFGL. 22 მოაგება E. 23 მისა CFGIKL. 24 ვრ — C. 25 შენი] თქუენი BCDEFGL. 26 მომართ] მრთ BIK. 27 გელმწიფობისა GL. 28 ჰქვა K. 29 ~ ბრწყინვალეო ჰ C. 30 ~ სასოჲ იგი BCD EFGL. 31 ტაძარი — E. 32 განირყუნეს E, განიყუნას I. 33 უბორობითა L. 34 და-ებუროს CDEFGL. 35 ელოცვებოდის IK. 36 აღასრულა] სრულ ყო BCDEFGL, სრულ ჰყო G. 37 თხოვა + თხოვა K. 38 ნავთაგან] ნივთაგან I. 39 სამეფოთა G.



მოილო და დაბურა¹ წმიდა ეკლესია², ვითარცა ყოველი ხელავთ³,
თუ რაბამ⁴ შეუნიერ არს და ბრწყინვალე⁵.

და ამას ზედა შესძინა და გარეგანი⁶ შტომ აღაშენა და ესრეთ
ყოვლითურთ სრულ ყო⁷ წმიდა ესე⁸ ეკლესია. და შემდგომად
ამისა⁹ იღუაწა შეწვევითა საღმრთოთა და აღიხუნა ოქრობეჴედნი⁵
მტკიცენი ღმრთის-მსახურთა მეფეთაგან დამამტკიცებელნი ოქრო¹⁰-
ბეჴედთა ჩუენთანი. და მერმე შესძინა¹¹ ზღვარნი¹² არამცირედნი
პრასტინთა მონასტრისა ჩუენისათა და უმეტეს ყოვლისა ზღვარი¹³
მისოლიმნისა¹⁴, სადა-იგი ყოველი ხუასტაგი ეკლესიისა უხუ-
ებით გამოიზრდების¹⁵, და კუალად რამეთუ დიმოსისაგან¹⁶ დიდსა¹⁰
ჭირსა შინა¹⁷ იყვნეს¹⁸ პრასტინნი ჩუენნი, ესრეთ¹⁹ მოსცა უფალმან
ჟამი მარჯუე²⁰.

XII. მას ჟამსა ოდეს ღმრთის-მსახური ბაგრატ აფხაზთა მეფე
და დედა²¹ მისი, მარიამ დედოფალი, სამეუფოდ²² ქალაქად მოვი-
დ[ეს]²³, [v] აღვიდა²⁴ წმიდაცა²⁵ ესე მამა ჩუენი წინაშე²⁶ ღმრთის-¹⁵
მსახურთა მათ მეფეთა²⁷. და იხილეს²⁸ რაჲ მეფემან და დედოფალ-
მან და ყოველთა მთავართა და წარჩინებულთა მათთა, განიხარეს
სიხარულითა დიდითა, რამეთუ ასმიოდა საღმრთოთა იგი მოქალა-
ქობაჲ მისი. და მიიღეს²⁹ წმიდა ლოცვაჲ და მადლი მისი და სუ-
ლიერი³⁰ სარგებელი ფრიად მოისთულეს³¹ და ჰმადლობდეს³² ღმერთ-²⁰
სა. და ესრეთ ყოველივე საქმე მონასტრისაჲ, რაჲცა უნდა, ყოვე-
ლი³³ კეთილად იურვა. და დიმოსისა საქმე მაშინ გარდასწყდა³⁴,
რაჲთა მედიმოსენი³⁵ პრასტინთა³⁶ ჩუენთა ვერ შემოვიდოდინ³⁷,
არამედ რაჲთა გარეს³⁸-გარე სეკრეტონსავე³⁹ შინა მიეცემოდის რო-
ქისა⁴⁰ ჩუენისაგან⁴¹ ლიტრაჲ ერთი დიმოსად, ვითარცა თვთ განა-²⁵
წესა ღმრთის-მსახურმან მეფემან კოსტანტი⁴² მონამახმან და ამას
ზედა ოქრობეჴედი შეუქმნა⁴³ მტკიცე⁴⁴ და უქცეველი.

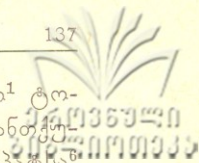
1 დაბურა E. 2 წ-სა ეკლესიასა EG. 3 ხელავთ D. 4 რაბამ B. 5 და ბრწყინ-
ვალე — BCDEFGL. 6 გარეგან IK] გზრგზნი BCDEFGL. 7 ჰყო G. 8 ესე — CD
EFGL. 9 ~ ამისა შემდგომად BCDFGL, ~ ამისსა შემდგომად E. 10 ოქროთა G.
11 შესძინა EIK. 12 ზღვარნი BCDEFGL] სხუანი I. 13 ზღვარი CDEFGL. 14 მი-
სოპიმნისა B, მოსოპიმნისა CDEFG. 15 გამოისღების B. 16 დიმოსისაგან CDEF,
დიმოსისგან G, დიმოსგან L. 17 ~ შინა ჭირსა BCDEFGL. 18 იყუნენ G, იყენ-
ნეს FL. 19 დიმოსისაგან... ჩუენნი ესრეთ — I. 20 მარჯუე + მარჯუე I. 21 დედა]
დემა L. 22 სამეფოდ G. 23 მივიდა IK. 24 აღვიდაცა IK. 25 წმიდა BCDEFGL.
26 წინაშე — CDEFGL. 27 მეფეთა + თანა C. 28 იხილა BCDEFGL. 29 მიღეს B.
30 სრული B. 31 მოითვალეს I. 32 ჰმადლობდეს B, მადლობდეს CIK. 33 ყ-ვე BEG.
34 გარდასწყდა BCD, გარდასწყვტა E, გარდაწყდა I. 35 საქმე მაშინ გარდასწყდა
რაჲთა მედიმოსენი — FGL. 36 პარასტინთა BCDEFGL. 37 შემოვიდოდენ BCDEFGL,
შემოვიდოდეს G. 38 გარეს — I. 39 სეკრეტონსავე BCDEFGL. 40 როქისაგან BCDE
FGL. 41 ჩუენისა BCDEFGL. 42 კოსტანტი I. 43 შექმნა BCDEFGL, შეუქმნა I.
44 მტკიცედ I.

ამისა¹ შემდგომად დაემოწაფა მარიამ დედოფალი, დედაც ბაგრატი მეფისაჲ, და იკურთხა მის მიერ სქემითა, და გამოწერილად წამახსისაგან ლიტრაჲ ერთი როქად წმიდისა ამის² მონასტრისათჳს და შემოწირა³ ესე საუკუნოდ საცნებელად სულისა თჳსისათჳს წმიდასა ამას ეკლესიასა. და ეგრეთვე არსენი მოწაფე იყო მისი და ლიტრაჲ ერთი მან შემოწირა⁴ წმიდასა ამას⁵ ეკლესიასა თავისას⁶ პატივთაგან,⁷ დაღაცათუ სხუანი ურიცხვნი კეთილნი მოიხუნა ამან კეთილად ცნებულმან არსენი ფარსმან⁸ ყოფილმან. გარნა ესე ლიტრაჲ :ა:⁹ განზრახვითა წმიდისა ამის მამისაჲთა შემოწირა⁹ და ოქრობეჭედსა შინა დააწერია¹⁰. ესე სამი ლიტრაჲ განძი და სხუანი ზემოცნებულნი¹¹ საქმენი¹² ამის ნეტარისა [24] მამისა ჩუენისა მოღუაწებითა წმიდასა ამას ლავრასა შეეძინეს და ვიდრე უკუნისამდე მტკიცედ და უცვალებელად¹³ შეეძინების.

ხოლო რომელი-იგი არა ღირს არს დუმილისა¹⁴, არამედ ღირს ცნებებისა და შეუნიერება აღწერისა და¹⁵ მიმწომელ¹⁶ მადლსა მას სამოციქულოსა და მიუწყებელ მრჩობლსა ძალსა საკვრველებათსა, რომელი აქუნდა კაცსა მას¹⁷ ღმრთისა¹⁸ შეყუარებულსა, რომლისა მიერ პირველი იგი ხატად ღმრთისა დაბადებულებაჲ¹⁹ თჳსი გამოაჩინა, ვინაჲთგან უწყით ესე ყოველთა, რომელ²⁰ მოწყალეებაჲ ბუნებით არს კაცსა²¹ თანა. ხოლო ვინაჲთგან მცნებისა გარდასლვითა ბუნებითი იგი შჯული და ხატებაჲ ღმრთისაჲ ორკერძო განიყო, არა ხოლო თუ მოწყალეებაჲ, არამედ ყოველნივე სათნოებანი რომელნიმე სრულიად კეთილისაგან ბოროტად შეცვალნეს²² და რომელნიმე მცირესა²³ რასმე²⁴ ნაწილსა ზედა დაადგრეს. ხოლო ღმრთისა²⁵ მსგავსი მოწყალეებაჲ ესე არს, რაჲთა კაცი²⁶ ზიართა²⁷ ბუნებითა თჳსისათა სწყალობდეს, არამედ რაჲთა პირუტყუთაცა²⁸ ზედა მისწუთეს²⁹ მოწყალეებითა, ვითარცა-ესე წმიდაჲ და საკვრველი მამა ჩუენი, რომელი³⁰-იგი მან მის შორის ღმრთივ-ბრწყინვალედ გამოაჩინა.

რამეთუ ჟამსა მას³¹, ოდეს-იგი ღრმთის-მსახური ბაგრატი მეფე სამეფუფოსა³² ქალაქსა³³ იყო, ესმა მას საქმე³⁴ საკვრველი და ყოლად³⁵

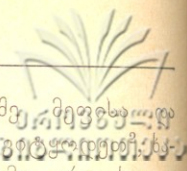
¹ ამისა E. ² ამის—BCDEFGL. მის IK. ³ შემოწირა I. ⁴ მას BDEFGL. ⁵ თავის BCDEFGL. ⁶ პატივითგან L. ⁷ ფარსმან I. ⁸ აქერთი BCDEFGL. ⁹ შემოწირა BCDEFGL. ¹⁰ დაწერა BCDEF, დაწერა G, დაწერა IK. ¹¹ ზემოცნებულ B. ¹² საქმენი — I. ¹³ უცვალებელად უკუნისამდე BCDEFGL; მტკიცედ და უცვალებელად — E. ¹⁴ დუმილი BCDEFGL. ¹⁵ და + და K. ¹⁶ მიმწომელ E. ¹⁷ მას — C. ¹⁸ ღმრთის GI. ¹⁹ დიდებულება I. ²⁰ რომელ რა K. ²¹ კაცისა EG. ²² შეიცვალნეს BCDEFGL. ²³ მცირისა CDEFGL. ²⁴ რასმე — BCDEFGL. ²⁵ ღმრთის BCDEFGL. ²⁶ კაცი + არა ხ თუ CDEFGL. ²⁷ ზიართა D. ²⁸ პირუტყუთაცა I. ²⁹ მისწუთეს E, მისონ I. ³⁰ რღმან CDEFGL. ³¹ ~ მას ჟამსა E. ³² სამეფოსა BG. ³³ ქალაქსა + შინა BCDEFGL. ³⁴ საქმესა L. ³⁵ ყოლად I.



არადსაჯერებელი, ვითარმედ: არს ნათესავი სამარტიტელთაჲ¹ ტომისაგან სკიმონ² მოგვსაჲ, რომელთა აწინკიან³ ეწოდების, განთქმულნი⁴ გრძნებათა⁵ შინა და უკეთურებათა. ხოლო ფილოპოს⁶ მეფისასა მგეცნი შეჩუჟულ იყვნეს⁷ და ჭამდეს⁸ ნადირთა მათ, რომელნი⁹ არიან მუნ¹⁰ შინა¹¹ [v] სანადიროდ მეფისა. ცნა¹² ესე¹³ 5 მეფემან მონამახმან და¹⁴ უბრძანა მოყვანებაჲ აწინკიანთა¹⁵ მათ, რაათა¹⁶ ზელოვნებითა გრძნებისა¹⁷ თვისისაჲთა მოსწყვდნენ¹⁸ მგეცნი იგი ნადირთა¹⁹ მათ მომსრველნი. ხოლო მათ ბრძანებაჲ²⁰ მეფისაჲ²¹ საქმით აღასრულეს და მრავალი²² მგეცი²³ მოსწყვდეს²⁴. ცნა²⁵ ესე მეფემან ბაგრატი, ვითარცა²⁶ ზემო²⁷ ვთქუთ²⁸, და მოუწოდა 10 აწინკიანთა²⁹ მათ და ჰრქუა: „ვითარითა სახითა მოსწყვდენით³⁰ მგეცნი იგი, მაუწყეთ“. ხოლო მათ ჰრქუეს: „ჰ მეფეო, ესე ვითარსა ზელოვნებასა მიწლომილ³¹ ვართ, ვიდრეღა ჯორცსა შევჰგრძნობავთ³² და დავსდებთ აღვილსა მას, სადა³³ მგეცნი იგი მოვიდოდიან. და ჩუენ ხეთა³⁴ ზედა³⁵ აღვდებით³⁶ და მგეცებრითა³⁷ გმითა უგმობთ. 15 და იგინი გმასა ჩუენსა შემოკრებებიან, ჯორცსა მას ჭამენ და მოკუდებიან მეყსეულად³⁸. ხოლო დიდსა³⁹ შაბათსა შობილი მგეცი⁴⁰ არა გვსმენს და არცა ჭამს, არამედ გუეტყვს: თუ კარგი არს⁴¹, თქუენ ჩამოედით⁴² და ჭამეთო; და მშვდობით⁴³ წარავალს“.

ხოლო მეფემან ჰრქუა: „ვიდრე თუალითა არა ვიხილო, არა 20 მრწამს“. და⁴⁴ ევედრნეს მეფესა, რაათა უბრძანოს⁴⁵ მოყვანებად მგეცი ერთი, რაათა თუალითა⁴⁶ უჩუენონ. ხოლო ვინაჲთგან სხუაჲ მგეცი ვერვინაჲ⁴⁷ იპოვა⁴⁸, ბრძანა⁴⁹ მოყვანებაჲ ძალიისაჲ, რომლისაჲ უწყოდეს, ვითარმედ⁵⁰ სხუასა ჟამისა შობილ⁵¹ იყო და არა ზემოგსენებულსა მას დღესა, და მიუგდეს ჯორცი იგი შეგრძნებული. 25

1 სამარტიტელთა BK, სამარტიტელთა CDEFGIL. 2 სიმეონ G, სვიმეონ I. სვიმონ K, სემეონ L. 3 აწინკიან BCDEFL. 4 განთქმულმან G. 5 გრძნობათა L, 6 ფილოტაჲ E, ფილოტი I. 7 იყუნენ G. 8 ჭამდეს I. 9 რომელ I. 10 მუნქმას BCDEFGIL. 11 მუნ შინა] მუნება I. 12 სენა I. 13 ესე + დიდმან BCDEFGIL. 14 და — BCDEFGIL. 15 აწინკთა B, აწინკთა CDE, აწინკთა FGL, აწინკანთა I. 16 რა]რა FL. 17 გრძნებითა K. 18 მოსწყვდნეს BCDEFGIL, მოწყვიდენ I. 19 ნადირთა] ნარითა E. 20 ბრძანებაჲ] გრძნება I. 21 მეფისაჲ — IK. 22 მრავალი C. 23 მგეცნი CE. 24 მოსწყვდნეს CE. 25 ცნა G, სენა I. 26 ეა — I. 27 ზემო — E. 28 ვთქუთ G. 29 აწინკანთა BCD, აწინკთა E, აწინკთა FGL. 30 მოსწყვდენით G. 31 მიწლომილ G. 32 შევგრძნობავთ BCK, შევგრძნობავთ D, შევგრძნობავთ EFGIL. 33 სადა] რომელსა BCDEFGIL. 34 ხესა BCDEFGIL. 35 ზედა — K. 36 აღვდებით BCDEFL. 37 მგეცებრივითა CE. 38 მეყსეულად GL. 39 დიდსა + მას I. 40 მგეცი — K. 41 კარგი არს] კარგია DG. 42 ჩამოედით] სკამდით BCDEFL, ჰსკამდით G; ჩამოდით I. 43 მშვდობი I. 44 და — BCDEFGIL. 45 უბრძანონ K. 46 თუალითა] გულითა B. 47 ვერავინ BDEFGIL, ვერვინ C. 48 პოვა CD EFL, ჰპოვა G. 49 უბრძანა E. 50 ეღ] თუ C. 51 შობილ] შუღლი I, შობილრს C.

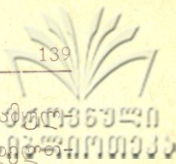


ხოლო მას ჟამსა წმიდაჲ ესე ბერი მუნ იყო წინაშე¹ აღიძრა წყალობითა ბუნებითითა², ვითარცა ზემო³ [25] ტებისათჳს და მსგავსებისა³ ღმრთისა. და მერმე არა ხოლო თუ შეეწყალა, არამედ შურითაცა საღმრთოთა აღივსო, რაჲთა არაქრისტიანეთა შორის ესევეთარი რაჲმე⁴ საქმე იხილვებოდის და უმეტესად⁵ მეფეთა და საღა-იგი თუთ ნეტარი დახუდეს⁶. მაშინ მეყსეულად⁷ რეცა გამოსახა⁸ სასწაული⁹ პატიოსნისა¹⁰ ჟუარისაჲ გორცსა მას ზედა მიგდებულსა. და¹¹ ვითარცა აღიღო პირუტყუმან¹² მან¹³, მეყსეულად¹⁴ თქუეს განყვანებაჲ მისი, რაჲთა არა და-
 10 ეცეს და მოკუდეს. და ვითარცა განიყვანეს, ყოლადვე¹⁵ არარაჲ¹⁶ ევნო. უღონო იქმნეს¹⁷ გრძნეულნი¹⁸ იგი და გულისგმა-ყვეს, ვითარ-
 მედ წმიდისა მის მიერ¹⁹ უქმ იქმნეს²⁰ გრძნებანი მათნი²¹, და ევედრ-
 ნეს მეფესა, რაჲთა შინაგანსა სახლსა შუავლინოს ბერი²² და ბრძანოს მოყვანებაჲ სხჳსა ძაღლისაჲ. და ვითარცა²³ წარვიდა²⁴ წმიდაჲ იგი,
 15 მეყსეულად²⁵ მოიყვანეს სხუაჲ ძაღლი. და ვითარცა მიუგდეს გორცი შეგრძნებული²⁶, მსწრაფლ ხოლო დაეცა და მოკუდა. და გულისგმა-
 ყვეს²⁷ ყოველთა, ვითარმედ წმიდისა მის მიერ იყო პირველი იგი სასწაული.

ხოლო ბაგრატ მეფემან ვითარცა იხილა ესე ყოველთა თანა
 28 მთავართა თჳსთა, აღივსო სიხარულითა. და მიუთხრეს სასწაული ესე ღმრთის-მსახურსა მეფესა კოსტანტის²⁸ მონამახსა²⁹, და დიდდ განიხარა და ჰმადლობდა³⁰ [ღმერთსა]³¹. ხოლო ბაგრატ მეფე იტყუნ³² ყოლადვე, ვითარმედ: „უკუეთუ მებახლოს³³ წმიდაჲ ესე, არა მეშინის არცა გრძნებათაგან³⁴ და არცა წამალთა სასიკუდინეთა“.

25 XIII. ამისა³⁵ შემდგომად ვითარცა იხილა ღმრთის-მსახურმან ამან³⁶ მეფემან ბაგრატ³⁷ ესევეთარი ესე მოქალაქობაჲ მისი და და უსხეუ[ვ]ლოთა მსგავსი³⁸ ცხოვრებაჲ³⁹ და ზემოწერილისაცა⁴⁰ ამისცა⁴¹ სასწაულისა ხილვითა⁴², ყოვლითურთ იწყულა სული მისი

¹ ბუნებისათა L. ² ვიტყოდით CDEFGL. ³ მსგავსებისა G. ⁴ რაჲმე — BCD EFG. ⁵ უმეტეს E. ⁶ დახუდის CDEFGL. ⁷ მეყსეულად GL. ⁸ გამოსახა L. ⁹ სასწაულისა I. ¹⁰ პატიოსნისა—I. ¹¹ და — BCDEFGL. ¹² პურუტყუმან E. ¹³ მან — I. ¹⁴ მეყსეულად G. ¹⁵ ყოლად K. ¹⁶ არარაჲ არა I, ვერარა K. ¹⁷ იქმნეს EG. ¹⁸ გრძნეულნი EI. ¹⁹ ვითარმედ წმიდისა მის მიერ — I. ²⁰ იქმნეს K. ²¹ გულისგმა-ყვეს... გრძნებანი მათნი — BCDEFGL. ²² ბერი + იგი I. ²³ ვა — I. ²⁴ წარვიდა] შევიდა BCDEFGL. ²⁵ მეყსეულად] და BCDEFGL. ²⁶ შეგრძნებული FL. ²⁷ ჰყუეს G. ²⁸ კოსტანტი E, კოსტატის I. ²⁹ მონამახს B, მონამოხსა AI. ³⁰ მადლობა BC. ³¹ და ჰმადლობდა ღ-სა — I; ღმერთსა — K. ³² იტყუნ + ფ-ესა E. ³³ მებახლოს BCGL, მიებახლოს DEFK, მიხილოს I. ³⁴ გრძნეულთაგან I. ³⁵ ამისა D. ³⁶ ამან — BCDEFGL, მან I. ³⁷ ბაგრატ] ბერი I. ³⁸ უსხეულოთა მსგავსი—I. ³⁹ ცხოვრებაჲ + მისი I. ⁴⁰ ზემოწერილისა BCDEFGL. ⁴¹ ამის E. ⁴² ხილვა E.



სიყუარულითა მისითა და ღონესა ეძიებდა, რაჲთამცა თჳსსა მამულსა¹ წარიყვანა¹. ხოლო არს მამულსა მისსა წარჩინებული² სამღვდელთა³ მოძღუროჲ³ საყდართა შორის⁴ სამეუფოჲსა⁵ მისისათა საყდარი ჭყონდიდისაჲ⁶, სადა-იგი მრავალთა წმიდათა მარტულნი დაუსუნებინა⁷, და თჳსი საფლავი მუნ განემზადა, რაჲთა, რაჲმს აღე-⁵ სრულოს, მუნ დაემარხოს. ამის საყდრისა მღვდელთ-მოძღუარი მას ოდენ ჟამსა⁸ აღსრულებულ იყო. ამან ღმრთის-მსახურმან მეფემან ბაგრატ დიდად აიძულა⁹ ნეტარსა მამასა გიორგის, რაჲთა მიითუალოს განგებად მისი და იქმნას¹⁰ ეპისკოპოს¹¹. ხოლო მან ყოლადვე არა თავს-იღვა, რამეთუ ყოვლითა მოსწრაფებითა ევლტოდა დი-¹⁰ღებასა კაცთასა და შფოთსა სოფლისასა და სიმდაბლესა შეიტკობდა. და ესრეთ დაყო¹² სამეუფოსა¹³ მას¹⁴ ქალაქსა რავდენიმე¹⁵ ჟამი და ყოველნი საქმენი მონასტრისა¹⁶ თჳსისანი¹⁷ განჰმართნა¹⁸, და ნე-ბითა ღმრთისაჲთა კუალად თჳსადვე¹⁹ ლავრად მოიქცა, და დიდითა სიხარულითა და სიყუარულითა შეიწყნარეს ძმათა. და განაგებდა¹⁵ და იპყრობდა მონასტერსა ამას²⁰ ჟამ რავდენიმე²¹.

ხოლო ჯერ-არს ჳსენებად დიდისა მის და სამოციქულოჲსა გელმწიფებისაჲ²², რომელი წმიდამან ამან აჩუნდა²³, რომელ არს შემუსრვაჲ კერპთაჲ და მსახურებისა მათისა უჩინ[ო] ყოფაჲ, რომელი-ესე ნეტარმან ამან ჟამთა ჩუნეთა მალლად და ღმრთივ-ბრწყინ-²⁰ვალედ აღასრულა. [26] რამეთუ არს მთაწმიდისა პრასტინთა შინა სოფელი ერთი, რომელსა ლივისდიდაჲ²⁴ ეწოდების, ადგილი რაჲმე მოქცეული, ყური²⁵ ყოლად²⁶ უდაბნოჲ, მთანი უღნარ-მალნარნი²⁷ და, ვჰგონებ²⁸, თუ არავინ წმიდათაგანი მიმწუთარ წარს²⁹ მუნ. ხოლო კაცნი მკვდრ არიან ბორღაღნი³⁰, რომელთა²⁵ სკლავ³¹ ეწოდების, ყოვლითურთ უგუნურნი³² და პირუტყუთ სახენი³³, წარმდებნი და არაწმიდათა ქუეწარმავალთა მჰამელნი. ამას პრასტინსა შინა, ვითარცა ვთქუთ³⁴, კერპი ერთი დაშთომილ იყო

1 წარიყვანა AK. 2 წარჩინებული — I. 3 სამღვდელთმოძღურო CD, სამღვდელთ-სამოძღურო I. 4 ~ საყდართა შორის სამღვდელთმოძღურო E. 5 სამეფოსა CDEFL, სამეფოთა G. 6 ჭყონდიდისაჲ წა დიდისა I. 7 დაუსუნებით I. 8 ჟამსა — I. 9 აღ-ძულა B. 10 იქმნეს G, იქმნა K. 11 ეპისკოპოს B, ეპისკოპოს DEFL, ეპისკოპოს GL. 12 დაყო G. 13 სამეფოსა G. 14 მას — BCDEFGL. 15 რავდენიმე BCDEF, რავდენი-მე GL. 16 მონასტრისანი E, მონასტრისათჳს GL. 17 თჳსისანი — E] ისინი GL, მისისანი I. 18 განმართნა EGK. 19 თჳსადვე E. 20 ამან I. 21 რავდენიმე BCDF, რავდენიმე EGL. 22 გელმწიფობისა L. 23 აჩუნდა] აჩინა L. 24 ლივისდია B, ლივისდია CDEFG, ლივის-და L. 25 ყური CDEFGIL. 26 ყოლად] ფ'დ E. ყოვლადი I. 27 უდაბ-მალნარნი CDEFL, უდაბი მალნარნი G. 28 ვგონებ EFKL. 29 მიმწუთარ არს] მიმწუთარა BCDEFGL, მიმწუთარს K. 30 ბორღაღნი D, ბურღლნი E, შორღაღნი FGL. 31 სკლა I. 32 უგუნური B. 33 სახენი] საქმენი K. 34 ვთქუთ GI, ვთქვათ K.



პირველითგან¹ და ვიდრე² აქამომდე მარმარილოხსადა³, სანითარ⁴ და-
კაცისადათა. ამის⁴, ვითარცა ვთქუ⁵, კაცნი იგი უგუნთორნი წუთ-ლა-
ჰმსახურებდეს⁶ და იტყოდეს, ვითარმედ⁷: მზე და წჳმა და ყოვე-
ლი კეთილი მისგან მოგუეცემისო, რამეთუ ელმწიფებაჲ აქუს სი-
5 კუდილდ⁸ და ცხორებად, ვისიცა ენებოსო⁹.
ესევითარსა რაჲ უკეთურებასა შინა წარმატებულად¹⁰ იხილნა¹¹
კაცნი იგი მსახურნი მისნი, ელმოდა და ეძენებოდა სულსა მისსა
წყლობისათჳს¹² მათისა. და აღვიდოდა რაჲ იგი ოდესმე¹³ კუალად-
ცა ქალაქად სამეუფოდ¹⁴ და მივიდა მგზავრ პრასტინსა¹⁵ მას ზემო-
10 ჰსენებულსა, მოვიდეს შეცთომილნი იგი კაცნი და ეტყოდეს წმიდასა-
მას: „უკუეთუ გნებავს, რაჲთა განმარჯუებული¹⁶ შემოიქცე¹⁷ ყოვე-
ლითა საურავითა შენითა, ევედრე ღმერთსა ჩუენსა, რაჲთა შეგე-
წიოს წინაშე მეფისა“. ხოლო წმიდამან ჰრქუა მათ: „კეთილ, კეთილ,
გულეთ¹⁸ და მიჩუენეთ¹⁹, და მადლიერ ვარ თქუენდა ესევითარისა
15 ამის კეთილისა თხრობისათჳს“. და²⁰ წარიყვანეს ბერი კაცთა მათ
ყრუჲსა მის²¹ მიმართ და [v] უსულოჲსა ღმრთისა²² მათისა. და
ვითარცა იხილა იგი, ჰრქუა მათ: „იყოს ჟამისად, ხვალე თჳსაგან
მოვიდე²³ და ვეზრახო მას.²⁴“ და ხვალისაგან ვითარცა განთენა,
მოღებად-სცა²⁵ უროჲ მჳედლისაგან²⁶ და წარვიდა თჳთ ბერი იკონო-
20 მოსითურთ²⁷ ორთა თანა სხუათა კაცთა. და ვითარცა მიეახლა²⁸,
გამოისახა სასწაული ბატონისისა ჯუარისაჲ შუბლსა თჳსსა და იწყო
თქუმაღ სახარებასა იოვანეს²⁹ თავისასა³⁰: «პირველითგან იყო სი-
ტყუაჲ*» და შემდგომი. ხოლო კაცნი იგი ეტყოდეს, ვითარმედ³¹
„აჲ ესერა მოგკლავს“. ხოლო ბერმან განიცინნა³², და ვითარცა
25 ანოვანი შექურვილი ჯუარითა ქრისტესითა³³ მიუტდა³⁴ მეყსეულად³⁵
კერპსა³⁶ მას, აღილო³⁷ უროჲ იგი და უხეთქნა და ესრეთ წურილ-
წურილად³⁸ დამუსრა³⁹, რომლისა ნამუსრევი⁴⁰ სახილველად⁴¹ წუთ

* იოანე 1, 1.

1 პირველითგანვე BCDEFGL. 2 და ვე — BCDEFGL. 3 მარმაროხსა B, მარმაროხსა C. 4 ამის BC, ამისი DEFGL. 5 ვთქუთ BCDEFGL, ვსთქუთ G, ვსთქუთ I. 6 მსახურებდეს EIK, მსჳურებდეს C. 7 ვეღ — BCDEFGL. 8 სიკუდილად BCDEFGLIKL. 9 ენებოს BCDEFGLIL. 10 წარმართებულად E. 11 იხილა I. 12 წყლუ-
ლებისათჳს L. 13 ოდესმე—I, ოდესK. 14 ~ სამეუფოდ ქალაქად BCDEFGL, ~ სამეფოდ
ქალაქად G. 15 პრასტინსა CFL. 16 განმარჯუებით BCDEFGL + რა K. 17 შემოიქცა I.
18 გულე I. 19 მიჩვენით K. 20 და — BCDEFGL. 21 მისა I. 22 ღთსა L. 23 მივიდე
BCDEFGL, განვიდე E. 24 მას — BCDEFGL. 25 ჰსცა G. 26 მჳედლისა E. 27 კონ-
ნომოსითურთ AIK. 28 მიახლა B. 29 იოანეს GIKL. 30 თავისსა K. 31 ვეღ—
BCDEFGL. 32 განიცინა I. 33 ქრისტესითა] თჳსითა I. 34 მიუტდა BCDEFGL.
35 მეყსეულად GL. 36 კერპსა I. 37 აღილო K. 38 წურილ-წურილად G, წურ-
წვილად I. 39 შემუსრნა BDEFGL, შემუსრა C. 40 ნამუსრევი] ნამუსრევი BDEF
GL, ნამოშაყევი C. 41 სახილველად] სახლეულად L.

შენი, რომელი¹-იგი² ოდესმე³ სწინააწარმეტყულებ⁴ მართადასთქს⁵.

XV. ესრეთ რაჲ იყო⁶ და ესევეითართა ცხორებითა ბრწყინვიდა და ესრეთ განაგებდა მისდა რწმუნებულთა მათ⁷ სამწყსოთა, რა⁵ მეთუ ოდესმე სამეუფო[ს]⁸ არნ⁹ წინაშე ღმრთის-მსახურთა მეფეთა საჭიროთათს და სათანადოთა საქმეთა და კუალად ოდესმე მონასტერს¹⁰ არნ და განაგებნ სამონასტროთა¹¹ საქმეთა და ცხორებასა ძმათასა ჰმართებნ¹² და განაწესებნ¹³. მაშინ გულისგმა-ყო¹⁴ და განიზრახა¹⁵ ღმრთისამიერიითა¹⁶ განგებითა, ვითარმედ ღმრთივ-მონიჭებული იგი¹⁷ ტალანტი არა¹⁸ აღორძინდებოდა¹⁹, რომელ არს²⁰ [v] ღმრთივ²¹-სულიერთა წიგნთა თარგმნა²². იჴმნა წინამძღურ[ობ]ისა-გან²³ და შენდობაჲ ითხოვა²⁴ ძმათა²⁵ ყოველთაგან²⁶. ხოლო იგინი დაღაცათუ შეწუხნეს და ფერგთა მისთა შეუვრდეს²⁷, არამედ არა თავს-იდვა მორჩილობაჲ²⁸, ვითარცა²⁹ ზეგარდამო ღმრთისა მიერ¹⁵ აღძრულმან და გულსავეს ქმნილმან. და ესრეთ გამოვიდა მონასტრით, რომელ ვიდრე ფოლადმდეცა³⁰ არა³¹ აულია³² მონასტრისაჲ და წიგნი³³, რომელი³⁴ ეთარგმნნეს³⁵ დეკანოზობასა შინა გინა³⁶ წინამძღურობასა³⁷, ყოველნივე ეკლესიასა³⁸ დაუტეგნა: სუნაქსარი დიდი, სახარებაჲ გამოკრებული³⁹, პავლე გამოკრებული, კურთხევა-²⁰ნი, სტუდიელი⁴⁰ და სხუანი რაოდენნიმე წიგნი⁴¹.

და ესრეთ ცარიელი⁴² გამოვიდა მონასტრით, რომელ გარე ღმრთის-მოყუარეთა კაცთა მისცეს საგზალი, რამეთუ ორგზის იქმნა სივლტოლაჲ მისი. ხოლო უკუანაჲსკენელ ესე იყო, რამეთუ მიზეზი პირველისა სივლტოლისაჲ ესე იყო, ვინაჲთგან არა ენება წინამძღურობაჲ⁴³, არამედ მოსურნე იყო თავისა თვისისა თანა⁴⁴ მყუდროებით ყოფასა და ევლტოდა⁴⁵ შფოთთა და ამბოხებათა. ამისთს

¹ რ[ი]რჲ BCDEF, რა L. ² რომელი იგი[] რა I. ³ ოდეს BF, — G

⁴ სწინააწარმეტყულებ[] მეწყლე B, წყლე, CDEIL, წინააწარმეტყულებ G.

⁵ მართასი I. ⁶ იყო — K. ⁷ მათ — E. ⁸ სამეუფოთა C, სამეფოსა G, სამეუფოთ I, სამეფო K. ⁹ არინ B. ¹⁰ მონასტერსა FGIL. ¹¹ სამონასტროთა K. ¹² მართებნ EK, მართებნ I. ¹³ განაწესებნ L. ¹⁴ ჰყო GI. ¹⁵ ~ განიზრახა და გულისა ვმა ყო E.

¹⁶ მიერიითა] მიმართ G. ¹⁷ იგი — I. ¹⁸ არა — I. ¹⁹ აღორძინდებოდა BCDL.

²⁰ რომელ არს] რომელთა თანა K, სამღ[]თოთა I. ²¹ ღ[]თი G. ²² თარგმანებაჲ E.

²³ წინამძღურობისაგან BCEI, წინამძღურობისგან FL. ²⁴ ითხოვა B. ²⁵ ძმათაგან G.

²⁶ ყოველთაგან — G. ²⁷ შეუვრდეს GIK. ²⁸ მორჩილებაჲ CDFGIL. ²⁹ ვა — I.

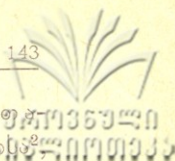
³⁰ ფოლადმდეცა IK] ყოლადმდეცა BCDL, ყლ[]დ E. ³¹ არა] არარაჲ CDFGL.

³² აღიღო BCDEF, აღიღო G. ³³ წიგნი FKL. ³⁴ რომელ E. ³⁵ ეთარგმნეს DIK, ეთარგმნა E. ³⁶ გინა] იგინი L. ³⁷ წინამძღურობასა BC. ³⁸ ეკლესიასა + შინა BC DEFGL.

³⁹ სახარებაჲ გამოკრებული — K. ⁴⁰ სტუდიელი BCDEFKL, სტუდიელი G.

⁴¹ წიგნი IK. ⁴² ცარიელი CEFGL. ⁴³ წინამძღურობაჲ C. ⁴⁴ თანა — CDFGL.

⁴⁵ ივლტოდა K.



ფარულად ყოველთაგან სივლტოლად იჯუმიდა და შავსა რაჲ მთაწმიდელისა მივიდა, დიდად იბრალო¹ გიორგის მიერ, თვისისა მოძღურობისა დატყუებისათჳს პირმეტყუელთა ცხოართა². და მოაქსენებდა სიტყუასა მას⁴ მაცხოვრისასა, რომელსა ეტყუოდა მოციქულსა პეტრეს, ვითარმედ: «უკუეთუ გიყუარ მე, დამწყსენ ცხოარნი⁵ ჩემნი*».

ამის მიზეზისათჳს ბრძანებითა მოძღურობისა თვისისაჲთა კჳლად-ცა მთაწმიდასვე⁶ მოვიდა⁷, და იძულებითა ყოველთა ძმთაჲთა⁸ კჳლად ჯელ-ყო⁹ საქმესა წინამძღურობისასა¹⁰. და დაყო¹¹ ესამ რავედნემ¹² პირველ აღწერილითა¹³ ამით განგებითა, და მერმე-და¹⁴ იქმნა მეორე იგი¹⁵ წარსლვაჲ¹⁶ მისი თარგმანებისათჳს¹⁷ წმიდათა¹⁸ წიგნთაჲსა. და ესრეთ შევიდა ქალაქად სამეფოად¹⁸ და მეფისაგან თავისუფლებად მიიღო, დაღაცათუ უძნდა¹⁹ მეფესა [],** რამეთუ დიდად ესვიდა, არა წინააღუდგა²⁰, არამედ თანა-შეწვენითა მარიამ ბაგრატის დედისაჲთა, რამეთუ იგიცა მუნ იყო, ვითარცა პირველ ვთქუთ²¹, სამისა კაცისა პური სჯემეონ წმიდას²² აღიღო²³ და ესრეთ წიგნითა სამეფოთა²⁴ შავსა მთასა მიიწია. ხოლო მათ სიხარულით შეიწყნარეს და დიდი სიყუარული²⁵ წინა-უყვეს და ყოვლითურთ აღამენეს.

ხოლო ამისა შემდგომად მარიამ დედოფალი, დედაჲ ბაგრატის მეფისაჲ²⁶, ქალაქით²⁷ სამეფოთა²⁸ ქალაქად²⁹ ანტიოქიად³⁰ მოვიდა, რამეთუ ეგულებოდა³¹ წარსლვაჲ³² წმიდად ქალაქად იერუსალემად³³ ლოცვად³⁴ და თაყუანის-ცემად წმიდათა მათ და განმაცხოველებელთა ადგილთა. და აქუნდა ბრძანებაჲ სამეფოთა³⁵ თავადისა³⁶ თანა და პატრიარქსა³⁷ ანტიოქიისასა, რაჲთა ყოვლითა დიდებითა და პატივითა წარგზავნონ³⁸. ხოლო პატრიარქმან და მთავარ-

* იოანე 21, 17. ** ერთი სიტყვის ადგილი გაშვებულია A-ში.

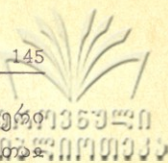
¹ ებრალო D, აბრალო L. ² ~ მოძღურობისა თვისისა FGIL. ³ ცხოვართა BDE FGIL, ცხოვართასა C. ⁴ მას — CDEFGL. ⁵ ცხოვარნი BCDEFGIKL. ⁶ მთაწმიდასა B, მთაწმიდასა CDG, მთაწმიდას E, მთაწმიდა FL. ⁷ მივიდა G. ⁸ ძმთა IJ წმიდათა E. ⁹ ჰყო G. ¹⁰ წინამძღურობისა C, წინამძღურობისასა L. ¹¹ დაყო G. ¹² რავედნემ AK, რაოდენმე BCDEFGL, რამდენმე I. ¹³ აღწერილთა FL. ¹⁴ მერმე I. ¹⁵ იგი — CDEFGL. ¹⁶ წასლვა I. ¹⁷ თარგმანებისათვის K. ¹⁸ სამეფოდ BC FGL. ¹⁹ უძნდა I, უნდა BCDEFGL. ²⁰ წინააღუდგინა FGL. ²¹ ვთქუთ GI. ²² პური სჯემეონწმიდას I, პურის მან წმიდას I, პირისამან წმიდას K. ²³ აღიღო სჯემეონ წმინდას BD, აღიღო სჯემეონ წმინდას CEF, აღიღო სიმეონწმიდას GL. ²⁴ სამეფოთა BCGL. ²⁵ სიყუარული სიხარული D. ²⁶ ბაგრატის მეფისა B, ბაგრატ მეფისა EI, ბაგრატისა მეფისა K. ²⁷ ქალაქით — I. ²⁸ სამეფოთ BCFL, სამეფოდ G. ²⁹ ქალაქად — E; ქალაქით FL. ³⁰ ანტიოქიად G. ³¹ ეგულებოდა G, ეგუებოდა E. ³² წარსლვად BCDEFGL. ³³ იწმლმდ A, იწმლ C, იერუსალიმად GI, იერუსალიმად K. ³⁴ ლოცვად — I. ³⁵ ~ სამეფოდ ბრძანებაჲ BCDEGL, სმლო ბრძანებაჲ F, სამეფოთ I. ³⁶ თავადისა I. ³⁷ პატრიარქისა I, პატრიარქსა + თა K. ³⁸ წარგზავნონ E, წარგზავნენ K.



- მან განიზრახეს და გაიგონეს თანაზრახვითა მამისა ვითარმედ²: „არა კეთილ არს, აღმოსავლისა“ მეფე³ თამცა სასარკინოზეთს⁴ წარვიდა⁵, ვინათგან ცოდვათა ჩუენთაგან იგინი უფლებენ ქუეყანასა მას“. და ესრეთ პირითა თვისისა მოძღურისა გიორგისითა⁶ მოაჯსენეს დედოფალსა⁷ და წარსლვისაგან დაახრწიეს⁸. ხოლო იგი დაღაცათუ შეწუხდა, არამედ ნებას ღმრთისასა ვერ წინააღუდგა⁹. მაშინ ვევედრა წმიდასა ამას¹⁰ ბერსა, რაათა შეიწყალოს [v] სული მისი, ვითარცა¹¹ შეუწყალებიაცა¹², და ილუაწოს¹³ ცხორებისათჳს მისისა, ვინათგან თვთ ვერ ღირს იქნნა¹⁴ შესლვად წმიდათა მათ და თაყუანის-საცემელთა¹⁵ ადგილთა. გარნა რაათა¹⁶ საფასე იგი, რომელი საგზლად აღუკაზმა, წარიღოს¹⁷ იგი იერუსალემდ¹⁸ და გლახაკთა მათ¹⁹ და დავრომილთა²⁰ განუყოს წმიდისა ქალაქისათა და მონასტერთა მათ წმიდათა, რომელნი შენ²¹ არიან გარემოჲს მისა²².
- 15 ხოლო ბერსა დაღაცათუ²³ შეუძნდა საქმე ესე, ვინათგან წმიდათა წიგნთა თარგმანისაგან²⁴ დაეხრწეოდა, არამედ უმეტესადღა ცხორებისათჳს სულისა მისისა მოსწრაფე იყო. და სიტყუაჲცა იგი²⁵ მოციქულისაჲ ეკსენა²⁶, რომელსა-იგი მისწერს კორინთელთა მიმართ, ვითარმედ: «აჲ ესერა ალვალ იერუსალემდ²⁷ მსახურებად წმიდათა»* და შემდგომი. რომლისათჳსცა აღიღო საფასე იგი წასაგებელად²⁸ განმზადებული, და შეწვენითა ღმრთისაჲთა მოწოდისა²⁹ თანა ერთისა³⁰ წარემართა და წმიდად ქალაქად მშჳდობით და უვნებელად³¹ მიიწია. და წმიდანნი იგი ადგილნი მოილოცნა და წმიდათა მამათა ლოცვაჲ მიიღო³² და საფასე იგი წარცემული³³ ყოველთა³⁴ ნაკლულევიანთა და უღონოთა უხუებით განუყო³⁵. და ნეტარი მამაჲ პროხოტე მაშინ ოდენ ჳუარისა³⁶ მონასტერსა აშენებდა.

* რომაელთა 15,25.

1 გიორგისთა BDEFL, გიორგისათა GI. 2 ეგრე BCDEFGL. 3 აღმოსავლისა B, აღმოსავლეთისა D, აღმოსავლეთსა E. 4 სარკინოზეთს BDEFGL, სარკინოზეთ C. 5 წარვიდა + და I. 6 გიორგისათა GI. 7 დედოფალს I. 8 დაახრწიეს და აცხურეს BCDFG, დააცხურეს EL. 9 წინააღუდგა ვინა აღუდგა L. 10 მას BCD EFGIL. 11 ვარა B. 12 შეუწყალებიესცა E. 13 ილუაწოს AIK. 14 თაყუანისა-საცემელთა G. 15 რაქა L. 16 წარიღო I. 17 იქლმდ A, იქლმდ E, იერუსალიმად GI, იერუსალიმად K. 18 მათ—BCDEFGL. 19 ავრომილთა B. 20 შენ—I. 21 მისსა B CDEG. 22 დაღაცათუ I. 23 თარგმანისაგან G, თარგმანისგან L. 24 იგი—I. 25 აკსენა C. 26 იქლმდ A, იქლიმდ B, იქლურსლმდ D, იერუსალიმად FKL, იქლმდ E, იერუსალიმად GI. 27 წარსაგებელად BCDEFGL. 28 მოწოდისა BGIKL. 29 ~ ერთისა თანა BCDEFGL. 30 უნებელად I. 31 მოილო BCDFL. 32 წარსა-საცემელი D. 33 ყოველთა + გლახაკთა და BCDEFGL. 34 ~ განუყო უხუებით BCDEFGL. 35 ჳრის BCDEF, ჳუარის G.



ესე იხილა და საფასითა¹ ფრიად შეეწია. ხოლო ღირსი იგი ბერად
ვედრებოდა, რაჟთა პირველი ნაყოფი წმიდათა წიგნთა მისთა²
ცხოველს-ყოფელსა ჯუარსა³ მიანიჭოს, რომელი-იგი³ დაღაცათუ
მაშინ ვერ⁴ იქმნა⁵, ხოლო უკუანასკნელ შემდგომად პრო[29]ხო-
რეს მიცვალებისა მოწაფეთა მისთა ნებაჲ მისი აღასრულეს⁶ და 5
სათუენი და მარხვანი წმიდასა მას⁷ მონასტერსა დასხნეს⁸.

XVI. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. ვითარცა
სრულ ყო⁹ ყოველივე ნუგეშინის-ცემად და მოღუაწებაჲ გლახაკთაჲ
წმიდამან მამამან გიორგი, წარემართა კუალად შავსა მთასა და
ნებითა ღმრთისაჟთა მშდლობით მიიწია და ღმრთის-მსახური იგი 10
დედოფალი¹⁰ განამხიარულა, რომელი-იგი შემდგომად მცირედისა
მაჟულად თუსად სამეფოდ¹¹ ძისა თუსისა თანა ბაგრატ მეფისა წარ-
ვიდა. ხოლო წმიდამან ამან ბერმან მოიცალა ყოველთა ამათ შფოთ-
თა¹² და საურავთაგან; და ყოვლისა ზრუნვისაგან თავისუფალმან¹³
იწყო თარგმანებად წმიდათა წიგნთა, ვითარცა სული წმიდაჲ მოს- 15
ცემდა¹⁴. რამეთუ ესე ყოველთა უწყით, ვითარმედ ეგვიეთარი თარგ-
მანი თვნიერ წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესა¹⁵ სხუად არა¹⁶ გა-
მოიხენილა ენასა¹⁷ ჩუენსა და, ვჰგონებ¹⁸ თუ, არცა¹⁹ გამოიხენებად არს.
და უფროჲსნი წიგნი²⁰ ლამით უთარგმნიან და ესრეთ შეუსუენე-
ბელად თარგმნიან და კანონსა თუსსა დაუბრკოლებელად²¹ აღასრუ- 20
ლებნ. და რაჟთურთით არა სცემდა განსუენებასა თავსა თუსსა,
არამედ დღე და ღამე ტკბილსა მას თაფლსა წიგნთა²² საღმრთო-
თასა²³ შურებოდა²⁴, რომელთა მიერ დაატკბო ენაჲ ჩუენი და წმი-
დანი ეკლესიანი განაშუენნა²⁵, და წერილთა თუსთა ოქროთა განა-
მდიდრნა²⁶ უხუად და გარდარეულად, რამეთუ ემსგავსა²⁷ იგი ოქ- 25
როჲსა გამოძლებელსა მას კელოვანსა²⁸, ვითარცა-იგი ქიმიათათუს²⁹
წერილ არს, რომელნი-იგი მრავალღონეობითა [v] სიბრძნისაჟთა³⁰
სიდრმეთაგან ქუეყანისათა ოქროსა³¹ გამოიღებენ და ბრძმედისა

¹ საფსითა I. ² ჯუარსა ქამსა FL. ³ რომელ-იგი E. ⁴ ვერ ჯერ K. ⁵ იქმნა. იჩინა K. ⁶ აღასრულოს K. რომელი იგი დაღაცათუ... ნებაჲ მისი აღასრულეს—I. ⁷ მას—I. ⁸ დასხნეს G. ⁹ ჰყო GI. ¹⁰ დედოფალი—FGL. ¹¹ სამეფოდ BEG. ¹² შფოთთაგან BCDEFGL. ¹³ ზრუნვისა განთავისუფლებულმან BCEFL, ზრუნვის განთავისუფლებულმან D, ზრუნვისაგან განთავისუფლებულმან G, ზრუნვისაგან თავისუფალ I. ¹⁴ მისცემდა E. ¹⁵ ეფთჳმესა BDEFGIL. ¹⁶ არა არაჲინ K. ¹⁷ ენას C. ¹⁸ ვგონებ EIKL. ¹⁹ არცაღა G. ²⁰ წიგნი K. ²¹ დაუბრკოლებლად B] დაუკლებლად CDEFGL. ²² წიგნსა BCDEFGL. ²³ საღმრთოსა G, საღთოსა L, სამღთოთა I] ს'ღმსა CDEF. ²⁴ შურებოდა C. ²⁵ განაშუენნა G. ²⁶ განამდიდრა I. ²⁷ ემგავსა C. ²⁸ კელოვანსა CDEFGIL. ²⁹ ქიმიათათუს—I. ³⁰ სიბრძნისაჟთა—BCDEFGL. ³¹ ოქროსა—BCDEFGL.

10. აგიოგრაფიული ძეგლები

მიერ და ცეცხლისა¹ ბრწყინვალეობასა მისსა² წარმოაჩენენ. ეგრეთვე წმიდისა ამის მამისა ჩუენისა გონებაჲ სიტყვერისა ბრძმედ იქმნა მადნობელ³ ცეცხლითა სულისა წმიდისა⁴ გურგებელ⁴ და განმარჩიველ⁵ ოქროსა ბრპენისაგან⁶ და თივისა. რამეთუ რომელნიმე წიგნნი სრულიად⁷ არაყოფილნი⁸ და ენისა ჩუენისაგან უცხონი სიღრმეთაგან⁹ უმეცრებისათა ნათლად გამოაბრწყინვნა¹⁰, ხოლო სხუანი ოდესმე თარგმნილნი და წუთ ვერ კეთილად გამოღებულნი გინა თუ ყამთა სიგრძითა უცებთა და უგუჲურთა¹¹ მგმარებელთაგან დაგესლებულნი¹². ვითარცა ვთქუთ¹³, ბრძმედსა მას¹⁰ შინა წმიდისა მის¹⁴ გონებისა¹⁵ თვისისა¹⁶ გამოაღვნა¹⁷ და გამოაგურვნა¹⁸. ხოლო კუალად¹⁹ სხუანი წიგნნი წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმის²⁰ მიერ თარგმნილნი და წუთ უცალოებისაგან²¹ ვერ სრულქმნულნი²², არამედ სულმცირედ აღწერილნი, განასრულნა²³ და განავრცელნა. კუალად²⁴ სხუანი რომელნიმე ბერძულსა შეაწამნა²⁵ და ყოვლისა ნაკლულევანებისაგან²⁶ განასრულნა და სიტყუა-ღუბჭირობისა²⁷ და ვერაგობისაგან²⁸ განაშუენნა²⁹ და განაბრწყინვნა³⁰, ვითარცა თუთ თავადი სახარებაჲ და პავლე.

ხოლო ჳერ-არს, რაჲთა სახელითცა³¹ რაოდენნიმე³² მოვიხსენენ³³ წიგნნი, რომელნი მას ნეტარსა უთარგმნიან³⁴, რაჲთა მათ მიერ²⁰ ეუწყოს ქრისტეს მორწმუნეთა მოღუაწებაჲ წმიდისა ამის კაცისაჲ, რამეთუ არა [30] თუ მთაწმიდას³⁵ და შავსა³⁶ მთასა ოდენ თარგმნა³⁷, რაჲთამცა თუთოეულად³⁸ აღვრაცხენით³⁹, არამედ სამეფუფოს⁴⁰ და⁴¹ გზას⁴² სულუმბრიას⁴³, ანტიოქიას, სუმეონ⁴⁴-წმიდას⁴⁵ და კალიპოსს და სხუათა ესევითართა ადგილთა.⁴⁶

¹ ცეცხლსა B. ² მისა — K. ³ მდნობელ BCDEFL. ⁴ განმარჩიველი L. ⁵ განმარჩიველ BCDEFL. ⁶ ბრპენისაგან FL, ბრპენისა I. ⁷ სლ ყდ E. ⁸ განყოფილნი I. ⁹ სიღრმეთან K. ¹⁰ გამოაბრწყინვა E. გამოაბრწყინვა GI. ¹¹ უგუჲურთა BE, უგუჲურთაგან I. ¹² დაგესლებიანი B. ¹³ ვთქუ E. ¹⁴ მის — BCDEFGIL. ¹⁵ გონებისა ბუნებისა I. ¹⁶ თვისისა B, თსისა IL. ¹⁷ გამოაღვნა BCDFL, განაღვნა E. გამოაღუნა G, გამოაღივნა I. ¹⁸ გამოაგურვა EI. ¹⁹ კუალად კეთილად I. ²⁰ ეფთჳმეს BCDFGL. ²¹ ~ უცალოებითა წუთ BCDFL, ~ უცალოებითა წუთ EG. ²² სრულ ქმნილნი BCDEFGIL. ²³ არამედ სულმცირედ აღწერილნი განასრულნა — I. ²⁴ კუალადსა კლდ BCDEFGIL. ²⁵ შეაწამან B. ²⁶ ნაკლილევანებისაგან B + განაშუენნა და K. ²⁷ -ღუბჭირობისგან FL, ღუბჭირობისაგან G, -ღუბჭირობისა I. ²⁸ ვერაგობისა GI. ²⁹ განაშუენნა CDE. ³⁰ განაბრწყინვა I. ³¹ სახელითა BCDEFGIL. ³² რაედენ⁵⁵ BCDEFL, რაოდენნი G. ³³ მოვიხსენენთ G. ³⁴ უთარგმნია I. ³⁵ მთაწა BCDFGL. ³⁶ შავს B. ³⁷ თარგმნა G. ³⁸ თუთოეულად C. თითოეულად EFGI. ³⁹ აღვრაცხენით B, აღვრაცხენით C, აღვრაცხუენით DFG, აღვრაცხუენით E, აღვრაცხუენით L, აღვრაცხენით I. ⁴⁰ სმფოს A, სამეფოსა BCDFGL, სმფოსა E, სამეფოს K. ⁴¹ და — BCDEFGIL. ⁴² გზასა CDEFGL. ⁴³ სულუმბრიას I. ⁴⁴ სიმეონ G, სვიმონ K. ⁴⁵ -წმიდასა BCDEFGIL. ⁴⁶ ადგილთა + ადგილთა E.

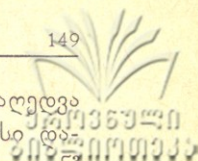
რამეთუ რომელნიმე წიგნნი¹ ორკეცად და სამკეცად გარდაწერილ², არიან, რომელ-ესე მოსაგონებელადცა დიდ არს, ვითარმცა³ ესტოღენნი⁴ წიგნნი ერთმან კაცმან მზანი⁵ თარგმნილნი ცხორებასა შინა თჳსსა აღწერნა. არა რომელმცა⁶ ბერძულისაგან⁷ სრულიად თარგმნნა⁸, ვითარ-ესე კაცმან ამან⁹ საკვრველმან მაღლად¹⁰ და ღმრთივ-⁵ ბრწყინვალედ აღწერნა. თარგმნა უკუე, ვითარცა ვთქუთ¹¹, დიდი¹² სჯანჯარი, საფუძველი ეკლესიათაჲ; სახარებაჲ¹³ გამოკრებული საწელიწდოჲ, პავლე სრული¹⁴ და საქმე მოციქულთაჲ და კათოლიკენი მოციქულთანი, პავლე გამოკრებული საწელიწდოჲ, საწინაწარმეტყუელოჲ საწელიწდოჲ¹⁵, თუენი¹⁶ ათორმეტნივე¹⁷ სრულად¹⁸ და¹⁹ 10 ღმრთივ-ბრწყინვალედ, სტიქარონნი²⁰ საწელიწდონი დღესასწაული-სანი, რონელნი თუეთაცა თანა სწერიან²¹; სტიქარონნი²² სამარადისონი²³, თჳთ ავაჯნი²⁴ უძღისპირონი²⁵, ვითარცა არიან ბერძულად, კუალად იგივე სტიქარონნი²⁶ ძღისპირთა²⁷ ქუეშე, რომელთა შინა სხუაჲ²⁸ მრავალი²⁹ კეთილი³⁰ სწერია³¹, და მათვე³² შინა მარხვათა 15 სტიქარონნი³³; დიდი პარაკლიტონი, სამკაული ეკლესიათაჲ³⁴, სხჳთა მრავლითა კეთილითა აღსაგეს, დიდნი³⁵ მარხვანი³⁶ [v] და ზატაქნი³⁷ ეგრეთვე³⁸ ნრავალფერთა კეთილითა ჯალსაგეს; წიგნი თეოდორე სტუდიელისა³⁹ სწავლანი — დიდთა მარხვათა საკითხავი⁴⁰. წიგნი დაბადებისა⁴¹, თარგმანი, იოვანე ოქროპირისა⁴² თქუმილი⁴³, წიგნი 20 მეექუსისა⁴⁴ კრებისაჲ, ებისტოლენი⁴⁵ წმიდისა კჳრილესნი⁴⁶ და სხუათა წმიდათა მამათანი⁴⁷, განკუეთისათჳს ნისტორ⁴⁸ უმჯულოჲსა, წიგნი გრიგოლ ნოსელისა, რომლისა შუენიერებაჲ და ქებაჲ ზეშთა⁴⁹ არს ჯოღლისა წმიდობისა, წიგნი ექუსთა დღეთაჲ⁵⁰ წმიდისა ბასილის⁵¹ თქუმილი⁵², წიგნი ებისტოლენი⁵³ წმიდისა ეგნატი დმერთ- 25

1 წიგნი AK. 2 აღწერილ K. 3 ვითარმცა] ვა I. 4 ესტოღენნი BCDE. 5 მზანი — I. 6 რომელმცა] რამცა BCDEFGL. 7 ბერძულისგან BL. 8 თარგმნა FGIL. 9 ამან — BCDEFGL. 10 მაღლად — EI. 11 ვთქუთ I. 12 დიდი — E. 13 სახარებაჲ] ცხორებაჲ D. 14 პავლე სრული] პავლეს რლი I. 15 საწინაწარმეტყუელოჲ საწელიწდოჲ — BCDEFGL. 16 თუენი EF, თუენი IL. 17 ათორმეტნივე] კოველინე IK. 18 სრულიად L, სლ BCDEFG. 19 და — BCDEFGL. 20 სტიქარონი BE. 21 ჰსწერიან G. 22 სტიქარონი BCFIL. 23 სამარადისონი — BCDEFGL. 24 ავაჯანი G. 25 უძღისპირონი BEK, საძღისპირონი I. 26 სტიქარონი EI. 27 ძღისპირთა BCK, სძღისპირთა GL, სძიღისპირთა I. 28 სხუაჲ BCDEFGL, სხუანი I. 29 ნრავალნი BCDEFGL. 30 კეთილი CDEFGL. 31 სწერია CEI, ჰსწერია G. 32 მათვე F; მათვე] ნათ თანავე L. 33 სტიქარონი FGIL. 34 ეკლესიისა E. 35 დიდი EG. 36 მარხვანი] ნისნი I. 37 ზადენი CI. 38 ეგრეთვე — CDEFGL. 39 სტოდიელისა BK, სტოდიელისა CEFGL, სტოდიელისა D. 40 საკითხავი GI. 41 დაბადების G. 42 ოქროპირის BCDEFGL. 43 თქუმილი — I. 44 მეექუსის BCDEFGL. 45 ებისტოლენი CG. 46 კჳრილესნი E. 47 მამათა CDEFGL. 48 ნესტორ I. 49 ზესთა I. 50 დღე G. 51 ბასილი FL. 52 თქმლი E. 53 ებისტოლენი C.

შემოსილისანი, წიგნი საფსალმუნე — დავითი¹, სამკაული და გვრგვინი ყოველთა წიგნთაჲ.

ხოლო უკუეთუ ვინმე იყოს მოსწრაფეთაგანი² [ღამამის-მო-
ყუარე³; უფროდს-ლა ვთქუათ⁴ თუ, ღმრთის-მოყუარე⁵, და უნდეს
5 ცნობის ძალი თვითოელისა⁶ წიგნისაჲ, თუ რაჲ სწერია⁷, ამისვე
წიგნისა⁸ ბოლოსა⁹ პოოს¹⁰ აღრიცხულად და განმარტებულად
თვითოელისა¹¹ წიგნისა ზანდუკი და ანდერძი ღმრთიე-შუენიერად
და ბრწყინვალედ¹², რომელი წმიდამან ბერმან იოანე¹³ პატრიკმან
პეტრიკ ყოფილმან აღწერა, რაჲჟამს-იგი¹⁴ თავისა თვისისათჳს გარ-
10 დაიწერნა¹⁵ წმიდანი ესე წიგნნი, ყოველი წულილ¹⁶-წულილად აღ-
რიცხეა¹⁷ გალობაჲ და დასდებელი ფრიადითა შრომითა და გულს-
მოდგინებითა. ესე ყოველნი და ამათსა¹⁸ ფრიად უმრავლესნი¹⁹
წიგნნი თარგმნნა²⁰ ღმერთშემოსილმან²¹ მამამან ჩუენმან გიორგი
[31] და ესრეთ²² აღაორძინა²³ მისდა რწმუნებული იგი ტალანტი.
15 XVII. ხოლო საყოფელად²⁴ არნ²⁵ ოდესმე სკემეონ²⁶-წმიდას
და ოდესმე კალიპოსს²⁷. და ესრეთ არა სცემდა²⁸ განსუენებასა
თავსა თჳსსა, ვიდრე არა²⁹ ყოველნი განაკურენა³⁰ არა ხოლო თუ
ქართველნი, არამედ ბერძენნიცა და ასურნი, რომლისათჳსცა³¹
ეუწყა მოქალაქობაჲ³² მისი ნეტარსა იოანე³³ პატრიაქსა ანტიო-
20 ქიისასა³⁴, მოუწოდა³⁵ და ეზრახა³⁶ საღმრთოთა წერილთაგან³⁷
მრავალსახედ: პირველად სარწმუნოებისათჳს მართლისა და კანონ-
თათჳს საეკლესიოთა³⁸, და მერმე სულთა სარგებელისათჳს, სათნო-
ებათათჳს³⁹ და ვნებათა. და ვითარ ყოველსა⁴⁰ შინა გამოცდილად
პოა⁴¹, მერმე ყოველი ცხორებაჲ თჳსი მას შეჰვედრა⁴². და მას ჰკი-
25 თხავნ⁴³ გულის-სიტყუათა თჳსთა და ყოველთავე საეკლესიოთა⁴⁴

1 დავითნი I. 2 მოსწრაფეთაგან B] მოსწავლეთაგანი G. 3 მოყუარე] მოტრ-
ნე I. 4 ვთქუათ I. 5 უფროდსლა ვთქუათ თუ ღმრთის-მოყუარე — BCDEFGL.
6 თითოელისა BCEFI, თითოელისა L. 7 სწერია G. 8 წიგნის BCDEFGL;
თუ რაჲ სწერია ამისვე წიგნისა — I. 9 ბოლოს I. 10 პოოს BDEFI, ჰპოოს G.
11 თითოელისა BCEFIL. 12 და ბრწყინვალედ — CDEFGL 13 იოანე] პეტრე K.
14-იგი — I. 15 გარდაიწერა FL, გარდიწერა G. 16 წულილ—BCDEFGLI. 17 აღ-
რიცხეა BCDEFKLI] აღწერა I. 18 ამათსა] ამისა BCEFGL, ამისსა D. 19 უმრავ-
ლესნი] უმაღლესნი I. 20 თარგმნა I. 21 წიგნნი თარგმნნა ღმერთშემოსილმან — BCD
EFGL. 22 ესრეთ C. 23 აღაორძინა E. 24 საყოფელად K. 25 არნ B; არნ + მისა
CDEFGL. 26 სემეონ G, სემონ K. 27 კალიპოსსა E. 28 სცემდა G. 29 ვიდრე
არა] ველა CDEFGL. 30 განაკურნა CI. 31 რომლისათჳს I. 32 მოქალაქობაჲ]
მოციქულება I. 33 იოანე] პეტრე K. 34 ანტიოქიისასა BCEK, ანტიოქიისა FL.
35 მიუწოდა G. 36 ეზრახა C. 37 წერილთაგან] წიგნთაგან E. 38 სარწმუნოებისათჳს
მართლისა და კანონთათჳს საეკლესიოთა — BCDEFGL. 39 სათნობათა I. 40 ყო-
ველსავე E. 41 პოვა BCDEFI, ჰპოვა GI, + და BCDEFGL. 42 შევედრა GIK.
43 კითხვენ EK. 44 საეკლესიოთა + თჳსთა I.



საქმეთა. და რაჟამს-იგი შურითა¹ მტერისაჲთა ცეცხლი აღედგა ღმრთისა ქალაქსა და ტაძარი წმიდისა მოციქულისა პეტრესე² და წუა³, ხოლო პატრიარქი მრავალთა მწუხარებათა და ურვათაგან⁴ შეპყრობილ იყო, ვიდრე⁵ არა⁶ ბერი ესე წმიდაჲ მივიდა⁶ და სიტყუთა ნუგეზინის-ცემისაჲთა⁷ და სწავლითა სულიერიითა ყოველი მწუხა- 5 რებაჲ და გლოვაჲ მისი განაქარვა⁸, რომლისათჳსცა აღიარებდა და იტყოდა: „უკუეთუმცა სიწმიდე შენი არა მომაშურალ⁹ იყო, # წმიდაო მამაო, კინლა¹⁰-და¹¹ მწუხარებათა მიერ ჯოჯოხეთად შთასრულ იყო¹² სული ჩემი¹³“. ესრეთ წმიდაჲ ესე პატრიარქი ესევითარითა სიღუარულითა და სარწმუნოებითა¹⁴ აღსავსე კაცისა ამის 10 ღმრთისაჲთა¹⁵ შემდგომად მცირედისა უფლისა¹⁶ მიმართ მიიცივალა.

და შემდგომად მისა¹⁷ დაიპყრა საყდარი მისი თევდოსი¹⁸ სამეუფო[v][ელმან]¹⁹, კაცმან მალალმან და ფილოსოფოსმან²⁰ და ორითავე²¹ ცხორებითა გამოცდილმან. ხოლო არა აქუნდა წუთ²² მეცნიერებაჲ²³ წმიდისა ამის ბერისა მიმართ ვითარცა ახალშემო- 15 სრულსა. და ესე იქნა მიზეზი და²⁴ დასაბამი²⁵ მათისა ურთიერთ-არს²⁶ შემეცნიერებისა²⁷.

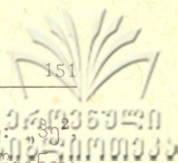
რამეთუ კაცი ვინმე სუმეონ-წმიდელნი²⁸ შურითა საეშმაკოჲთა აღიძრნეს ჩუენ ქართველთა ზედა და ენება²⁹, რაჲთამცა ნათესავი ჩუენი ძირითურთ აღმოჰფხურეს³⁰ სუმეონ-წმიდით³¹. და განი- 20 ზრახეს³² გულარძნილებით³³, რაჲთა წმიდასა ამას და მართალსა სარწმუნოებასა ჩუენსა ბიწი რაჲმე დასწამონ. და ესრეთმცა³⁴ სრულიად აღმოგუფხურნეს³⁵ დიდებულისა ამისგან³⁶ ლავრისა პირველითგან თჳთ წმიდისა სუმეონის³⁷ მიერ დამკვრებულნი. და ესრეთ ბოროტად შეიზრახნეს³⁸ და წარვიდეს თევდოსი³⁹ პატრეაქისა⁴⁰ 25 წინაშე, ვითარცა ახლად შემოსრულისა და⁴¹ წუთ უმეცარისა⁴², და⁴³

1 შურთა I. 2 დაიწუა BCDEFGL. 3 ურვათა I. 4 ეწმდის CDFGL] ვდ E. 5 არა—CDEFGL. 6 მოვიდა BCDEFGL. 7 წუგეზის ცემისათა L. 8 განუქარვა CDEG, განუქარვა FL. 9 მოშურალ G. 10 კინლა I. 11 და — I. 12 შთავსრულ ვიყავ I. 13 სულით ჩემით I. 14 სარწმუნოებით B. 15 ღრისაჲთა — I. 16 ღრისა] ღმრთისა CDEFGL. 17 მისსა BG. 18 თევდოსი G, თევდორი L. 19 სამეფლომან I, სამეფო K. 20 ფილოსოფოსმან FL. 21 ორთავე CI. 22 წუთ — BCDEFGL. 23 მეცნიერებაჲ] გამოცდილება G. 24 და — BCDEFGL. 25 დასაბამისა BCDEFGL. 26 ურთიერთას BCDEFGL. 27 შემეცნიერებისა B, შემეცნებისა G. 28 სვიმონ ცოდველნი I, სვიმონ-წმიდელნი K] მთაწმიდელნი E. 29 ენებათ G. 30 აღმოფხურეს B, აღმოფხურეს C, აღმოფხურეს G, აღმოფხურეს IK. 31 სუმეონ-წმიდით — I, სვიმონ-წმიდით G, სვიმონ-წით K. 32 განიზრახეს G. 33 გულარძნილებით G, გულარძნილობით L. 34 ესრეთცა I. 35 აღმოფხურნეს I, აღმოგუფხურნეს K, + და BCDEFGL. 36 ამის D. 37 სიმილისა G. 38 შეიზახნეს C. 39 თევდოსი BCDEFGL. 40 პატრეაქისა BCDEFGL. 41 და — K. 42 უმეცარისა A, უმეცარისა BCDEFGL. 43 და — BCDEFGL.



- დაცვეს¹ წინაშე მისა რეცა მომჭირნედ², და ჰრქუეს³ მას⁴ მე-
 გუეწიენ⁴, წმიდაო მეუფეო⁵, და გვჯსნენ დიდისა ქიოისაგან, და⁶
 განგუათავისუფლენ⁷ კაცთაგან ამოთა და უცხოთესლთა, რამეთუ
 არს მონასტერსა შინა ჩუენსა ვითარ სამეოცი⁸ კაცი, რომელნი⁹
 5 ქართველად სახელ-იღებენ¹⁰ თავთა თვსთა და არა უწყით¹¹, თუ
 რასა ზრახვენ¹², ანუ რაჲ არს სარწმუნოებაჲ მათი. და ესრეთ დო-
 რიასად¹³ ზოგი მონასტრისაჲ დაუპყრიეს“. და ესმა რაჲ ესე პატ-
 რეაქსა¹⁴, დაუკრდა¹⁵ და ჰრქუა მათ: „და ვითარ ეგების ესე¹⁶,
 რომელმცა¹⁷ ქართველნი არა¹⁸ მართლმადიდებელნი¹⁹ იყვნეს“,
 10 რამეთუ²⁰ წუთ უმეცარ იყო ნათესავსა ჩუენსა²¹. ხოლო იგინი და-
 უმტკიცებდეს და რეცა უკეთურებისა საფარველად ჰრქუეს²² მას,
 [32] ვითარმედ: „არა უწყით²³, თუ ქართველნი²⁴ არიან ანუ სომეხ-
 ნი და ვერცა ხუცესი მათი ჟამსა წირავს²⁵ მონასტერსა შინა ჩუ-
 ენსა“.
- 15 ხოლო ესე მართალი თქუეს, რამეთუ ვიდრე აქამომდე მრავ-
 ლით ჟამითგან ქართველი ხუცესი სჯემონ-წმიდას²⁶ ჟამსა ვერ
 წირვიდა ამის მიზეზისათჳს, რამეთუ რომელსამე ჟამსა სოფლური
 ვინმე ხუცესი ახლად ჩამოსრული წმიდისა სჯემონის²⁷ სუეტსა²⁸ ზე-
 და გასრულ²⁹ იყო ჟამის-წირვად ქალამნითა და საბეჭურითა თჳნი-
 20 ერ³⁰ სამღდელოჲსა³¹ შესამოსლისა³², ვითარცა იყო პირველად წე-
 სი ჩუენი, და ამისთჳს არა უტეობდეს³³ ქართველსა ხუცესსა ჟამის-
 წირვად, არამედ განწეესა³⁴, რაჲთა მათ თანა³⁵ ეზიარებოდინ³⁶. და
 ანუ ვინ ჰგონებს³⁷, თუმცა სხუაჲ რაჲმე მიზეზი ყოფილიყო. და კაც-
 თა მათ ამოთა პატრეაქსა³⁸ ესე გააგონეს, ხოლო იგი განცკბრდა³⁹
 25 ამას ყოველსა ზედა და ჰრქუა მათ: „არა⁴⁰ ვინ⁴¹ არსა⁴² ნათესავსა
 მათსა⁴³ შორის⁴⁴ ბერძულისა ენისა მეცნიერი და⁴⁵ წერილთა⁴⁶

1 დაცვეს C, დაცვეს EK. 2 მომჭირნედ I. 3 ჰრქუა I. 4 შეგუეწიენ K] შეგუ-
 წყალენ G. 5 მეუფეო EK. 6 და — B. 7 განგუათავისუფლენ I. 8 სამოცი C. 9 რომელ-
 ნი — BCDEFGL. 10 სახელს დებენ BCDEFGL, სახელს ჰსდებენ G, სახელს იღებთან I.
 11 უწყით BCDEFGL. 12 ჰრახვენ G. 13 დორიასად I, დორიასად K. 14 პატრეაქსა
 BCDEFGL, პატრეაქსა G. 15 დაუკრდა — E. 16 ესე] ეგე G. 17 რომელთამცა AK,
 რამცა I. 18 არა] აქა I. 19 მართლმადიდებელნი I. 20 რ] ხოლო L. 21 ნა-
 თესავისა ჩუენისა BCDEFGL. 22 ჰრქუა BI. 23 უწყით — E. 24 ქართველი BFL.
 25 წირავს CEGI. 26 სიმეონ-წმინდას G, სიმეონ-წმინდას I, სიმეონ-წმინდას K. 27 სჯემონის
 B, სიმეონის G. 28 სუეტსა] საყდარსა I. 29 განსრულ K. 30 თჳნიორ A.
 31 სამღდელო I. სამღდელო K. 32 შესამოსლითა K. 33 უტეობდეს BCFGL,
 უტეობდა D. 34 განწეესა I. 35 თანვე CDFGL. 36 ეზიარებოდინ BCDEFGL,
 ეზიარებოდენ E. 37 გონებს K. 38 პატრეაქსა BCDEFGL, პატრეაქსა I, — G.
 39 განცკბრდა BCDEFGLIKL. 40 არა] არს AK, არსა I. 41 ვინმე I. 42 არს E, — I.
 43 მათ I. 44 ~ შორის მათსა FGL. 45 და + სწავლულთა და K. 46 წერილთა — I.



სწავლული¹?⁴ ხოლო მათ უნდა თუ არა, აღიარეს, ვითარმედ: არს³ ერთი ვინმე მონაზონი ღრამატიკოსი⁴ და⁵ ბერძულთა წიგნთა ქართულად⁶ თარგმნის⁴.

მაშინ პატრიაქმან მსწრაფლ ბრძანა მოყვანებაჲ⁷ ბერისაჲ⁸. ხოლო ვითარცა შევიდა ბერი წინაშე მისსა⁹, მოიკითხა¹⁰ პატივით¹¹ 5 და უბრძანა დაჯდომაჲ და იწყო უბნობად ბერისა ღმრთივ-სულიერთა წიგნთაგან¹². და რასა-იგი ჰკითხვიდა¹³, ყოველსავე ღმრთივ-შუენიერად მიუგებდა. მაშინ გულისგმა-ყო¹⁴ პატრიაქმან, ვითარმედ მადლი ღმრთისაჲ დამკვდრებულ არს მის თანა და ჰრქუა ესრეთ ბერსა: „პატიოსანო მამაო, კურთხეულ არს ღმერთი, რომელ ვიხი- 10 ლე სიწმიდე შენი. და აჰა ესერა, გხე[ვ]დავ¹⁵ მოწყალეებითა ღმრთისაჲთა¹⁶, დაღაცათუ ნათესავით¹⁷ ქართველი ხარ¹⁸, სხვთა კულა¹⁹ ყოვლითა სწავლულებითა სრულიად²⁰ ბერძენი²¹ ხარ. ხოლო მითხარ ნათესავისა შენისათჳს²², არს რაჲ ნაკლულევანებაჲ მართლისა²³ სარწმუნოებისაჲ მათ თანა გინა ურთიერთარს²⁴ განყოფილებაჲ მათ 15 შორის და ჩუენ შორის“?

ხოლო ნეტარმან მან გამოისახა სასწაული პატიოსნისა ჯუარისაჲ²⁵ პირსა თჳსსა და იწყო წარმოთქუმად მართლისა სარწმუნოებისა²⁶ ესრეთ, რომელ²⁷ განაკვრენა²⁸ მსმენელნი²⁹, რამეთუ სული წმიდაჲ იტყოდა პირით მისით. მაშინ პატრიაქმან ბრძანა: „კურთ- 20 ხეულ არს ღმერთი! ვიეთნიმე ნაკლულევანებასა³⁰ სწამებდეს³¹ ქართველთა, და³² აჰა ესერა მრავლითა სახითა უზეშთაეს³³ იპოვნეს ჩუენსა და უფროჲს ხოლო ქალწულებითა, რომელი³⁴-იგი მალლად უპყრიეს მათ“. და³⁵ ყოველნივე ეწამებოდეს, რამეთუ იყვნეს მეტროპოლიტნი³⁶ და ებისკოპოსნი და წარჩინებულნი ანტიოქიისანი³⁷. 25 ყოველთავე ადიდეს ღმერთი და წმიდასა ამას³⁸ ქებაჲ შეასხეს და ნეტარებაჲ.

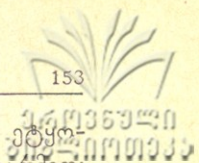
¹ სწავლილი B, სწავლული G. ² ჰე-I. ³ არის BCDEFGL. ⁴ ღრამატიკოსი, B DFL, ღრამატიკოსი C, ღრამატიკოსი E, ღრამატიკოსი GI. ⁵ და — BCDEFGL. ⁶ ქართულად K. ⁷ მოყვანებაჲ + მისი I. ⁸ ბერის I. ⁹ მისა I. ¹⁰ მოიკითხეს BCDEFGL. ¹¹ პატივითა BCDEFGL. ¹² წიგნთაგან წიგნთა შა-I. ¹³ კითხვიდა IK + და I. ¹⁴ ყო BG. ¹⁵ ვედავ I. ¹⁶ ღდათა უფლისათა I, — BC. ¹⁷ ნათესავი CDEFGL. ¹⁸ ~ ხარ ქართველი CDEFGL. ¹⁹ კულა — CDEFGL. ²⁰ სრ — I. ²¹ ბრძენი K. ²² შენისათჳს + ხოლო მითხარ ნათესავისა შენისათჳს D. ²³ მართლისა — DEFGL მონათლჳსა B, მონათელისა C. ²⁴ ურთიერთას BCDFL, ურთერთას E. ²⁵ ~ ჯუარისა პატიოსნისა FGL. ²⁶ სარწმუნოებისა + მათ თანა K. ²⁷ რომელ + რლ K. ²⁸ განაკვრენა I. ²⁹ სმენელნი I. ³⁰ ნაკლულევანებასა B. ³¹ სწამებდეს G. ³² და — BCDEFGL. ³³ უზესთაეს I. ³⁴ რიქ რამეთუ C. ³⁵ და — BCDEFGL. ³⁶ მეტროპოლიტნი BCDEFGL, მეტროპოლიტნი GIK. ³⁷ ანტიოქიისანი ABK. ³⁸ მას BCD EFG.



- ხოლო პატრიარქმან ცუდის¹-მზრახთა² მათ და სამართი კაცთა სკიმონ-წმიდელთა³ ფრიად შეპრისხნა⁴ და კანონსა ქუეშე საქალღესიოსა შეყარნა და სხუასაცა⁵ მრავალსა⁶ ძვრსა უთქუმიდა. ხოლო ნეტარმან მან⁷ უხვიშნა⁸ პატრიარქისავან და განუტევენს. და რომელსა-
 5 იგი რეცა სავნებელად ჩუენდა ჰგონებდეს⁹, ესე ჩუენდა სარგებელად იქმნა¹⁰. და სარწმუნოებაჲ ჩუენი ღმრთივ-ბრწყინვალედ [33] იქად-
 10 და¹¹ მიერითგან დაეწესა, რაჲთა ქართველნი სკიმონ-წმი-
 დას¹²ქამსა წირვიდენ¹³. რამეთუ ყოველნი მეცნიერ ხართ, ვიდრე ამის ნეტარისამდე ქამსა ვერ¹⁴ წირვიდეს.
- 10 XVIII. და¹⁵ ესე რაჲ ესრეთ ღმრთივ-ბრწყინვალედ აღასრულა და განავო; და კუალად სხუაჲ საქმე წინა უყო პატრიარქმან ფრიად დიდი და მაღალი, რამეთუ კაცთა ვიეთმე მრავალღონეთა და მანქანათა¹⁶ მოაგსენეს და აუწყეს პატრეაქსა¹⁷, ვითარმედ: „ვითარ ესე, მეუფეო¹⁸, რომელ ეკლესიანი და მღდელთ-მოძღუარნი¹⁹ ქართლისა-
 15 ნი არა რომლისა პატრიარქისა²⁰ გელმწიფებასა²¹ ქუეშე არიან და ყოველნი საეკლესიონი წესნი მათ მიერ განეგებიან და თვთ დაისუ-
 მენ²² კათალიკოსთა²³ და ებისკოპოსთა. და არა სამართალ არს ესე, რამეთუ ათორმეტთა მოციქულთავანი არავინ მისრულ არს ქუეყანასა მათსა. და ჯერ-არს, რაჲთა²⁴ ქალაქსა ამას²⁵ ღმრთისასა²⁶ და
 20 საყდარსა²⁷ მოციქულთა თავისასა დაემორჩილნენ და ამისსა²⁸ გელმწიფებასა²⁹ ქუეშე იყვნენ. რამეთუ ნათესავი არს უმეცარი და სამწყსოჲ მცირე; და ჩუენდა მახლობელად არიან და ჯერ-არს, რაჲთა გელმწიფებასა³⁰ ქუეშე ანტიოქელი³¹ პატრეაქისასა³² იმწყსებოდინ³³ და აქა იკურთხეოდის³⁴ კათალიკოზი მათი და ვიყვნეთ ჩუენ ერთ
 25 სამწყსო და ერთ მწყემს“.

ესე ყოველი განიზრახეს³⁵ და დაამტკიცეს რეცა უმეცარებისა ჩუენისათჳს. ხოლო წინააღმდეგომი შეემთხვა³⁶, რამეთუ იწყო პატ-

1 ცოდის K. 2 მზრახვალთა CDF, მზრახველთა EGL. 3 სიმონ-წმიდელთა G, სვიმონ-წმიდელთა I, სვიმონ-წმიდელთა K. 4 შეპრისხნა BEGIK. 5 სხუასა E. 6 მრავალსა] მისავალსა K. 7 ამან BCDFGL. 8 უხვიშნა BCDEFGL, უხვიშნა I. 9 გონებდეს K. 10 ქმნა L. 11 და — BCDEFGL. 12 სიმონ-წმიდას G, სვიმონ-წმინდას K. 13 სწირვიდენ E, სწირვიდეს K. 14 ვერ] ვერვინ BCDEFGL. 15 და + ესრეთ ესრეთ და K. 16 მანქანებათა I. 17 პატრიარქსა BCDEFGL. 18 მეფეო K. 19 მღდელ-მოძღუარნი C. 20 პატრიარქისა G, პატრეაქისა K. 21 გელმწიფებისა I, გელმწიფობასა L. 22 დაისმენ BCDEFGL. 23 კათალიკოზთა BCDFIL, კ-ზთა E, კათალიკოსთა G. 24 რაჲთა — I. 25 მას I. 26 ღმრთისა FGIL. 27 საყდართა CDEFGL. 28 ამის CDEFGL, მისსა I. 29 გელმწიფებისა E, გელმწიფობასა L. 30 გელმწიფობასა L. 31 ანტიოქელისა B, ანტიოქიისა CDE, ანტიოქიისასა FL, ანტიოქიის G, ანტიოქელ I. 32 პატრიარქისასა BCDEFGL, საპატრიარქოს I. 33 იმწყსებოდინ E, იმწყსებოდენ G. 34 იკურთხეოდეს B. 35 განიზრახეს] თქუეს I. 36 შეემთხვა G.



რიაქმან¹ სიტყუად ბერისა, ვითარცა² ესერა აღგვეწერა³, და ეტყუა და რომელსამე⁴ [v] ლიქნით და რომელსამე მართლად⁵, ვითარმედ: „შენ⁶, # ნეტარო მამაო, დაღაცათუ ნათესავით ქართველი ხარ, ხოლო სწავლულებითა⁷ და მეცნიერებითა⁸ ჩუენივე⁹ სწორი ხარ. ჯერ-არს, რომელ¹⁰ ეკლესიანი და მღვდელთ-მოდღუარნი თქუენნი⁵ გელსა¹¹ ქუეშე სამოციქულოესა ამის საყდრისასა იმწყებოდინ¹², და პმართებსცა¹³ ესრეთ მიზეზითა¹⁴ მახლობელობისაჲთა. და¹⁵ ესე შენგან შესაძლებელ არს, რამეთუ უწყი, ვითარმედ გისმენს¹⁶ მეფე თქუენი, უკუეთუ მიუწერო და აუწყო უძჯობესი. ხოლო უკუეთუ არა ისმინოს, მიუწერო ოთხთავე პატრიაქთა საყდრის-მოდგამთა¹⁰ ჩუენთა და ვაუწყო თუთრჩულობაჲ¹⁷ და ქედფიცხელობაჲ¹⁸ ნათესავისა თქუენისაჲ¹⁹, და ვითარმედ²⁰ თუნიერ სამოციქულოესა კანონისა თუთ იმწყებთან და მოციქულთაგანი არავინ მისრულ არს ქუეყანასა მათსა; და ესრეთ მრავალსა ღუაწლსა შეგთხინე²¹, ვიდრე არა თუთ მეფე თქუენი წინაშე ჩუენსა²² მოვიდეს და გელმწიფებასა²³ ჩუენსა¹⁵ დაემორჩილოს“. და ესევეითარნი²⁴ რაჲ სიტყუანი წარმოთქუნა პატრიაქმან²⁵ ბერისა მიმართ.

ხოლო ნეტარმან ამან²⁶ დაწყნარებით და ნელიად პრქუა პატრიაქსა²⁷, ვითარმედ: „# შმიდაო მეუფეო²⁸, რაჲსათუჲს-მე ესრეთ აღვიღად გელ-ჰყავ²⁹ დიდისა ამისა და³⁰ მალლისა საქმისა³¹ მოგონებად და აღსრულებად, და ვინ-მე³² არიან უგუზურნი იგი³³ ვამზრახნი შენნი, ანუ რად ესრეთ უგუზურად შეგირაცხიეს³⁴ ნათესავი ქართველთაჲ, წრფელი და უმანკოჲ? აჰა ესერა ვარ მე უნარჩევესი და უმდაბლესი ყოველთა ძმათა ჩემთაჲ³⁵. მე მოგცე მათ ყოველთა³⁶ წილ პასუხნი. მოღებად ეც წიგნი მიმოსლვაჲ ანდრეა³⁷ მოციქულისაჲ²⁵ და მუნით გუუწყოს საძიებელი თქუენი“.

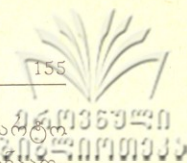
ხოლო პატრიაქმან უბრძანა თეოფი[34]ლეს, ნათესავით ქართველსა, რომელი-იგი უკუანაჲსკნელ ტარსუს მეტროპოლიტ³⁸ იქმ-

1 პატრიაქმანი I. 2 ვითარცა] ვ'დ K. 3 აღგვეწერა FKL. 4 რომელსამე — I. 5 მართლიად I. 6 შენ — I. 7 სწავლულებით G. 8 მეცნიერებით G. 9 ჩუენსავე I. 10 რ'ლ'რა IK. 11 გელსა] გელმწიფებას I. 12 იმწყებოდინ G, იმწყებოდინ I. 13 მართებსცა CE GK. 14 მიზეზით BDFGL. 15 და — BCDEFGL. 16 გასმენს FL. 17 რ'ჯულობა B. 18 ქედფიცხელობა BCDEFGL. 19 ~ თქუენისა ნათესავისა BCDEFGL. 20 ვითარ E. 21 შეგამთხინე L. 22 ჩუენსა] ჩემსა BCDEFGL. 23 გელმწიფებასა L. 24 ესევეითარნი] ესე I. 25 პატრიაქმან — CDEFGL. 26 ამან — I. 27 პატრიაქს I. 28 მეფეო K. 29 -ყავ K] -ყოფ C. 30 და — BDE. 31 საქმისა — BCDEFGL. 32 და ვინმე] ვინ BCDEFGL, ვინა G. 33 იგი — BCDEFGL. 34 შეგირაცხეს E, შეგირაცხე K. 35 ჩემთაჲ] და G. — BCDEFGL. 36 ~ ყოველთა მათ E. 37 ანდრეა BCDEFGL] ადრე I. 38 მეტროპოლიტ BCE, მეტროპოლიტ DFGIL.



ნა, მოღება¹ წიგნისაჲ მის. და ვითარ² მოიღეს, ბიბლიოთეკა
 თვისაჲ ჰრქუა ბერძან პატრიაქსა: „წმიდაო მეუფეო³, შენ იტყვ,
 ვითარმედ თავისა მის მოციქულთაჲსა პეტრეს⁴ საყდარსა⁵ ვზიო.
 ხოლო ჩუენ პირველწოდებულისა და⁶ ძმისა თვისისა მწოდებელისა
 5 ნაწილნი ვართ და სამწყსონი და⁷ მის მიერ მოქცეულნი და განათ-
 ლებულნი. და ერთი წმიდათა ათორმეტთა⁸ მოციქულთაგანი, სი-
 მონს⁹ ვიტვ კანანელსა, ქუეყანასა ჩუენსა დამარხულ არს აფხა-
 ზეთს¹⁰, რომელსა ნიკოფსი ეწოდების. ამათ წმიდათა მოციქულ-
 თა განათლებულნი ვართ და¹¹ ვინაჲთჲ ვართი ღმერთი გვცნობის,
 10 არღარა უარ-გვყოფიეს და არცა ოდეს წვალებისა მიმართ¹² მიღრე-
 კილ არს ნათესავი ჩუენი. და ყოველთა უარის¹³-მყოფელთა და
 მწვალებელთა შევაჩუენებთ და ვსწყევთ¹⁴. ამას საფუძველსა¹⁵ ზედა
 მართლმადიდებლობისასა¹⁶ და მცნებათა და ქადაგებათა ზედა წმიდა-
 თა მათ¹⁷ მოციქულთასა მტკიცე ვართ; აწ¹⁸ უკუეთუ¹⁹ ჯერ-არს,
 15 დაგემორჩილნეთ²⁰“. და რეცა განცხრომით ჰრქუა პატრიაქსა: „წმი-
 დაო მეუფეო²¹, შუენის²² ესრეთ, რაჲთა წოდებულნი იგი მწოდებელ-
 სა მას დაემორჩილოს, რამეთუ პეტრესი ჯერ-არს, რაჲთა დაემორჩილოს
 მწოდებელსა თვისსა და ძმასა ანდრეას²³, და რაჲთა თქუენ ჩუენ²⁴ დაგუე-
 მორჩილნეთ“. და ესეცა შესძინა²⁵, ვითარმედ: „წმიდაო მეუფეო²⁶,
 20 რომელნი-ეგე²⁷ ჩუენ უმეტრად²⁸ და სუბუქად გუზხედაეთ და თავნი
 თქუენნი ბრძენ და მძიმე ვიყოფიან. იყო ჟამი, რომელ ყოველსა სა-
 ბერძნეთსა შინა მართლმადიდებლობაჲ²⁹ არაჲ იპოებოდა და
 იოვანე³⁰ გუთელ³¹ [v] ეპისკოპოსი მცხეთას იკურთხა ეპისკოპო-
 სად, ვითარცა სწერია დიდსა სჯნაქსარსა“. ესე ყოველი რაჲ³² წარ-
 25 მოთქუა³³ ნეტარძან ამან³⁴, განკვრდა პატრიაქი ეპისკოპოსთა თვისთა
 თანა სიმახლესა გონებისა მისისასა³⁵. და³⁶ რამეთუ ვითარცა მდი-
 ნარე დაუწყუედელად³⁷ ესრეთ დიოდეს³⁸ სიტყუანი წმიდათა წერილ-
 თანი პირით მისით; განიღიმა³⁹ პატრიაქმან და ჰრქუა მღდელთ-

1 მოღებად E. 2 ვითარ] ვა E. 3 მეუფეო K. 4 პეტრეს — E. 5 საყდარსა D.
 6 და — I. 7 და — BCDEFGL. 8 ათორმეტთა — E. 9 სიმონს I. 10 აფხაზეთსა I.
 11 და — BCDEFGL. 12 მიმართ] მიერ BCDEFGL. 13 უვარის C. 14 დაგვწყევთ C.
 15 საფუძველსა] საფარველსა L. 16 მართლმადიდებლობისასა K. 17 მათ — CFGL.
 18 აწ I. 19 უკუეთუ G. 20 დაგემორჩილნით FGL. 21 მეუფეო K. 22 ჰშუენის G.
 23 ანდრეას BCDEFGL. 24 ~ ჩუენ თქუენ E. 25 შესძინა G. 26 მეუფეო K.
 27 ეგე] ესე CDEFGL. 28 უმეტრად] უმეტრად B. 29 მართლმადიდებლობაჲ + იგი I.
 30 იოვანე GIL. 31 გუთელ — I; და იოვანე გუთელ — K (ადგილია გაშვებული). 32 რაჲ] რი
 E. 33 წარმოსთქვა K. 34 ნეტარძან ამან — G. 35 მისისასა] თვისისასა K. 36 და — BCDEF
 GL. 37 დაუწყუედელად G. დაუწყუედელად K. 38 დიოდეს I. 39 განიღიმა BEFGIL.



მოდლურთა მათ და ერსა: „ხედავთა¹ ბერსა ამას, ვითარ მკრძალ-
ესოდენსა² სიმრავლესა გუერევის. ვეკრძალნეთ³, ნუჟკუე წინააღ-
მდგომი⁴ შეგუემთხვოს და არა ხოლო თუ სიტყუთ, არამედ⁵ საქმით
გუამხილოს ძლეულებაჲ ჩუენი და⁶ დაგვმრწემნეს⁷ და⁸ დაგვმრე-
მნეს“⁹.

მეგრ დღითგან ესრეთ შეიყუარა პატრიაქმან¹⁰ და ყოველთა
ანტიოქელთა, ვითარცა მამაჲ და მოძღუარი სულიერი, და თვთ
პატრიაქმან გულის-სიტყუათა თვსთა მისა იწყო¹¹ კითხვად. და რა-
მეთუ პირველ მისა ყოფილი¹² ნეტარი პეტრე¹³ პატრიაქი მასვე წმი-
დასა ბერსა ჰკითხვიდა¹⁴, ვითარცა ზემო ვთქუთ¹⁵. და ესრეთ მრავ-
ლითა პატივითა და ნიჭითა¹⁶ ეპყრა წმიდაჲ იგი ბერი, ვიდრე იყო
იგი ქუეყანასა ანტიოქიისასა¹⁷. და ოდეს აქუნდა¹⁸ რამემ¹⁹ საჭი-
როჲ გულის-სიტყუაჲ, მწრაფლ²⁰ წარმოსცემნ სავედარსა²¹ და მოი-
ყვანებნ და დიდად სარგებელ იყოფინ²² ხილვასა²³ მისსა. აქამომდე
არს პატრიაქისა მიმართ სიტყუს-გებისა²⁴ და სიყუარულისა მისისა¹⁵
მისა²⁵ მიმართ²⁶ წარმოთქუმაჲ²⁷.

XIX. ხოლო ვითარცა ცნა²⁸ ღმრთის-მსახურმან მეფემან ბაგ-
რატ, ვითარმედ სრულ იქმნა თარგმანებაჲ წიგნთა საღმრთოთაჲ და
მოირწყენს²⁹ ეკლესიანი შავისა³⁰ მთისანი წიგნთა [35] მისთა³¹ მდი-
ნართა სულთა განმანათლებელითა, რამეთუ ყოველთა მონასტერთა²⁰
გარდაიწერნეს³², და უფროჲს ყოველთაჲსა³³ დიდად იღუაწა სუ-
ლითა კურთხეულმან ანტონი ლიპარიტ³⁴ ყოფილმან და თვისისა მო-
ნასტრისა³⁵ ბარლამ³⁶-წმიდისათჳს დააწერინა და წმიდასა
ამას ბერსა დიდად პატივ³⁷ უპყრა და ნუგეშინის-სცა³⁸ და³⁹ თვისი-
სა⁴⁰ მონასტრისაგან გაკუეთილი⁴¹ შეუქმნა⁴² და სიმტკიცე თვისითა²⁵
ბელითა დაუწერა, და შუენიერი ქებაჲ და მადლობაჲ დაწერა⁴³ მას

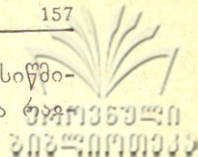
1 ჰხედავთა G, ხედავთა K. 2 ესეოდენსა BCDE. 3 ვეკრძალნეთ G, კრძალ-
ნეთ I. 4 წინააღმდგომი I. 5 არამედ და I. 6 და—I. 7 დაგვრწემნეს I. 8 დაგვრწემ-
ნეს და — BCDEFGIL. 9 დაგვრეულნეს BCDE, დაგვმრავლნეს FGL, და დაგვრე-
მლნეს — I. 10 პატრიაქმან G. 11 იწყო| ვიყო L. 12 მისა ყოფილი| მესაყოფილე K.
13 პეტრე| იე BCDEFGIL. 14 კითხვიდა K. 15 ვთქუ BCDFGL, ვთქუთ I.
16 ნიჭითა| დიდებითა I. 17 ანტიქისსა A, ანტიოქისსა EK. 18 აქუნდა BCDEI.
19 ~ რამემ აქუნდა FGL. 20 მწრაფლ B. 21 სავედარსა| სახედ I. 22 იყოფნ BC
DEFGL| იყო იგი I. 23 ხილულსა K; ხილვად I. 24 სიტყუს-გებაჲ E. 25 მისა — B
CDEFGIL. 26 მიმართ| მეგრ I. 27 წარმოთქმა CEGI. 28 ცნა I. 29 მოირწყენს E,
მოირწყლნეს I. 30 შავის BCDEFGIL. 31 მისთა| მეგრ E. 32 გარდაიწერნეს BDE.
33 ყოველთაჲსა + რ I. 34 ლიპარიტ I, ლიპარიტ K. 35 მონასტრისა + წე ბარლამ-
აფხაზეთს BCDEFIL, წმიდისა ბარლამ აფხაზეთს G. 36 ბარლამ-BCDEFGL
ბარლამ-I, ბარლამ-K. 37 პატივი BCDEFGIL. 38 ნუგეშინის-სცა CDEI, ნუგე-
შინის-სცა G. 39 და — BCDEFGIL. 40 თვისისა + მის BCDEFGIL. 41 განკუთ-
მილი I. 42 შეუქმნა AK. 43 დასწერა I.



შინა ლუაწლთა¹ და შრომათა მისთათს. ესრეთ რამე ყოველივე ეკლესიანი განშუენდეს² სამკაულითა წმიდათა³ წიგნთა შინთათს, სოლო ეკლესიანი აღმოსავლეთისანი წუთ ნაკლულევან იყვნეს.

- იწყო ღმრთის-მსახურმან მეფემან ბაგრატ და ძემან მისმან
- 5 გიორგი დედოფალთა⁴, კათალიკოზთა⁵ და ყოველთავე მოდელთ-მოძღუართა და მთავართა ვედრებად და წუევად, რაათა⁶ აღმოსავლეთს⁷ განვიდეს⁸ და იხილონ წმიდა იგი და იკურთხნენ⁹ და განათლდენ მის მიერ, და კუალად¹⁰, რაათა ნამუშაქევი იგი¹¹ მისი¹² ღმრთივ-მონიჭებული¹³ იხილონ და აღივსნენ სიხარულითა. და ეს-
- 10 რეთ მრავალგზის მოუწერნ¹⁴ ღმრთის-მოყუარე მეფე ბაგრატ და დედა მისი მარიამ დედოფალი¹⁵, ვითარმედ: „წმიდაო მამაო, მანდა¹⁶ შავსა მთასა მცირედნი არიან მონასტერნი ჩუენნი, რამეთუ ქუეყანად არს უცხოა. ხოლო ჩემი¹⁷ სამეფოა¹⁸ ვრცელ არს და დიდ ფრიად¹⁹ და მაღალ, და ეკლესიანი და²⁰ სამღვდელთ-მოძღურთნი²¹
- 15 და მონასტერნი ფრიად მრავალ და²² დიდებულ. აწ არწმუნოს ღმერთმან სიწმიდესა თქუენსა, რაათა ჰბრძანო²³ და მოშურე²⁴ და²⁵ ჩუენ ვიკურთხნეთ თქუენ მიერ და განათლდეთ²⁶; და კუალად [v] ეკლესიანი ჩუენნი აღივსნენ²⁷ მდინარეთა მაგათგან²⁸ სულთა განმაცხოველებელთა წიგნთა თქუენთა ღმრთივ-სულიერთა²⁹..
- 20 ხოლო ნეტარმან³⁰ ამან³¹ ყოლადვე არა თავს იდვა, რამეთუ ყოვლითა მოსწრაფებითა ევლტოდა დიდებასა კაცთასა და შფოთსა სოფლისასა და სიმდაბლესა შეიტკობდა. და კუალად ზემოგსენებულისაცა მიზეზისაგან ემინოდა, ნუჟუე მღვდელთ-მოძღურად დაადგინონ, ვიდრე არა კუალადცა თვისთა ჯელითა სიმტკიცე მოუ-
- 25 წერა ღმრთის-მსახურმან მეფემან³², ვითარმედ: „არა³³ უნებელი³⁴ დაგებატიჟოსო“³⁵. და ვითარმედ: „წმიდაო მამაო³⁶, არა³⁷ თუ ოდენ წიგნთათს ვარ, რაათა განათლდენ ეკლესიანი ჩუენნი, არამედ რაათა თუთ მე განენათლდე³⁸ ხილვითა თქუენითა და სული ჩემი ჯელთა

¹ ლუაწლითა L. ² განაშუენდეს L. ³ წიგნთა — E. ⁴ დედოფალთა + და CD EFGL. ⁵ კათალიკოზმან CDFL, კათალიკოსმან G. ⁶ რა — I. ⁷ აღმოსავლეთ K. ⁸ გავიდეს B. ⁹ იკურთხოთ I. ¹⁰ კუალად — BCDEFGL. ¹¹ იგი — I. ¹² მის I. ¹³ ღმრთივ-მონიჭებული მიერ აღმოცენებული I. ¹⁴ მოუწერნ BCDEFGL, მოუწერ I. ¹⁵ ~ დედოფალი მრამ E. ¹⁶ მანდა — I. ¹⁷ ჩემი ჩუენი G. ¹⁸ სამეფო BCDEFGL. ¹⁹ ფრ — I. ~ ფრ დიდ E. ²⁰ და — BCDEFGL. ²¹ სამღვდელთ-მოძღურთნი BCD, სამღვდელთ-მოძღვარ I. ²² და — G. ²³ ბრძანო EGIK. ²⁴ მოშურე მოგუარე I. მოშურეთ K. ²⁵ და [რა I. ²⁶ განენათლდეთ BCDEFGL. ²⁷ აღივსნეს I. ²⁸ მათგან BCDEFGL. ²⁹ სულიერთათა CDEFGL. ³⁰ ნეტართა B. ³¹ ამან — I. ³² მეფემან — I. ³³ არა [არარა CDFGL. ³⁴ უნებელი BDFGL] უგებელი I. ³⁵ დაგებატიჟოსო B] შეემთხვოს CDEFGL, დაგებატიჟო I. ³⁶ მამაო — BCDEFGL. ³⁷ ~ არა, წმიდაო მამაო I. ³⁸ განენათლდე I.



თქუნთა¹ შევკედრო² და ძე ჩემი და ყოველნი თუსნი ჩემნი სიწმი-
ლისა თქუნისა მიერ იმწყსებოდინ³ და განისწავლებოდინ⁴, და ღუგუნი⁵
თა ღმერთსა ნიჰად მიუბჰყრნე⁶ სულნი ჩუენნი“.

ხოლო იხილა რაა საღმრთოჲმან ამან მოხუცებულმან სარწმუ-
ნობეჲ იგი და⁶ სიყუარული ღმრთის-მსახურისა მეფისაჲ მისსა⁷ მი- 5
მართ და მრავალგზის მოწერაჲ⁸ და იძულებაჲ წარსლვისა მისისათჳს
და ეძიებდა ცნობად ნებასა ღმრთისასა, რომლითაჲცა⁹ გულსავსე
იქმნა. მაშინ წმიდათა მოციქულთა მიერ¹⁰ ქმნული¹¹ იგი საქმე
კელ-ყო¹², და რამეთუ¹³ ეგრეთცა¹⁴ იყო ჩუეულებაჲ მისი, რაჟამს
საქმისა რაესათჳსმე უნებნ გულსავსე¹⁵ ყოფის, თუ არს-მეა ნებაჲ 10
ღმრთისაჲ, წილნი¹⁶ დაწერნის¹⁷ და¹⁸ საკურთხეველსა ქუეშე დასხნის.
და მღღელმან¹⁹ ზედა²⁰ ჟამი წირის²¹ და, რააცა აღმოჰჳდის,²² იგიცა
დაამტკიცის.

და ეგრეთვე²³ ყო²⁴ აწცა, რომლითა გულსავსე იქმნა. და ეს-
რეთ მიუწერა დამორჩილებაჲ²⁵ მეფესა. ხოლო მას ვითარცა ესმა, 15
განისხარა ფრიად და წარმოავლინა საკუთარი თუსი [მწ] იოვანე²⁶.
და²⁷ საკედარნი²⁸ და განძი, რაოდენი კმა ეყოფოდა მას და მოწაფე-
თა მისთა²⁹, წარმოსცა³⁰. და დაწერნა³¹ წიგნნი³² პატრიარქისა³³ თანა
და ღუგისა³⁴ ანტიოქიისაჲსა³⁵ წარგზავნისა³⁶ ჩუენისათჳს. და ეს-
რეთ³⁷ მოიწინეს³⁸ მწოდებელნი ჩუენნი. 20

XX. აქამომდე არს სიტყუაჲ ჩუენი ზემოწესებულთა მათ³⁹
ძმათა⁴⁰ მიმართ, რომელთა გუაიძულეს შობითგანვე აღწერაჲ ცხო-
რებისა მისისაჲ. ჟ ნეტარო⁴¹, რამეთუ⁴² თქუნენ აქამომდე⁴³ ყოველსა-
ვე⁴⁴ თვთ მეცნიერ ხართ და ვითარმცა⁴⁵ არა მეცნიერ იყავ, რომე-
ლი-იგი იოტ ოდენსაცა⁴⁶ გულის-სიტყუასა არა დაჰჳარვიდა⁴⁷ თქუ- 25
ენგან. ხოლო ამიერითგან წარსლვისა ჩუენისათჳს აღმოსავლეთად
და ვიდრე სამეფოდ⁴⁸ მოსლვადმდე და ამიერ⁴⁹ სოფლით მიცვა-

1 თქუნთა] შენთა I. 2 შევედრო BCDE, შევედრო FIL, შევედრო GK.
3 იმწყსებოდენ BCDEFGL. 4 განისწავლებოდენ G. 5 მიუბჰყრნა I. 6 და+ღრისა B.
7 მისისა B, მისა CDEFGIKL. 8 მიწერა BCDEFGL, მისწერა I. 9 რომლითაჲცა G,
რომლითაჲცა I. 10 მიერ—I. 11 ქმნილი CDEFG. 12 ჰყო G. 13 რ—BCDEFGL.
14 ეგრეთცა BCDFL. 15 გულს-სავსე E. 16 წილნი] წიგნი CDEFG. 17 დაწერის E.
18 და—BCDEFGL. 19 ღღელმან I. 20 ზედა—I. 21 წირვის I. 22 აღმოჰჳდის BC
DEFL, აღმოსდის GIK. 23 ეგრეთცა E. 24 ჰყო GI. 25 დამორჩილებაჲ—BCDEF
GL. 26 იოანე GIK. 27 და—BCDEFGL. 28 საკედარი BCDFL, სახედარი GI,—E.
29 მისთა] თუსთა C. 30 წარმოსცა G. 31 დაწერა EGI. 32 წიგნი CEI. 33 პატრი-
არქსა ABK. 34 ღუგისა ABCDEFGIKL. 35 ანტიოქიისასა ABCDEFGIL, ანტიოქიისასა K.
36 წარმოგზავნისა BCDEFGL. 37 ესრეთ] ესე რაჲ BCEG, ესე რაჲ D, ესე რა FL.
38 მოიწინეს I. 39 მათ—BCDEFGL. 40 ძმათ G. 41 ნეტარო I. 42 რ—I. 43 აქამ-
დე BCDEFGL. 44 ყოველსავე G. 45 ვითარცა I. 46 იოტ ოდენსაცა] ითხოვდესცა I.
47 დაუჳარვიდა I, დაუჳარვიდა K. 48 სამეფოდ BCDFL. 49 მიერ BCDEFGL.

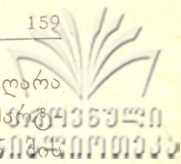
ლებად ყოველივე ვაუწყო სიწმიდესა თქუენსა, რომელმან ეგე ფრი-
ად მაიძულე და მიბრძანე შეუკადრებელთა შეკადრებულთა და ესე
წარმოვთქუ¹ ფრიად² მოკლედ და³ სულმცირედ⁴, რამეთუ ესოდენ⁵
შორს ვარ სიწმიდისა მისისაგან⁶, ვითარცა ცაჲ ქუეყანისაგან და
5 ვითარცა აჩრდილი მსგავსებისაგან კაცისა. და კუალად მაიძულებს
აღწერად ბრძანებაჲ თქუენი, თუ ვითარ წარვედით ზე და თუ ვი-
თარ იქმნა ნეტარი იგი მიცვალებაჲ მისი.

ხოლო მე ვითარცა მოგზაურსა უდებსა, რომელი განზოგებასა
გზისასა არა მიწვეულ⁷ არნ⁸ და დაიგნის, ეგრეთვე მცონის, რა-
10 მეთუ წუთ ძირსა⁹ თანა მთისასა¹⁰ ვიქცევი და თავსა არა აღსრულ
ვარ. არამედ ქრისტე ჭეშმარიტი ღმერთი¹¹ იყავნ ჩემ თანა და წმი-
დაჲ მაღლი თქუენი, რაჲთა უცთომელად¹² წარვემართო გზასა სი-
ტყუასა ჩემისასა; რამეთუ ვითარცა წარმოვემართებოდეთ საკვრვე-
ლისა მაგის მთისაგან, ვილოცეთ [v] სამარხოსა¹³ წმიდისა
15 სუმეონისსა¹⁴ და მართაჲსსა¹⁵ და მაღლი მათი და ლოცვაჲ თქუენი
საგზლად მოვიდეთ.

გამოვედით ანტიოქიით და მივიწიენით¹⁶ ვიდრე¹⁷ დიდად
მდინარედ ევფრატად¹⁸ და მუნ გუეუწყა, ვითარმედ მიშუებისათჳს
ცოდვათა ჩუენთაჲსა თურქთა დაუპყრიეს ყოველი შუამდინარე
20 და ისაჲრი¹⁹ და საბერძნეთი. ხოლო ჩუენ გუესმა რაჲ ესე,
შევიქეციით მიერ და სევასტიით კერძო მივიდოდეთ; გუეგონა,
ვითარმედ მათ კერძოთა²⁰ მშკლობაჲ არს. ხოლო უწინარეს ჩუენსა
მისრულ იყენეს თურქნი და აელო²¹ ქალაქი იგი და დაეწუა²². და
ჩუენ არაჲ უწყოდეთ და მივიდოდეთ და კინლა-და მცირედ ჯელ-
25 თა მათთა შთავგარდებოდეთ²³, უკუეთუმცა²⁴ წყალობასა ღმრთისა-
სა არა აღებურა ჯელი, რამეთუ ჯმაჲ²⁵ გუესმა ყოველთა, ვითარმედ:
„სადა წარხუალთ“. და უწყის უფალმან, კაცი არა გზხილავს²⁶, გარ-
ნა თუ ჯმაჲ ანგელოზისაჲ²⁷ იყო.

ესრეთ შევიქეციით და მათთა მივპმართეთ²⁸ და²⁹ დიდითა შრო-
30 მითა და დღე და ღამე სლვითა კესარიად მოვედით. და მუნით

1 წარმოვთქუა G, წარმოთქუ I. 2 ფრდ—E. 3 და—EG. 4 სულმცირედ სულ-
მოკლედ E, ხელმცირედ G. 5 ესეოდენ BCDEFIL. 6 სიწმიდისაგან მისისა E. 7 მი-
წვენილ GL. 8 არნ B. 9 ძირთა E. 10 მთისასა მთისასა I. 11 ~ ღი კრუტი BCD
EFL; ღი—I. 12 უცთომელ BDEFGL. 13 სამარხოსა + მისგან FGL. 14 სწნისა
BDEFI, სიმეონისა G, სიმონისასა I. 15 მართასა CDEFGL. 16 მივიწიენით G. 17 ვე
—G. 18 ეფრატად I. 19 ისაჲრი] ასურთა CDEFGL. 20 კერძოთ B, კერძო CDEF
GL. 21 ადელთა CI; და აელო] დაელო K. 22 დაეწუა EI. 23 შთავგარდებოდეთ BCE
GIL. 24 უკუეთუ BCDEFGL, უკეთუ L, —K. 25 ჯმაჲ FL. 26 გზხილავნ G. 27 ანგე-
ლოსისა G. 28 მივპმართეთ BCDEFGL, მივპმართეთ I. 29 და—BCDEFGL.



წარმოვედით და ზღუასა მოვპმართეთ¹, რამეთუ ვმელით² არღარა
 ეგებოდა, და ნებითა ღმრთისაჲთა ევხაიტს³ მოვიწიენით სამი-
 ზლოსა წმიდისა თევდორესსა⁴. ხოლო მღღელთ-მოძღუარმა⁵
 ადგილისამან კეთილად შეგვწყნარნა⁶ და გვსტუმრნა და დიდი სი-
 ყუარული გუაჩუნენა, რამეთუ კაცი⁶ იყო წმიდაჲ და ღმერთ-შემო-
 სილი. და დიდად ნუგეშინის-იცა⁷ მისლვითა ჩუენითა განსაცდელთა
 მათოჲს, და მრავალი წარმოთქუეს ურთიერთა[37]რს⁸ სულთა ცხო-
 რებისათჲს⁹. და ესრეთ გამოვედით¹⁰ მიერ და მოვიწიენით სამი-
 სონს¹¹ ქალაქსა ზღვს-კიდისასა. და მუნ განვეყიდენით¹² საწვედარნი
 ჩუენნი და ესრეთ ნავითა წარვემართენით კერძოთა აფხაზეთისა-
 თა და¹³ კეთილითა და ჰამოჲთა ნიავეითა¹⁴ მივიწიენით ფოთს და
 მიერ საწვედართა ქუთათისს¹⁵ ჟამსა სთულისასა¹⁶.

ხოლო აცნობეს მსწრაფლ მეფესა, რამეთუ ზემოთა ქუეყანა-
 თა იყო. და ვითარცა ეუწყა, განიხარა სიხარულითა დიდითა და
 მეყსეულად¹⁷ წარმოგზავნა მწიგნობარი თჳსი და უბრძანა დიდითა¹⁸
 ბატონითა წარყვანებაჲ ბერისაჲ. და ვითარცა მოიწია ჩუენდა, წარ-
 მოგვყვანეს¹⁸ მიერ და თანა გზა-გუყვა¹⁹ მღღელთ-მოძღუარიცა ქუ-
 თათისაჲ²⁰ სახელით ილარიონ, რომელი უკუნაჲსკნელ მოწაფე
 იქმნა ბერისა²¹. და²² წარმო-რაჲ-ვედით²³, მოვიწიენით ქუეყანად
 ქართლისა²⁴, სადა-იგი იყო მეფე მთავართა თჳსთა თანა. და ვი-
 თარცა მოვეახლენით სამყმისა²⁵ სავალ ოდენ, გამოგზავნა²⁶ მეფემან
 მეგებერად²⁷ ჩუენდა მღღელთ-მოძღუარნი და დიდებულნი თჳსნი.
 ხოლო თჳთ ღმრთის-მისახური მეფე კართა თანა კარვისათა²⁸ წინა²⁹
 მოეგება³⁰ და მოწლედ მოიკითხა და იკურთხა მისგან, და ჯელბყრო-
 ბით შეიყვანა კარვად და ინაჯით დასუა მახლობელად თჳსა³¹ და²⁶
 თქუა³² განმზიარულებულმან სიხარულითა დიდითა: „კურთხეულ არს
 ღმერთი, აჰა დღეს ცხოვრებაჲ არს³³ ყოვლისა სამეუფოჲსა³⁴ ჩემისაჲ,
 რამეთუ ვიხილე ახალი ოქროპირი“. და ესრეთ მის თანა ყოველნი
 დიდებულნი მისნი იხარებდეს³⁵ და ჰმადლობდეს³⁶ ღმერთსა და

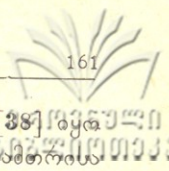
1 მოვპართთ BCDEFGKL. 2 ვმელითა BCDEFGL. 3 ევხაიტს I. 4 თეო-
 დორესს GK, თეოდორესა I. 5 შეგვწყნარა E. 6 ~ კაცი რ FGL. 7 ნუგეშინი-
 სცა I. 8 ურთიერთას BCDEFGL. 9 ცხოვრებისათჲს BKL. 10 მოვედით BC
 DEFGL. 11 სამისონდ E. 12 გავჰყიდენით G. 13 და — BCDEFGL. 14 ნა-
 ვითა BCDEFGL. 15 ქუთათის BCDEFGL, ქუთათს K. 16 სთულისასა
 G. 17 მეყსეულად BGL. 18 წარმოგვყვანეს CE, წარმოგვიყვანეს I. 19 გუყვა
 FL, გუყვა G. 20 ქუთათისისა BCDFL, ქუთათისი I. 21 ~ ბერისა მოწაფე იქმნა
 K. 22 და + წარმოვემართენით და K. 23 წარმოვედით BCDEFGL, წარმო-რაჲ-ვე-
 დით + და CDEFGL. 24 ქართლისად G. 25 სამყმისა CEGIKL. 26 გამოგზავნა CDE
 FGL. 27 მეგებერად FGL] მოსაგებელად I. 28 კარვისათა] კარვისა თანა I. 29 წი-
 ნა — I. 30 მოეგებოდა I. 31 თჳსა I. 32 ჰქუა E. 33 ~ არს ცხოვრებაჲ EI. 34 სამე-
 ფოთსა BCEFGL. 35 იხარებდეს — L. 36 მადლობდეს IK.

იტყოდეს: „კურთხეულ არს ღმერთი, რომელმან მოგვკვლინა ესეგითარი კაცი მაცხოვრად სულთა ჩუენთა“. და იყო სინარქონი³⁵ ღმერთი ყოველსა¹ მას² სამეუფოსა³ მისსა⁴.

XXI. [v] ხოლო მას ჟამსა იქმნა დიდი განმარჯუებამე მეთვისაჲ,⁵ ოდეს-იგი შეწევინთა ღმრთისაჲთა წინააღმდეგომნი თვისისა მეფობისანი აბათაჲს⁶ ძენი შეიპყრნა⁷, რომელთათჳს ყოველთა უწყით ჰქმნარიტებით, ვითარმედ შეპყრობამე მეთვისაჲ ეგულეობდა⁷. ესე კაცი⁸ ძლიერნი და ახოვანი⁹ სიმდიდრესა ზედა მკლავისა თვისისასა¹⁰ მოქადულნი და სიმრავლესა ზედა ერისასა¹¹ აღზუავებულნი, ხუთნი¹⁰ ერთობით, ვითარცა უძლურნი რამემ და ყრმანი ჩჩვლნი, ეგრეთ შეიპყრნა¹², რამეთუ¹³ წუთ თუე¹⁴ ერთი არა გამოსრულ იყო შემდგომად მისლვისა¹⁵ ჩუენისა, ესე ვითარცა ველად იხუნა. წარავლინა მწოდებელი ბერისა თანა¹⁶, და ვითარცა შევიდა ბერი და მიულოცა განმარჯუებამე¹⁷ იგი¹⁸, ჰრქუა მას მეფემან, ვითარცა იყო¹⁵ მორწმუნე და ღმრთის-მსახური: „ჰ წმიდაო მამაო, არაჲ¹⁹ ვინაჲ²⁰ არს²¹ განმარჯუებამე²² ესე ჩუენი თვნიერ ლოცვისა და მადლისა შენისა, რამეთუ მრავალგზის ველ-მეყო და ვერ ოდეს²³ გამემარჯუა²⁴. ხოლო აწ უწყი ჰქმნარიტებით, რომელ სასწაული არს ესე²⁵ მოსლვისა შენისაჲ და ამიერითგან წარემართოს²⁶ მეფობამე ჩუენი²⁷ ლოცვითა შენითა“. და აუწყა ყოველივე განზრახვამე მათი და ბორტისა²⁸ შემზადებამე, რომელსა-იგი მისთჳს იგონებდეს²⁹.

ამისა³⁰ შემდგომად განაგნა რამე საქმენი³¹ მის ჟამისანი ღმრთის-მსახურმან მეფემან და³² რამეთუ მოწევნულცა³³ იყო ჟამი ზამთრისაჲ, და ჩუეულებისაებრ თვისისა წარვიდა აფხაზეთად და²⁵ აწჳა³⁴ ბერსაცა³⁵ წარსლვად, რამეთუ მუნ დაიზამთროს და განისუენოს, და ვითარმედ³⁶ არს ქუეყანამე იგი ბარი და ტფილი. და ვითარცა წამოვემართენით³⁷ და მივიწიენით ჰყონდიდს, მეფე სრულიად³⁸ აფხაზეთს შთასლვად³⁹ წარემართა, ხოლო ჩუენ⁴⁰ ებისყო-

1 ყოველთა I. 2 მას I. 3 სამეფოსა [BCEFGKL] სანდსა A. 4 სამეფოსა მისსა] სამეუფოსათა I. 5 აბაზას C, აბაზიას D, აბაზიას FG, აბაზას L. 6 ~ შეიპყრნა აბაზას ძენი E. 7 ეგულეობდა G. 8 კაცი B. 9 ახოვანი BCDE FGIL. 10 თვისისა B, თვისისა DE, თვისისანი K. 11 ერისასა] ერისა თვისისასა I. 12 შეიპყრა I. 13 რქ I. 14 თუე I. 15 მოსლვისა BCDEFGL. 16 თანა] მიმართ E. 17 გამარჯუებამე C E G L. 18 იგი + და BCDEFGL. 19 არა I. 20 ვინამე — I. 21 ვინ არს BCDEF L. 22 გამარჯუებამე CD. 23 ვერ ოდეს — I. 24 განმემარჯუა BC DEFGL. 25 ესე — BCDEFGL. 26 წარემართოს L. 27 ჩუენი] ჩი G. 28 ბორტის CDEFGL. 29 გონებდეს KL. 30 ამისა D. 31 საქმე I. 32 და — BCDEFGL. 33 მოწევნულ E, მოწევნულიცა I. 34 აწჳა CDFGL. 35 ბერსა BCDEFGL. 36 ელ ვა BCI. 37 წარმოვემართენით BCDEFGLIKL. 38 სრ — I. 39 შთასლვად — G. 40 ჩუენ — BCDEFGL.



კოსმან ჰყონდიდელმან არა განგვტევნა, რამეთუ მოწაფე [38] იყავი ბერისაჲ. და ზამთარი იგი მუნ დავყავთ¹ და შემდგომად აღმო-რაჲ-ვიდა ღმრთის-მსახური მეფე კუალად² ქართლადვე³, მოუწოდა ბერსა წინაშე მისსა და⁴ მისცნა⁵ ადგილნი⁶ შუენიერნი, ლავრანი დიდებულნი განსასუენებელად და საყოფელად⁷ მისა⁸, პირ-ველად ნეძქ ქართლს⁹ შინა და შემდგომად მცირედისა შატბერი-დი, დიდებული ლავრაჲ კლარჯეთს¹⁰ შინა.

ხოლო შესაძლებელ თუმცა იყო ყოლადვე¹¹, არა ჰნებავენ¹² მეფესა, რაჲთა¹³ ერთსაცამცა¹⁴ დღესა¹⁵ კიდე იყო მისგან. და¹⁶ ვერ განძღებოდა სმენითა თაფლისა უტკიბლესთა მათ¹⁷ სიტყუათა მის-თათა და ესრეთ ეტყუნ: „წმიდაო მამაო, ამისთჳს მოვაშურეთ¹⁸ სიწმიდე თქუენი, რაჲთა ნაკლულევანებაჲ და ცთომაჲ უწესოჲ¹⁹ აღმოვფხურა²⁰ სრულიად სულთაგან ჩუენთა. დაფარული დაფარულად²¹ გუამხილე²², ხოლო ცხადი თუალუხუავად²³ განგვმარტე; რამეთუ რაჲცა მიბრძანოს მამობამან შენმან, ესრეთ შევიწყნარო, ვითარცა პირისაგან წმიდათა მოციქულთაჲსა“. და მოიყვანა ძე თჳსი გიორგი უფლის-წული და ზელი მისი ზელსა შთაუდგა და ჰრქუა: „აჲ მოგცემ სულსა ამის ყრმისასა და წინაშე ღმრთისა²⁴ გთხოვ“. ხოლო მან აკურთხა და ულოცა და ჰრქუა²⁵, ვითარმეღ: „ღმერთმან²⁶ ორითავე²⁷ ცხორებითა აღიდენ ვითარცა დიდი²⁸ კოსტანტინე²⁹ შიშსა შინა თჳსსა³⁰ და³¹ დაუმორჩილენ³² ყოველნი მტერნი მისნი“. და ვითარცა შუენოდა³³ სწავლანი ღმრთივ-სულიერნი და მცნებანი საღმრთონი აღუწერნა და მისცნა³⁴, რაჲთა სამარადისოდ იკითხვიდეს და იწურთიდეს და რაჲთა უწესოთა კაცთა უჯეროჲ რაჲმე და დრკუჲ³⁵ არა ასწაონ³⁶. ხოლო მან სიხარულით შეიწყნარნა³⁷ და [v] დღე და ღამე იწურთინ³⁸ და ესრეთ შეუდგა, ვითარცა შვილი საყუარელი მამასა სახიერსა და ვითარცა მოწაფე ერთგული მოძღუ-არსა თჳსსა.

1 დავყავით G, დავყავით L. 2 კუალად — BCDEFGL. 3 ქართლადმდე C. 4 და — BCDEFGL. 5 მისცა BCDEFGL. 6 ადგილი D. 7 საყოფელად ABEFIK. 8 მისად BCDEFGL, მისსა I. 9 ქართლსა BCDEFGL. 10 კლარჯეთსა I. 11 ყლ I, ყოვლადვე L. 12 ნებავენ EGK. 13 რაჲთა BCDEFGL. 14 ერთსაცამცა BCDEFGL, ერთისაცა G, ერთსაცა I. 15 დღისა G. 16 და—E. 17 მათ—E. 18 მოვაშურეთ A. 19 უწესოჲ — I. 20 აღმოვფხურა BEFGIKL. 21 ფარულად E. 22 გუამხილო BCDEFGL. 23 უხავად C + გუამხილე და K. 24 ღმრთისა E. 25 რქვა K. 26 ღმრთისა CDEFL. 27 ორითა E. 28 ~ დიდი ვა FGL. 29 კოსტანტინე I. 30 თჳსსა] ღმრთისა I. 31 და — BCDEFGL. 32 დაემორჩილენ I. 33 ჰმუწოდა G. 34 მისცა I. 35 დრკუჲ I. 36 ასწაონ G. 37 შეიწყნარა BCDEFGL. 38 იწურ-თიდა I.



ხოლო მიერთვან იწყეს აღსაარებად¹ და სინანულად² ფემან, კათალიკოზმან, მღღელთა³, დიაკონთა, მონაზონთა⁴ წესეთა, დიდებულთა და მთავართა, მდიდართა და გლახაკთა. ესრეთ მჭურვალთა⁴ სარწმუნოებითა მოსწრაფდეს, ვიდრემდის⁵ საზრდელსაცა ძლით⁶ მივიღებდით. და ესრეთ განანათლა ყოველი აღმოსავლეთი კაცმან ამან⁷ განათლებულმან ღმრთისა მიერ და ყოველნივე ცხადნი და დაფარულნი უწესოებანი განჰმართან⁸, რამეთუ პირველად ყოვლისა აღლესა მახული მხილებსაჲ მეფეთა მიმართ მრავალთა უწესოებათათჳს უშიშად და თუალუხუაჲდ⁹, სიბრძნით¹⁰ და გონიერად¹⁰, რაჲთა¹¹ არა ჰყიდდეს¹² საეპისკოპოსოთა კაცთა მიმართ უწესოთა და უსწავლელთა და ყოვლითურთ სოფლისა შემსჭულულთა¹³ და უწესოებათა და მიმოსლვათა შინა აღზრდილთა, არამედ გამოარჩევდეს კაცთა ღირსთა და წმიდათა¹⁴ მონაზონებასა¹⁵ შინა აღზრდილთა და ღმრთივ-სულიერთა მოძღუართა მიერ წამებულთა, და რაჲთა ლოცვითა და¹⁶ მადლითა¹⁷ მათითა მშჯღობით¹⁸ წარემართოს მეფობაჲ მისი და რაჲთა არა მღღელთა უწესოებითა და ცოდვითა ერის-კაცნიცა დაისაჯნენ¹⁹.

კუალად ეტყოდა მშჯავრთათჳს²⁰ და სამართალთა სამეუფოთა²¹ და²² რაჲთა უშიჯიდეს²³ ობოლსა²⁴ და ქურიესა²⁵ სიტყუსაებრ დავითისა: მდაბა[39]ლი და გლახაკი განამართლოს, და რაჲთა არა მისდრეკდეს²⁶ სასწორსა სიმართლისასა დიდისა მიმართ, ვინა მცირისა²⁷, და რაჲთა²⁸ უმეტეს ყოვლისა²⁹ წყალობაჲ შეიტტბოს, რამეთუ წყალობაჲ და სამართალი უყუარს უფალსა; და რაჲთა³⁰ ყოველი არაწმიდებაჲ და უწესოებაჲ მოისპოს თჳთ მისგან პირველად და²⁵ მერმე ერისა³¹ მისისაგან³².

მერმე იწყო მღღელთ-მოძღუართა მიმართ, რაჲთა თუალთ-ღებით³³ ზელთ-დასხმასა³⁴ არა ჰყოფდენ³⁵ და უღირსთა მღღელთა არა აკურთხევდენ³⁶, და რაჲთა ამცნებდენ მათ მიერ კურთხეულთა მღღელთა უღირსთა არა ზიარებად, და რაჲთა არა შეჰკრებდენ³⁷

¹ აღსაარებად BI. ² მღღელთა + და CDEFG. ³ და—BCDEFG. ⁴ მჭურვალთა] მრავლთა I. ⁵ ვიდრემდის] ვ'დ BCDEFG, — I. ⁶ ძლით G, ძილით K. ⁷ ამან + განანათლა K. ⁸ განმართან BEGK. ⁹ თუალუხუაჲდ C, თუალუხუად I. ¹⁰ გონიერად + რ'ლ K. ¹¹ რა] რ'ლ BCDEFG. ¹² ყიდდეს K. ¹³ შემსჭულვითა D. შემსჭულვითა E. ¹⁴ წმიდათა + და BCDEFG. ¹⁵ მონაზონებათა CDEFG. ¹⁶ და—I. ¹⁷ მადლითა] მათითა I. ¹⁸ მშჯღობით — G. ¹⁹ დაისაჯნეს G. ²⁰ მშჯავრთათჳს BCD EFGIL. ²¹ სამეუფოთა BGL ²² და — BCDEFG. ²³ უშიჯიდეს BCDEFGIL. ²⁴ ობოლთა BCDEFG. ²⁵ ქურიესა BCDEFG. ²⁶ მისდრეკეს I, მისდრეკდეს L. ²⁷ მცირისა I. ²⁸ რა] რა L. ²⁹ ყოვლისა—G. ³⁰ რაჲთა] რ BCDEFG. ³¹ ერისაგან G. ³² მისისაგან—G. ³³ თუალღებით BCDEFGIKL. ³⁴ ზელდასხმასა EFG. ³⁵ ჰყოფდეს I, ყოფდენ K. ³⁶ აკურთხებდენ L. ³⁷ შეკრებდენ IK.

ოქროსა და ვეცხლსა, არამედ უმეტეს¹ ყოვლისა სწავლობდნენ² გლახაკთა და უღონოთა; და რაათა არა უწესოა რაამე გინა³ მათსა და მამბრკოლებელი საქმე იხილვებოდის⁴ მათ⁵ შორის, არამედ მცნებასა მას მოციქულისასა შეუდგენ, ვითარცა მიუწერს ტომოთეს.

კუალად იწყო მღვდელთა მიმართ და დიაკონთა სწავლად მორჩილებასა ეპისკოპოსისა თვისისასა და არა ვისა თუალთ-ღებით⁶ მიცემად განმაცხოველებელსა მას ჯორცსა და სისხლსა ქრისტესსა⁷ და ყოფად ეგრეთ, ვითარცა წამებს⁸ კანონი⁹ მოციქულთა და¹⁰ მამათაჲ.

ეგრეთვე მონაზონთა და მოწესეთა და ყოველსა ერსა შემსგავსებულთა სწავლითა¹¹ განანათლებდა, უსწავლელთა სწავლიდა¹², ხოლო სწავლულთა სწავლათა მათ¹³ აღუტესნებდა¹⁴, მდიდართა ასწავებდა წყალობად გლახაკთა, ხოლო გლახაკთა მოთმინებასა ასწავებდა. [v] ქველის-საქმითა¹⁵ წარჰმგზავნიდა¹⁶, დაცემულთა აღ-¹⁵ჰმართებდა¹⁷, ხოლო დაცემადთა¹⁸ განამტკიცებდა; მოწყულთა¹⁹ ისრითა უხილავთა მტერთაჲთა განჰკურნებდა²⁰, ხოლო მოწყულად-თა მათ მოწყულვისაგან უვნებელად დაიცვიდა²¹; დანთქმულთა ღელ-ვათა შინა ვნებათასა აღმოიყვანებდა, ხოლო დანთქმადთა²² დანთქმად²³ არა უტევებდა, არამედ ვითარცა ჯელოვანი მენავეთ-მოძ-²⁰ლუარი ზღვსაგან ამის სოფლისა დაუთქმელად²⁴ განარინებდა.

XXII. რომლისათვისცა არა უჯერო არს, რაათა მოსაჯენებელად²⁵ ზემო აღწერილთა ამათ სათნოებათა მისთა მცირედი უწყებაჲ წა რომოვითხრა²⁶ ამის პირისათჳს²⁷, თუ ვითარი მადლი აქუნდა²⁸ სულთა კურნებისაჲ, და უმეტეს ყოვლისა თუ ვითარი შუამდგომე-²⁵ლი იყო ღმრთისა მიმართ²⁹ მრჩობლ სიმრთელით³⁰ დაცვისათჳს³¹, რომელი შეევედრის³² და თავი თჳსი წმიდასა³³ მას ორითავე ცხორებითა მისცის.

1 უმეტესად B. 2 სწავლობდნენ G. 3 გინა] და BCDEFGIL. 4 იხილუშობდნენ G. 5 მათს B. 6 თუალღებით BCDEFGIL. 7 ქრისტესა K. 8 წამებს] ბრძანებს BCDFL. ბრძანებს E, ჰბრძანებს G. 9 კანონი L. 10 და — E. 11 სწავლითა] წესითა E. 12 სწავლითა G. 13 სწავლასა მას G. ~ მათ სწავლათა E. 14 აღუტესნებდა B, აღუტესნიდა E, აუტესნებდა G, აღუტესნიდა I. 15-საქმით I. 16 წარგზავნიდა BCDEFGIL, წარმგზავნიდა K. 17 აღმართებდა BCDEGIK. 18 დაცემათა D. 19 მოწყულთა] და მოწყულთა I. 20 განკურნებდა BK. 21 მოწყულვისაგან უვნებელად დაიცვიდა—I. 22 დანთქმულთა BCDFGL. 23 დანთქმად I. 24 დანთქმულად B, დანთქმელად CDEFGIKL. 25 მოჯსებულად B. 26 წარმოვითხრა] წარმოვიღო E. 27 პირისათჳს] ღირსისა G. 28 აქუნდა + და I. 29 მიმართ + და BCDEFGIL. მიმართ—K. 30 სიმრთელითა I, სიმრთელისათვის K. 31 დაცვისათჳს] ცდვისათჳს E. 32 შეევედრის E, შეევედრის IK. 33 წადა I.

რამეთუ¹ ჟამსა მას², ოდეს³-იგი⁴ ჩუენ ჰყონ დიდს ვიყვე-
 ნით, ვითარცა ზემო ვაჟსენეთ, იყო ვინმე ძმაჲ ერთი საეპისკოპოსოსა
 მას შინა სტუმრად მოსრული მთავარეპისკოპოსისა თანა წესითა
 მთავარდიაკონი, ხოლო სახითა მონაზონი, რომელი-იგი უკუანა-
 5 სკენელ გელთავან წმიდისათა აღიკუეცა, რამეთუ წუთ არა აღკუე-
 ცილ⁵ იყო. ხოლო იყო იგი ჰაბუკი ჰასაკითა და არა უჩინოთა და
 მდაბალთა შვილი, და წუთ არა აქუნდა მეცნიერებაჲ ბერისა თანა⁶,
 არამედ თვთ იტყოდა, ვითარმედ: სარწმუნოებაჲ და სასოებაჲ ეგე-
 ვითარი⁷ მაქუნდაო, რომელ ვითარცა ქრისტესა⁸ ვხედვედი. ამას
 10 ძმასა ზოგადი იგი [40] მტერი ნათესავისა ჩუენისაჲ ეკუეთა სიჭა-
 ბუკისა გულის-თქუმითა მიერ, რამეთუ თვსსა⁹ მოძღუარსა არა
 ეანლა¹⁰, რომელსა¹¹ თანა გულის-სიტყუაჲ თვსი დაედვა. და პოა¹²
 რაჲ¹³ იგი თვნიერ მოძღურისა, მაშინ ბრძოლა-სცა¹⁴. ხოლო ვი-
 ნაჲთვან¹⁵ უცხოჲს-უცხო¹⁶ სარწმუნოებაჲ აქუნდა კაცსა მას თანა
 15 ღმრთისასა, არა უტევებდა დანთქმად სარწმუნოებაჲ იგი¹⁷ მისი¹⁸.
 ესე მოვიდა¹⁹ ჩემ უღირსისა თანა და მრქუა ესრეთ, ვითარმედ:
 „ჯერ-არს²⁰, მამაო, რაჲთა უკუეთუ²¹ ვინმე მოძღუარსა თვსსა²² არა
 ეანლოს და ბრძოლაჲ მტერისაჲ²³ შკირდეს²⁴, რაჲთა სხუასა მოძ-
 ღუარსა გამოუცხადოს და ლოცვასა დაევედროს“²⁵ რამეთუ ესევი-
 20 თართა წესთა წუთ უმეცარ იყო. ხოლო მე ვარქუ მას, ვითარმედ:
 „დიდად²⁶ სათნო არს ეგე, პატიოსანო ძმაო, წინაშე ღმრთისა“. და
 მომიგო მე ესრეთ, ვითარმედ: „ყავ²⁷ სიყუარული და მიჩუენე მე²⁸
 ბერი და მოაჟსენე ჰირი ესე²⁹ ჩემი“. ხოლო მას ჟამსა ბერი საეპის-
 კოპოსოს³⁰ აღსრულ იყო. და ვითარცა მოვიდა³¹, მოვაჟსენე ძმისა
 25 მის გულის-სიტყუაჲ. და ხვალისაგან მიბრძანა მოწოდებაჲ მისი. და
 მო-რაჲ-ვიდა, შევიყვანე პირველად სენაკად ჩემდა და ვამცენ, რაჲ-
 თა უშიშრად³² და კანდიერად გამოუცხადოს ყოველივე³³ ბერსა³⁴. ხო-
 ლო ვითარცა შევიყვანე წინაშე ბერისა და მე გამოვედ, გამოუც-
 ხანდა³⁵ მას ბრძოლანი თვსნი. ჰრქუა მას ბერმან³⁶, ვითარცა თვთ
 ყოველსავე³⁷ უკუანაჲსკენელ მითხრობდა, ვითარმედ:³⁸ „შვილო,

1 რ—I. 2 ~ მას ჟამსა I. 3 ოდეს I. 4 იგი — CDEFGL. 5 აღკუეცილ E. 6 თანა] მიმართ E. 7 ეგევითარი] ესევითარი E. 8 ქს BCDEFGL, ქრისტესსა I. 9 თვსსა] თს B, თსა C. 10 იანლა BCDEFGL. 11 რომელთა E. 12 პოვა BCDEFGL, პპოვა G. 13 პოა რაჲ] ყო არა I. 14-ჰსცა G, ბრძოლა საცა FIL. 15 ვინადგან K. 16 უცხოჲს-უცხო CDEFGL. 17 სარწმუნოებაჲ იგი] სარწმუნოებისა I. 18 მისი—I. 19 მოვიდა + და I. 20 ჯერ-არს GK. 21 უკუეთუ —I. 22 თვსსა] ლსსა E. 23 მტრისა G. 24 სკირდეს BCDEFGL. 25 ევედროს BCDEFGL. 26 დიდად—E. 27 ჰყავ CG. 28 მე—I. 29 ესე —I. 30 საეპისკოპოს A, საეფესკოპოსოს B, საეპისკოპოზოს CDEL, საეფესკოპოზოს FG, საეფესკოპოს L. 31 მოვიდა —EK. 32 უშიშრად G. 33 ყველ თავი თვსი FGL. 34 ~ ბერსა ყვე E. 35 გამოუცხანდა CDEFGL. 36 ბერმან] ბერ I. 37 ყლ-სავე—G. 38 ვლ—CDEFGL, ვლ] ვა K.

ღვნოსა განეყენე¹, რაჲთა განსთავისუფლდე². ჰრქუა³ ძმამან მან⁴: „მამაო, ქუეყანაჲ⁵ ესე ხორშაკი არს და უმეტესად იგი ადგილი, სადა მე ვიყოფები⁶, ნუ უკუე სნეულებისაგან დავეცე“. ჰრქუა მას ბერმან [v] ჰელმწიფებით და⁷ განცხადებულად, ვითარმედ: „შვილო⁸, მე ვიყო⁹ შორის ღმრთისა და შენსა შუამდგომელი, ვითარმედ: უკუე-⁵ თუ შენ მცნებაჲ¹⁰ ჩემი დაიძარხო, არღარაჲ¹¹ შეგემოხზოს სულიერი გინა ჴორციელი სნეულებაჲ¹²“.

ხოლო იგი ევედრებოდა, რაჲთა სრულიად დაიმოწაფოს, არამედ არა ინება ბერმან, ვიდრემდის პირველისა მის მოძღურისაგან არა იგმნას, რამეთუ არა გუაქუს ეგევითარი ჩუეულებაჲო. ხოლო¹⁰ გამო-რაჲ-ვიდა¹³ ძმად იგი, ესე ყოველი¹⁴ მასუწყა. და იხილვებოდა¹⁵ ვითარცა ბრძმედისაგან გამოსრული ყოველითურთ მხიარული და თავისუფალი. მიერთიგან¹⁶ ესრეთ განეყენა ღვნოსა, რომელ თზნიერ ჴიარებისა წმიდათა საიდუმლოთაჲსა ჟამ რავდენმე¹⁷ გემოსა არა იხილვიდეს¹⁸. და ვითარცა უკუანაჲსკენელ გვთხრობდა სარგებელი-¹⁵ სათჲს ჩუენისა, ვითარმედ: ვინაჲთგან¹⁹ შენ ბერსა თანა შემეყენე²⁰, მიერთიგან²¹ ესრეთ განვთავისუფლდი²² მრავალ ჟამ, რომელ კჳალიცა ვერ²³ ვპოვე²⁴ ჩემ შორის პირველთა მათ ბრძოლთაჲ²⁵. სიმრთელისათჲს კჳლა რადრა საჭმარ არს თქჳმად, ვითარ²⁶ ქუეყანასა მას შინა ხორშაკსა ყოველთა ღვნო-სუმულთაჲსა²⁷ უმრთე-²⁰ ლეს იპოვა²⁸.

ესე ამისთჲს წარმოვტჳთ²⁹, რაჲთა გეუწყოს, თუ ვითარი შუამდგომელი³⁰ იყო შორის ღმრთისა და კაცთა, და თუ³¹ ვითარისა სიმრთელისა მიმცემელი³² იყო სულისა და ჴორცილთა, და თუ ვითარსა³³ სარწმუნოებასა მისცემდა მისა³⁴ შევედრებულთა. ხოლო²⁵ მდიდართა კჳლა საფასეთა³⁵ განზნევისათჲს³⁶, და თუ ვითარ³⁷ უმეტეს ყოველისა გლახაკთა წყალობასა ამცნებდა, ძალმან სიტყჳსამან გამოაცხადოს³⁸, რაჲთა გუეუწყოს მოწყალებაჲ იგი სულისა მისისაჲ.

1 განეყენ B. 2 განთავისუფლდე BCDEFGIKL. 3 ჰრქუა + მას I. 4 მან—E. 5 ქუეყანა + ქუეყანა K. 6 ვიყოფი I. 7 და—BCDEFGL. 8 შვილო—I. 9 ვყო I. 10 მცნება G. 11 არღა BCDEFGL. 12 სნეულებაჲ ენება G. 13 მო-რა-ვიდა BDE, მო-რა-ვიდა CFGL. 14 ყოველი—BCDEFGL. 15 იხილვებოდაჲ იქუშბოდა B. 16 მიერთიგან K. 17 რაოდენმე BCDEFGL. 18 იხილვიდის BCDEFGL. 19 ვინაჲთგან—I. 20 შემოიყენე I. 21 მიერთიგან K. 22 განთავისუფლდი G; ~ განვთავისუფლდი ესრეთ FGL. 23 ვერა BCDEFG. 24 ვიპოვე B, ვპოვე G, ვპოვე K. 25 მბრძოლთა BD, მბრძოლთა C, მბრძოლთა FL. 26 ვითარმედ G. 27 სმულთა BCDEFGL, სმულთასა IK. 28 ვიპოვე CDEFG, ვპოვე L. 29 წარმოვტჳთ B. 30 შუამდგომელი BDFL, შუამდგომდომელი K. 31 თუ—FGL. 32 ~ იყო მიმცემელი E; მიმცემელ K. 33 ვითარ I. 34 მისსა B, მისდა CDEFGL. 35 საფასესა FGL. 36 განზნებისათჲს E, განზანვისათჲს L. 37 ვითარი K. 38 გამოუცხადოს I, გამოიციადოს K.

[41] რამეთუ იყო ვინმე ებისკოპოსი, მდიდარი ფრიად და წაო-
 ჩინებული, რომელსა-იგი მარჯულ ჰბრძოდა¹ ეშმაკი, რაჟთა სამდი-
 დრითა საფასეთა თჳსთაჲთა ეკლესიანი შეამკენეს და განმეურნეს²
 და რაჲთა მონასტერთა³ შინა აღაბი დაიდვას. და ამით⁴ მიზეზითა
 5 სკვიდა⁵ სიმდიდრესა თჳსსა, ხოლო გლახაკთა ყოლადვე არა მიხედ-
 ვიდა⁶. ესე დაემოწათა წმიდასა ამას⁷ ბერსა და განუცხადა თჳსი⁸
 გულის-სიტყუაჲ. ხოლო ბერმან ჰრქუა მას, ვითარმედ: „ჴ მეუფეო⁹,
 ეგე ბრძოლაჲ ბოროტისა მტერისაჲ¹⁰ არს¹¹, რაჲთამცა ეკლესიათა
 და აღაბთა მიზეზითა გლახაკთა უწყალოებასა შინა მოგკლა, რამე-
 10 თუ არა თუ ამას გუეტყვს¹² ღმერთი, ვითარმედ ეკლესიანი არა
 შეამკენითო, არამედ რამეთუ¹³ მშოილა და არა¹⁴ მეცით მე ჴამა-
 დი*“. ვითარცა იტყვს იოვანე¹⁵ ოქროპირი, ესრეთ სწავლათა თჳსთა
 მიერ მოწყალებად გლახაკთა მოიყვანა¹⁶ და ფრიად განყოვად იწყო
 უღონოთა და დაერდომილთა, ვიდრე არა¹⁷ სახილველად¹⁸ საკრ-
 15 ველ იყო, რომელნი¹⁹ პირველ იცნობდეს²⁰.

ესევითარითა სწავლითა განანათლა ქუეყანაჲ ჩუენი და ესრეთ
 აცხოვნნა²¹ სულნი ურიცხუნი და ძღუნად მიუბჳრნა სიძესა მას სულ-
 თასა.

XXIII. ხოლო უწყი, ვითარმედ ეძიებ და გსურის მოთხრობად²²,
 20 ჴ წმიდაო, თუ ვითარ იქმნა შეკრებაჲ²³ ობოლთაჲ ამათ და თუ ვი-
 თარ ესოდენი²⁴ სიმრავლე ერთობად²⁵ მოიყვანა, საქმე ესე ფრიად
 მაღალი და საკრველი საქმე დამოკიდებული შჯულისა²⁶ და წინა-
 წარმეტყუელთაჲ, და ვთქუა²⁷, თუ²⁸ უზეშთაესიცა²⁹ შჯულისაჲ საქ-
 მე ახლისა³⁰ [v] მაღლისა შემამკობელი და გვრგვნი, რომელი-იგი
 25 მოსე იხილა და თანა-წარჰკნა³¹, ხოლო აპრონ³² ვითარცა შეუძლე-
 ბელსა განემორა, არამედ უფსკრულმან მან³³ წყალობისამან ბეჭთა
 თჳსთა იტვრთა და ყოველთა სადგურსა მიიყვანა³⁴. ესე საქმე კაც-

* მათე 25,42.

1 ~ ჰბრძოდა მარჯულ FG. ~ ჰბრძოდა მსაჯულ L, ბრძოლა EK. 2 განა-
 შეტუნეს D. 3 მონასტერსა E. 4 ამით| ამის I. 5 სკვიდა G. 6 მიხედვიდა +
 +და BCDEFGL. 7 მას BCDEFGL. 8 თჳსი| მან თჳსი BCDFL, მას
 თჳსი EG. 9 მეწო E, მევეო K. 10 ~ მტერისა ბოროტისა D. 11 არის D.
 12 გეტყვს BCDEFGL. 13 რამეთუ — I. 14 არა — B. 15 ითანე GIKL. 16 მოიყვა-
 ნაო C. 17 არა| არღარა BCDEFGL. 18 სახილველად + სახილველად K. სახილვე-
 ლად + კაცთა E. 19 რომელნი + იგი BCDEFGL. 20 იცნობების I. ~ იცნობდეს
 პულ BCDEFGL. 21 აცხოვნნა BE. 22 მოთხრობად BCDEFGL. 23 შემოკრება BC
 DEFGL. 24 ესოდენი BCDFL, ესოდენნი F, ესოდენისა I. 25 ერთბაშად EIK.
 26 სჯულისა CEFGL| მოციქულისა I. 27 ვთქუათ I. 28 თუ — I. 29 უზეშთაეს BC
 EFGl, უზესთაესიცა I. 30 ახლოსა K. 31 წარჰდა CE, წარხდა GK, წაპრხდა I. 32 პა-
 რონ DFGKL. 33 მან — I. 34 მოიყვანა BCDEFGL.

მან ამან მობაძვემან ღმრთისა წყალობათამან სათნოდ ღმრთისა
 ჯელ-ყო¹ და აღასრულა, რომელ ვჰგონებ², თუ დასაბამითგან სოფ-
 ლისაჲთ და ვიდრე აქამომდე ვერვის ჯელ-წყოფის და ვერც³ ვერც⁴
 ჯელ⁴-ჰყოფს⁵ და შეჰკადრებს⁶. დაღაცათუ⁷ ვინ სადა ჯელ-ყო⁸ ესე
 ანუ ქალაქთა შინ გინა სოფელთა⁹, მცირედთავანმან¹⁰ ვინმე წარ- 5
 ჰმართა¹¹, კუალად ათნი ვინმე გინა თუ ათხუთმეტნი¹², გინა¹³ ოც-
 ნი შეიწყნარანა და ესეცა ჰასაკად¹⁴ მოსრულნი, ვითარცა¹⁵-იგი¹⁶
 წამებს წიგნი მეფეთაჲ აბდიაჲსთჲს წინაწარმეტყუელისა, რომელმან-
 იგი ერგასისნი წინაწარმეტყუელნი ლტოლვილნი და დამალულნი
 იეზაბელისგან¹⁷ ქუაბსა ერთსა შინა¹⁸ ჟამ რავდენმე¹⁹ გამოზარდნა²⁰. 10
 და ესე არა საკრველ არს, რამეთუ²¹ ესე ერგასის თავი იყო აქაბ
 მეფისაჲ, ხოლო იგი²² წინაწარმეტყუელნი იყვნეს ღმრთისანი²³, რო-
 მელთა მიერ მრჩობლსა სასყიდელსა²⁴ მიელოდა.

და კუალად წერილ არს ახალსა²⁵ შჯულსა, შინა წმიდისა
 კლიმისთჲს და წმიდისა ზოტიკე²⁶ ხუცისათჲს და სამფსონ²⁷ უცხო- 15
 თა²⁸ შემწყნარებელისა და წმიდისა ბაბილასთჲს²⁹ ანტიოქელ პატ-
 რიაქისა, რამეთუ წმიდაჲ კლიმი ასწავლიდა ყრმათა, ხოლო სულიე-
 რი დედაჲ მისი ნეტარი სოფია³⁰ ზრდიდა³¹, და თანამოღუაწე იყო
 ვგრეთვე ზოტიკე³² ხუცისა³³ ცოლი³⁴ და შვილნი, [42] მონანი და
 მშვეალნი ჰყვეს³⁵ და თანა-შეეწოდეს. ხოლო სამფსონ³⁶ ნამეტნავი- 20
 საგან³⁷ სიმდიდრისა ქველის³⁸-საქმესა იქმოდა. და კუალად წმიდაჲ
 ბაბილა დიდისა მის ქალაქისა საყდრის-მპყრობელ³⁹ იყო, რომელ-
 თაჲ არა არს საკრველ ესოდენსა⁴⁰ ფართოებასა⁴¹ შინა უხუებით
 ქველის³⁸-მოქმედებაჲ⁴². ხოლო ამან ნეტარმან⁴³ კაცმან საკრველმან
 და⁴⁴ კაცთა⁴⁵ ბუნებისა უზეშთაჲს⁴⁶ შეუკადრებელთა შემკადრებელ- 25
 მან, რომელი-იგი ყოვლითურთ მიემსგავსა ბუნებით სახიერსა მას

1-ჰყო G. 2 ვგონებ CEGKL, ჰგონებ I. 3 ვერცა E. 4 ჯელ| ყოველთა B.
 5-ყოფს EK, -უყოფს I. 6 შეკადრებს K. 7 დაღაცათს B. 8-ჰყო BCDFGL,
 -უყოფს E. 9 სოფელთა| საყოფელთა L. 10 მცირეთავანმან BCDEFIL, მცირეთავან-
 მან G. 11 წარმართა BCDEFGIL, წარმართთა K. 12 ათხუთმეტნი ABK, ათხუთმეტ-
 ნი CI. 13 გინა + თუ C. 14 აჰსაკად B, ასაკად I. 15 ვა|ხ I. 16-იგი — BCDEF
 GKL. 17 იეზაბელისგან C, იეზაბელისგან EFIL. 18 ~ შინა ერთსა BCDEFGIL.
 19 რაოდენმე BCDEFGIL. 20 გამოზარდა EI. 21 რ — BCDEFGIL. 22 იგინი
 BCDEFGIL. 23 ლისანი| ღირსნი BCDEFGIL, 24 სასყიდელსა| რსწლსა C.
 25 ახალსა I. 26 ზოტიკ BCDE, ტოტიკ FGL. 27 სამფსონ L. 28 უცხოთ BCDEFGIL.
 29 შაბილასთჲს G. 30 ~ სოფია ნეტარი BCDEFGIL, — I. 31 ჰზრდიდა B. 32 ჯო-
 ტიკი B. 33 ხუცესისა ABCDFGL, ხუცესა E, ხუცესსა IK. 34 ცოლი I. 35 ყვეს K.
 36 საფსონ B. 37 ნამეტნავისგან A. 38 ქუშლის-EG. 39 მპყრობელი BCDEFGIL.
 40 ესოდენსა BCDEFIL. 41 ფართოებასა E. 42-მოქმედებდა C. 43 ~ ნეტარმან
 ამან C. 44 და — BCDEFGIL. 45 კაცთა — E. 46 ~ უზეშთაჲს ბუნებისა E.

და კაცთ-მოყუარესა, რამეთუ კანდიერ არს ვიდრე აქამომდეცა¹ სიტყუაჲ ჩუენი, რამეთუ არა თუ ათნი იტვრთნა, გინა² ორმეოცნი, არამედ ოთხმეოცი⁴ სული⁵, რომელთაგანთა მარჯუენე⁷ უწყოდეს⁸, არცა მარცხენე⁹, არამედ მოქენე იყვნეს სძესა¹⁰ დედისასა საზრდელად მათდა პირველსა მას ჰასაკის¹⁰-ქცევასა შინა, ხოლო სხუანი მეორესა მას¹¹ ჰასაკსა შინა შესრულნი სიჩოებისაგან მცირედ ოდენ დაკლებულნი და ყრმად სახელდებულნი¹², კუალად მწყობრნი; მესამენი მესამესა მას ჰასაკსა შინა სიჭაბუკისასა¹³ მოზარდნი და თმათა მათ მამაკაცობისათა¹⁴ მომლოდენი¹⁵, ხოლო მეოთხენი განწყობილნი ხუცესთა და მოხუცებულთა და ბერთანი, რომელნი-იგი ნეფსით¹⁶ თვსით დაემოწაფნეს, ხოლო სხუანი კუალად შვილთა თვსთა¹⁷ თანა დადგეს¹⁸. ესე ყოველნი ერთ მწყობრად და ერთ რიცხუად შეკრებულნი და რვაათეულად¹⁹ აღრიცხულნი და²⁰ ნავთსადგურსა წყალობისა მისისასა²¹ შევედრებულნი, ვითარცა ცხოვარნი²² მწყემსსა კეთილსა²³, ეგრეთ შეუდგეს წმიდასა მას²⁴.

ხოლო მიზეზი შეკრებისა მათისაჲ ესე იყო, რამეთუ ჟამსა მას, ოდეს-იგი უშჯულოებათა²⁵ ჩუენთა სიმრავლემან [v] წყალობა-აურაცხელი და²⁶ სახიერი ღმერთი უწყალოებად და რისხვად აღძრეს და საღმრთოება იგი განმამრუდებელი²⁷ სიყმილისაჲ²⁸ ღირსად და სართლად ყოველსა²⁹ აღმოსავლეთსა ზედა³⁰ მოიწია სიტყუსაებრ³¹ მოსე³² წინაწარმეტყუელისა, და³³ მრავალსახენი და უწესონი საქმენი კაცთა ბუნებასა ზედა შემოსრულნი³⁴ იხილვებოდეს, და არაწმიდანი საქმელნი ქრისტეანეთათჳს საჭამადად³⁵ დაყენებულნი ნიჭად დიდად შიმშილსა³⁶ მიეძღუნებოდეს³⁷, და შვილნი სასურველნი და საყუარელნი³⁸ მშობელთანი³⁹ და⁴⁰ ლოცვით⁴¹ მოთხოვილნი⁴² ღმრთისაგან საწყინო⁴³ და საძულველ⁴⁴ მშობელთა იქმნებოდეს⁴⁵.

¹ აქამომდე BCDEFGL ² გინა + თუ CDEFGL. ³ ანუ + თუ BCDEFGL.
⁴ ად ოთხმეოცი — BCDEFGL. ⁵ სული BCDEFGL. ⁶ წუთ—G. ⁷ მარჯვე L.
⁸ უწყოდეს + და BCDEFGL. ⁹ მარცხენა E. ¹⁰ ჰასაკისა BDEFGL, ჰასაკსა C.
¹¹ მას—E. ¹² სახელდებულნი + და E. ¹³ სიჭაბუკისათა BCDEFGL. ¹⁴ მოზარდნი და თმათა მათ მამაკაცობისათა — BCDEFGL. ¹⁵ მომლოდენი A, მომლოდენი I.
¹⁶ ნეფსით BCDEFGL. ¹⁷ თვსთა — BCDEFGL. ¹⁸ დაადგრეს BCDEFGL.
¹⁹ რვაათეულად + აღრიცხულად DEFGL. ²⁰ და — E. ²¹ მისისა D. ²² ცხოვარნი BCDEFGL.
²³ მწყემსისა კეთილისა CDEFGL. ²⁴ მას—E. ²⁵ უსჯულოებათა BCDEFGL.
²⁶ და + ყოველად E. ²⁷ განმამრუდებელი განმამრავლებელი E, განმამრუდუნებელი I. ²⁸ სიყმილისაჲ სიმყარლისა BCDEFGL. ²⁹ ყოველსა I. ³⁰ ზედა—I.
³¹ სიტყუსაებრ კითხუსაებრ L. ³² მოსე — BCDEFGL. ³³ და — BCDEFGL.
³⁴ გამოსრულნი CDEFGL. ³⁵ საჭმლად BCDEFGL. ³⁶ შიმშილსა G. ³⁷ მიეძღუნებოდეს BCDEFGL.
³⁸ მიემძღვანებოდეს L. ³⁹ ~ საყუარელნი და სასურველნი E. ⁴⁰ მშობელნი FGL. ⁴¹ და — BCDEFGL. ⁴² მოთხოვილნი K. ⁴³ საწყინი I, საწყინს K. ⁴⁴ საძულველ EIL, საძულველ G. ⁴⁵ იქმნებოდეს I.

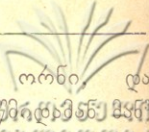
ხოლო სხუასა¹ მას² თანა³-წარვკვდეთ⁴, რომელი არა ჯერ-არს აღ-
წერად, ხოლო ესე აღწერა⁵ მოსაცხენებელად ქველის-მოქმედებასა⁶
კაცისა მის ღმრთისასა⁶, თუ ვითარსა ჟამსა ვითარ მიზეზ⁸ ღმრთი-
სა⁹ წყალობისა ექმნა მრავალთა სულთა და მრჩობლთა მიერ სა-
ზრდელთა გამოზარდნა¹⁰, ვითარცა პირველ იოსებ¹¹ მეგავტელნი, 5.
და ვითარცა მოსე ზღვსაგან სიყმილისა დაუნთქველად მისდა¹² შე-
ვედრებულნი იგი სულნი განარინნა. და¹³ ესე ნუ ვის უკვრს¹⁴, ოდეს
მოიწიოს ზეგარდამო რისხვაჲ კაცთა ნათესავსა ზედა, არა ხოლო
თუ გლახანი¹⁵ შეიწრდებიან, არამედ მდიდარნიცა ნაკლულევან იქმ-
ნებიან, ვითარცა იტყვს დავით, ვითარმედ: „ყოველთავე მიაქციეს 10.
ერთბამად და უტმარ იქმნნესო“¹⁶, ამისთვისცა¹⁷ ყოველნივე
იტანჯნეს¹⁸.

[43] ხოლო, ვითარცა ზემო ვთქუთ¹⁹, რომელნი ამას საზა-
რელსა ბოროტსა მძლე ექმნნეს²⁰ და²¹ კნინ ოდენ სიყმილისა სიკუ-
დილსა დაუშეთეს და ჟამსა მას განსაცდელისასა მცირედ თანა²²- 15.
წარვკვდეს²³, მას ოდენ ჟამსა მივიწიენით²⁴ ჩუენ აღმოსავლეთს, რა-
მეთუ დაღაცათუ მცირედ²⁵ უმოლხინეს ქმნილ²⁶ იყო ჟამი იგი²⁷,
გარნა წუთ²⁸ ნეშტი განსაცდელთა იწროებისაჲ²⁹ სრულიად არა
თანა-წარსრულ იყო. და, თუცა³⁰ ვინ³¹ დაშთომილ იყო, მრავლითა
ჭირითა ცხონდებოდა³² და შორის სიკუდილისა და ცხორებისა³³ 20.
მყოფ³⁴ იყო³⁵.

და ესე ყოველი რაჲ იხილა წმიდამან მამამან³⁶ გიორგი,
სულთ-ითქუნა მწუხარებით და ცრემლით იტყოდა: ჟ მე, რაჲსათვს-
მე³⁷ მოვიწიე³⁸ ამას ქუეყანასა ხილვად ესევეითართა ამათ ბოროტთა?
ხოლო, პირველ ყოველთასა, ვპოვნით³⁹ ამის ნეტარისა თვსნი მათ 25.

* ფსალმ. 13,3.

1 სხუათა CDEFGL. 2 მას მათ BCDEFGL. 3 თანა — B; თანა + წმიდათა
FGL. 4-წარვკვდით C,-წარვკვდით D,-წარვკვდით E,-წარვკვდით FL,-წარვკვდით G,
-წარვკვდით IK. 5 აღწერა BCDFGL. 6 ქველის-მოქმედებასა] მოწყალებასა B, - CDEF
GL. 7 ~ კაცისა მის ღმრთისა მოსაცხენებელად E, ღმრთისასა] თვისასა I, ღმრთისა L.
8 მიზეზი I. 9 ღმრთი G. 10 გამოზარდა I. 11 იოსებ + იოსებ E. 12 მისდა] მისგან
BCDEFGL. 13 და — BCDEFGL. 14 გიკვირს K. 15 გლახანი BCDEFGIKL.
16 იქმნეს BEGI. 17 ამისცა C. 18 იტანჯნენ E. 19 ვსთქუთ GI. 20 ექმნეს BCDEF
GL. 21 და — E. 22 თანა — F. 23 წარვკვდეს B,-წარვკვდეს C,-წარვკვდეს GK,-წარ-
ვკვდეს I. 24 მოვიწიენით C. 25 მცირედ] ფდ E. 26 ქმნილი I. 27 ჟამი იგი — E,
იგი — BCDFGL. 28 წუთ] თუ BCDEFGL. 29 იწროებისაჲ] იწვრტების I. 30 თუმ-
ცა IK. 31 ვინ] ვის BDEFGL. 32 ცხონდებოდა BDFL, ცხონდებოდეს C.
33 ცხორებისა DGIKL. 34 მყოფი BCDEFGIL. 35 იყოს B. 36 მამამან] მან I.
37 რაჲსათვს E, რასათვს I, რასათვისმე რასათვისმე K. 38 მოვიწიეა K. 29 ვიპო-
ვნით BI, ვპოვნით G.



ქუეყანათა¹, ფრიად დაღონებულნი დის-წულნი ორნი, და შეილნი მათნი, ყრმანი მცირენი². ესენი შეიწყნარნა წმინდანთა მცირე სიტყუსაებრ ესაიასა⁴, ვითარმედ: «თჳსი⁵ ნათესავისა მცირისა მცირე უგულუბელს-ჰყო»⁶. ხოლო სხუანი სხუათა ადგილთაგან⁷ შეკრიბნა: რომელნიმე ქალაქთაგან, რომელნიმე დაბათაგან⁸, სხუანი სრულიად უღაბურთა ადგილთა⁹ პოვნა, სხუანი მონებისაგან გამოიყვანნა¹⁰, ხოლო სხუანი მონებისა¹¹ უმწარესისა ცხორებისაგან იგნნა; და ესრეთ¹² ჟამსავე სიყრმისა და უმანკოებისასა ვიდრე¹³ ცნობადმდე კეთილისა და ბოროტისა გამოიგნნა¹⁴ ნეტარმან ამან¹⁵ და ესე-
 10 ვითართა შეურაცხთა საქმეთაგან მღდელად უბიწოდ და¹⁶ მნელ¹⁷ სარწმუნოდ ქრისტესა შეწირნა. და ესე ნუვის უკარს, რამეთუ მამად-მთავარიცა¹⁸ დიდი იოსებ მონაჲ იყო და სიწმიდე მისი ყოველთა შორის იქების, რომელი-იგი უკუანაჲსკენელ¹⁹ მეფე იქმნა ე გვპ-
 15 ტისა²⁰; ხოლო დავით და ამოს²¹ [v] არა მწყემსნი²² იყვნესა²³, რომელნი-იგი²⁴ ერთი მეფე იქმნა, ხოლო მეორე წინაწარმეტყუელ?²⁵ და რაჲთა არა თჳთოეულსა²⁶ ვიტყოდი,²⁷ ესრეთ რაჲ ყოველსა აღმოსავლეთსა განეფინა საქმე²⁸ ესე საკვრველი²⁹, იწყეს³⁰ ყოვლით კერძო შემოკრებად: რომელნიმე³¹ მოშობელთა თჳსთა მოიყვანნა³² და ევედრებოდ³³ შეწყნარებად და რომელთამე წინაშე კართა დაუ-
 20 ტევიან³⁴ და ივლტოდიან³⁵; სხუანი კუალად რომელნიმე³⁶ გონებითა მახლნი³⁷, მოშობელთა თჳსთაგან თჳთ ლტოლვილნი, წმიდისა ამის ნავთ-საყუდელსა შემოევედრნა³⁸. და ესრეთ აღორძინდა³⁹ ღმრთივე-შეკრებულნი ესე კრებულნი, ვიდრე-ღა აღვიდა ოთხმეოც რიცხუად, ვითარცა პირველ ვთქუთ⁴⁰.
 25 აწ⁴¹ გულისგმა-ყავთ⁴², ზ მორწმუნენო, საქმე ესე⁴³ მაღალი და განსაკრთომელი, უწყი, ვითარმედ არა უმეცარ ხართ შეილთა ზრდასა, მკვდრნი⁴⁴ სოფლისანი, რამეთუ უკუეთუ ვის განუმრავლ-

* ესაია 58,7.

¹ ქუეყანასა I. ² მცირნი B. ³ მან — BFGI. ⁴ ესაიასა A, ესაიასა BK, ესაიასა I, — CDEFGL. ⁵ +და I. ⁶ -ყო EIK. ⁷ ადგილთა მათგან BCDEFGL. ⁸ რომელნიმე დაბათაგან — E. ⁹ ადგილთაგან I. ¹⁰ გამოიყუნნა B. ¹¹ მონებისა — BCDEFGL. ¹² ესრეთ] ესევე I. ¹³ ვ-ე — I. ¹⁴ გამოიგნნა E, გამოიხსნა I. ¹⁵ მან BCDEFGL. ¹⁶ და — BCDEFGL. ¹⁷ მნელ] მწნელ FGL. ¹⁸ მამადმთავარიცა B, მამათმთავარიცა CDEFGL. ¹⁹ უკანასკნელ DGIKL. ²⁰ მეგვპტისა B, ეგპტისა G. ²¹ + პირტყუთა I. ²² მწყემსი C. ²³ იყუნეს I. ²⁴ რ-ი-იგი CDEFGL. ²⁵ წყუელი I. ²⁶ თითოეულსა BCEI, თჳთეულსა F. ²⁷ ვეტყოდი K. ²⁸ საქმე — I. ²⁹ ~ საკვრველი ესე საქმე E. ³⁰ + უკუე E. ³¹ რომელნი BCDEFGL. ³² მოიყუანნა BCGI, მოიყვანნა DEFL. ³³ ევედრებოდ FL, ევედროდ I. ³⁴ დაუტევიან I. ³⁵ ივლტიან G, ივლტიედ I. ³⁶ რომელნიმე — BCDEFGL. ³⁷ მახლნი-რე CDEF, მახლნი ძე BGL. ³⁸ შემოევედრნა I, შემოევედრნა K, შემოივედრნა L. ³⁹ აღორძინდა BD EFGI. ⁴⁰ ვთქუ BCDEFGL. ⁴¹ + უ-ე C. ⁴² -ყავთ G. ⁴³ ესე — BCDEFGL. ⁴⁴ მკვდრნი] მოყუარენი BCDEFGL.

დენ¹ შვილნი უფროჲს რიცხჳსა, ესე იგი² არს შჳდისა გინა რვისა, რაჲზომცა³ მდიდარი იყოს, დიდსა ჭირსა და ურვასა, მთავარდების; ხოლო უკუეთუ გლახაკი იყოს, ყოვლით კერძო⁴ შჳდისა არს ცხორებაჲ მისი და აღსავსე ვაებითა. ხოლო ამან ნეტარმან ესოდენი⁵ ესე სიმრავლე ობოლთაჲ⁶ იტჯრთა, ვითარცა სხუამან⁷ ერთი, გინა ორი, და ესრეთ აღზარდნა⁸ ყოველნივე და ღმრთივსულიერიტა სწავლიტა სრულ-ყვნა⁹, ვითარცა სათნო უჩნდა ნებასა ღმრთისასა¹⁰, რამეთუ¹¹ აღორძინებასა თანა ჰასაკისასა წერილტა საღმრთოტა სიტკობებასა, ვითარცა სძესა და თაფლსა, ასუმიდა; ხოლო გუამისა ორღანოტა მათ ასოტა განჭაბუკებასა და საცნობელ-¹² 10
თა გარეშეტა განვრცელებასა თანა შინაგან¹³ [44] გონებისა ორღანოტა და¹⁴ საცნობელტა¹⁵ განაფრთხობდა და განაჭაბუკებდა. და ესრეთ მრჩობლ აღორძინებულტა¹⁶] და მბადებელსა მათსა ღმერთსა¹⁷ მიუძღუანებდა, რამეთუ არა სხუატა მოძღუარტა მიერ ასწავლიდა ესოდენსა¹⁸ ამას¹⁹ სიმრავლესა²⁰, ანუ თუ სხუატა თანაშემწე-²¹ 15
თა²² იგუმევედა²³, რაჲთამცა²⁴ თუტ მცირედ-რაჲმე განისუენა²⁵, არამედ ყოვლითურთ თუტ ასწავებნ და ჰმოდღურინ²⁶ მწყობრტა და მწყობრტა²⁷, ჰასაკეულტა²⁸ და ჰასაკეულტა. ხოლო წესსა და კანონსა ლოცვატა თჳსთასა არა დააცადებდა, არცა მარხვისა და მოღუაწებისაგან განისუენებდა, ვიდრემდის უბირატესა²⁹ მათ შემდგომნი³⁰ 20
შეასწორნა, ხოლო შესწორებულტა მათ შემდგომნი მათნი წარსწინა³¹. და ესრეთ დაღაცათუ ჰასაკიტა ერთი მეორისა³² უმეტეს იხილვებოდა, ხოლო სწავლულებისა მიერ ურთიერთარს³³ მოჰასაკე³⁴ 30
იყვნეს³⁵.

ხოლო მნებაჲს სიტყუაჲ, შემსგავსებულნი ჟამსა და ადგილსა, ³⁶ 25
რომლისა თქუმაჲ³⁷ არა უჭერო³⁸ არს საბრალობელად³⁹ მბრალობელტა⁴⁰ მათ უბრალოჲსათა⁴¹, რომელტათჳს-იგი⁴² ვჰგონებ⁴³, რომელ არცა თუ კეთილსა მას მთესვარსა ერიდნენ⁴⁴ ბრალობად, რომელი-იგი⁴⁵ გამოვიდა⁴⁶ თესვად თესლისა, ვითარცა სახარებასა

¹ განუმრავლდეს I. ² ესე იგი] ვითარ BCDEFGL. ³ რაჲზომ BCDE, რაზომ FGL. ⁴ ყოვლით კერძო] ყოვლითურთ BCDEFGL. ⁵ ესეოდენი BCDEFL ⁶ ობოლთაჲ — E. ⁷ აღზარდა I. ⁸ ჰყუნა G. ⁹ ღმრთა B, ღმრთა L. ¹⁰ რამეთუ] და BCDEFGL. ¹¹ შინაგანი AIK. ¹² და — CDEFGL. ¹³ საცნობელტა — DEFGL. ¹⁴ აღორძინებულტა I. ¹⁵ ~ ღმერთსა მათსა BCDEFGIL. ¹⁶ ესეოდენს FL. ¹⁷ მას BCDE. ¹⁸ სიმრავლესა მას FGL. ¹⁹ თანაშემწეტა B. ²⁰ იგუმევედა B. ²¹ რამცა I. ²² განესუენა I. ²³ მოძღუარიან B, მოძღუარინ CDFGI, მოძღვარინ KL. ²⁴ და მწყობრტა — FGL. ²⁵ ჰასაკეულტა B. ²⁶ უბირატესა I. ²⁷ წარსწინა I. ²⁸ მეორესა E. ²⁹ ურთიერთას BCDEGL. ³⁰ მოსაკე BDFGL. ³¹ იყუნინა I. ³² თქმა BCEGIL. ³³ უჭერო] ჰერ I. ³⁴ საბრალებელად G. ³⁵ მბრალებელტა G. ³⁶ უბრალოჲსათა] უშვილოჲსათა I. ³⁷ იგივე BCDEFGL. ³⁸ ჰგონებ BDEFGL, ჰგონებ CI, ვგონებ K. ³⁹ ერიდენ C. ⁴⁰ რომელნი-გი FGL. ⁴¹ გამოვიდა] გამოსცადა I.

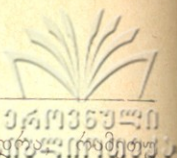
წერილ არს¹; გინა თუ მეათორმეტისა² მისთჳს მოწაფისა, მო-
ძღუარი³ იგი⁴ სახიერი ბრალეულ ყონ; და კუალად მარტო⁵ ქელბი⁶
ერ[თისა]⁵ გევისთჳს⁶, რომელსა იგი ხოლო⁷ მხოლოა ჰვეა მოწაფელს,
რამეთუ ესევითარითა სავსე არიან⁹ წერილნი. ხოლო ჩუენ მცირე-
5 თა¹⁰ მიერ სიტყუათა მიზეზი სიტყჳსა ჩუენისაჲ საცნაურ ვყოთ¹¹
და ნამეტნავსა თანა-წარვჳდეთ¹²; რაჲთა არა უნაყოფოებისათჳს¹³
რომელთამე ხეთაჲსა [v] შუენიერსა მას¹⁴ სამოთხისა დამსხმელსა
აბრალებდეს¹⁵ ვინ, არცა ურნატო¹⁶-მთესვარსა მას ჳელოანსა¹⁷ მცი-
რისა ლუარძლისათჳს¹⁸ განიკითხვიდეს ვინ, უტუეთუ მცირედცა¹⁹
10 რაჲმე იყოს²⁰ ნაკლულევანებაჲ ესოდენსა²¹ სიმრავლესა შინა. რა-
მეთუ იყო მრავალი მიზეზი შეკრებასა ამათსა²² შინა, ჳ წმიდაო-
პირველად ყოვლისა, ღმრთისა მიმსგავსებული მოწყალეებაჲ, ვითარ-
ცა ზემო ვთქუთ²³, ყამისა მისთჳს განსაცდელისა, ხოლო მეორედ,
ვინაჲთგან შრომაჲ თავს-ედვა²⁴ და მრავალნი წიგნნი²⁵ ეთარგმნ-
15 ნეს²⁶ და ენება, რაჲთამცა ნათესავმან ჩუენმან დაისწავა. ხოლო ვი-
ნაჲთგან შეუძლებელ იყო ჳსაკითა²⁷ სრულთა²⁸ და განმწყსებულთა²⁹
განსწავლაჲ³⁰, ამისთჳსცა ბუნებაჲ იგი ღბილი და ჩიჳლი, რომელი,
ვითარცა ცკლი³¹ საბეჳდავსა, ეგრეთ მიიღებს სწავლულეებასა, ესე-
ვითარი კრებული ორღანოდ შემწყყნარებელად³² სწავლათა თჳსთა
20 მოიპოვა, რომლისაგან არა განცრუენა³³ სასოებაჲ მისი. ხოლო
კუალად მესამე მიზეზი ესე იყო, რომელსაცა შინა იყო განგებულე-
ებაჲ ღმრთისაჲ, რამეთუ იყო რაჲ წმიდაჲ ესე მთასა ამას წმიდა-
სა პირველად დეკანოზობასა³⁴ შინა და მერმე წინამძღურობასა³⁵,
აჳსოვდა მრავალი ლუაწლი და შრომაჲ, რომელი თავს-ედვა ხუცეს-
25 თა და მგალობელთათჳს³⁶. რამეთუ ქუეყანაჲ ჩუენი შორს იყო
ამის ქუეყანისაგან, და მცირედნი მოვიდიან³⁷ სწავლულნი³⁸, ხოლო³⁹
რომელნი-იგი მოვიდიან, შემდგომად მცირედისა კუალადცა წარვი-

¹ წერილ არს] სწერია I. ² მეათორმეტისა BCDEFGH, მეათორმეტის I.
³ მოძღუარისა I. ⁴ იგი — IK. ⁵ ერთისა] მათისა K, თჳსისა I. ⁶ გევისთჳს BCDF
GL, გევისთჳს I, გევისთჳს K. ⁷ ხოლო — I. ⁸ მოწაფელ BCDEFGIKL.
⁹ არს I. ¹⁰ მცირეთა] მწარეთა K. ¹¹ ვჳყოთ CG, ვჳყოთ I. ¹² წარვჳდეთ D,
წარვჳდეთ E, წარვჳდეთ GK, წარვჳდეთ I. ¹³ უნაყოფოებისთჳს I. ¹⁴ მას — I. ¹⁵ აბრა-
ლობდეს FL. ¹⁶ ორნატო-BCDEFGH, ორნატო-I. ¹⁷ ჳელოანსა BCDEFGIL.
¹⁸ ლუარძლისა BCDEFGH. ¹⁹ მცირედ E. ²⁰ იყო GL. ²¹ ესოდენსა BCDFL.
²² ამათსა] ამას BCDEFGH. ²³ ვთქუ BCDEFL, ვსთქუ G, ვსთქუთ I. ²⁴-ედვა EI.
²⁵ წიგნი I. ²⁶ ეთარგმნეს I. ²⁷ ასაკითა B. ²⁸ სრულთა L. ²⁹ განმწყსებულთაგან
BCDFGL, განმწყსებულთაგან E, განმწყსებულთაგან I. ³⁰ სწავლა BCDEFGIL.
³¹ სცკლი I. ³² შემწყყნარებულად L. ³³ განცრუენა I. ³⁴ დეკანოზობასა] დეკანო-
ბასა B, დჳკანობასა C, დჳკანობასა DF, დეკანოზობასა GL. ³⁵ წინამძღურობასა C.
³⁶ მგალობელთა CDEFGH. ³⁷ მოვიდინ B, მოვიდინან FL, მოვიდოდინ G, მოვი-
დოდიან I. ³⁸ სწავლულნი I. ³⁹ ხ — I.

დიან¹ და² დიდებული ესე ეკლესია ცალიერი³ დაუტევინა⁴ ვინა
ენება ნეტარსა ამას, რაათა კრებული შეილთა თუსთაჲ, ვითარცა
ცხოვარი⁶ სიტყუერნი, წმიდასა მამასა ჩუენ[45]სა ეფთუმეს ძღუნად
პატიოსნად მოჰგუარნეს⁷ მგალობელად და მღვდელად⁸ წმიდისა ამის⁹
ეკლესიისა, რაათა¹⁰ ღმერთშემოსილთა მათ მაშენებელთა¹¹ საჯსენე- 5
ბელი ბრწყინვალედ აღესრულებოდის¹². და ვითარცა პირველ
ვთქუთ¹³, ესე სამი¹⁴ მიზეზი იყო მათისა შეკრებისაჲ.

XXIV. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუსა ნოვიდეთ: დაყავთ¹⁵
აღმოსავლეთს¹⁶ ხუთი წელი ესევითარითა ყოფითა¹⁷, ვითარცა ზე-
მო ვთქუთ¹⁸. გარდაიწერნეს წიგნი¹⁹ მისნი მრავალთა საებისკოპო- 10
სოთა და მონასტერთა და მრავალნი საეკლესიონი წესნი გაჰმართნა²⁰,
რომელი-რაჲ ნაკლულეგანებაჲ პოა²¹ და ყოველთავე — მეფესა²²,
მთავართა, მდიდართა და გლახაკთა, დიდთა და მცირეთა — გზანი
საუკუნოჲსა²³ ცხორებისანი²⁴ ასწავნა, მცნებანი²⁵ და წესნი და-
უსხნა წერით და უწერელად²⁶ და ესრეთ საღმრთოჲ ბრძანებაჲ 15
აღასრულა; და მისდა რწმუნებული²⁷ იგი ტალანტი ბევრ წილად
აღაორძინა, რომელ არს წიგნთა²⁸ თარგმანებაჲ. ხოლო²⁹ სხუაჲცა
ტალანტი შესძინა ფრიად, უმაღლესი პირველისა, რომელ არს ესო-
დენისა³⁰ სულისა განსწავლაჲ და აღზრდაჲ³¹. რამეთუ მე, ჰ ნეტა-
რო, არა ესრეთ დიდად³² საკვრველ მიჩნს³³ წიგნთა თარგმანებაჲ³⁴, 20
ვითარ³⁵ ესოდენისა სულისა ღმრთისა შეწირვაჲ³⁶. ხოლო საცნაურ
არს ესე, ვითარმედ ამათ³⁷ ობოლთათჳს წარუძღუა³⁸ ღმერთი აღ-
მოსავლეთს³⁹ და ესრეთ ყოველი აღმოსავალი⁴⁰ განანათლა, და ნა-
წილი იგი ანდრეა⁴¹ მოციქულისაჲ და სიმონ კანანელისაჲ⁴² კუალად⁴³
განამტყიცა, რამეთუ ანდრეა⁴¹ მოციქულმან⁴⁴ მოვლო ქუეყანაჲ 25

1 წარვიდინ BDFGL. 2 და — BDEFG. 3 ეკლესიაჲ ცალიერი ეკლესიაჲ ლავ-
რა BCDEFGL. 4 დაუტევა I. 5 და — BCDEFGL. 6 ცხოვარი BCDEFGIL.
7 მიგუარნეს BDEFG, მოგუარნეს IK, მიგუარნეს C. 8 მგალობლად და მღვდ-
ლად BDEGIKL. 9 ამის — E. 10 რა] რი I. 11 მაშენებელთა — BCDEFGL.
12 აღესრულებდის I, აღესრულებოდეს K. 13 ვთქუ BCDEF, ვთქუ G, ვთქუთ I.
14 სამი — I. 15 დაეყავით L. 16 აღმოსავლეთ G, 17 ყოფით B. 18 ვთქუთ GI.
19 წიგნი BGI. 20 განმართნა BEG, განჰმართნა CDFIL, გამართნა K. 21 პოვა
BCDEFIL, ჰპოვა G. 22 მეფეთა BCDEFGIL + და BCDEFGL. 23 საუკუნენი I.
24 ცხოვრებისანი GIKL. 25 მცნებაჲ CDEFG. 26 უწერლად B, უწერილად G.
27 რწმუნებული ბრძანებული BCDEFG. 28 წიგნთა] წურთა I. 29 ხ] და BCD
EFG. 30 ესოდენისა E. 31 აღზარდა BK, და აღზრდაჲ] წად I. 32 დი-
დად — BCDEFGL. 33 + და დიდ BCDEF, + დიდად GI. 34 თარგმნა A,
თარგმნა BCDFGIKL. 35 ვითარ] რლ E. 36 ~ შეწირვად ღრისა I. 37 ამას K, — I.
38 წარმოუძღუა G. 39 აღმოსავალთა I. 40 აღმოსვთ A, აღმოსავლეთი BCDEF
GIKL. 41 ანდრეა BCDEFGIL. 42 კანანელისა B. 43 კუალად] კეთილად I. 44 მო-
ციქულმან — I.

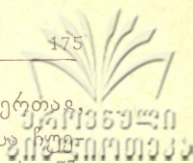


ჩუენი¹, ხოლო სიმონ კანანელმან სრულიად დაიმკვდრა² ნიკოფსს² არიან ნაწილნი მისნი წმიდანი.

ხოლო³ რაჟამს-იგი სამხილებელად⁴ ცოდვათა ჩუენთათჳს ლომი იგი⁵ მყვარალი, ბაბილონი თ⁶ აღმოსრული, სიმტკიცესა ზედა მკლავისა⁷ თჳსისასა მოქადული⁸, მეორე ნაბუქოდონუსორ, უწყულო⁹ სურტანი¹⁰ გამოვიდა საზღვართაგან თჳსთა მოსრვად¹¹ ნათესავსა¹² ქრისტეანეთასა, მას ჟამსა შინა ვიყვენით ჩუენ. ახალქალაქს¹³ ჯავახეთისასა¹⁴ და მუნ ჰყვეს¹⁵ ყოველნივე იგი¹⁶ ობოლნი თჳსნი. და ვსხედით ყოველნივე წინაშე მისსა. შუა დღეს ოდენ განკრევაბა დაეცა ჟამ რაოდენმე¹⁷ და მეყსეულად¹⁸ განკრთომის¹⁹ სახელ²⁰ გვბრძანა ყოველთა, ვითარმედ: „უწყოდეთ²¹, რამეთუ²² რისხვაჲ ღმრთისაჲ²³ მოწვენად²⁴ არს ამას ქალაქსა ზედა“²⁵. და ბრძანა აღკაზმეა²⁶ ყოველთაჲ. და იყო რაჲ მწუხრი, გამოვედით. და შემდგომად²⁷ სამისა დღისა მოიწია რისხვაჲ იგი უგრძნულად, რომელსა ყოველნი მეცნიერ ხართ, რამეთუ არა თუ ახალქალაქისა ოდენ²⁸ მკვდრნი მოისრნეს, არამედ დიდ-დიდნი და წარჩინებულნი მთავარნი და ერისთავნი სამეფუფოჲსა²⁹ ჩუენისანი ძვრ-ძვრად მოისრნეს და წარწყმდეს, რომლისა მიერ ღმრთის-მსახური მეფე ბაგრატ დიდსა მწუხარებასა შთავარდა, ვიდრე არა მივიდა კაცი ესე³⁰ ღმრთისაჲ და სიტყუათა მიერ ნუგეშინის-ცემისათა და მრავალსახეთა თხრობათა და უწყებათაგან აღმური იგი მწუხარებისაჲ განუქარვა, ვიდრეღა თვთ აღიარებდა, [46] ვითარმედ: „უკუეთუმცა არა მეხილვა სიწმიდე³⁰ შენი, კინლა მცა³¹ და მწუხარებისა მიერ მომკულარ ვიყავო“³².

XXV. ხოლო გულისგმა-ყო რაჲ³³ ზეგარდამოჲთა წოდებითა³⁴ ჟამი მიცვალებისა თჳსისაჲ³⁵, ჳორცთაგან³⁶ განსლვისაჲ³⁷ და ღმრთისა მიმართ მისლვისაჲ³⁸, განგებულებაჲმან საღმრთომან აღძრა სული მისი წარსლვად³⁹ მთაწმიდად, რაჲთა ვინაჲ-იგი აღმო-

1 ~ ქუეყანაჲ ჩუენი მოვლო I. 2 ნიკოფს DIL. 3 რქორ FGL. 4 სამხილებელად] მახლობელად I. 5 იგი — K. 6 ბაბილონთ B, ბაბილონთ CDEFGL. 7 მკლავსა B. 8 მოქადული — CDEFGL. 9 უწყულო BCDEFGL. 10 სალტანი BDFGL, სლტანი C, სულტანი E. 11 მომსრველად BCDEFGL. 12 ნათესავისა BCDEFGL. 13 ახალქალაქს] ქალაქსა I. 14 ჯავახეთისსა I 15 ყვეს K. 16 იგი — BCDEFGL. 17 რადენმე G. 18 მეყსეულად GL + შემდგომად C. 19 განკრთომისსა B, განკრთომისა CDEFGL. 20 სახელ CDEFGL] და B. 21 უწყოდეთ — BCDEFGL. 22 რ — BCDEFGL. 23 რისხვად ღისა I. 24 მოწვენად E. 25 ზედა] შინა E. 26 აღკაზმა BDEFGL. 27 შლ ქლ CDEFGL. 28 ოდენ — BCDEFGL. 29 სამეფოსა BCDEFGL. 30 სიწმიდე IK. 31 კინლა E, კინლაცა I. 32 ვიყავ BCDEFGL. 33 რაჲ — IK. 34 წოდები I. 35 თჳსისაჲ + და I. 36 ხორცთა K. 37 განსლვა I. 38 მისლვა I. 39 წარსლვად C, შთასლვად E.



უბრწყინდა¹ ნათელი მეცნიერებისაჲ წიგნთა ღმრთივ-სულიერთაჲ ვითარცა² მრავალგზის გუთქუამს³ პირველად წმიდისა⁴ მამისა ნისა ეფთუმეს⁵ მიერ და მერმე ამის ნეტარისა მამისა⁶ გიორგისგან⁷, რაათა მიერვე იქმნას⁸ აღვსებაჲ მისი და ზეცისა ნათელსა შემატე-ბაჲ, დაღაცათუ ქალაქსა მას შინა სამეუფოს⁹ აღვსრულა, ვითარცა¹⁰ წმიდაჲ და¹¹ დიდი მამაჲ ჩუენი ეფთუმი¹². და¹³ რაათა, ვითარცა მდინარე, თუალისაგან წყაროჲსა გამოსრული, რომელმან მორწყის პირი ქუეყანისაჲ, თავადვე თუსად¹⁴ მიიქცეს და თუსსავე გამოსავალ-სა¹⁵ შთაედინოს და რაათა, ვითარცა ვთქუთ¹⁶, ესოდენი¹⁷ ესე სი-მრავლე შეილთა თუსთაჲ, ვითარცა ცხოვართა¹⁸ პირმეტყუელთაჲ, ¹⁰ წმიდასა მამასა ჩუენსა ეფთუმეს¹⁹ მიუძღუანენს²⁰ და შინაგან ბაკისა მისისა დაამკვდრნეს. ამათ ესევეითართა განგებულებათათუს ღმრთი-სა მიერ²¹ გულსა მოუჭდა წარსლვაჲ მთაწმიდადვე.

და შემდგომად მრავალთა ლოცვათა და ღმრთისა მიმართ ვედრებათა გულსავსეკმნული²² წარვიდა წინაშე²³ ღმრთის-მსახუ-რისა მეფისა ბაგრატისა და, ვითარცა შუენოდა²⁴ სიბრძნესა მისსა, მრავალი [v] სიტყუაჲ მაღლოვნობისაჲ²⁵ და ღმრთისა მიმართ ლოც-ვისაჲ²⁶ წარმოთქუა²⁷ მის წინაშე სარწმუნოებისათუს და სიყუარუ-ლისა მისისაჲ მისსა²⁸ მიმართ და სწავლათა მისთა კეთილად შე-წყნარებისაჲ, და სიტყუანი ჯმნისანი შეაუღლნა სიტყუათა მისთა, ²⁰ საესენი სიბრძნითა საღმრთოთა, ვითარმედ: „ჰ²⁹ მეფეო, ვითარცა³⁰ მორჩილ ვექმენ³¹ ბრძანებასა შენსა³² და³³ დაუტევე ქუეყანაჲ უცხოე-ბისა³⁴ და მწირობისა³⁵ ჩემისაჲ, სადა-იგი მრავალთა შფოთთაგან განმე-სუნენა, აწ შენ მორჩილ ვექმენ სიგლახაკესა ჩემსა, აწცა³⁶, ვითარცა მრ-ვალგზის, განმიტევე ქუეყანად მწირობისა ჩემისა, წარმგზავნე ლოც-²⁵ ვით და კურთხევით, მიმაწიე³⁷ სამარხოსა მამათა ჩემთა სულიერთასა, ვითარცა მამად-მთავარი³⁸ იაკობ, ეგვპტეს³⁹ აღსრულებული⁴⁰ და⁴¹ აღთქუმისა ქუეყანად წარყვანებული დასაფლველად⁴² აბრაჰამის⁴³

¹ აღმობრწყინდა BCDEFGIL. ² ვა] ვრდ G. ³ უთქუამს I. ⁴ წრისა — E.

⁵ ეფთუმის EI. ⁶ მამისა — E. ⁷ გიორგისაგან I. ⁸ იქმნეს BCDEFL. ⁹ სამეფოსა BD

FGL. ¹⁰ ვა]ვრდ I. ¹¹ და — BCDEFGL. ¹² ეფთუმე BCDFGL. ¹³ და —

BCDEFGIL. ¹⁴ თუსსა E, თუსა G. ¹⁵ გამოსრულსა EG. ¹⁶ ვსთქუთ I,

ვთქუათ K. ¹⁷ ესოდენი BCDEFL. ¹⁸ ცხოვართა BCDEFGIL. ¹⁹ ეფთუმის E. ²⁰ მო-

უძღუანენს B. ²¹ ღრისა მიერ — BCDEFGL. ²² გულსავსეკმნული EFL. ²³ წრე — E.

²⁴ კუმწროდა G. ²⁵ მაღლოვნებისა I. ²⁶ ლოცვანი I. ²⁷ წარმოთქუნა I. ²⁸ მისსა —

BCDEFGL. ²⁹ ჰ] შენ I. ³⁰ ვა] ვრდ L] — G. ³¹ ვექმენ CDEFGL. ³² ბრძანებისა

შენისა CDEFGL. ³³ და — CI. ³⁴ უცხოეებისა C. ³⁵ ~ მწირობისა და უცხოე-

ებისა E. ³⁶ აწ I. ³⁷ მიმწიე B, მიმაწია I. ³⁸ მამათმთავარი BCDEFGL. ³⁹ ეგვიპ-

ტეს G. ⁴⁰ აღსრულებულისა I. ⁴¹ და — I. ⁴² დასაფლვად B, დასაფლვად CD

EFGL. ⁴³ აბრაჰამის L.



თანა და ისაკისა; და¹ ვითარცა ძულანი² იოსებისნი მიერ³ ვინა
 ხუმელნი⁴ და მამათა თჳსთა თანა დასხმულნი; უკუთუ⁵ მემატა
 რაჲ ღმრთის-მსახურებასა შენსა და წესიერებასა სამეუფოასა⁶ შენი-
 სასა, ესე მადლი შენი არს, რამეთუ შენ მიწოდე⁷ და არა თვთ მო-
 5 ვედ, მიიღე აღწერილი შენი და იხილე, რომელსა შინა აღვეთქუა
 უზრუნველ ყოფაჲ ჩემი. მეფემან მაგან⁸ ქუეყანისამან ქუეყანისავე
 მეფისა მიმგზავნე და ქალაქისა, ყოველთა შემკრებელისა⁹, რაჲთა მიერ
 ზეცისა მეფისა¹⁰ წარვგზავნო¹¹, ქალაქისა მის, ყოველთა ღირსთა შე-
 საკრებელისა¹² და მაშურალთა¹³ განმსუენებელისა¹⁴, ვინაჲ-იგი დიდ
 10 არს უფალი¹⁵, ქებულ [47] ფრიად ქალაქსა¹⁶ უფლისა ძალთაჲსა,
 ვითარცა¹⁷ დავით იტყჳს: «სადა-იგი ღმრთისა ძლიერნი ქუეყანი¹⁸
 ამადღებდიან»¹⁹*. ამათ სიტყუათა მიერ ღმობიერ ყო¹⁹ გული მეფი-
 საჲ²⁰, ვიდრემდის²¹ მრავალი ცრემლი დასთხია მთავართა თჳსთა
 თანა და ეპისკოპოსთა. და მრავლითა ღონითა და ვედრებითა ვერ უძ-
 15 ლო შეპყრობაჲ²² შეუპყრობელისაჲ მის, და იძლია მძლე უძლეველი-
 საგან²³, მერმე სამეუფოთა²⁴ წიგნთა მიერ და მანდატურთა წინაშე
 ღმრთის-მსახურისა კოსტანტინე²⁵ დუქიწისა წინაშე წარგზავნა²⁶
 მრავლითა ნიჭითა და საფასითა თვთ მეფემან და ყოველთა მთა-
 ვართა თჳსთა²⁷ და ეპისკოპოსთა. და აღივსო ყოველი სამეფოჲ მი-
 20 სი მწუხარებითა და ურვითა, ვითარცა ერთი შვილი დაკლებასა
 მამისა თჳსისასა²⁸, რამეთუ კნინ-ღა და უმრავლესნი მოწაფენი იყ-
 ვნეს მისნი, ვითარცა პირველ გვთქუამს.

ხოლო წარმოვემართენით²⁹ მას ჟამსა, ოდეს მართა უფლის-
 წული სძლად თჳსად კოსტანტინე³⁰ დუქიწმან³¹ მოიყვანა დედოფ-
 25 ლად სამეფოსა³² ამას³³ ქალაქსა, ვითარცა³⁴ დაგვწერია³⁵ პირველვე
 წინაწარმეტყუელებისათჳს ბერისა, რამეთუ³⁶ წარმო-რაჲ-ჰყვანდა³⁷,
 პირველ ჩუენსა, ჰრქუა მარიამ, ბაგრატიის დედამან, ბერსა, ვითარ-

* ფსალმ. 46,10.

1 და — BCDEFGKL 2 ძულანი I. 3 მიერვე—I. 4 განხმელნი G.
 5 უკუთუ B. 6 სამეფოსა BCDEFGKL. მეფობისა I. 7 მიწოდე—I. 8 მაგან ბაგ-
 რატ I. 9 შემკრებლისა B. 10 მეუფისა B | + თანა I. 11 წარვგზავნო AIK. 12 რაჲთა
 მიერ ზეცისა მეფისა წარვგზავნო ქალაქისა მის ყოველთა ღირსთა შესაკრებელისა —
 CDEFGKL, შესაკრებელისა შემკრებელისა B. 13 მაშურალთა B. 14 განმასუენებე-
 ლისა BCDEFL. 15 ონი + და BCDEFGKL. 16 ქალაქსა — I. 17 ვა] ვდ G.
 18 ქუეყანით + ფდ BCDEL | ფდ G. 19 ჰყო G. 20 მეფისაჲ — I. 21 ვიდრეღა
 BCDEFGKL | რწ I, ვრ K. 22 შეპყრობად E. 23 უძლეველისაგან B. 24 სამეფო-
 თა G. 25 კოსტანტინე I. 26 წარგზავნა | წარიღგინა I. 27 თჳსთა — E. 28 თჳსისა I.
 29 წარვემართენით I. 30 კოსტანტინე I. 31 დუქიწმან E. 32 სამეფოსა G. 33 ამას — C.
 34 და ვა BCDEFGKL. 35 დაგვწერა FL. 36 რ + ოდეს C. 37 წარმოჰყვანდა G,
 წარმო-რა-ყუანდათ I, წარმოყვანდა K, წარმოსრულყვანდა L.

მელ: „აჰა მამაო, აღესრულა წინაწარმეტყუელება შენი მართას ზე-
და და ესრეთ წარმოიყვანეს¹ დიდითა დიდებითა სამეფოდ²“. ხოლო
მეფისა მიერ წარმოვლინებულ იყო არონი³, ხოლო თვისისა მამისა
მიერ ჰყვეს⁴ ნეტარი ბერი⁵ პეტრე⁶, პატრიკი⁷, პეტრიკ⁸ ყოფილი, და
იოვანე⁹, ბედიელი¹⁰ მთავარეპისკოპოსი [v] და სზნგელოზი¹¹ და
სხუაჲ ერი¹² ფრიადი, რომელნი-იგი პირველ ჩუენსა მისრულ იყვნეს.

ხოლო ჩუენ წარმო-რამ-ვემართენით¹³ ნავითა, მრავალნი დელ-
ვანი და აღძრვანი ზღუსანი¹⁴ გუეკუეთნეს მრავალ დღე, ვიდრე არა
სრულიად¹⁵ სასოებაჲ ცხოვრებისა ჩუენისაჲ წარვიწირეთ¹⁶, რომლი-
სა აღწერაჲ სიტყჳსა ნამეტავ¹⁷ არს. ხოლო ლოცვამან ამის წმიდი-
სამან მშუდობით განგუარინნა¹⁸ და ესრეთ უვნებელად¹⁹ სამეფოდ²⁰
ქალაქად მოვიწიენით²¹. მაშინ პეტრე²² ყოველივე²³ საქმე²⁴ ჩუენი²⁵
ღმრთის-მსახურსა მეფესა აუწყა²⁶. ხოლო ხვალისაგან ბრძანა²⁷ მე-
ფემან აღწოდებაჲ მისი²⁸ პალატად. და დღესა მეორესა²⁹ აღიყვა-
ნეს³⁰ პალატად. და ვითარცა შევიდა წინაშე მეფისა, წესისაებრ სა-
მეუფოჲსა³¹ თაყუანის-სცა³², ქებაჲ³³ შეასხა და ლოცვაჲ და კურთხე-
ვაჲ შვილითურთ მიუძღუნა. ხოლო განიცადა რამ მეფემან სახე
მისი ღმრთივ-სულიერი, ხოლო სიტყუაჲ პირისა მისისაჲ—მდაბალი
და შემუსრვილი და მსმენელთა³⁴ სასმენელსა მკვრცხედ შემავალი,
რამეთუ საცნობელთა მისთა დაწყნარებულებაჲ³⁵ შინაგანთა სულისა²⁰
ძალთა აღუძრველობასა წარმოაჩინდა³⁶, ხოლო სიტყუათა მდაბალ-
თა მიერ და მახვლთა გონიერებასა სულისასა წამებდა, რომლი-
სათჳსცა³⁷ პრქუა მეფემან პეტრიკს³⁸, ვითარმედ: „მადლიერ ვარ
უფლისა ბაგრატ სევასტოსისადა³⁹, რომელ⁴⁰ ესევეთარი კაცი, მი-
მსგავსებულნი⁴¹ ანგელოზთაჲ, წინაშე მეფობისა ჩუენისა წარმო[48]ავ-
ლინა⁴², რამეთუ დაღაცათუ ნათესავით ქართველი არს, ხოლო ყოვ-
ლითურთ წესი ჩუენი ჰმოსიეს⁴³“.

1 წარმოიყვანეს I. 2 სამეუფოდ K. 3 ჰრონი BCDFG, ჰრონი EL.
4 ყვეს K. 5 ბერი — E. 6 პეტრე თე I. 7 პატრიკი — BCDEFGL. 8 პატრიკ
BCDEFGLK] პეტრე I. 9 იოანე GK] თე I, პეტრე L. 10 ბედიელი KL. 11 სზნგ-
ლიზო L. 12 ერი] ერთი L. 13 წარვემართენით BCDEFGL. 14 ზღუსნი B. 15 სრი I.
16 წარვიწირენით I. 17 ნამეტავ BCDEFGLK. 18 განგარინნა K. 19 უვნებელად I.
20 სამეფოდ BCDEFGL. 21 მივიწიენით BCDEFGL. 22 პეტრემ I. 23 ყოველივე I.
24 საქმენი I. 25 ჩუენი I. 26 აუწყა] მიუთხრა BCDEFGL. 27 ჰბრძანა G. 28 მისი] ჩუენი I.
მის G. 29 ~ მეორესა დღესა E. 30 აღვიყვანეს I. 31 სამეფოსა BCDEFGL.
32 თაყუანისცა CDEFGKL. 33 და ქებაჲ CDEFGL 34 სმენელთა I. 35 დაწყნარე-
ბაჲ BCDEFGL. 36 წარმოაჩინებდა BCDEFGL. 37 რისთჳსცა A. 38 პეტრიკს]
პატრიკსა BCDE, პატრიკსა FGL, პატრიკს K. 39 სევასტოსისდა BCDEFGL.
40 რნ I. 41 მიმსგავსებულნი C. 42 წარმოივლინა E. 43 მოსიეს BGK.

12. აგიოგრაფიული ძეგლები

მაშინ წარიკითხნა წიგნი¹ სევასტოსისანი², რომელთა შინა წერილ იყო, ვითარმედ: „გიხაროდენ, ჟ ღმრთის-მოყუარებულნი, წარმომივლენიეს⁴ წინაშე მეფობისა შენისა კაცი, მიმსგავსებული უსხეულოთაჲ და მოძღუარი ჩუენ ყოველთაჲ, ეგრეთ შეიწყნარე⁵, ვითარცა შეუენის⁶ მეფობასა შენსა, რომლისა ლოცვითა დაამყარენ ღმერთმან⁷ ყოვლისა სოფლისა მპყრობელი წმიდაჲ მეფობაჲ შენი“.

მაშინ უმეტეს⁸ გულისგმა-ყო⁹ ღირსებაჲ მისი და დიდითა პატივითა მოიკითხა და ჰრქუა, ვითარმედ: „რადცა გნებავს, ყოველსავე აღგისრულებს მეფობაჲ ჩუენი“. ხოლო ვითარცა ესრეთ¹⁰ სთნდა¹¹ ღირსებაჲ მისი, იწყო¹² უბნობად¹³ და¹⁴ კითხვად ბერისა სიტყუათა სულიერთა და წესთა შჯულისათა¹⁵. ხოლო იყენს მას ჟამსა წინაშე მეფისა მდგომარე კაცნი ვინმე დიდებულნი და წარჩინებულნი, ჰრომნი¹⁶ და სომეხნი¹⁷, რომელთა თანა იყო გაგიკ¹⁸ კარელი¹⁹ და სხუანი თავადნი სამეფოფოხსანი²⁰, რამეთუ ჟამიცა მარჯუე იყო და²¹ დაწყნარებული. და ვითარცა ვთქუ²² ზემო, იწყო მეფემან კითხვად²³ შჯულისათჳს მართლმადიდებელთაჲსა, ანუ: „თუ არს რაჲ განყოფილება²⁴ სარწმუნოებისა თქუენისაჲ სრულსა მას და უცთომელსა სარწმუნოებასა ბერძენთასა თანა?²⁵“ ხოლო ნეტარმან მან²⁶ ესრეთ მალლად და ღმრთივ-ბრწყინვალედ წარმოთქუა

20 სარწმუნოებაჲ მართალი ჩუენ ქართველთა ნათესავისაჲ, რომელ განაკვრვა მეფე და ყოველნი მთავარნი მისნი და ჰრქუა მეფესა: „ესე არს სარწმუნოებაჲ მართალი [v] ნათესავისა ჩუენისაჲ. და რაჟამს ერთგვის გკვნობიეს, არღარა მიდრეკილ ვართ მარცხლ²⁷, გინა მარჯულ და არცა მივდრკებით, თუ ღმერთსა უნდეს“.

25 ხოლო განაკვრდა მეფე²⁸, ესმა რაჲ²⁹, ვითარმედ „არღარა³⁰ მიდრეკილ ვართ“. და ჰრქუა ბერსა: „მადლი ღმერთსა³¹, ვითარ მრავალი უადრესი ვიხილე თქუენ შორის, გარნა, პატიოსანო მამაო, მე კაცი ვარ სამგედროთა საქმეთა შინა აღზრდილი და ვერ წუთლილად³² მეცნიერ ვარ ყოველსა. ხოლო აწ, ვინაჲთგან კუერთხი მეფობისაჲ მე³³ მიპყრიეს³⁴, მნებავს, რაჲთა³⁵ ყოველსა³⁶ მეცნიერ ვიყო ბერძენთა³⁷ და ჰრომთასა³⁸ რამეთუ, პირველ ყოვლისა, მართლ-

1 წიგნი I. 2 სევასტოსისნი BCDEFL, სევასტოსისნი G. 3 მოყუარეო] მსახურო G. 4 წარმომივლენიების E. 5 შევიწყნარე E. 6 ჰშუენის GL. 7 ლნ—E. 8 უმეტესად I. 9 -ჰყო G. 10 ეგრეთ I. 11 ჰსთნდა G. 12 იწყეს I. 13 უბნობად] უკუე I. 14 და — I. 15 სჯულისათა BCDEFGIL. 16 რომნი K. 17 სომეხნი] წარმართნი E. 18 გაგის BCDEFGIL. 19 კარელი I. 20 სამეფოსანი BCDEFGIL. 21 და — E. 22 ესთქუ G. 23 კითხვად] სიტყუად DEFGL. 24 განყოფილება რაჲ G. 25 თანა—I. 26 მან—FGL. 27 მარცხულ BCDEFGIL. 28 მეფე — BCDEFGIL. 29 რაჲ + ესე BCDEFGIL. 30 არღა I. 31 ლისა L. 32 წუთლილად I. 33 მე — I. 34 მიპყრიეს I. 35 ჟანსა] რაჲთა BCDEFGIKL. 36 ყლსა + მე FGL. 37 ბრძენთა F. 38 რომთასა K.

მადიდებლობა იძიების¹ მეფეთაგან, მაჟწყე, ვითარ არს ესე, რომელ ჩუენ და თქუენ მფუანიტა² ვწირავთ³ და ზედაშესა წყალსა⁴ ურთავთ⁵, ხოლო ჰრომნი⁶ ვმეადითა⁷ და ურწყოათა წირვენ⁸? ფრიად უცხო მიჩნს ესე საქმე⁹ და ურთიერთარს წინააღმდეგომ¹⁰, ანუ რაჲ არს ძალი ჰურის-ცომისა და მარილისაჲ, რომელ ურთავთ ცომსა¹¹,⁵ ანუ წყალი^{3a}, რომელ ურთავთ ზედაშესა? განგვმარტე და გული-სგმა-გკყავ, წმიდაო მამაო!⁴

ხოლო ნეტარმან¹² მიუგო, ვითარმედ¹³: „ჟ¹⁴ მეფეო, ვინაჲთ-გან ბერძენთა შორის მრავალი წვალებაჲ შემოვიდა პირველ და მრავალგზის მიდრკეს, ამისთჳცა მსგავსად¹⁵ თქუენსა ღმრთის-მსა-¹⁰ ხურთა მეფეთა წმიდანი კრებანი შემოკრიბნეს¹⁶ და წულილად¹⁷ გამოი-ძიეს განგებულებისათჳს ქრისტეს¹⁸ ღმრთისა ჩუენისა¹⁹ [49]და ჯორცი-ელად გამოჩინებისათჳს მისისა, და საუფლოთა მათთჳს ჯორცთა გამო-ძიებაჲ იჳნა, და დააწესეს, რაათა მოვიღებდეთ²⁰ ცომსა სახედ ჯორც-თა²¹ ქრისტესთა²², ხოლო პურის²³-ცომსა სახედ სულისა გონიერი-¹⁵ სა, და მარილსა სახედ გონებისა²⁴ წინააღმდეგომად²⁵ წვალებასა²⁶ უწყლოსა²⁷ აპოლინარისსა²⁸, რომელი-იგი ჯორცთა მათ ქრისტეს-თა საუფლოთა უსულოდ და უგონებოდ²⁹ იტყოდა უგუნური³⁰ იგი და უსულოჲ. ხოლო ღჳნოსა თანა წყალსა ურთავთ სახედ სისხლი-სა და წყლისა, რომელი³¹ გარდამოჳდა³² გუერდსა მესხელისასა,²⁰ ვითარცა იტყჳს იოვანე³³ ოქროპირი. ესე არს განმარტებაჲ და მი-ზეზი ანათ საქმეთაჲ. ხოლო ჰრომთა³⁴, ვინაჲთგან ერთგზის იცნეს ღმერთი, არღარა³⁵ ოდეს მიდრევილ არიან და არცა ოდეს წვალე-ბაჲ ზემოსრულ არს მათ შორის. და ვითარცა-იგი მაშინ თავმან³⁶ მოციქულთამან პეტრე შეწირა³⁷ უსისულოჲ იგი მსუერპლი და,²⁵ უმეტესად-ღა, ვითარცა თვთ თავადმან უფალმან მისცა მოწაფეთა ღამესა მას სერობისასა, ეგრეთ³⁸ აღასრულებენ³⁹ იგინი და არარაჲ არს ამას⁴⁰ შინა განყოფილებაჲ, ოდენ სარწმუნოებაჲ⁴¹ მართალი

¹ იძიებებს I. ² მფუენითა CDEFGL. ³ ვსწირავთ CGI. ⁴ წყალს BCDE. ⁵ ურთავთ ურვეთ C. ⁶ რომნი K. ⁷ ვმეადითა BCDEFGL. ⁸ ჰსწირენ G. ⁹ ~ საქმე ესე BCDFGL სიტყუაჲ ესე E. ¹⁰ წინააღმდეგომი I. ¹¹ რომელ ურთავთ ცომსა — BCDEFGL, ^{3a} ანუ წყალი — I. ¹² + მან C. ¹³ ედ — E. ¹⁴ ჟ და I. ¹⁵ მსგავსად C. ¹⁶ ვეკრიბნეს BCDEFGL. ¹⁷ წულილ B. ¹⁸ ქს A. ¹⁹ ჩუენისა—E. ²⁰ ივიღებდეთ BCDFGL. ²¹ განობრებაჲ იჳნა და დააწესეს, რაათა მოვიღებდეთ ცომსა სახედ ჯორცთა — E. ²² ქსთა A. ²³ პური I. ²⁴ და მარილსა სახედ გონებისა — E, გონებისა გონიერებისა BCDFGL. ²⁵ წინააღმდეგომად CDEFGL. ²⁶ წულგზსა B, წვალებისა CDE, წვალებისა FGL. ²⁷ უსულოსა BCDEI, უსუ-ლოთა FGL. ²⁸ აპოლინარისსა B, აპოლინარისასა DLFGL. ²⁹ უგუნებოდ FL, უგუნებოდ B. ³⁰ უგუნური B. ³¹ რქერ FGL. ³² გარდამოჳდა G. ³³ იოანე GIK. ³⁴ რომნი K. ³⁵ არღარაჲ არა CDEFGL. ³⁶ თავმან თავადმან FGIL. ³⁷ შესწირა I. ³⁸ ეგრეთჳ G. ³⁹ აღასრულენ K. ⁴⁰ მას BCDFGL, მათ E. ⁴¹ სარ-წმუნება L.

იყოს⁴. ხოლო მთავართა მათ ჰრომთა დიდად¹ განიხარნეს², რამეთუ კუალადცა ყოფილ იყო ამის პირისათჳს ძიებაჲ მათ შორის და უსწავლელობითა ვერ³ სიტყუა-ეგო მეფისადა, და ეტყულეს⁴ წმინდასა: „წარგიყვანოთ⁵ წინაშე წმიდისა პაპასა“⁶. მერმე კუალად ჰკითხა⁷ მეფემან სომეხთათჳს: „თუ აქუს⁸ რაჲ⁹ ნაწილი ქრისტე[ვ]-ანეთა თანა?“ ხოლო მიუგო წმიდამან მოკლედ¹⁰, ვითარმედ: „ბოროტსა სარწმუნოებასა¹¹ სახელცა ნუ ედებინ“¹². და¹² მათ ყოველთა¹³ წინაშე სირცხულითა აღავსნა სომეხნი იგი მეფენი¹⁴.

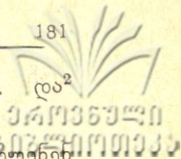
მაშინ მეფე აღივსო სიხარულითა და მადლი შეწირა¹⁵ ღმრთისა¹⁶ და ამის ნეტარისათჳს მრავალი ქებაჲ წარმოთქუა¹⁷ წინაშე მთავართა და წარჩინებულთა თჳსთა, თუ ვითარ მალაღნი და ძნიად გულისკმის-საყოფელნი იგი სიტყუანი ესრეთ აღვილად და სულმცირედ განუმარტნა¹⁸, და ფრიად აღშენებულ იქმნა ხილვითა და უბნობითა მისითა. და უბრძანა ბერსა, ვითარმედ: „რაჲცა საურავი¹⁵ და საქმე შენი არს, ყოველსავე აღვისრულეღბს მეფობაჲ¹⁹ ჩუენი“.

ესრეთ გამოვედით მეფისაგან და წარვედით სავანედ ჩუენდა და განვისუენეთ.

ხოლო მამასახლისი მთაწმიდისაჲ მას ჟამსა²⁰ მუნ იყო იგი²¹ სამეუფოსა²² მას ქალაქსა, კაცი სახიერი და წრველი. იხილა რაჲ²³ ბერი მოსრული და გულისკმა-ყო²⁴ ძალი მოსლვისა²⁵ ჩუენისაჲ, განიხარა ფრიად და ჰრქუა ბერსა: „კურთხეულ არს ღმერთი, კეთილად მოვიძლუა უფალი. აჰა ესერა მონასტერი შენი²⁶ წინაშე არს შენსა“.

ხოლო²⁷ ხვალისა დღე აღგვწოდნეს²⁸ პალატს²⁹, და აღვედით ჩუენცა²⁵ და მამასახლისი მთაწმიდისაჲ. და შევედით წინაშე მეფისა. ხოლო მეფემან კუალადცა სიხარულით მოიკითხა ბერი და ჰრქუა, ვითარმედ: „წარვედ, კეთილო ბერო, მონასტრადვე³⁰ შენდა³¹, ვინაჲ-იგი ყოფილ ხარ პირველ და შენნი ეგეობოლნი³² მუნ აღზარდენ, რამეთუ³³ ეგრეთ³⁴ მოუწერია³⁵ ჩუენდა³⁶ ძმასა³⁷ ჩუენსა³⁸ ბაგრატს³⁹ სევასტოსსა“.

¹ დიდიდად I. ² განიხარეს CDEFG. ³ ვერა BCDEFG. ⁴ ეტყულა B. ⁵ წარგიყვანოთ BCDEFG. ⁶ პაპისა CDEFG. ⁷ კითხა K. ⁸ აქუსთ I. ⁹ რაჲმე CDEFG, რამე L. ¹⁰ მოკლედ] მოკლედ F. ¹¹ სარწმუნოებათა—E. ¹² და] BCDEFG. ¹³ ყოველთა მათ FGL. ¹⁴ მეფემან CDEFG. ¹⁵ შესწირა GI. ¹⁶ ღმრთსა GIL, ღმრთისა K. ¹⁷ წარმოსთქვა I. ¹⁸ განმარტნა BCDEFG. ¹⁹ მეფე-ბა I. ²⁰ + შინა BCDEFG. ²¹ იგი — E. ²² სამეფოსა GI. ²³ რაჲ — E. ²⁴ -ჰყო GI. ²⁵ მოსრულისა K. ²⁶ შენ I. ²⁷ ხ — BCDEFG. ²⁸ აღგვწოდეს CDEFG. ²⁹ პალატსა GIL. ³⁰ მონასტრადვე FGL, მონასტერსავე I. ³¹ შენსა I. ³² ობლებ-ნი I. ³³ რ + მუნ K. ³⁴ ესრეთ E. ³⁵ მოუწერა EFL, მოეწერა G. ³⁶ ჩემდა G. ³⁷ ძმასა] მამასა K. ³⁸ ჩემსა G. ³⁹ ბაგრატ CD.



ხოლო პირველი ეგე წინამძღუარი კეთილად გვედია¹⁴. და² ესრეთ³ მოგვლოცა⁴ [50] მონასტერი.

და პრქუა ბერსა, ვითარმედ⁵: „ობოლნი⁶ იგი შენნი ურუენნი მეფობასა ჩუენსა, რაჲთა წყალობით მიხედნეს და სსუაჲ ყოველივე ახრება შენი აღვისრულო⁷. და წარვედ მშუდობით და, რაჲცა გე- 5 კლდებოდის⁸, გუაცნობებდი⁹ და დაგიურებდეთ“. და ესრეთ¹⁰ კუალადცა¹¹ გამოვედით პალატით და წარვედით სავანედ თჳსა¹².

ხოლო ხვალისა დღე მოიწია დღესასწაული იოვანე¹³-შობისაჲ იენისსა¹⁴ კ-დ-სა¹⁵ წარვედით ასტუდიას¹⁶ და შევემთხვენით¹⁷ თაგსა წმინდისა¹⁸ წინანობრბენისასა და ჟამსა ვეზიარენით ცხოველს- 10 მყოფელთა¹⁹ საიდუმლოთა და მიერ წარმოვედით²⁰ მეტოქადვე²¹ ჩუენდა ქსერლოფად

XXVI. აქამომდე არს სიტყუაჲ ჩუენი თქუენდა მომართ²², ჳ ნეტარნო²³, ენაჲთგან წაეცი²⁴ მთით წარგეცით²⁵. და ვიდრე აქამომდე მოკლედ და მარტივად მიგითხარ²⁶. ხოლო ამიერიოვან²⁷ სა- 15 სურველი იგი თქუენი და საძიებელი თხრობაჲ მიცვალებისა მისისაჲ, თუ ვითარ იქმნა, ანუ ვითარი სნებაჲ²⁸ იყო, გინა რაოდენ დღე სნეულებაჲ, და კუალად, თუ ვითარნი იყვნეს²⁹ კურთხევისა და წარმგზავნისა³⁰ სიტყუანი, და თუ ვინ იყვნეს უკუანასკნელსა³¹ მას ჟამსა მიცვალებისა მისისასა³² თანა-მოღუაწენი და მსახურნი. გარნა 20 შედრწუნებულ ვარ და შეშინებულ, რამეთუ აქამომდე გზაჲ სიტყუსა ჩუენისაჲ წრდელ იყო³³ და ადვილ სავალად, ხოლო აწ იწრო და საპირო და უღონო ჩემგან³⁴ სლვისა, რამეთუ ნეტოსადგურსა ღუმლისასა³⁵ მეგულების³⁶ შევედრებაჲ³⁷, [v] რამეთუ ჳელი ჩემი ძრწის და სული³⁸ შეიწრდების, ხოლო გონებაჲ³⁹ განცვბრდების⁴⁰, 25 რაჲანს გულსნება-გყო⁴¹ ჟამი სიობლისა ჩუენისაჲ. გარნა შიშითა

¹ გვედია] გვედრია BC DI, გვედრა EF GL. ² და — BCDEFGL. ³ ვერეთ I. ⁴ მოგვილოცავს I. ⁵ ვ-დ — I. ⁶ თბლებნი I. ⁷ აღვისრულოს BCDEFGL. ⁸ გეკლდებოდის B, გაკლდეტ CFGL, გაკლდეტ D, გუაკლდეტ F. ⁹ გუაცნობებდით GL. ¹⁰ ესრეთცა CDEFGL. ¹¹ კუალადცა] ესრეთ კუალადცა B, კუალად CDEF. GL. ¹² თჳსად EG, თს-სად I, თს-სა L. ¹³ იოანეს CDEFGL. იოანე K. ¹⁴ იენისის C, იენისს BDEFGIL. ¹⁵ კ-დ-სა] კ-დ BCDEFGL. ¹⁶ ასტოდის BCDEFGL. ატოდის E, სასტუდიას I. ¹⁷ შევემთხვენით I. ¹⁸ წმინდისა] ი-ე C] + იოანე BDEFGL. ¹⁹ მყოფელსა CFGL. ²⁰ წარვედით BCDEFGL. ²¹ მეტოქადვე FGL. ²² მართ B. ²³ ნეტარო AK. ²⁴ შავი G, შავ I. ²⁵ წარმოვედით BCDEFGL. ²⁶ მიგითხარო BCDEFGL, მიგიტხარო E. ²⁷ მიერიოვან BCDEFGL. ²⁸ სნეულებაჲ BCDEFGL. ²⁹ იყვნეს G. ³⁰ წარგზავნისა BCDEFGL. ³¹ უკანასკნელსა GIKL. ³² მისისა L. ³³ იყო — I. ³⁴ ჩემგან BCDEFGL. ³⁵ ღუმლისასა K. ³⁶ მეგულების GL. ³⁷ შევედრებაჲ] შესლვა CDEFGL, შესლულად G, შევედრებაჲ I. ³⁸ + ჩემი FGL. ³⁹ გონებაჲ — I. ⁴⁰ განცვბრდების BCDEFGL. ⁴¹ ვპყო G.

ურჩებისათა მორჩილებად ბრძანებისა თქუენისა¹ მოსრულმან კუ-
ლად აღძვრა უძლური ენა ჩემი² და სარბიელსა³ სეტყვას უხმე-
სასა⁴ კულად ვიწყო სლვად.

სინგლონიონიკა

- ესე წმიდაა მამა ჩუენი ნეტარსა მას დაძინებასა თვისსა არა
⁵ უმეცარ იყო, არამედ მეტადცა მეცნიერ. რამეთუ, ვითარცა⁵ ვთქუ⁶
 ზემო, შობასა წმიდისა იოვანე⁷ ნათლის-მცემელისასა მივედით⁸
 ასტუდიას⁹, ვემთხვნით რაჲ თავსა წმიდისა¹⁰ წინამორბედასასა,
 ეზიარა წმიდათა ქრისტეს საიდუმლოთა და მადლი შეწირა¹¹
 ღმრთისა¹².
- ¹⁰ და მიერ¹³ წარმოვედით¹⁴ მეტოქად ჩუენდა. მცირედ ოდენ
 მჭურვალეზა შეემთხვა თვნიერ სხვსა სნეულებისა. ხოლო ჩუენ
 ვპგონებდით¹⁵, თუ გზისაგან არს, რამეთუ ქუეით¹⁶ მომაშურალ¹⁷
 იყო. რამეთუ¹⁸ ესე იყო ჩუეულებაჲ მისი, ქუეით მივალნ¹⁹ წმიდა-
 თა წინაშე ლოცვად. და ესრეთ დავყავთ²⁰ სამი დღე შინა. ხოლო²¹
¹⁵ ხვალისაგან, წინა დღით²² დღესასწაულსა²³ წმიდათა მოციქულთა-
 სა, გზბრძანა, ვითარმედ: „შეეკაზმენით და ობოლნი²⁴ ვეგ აღიყვა-
 ნენით²⁵, რაჲთა წინაშე მეფისა წარვიდეთო“. რამეთუ ბრძანებაჲ გა-
 მოსრულ იყო, რაჲთა გარე ფილოზოფიასა²⁶ გვხილნეს. ხოლო²⁷
 ჩუენ ვაყენებდით²⁸, ვითარმედ დღეს იყოს და ხვალე თაყუანის-
²⁰ ვსცეთ²⁹ მეფესა. ხოლო მან განცხადებულად სასმენელად ყოკელთა
 ბრძანა, ვითარმედ: „უკუეთუ დღეს არა ვიხილოთ³⁰ მეფე[51] ხვა-
 ლე³¹ ზელთა არაჲ³² გუაქუს“. ხოლო ჩუენ ვერ გულისკმა-ვყავთ³³
 ძალი³⁴ სიტყვასაჲ მის, რომელი-იგი შემთხუევად იყო, არამედ წარ-
 ვემართენით. და იგი თავადი აღვდა³⁵ საწედარსა თვისსა თვნიერ
²⁵ სხვსა მიხვლებისა, გინა ტვრთვისა, და ესრეთ მივიწიენით³⁶ ველსა
 მას ფილოზოფიასასა³⁷. და გარდაჰვდა³⁸ საწედარსა, რაჲთა მო-
 ველოდნეთ³⁹ მეფესა ვიდრე⁴⁰ შემოქცევადმდე⁴¹. და მოვიდა ჩუენდა

¹ თქუენისად G. ² ჩემი K. ³ სარბიელსა] სარგებელსა L. ⁴ ჩემისსა L.
⁵ ვა + იგი BCDEFGL. ⁶ ვსთქუ G, ვსთქუ I. ⁷ იოანე GIK. ⁸ მოვედით CEF
 GIL, მდით D. ⁹ ასტოდისა E. ¹⁰ წრისა — BCDEFGL. ¹¹ შესწირა I. ¹² ღმრთო-
 სა GL. ¹³ და მიერ — CDEFGL. და — I. ¹⁴ წარვედით BCDEFGL. ¹⁵ ვგონებ-
 დით EFGKL. ვგონებდით I. ¹⁶ ქუეითი BG, ქუეითობით I. ¹⁷ მომაშურალ B,
 მომაშურალე D, მაშურალ I. ¹⁸ ქუეით მომაშურალ იყო რამეთუ — E. ¹⁹ მივალნ—
 CDEFGL. ²⁰ დავყავთ G. ²¹ ხ — G. ²² დღითა K. ²³ დღესასწაულთა BCDEF
 GL. ²⁴ ობლებნი I. ²⁵ აღიყვნენით E. ²⁶ ფილოზოფიასა D, ფოლოცსა I. ²⁷ ხერ-
 FGL. ²⁸ ვაყენებდით G. ²⁹ ვცეთ CDEG, ცეთ I. ³⁰ ვიხილო E. ³¹ ხვალეთ I.
³² არა BCDEFGIKL. ³³ ვყავთ G, ვყავთ L. ³⁴ ძალი — I. ³⁵ ახდა GI, ავდა
 L. ³⁶ მივიწიენით B. ³⁷ ფილოზოფიასა BCDEFGL, ფილიპატროსსა G, ფლოზ-
 ტისასა I. ³⁸ გარდაჰვდა BEK, გარდამოხდა I. ³⁹ მოველოდე BCDEFGL, მოველო-
 დეთ G, მოველოდნეთ I. ⁴⁰ ვიდრე FL. ⁴¹ მოქცევადმდე E.

პეტრეცა, კაცი იგი კეთილად მოკსენებული, და დაწერეს პეტრეცა წინაშე მეფისა.

და ესრეთ მოიქცა რაჲ¹ ღმრთის-მსახური მეფე და მოვიდა შვილითურთ, სადა-იგი² განწყობილ ვიყვენით წესისაებრ; ხოლო ვითარცა მოგუეახლა³, დავეარდით⁴ და თაყუანის-ვეცით და ენითა⁵ 5 ჩუენითა ქებაჲ შევასხით. ხოლო მან, კურთხეულმან მეფეთა შორის, გვხილნა რაჲ მახლობელად, ჩუენდა მოვიდა და დაუკვრდა სიმრავლე იგი თბოლთაჲ მათ და უპასაკობაჲ⁶, რამეთუ რომელნიმე წუთ შუდისა წლისანი⁷ იყვენეს და ყოველნივე⁸ საბეჭურითა და წესითა⁹ სამონაზონოთა¹⁰. დიდი მადლი გარდაიჭადა¹¹ ბერსა¹² თანა¹³ 10 და ჰრქუა მას, ვითარმედ: „დიდი და მალალი¹⁴ საქმე გიქმნიეს¹⁵, ზნეტარო, რომელ ამას¹⁶ ჟამსა სხუაჲ ვერვინ შემძლებელ არს“. ხოლო ბერმან მისცა პიტაკი თვისითა გელითა და ჰრქუა¹⁷: „წმიდაო მეფეო¹⁸, ესე თბოლნი აღმოსავლეთს შემიკრებიან და¹⁹ სახელი ღმრთისაჲ დამისწავებია²⁰ და აწ წინაშე მეფობისა²¹ თქუენისა²² 15 მომიყვანებინა²³, ვითარცა ჯერ-გიჩნს²⁴, აღზარდენ და შეიწყალენ მლოცველად სულისა თქუენისა²⁵ და შვილთა თქუენთა მზეგრძელობისათჳს²⁶. რამეთუ თანა-უდგეს²⁷ სამნივე იგი შვილნი მისნი და ზემოკსენებულნი იგი მთავარნი ჰრომაელნი²⁸ და გაგიკ²⁹ კარელი³⁰ 20 [v] დაუკვრდა ყოველთა და ჰნატრიდეს³¹ ბერსა მას წმიდასა.

ხოლო³², ვითარცა ვთქუ³³, პიტაკი მისცა მეფესა და ჰრქუა³⁴, ვითარმედ: „შემდგომად ღმრთისა გელთა შენთა შევჰვედრებ³⁵ თბოლთა ამათ³⁶, ხოლო მე ამიერითგან არლარა მიხილოთ³⁷. მაშინ უბრძანა მეფემან, რაჲთა ჟამობაჲ³⁸ ათქუმიოს³⁹ თბოლთა მათ თვსთა. ხოლო მან განცხადებულად ჯმნისა იგი და განტევებისა წმი- 25 დისა სუმეონ⁴⁰ მოხუცებულისა გალობაჲ გვბრძანა გალობად, რომელ არს ესე: «მჯდომარე ეტლთა ქერობინთა⁴¹ მეუფე⁴²», და «აწ განმიტევე მე მშუდობით»⁴³.

¹ რაჲ — BCDEFGL. ² იგი — BCDEFGL. ³ + და CDEFL. ⁴ დავეარდით EG. ⁵ ენით I. ⁶ უპასაკობაჲ BCDEFGL. ⁷ წლისა EI. ⁸ ყოველნივე რომელნიმე I. ⁹ და წესითა — I. ¹⁰ მონაზონთათა CDEFGIL. ¹¹ გარდაიჭადა I. ¹² ბერისა BCDEFGL. ¹³ თანა — I. ¹⁴ და მალალი მადლი და G. ¹⁵ გიქმნეს C. ¹⁶ ამა I. ¹⁷ ჰქუა F. ¹⁸ მეუფეო L. ¹⁹ და — BCDEFGL. ²⁰ მისწავებია BCDEFGL. ²¹ მეფობისა — I. ²² თქენსა I. ²³ მომიყვანია I. ²⁴ გიჩნდეს CDEFGL. ²⁵ შენისა I. ²⁶ მზეგრძელებისათჳს CDE, დღეგრძელობისათჳს I. ²⁷ უდგეს B. ²⁸ ჰრომაელთანი E. ²⁹ გაგის K. ³⁰ და გაგიკ კარელი — I. ³¹ ნატრიდეს CGK. ³² ხოლო G. ³³ ვთქუ G, ვთქუთ I. ³⁴ ჰქუა F, რქუა G. ³⁵ შევედრებ BCDEFGL. ³⁶ შევედრებ I. ³⁷ მათ B. ³⁸ ხოლო მე ამიერითგან არლარა მიხილოთ — BCDEFGL. ³⁹ ჟამობა I. ⁴⁰ ათქმიოს B, ითქმისო L, ითქმიოს G, ათქმევისო I, ითქმისო L. ⁴¹ სმონ A, სიმეონ GI. ⁴² ქერობინთა B, ქერაბინთა EFGI. ⁴³ მჯე A, მეფე IK, მეუფეო L. ⁴⁴ მე მშუდობით მეუფეო BCDEFGL.

ესრეთ¹ ვალობისა ამის² მიერ განაცხადა ამიერ³ განსლვაჲ თჳსი. დაღაცათუ მაშინ ვერ გულისგმა-ყვეს⁴ ვერცა მეფემან დაჲყვეს⁵ სხუამან⁶ ვინ. გარნა მეორესა დღესა მი-რაჲ-იცვალა⁷, ვითარცა მძინარეთა, განელჳდა და ჰმადლობდეს⁸ ღმერთსა, რომელ-
 5 მან⁷ არა დაუფარა წმიდასა მას მიცვალებამ თჳსი. ხოლო ვითარცა ვთქუთ⁸ ვალობამ იგი, დიდი მადლი უბრძანა მეფემან ღმერთის-
 მსახურმან⁹ ბერსა¹⁰, ვითარმედ: „კეთილად¹¹ განგისწავლიან¹² ბერ-
 ძულსა გუარსა ზედა, კეთილო ბერო, შვილნი¹³ შენნი“¹⁴. და ბრძანა
 ათასი აჟურაჲ¹⁵ მიცემად მათდა ფსუნად¹⁶. და ბრძანა, ვითარმედ:
 10 „დიდად¹⁷ სწყალობსო¹⁸ მეფობამ ჩემი¹⁹ და²⁰, რაჲცა პიტაკსა ამას
 შინა სწერია²¹, ყოველსა²² აღგისრულებს წადიერად“. ხოლო ჩუენ
 თაყუანის-ვეციით და ესრეთ წარემართა მეფე.

ხოლო ჩუენ წარმოვედით²³ შინა. და ბერი აღგდა²⁴ საგედარსა
 ზედა ვითარცა ყოვლად უნებელი²⁵, და მივედით²⁶ საგანედ ჩუენდა.
 15 და შემწუხრდა დღე იგი, რომელი განთენდებოდა²⁷ ოთხშაბათად,
 დღესასწაული წმიდათა თავთა მოციქულთაჲ პეტრესი და პავლე-
 სი. ხოლო მწუხრისაჲ²⁸ ვილოცეთ მათ წინაშე. და ჩუენ ყოველნი
 გუაჟურთხნა ჩუეულგებისაებრ და თუთ მიწვა [52] ცხედარსა და მი-
 20 ილო მცირედ²⁹ რაჲმე სასუმელი უძღურებისათჳს და სიმჭურვალი-
 სსა, და ჩუენ გვბრძანა ყოველთა განსლუნებამ. ხოლო ჩუენ³⁰ გვნდა³¹,
 რაჲთამცა³² მათ³³ წინაშე ვიყვენით³⁴. არამედ მას მსახურებამ ჩუენი
 არარაჲ³⁵ ეგმარებოდა და ბრძანა, ვითარმედ: „ერთი კმა ხართ და
 სხუათა განისლუნეთო“³⁶.

ხოლო განთენდებოდა დღესასწაული წმიდათა მოციქულთაჲ.
 25 ვილოცეთ ცისკრისაჲ³⁷ კეთილად და თუთ³⁸ განაგებდა წესსა ყოველ-
 სსა. და ვითარცა განთენდა სრულიად, მოუწოდა ძმათა, რომელთა
 მსახურებამ აქუნდა და ჰრქუა, ვითარმედ³⁹: „კეთილად⁴⁰ ნუგეში-
 ნის-ეციით ძმათა, რამეთუ დღეს აღვსებამ არს“. და ესრეთ ყოვე-

1 და ესრეთ E] ესე I. 2 ამის — BCDEFGL. 3 ამიერ — G. 4-ჰყვეს GI.
 5 სხუამან E. 6 მადლობდეს K. 7 რ-ე] რ BCDEFGL. 8 ვთქუთ GI. 9 ~ ღმრთის
 მსახურმან მეფემან IK. 10 ბერმან FL. 11 კეთილად — BCDEFGL. 12 განგისწავლე-
 ბიან G, გაგისწავლიან I. 13 შვილნი — B. 14 შვილნი შენნი] შენნი ობოლნი CDEF
 GL. 15 აჟურა L. 16 ფსუნად BCDEFGL, ფოსუნად L. 17 დიდად BDEFL.
 18 სწყალობს BCDEFGL, სწყალობს G, წყალობს I. 19 ჩ-ნი BCDEFIL. 20 და—
 BCDEFGL. 21 წერია I. 22 ყ-ლსავე BCDEFGL. 23 წარვედით BCDEFGL.
 24 ახდა GI, ავდა L. 25 უნებელი I. 26 მივედით IK. 27 განთენდებოდა I. 28 მწუხრ-
 სსა G. 29 მცირედ I. 30 გვბრძანა ყოველთა განსლუნებამ. ხოლო ჩუენ — E. 31 გვნდა]
 გვენება I. 32 რაჲთა BCDEFGL. 33 მის G. 34 ვიყვენით BCDEFGL. 35 არარაჲ]
 არა BCDEFGL, არარაჲ I. 36 განსლუნეთო B, განისლუნეთო FL. 37 ცისკარი K.
 38 თუთ — BCDEFGL. 39 ე-ლ — E. 40 კეთილად — BCDEFGL.

ლივე¹ მის დღისა განსასუენებელი თვთ განაწესა. ხოლო ძმანი რომელნიმე² წარვიდეს ტაძარსა წმიდათა მოციქულთასა ლოცვად, და რომელნიმე შინა³ დავშით. და იყვნეს ჩუენ თანა კაცნი მონა-ცებულნი და აზნაურნი პატიოსანი⁴ — სტეფანე და სუმეონ⁵. ხოლო ვითარცა დღე წარმოიჩინა და სამუხისა⁶ ჟამი მოახლებულ იყო, ⁵ გვბრძანა⁷, რაჲთა სანთელი⁸ აღვანთნეთ⁹ და საკუმეველი ვაკუმით¹⁰ და სახარება¹¹ ვიწყოთ კითხვად;¹² რამეთუ ესრეთ იყო ჩუე-ულეება მისი: განაწესნის¹³ ოთხნი მკითხველნი და¹⁴ ოთხთავე სწო-რად ვიწყით თვთო თავსა და სწორად¹⁵ დავასრულით. და ვიწყეთ რაჲ კითხვად¹⁶ სახარებისა, იგი ნეტარი ზე ჯდა და ისმენდა კეთი-¹⁰ ლად. და ვითარცა დავასრულით ოთხთავე¹⁷ ერთობით სახარება¹⁸, ჟუარი დაგუწერა და თქუა: „დიდება შენდა, უფალო!“¹⁹ და ქუე მიწვა და გურქუა: „იგი საგმარი²⁰ ესერა²¹ არს“. რამეთუ იყო ჭურ-პელი, რომელსა²² შინა იდვა დრაჰკანი²³ საგმარად²⁴ ძმათათჳს, რა-მეთუ არა თუ თვთ ეპურის²⁵, არამედ სხუასა ძმასა აქუენ, ხოლო ¹⁵ ძმაჲ იგი წასრულ²⁶ იყო ლოცვად, და იგი მუნ დაედვა და ჩუენ არაჲ²⁷ უწყოდეთ²⁸. და ესე იყო ანდერძი მისი²⁹, [v] რამეთუ³⁰ სხუაჲ ყოველივე განწესებულ³¹ იყო³² — წიგნი³³ მისნი და ძმანი მთა-წმიდას, და ამის პირისათჳს არაჲ აჯსენა³⁴, რამეთუ ყოველთა უწყ-ოდეთ. და ვითარცა ცხორებასა მისსა უყუარდა მყუდროებაჲ, ეგ-²⁰ რეთვე ჟამსა ნეტარისა მის³⁵ მიცვალებისა მისისასა³⁶ იყო, რამეთუ უკუეთუმცა გუეცნა³⁷, ფრიადიმცა³⁸ ამბოხი³⁹ ქმნილ იყო და შვო-თი. და თუმცა შესაძლებელ იყო, კინი-ლა და⁴⁰ შე-მცა-გუეპურა სუ-ლი⁴¹ იგი უმანკოჲ ამის ნეტარისაჲ.

ამის მიზეზისათჳს მშუდმან მან და მყუდრომან ჟამსა⁴² მასცა⁴³ ²⁵ მიცვალებისა მისისასა⁴⁴ მყუდროებაჲ იგუმი⁴⁵, რამეთუ ვითარცა გელოვანმან მენავეთ⁴⁶ — მოძღუარმან, რომელსა მრავალნი უტსკრულნი:

1 ყოველთავე BCDEFGL. 2 რომელნი BCDEFGL. 3 შინა — E. 4 პატიოსა-ნი BCDEFGL. 5 სიმეონ G, სვიმონ I. 6 სამუხისა] სამუხისა CGKL, სამისა I. 7 გვბრძანა I. 8 სანთელი D. 9 აღვანთნეთ I. 10 აკუმით BDEFGL. 11 სახარები-სა I. 12 ~ კითხვა ვიწყოთ I, კითხუა B. 13 განაწესნი E. 14 და — BCDEFGL. 15 ვიწყით თვთო თავსა და სწორად — I. 16 კითხვა BCDEFGL. 17 ოთხთავე CDE. FGL. 18 სახარებაჲ — I. 19 ორ]ღოთ K. 20 საგმარი] საჯღმილისა B. 21 ესე I. 22 რ]ლისა I. 23 დრაჰკანი I, დრაკანი K. 24 საგმარად G. 25 ეპურა E. 26 წარ-სრულ BCDEFGL. 27 არა DEFGIKL. 28 უწყოდით CDEFGL. 29 ანდერძი ნი-სი — I. 30 რ] და I. 31 განწესებულ BCDEFGL. 32 იყო — BCDEFGL. 33 წიგ-ნი E. 34 აჯსენა BCDEFGL. 35 ~ მის ნეტარისა I, — K. 36 მისისა C. 37 გვემ-ცნა I. 38 ფრიადა I. 39 ამბოხება G. 40 და — I. 41 სული] სახელი E. 42 ჟამსაჲ. BCDEFGL. 43 მასცა — BCDEFGL. 44 მისისა I. 45 ეგუმი B. 46 მენა-ვეთ — E.

განველნიან¹ და მრავალთა ღელვათადა² ბრძოლა-ეცის და ნავთ-
საყუდლისა³ მიმართ მხიარული⁴ შესლვად განემზადებინ⁵ ვითარცა
ვითარცა მგედარი ძლევამომოსლი, რომელსა-იგი ურბ⁶ რაზენნი⁷
მოესრნიან და მრავალნი ძლევანი და ბრძოლანი ექმნიან,
5 და ყოველსავე⁸ შინა განმარჯუებული⁹ მივალნ მეფისა თვისისა, ანუ
თუ ვაჭარსა, რომელსა მცირითა რაჲთმე¹⁰ საფასითა ურიცხვ სი-
მდიდრე შეეკრიბის¹¹ და¹² საუნჯისა მიმართ თვისისა მხიარული მი-
ისწრაფინ¹³, გინა თუ ვითარცა¹⁴ მუშაკი ურნატ¹⁵-სავსე ნაყოფთა ზე-
და თვსთა¹⁶ მხიარულ არნ, ეგრეთვე წმიდაჲ ესე ჟამსა მიცვალებისა
10 თვისისასა¹⁷ ამით ყოველთავე ზემოწერილთა მიემსგავსა. რამეთუ და-
ღაცათუ იყო რაჲ ჯორცთა შინა, ჯორცთაგან მიცვალებულ იყო¹⁸
გონებითა, ხოლო აწ ესრეთ იყო სრულიადი¹⁹ განსლვაჲ მისი²⁰
ჯორცთაგან, რამეთუ განირთხნა²¹ წმიდანნი²² იგი²³ ფერჯნი მისნი
წესიერად, რომელ²⁴ ღმრთის-მსახურებისათჳს მრავალი [53] შრომაჲ
15 თავს-იდევს²⁵, და გელნი სანატრელნი, მწერალნი საღმრთოთა მო-
ძღურებათანი, უმანკოსა მას²⁶ და უბიწოსა გულსა ზედა²⁷ თვისსა
დაიჯუარედნა და მცირედ²⁸ თფლნი გარდაეცნეს, რომელნი-იგი
ღმრთის-მსახურებისათჳს მრავალგზის დასთხინა²⁹. ესრეთ ჟუარი
პირსა³⁰ დაიბეჭდა, რომელი-იგი მარადის სასოდ და ზღუდელ აქუნ-
20 და. და კუალად³¹ დადგა წმიდაჲ³² იგი მარჯუენე თვისსავე³³ ადგილ-
სა და თქუა³⁴ სიტყუაჲ დასასრულისაჲ, რომელი-იგი, ვითარცა
შარავანდელი მზისაჲ, წარიძღუანა უფლისა მიმართ³⁵, ვითარმედ:
«გელთა შენტა, უფალო, შევკვედრებ³⁶ სულსა ჩემსა»*. და ესრეთ³⁷
დიდად-რაჲმე აღმოიფშვნა³⁸ ერთგზის ხოლო, და მისცა წმიდაჲ³⁹
25 სული თვისი⁴⁰ წმიდათა ანგელოზთა⁴¹.

ხოლო მოხუცებულნი იგი ზემოქსენებულნი, პატრიოსანნი, ერთ-
სა ვისმე მღღელთაგანსა⁴², თავით კერძო ნეტარისა მის მღგომარე-
სა⁴³, ეტყოდეს, რაჲთა დაასხნეს გელნი თუალთა მისთა წმიდათა,

* ლუკა 23,46

1 განველნიან I, განველთიან K. 2 ღელვათა BCDEFGL. 3 ნავთსაყუდელისა BCDEFGL. 4 მხიარული I. 5 განემზადების E. 6 რომელსა-იგი ურიცხვნი — I. 7 სპარაზენნი სარკინოზნი CDEFGL. 8 ყოველსა K. 9 განმარჯუებით E. 10 რაჲთამე BCDEFIL, რათამე G. 11 შეიკრიბის I. 12 და + და B. 13 მიისწრაფის I. 14 გო—E. 15 ორნატ-BCDEFIL, — G. 16 ~ თვისთა ზედა FGL. 17 თსსასა A, მისისასა I. 18 იყო — E. 19 სრულიადი სულიერი BCDEFGL: 20 მის G. 21 განირთხა I. 22 წა I. 23 იგი — CDEFGL. 24 რომელთა BCDEFGIKL. 25-ედვის CDFGL, იდვის E. 26 მას — BCDEFGL. 27 ზა — G. 28 მცირეთ L. 29 დაჰსთხინა G. 30 + ზედა I. 31 კუალად კეთილად I. 32 წმიდავე BCDEFGL. 33 თვისსა D. 34 სიტუა I. 35 უფლისა მიმართ წე ორისა E. 36 შევკვედრებ CDEGK, შევედრებ I. 37 ესრედ I. 38 აღმოიფშვნა E, აღმოიფშვნა I. 39 წმიდაჲ — E. 40 ~ სული თვისი წმიდაჲ D. 41 ~ ანგელოზთა წმიდათა D. 42 მღღელთაგან BCDEFGL. 43 მღგომარისა BL.

განმანათლებელთა ჩუენთა. ხოლო იგი განცკვრებული¹ და ვითარცა
გონებამიღებულნი აქა და იქი² იხედვიდა და მკსინვარედ ეტყობოდა
ბერთა მათ, ვითარმედ: „სძინავს³ მამასა ჩუენსა“. ხოლო მას არა-
ვისი მსახურებაჲ ეკმარებოდა.

გარნა ამიერითგან ვითარ-მე⁴ ვითხრა⁵, თუ რაბამი ამბო- 5
ხი და შფოთი იქმნა და ტყებაჲ და ყვილი უწყესა? ენაჲ ჩუენი
ვერ შემძლებელ არს მითხრობად, რაჟამს-იგი მოეცვა გუამი იგი⁶
მის ნეტარისაჲ მის მიერ ცხოვნებულთა მათ მღდელთა და დიაკონ-
თა⁷ და ობოლთა მათ წუთ ჩიჴლთა, რომელნი-იგი წუთ ჳჳითა [v]
წულოლითა და ენითა ბრგუნვილითა⁸ იტყოდეს და მამით და მო- 10
ძღურით ხადოდეს, ვითარმედ: „ვაჲ ჩუენდა, ვაჲ⁹ ჩუენდა¹⁰ შენ
მიერ, ჳ მამო, რაჲ¹¹-ესე შემამთხვე¹² ჩუენ?“ ვითარმედ: „სადა
შემკრიბენ და აღგუზარდენ¹³, ანუ აწ¹⁴ სადა დაგვტევენ და დაგუ-
ფანჩენ¹⁵?“. ხოლო¹⁶ მღდელნი და დიაკონნი ჳელთა მათ მისთა წმი-
დათა ამბორს¹⁷-უყოფდეს და თუალთა მათთა ჴედა დაისხმიდეს და 15
რომელნიმე ცრემლთა წილ სისხლთა დასთხვედეს გუამსა მას¹⁸ მის-
სა ჴედა¹⁹ წმიდასა და იტყოდეს: „ვაჲ ჩუენდა²⁰, ვაჲ ჩუენდა, ჳ წმი-
დაო, რამეთუ ვიდრე შენ ჩუენ თანა იყავ, ლამენიცა²¹ დღე²² იყენეს,
ხოლო აწ რაჲ განგუეშორე, დღენიცა ლამე არიან“. ამას და ამის-
სა²³ უმრავლესსა ჳმითა საწყალობელითა იტყოდეს და ანაზღაითსა²⁴ 20
მას²⁵ დაჳეგვასა და უჴუნაჲსკენელსა ობლებასა²⁶ ეტყებდეს²⁷. და²⁸
ვითარმეცა²⁹ არა იგლოვდეს, რამეთუ ოთხმეოცსა სულსა ერთი
წინამძღუარი ჳყვა³⁰ სულისა და ჳორცთაჲ³¹, ვითარცა ჴემო ვთქუ³²,
რომელთა მარჴუენ³³ და მარცხენ³⁴ არა უწყოდეს, და წინამძღუა-
რი ესევითარი, ვითარი³⁵ თუთ იყო, და ესრეთ მეყსა შინა უწინა- 25
მძღრო იქმნეს³⁶ და ესე სადა ფოლოცთა შინა სამეფოჲს[ა]თა³⁷ და-
ღაცათუმცა ქვისაჲ ვის³⁸ აქუნდა გული და ანდამატისა მოეგო სუ-
ლი, გარეგან³⁹ საზღვართა⁴⁰ ბუნებისათა⁴¹ განსრული⁴², ვითარმეცა⁴³

¹ განცკვრებული BCDEFGIL ² იქა L. ³ ჳძინავს G. ⁴ ვითარ I. ⁵ მიგონ-
თხრა EI. ⁶ იგი — BCDEFGL. ⁷ დიაკონთა C. ⁸ მბრგვენვილითა BCDEF, ბრგუ-
ნილითა G, მბრგვენვალითა L. ⁹ ვაჲ B. ¹⁰ ვაჲ ჩუენდა — I. ¹¹ რაჲ-] რომელნი-G.
¹² შემამთხვეენ IK. ¹³ აღმზარდენ E. ¹⁴ აწ]თუ E. ¹⁵ დაგუფანჩენ E, დაგუფან-
ჩენ FL, დაგუფანჩუენ G. ¹⁶ ხ — BCDEFGL. ¹⁷ ამბორ-EG. ¹⁸ მას — BCDEF
GIL. ¹⁹ ჴედა — E. ²⁰ ვაჲ ჩუენდა — G. ²¹ ლამენი E + და FGL. ²² დღენი BCD.
EFGL. ²³ ამისა GI. ²⁴ ანაზღაითსა BCD, ანაზღაითსა EFGL, ანაზღაით I. ²⁵ მას —
I. ²⁶ ობლობასა BCDEFG. ²⁷ იტყებდეს I] იტყოდეს BCDEFGL. ²⁸ და — B.
²⁹ ე — I ³⁰ ყვა K. ³¹ ჳრცა C. ³² ვსთქუ G. ³³ მარჴუენა E. ³⁴ მარცხენა E
³⁵ ვითარი — BCDEFGIKL. ³⁶ იქმნეს — E. ³⁷ სამეფოთა BCDEF, სამეფო-
თა G, სამეფოსათა I, სამეფოსათა K. ³⁸ ვის — I. ³⁹ სული გარეგან — I. ⁴⁰ სა-
მზღვართა G. ⁴¹ გარეგან საზღვართა ბუნებისათა — B. ⁴² გამოსრული E.
⁴³ ე — EI.

არა იხილვა¹ ყოვლითურთ დაწყებული, მოულოდნელად² სიყვარულსაგან აღძრული და³ ბუნებითისა ტკივილისაგან სიღრმედ⁴ მწუხარებათა შთასრული.

[54] არამედ, ეჰა უბადრუკებაჲ ჩემი⁵, ვითარისა-ღა ჟამისათჳს⁶ დავიმარხე ყოვლად საწყალობელი და ვითარო-ღა⁷ წინა ედვა ჰირვეულსა⁸ ცხორებასა ჩემსა სიკუდილსა⁹ მითხრობად, რომელი-იგი არა თავისა თჳსისათჳს ცხოველ¹⁰ იყო, არამედ ღმრთისა.

XXVII. ჰე¹¹, ჰეშმარიტად დაიძინა ზიარმან¹² ანგელოზთამან¹³ მამამან ჩუენმან¹⁴, რომელსა-იგი ფრად უყუარდით ჩუენ და გუწყალობდა, ვითარცა შვილთა ჰეშმარიტთა, ვითარცა მოქმედთა ქრისტეს¹⁵ ვენაგისათა, ვითარცა ძეთა მორჩილებისათა. შეისუენა ზოგადმან მოძღუარმან ჩუენმან, ჰუეყანისა ანგელოზმან¹⁶ და ზეცისა კაცმან, ტაძარმან მან ქალწულებისამან, უბიწომან, მრავალფერმან მან¹⁷ და მრავალსახემან სიბრძნემან სულისამან¹⁸, ჰელოვანმან¹⁹ მან²⁰, გულისგმის-ყოფელმან და ერთგულმან ქრისტეს²¹ მსახურმან, ბრწყინვალემან მან თუალმან ქრისტეს²² გუამისამან, მოთმინებისა მოღუაწემან მან²³, წყალობისა წყარომან და განკრძალულმან უფლისა²⁴ შულის-მმარხველმან და ფასის-საცავმან მან²⁵ სათნობისამან, რომელი-იგი სიტყუთა²⁶ ტკბილ იყო და ზრახვითა²⁷ საწადელ. და ვინ შემძლებელ არს სიტყუთ აღწერად, რაოდენნი და რაბამნი სახელნი მიანიჰნა მას²⁸ საღმრთომან მადლმან ყოველთა მათ საქმით აღსრულებითა²⁹ და ყოველთა მოციქულებერ შეყუარებითა!³⁰ ეჰა, ეჰა, მარადის სასურველნო³¹, რაჲ არს ჩუენი ესე გლახაკთა³² ამათ³³ საიდუმლოჲ³⁴ და³⁵ რაჲ არს სიბრძნე ესე ღმრთისაჲ³⁶ გამოუთქუმელი?

აწ მინდეს³⁷ ცრემლნი იერემიას გოდებისანი და უკუეთუ სხუამანცა ვინმე³⁸, სანატრელთა³⁹ მათ⁴⁰ კაცთაგანმან, სიდიდე განსაცდელისაჲ სადამე⁴¹ იგლო⁴². აწ მოვედ ჩუენდა⁴³, ჰ რაქველ⁴⁴, დედაო⁴⁵ ბენიამენისო⁴⁶, სტიროდე⁴⁷ შვილთა შენტა და ნუგეშინის-ცე-

¹ იხილა BCDEFGL + ვა BCDEFGL. ² და — BCDEFGL. ³ ჩემნი G. ⁴ ურსთჳს A, ჟამისად I. ⁵ ვითარითა L. ⁶ ჰირვეულსა — I. ⁷ სიკუდილისა BCDEFGL. ⁸ ცხოვლ C. ⁹ ჰე ესე IK. ¹⁰ ზარმან L. ¹¹ ანგელოზთამან — AIK. ¹² ჩუენმან] მან BCDEFGL. ¹³ ჰს A. ¹⁴ ანგელოზმან G. ¹⁵ მან — I. ¹⁶ სულისა I. ¹⁷ მან — CDEFGIL. ¹⁸ ჰს A. ¹⁹ მან — BCDEFGIL. ²⁰ უფლის G] ღმრთისა K. ²¹ მან — I. ²² სიტყუთ BCDEFGL. ²³ ზრახვით BCDEFGL. ²⁴ მან E. ²⁵ აღსრულებულთა FGL. ²⁶ შეკრებითა I. ²⁷ სასურველო I. ²⁸ გლახაკთა] გონებაკეთილთა I. ²⁹ მათ I. ³⁰ საიდუმლოთა I. ³¹ და — BCDEFGL. ³² უფლისა I. ³³ მინდეს G. ³⁴ ~ ვინმე სხუამანცა I. ³⁵ სანატრელმან I. ³⁶ მათ — I. ³⁷ სადამე AK — I. ³⁸ იგლოჲ CEFGL, იგულჲ D] ჰყოს I. ³⁹ ჩემდა BCDEFGL. ⁴⁰ რაქველ BCDEFGL. ⁴¹ + შვილო I. ⁴² ბენიამენისო E, ბენიამენისო L. ⁴³ ტიროდე BCDEFGL.

მისა ნუ მიიღებ¹, ნუ, ვითარცა² ბეთლემისა³ ყრმათათჳს⁴, [v] რამე-
 თუ⁵ იგინი ღმრთისა შეიწირნეს⁶, არამედ ყრმათათჳს⁷, რომელნი⁸ ორნულნი
 სავე სიკუდილსა⁸ თუალითა⁹ ხედვენ¹⁰, სულისა და ჯორცხისა¹¹ ცხორება
 არა აქუს ნუგეშინის-მცემელი, რამეთუ ერთი აქუნდა და იგიცა
 მიეფარა. ამათჳს¹¹ ტიროდე¹², ჟ¹³ რაქელ¹⁴, ვითარცა არა არიან¹⁵. 5
 ხოლო მე ესრეთ ვიტყოდი¹⁶ ძმათა მიმართ ჩემთა და ყრმათა მო-
 ძღურისა ჩემისათა: ¹⁷ „ვაჲ მე, ვაჲ მე¹⁸, ძმანო ჩემნო პატიოსანნო,
 აწ დაგუეგ¹⁹ პირი იგი, რომელი გუაწურთიდა¹⁹ შჯულსა უფლისასა
 დღე და ღამე²⁰, წარვიდა გონებისა განზრახვა²¹, ჳეშმარიტად
 ღმრთისა მიერ აღძრული, დაწუნა²² თუალი²³ იგი მართლიად მხედ- 10
 ველი და განმარჩეველი²⁴ კეთილსა²⁵ ბოროტისაგან და უმჯობესსა
 უღარესისაგან²⁶, დაღუმნეს²⁷ ბაგენი იგი მცველნი შჯულსა უფლისა-
 სა²⁸, შეიკრა ენაჲ იგი²⁹ ოქროსიტყუაჲ და საღმრთოთა ბრძანება-
 თა ჳმამაღლად მლაღადებელი და ბრწყინვალედ მთარგმნელი³⁰
 ღმრთივი³¹-სულღიერთა წიგნთაჲ, დაყუდნა ჳელი იგი შუენიერად მწე- 15
 რალი, რომლითა განანათლნა³² ეკლესიანი ჩუენნი, დადგეს³³ ფერგნიცა
 იგი შუენიერნი, განკაფულნი³⁴ ღამისთევათა შინა ჳედგომითა³⁵, და-
 ყუდნა გონებაჲ იგი მხილველი და სიღრმეთა³⁶ სულისათა³⁷ გამოიმე-
 ძიებელი³⁸, დაიფარა მიწასა შინა გუამი წმიდაჲ, მოღუაწებისა³⁹
 შრომითა განლელული. 20

ხედავთა, თუ ვითარ არიან საქმენი ჩუენნი? მენება, უკუე-
 თუმცა შესაძლებელ იყო⁴⁰ განძლიერებად⁴¹ უძღურებაჲ⁴² ჩემი⁴³ და
 ამაღლებაჲ⁴⁴ სიმაღლესა ამას⁴⁵ თანა განსაცდელისასა⁴⁶ და აღტე-
 ვებად⁴⁷ ჳმისა რაჲსამე ვნებისა⁴⁸ ამის შემსგავსებულისა, ვითარცა
 ყვეს⁴⁹ ობოლთა მათ და ჳმითა მაღლითა განსაცდელსა მამისასა⁵⁰ 25

1 მიიღებს I. 2 ანუ ვა I, ნუ ვითარისა K. 3 ბეთლემის BCDE. ბეთლემ
 FGL. 4 ყრმათა თჳსთა I. 5 რ — B. 6 შეწირნეს BD. 7 რ იგინი ღრისა შეიწირს
 ნეს, ად ყრმათათჳს — FGL. 8 ცხორებასა E. 9 თლრით BCDEFGKL. 10 ხედვი-
 დენ C, ხედვიდეს E. 11 ამისთჳს BCDEFGL. 12 სტიროდე C, ტიროდენ I. 13 ჟ — I-
 14 რაქელ BCDEFGIL. 15 არან AK. 16 ვიტყოდე CDEFGL. 17 ჩწისთა B.
 18 ვა მე, ვა მე B, ვაჲ ვაჲ მე D. 19 გუწურთიდა B, გუწყვიდა I. 20 ~ დღე და
 ღამე სჯულსა უფლისასა (უფლისა B, უფლისა C) BCDEFG. 21 განძრახვა C.
 22 დაწუნა I. 23 თვალნი I. 24 განმარჩეველი BCDEFGL. 25 კეთილისა AIL.
 26 უღარესთაგან CEFGL, უღარესგან D. 27 და დაღუმნეს BCDEFGL. 28 უფლის-
 სა C. 29 ~ იგი ენა FGL. 30 მთარგმნელ BDFL, მთარგუნელ E, თარმნელი I.
 მთარმგნელი K. 31 ღთ E. 32 განანათლნა ABCDEF. 33 და დადგეს G. 34 განკაფულ-
 ნი B. 35 ჳემო K. 36 სიღრმით B. 37 სულისათ B, სულღიერისათა L. 38 გამოიმე-
 ძიებელი B, გამოძლებელი D. 39 მოღვაწებითა I. 40 იყო| ყოფილ იყო G. 41 განძლიერ-
 რებაჲ B. 42 უძღურებაჲ — B. 43 ჩწი I. 44 + უძღურებაჲ ჩწი და ამაღლებაჲ E.
 45 მას CDEFGL. 46 განსაცდელთასა CDEFGL. 47 სიმაღლესა ამას თანა განსაც-
 დელისასა და აღტევებად — I. 48 ვნებასა K. 49 ჳყვეს GI. 50 მამისასა] მოძღურის-
 სა B, მოძღურისასა CDEFGL — I.

იგლოვეს¹. [55] არამედ რაჲ-მე² ვყო³, გინა ვითარ ვაიძულო ენა-
სა მსახურებად სიტყუსა, რომელი-იგი⁴ განსაცდელისა ამის მცირე ვი-
თარცა მძიმითა რაჲთმე⁵ საკრველითა რკინისაჲთა, შეკრული არს⁶ ანუ
ვითარ აღვადო⁶ პირი, უტყუებითა შეპყრობილი⁷, ვითარ აღუტეო
5 ჳმაჲ ვნებითა და გოდებითა ძალისა⁸ თვისსაგან დაჰსნილი, ვითარ
აღვიხილნე⁹ თუალნი სულისანი¹⁰, განსაცდელისა ამის ალმურითა
დაბნელებულნი? ვინმეა განმიბნია უკუნი ესე და წყუდიადი მწუხა-
რებისა ბნელი და მიჩუენამცა¹¹ სიწმიდესა შინა ბრწყინვალე იგი
ნათელი მშჳღობისაჲ? ანუ ვინაჲ¹² მოგუეფინოს¹³ ჩუენ შარავანდე-
10 დი, ვინაჲთგან დაჰჳდა¹⁴ მნათობი ჩუენი? ეჳა ბოროტი ესე სიბნე-
ლე, რამეთუ მზე, მნათობი ჩუენი, დაჰჳდა¹⁵. ეჳა, ვითარღა იქმნნეს
ჩუენდა ადგილსა ამას წინაუტკუემო სიტყუანი ჩუენნი და საქმენი, აწ
და პირველ ამისსა, რამეთუ პირველ, ვითარცა მექორწინენი, გან-
ვსცხრებოდეთ¹⁶, ხოლო აწ, ვითარცა საწყალობელნი, გლოვისა
15 ამისთჳს სულთ-ვითქუამით? ანუ თუ მცირე არსა ჩუენ ზედა მოწვე-
ნული¹⁷ ესე ბოროტი, ანუ ამაოდ ნუ ვიტყვებთა და განვიწირვით,
ანუ თუ უფროჲს-ღა¹⁸ ვერ მივსწუთებთ თავსა ამის ვნებისასა, და-
დაცათუ უფროჲს აღვამაღლნეთ¹⁹ სიტყუანი და ჳმანი ჩუენნი?
გუჲავასხენით²⁰ უკუე, ძმანო²¹, გუჲავასხენით²² ცრემლნი წყალო-
20 ბისანი, რამეთუ ოდეს-იგი იხარებდით თქუენ, სიხარულსა²³ თქუენ-
სა გეზიარენი²⁴ თქუენ²⁵. აწ უკუე მომაგეთ ჩუენ ბოროტი ესე ნაც-
ვალი. სიხარული²⁶ მოხარულთა თანა მოგუეციით²⁷ ჩუენ²⁸, ტირილი
მტირალთა თანა მომიზღვრეთ²⁹ ჩუენ. ცრემლოღა³⁰ ოდესმე უცხო-
თესლი³¹ იგი ერი მამათ-მთავ[ვ]რისა³² იაკობისთჳს, და უცხოჲ იგი
25 განსაცდელი, ვითარცა თჳსი, განესაკუთრა³³, რამეთუ იგი შემდგო-
მად სიკუდილისა³⁴ ძეთა მისთა ე გ ჳ ბ ტ ი თ³⁵ გამოიყვანეს და ყოველი
იგი ერი უცხოჲ ამის განსაცდელისათჳს უცხოსა შინა ქუეყანასა
ოცდაათ დღე და ოცდაათ ღამე იგლოვდა მის³⁶ ზედა და მწარედ
გოდებდა³⁷ და ტიროდა.

1 იგლოვენ B, იგლოვეს CDEFGIL. 2 რაჲ-მე] რაჲ D. 3 ვყო G. 4 რაჲ-
თა იგი BCDEFGIL. 5 რაჲთამე BCDFIL, რამე G. 6 აღვილო B. 7 შეკრული G.
8 ძალითა B. 9 განვიხილნე E. 10 სულისანი — I. 11 მიჩინამცა G. 12 ვინ BCDEF
GL. 13 მოგუეფინოს BCDEFIL, მოგუანივოს G. 14 დაჰჳდა C] დაჰჳსნა FGL.
15 დაჰჳსნა L. 16 განვსცხრებოდეთ G, განვსცხრებოდეთ I. 17 მოწვენილი GL.
18 უფროსთა I. 19 ავამაღლნეთ CDEFGIL, აღვამაღლნეთ IK. 20 გეასხენით I.
21 გუჲავასხენით უკუე ძმანი — B. 22 გეასხენით I. 23 სიყვარულსა I. 24 გეზიარენით
BCDEFGIK. ვეზიარენით L. 25 ჩუენ BCDEFGKIL. 26 სიხარულისა I. 27 მო-
გეციით K. 28 თქ-ნ I. 29 მომიზღვრენით I. 30 ცრემლეღა C] ცრემლნი I, ცრემლ-
ნი და K. 31 ოცხოთესლი C] თესლნი I. 32 მამათ-მთავრისა] მამისა მის მიერისა K]
უცხონი ძისა I. 33 განესაკუთრა] ჳგონე საკუთრა I. 34 სიკუდილისა B. 35 ეგობტი G.
36 მას BCDE, მათ FGL. 37 ჳგოდებდა I.

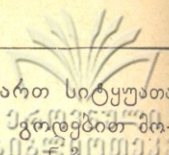
„აწ უკუე, ძმანო¹, ემსგავსენით უცხოთესლთა მათ, ძმანი, ეგე ჩუენნი და ნათესავნი, ზოგად იყო მაშინ² უცხოთა და თესთა ტირილი, ზოგად იყავნ³ აწცა, და რამეთუ გლოვაჲცა ესე და მწუხარებაჲ ზოგად⁴ არს, ამისთჳსცა, აჰა ესერა, ვითარცა სახილველსა შინა წარმოვიჩინები და წინა-ვპირობ⁵ და ვღალადებ განსაცდელისა 5. ამის სიმძიმესა და ვიტყვ „გწყალობ თქუენ, გწყალობ⁶, შეიღწო და მოწაფენო ამის ტკბილისა და სახიერისა მამისანო, ხოლო აწ მწარედ დაობლებულნო, მცირედ აღყუაგებულნო, ხოლო აწ მსწრაფლ დაჰნობილნო, ბრწყინვალედ განათლებულნო და ბოროტად დაბნელებულნო“.

არამედ, ეჰა⁷, რაბამ კეთილ იყო ვიდრე აქამომდე გზაჲ სიტყვისა ჩუენისაჲ და, ეჰა, რაბამ სანატრელ იყო⁸, უკუეთუმცა ამას⁹ პირსა ზედა დასრულდებოდა მოთხრობაჲ¹⁰ ჩუენი. ხოლო¹¹ ამიერითგან რაჲ¹² «მოუწოდეთ¹³ დედათა მტირალთა»*, ვითარცა იტყვს იერემია, რამეთუ განსაცდელთა¹⁴ და მწუხარებათა მიერ შეპყრობილისა და აღ- 15. ვსებულისა გულისაჲ სხუთა¹⁵ სახითა¹⁶ ნუგეშინის-ცემამა შეუძლებელ არს, არა თუ ცრემლთა მიერ და სულთქუმათა აღსუბუქნეს¹⁷. უტევეთ უკუე¹⁸, ნუგეშინის-მცემელნო, უტევეთ¹⁹ და ნუ განამრავლებთ²⁰ ნუგეშინის-ცემასა, რაჲთა წრტიალად²¹ და მწარედ იგლოონ²² ობოლთა ამით [56] და გულისგმა-ყონ²³ დაჰირვებაჲ ესე, რომელი 20 დაჰჰირდა²⁴ მათ, დაღაცათუ არა გამოუცდელ არიან განშორებასა მისსა ღუაწლთა მათ მიერ მოღუაწისათა და ჩუეულთა²⁵, რამეთუ განსოვს, განალა თუ²⁶ ვითარ თქუენდა მომართ²⁷ თქუმულმან ამან სიტყუამან ჩუენმან ღუაწლნი იგი მალღისა²⁸ მის კაცისანი მიგი- 25. თხრნა თქუენ?

მწუხარე იქმნეს²⁹ ოღესმე ისრაელიტელნიცა³⁰, რაჟამს-იგი აღიტაცა ზეცად ელია, არამედ ნუგეშინის-სცემდა³¹ განშორებასა მისსა ელისე, ხალენითა მოძღურისაჲთა შემკობილი, ხოლო აწ საღმობაჲ ესე ზეწთა³² არს კურნებისა, რამეთუ ელია ამადლდა

* იერემია 9,17. ** ამაზე წყდება D.

1 ძმანო — E. 2 მაშინ — I. 3 იყუნენ I. 4 ზოგადი IK. 5 ვიპყრობ G. 6 გუწყალობ B — I. 7 აჰა C. 8 სანატრელ იყო იქმნებოდა მოთხრობა I. 9 ამა I. 10 დასრულდებოდა მოთხრობაჲ — I. 11 ხოლო — I. 12 რაჲ] რათა BCDEF GL. 13 მოუწოდოთ CG. 14 მგწნსაცდელთა E. 15 სხუთა BCDEFGL. 16 ოხითა BCDFGL. 17 აღსუბუქნეს I, აღსუბუქნეს K. 18 უკუე] ეგე FGL. 19 უტევეთ + + ეგე G, უტევე ეგე FL. 20 განამრავლებთ] განათავისუფლებთ I. 21 წრტიალად] მტირალად I. 22 იგლოონ B, იგლოონ CEFGL. 23 ჰყონ I. 24 დაჰჰირდა B, დაჰსჰირდა G, დაჰჰირდა IK. 25 ჩუეულებათა K. 26 თუ + თუ CFL. 27 მიმართ BCE FGL. 28 მალღისანი I. 29 იქმნეს E. 30 ისრაელიტელნიცა BIK, ისრაელიტელნიცა CEFL, ისრაელიტელნიცა G. 31 ნუგეშინისცემდა BCEFIKL, ნუგეშინის-ჰსცემდა G. 32 ზესთა I.



და ელისე არა დაშთა. უწყი, რამეთუ არა უმეცარ ხართ სიტყუთათა მათ და ჳმათა იერემიასთა, რომელთა-იგი იტყოდა ეგვიპტის-მე-
 5 იგლოვდითო)*. და ესე სიტყუაჲ მაშინ⁷ ითქუა მის მიერ. ხოლო
 აწ ჩუენ ზედა აღესრულა, რამეთუ რაჟამს განითქუას⁸ ჰამბავი⁹ ესე
 საგლოელი¹⁰, მაშინ აღივსნენ გზანი უდაბნონი¹¹ გოდებითა¹² მგლო-
 ვარეთაჲთა და მოწაფენი მისნი შეწუხებულნი მწუხარებითა ჳმასა
 10 ტკივნეულ იყვნენ და საწყალობელ, რამეთუ გოდებამან მათმან
 შიში იგი დაქცევისაჲ¹⁵ დაჰჰსნა¹⁶. ხოლო ამათ ბოროტთა დაჰსნისა
 არცა ერთი აქუს სასოებაჲ თჳსთა ამათ გოდებათა მიერ.

ვიცი სხუაჲცა რაჲმე გოდებაჲ იერემიასი, შემსგავსებულნი
 წიგნსა¹⁷ ფსალმუნთასა, რომელი-იგი წარტყუენვისათჳს¹⁸ ისრაჴლ-
 15 თაჲსა¹⁹ შეჰმზადა²⁰, რამეთუ იტყუს, ვითარმედ: «ძეწნთა²¹ ზედა
 დავჰკიდენით²² ორ[V]ღანონი ჩუენნი»**, რამეთუ ღუმილისა მიერ²³
 თავთა თჳსთა თანა და ორღანონიცა თჳსნი დასაჰენს. ამას უჰვე
 გოდებასა²⁴ მეცა განვიჩემებ²⁵ აწ და ვიგლოვ უფროჲს მათსა, რა-
 მეთუ ვზი²⁶ მდინარეთა ზედა ცოდვისათა და მათგან წიადმევანებე-
 20 ლი ჩემი²⁷ არა მაქუს. და ორღანოთა წიგნთა საღმრთოთასა²⁸ დავ-
 ჰკიდებ²⁹ ღუმილისა³⁰ ძეწნთა²¹, რამეთუ იტყუს მოციქული პავლე:
 «უკეთუ³¹ თარგმანი არა იყოს, მკითხველი ღუმენო». რამეთუ ძეწ-
 ნი ხე არს უნაყოფოჲ და ვინაჲთგან დაცჳვა³² ტკბილი იგი ცხორე-
 ბისა ჩუენისა ნაყოფი, არა ძეწნ³³ ვიჰმნენითა³⁴ უნაყოფო? ჰე³⁵ ჰემ-
 25 მარტიად. და უჰმად და უძრავად ორღანონი იგი მეტყუელებისა
 ჩუენისანი ღუმილისა მიერ შეშათა ზედა დავჰკიდენით³⁶.

ხოლო არა ვინ არს, რომელმანმცა³⁷ მიიღო³⁸ ნაწუეთი ერთი³⁹
 წყლისაჲ და განავრილა ენაჲ ჩემი საღმობიერი და შემწუარი

* გოდებაჲ იერემ. 1,4. ** ფსალმ. 136,2.

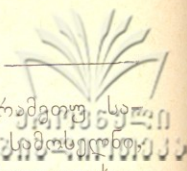
1 იერუსალიმისა GI. 2 მათ თანა მათთჳს E. 3 მისთა — CEFGL. 4 შესძრ-
 ნა A, შესძინა G. 5 სოქვა K. 6 სიონისნი E, სიონისისანი L. 7 მაშინ I. 8 განს-
 მა E. 9 ამბავი E. 10 საგლოველი BCEFGIL. 11 უდაბნოსანი C. 12 გოდებით I.
 13 აუტებოდენ B, აღუტებოდენ CEFGL. 14 და — BCEFGL. 15 გოდებისა E.
 16 დაჰსნა BEGKL, დაჰსნა CF. 17 წიგნთა E. 18 წარტყუენისათჳს C, ტყუენვი-
 სათჳს E. 19 იშლისა E, ისრაილთასა G. 20 შემზადა CEFGIKL. 21 ძეწნთა I.
 22 დავკიდენით CEFKL, დავკიდენით I. 23 მიერი B. 24 გოდებასაგან I. 25 ვიჩე-
 მებ I. 26 ვზიმში I. 27 ჩნი BCEFGL. 28 საღმრთოსა G, სამღრთოსა I. 29 დავ-
 კიდებ CEFGL. 30 ღუმილისა G. 31 უკეთუ E. 32 დაცჳვა I, დაცჳვა K. 33 ძეწ I.
 34 ვიჰმნეთა B, ვიჰმნეთ CE, ვიჰმნეთ FGL, ვიჰმნეთა I. 35 ჰე E. 36 დავკიდენ-
 ით BCEFGL, დავკიდენით K. 37 რომელმან მანცა B, რომელმანცა CEFGIKL.
 38 მიიღო BCEFGIL. 39 ერთ G.

ცეცხლითა მწუხარებათადათა. წარტა შეენიერება იგი საწადელი, დაღუმნა¹ ჯმა იგი სავსე სიტკბოებითა, დაიყვნეს ბაგენი² მგერლმრთივ-ბრწყინვალენი, აღფრინდა მადლი იგი განმბრძნობელი³ ხეობისა და არიან თუალნი, ზეცისა საიდუმლოთა³ მხილველნი⁴, სადა არიან ყურნი იგი, საღმრთოესა მის ჯმისა მსმენელნი, სადა არს⁵ ენა იგი წმიდაჲ, ტკბილად მასწავლელი⁵ ცოდვილთა⁶ სინანულსა⁷, სადა არს ტკბილი იგი მყუდროებათა თუალთა მისთაჲ, სადა არს წესიერი იგი ღუმელი⁸ ბაგეთა მისთაჲ, სადა არს საწადელი⁹ იგი მარჯუნე [57] მისი¹⁰, რომელი კურთხევასა მას პირისასა სასურველთა მათ თითთა¹¹ თჳსთა ჯუარის-წერთა დაჰბეჭდიდა?¹² 10

XXVIII. არამედ აწ გვედრები, შემაშრენით¹³ მე ცრემლნი ჩემნი, დააცხრევთ¹⁴ გოდება ჩემი, რამეთუ ვაგრძნობ, ვითარმედ უფროს¹⁵ ჯერისა განვალ საზღვართაგან გლოვისათა და ვნებისა ამის სიმძიმითა დედათა¹⁶ მივემსავაცები. არამედ მოვედით ამიერთგან და განუსუენოთ სასმენელთა თქუენთა გლოვისაგან და გოდე-¹⁵ ბისა ობოლთაჲსა და მანურალთა და საღმრთოთა თხრობათა¹⁷ და ნუგეშინის¹⁸-ცემისა სიტყუათა მიმართ მივაქციო¹⁹ გონება თქუენი, დაღაცათუ რაქელ²⁰ დაღადებს, რომელ არს ეკლესიაჲ, და ჯმობს ძლიერად და გოდებს დაობლებისათჳს²¹ შვილთა თჳსთაჲსა²².

ვინაჲცა ჯერ-არს, რაჲთა ამიერთგან მოვაქციო აფრად სიტყუსა²⁰ ჩემისაჲ და საეკლესიონი სიტყუანი აღმოვთქუნე²³, რამეთუ არა მიგუელო ჩუენ მოძღუარი ჩუენი, არცა წარვიდა ჩუენგან, არამედ შორის ჩუენსა მდგომარე არს, დაღაცათუ ჩუენ არა ვხედავთ მას. და წმიდასა მას შინა²⁴ წმიდათასა²⁵ შევიდა მამა ჩუენი და შინა-²⁵ გან²⁶ კრეტსაბმელისა, სადა-იგი წინამორბედად ჩუენდა²⁷ შევიდა²⁵ ქრისტე, დაღაცათუ დაუტევა კრეტსაბმელი იგი ჯორცთა თჳსთაჲ, არამედ არღარა სახით და იგავით ჰმსახურებს²⁸ ზეციერთა²⁹ მათ, არამედ თჳთ მას ხატსა საქმეთასა განიცდის არღარა სარკითა და სახითა, არამედ პირსა ღმრთისასა³⁰ პირის-პირ ხედავს და მეოხ არს ჩუენთჳს წინაშე მისსა შვილთა და მოწაფეთა თჳსთათჳს და³⁰ ითხოვს მიტევებასა³¹ ცოდვითასა³².

¹ და დაღუმნა CEFGL. ² ჩ-ნი G. ³ ~ საიდუმლოთა ზეცისათა B. ⁴ მხედულნი BG, მხედველნი CEFL. ⁵ მასწავლებელი L. ⁶ ცოდვითა BCEFGL. ⁷ სინანულისა I. ⁸ ღუმელი I. ⁹ + მისი K. ¹⁰ მისი — K. ¹¹ თითითა K.] თუალთა E. ¹² დაბეჭდიდა G, დაბეჭდიდა IK. ¹³ შემაშრენით A. შემაშრენით CIK. შემაშრენით E, შემაშრენით G. ¹⁴ დააცხრევთ CE. ¹⁵ უფროსად I. ¹⁶ დედა I. ¹⁷ ვედრებათა I. ¹⁸ ნუგეშის-L. ¹⁹ მივაქციოთ G. ²⁰ რაქელ BCEFGIL. ²¹ დაობლობისათჳს B, დაობლებათათჳს G, დაობლებისა K. ²² თჳსთაჲსა] თჳსთჳსა BE ²³ აღმოვთქუნე B, აღმოვთქუნე GI. ²⁴ შინა — G. ²⁵ ~ წათასა შ-ა I. ²⁶ შინაგან] შინა შინაგან E. ²⁷ ჩუენდა — I. ²⁸ მსახურებს K ²⁹ ზეცისათა BCEFGKL. ³⁰ ღმრთისა C. ³¹ მოტევებასა K. ³² და ითხოვს მიტევებასა ცოდვითასა — BCEFGL.



განიძარცუნა¹ უკუე ტყავისა იგი² სამოსელნი და რამეთუ სა-
 მოთხისა მკვდრთა არცა თუ³ ეგ[ვ]მარებიან⁴ ესევეთარნიცა მელსდელნი
 არამედ იგი სამოსელნი ჰმოსიან⁵ მას, რომელნი-იგი სიწმიდითა ცხო-
 რებისა თვისისაჲთა⁶ უქსოვნა თავსა თუსსა და მოიხუნა ღმრთისაგან.
 5 კეწმარიტად, ესევეთარისა ამის⁷ კაცისა სიკუდილი პატიოსან არს
 წინაშე ღმრთისა⁸ და უფროჲს-ლა არცა თუ სიკუდილ⁹ არს, არა-
 მედ განხეთქაჲ საკრველთაჲ, ვითარცა წერილ არს¹⁰, ვითარმედ:
 «განხეთქენ¹¹ საკრველნი ჩემნი»*. განტევებულ იქმნა ს¹²მნ¹² და გან-
 თავისუფლებულ იქმნა საკრველთაგან გორცთაჲსა, საბრწყ¹³ შეი-
 10 მუსრა, ხოლო¹⁴ სირი აღფრინდა, დაუტევა ეგუბტე¹⁵, რომელ არს
 ცხორებაჲ ესე ნივთიერი, და წილ-ვლო არა თუ ზღუაჲ იგი მეწა-
 მული, არამედ შავი ესე და წყუდიადი ზღუაჲ ამის საწუთროჲსაჲ¹⁶,
 შევიდა ქუეყანასა მას აღტქემისასა, რომელ არს ზეცათა იერუ-
 სალცმი¹⁷, მთასა მას ზედა სიბრძნის-მეტყუელებს¹⁸ ღმრთისა თანა,
 15 წარიგადა ჯამლი სულისაჲ¹⁹, და რაჲთა საღმრთოჲთა მით სლვითა²⁰
 გონებისაჲთა წმიდასა მას ქუეყანასა შინა უნივთოდ²¹ იმოთხვიდეს,
 რომელსა-იგი შინა²² იხილვების ღმერთი და თუსთა საკუთართა ხე-
 დავს და განუსუენებს²³. ესევეთარი ნუგეშინის-ცემაჲ გაქუნდინ
 თქუნ, ძმანო, რომელნი-ეგე²⁴ ძუალთა იოსებისთა ქუეყანასა მას
 20 კურთხევისასა²⁵ აღიყვანებთ, ესე იგი არს თქუნ, რომელთა-ეგე
 გუამი წმიდაჲ²⁶ ამის ნეტარისაჲ მთა წმიდას²⁷ წარგყავს*²⁸».

XXIX. ხოლო აწ უამი არს თქუმად, თუ ვითარ იქმნა წარსლ-
 ვაჲ ჩუენი მთა წმიდას, და კუალად მოკსენებად ნეტარისა²⁹ პეტრე
 პატრიკისა³⁰, პეტრიკ³¹-ყოფილისა ნუგეშინის-ცემასა³², და შემდგო-
 25 მად ღმრთისა მოლუაწებასა³³ და ეელის³⁴-აპყრობასა³⁵, რომელ³⁶ ჩუნ
 ზელა აჩუნა.

* ფსალმ. 115,7. ** აქედან იწყება D ხელნაწერი, პირველი ფურცე-
 ლი ამ ხელნაწერისა დაზიანებულია.

¹ განიძარცვა C, განძარცვა G, უნი ძარცუნა K. ² იგი — CEFGL. ³ არცა
 თუ] არღარაჲ E. ⁴ ეხმარებინ G. ⁵ მოსიან BK. ⁶ თუსისა I. ⁷ ამის — CEFGL.
⁸ ღწისა] ოწისა E. ⁹ სიკუდილი BCEFGKL. ¹⁰ აღ განხეთქაჲ საკრველთაჲ ვა
 წერილ არს — I. ¹¹ განხეთქილ არს E, განხეთქენ I. ¹² სიმონ G, სიმონ I,
 სემეონ K, სუმეონ L. ¹³ საფრწყ EFGIL. ¹⁴ და ხოლო BCEFGL. ¹⁵ ეგუბტე G.
¹⁶ საწუთოსა BEFGL. ¹⁷ იერუსალიმი IL. ¹⁸ მტყულებნი E. ¹⁹ სლი B, სულიერი
 CEFGL. ²⁰ სლვისა B. ²¹ უნივთოდ — K. ²² შინა — FGL. ²³ განისუენებს BCEF
 GIL. ²⁴ იგი E. ²⁵ კურთხევისსა K. ²⁶ წმიდისა B. ²⁷ მთაწრასა I. ²⁸ წარგყვეს F,
 წარგყვეს GL, წარგყავსთ, I. ²⁹ ნეტარისა — BCDEFGL. ³⁰ პატრიკისა D. ³¹ პატ-
 რიკ-FGL. ³² ცემისა G. ³³ მოლუაწებისა G. ³⁴ ეელისა FL. ³⁵ აპყრობასა B, აღ-
 პყრობისა G, აღპყრობასა L. ³⁶ რი I.

ხოლო ვითარცა განვიდა ჯორცთაგან წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი და წარვიდა წინაშე ღმრთისა, მეყსეულად ვაცნობეთ¹ წმიდასა მამასა პეტრეს, ხოლო მან მოძღურის-მოყუარემან, და უფროჲს-ლა² ვთქუეთ³ თუ [58] ღმრთის-მოყუარემან, ვითარცა გულისგმა-ყო⁴ ანაზღაით⁵ ესე და მლევეანი⁶ დაქვევაჲ ჩუენი, იწყლა სასტიკად სული მისი, ⁵ არამედ წელნი მოირტყნა და მსწრაფლ შევიდა მეფისა⁷ და⁸ მიუთხრა საკრველი ესე სასმენელი, ვითარმედ: „წმიდაო მეფეო⁹, თქუენ თანა მშუდობაჲ¹⁰ და სიხარული საუკუნოჲ შევილითურთ! ღლო წმიდაჲ იგი ბერი, რომელმან გუშინ ოთხმეოცი¹¹ ობოლი¹² თქუენ შემოგვედრა, აწ თუთ იგი ჯელთა ღმრთისათა შევედრებულ ¹⁰ არს, რამეთუ მიიცივალა. შენ, ქუეყანისა მეფემან, ზეცისა მეფისა წარპგზავნე¹³. გუშინ ამას¹⁴ ჟამსა¹⁵ შენ მიერ ითხოვდა განტევებასა, დღეს, საკრველთაგან ჯორცთა თჯსთაჲსა განტევებული¹⁶, ზეცისა ნავთ-სადგურად შევიდა¹⁷, გუშინ შენ გევედრებოდა შეწყალებად ობოლთა თჯსთა, ხოლო დღეს შენთჯს ევედრების მას, რომელი-იგი¹⁸ ¹⁵ მამაჲ არს ობოლთაჲ და მსაჯული¹⁹ ქურციტაჲ და მეფე²⁰ მეფეთა ქუეყანისათაჲ²¹“.

ესმნეს რაჲ სიტყუანი ესე ღმრთის-მსახურსა მეფესა, განკვრდა ფრიად და²² დაღუმნა ჟამ ერთ. და მერბჲ თქუა²³ სამგზის: „დიდებაჲ ღმერთსა, დიდებაჲ ღმერთსა, დიდებაჲ ღმერთსა²⁴, რამეთუ ²⁰ სულნი წმიდათანი ჯელთა შინა ღმრთისათა არიან, ვითარცა ამის ნეტარისა²⁵ ბერისანი: ნეტარ ხარ შენ, ჳ²⁶ წმიდაო ბერო²⁷, რომელი-ეგე წარხუედ წინაშე ღმრთისა, არამედ²⁸ ვესავ ლოცვათა შენთა წმიდათა, რამეთუ ყოველი ნებაჲ შენი კეთილად აღვასრულო“.

და მეყსეულად ბრძანა მოღებად პიტაკი²⁹, რომელი-იგი მას ²⁵ წმიდასა ჯელითა თჯსითა მიეცა. ხოლო წერილ³⁰ იყო³¹ ესრეთ, ვითარმედ: „წმიდაო მეფეო³², ეგე ობოლნი³³, ვითარცა შუენის ღმრთის-მოყუარებასა³⁴ შენსა, ეგრეთ შეიწყალენ და დაარჩინენ მლოცველად სულისა თქუენისა³⁵ და შევილთა თქუენთა მხეგრბჲ-

¹ ვიცნობთ B, ვაცნობებთ FL. ² უფროსად ღწისა I. ³ ვსთქუათ DGI, ვთქუათ KL. ⁴ ჰყო GI. ⁵ ანასღაით BCFGL, ანაზღაით EI, ანაზღაითთი K. ⁶ და მლევეანი — I, მალევენი E. ⁷ მეფისა — B. ⁸ და — BCEFGL. ⁹ მეუფეო FGL. ¹⁰ მშუდობაჲ თუენ თანა BCEFGL. ¹¹ + იგი I. ¹² ობოლნი I. ¹³ წარგზავნე BEG, წარპგზავნე CFL, წარგზავნე K. ¹⁴ ამა I. ¹⁵ + შა G. ¹⁶ განტევებული — E. ¹⁷ შევიდა — B] მიცივალად არს CEFGL. ¹⁸ იგი — E. ¹⁹ მსაჯული G. ²⁰ მეუფე GL, მე-ღ ECEF. ²¹ ქუენისათა B. ²² და — B. ²³ პტუა D. ²⁴ დიდებაჲ ღმერთსა, დიდებაჲ ღმერთსა, დიდებაჲ ღმერთსა] დიდება შენდა, ღწოთ, დიდება შენდა I. ²⁵ ~ ნეტარისა ამის BCDEFGL. ²⁶ ჳ — CDEFGL. ²⁷ ბერო — K. ²⁸ არდ + აღ E. ²⁹ პიტაკისა I. ³⁰ წერილი BK. ³¹ იყუნეს I. ³² მეუფეო E. ³³ ობოლთა I. ³⁴ -მსახურებასა BCEFGIL. ³⁵ შენისა BCEFGIL.

ლობისა¹. და მონას[ვ]ტერსა მთაწმიდისასა², სალოცველსა³ თქუნესა, ოქრობეჭედი შეუქმენ, დასამტკიცებელი⁴ ყოველთა ოქრობეჭედთაჲ, რაათა ყოვლითურთ თავისუფალ და შეუვალს⁵ იყოს⁶ ობოლნი ესე იზარდებოდინ⁷ მას შინა და ყოველნი მკვდრნი მისნი

5 გილოცვიდენ⁹ ვიდრე უკუნისამდე“.

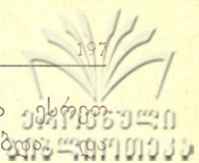
ესე რაჲ აღმოიკითხეს და გულისგმა-ყო¹⁰ მეფემან ძალი საქმისაჲ, მსწრაფლ¹¹ უბრძანა პროტონოტარსა¹² თუსსა შექმნად¹³ ორთა¹⁴ ოქრობეჭედთა¹⁵, მტკიცეთა და შეუცვალებელთა¹⁶: ერთსა¹⁷, ვითარცა წმიდაჲ ბერი¹⁸ ვედრებულ¹⁹ იყო, დასამტკიცებელსა²⁰ ყოველთა ოქრობეჭედთასა, რომელი-იგი წინააღუდგების და გარე-უკუნ-აქცევს²¹, უკუეთუ რაჲმე²² ვისმე ენებოს ამის წმიდისა ლავრისა ვნებად²³, სირცხულითა²⁴ აღავსებს; და²⁵ ერთი ოქრობეჭედი ობოლთა ამათ შეუქმნა, რაათა არავინ იკადროს მათი²⁶ მონასტრით განყვანებად, გინა სხუად რაჲმე ვნებად, არამედ რაათა იზარდებოდინ²⁷

15 მონასტერსა შინა, ვითარცა შვილნი და მკვდრნი წმიდისა ეკლესიისანი. და²⁸ ესე ორნივე ოქრობეჭედნი მოსცნა²⁹ ნეტარსა პეტრეს და კერონები³⁰ დიდ-დიდები³¹ და სანთლები ფრიად და საკუმეველი სურნელი³² მრავლად, მუშკატროანი³³ და ალვაჲ³⁴. ესე ყოველი მოილო პატიოსანმან³⁵ ბერმან პეტრე, რამეთუ³⁶ ებრძანა მეფესა,

20 ვითარმედ: „ყოველივე ესე მკერდსა მისსა ზედა³⁷ წმიდასა დადევ³⁸ და შენდობაჲ მითხოვე, ვითარცა ცხოველისაგან³⁹, და არქუ⁴⁰ ესრეთ, ვითარმედ: „აჰა ესერა ბრძანებაჲ შენი აღმისრულებიეს უფროჲს თხო[59]ვისაცა შენისა და აწ გვედრები, ნუ დამივიწყებ წინაშე ღმრთისა“.

25 ხოლო მო-რაჲ-ვიდა⁴¹ პეტრე, და ბრძანებაჲ ესე მეფისაჲ აღასრულა. ხოლო თვთ თუ რასა არა იქმოდა, ანუ რასა არა⁴² იტყო-

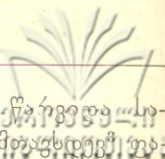
1 მზემზეგრძელობისა E, დღევგრძელობისა I. 2 მოაწასა I. 3 სალოცავსა G. 4 დასამტკიცებლად E. 5 შეუალ BGK. 6 და შეუვალ იყოს — I. 7 იზარდებოდენ BCEFGI. იზარდებოდინ I. 8 მისნი — E. 9 გილოცვიდენ BCEFGIKL. 10-ჰყო GI. 11 მსწრაფლ — E. 12 პროტონოტერსა B, პროტონოტორსა C, პროტონოტორსა EFGI, პროტონატარსა K. 13 შექმნა B. 14 ორთა — E. 15 ოქრობეჭედსა E. 16 უცვალებელთა BCEFGI. 17 ერთსა I, 18 ბერი — I. 19 შევედრებულ I. 20 დასამტკიცებულსა K. 21 უკუნიქცევს FG, უკუნიქცევის L. 22 რაჲ BCEFGI, რასამე I, რათამე K. 23 ვნება I, ვნებათა K. 24 სირცხულით E, სირცხულითა K. 25 და — CDEFGI. 26 მათ CDEFGI. 27 იზარდებოდენ BCDEFGI. 28 და — BCDEFGI. 29 მისცნა I. 30 კერონები BCEF, კერონები GIL. 31 დიდ-დიდი BCEFGI. 32 სუნელი BEFL, სუნელი GI. 33 მუშკატრონი B, მუშკატრონი CDEFGI. 34 და ალვაჲ I დალვა B. 35 + მან CDEFGI. 36 რამეთუ — BCEFGI. 37 ~ ზედა მისსა G. 38 დასდევ BCFG, დასდვა E. 39 და შენდობაჲ მითხოვე ვა ცხოველისაგან — I. 40 ჰრქუ B. 41 მო-რ-ვიდა CE. 42 არა + არა K.



და გუამსა ზედა მის წმიდისასა, და ვითარცა ცხოველსა ემღურვოდა¹, და ფერჯთა მისთა ცრემლითა² დაალტობდა³ უკუეთუმცა არა მეშინოდა³, ნუჟუჟე ძლით⁴ მცირედ-რამე დაშრე-ტილი იგი საკუმილი⁵ გოდებისაჲ კუალად აღვაგზნა⁶ და შეგაწუხნე⁷ ყოველნივემცა⁸, ამის ნეტარისა კაცისა სიტყუანი ლმობიერნი და⁵ ცრემლნი⁹ მჭურვალენი ცრემლით მიგიბხრენ¹⁰, არამედ ვირჩიე წუთ ერთ განსუენებაჲ თქუენი.

ხოლო ესრეთ რაჲ ვიყვენით და წმიდაჲ იგი გუამი წინაშე იდვა, მას ოდენ ჟამსა მოიწია¹¹ დედაკაცი ვინმე, მოწაფე ამის წმიდისაჲ, დაჲ ფარსმანისი და ჩორჩანელისაჲ, რომელი ვერ ეწიფა¹⁰ ხილვასა მისსა¹², ვიდრეღა ცოცხალ იყო წმიდაჲ იგი. ესე მო-რამ-ვიდა¹³, მრავლითა ცრემლითა და გოდებითა დაალტენა¹⁴ წმიდანი¹⁵ ფერჯნი მისნი და მღურვით¹⁶ ეტყოდა¹⁷ წმიდასა მას, ვითარცა ცხოველსა¹⁸: „ჟ წმიდაო, რაჲ-ესე¹⁹ მიყავ მე, უზადრუჟსა ამას, რამეთუ მქონდეს მრავალნი გულის-სიტყუანი, რამეთუ მრავლით²⁰ 15 ჟამითგან არა მეხილვა²¹ წმიდაჲ პირი შენი“. და ესრეთ ფრიად შეწუხებული და მგლოვარე წარვიდა სახედ²² თვსად და დაწერნა ყოველნი გულის-სიტყუანი²³ თვსნი და დაჰბეჭდა²⁴ მას ზედა. და ზვალისა დღე კუალად²⁵ მოვიდა, მოიღო²⁶ წიგნი იგი და დადვა²⁷ მკერდსა ზედა²⁸ მის წმიდისასა და საკუმეველი²⁹ სურნელი³⁰ და²⁰ სანთელი მრავალი და ძმათათჳს [v] ევლოვიაჲ ნუგეშინის-საცემელად³¹. და კუალად მრავლითა ცრემლითა ამბორს-უყო ფერჯთა მისთა და ლმობიერითა სიტყუთა და სულ-თქუმიტა³² სულისაჲთა ვითარცა ცხოველსა ემღურვოდა³³ წმიდასა მას. და წიგნი იგი აღი-ლო და მომცა მე და მრქუა³⁴ ესრეთ³⁵, ვითარმედ³⁶: „ცრემლით გე- 25 ვედრები³⁷, ძმაო პატოხსანო, რაჲთა ფარაგსა³⁸. შინა წმიდისასა შთასდვა³⁹ ეგე⁴⁰, და მე მრწამს ღმრთისაჲ, ვითარმედ წმიდამან ამან, რაჲ-იგი წიგნსა ამას სწერია,⁴¹ აჰოცოს⁴² და მომიტეოს“. და ესრეთ ცრემლითა⁴³ შესუარულმან ამბორს-უყო ზელსა მისსა წმიდასა

1 ემღურვოდა I. 2 ცრემლით BCEFGL. 3 + და BCDEFGL. 4 ძლით K. 5 სანთელი BCDEFGL. 6 აღვაგზნე E, აღვადგინო I. 7 შეგაწუხნე L. 8 ყოველნივემცა C. 9 მცრემლნი I, + მღმობიერნი და ცრემლნი K. 10 მიგიბხრენ BCDEFGL. 11 მოვიდა I. 12 მის I. 13 მო-რ-ამ-ვიდა DE. 14 დაალტენა B. 15 წმიდანი — I. 16 დღურით I. 17 ეტყოდეს E. 18 ცოცხალსა I. 19 -ესე — E. 20 მრავლითა B. 21 მე-ხილა E. 22 სახედ K. 23 გული-სიტყუანი C. 24 დაბეჭდა BCEGI, დაბეჭდნა FKL. 25 კუალად — I. 26 და მოიღო CDEFGL. 27 დასდვა K. 28 ზედა — I. 29 საკუმე-ველი | საკვირველი I. 30 სუნნელი K. 31 ნუგეშინის-საცემელად C. 32 სულთქუმიტა BCDEFGIKL. 33 ემღურვოდა I. 34 მრქუა I. 35 ესრედ I. 36 ვ-ღ-და BCDEFGL. 37 შეგივრდები BCEFGL. 38 ვარაგსა G. 39 შთასდვა BCI. 40 ესე C. 41 წერია I. 42 აღოცოს BCDEFKL, ახოცოს GI. 43 ცრემლით EGI.

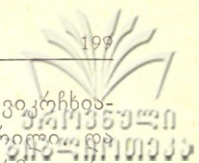


და იკურთხა მისგან, და სულთქმით¹ და ცრემლით ეწარგებულა² ხედ² თვსად. ხოლო მე მოვიღე მცნებისა მისთვის და მოვახსენიე უკარგისა³ რაგსა⁴ შინა მის წმიდისასა.

ხოლო⁵ შემდგომად⁶ ამის ყოვლისა შთაუხსუნენთ გუადრუტსა⁵ შინა, შემზადებულსა ძელთაგან უღპოლველთა, წმიდაჲ იგი გუამი მისი და ნებითა ღმრთისაჲთა წარმოვემართენით⁷ ზღვთ მთაწმიდას. და ვითარცა მოვიწიენით⁸ ადგილსა მას, რომელსა ექსამილი⁹ ეწოდების, კმელით წამოვედით¹⁰ სიშორისათჳს¹¹ გზისა და შიშისათჳს სარკინოზთაჲსა¹². ხოლო¹³ ექსამილი ამისთვის ეწოდების, რამეთუ იმერით¹⁴ ზღვთ ვიდრე ამერად¹⁵ ზღუამდე¹⁶ ექუსის¹⁷ მილიონი არს. ესრეთ, ვითარცა ვთქუთ¹⁸, კმელით წარმოვედით, ვითარცა ვთქუთ¹⁹, ექუსისა²⁰ მას მილიონსა ურმებითა. ხოლო ერთსა ურემსა ზედა ყოველთა უფროჲსსა დავდგი²¹ კიდობანი იგი მამისა ჩუენისა[ა]²², წიგნი²³ მისნი ყოველნი და სხუაჲ, რაეცა საკურთხეველისა²⁴ სამსახურებელი იყო, და²⁵ წარმოვემართენით. ხოლო ვიდოდეთ ესრეთ, რამეთუ²⁶ ოთხკერძო გარემოდგომილ ვიყვენით, ვითარცა პირველ კიდობანსა²⁷ შჯულისა²⁸ უფლისასა²⁹. ხოლო წინა [60] კერძო მივიდოდეს³⁰ წულიონი დიაკონნი³¹, ხოლო უკუანა კერძო მღდელნი და სხუანი მოხუცებულნი ბერნი; და ესრეთ ფსალმუნითა და გალობითა და³² სულიერითა შესხმითა³³ ვადიდებდით³⁴ ღმერთსა და წმიდასა მას³⁵ უგალობდით³⁶.

ხოლო არს წურილთა³⁷ მათ ძმათა თანაჲ ძმაჲ³⁸ ერთი³⁹, ყოველთა უმრწემეს⁴⁰ იყო⁴¹ ჰასაკითა, სახელით პანტელეიმონ, კეთილად შეწყალებული⁴² ყოველთა მოწყალისა ამის⁴³ წმიდისა მამისაგან⁴⁴. ამას ყრმასა სლვასა მას შინა აღეცუა ეკალი ფერჯსა, რამეთუ უჯამური იყო, და ვითარცა ქუე დადრკა, რაეთამცა გამოიღო ეკალი იგი, მეყსეულად გარდავლო ურემმან მან⁴⁵ ზედა ზურგსა

1 სულთქმით BCEFGIKL. 2 სახიდ FGL. 3 შთასვდეგ A, შთავდეგ CE. 4 ფარანგსა I. 5 ხ — G. 6 შემდგომად — I. 7 წარვემართენით G. 8 მივიწიენით BCEFGL 9 ეგასამილი B. 10 წარმოვედით CDEFGIL. 11 სიშორისათჳს — BCD EFGIL (ხელნაწერებში ამ სიტყვისათვის ადგილია გაშვებული, B-სა და L-ში კი მხოლოდ ნიშანია დასმული). 12 ავაზაკთასა CDEFGL. 13 ხ — FGL. 14 იმერით BEFGL, იემერით C. 15 ამერად BCDEFGL. 16 ზღუამდე BCDEFGIKL. 17 ექსი FG. 18 ვსთქუთ G. 19 ვსთქუთ I, ვთქვათ K. 20 ექუსა C, ექსსა EFG. 21 დავდევით G. 22 + და K. 23 წიგნი I. 24 საკურთხეველისა DL. 25 და — B. 26 რ — I. 27 კიდობასა I. 28 სჯულისა CEFL. 29 უფლისსა C. 30 მივიდოდეს BCDEFGL. 31 დიაკონნი C. 32 და — E. 33 შესხმით E. 34 ვადიდებდეთ B. 35 მას — I. 36 უგალობდეთ B. 37 წულილთა CG. 38 ყრმა BCDEFGL. 39 რ — G. 40 უმრწამეს BCDFL, უმრწემესი EI. 41 + ყოველთა E. 42 შეწყნარებული B. 43 მის I. 44 მამისგან L. 45 მას G.

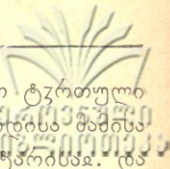


ჩჩლისა მის ყრმისასა. ხოლო ჩუენ¹, ვიხილეთ² რაჲ ესე, ვიკრჩხალეთ³ ჳმითა სიმწარისაჲთა გოდებით⁴ და აღუტევეთ ტირილი და იქმნა ამბოხი დიდი, რამეთუ ყოველნი ვჳგონებდით⁵, ვითარმედ არა თუ ოდენ მოკლა, არამედ, ვითარცა ჳიაჲ უნდოჲ, ესრეთ განწყუდა⁶, არამედ ეჳა ჳეშთა⁷ ბუნებისა ჳელის-აჳყრობაჲ⁸ და შეწვენა⁹ ღმრთისა სახიერისაჲ და მადლი იგი კაცისა მის ღმრთისაჲ, რომელი შემდგომად მიცვალებისაჲცა სცავს⁹ და ჳელსა აღუჳყრობს თჳსთა ობოლთა და სწყალობს¹⁰ ესრეთ! ვითარცა ვთქუთ¹¹, ურემმან მან საზარელმან ჳედა ჳურგსა მისსა გარდავლო, ხოლო მყის აღდგა ყრმაჲ იგი და¹² ჩუენ განვიხილევდით¹³ ადგილსა¹⁴ მას ურმისასა. ¹⁰ ხოლო იგი იტყოდა: „მიტევეთ, რაჲთა ეკალი¹⁵ ესე ამოვილო“¹⁶. ხოლო¹⁷ ჩუენ ვჳკითხევდით¹⁸, ვითარმედ: „და¹⁹ არცა თუ გტკივის ადგილი იგი?“²⁰ ხოლო იგი იტყოდა, ვითარმედ²¹: „არცა²² მიცნობიეს, თუ ურემმან გარდავლო²³ ჩემ ჳედაო“, რამეთუ წუთ ჩჩლი²⁴ იყო და ესრეთ იტყოდა. ¹⁵

[v] ეჳა მადლი წმიდისა მის გუამისაჲ, ვითარ²⁵ აღუსუბუჳქა საკრველად მძიმე იგი ურმის-თუალი, რომელ²⁶ აგრძნაცა²⁷ ვერ²⁸ ყრმამან მან²⁹ მცირემან³⁰. ხოლო აწ განმწყსებულ³¹ არს³² და თჳთ მიუთხრობს საკრველსა ამას³³ დიდებულსა და აღიდებს ღმერთსა³⁴, მოქმედსა სასწაულთასა, და მადლსა წმიდისა მამისასა ჳადაგებს³⁵. ²⁰

ესრეთ გარდავლეთ³⁶ ექსამილი³⁷, კუალად ჳლუად შევედით და შეწვენითა ღმრთისაჲთა, ნიავეითა³⁸ მყუდროჲთა და ჳამოჲთა³⁹ მთაწმიდას მოვიწიენით⁴⁰. ხოლო მთაწმიდელთა კეთილად შეგჳწყნარნეს⁴¹ ჩუენ, ვითარცა შვილნი მათნი, ხოლო წმიდაჲ ესე, ვითარცა მწყემსი თჳსი და წინამძღუარი, რამეთუ წუთ მრავალნი ²⁵ ცოცხალ იყვნეს პირველთა მათ ნეტართა ბერთაგან, მოწაფენი ამის წმიდისანი, ესრეთ წინა მიეგებნეს და პატივ⁴²-უჳყრეს ყოველთა, ვითარცა პირველ წმიდასა⁴³ მამასა ჩუენსა დიდსა⁴⁴ ეფთჳმეს⁴⁵, მი-

1 ~ ჩუენ ხოლო FL. 2 ვიხილოთ B. 3 ვიკრჩხალეთ I. 4 გოდებითა L. 5 ვგოდებდით B, ვგონებდით EK. 6 გასწყვიდა I. 7 ჳესთა I. 8 აღჳყრობა GL, -აჳყრობა I. 9 ჳსცავს G. 10 ჳსწყალობს G. 11 ვსთქუთ I. 12 და! ხოლო BCDEFGL. 13 განვიხილევდით CDFL. 14 ალაგსა C. 15 ეკალა L. 16 აღმოვილო BCDEFGLIL. 17 ხლდა I. 18 ვკითხევდით C, ვკითხევდით EFGK, ვიკითხევდით L. 19 და — B. 20 იგი — E. 21 ვლ — BCDEFGL. 22 არცა — I. 23 გარდამლო I. 24 ჩჩლ CDEF GIL. 25 ვითარმედ BCDEFGL. 26 + არა I. 27 აგრძნაცა D. 28 ვერ — I. 29 მან — E. 30 ყრმამან მან მცირემან მცირემან ყრმამან I. 31 განმწყსებულ BCDFGIKL. 32 განმწყსებულ არს|ანმწყსებულმან E. 33 მას BCDEFGL. 34 ღი E. 35 ჳჳადაგებს G. 36 გარდავლეთ G, წარვლეთ I. 37 ექსიმილი B. 38 ნავეითა BFGL. 39 აჳმოთა B. 40 მივიწიენით BCDEFGL. 41 შეგჳწყნარეს B. 42 პატივი BCDEFGL. 43 წმიდასა — E. 44 დიდსა — GI. 45 ეფთჳმის DEI.

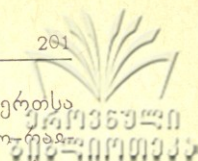


ერვე მომავალსა ქალაქით სამეუფოთ¹. ესრეთ პატივით ტვრთულო მღვდელთა მიერ ეკლესიად შეიყვანეს² და წინაშე წმიდისა მამისა ეფთჳმის³ სამარტულოსა⁴ დადგეს კიღობანი იგი ამის ნეტარისაჲ. და ერთმან მან, ვითარცა მამამან და მოძღუარმან, ხოლო მეორემან, ვითარცა შვილმან და მოწაფემან, პირველმან მან სამარტულოთ გამო, ხოლო მეორემან მან⁵ კიღობნით ურთიერთარს⁶ მოიკითხნეს⁷ და მშუღობაჲ⁸ მისცეს ერსა მღვდელთა მიერ⁹. და ესრეთ შეიმკო ეკლესიაჲ და განმხიარულდეს ერნი.

ხოლო სამკჯდროდ დაკარ[61]ძალვისა ამის ნეტარისა მარტულთა ადგილი ვერ გავაჩინეთ¹⁰ ვიდრე კითხვადმდე ზემოცნენებულისა მის პეტრე ნეტარისა. და ესრეთ დაყო¹¹ სამი ღღე წინაშე წმიდისა¹² მამისა ეფთჳმისისა¹³. და მიერ წარვიყვანეთ ეკლესიისა ყოველთა წმიდათისა და¹⁴ მუნ დავდგით გუადრუცი იგი წმიდისაჲ მის¹⁵. და¹⁶ ყოველთა ღამეთა ლოცვანი და ღამის-თევანი აღესრულებოდეს და¹⁵ ღღისი ჟამის-წირვანი მღვდელთა მიერ. და ესრეთ იყო ვიდრე წელიწადამდე¹⁷ ყოველთა წმიდათა ეკლესიასა, ვიდრემდის ბრძანებაჲ მოვიღეთ მისვე პეტრეს მიერ და კაცისა ღმრთისა, პატიოსნისა ბერისა, წინამძღურისა¹⁸ და მამასახლისისა ჩუენისა გიორგი ოლთისარისა¹⁹; რამეთუ მეფემან იგივე დაამტკიცა შემდგომად მიცვალებისა²⁰ წმიდისა ამის. და მასვე შუენოდა სიწრფოებისათჳს და უმანყოებისა დაპყრობაჲ²⁰ ღღისა ამის ლავრისაჲ.

და ესრეთ, ბრძანებითა ზემოცნენებულთა ამით მამათაჲთა²¹ და წამებითა ყოველთა ძმათაჲთა, განვადეთ²² ლუსკუმაჲ ნეტარისა მამისა გიორგი²³ მასუნებელისაჲ²⁴ ეკლესიისა შტოსა შინა მარცხენით კერძო, დამართებით²⁵ ლარნაკსა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმისა²⁶. ხოლო აღვადეთ²⁷ რაჲ²⁸ კიღობანი მამისა გიორგისი²⁹, არამედ³⁰, ეჰა საკვრველი, არცა თუ თმაჲ ერთი ნეტარისა მის თავისაჲ და პატიოსანთა მათ³¹ მცეტაჲ³² არა³³ შეცვალებულ იყო, რომელი იგი აჩუენებდა სულისა მისისა [v] ბრწყინვალებასა. ხოლო მომეცნენა³⁰ მე, უღირსსა³⁴ ამას, ქარტაჲ იგი დედაკაცისაჲ მის³⁵, რომელი-იგი

1 სამეფოთ BCDEFL, სამეფოდ G. 2 შემოიყვანეს E. 3 ეფთჳმისა E. 4 სამარტულესა BCDEFGL. 5 მან — I. 6 ურთიერთა B, ურთიერთას CDEFGL. 7 მოიკითხეს G. 8 მშუღობით B. 9 მათ C. 10 გამოვიჩინეთ B, გამოვაჩინეთ CDEFGL, განვაჩინეთ K. 11 დაყო I. 12 ~ წმიდისა წინაშე FL. 13 ეფთჳმისა DG. 14 და — BCDEFGL. 15 ამის I. 16 და — CDEFGL. 17 წელიწადამდე CDEFGL, წელიწადამდე I. 18 წინამძღვარისა L. 19 ოლთისარისა I. 20 დაპყრობად BCDEFGL. 21 მამათა BCDEFGL. 22 განვიღეთ B. 23 გიორგის BCDEFGL. 24 მშენებელისა BCDFG, მშენებლისა L. 25 დამართებით K. 26 ეფთჳმისა BCDFGL, ეფთჳმისა E. 27 აღვიღეთ B. 28 რა B. 29 გიორგისა I. 30 აღ — G. 31 მათ — G. 32 მცეტაჲ — I. 33 არა] არცა თუ I. 34 უღირსა I. 35 ამის BCDEFL.



შთამედვა ფარაგსა¹ შინა წმიდისასა. და ვარქუ ვისმე, ერთსა მღვდელთაგანსა, აღმოღებად და განხილვად. ხოლო მან აღმოღობა ილო, იხილა, რამეთუ ბეჭედი ეგრეთვე იყო. ხოლო გულმან უთქუა, რათა მცირედ შთახედნეს კიდესა წიგნისასა² და უკუ მო-რაჲ-ჰკე-ცა³ კერძოჲ წიგნისაჲ⁴, ეჰა საკრველი და ამის ჟამისა კაცთაგან⁵ ყოლად ურწმუნოჲ, იხილა⁵, რამეთუ⁶ აგოცილ⁷ იყო, არამედ სხუათა⁸ ურწმუნოებისაგან⁹ არა იკადრა სიტყუად და ჩუენებად ვისამე¹⁰, არამედ კუალად ფარაგსავე¹¹ შინა წმიდისასა შთადვა¹². და ესრეთ ცხოველი კიდობნით აღმოვიყვანეთ და ლუსკუმისა შინა მარმარილოჲსასა გიორგის თანა მაშენებელისა¹³ დავკრძალეთ¹⁴, ჰემმარი-ტად, ვითარცა მეორე¹⁵ მაშენებელი და შემამკობელი ეკლესიათაჲ¹⁶, თთუესა მისსა კ'დ-სა¹⁷, დღესასწაულსა წმიდისა სუმეონ¹⁸ საკრველთ-მოქმედისასა.

XXX. და აქაცა არს საცხენებელი წმიდათა ნაწილთა მისთა¹⁹ მიცვალებილსა, ხოლო²⁰ სრული საცხენებელი მისი თთუესა ივნისსა¹⁵ ლ²¹ განეწესა დღესასწაულსა²² წმიდათა ათორმეტთა მოციქულთასა, რამეთუ²³ კთ-სა²⁴ წმიდათა მოციქულთა²⁵ პეტრეს²⁶ და პავლეს²⁷ დღესასწაულისაგან არა ეგებოდა, დაღაცათუ მას დღესა მიიცვალა, რამეთუ ნეტარმან პეტრე²⁸ და ძმამან²⁹ მისმან იოვანე³⁰ ჰყონდიდელმან ეგრეთ³¹ განაწესეს, და მათ თანა სხუათაცა მამათა²⁰ ვითარცა სახედ იოვანე³² [62] ოქროპირისაჲ პირველთა მათ მამათა, რამეთუ სეკდენბერსა³³ იღ-სა³⁴ მიიცვალა³⁵ ჟუარისა³⁶ ამაღლებასა და³⁷, ვინაჲთგან მაშინ არა ჰერ-იყო³⁸, ნოებერსა³⁹ იგ-სა⁴⁰ დააწესეს. ეგრეთვე ამის წმიდისათჳს ყვეს⁴¹ ზემოცხენებულთა ამათ მამათა და ხატიცა დაწერად⁴² სცეს⁴³ ყოლად წმიდისა ღმრთისმშობელი-საჲ; და ამიერ და იმიერ ორნივე მამანი: წმიდაჲ მამაჲ ეფთჳმი⁴⁴ მარჯუნით. და მამაჲ გიორგი ერთკერძო⁴⁵, მვედრებელად და მეო-

1 ფარაგსა I. 2 წიგნისა B. 3 უკ-მო-რაჲ-ჰკეცა CDEFGL, უკუ-მო-რა-ჰკეცა IK. 4 და უკუ-მო-რაჲ-ჰკეცა კერძოჲ წიგნისაჲ — B. 5 + რაჲ BCDEFGL. 6 რამეთუ — I. 7 აღგოცილ CDE. 8 სახელი I. 9 ურწმუნოებისათჳს K. 10 ვისამე BI. 11 ფარაგსავე B. 12 შთადვა K. 13 მაშენებელისასა CDEFGL. 14 დავკრძალეთ BCD EFGKL. 15 მეორედ BCDEFGL. 16 ~ ეკლესიათა და შემამკობელი E, ეკლესიისა B. 17 კ'დ-სა] კლ BCDEF GIL. 18 სიმეონ G. 19 მართ I. 20 ხ-] რ' E. 21 :ლ-სა CDEFG KL. 22 დღესასწაული CG. 23 რ' — G. 24 კთ-სა] კთ CDEFGL, ოცდაცხრას B, ოცდაცხრას I. 25 მოციქულთასა K. 26 პეტრესი FGL. 27 პავლესი CDEFG L. 28 ივე I. 29 ძემან BCDEFGL. 30 იოანე BGK — I. 31 ესრეთ BCDE FGL. 32 იოანე GIK. 33 სეკდენბერსა DEGIK. 34 იღ DEI, ათოთხმეტსა B. 35 მიცვალება K. 36 ჟუარის BCDGI, ჟუარი FL. 37 და — BCDEFGL. 38 -იყო] არს BCDEFGL. 39 ნოებერსა GIK. 40 იგ EI, ათსამეტსა B. 41 ჰყვეს GL. 2 დაწერად — E. 43 ჰსცეს G. 44 ეფთჳმი I. 45+ და BCDEFGL.

ხად ჩუენთჳს მდგომარენი წინაშე წმიდისა ღმრთის-მშობელისა. და ესე წმიდაჲ ხატი წარმომგზავნეს¹ მთაწმიდას. და დაუსტუენეს მარხოსა ზედა წმიდისა მამისა ჩუენისა გიორგისა².

ხოლო წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმის⁴ ხატი არა სიბერი-
⁵ საჲ⁵ არს, არამედ ოდეს წიგნთა თარგმნიდა⁶ და იყო **6**-ისა⁷ წლი-
 საჲ. და რამეთუ ესრეთ ჯერ-იყო, რომელმან-იგი აღიდნის⁸ მადი-
 დებელნი თჳსნი, წმიდამან ღმრთის-მშობელმან, განათლებად⁹ ნათე-
 სავისა ჩუენისა, და ერთსა მას სიმრთელე¹⁰ მიანიჭა და ენაჲ კეთი-
 ლად მეტყუელი ქართულად, ხოლო მეორესა სიბრძნე და მეცნიე-
¹⁰ რებაჲ, რამეთუ მათ ორთავე აღიდეს ძალისაებრ ყოვლად დიდებუ-
 ლი იგი მიზეზი კეთილთა ჩუენთაჲ. ერთმან შეამკვნა და განაშუენნა¹¹
 დღესასწაულნი მისნი საგალობელისა მისისა თარგმანებითა, რამეთუ
 მის მიერ თარგმნილსა პარაკლიტონსა¹² შინა ასორმოცდაათი¹³ გა-
 ლობაჲ თარგმნა მისი ოდენ ყოვლად წმიდისა ღმრთის-მშობელისაჲ¹⁴.
¹⁵ და ესრეთ მადიდებელი მათი მსგავსად ძალისა აღიდეს, და აწ ზეცას
 [v] წინაშე მისსა მდგომარე არიან. ხოლო ქუეყანასა ზედა წმიდასა
 ხატსა მისსა წინაშე მდგომარენი ევედრებიან ჩუენთჳს, რაჲთა მეო-
 ხებითა მათითა ჩუენცა ევედრნეთ წმიდასა ღმრთის-მშობელსა
 წარვლად¹⁵ ნეშტსა ამას დღესა ჩუენთასა მშჳდობით სწავლისაებრ
²⁰ წმიდათა მამათა ჩუენთაჲსა დაჯსნად¹⁶ საუკუნეთა მათ სატანჯველთა-
 ვან. ესრეთ სრულ იქმნა დადებაჲ¹⁷ მისი ლარნაკსა შინა¹⁸ ღმრთიე-
 ბრწყინვალედ და ყოვლად შუენიერად.

XXXI. გარნა რომელი-იგი თჳსსა ადგილსა დაგჳშთა სასწაული
 იგი¹⁹ ეშმაკთა²⁰ განსხმისაჲ, დაღაცათუ ერთი გჳქსენებია მწუხარი-
²⁵ სა²¹ მისთჳს, რომელი-იგი²² შჳღვზის დააკუეთა ეშმაკმან ჟამსავე
 ამის წმიდისა სიკბაუკისასა ადგილსა შინა უდაბნოსა²³ და ღამესა
 უკუნსა; არცა ამისი ქსენებაჲ უჯერო არს, რომლისა ესე აღწერაჲ
 გუეგულებს²⁴.

რამეთუ* იყო ძმაჲ ერთი, სათნოჲ ღმრთისაჲ, სახელით სტე-
³⁰ ფანე, წესითა მთავარდიაკონი, კაცი პატიოსანი და მოშიში უფლი-
 საჲ. ესე დიაკონი სტეფანე ღირსებისა მისისათჳს ჟამსა ოდენ

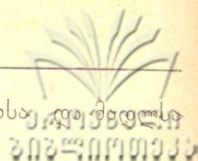
* აქედან IK-ს გარდა ტექსტი სხვაგან არ მოიპოვება.

¹ წარმოგზავნეს BCDEFGL. ² დაუსტუენეს CDEFGL. ³ გ-ისა I. ⁴ ჩუენი ეფთჳმეს B, ეფთჳმეს CDFGL. ⁵ სიბერისაებრ K. ⁶ სთარგმნიდა E. ⁷ ნ-სა CDFGL, ⁸ E, : ნი I. ⁸ აღიდნა BCDE, აღიდა FGL. ⁹ განათლება K. ¹⁰ სიმართლე B. ¹¹ განაშუენა I. ¹² პარაკლიტონსა C. ¹³ ასორმოცდაათი C, რნ E. ¹⁴ ღმრთის-მშობლისა I. ¹⁵ წარსვლად E. ¹⁶ მშჳდობით-BCDEFGL. ¹⁷ ღბ-ჲ BCDEFGL. ¹⁸ შინა — I. ¹⁹ იგი — BCDEFGL. ²⁰ ეშმაკთ-BCDEFGL. ²¹ მწუხარისა GL. ²² რ-ი-იგი რ-იგი E. ²³ უდაბნოსასა BCDEFGL. ²⁴ რ-ისა - ესე აღწერაჲ გუეგულებს — BCDEFGL.

სიყრმისასა ხუცად აკურთხა ნეტარმან ამან, რამეთუ ბრძანა: „დალა-
 ცათუ ჰასაკითა ყრმაჲ არს სტეფანე, არამედ გონებითა მცოდნე
 არს“. და ესრეთ ყოვლითურთ პატივსა მღვდლობისასა აღიყვანა.
 ხოლო არა უწყი, თუ ვითარ იქმნა, ვჰგონებ², თუ შურითა ეშმა-
 კისათა იქმნა, ვინა თუ სიყრმითგან ყოფილ იყო, არა უწყი, რამე- 5
 თუ დღესა ერთსა წესისაებრ წმიდასა ჟამის-წირვასა აღვასრულებ-
 დით, და ვითარ შევიმოსენით, არა იყო ბერი ჩუენ თანა, რამეთუ
 ძმათა ვიეთმე განიკითხვიდა. ხოლო ვიწყეთ რაჲ [63] ფსალმუნთა
 თქუმად, არამედ³ ეჰა კადნიერებაჲ ეშმაკისაჲ, არა ჰრიდა⁴ პატივსა
 მას მღვდლობისასა, არცა წმიდასა მას ტრაპეზსა, და ესრეთ მეყ- 10
 სეულად დააკუეთა ქუეყანად და პეროოდა⁵ და იღრჰენდა. ხოლო
 ძმანი სრბით წარვიდეს და უთხრეს წმიდასა მას. ხოლო იგი
 მსწრაფლ მოვიდა და იხილა იგი ესრეთ მდებარე, არა შეშფოთნა,
 არცა შეძრწუნდა კადნიერებასა⁶ მას ზედა ეშმაკისასა, არცა რაჲ
 ლოცვანი იგმარნა საჩუენებელად კაცთა, არამედ მცირედ ღუმლით 15
 ლოცვაჲ შეწირა⁷ ღმრთისა⁸. და უპყრა ზელი და ჰრქუა ნელიად,
 ვითარმედ: „სტეფანე“. ხოლო მან, ვითარცა ძილისაგან ღრმისა
 განდღძებულმან, მიუგო: „მაკურთხე, მამო“. ჰრქუა მას ბერმან:
 „რაჲ შეგემთხუა, შვილო?“ ჰრქუა მას ძმამან⁹ მან¹⁰: „არაჲ უწყი-
 ხოლო აწ რაჲ გჰმა შენი მესმა, კეთილად ვარ“. ჰრქუა მას ბერმან: 20
 „ნუ გეშინინ, ჯუარი გამოისახე¹¹ პირსა“. და მან ყო¹² ვერეთ. ხო-
 ლო ჩუენ გვბრძანა: „იწყეთ გალობად და აღასრულეთ წმიდაჲ ჟამის-
 წირვაჲ“. და ვერეთვე სტეფანესცა უბრძანა¹³ ჩუენ თანა ჟამის-წირ-
 ვად. ხოლო მე, მცირედ-მორწმუნე ესე და ჩუკენი, კუალად შევშინ-
 დი გულსა შინა ჩემსა. ხოლო მან მომაახლა წმიდაჲ იგი პირი მისი 25
 ყურსა ჩემსა და მრქუა: „ნუ გეშინინ, მცირედ-მორწმუნეო, იგივე
 ღმერთი არს, რომელმან ლეგეონი ეშმაკთაჲ ღორებითურთ ზღუასა
 დაანთქა“. და ესრეთ უვნებელად¹⁴ აღვასრულეთ წმიდაჲ ჟამის-წირ-
 ვაჲ და ვჰმადლობდით¹⁵ ღმერთსა და წმიდასა მას ბერსა.

მაშინ¹⁶ ნეტარმან მან მოგვგო და გურქუა ყოველთა: „უკუეთუ 30
 ჩუენ ცოდვილთაჲ არა ისმინოს ღმერთმან და [v] კუალად შეემთხ-
 ჳოს ესე, მიერითგან მღვდლობაჲ დააცადოს“. ხოლო მოწყალებითა
 ღმრთისაჲთა არს აწ შუდი წელი, არცა თუ მძინარე გაკრთომილ¹⁷
 არს ძალითა ქრისტესითა და მადლითა წმიდისა მამისა ჩუენისაჲთა.
 და აჰა ესერა თვთ სტეფანე ქადაგებს და მიუთხრობს მის ზედა აღ- 35

1 მცოდნე I. 2 ვგონებ K. 3 ად — I. 4 რიდა K. 5 პერეოდა I. 6 და კად-
 ნიერებასა I. 7 შესწირა I. 8 ღმრთისა I. 9 ძმან — K. 10 მან — I. 11 გამოისახა I.
 12 ჰყო I. 13 ებრძანა K. 14 უვნებელად I. 15 მადლობდით I, ვმადლობდით K. 16 მა-
 შინ] ხოლო I. 17 განკრთომილ I.



სრულებულთა საკვრველებათა და ადიდებს ღმერთსა და უფულსა წმიდისა ბერისასა.

- ესე უწყოდა ბოროტმან ეშმაკმან დაუგებელი იგი მტერობაჲ წმიდისაჲ მის მისსა მიმართ ჟამსავე სიყრმისა მისისასა, რაჲ-იგი 5 ყოფად იყო, ამისთვისცა დასაბამსავე სიყრმისასა იწყო ბრძოლად მისსა¹ მიმართ, ვითარცა ზემო აღგვწერია, რაჟამს-იგი წყლითა წარწყმედაჲ მისი ენება და ღმერთმან ანგელოზისა მიერ იკნა², და კუალად ცეცხლითა ზემოგსენებულსა მას მონასტერსა სამცხეს და კუალად პალატთაგან ჯოჯიკის ძისათა ფრიად მაღალთა გარდამოაგ- 10 დო და ღმერთმან უვნებლად³ დაიცვა. და კუალად მამის-ძმასა მისსა თანა ღამით⁴ გზასა მივიდოდა ცხენითა და წარაცოუნა ეშმაკმან და ძილითა ღრმითა შეპყრობილი კლდესა ზედა, ფრიად მაღალსა, წარადგინა, რაჲთამცა შთაჰრა, ხოლო ღმერთმან ჰელი აღუპყრა, რამეთუ⁵ იტყოდა წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: „ჰმაჲ მესმა, რომელმან 15 მრქუა მე: ეკრძალე, შთაიჰრებო, და მიპყრა ჰელი, ვიდრემდე განვიღუძე, და მერმე მიმეფარა“. ესრეთ სიჩხოთგან დაიცვა ღმერთმან თჳსი ნების-ყოფელი⁶ და ეშმაკთა ზედა [64] მძლედ გამოაჩინა, ვიდრე არა სრულიად დააკუეთა მის მიერ მომპოვნებელი იგი ბოროტთაჲ.
- 20 ესევეითარი არს, ჟ სანატრელნო, ჩუენი ესე მამაჲ და მოძღუარი. ესევეითარნი არიან შრომანი და ღუაწლნი მისნი, ესევეითარნი არიან ეკლესიათათჳს მოღუაწებანი მისნი, ესევეითარნი არიან ნამუშაქეენი და ნიჭნი⁷ ოფლთა მისთანი, ესევეითარნი არიან გლახაკთა წყალობისა და ობოლთა შეწყნარებისა⁸ ნაყოფნი, ვითარ- 25 ნი მას შუენიან. და ვითარ-ესე გესმა და გულისგმა-ჰყავთ⁹, ძალმან¹⁰ საქმისამან¹¹ და სიტყუათა შეტყუებამან მოღუაწე¹² ესე¹³ დიდი გიჩუენა, ვითარცა ძეგლი აღმართებული, ვითარცა ხატი დაწერილი სახილველად თანა-წარმავალთა¹⁴ ამის ცხორებისათა. ახალი აბრაჰამ, მშვიდი იგი¹⁵ მსგავსად დავითისა, ბრძენი მსგავსად სოლომონისა, ძკრუტსენებელი მსგავსად მოსესსა¹⁶, უბრალოჲ მსგავსად სამოელისა, წმიდაჲ მსგავსად იოსებისსა¹⁷, უხილავთა მხილველი მსგავსად დანიელისა და მოშურნე სარწმუნოებისაჲ მსგავსად დიდისა¹⁸ ელიაჲსა¹⁹, უდაბნოჲს-მოყუარე მსგავსად დიდისა წინამორბედისა, ქალწული ჯორცითა მსგავსად²⁰ მოწაფისა მის საყუარელისა და 35 შეუორგულებელითა საყუარულითა მსგავსი²¹ და მობაძავი²² პავლე

1 მისა I. 2 იკნა — K. 3 უნებლად I. 4 ღამით — I. 5 რ' და I. 6 ნების-ყოფელი] ყოფელი K. 7 + მისნი I. 8 შეწყნარებისანი K. 9 -ყავთ IK. 10 ძალნი I. 11 საქმისა I. 12 მოღუაწება I. 13 ესე — I. 14-წარუალთა I. 15 იგი — I. 16 მოსესა IK. 17 იოსებისა I. 18 დიდისა — IK. 19 ილიასა I. 20 მსგავსად — I. 21 საყუარულითა მსგავსი — I. 22 მობაძავი I.

მოციქულისაჲ¹, რომლისა² სათნობასა მიუთხრობენ მრავალნი³ ნათესავნი, რომლისა ცხორებასა და მოღუაწებასა განსთქუმენ⁴ ურნი და ეკლესიანი*.

რამეთუ ვინ სადა ესრეთ ანუ⁵ სათნობაჲ შეიყუარა, სიბოროტე მოიძულა, ვის ესრეთ სუროდა⁶ ღმრთისა და შეყუარებულ იქმნა მის მიერ, ვის⁷ შეშურდა შური უფლისაჲ ესრეთ და⁸ არარაჲ აღირჩია სიყუარულსა მისსა ვიდრე სიკუდილამდე⁹, ვინ ესრეთ შეუდგა კუალსა წმიდათა მამათა ცხორებისასა და თანამსრბოლ ექმნა მათ განუძღომელად, ვინ სადა შეიყუარან¹⁰ ესრეთ გლახაჲნი და უცხონი მსგავსად იოვანე¹¹ მოწყალისა, ვინ მოაკუდინნა¹² ესრეთ ასონი ქუეყანისანი სიტყუასებრ მოციქულისა და განწმიდა¹³ თავი თვისი და ტაძარი ღმრთისა ცხოველისა ყო¹⁴ იგი? რომელი სიჩხოთ¹⁵ თვისითგან აღიზარდა და აღორძინდა¹⁶ წურთასა შინა¹⁷ საღმრთოთა წერილთასა, და მოირწყო¹⁸ მაღლითა¹⁹ დაუწყუედელთა ნაკადულითა და ჰასაკად სავეებისა ქრისტესისა მიიწია სიტყუასებრ¹⁵ მოციქულისა. საქმე და ხედვაჲ და სიყუარული, რომელთა ყოველი მწყობრი სათნობათაჲ შეუთქს²⁰. თუთოეულად²¹ წარმართნა²² წურთაჲ წიგნთა საღმრთოთაჲ, განწმედაჲ სულისა და ჯორცთაჲ, ცრემლნი დაუწყუედელნი²³, უდაბნოთა შინა მოქალაქობაჲ, განშორებაჲ და უცხოყოფაჲ სოფლისაგან, მოძღურებაჲ დაუდუმებელი და²⁰ ლოცვაჲ დაუსრულებელი, მარხვაჲ და მღვდარებაჲ უსაზღვროჲ²⁴, გმელსა ზედა წოლაჲ და გმელსა²⁵ ჰამაჲ²⁶, ღუაწლმრავალი ცხორებაჲ უადრეს ძალსა სიტყუათასა, სიმდაბლე და სიმშუდე ზეშთა²⁷ აღმატებულნი, მოწყალეებაჲ და სახიერებაჲ, მიმსგავსებულნი²⁸ ღმრთისა მოწყალეებათაჲ²⁹, რაჲთა მოკლედ [65] ვთქუა³⁰ ყოველივე, რომლითა ხატად ღმრთისა³¹ გამოისახვის კაცი. ესევეთარი იყო წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი³² გიორგი და სადა არს ჩემდა³³ ყამი უმრავლესისა თქუმად³⁴, რომელი ყოველთადა ცხად არს, დაღაცათუ ჩუენ არა ვთქუათ³⁵ და თანა-წარგვკვდეთ³⁶ განგრძობისათჳს³⁷ წიგნისა.

* აქამდის აღწევს დანაკლისი (იხ. გვ. 202).

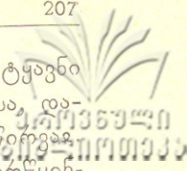
1 მოციქულისაგანისა I. 2 რისი] და I. 3 მრავალსა I. 4 აღუთქუმენ I. 5 ანუ — CDEFGH. 6 სურდა G. 7 ვის — I. 8 და — B. 9 სიკუდილამდე CDEFGH, სიკუდილამდე B. 10 შეიყუარა I. 11 იოანე GIKL. 12 მოაკუდინა CEIL. 13 განწმიდა I. 14 ჰყო GI. 15 სიჩოთ BCFGL. 16 აღორძინდა BDFGL. 17 შინა] + ზ I. 18 მოირწყო G. 19 მაღლითა I. 20 შეუდგეს B, შეუდგს CDEFGH. 21 თუთოეულად C, თითოეულად E, თუთოეულად FL. 22 წარმართნა BCDEFGKL. 23 დაუწყუედელნი G. 24 უსაზღრო C. 25 + ზედა FL. 26 ჰამაჲ] წოლა K. 27 ზესთა I. 28 მსგავსებითა BCDEFGH. 29 მოწყალეებითა E. 30 ვთქუა BGI. 31 ღმრთისა — E. 32 მამაჲ ჩუენი წმიდაჲ D. 33 ჩუენდა CE. 34 ~ თქუმად უმრავლესისა CDEFGH. 35 ვთქუათ GI. 36 თანა-წარგვკვდეთ DI, თანა-წარგვდეთ EGK. 37 განგრძობისათჳს G.

XXXII. ესე არიან ჩემ მიერ¹, გლახაკისა და უღირისისა², თქუ-
 მულნი სიტყუანი, რომელმან ყოველივე ჰეშმარიტი მიგითხროს და
 აღწერეს³ სიტყუსა თქუენისათჳს, რომელთა მაიძულეთ⁴ მიბრძნე-
 ნეთ⁴ სახედ პირუტყუთა უგუნურსა ამას და ფრიად სულელსა, რო-
 5 მელი მრავლითა შიშითა და ძრწოლითა კადნიერ⁵ ვიქმენ ჯელ-ყო-
 ფად საქმესა ამას დიდსა და სულიერსა უწყებასა მითხრობად და
 წინა-დადებად ცხორებასა⁶ და მოლუაწებასა ნეტარისა მამისა ჩუე-
 ნისა გიორგისა, რომელმან-ესე ფრიადისაგან⁷ მცირედი ძლით შე-
 უძღვე აღწერად და წარმოვეც⁸ თქუენდა. ჟ მამათა წმიდათა⁹, მთა-
 10 სა მაგას¹⁰ საკჯრველსა, რომელი-ევე ცხორებითა საკჯრველითა¹¹
 იყოფები, ვითარცა სირი მხოლოდ სართულსა შინა მცირესა და-
 ქუბებსა შინა იწროსა და ფიცხელსა მსგავსად ტრედისა¹² უმანკოესა
 და გურიტისა უბიწოესა.

არამედ, ვითარცა პირველ ვთქუ¹³, სიკუდილსა მას ურჩებისასა
 15 ვეშიშვოდენ¹⁴, ამისთჳს მორჩილებად მოვედ¹⁵ ბრძანებისა შენისა წმი-
 დისა, თუ არა აღმწერელი ცხორებისა და მოქალაქობისა მისისა მი-
 სივე¹⁶ პირი ჯერ-იყო და არა მე გლახაკი ესე სიტყუთაცა¹⁷ და გო-
 ნებითა¹⁸. გარნა ესე იყო¹⁹ ყოველსავე შინა სალხინებელი ჩემი²⁰,
 [V] რომელ²¹ თუალით²²-მხილველ და ჯელით-მსახურ ყოფილ²³ ვი-
 20 ყავ და ყურითა²⁴ მომსმენელ სიტყუთა წმიდისა²⁵ პირისა²⁶ მისისა-
 თა²⁷, და არა სხუათა მოქენე შეკრებისათჳს სულიერისა ამის თხრო-
 ბისა.

ხოლო აწ მეღნითა ოდენ ცხოველითა²⁸ სიტყუანი²⁹ გამომი-
 სახეან³⁰, ვითარცა ზემო ვთქუ^{30a}, პირველვე ხოლო შენდა დამიტე-
 25 ვებიეს, ჟ მოძღუართა³¹ წინამძღუარო, რაათა შენ კეთილად შეამკო
 და განაცხადო ჩემ მიერ გამოსახული ესე, და ნაკლულეგანებაჲ ყო-
 ველივე³², ვითარცა აღმასრულებელმან³³ სულიერთა ფიცართამან,
 სრულ ყო³⁴ და შენმანცა სიბრძნემან და კაცად-კაცადმან, რომელი-
 ცა მიემთხვოს³⁵, შესძინენ³⁶ ნაკლულეგანებასა³⁷ ამას ზედა და განა-
 30 სრულენ³⁸, რამეთუ არცა ორთა მათ წულილთა³⁹ ქუთრივისათა და-

1 მიერ — CDEFG. 2 ~ უღირისისა და გლახაკისა E. 3 აღწერეს DEFG. აღმწერეს I. 4 და მიბრძნეთ — EFG. 5 კადნიერ E. 6 მითხრობად და წინა-დადებად ცხორებასა — I. 7 ფრიადისაგან L. 8 წამოვეც C. 9 წმიდათა — B. 10 მას I. 11 რომელი-ევე ცხორებითა საკჯრველითა — E. 12 + მის BCDEFG. 13 ესთქუ GI. 14 ვეშიშვოდენ B. 15 მოვედ B. 16 მისვე DI. 17 სიტყუთა I. 18 გონებითაცა C. 19 იყო ყო D. 20 ჩემი — I. 21 რა CDEFG. 22 თუალით] თუთ G. 23 ყოფილ E. 24 ყურით BCDE, ყურთ FGL. 25 წმიდათა E — I. 26 პირითა I. 27 მისისათა A. 28 ცხოველით L. 29 სიტყუ C + იგი. DE. 30 მომისახეან B, მომისახეან DE, გამო-მისახეან G, გამომისახეან I. 30a ესთქუ GI. 31 მოძღუართ C. 32 ყოველითავე G. 33 აღმასრულებელმან BDFL. 34 ჰყო ACDGI. 35 შეემთხვოს BCDEFG. 36 შე-სძინენ G. 37 ნაკლულეგანებასა B. 38 განასრულენი B. 39 მწულილთა CDEFG.



აყენეს მდიდართა იგი მისაცემელი, არცა რომელთა - იგი ტყუანი და შეშა და ბალანი მოართუეს¹ მოსეს განსრულებად კარვისა, და აბრკოლეს ოქროჲ და ვეცხლი და თულთა პატიოსანთა შეწირვად რამეთუ ოქროჲ, სიღრმეთაგან² ქუეყანისათა აღმოღებული, ბრწყინვალე, ბრძმედისა მიერ გამოცდილი და განწმედილი, კეთილად შუენიერ იქმნების, და კოხლიოჲსა სისხლი ღებავს პორფირსა, და მარგალიტსა³ იქმს ზამბიკი⁴ ზღვსაჲ, და სამარაგდე ქუეყანით მწუანვილად აღმოეცენების, და მერმე⁵ ესრეთ იქმნების ქვა, და აბრეშუმსა გამოიღებს მატლი უნდოჲ, და პინაჲ ზღვსაჲ, უცხო სახესა მკედსა⁶ გამოიღებს. ესე [66] მრავალსაწყიდლისა საფასენი უნდოთაგან ნივთთა⁷ გამოვლენ, ხოლო ჩემ⁸ შორის არარაჲ პატიოსანთაგანი⁹ იზოვა, რაჲთამცა სულიერი ესე კარავი შემემკო¹⁰, გარნა ხოლო ბალანი, თიკანთ¹¹-მსგავსისა ამის გონებისა ჩემისაგან¹² მოპარსული; არამედ ძოწუელმან და პორფირმან თქუენმან განაშუენენ იაკინთისა თანა და ბისონისა ოქროშეთხზულმან და ზემო აღწერილისა¹³ მიერ ნივთთაგან პატიეცემულმან და განბრწყინვებულმან გულისგმის-ყოფისა გამოცხადებისა და ჭემმარიტებისა მიერ განშუენებულმან, ვითარცა იტყუს მოსე; რომელმან-იგი ეგევითარი შეჰმზადა¹⁴ მღდელთ-მოძღურისა შესამოსელსა ზედა ბრძანებისაებრ ღმრთისა, რომელსა შუენის¹⁵ დიდებაჲ და სიმტკიცე თანა მხოლოდ-შობილით²⁰ ძითურთ და¹⁶ ყოვლად წმიდით¹⁷ სულით¹⁸ აწ და¹⁹ მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ^{20*}.

1 მოარღვეს I. 2 სიღრმეთაგან E, სიყრმეთაგან K. 3 მარგარიტსა G. 4 ზამბიკი G. 5 და სამარაგდე ქუეყანით მწუანვილად აღმოეცენების და მერმე — BCDEF GL. 6 მკედსა] ნაყოფსა BCDEFGL. 7 ნივთთა L. 8 ჩუენ BCDEFGL. 9 პატიოსანთაგან I. 10 შეემკო CDEFGL. 11 თიკანთა B. 12 ჩუენისაგან B. 13 აღწერილით B, აღწერილთა CDEFGL. 14 შემზადა CK, შეგმზადა I. 15 ჰშუენის DG. 16 და—K. 17 + სახიერით და ცხოველსწყოფელით B. 18 სულითურთ CDEFGL + შენით წმიდითურთ B. 19 და — CD. 20 ამინ IKL—F.

* აქ მინაწერებია:

„წმიდაო და ღმერთშემოსილო მამაო გიორგი, მეოხ მეყავ.

„მადლო წესა გიორგისო, მეცა რაჲ მიშუშლე ცოდვილსა ამ[ას] და საწყალობელსა.

„ღმერთო, შეიწყალე ავრ[ი]ლის. ესე ეტრ[ა]ტზედა კარგა იწერება.

„ღმერთო, შეიწყალე ამისი მჩხრე[კა]ლი ავრილიოს, ვინცა ბრძანოთ, ღმერთმა შეგი...

„ტუტო მასტორინე ავრილოს, ო თეოს, ელივისე აეტუს⁴.
ოთხივე მინაწერი სხვადასხვა ხელითაა შესრულებული.

[263]. წამებად წმიდისა და¹ დიდებულისა² მოწამისა
არჩილისის³, რომელი-მსა⁴ იყო მფე⁵ ქართლისად⁶

I. და ვითარ⁷ გარდაჯდეს⁸ ამას შინა⁹ წელიწადნი ორმოცდა-
ათნი^{9a} მოსლვითგან მურვან ყრუ[ა]სა¹⁰, კულად მოვიდა ჭიჭნაომ¹¹,
ქე¹² მოჰმადისი¹³. მოაოგრა და შემუსრა ყოველი შენებული ქართ-
ლისა[ა] და მიჰმართა¹⁴ შესლვად კახეთად, რა[ა]თამცა მოაოგრა¹⁵
და ყოვლითურთ უმკვდრო¹⁶ ყო¹⁷.

და¹⁸ იყო შიში დიდი მეფეთა და მთავართა და ყოვლისა ერის-
სა¹⁹. და არა შემძლებელ იყვნეს წინააღდგომად²⁰, რამეთუ რაათ-
გან²¹ განერყუნა ქუეყანაჲ ესე ყრუსა, დადაცათუ გარდავლნა ჟამნი
მრავალნი მშუდლობით, არღარა²² მოგებულ იყო კულსა²³ თუსსა²⁴.

II. მაშინ²⁵ წმიდამან არჩილ განიზრახა²⁶ გულსა²⁷ თუსსა²⁸ სი-
მნითა გულისა მისისა[ა]თა²⁹, რაათა³⁰ მივიდეს და იხილოს³¹ და
ითხოვოს მისგან მშუდობაჲ³² ქუეყანისაჲ³³ და დაცვაჲ შეურყეველად
ეკლესიათა და³⁴ დაბატოებაჲ დატევებისათს³⁵ სჯულისა³⁶. მინდო-

* ხელნაწერების ნუსხა: A: Q—795; B: S—25; C: Q—207; D: S—4730;
E: A—131; F: A—130; G: A—170; H: H—2077; I: H—1672; K: ქუთაისის—441;
M: S—30; N: A—176; P: H—983; R: H—2080; S: Q—1219;
T: M—13; d: S—354; m: H—2135; s: სხვიტორული.

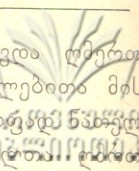
¹ და—S. ² და დიდებულისა—I. ³ არჩილისა HPTd, არჩილისა S. ⁴ რომელი-ესე რი ACI. ⁵ ~ მეფე იყო EPd. ⁶ ქართველთა C, ქართლისაჲ + ხოსროიან BDEPRd. ⁷ ვითაოცა AML. ⁸ გარდაჯდა A, გარდაჰჯდეს C, გარდახდეს P. ⁹ ამას შინა—ACFGHIN, მას შინა T, ამას შინა m. ^{9a} წელიწადნი ორმოცდაათი A. ¹⁰ მოსლვითგან მურვან ყრუ[ა]სა (ყრუსათა H) GH1—ABCDEFKMNPRSTdms. ¹¹ ჭიჭნაუმ C, ჭიჭნამ Mm, ჭიჭნუმ BDEFGHIKNPRSTds. ¹² ქე ნათესავე BDEFGHINTd. ¹³ მოჰმადისი BDEFGPRTd, მოჰმადისი C, მუჰმადისი H, მოჰამადისი M, მოჰამადისი N, მოჰადისი m. ¹⁴ მიჰმართა C, მიმართა ABDEKMNPRSTdms. ¹⁵ მოაოგროს m. ¹⁶ უმკვდრ C. ¹⁷ ჰყო Pd. ¹⁸ და—BDEPRd. ¹⁹ და ყოვლისა ერისა] ყოველსა ერსა ზედა A. ²⁰ წინააღდგომად CEd. ²¹ რათგან AC, რომელთაგან Mm. ²² არღარა] არამედ არღარა BDERd, არამედ არღარე P. ²³ კულსაჲ DEPRd. ²⁴ თავისსა M, არღარა მოგებულ იყო კულსა თუსსა—A. ²⁵ მაშინ] ხოლო ACFGHIKMNSTms. ²⁶ განიზრახა—C. ²⁷ გულსა N]—ABCDEFKMNPRSTdms. ²⁸ თუსსა] მისსა C. ²⁹ სიმნითა გულისა მისისა[ა]თა] სიმნისა გულისათა C, მისისათა] გონებისათა A. ³⁰ რაათა] რამეთუ Mm. ³¹ იხილოს] ნახოს ABCDEFKMPRSTdms. ³² ~ მშუდობა მისგან P. ³³ ქუეყანისა+თუსისა BDEPRd. ³⁴ და—m. ³⁵ დატევებათს M. ³⁶ სჯულის T.

ბითა ღმრთისაჲთა¹ აღირჩია² თავისა თვისა და სულისა³ დაღ-
ბა[ქ]⁴ საწსრაღ⁵ ქრისტიანეთა. აღღგა⁶ და მივიდა⁷ ჰიქსანა⁸ მისი
თანა, რომელსა ეწოდა ასიმ.

მან⁹ ვითარცა¹⁰ ცნა მისლვა[ქ] მისი, მიეგება წინა¹¹ სისარუ-
ლით¹², და მოიკითხა დიდითა, დი[264]დებითა¹³. და დაყვეს დღე იგი ⁵
ერთობით¹⁴. აქო¹⁵ სიკეთე მისი, შეუყუარდა¹⁶ სისრულე¹⁷ ჰასაკისა
მისისა და¹⁸ უმეტესად¹⁹ შეუნიერება[ქ] პირისა მისისა[ქ]. და²⁰ შე-
მღგომად მცირედთა²¹ დღეთა იწყო²² სიტყუად²³ ლიქნითა, აღუთქუ-
მიდა²⁴ ნიჭთა დიდთა²⁵ და აწუევდა²⁶ დატეგებასა ქრისტეს სჯული-
სასა და მიქცევად²⁷ სარკინოზად. ხოლო წმიდამან არჩილ ყოლად- ¹⁰
ვე²⁸ არა თავს-იღვა სიციბილი მისი და მტკიცითა გონებითა მიუგო
და ჰრქუა²⁹: „ნუ იყოფინ, თუშეცა სიტყუათა შენთა ვისმინე, ანუშეცა³⁰
დაუტევე ქრისტე ღმერთი ცხოველი³¹, რომელი-იგი³² არს ღმერთი
ჰემმარიტი³³“, რომელმან ჰსნისათჳს ჩუენისა ჰორცითა სიკუდილი
დაითმინა³⁴. და უკუეთუ ვისმინო შენი, უწყოდე, რაჲთა³⁵ მოგკუდე ¹⁵
სიკუდილითა³⁶, რომლითა ვიტანჯებოდე³⁷ საუკუნოდ³⁸. გარნა უკუე-
თუ³⁹ შენ მომკლა, აღვდგე ვითარცა ღმერთი ჩემი⁴⁰ და მის თანაცა
ვიდილო⁴¹“.

III. ესმა რაჲ ესე ყოველი⁴² უსჯულოსა⁴³ მას, და იხილა სი-
მტკიცე მისი უქცეველი⁴⁴, დაუკრდა ფრად. და⁴⁵ უბრძანა შეპყრო- ²⁰
ბაჲ მისი⁴⁶ და შეყენებაჲ⁴⁷ საპყრობილესა, რა[ქ]თა ღონის-ძიებითა⁴⁸
მიაქციოს⁴⁹ იგი⁵⁰, რამეთუ⁵¹ არა⁵² სინდა⁵³ სიკუდილი მისი სიშუე-
ნიერისათჳს⁵⁴ ხატისა⁵⁵ და[265] სიმალლისათჳს⁵⁶ ჰასაკისა⁵⁷ მისისა.

¹ ღთისათა + არჩილ m. ² არჩია Mm. ³ სულის E. ⁴ დებაჲ T. ⁵ საწმ-
რად Him, საწმრად F. ⁶ აღღგა] და აღღგა BDEPRd. ⁷ მივიდა FMT. ⁸ ჰიქუ-
მის BDEFGINPRTd. ჰიქუნუმის HKMms, ჰიქუნუმის S. ⁹ მან] მაინ BDEPRd,
ხოლო C, და FGHINT. ¹⁰ ვითარცა—MSm, ვითარ C. ¹¹ წინა—ACKMPSms.
¹² სისარულითა Mpm. ¹³ დიდითა დიდებითა] პატივითა დიდითა C. ¹⁴ ერთად C.
¹⁵ და აქო BDEPRd. ¹⁶ და შეუყუარდა BDPR, და შეურყეველად Ed. ¹⁷ სისრუ-
ლე] სიკეთე BDEPRd. ¹⁸ და — A. ¹⁹ უმეტეს m. ²⁰ და — ACFGHIKMNSTms.
²¹ მცირეთა FN. ²² იწყო Mm. ²³ სიტყუა m, ~ ლიქნით სიტყუად C, ლიქნად
სიტყუთა P. ²⁴ და აღუთქმიდა BDEPRd. ²⁵ დიდთა — ACFGHIKMNSTms.
²⁶ აწუევდა] აიძულებდა C. ²⁷ მიქცევასა FGHKMNSTs, მიიქცეს m. ²⁸ ყოლად B.
²⁹ ჰრქუა + ესრეთ BDEPRd. ³⁰ ~ ვისმინე სიტყუათა შენთა ანუშეცა C, სიტყუთა
შენითა ვისმინე ანუშეცა DEFNPRtd, ~ ვინმე სიტყუათა შენთა ვისმინე ანუშეცა
A] — KMSms. ³¹ ცხოველი—Mm. ³² რომელ-იგი H] რამეთუ GI. ³³ ~ ჰემმარ-
იტი ღმერთი I. ³⁴ დაითმინა] თავს-იღვა BDEPRd. ³⁵ რაჲთა] რომელ BCDEF
NPRtd. ³⁶ რაჲთა მოგკუდე სიკუდილითა — GHI. ³⁷ ვიტანჯებოდე C. ³⁸ უკუნი-
სამდე A. ³⁹ უკუეთუ] თუ C. ⁴⁰ ჩემი] ჩუენი CKMRSms. ⁴¹ ~ ვიდილო მის თანა
Mm. ⁴² ყოველი—BDEHKMPSTdms. ⁴³ უსჯულოს m. ⁴⁴ უქცეველად C.
⁴⁵ და—C. ⁴⁶ მისი—C. ⁴⁷ შეყენება m. ⁴⁸ ღონის-ძიებით CFGHIN. ⁴⁹ მოაქციოს
AKSs. ⁵⁰ იგი — C. ⁵¹ რამეთუ] და C. ⁵² არა—A. ⁵³ სინდა] უნდა Mm. ⁵⁴ შეუ-
ნიერებისათჳს GHI. ⁵⁵ ხატისა] პირისა C. ⁵⁶ სიმალლისა m. ⁵⁷ ასაკის E.



და ვითარ შეიყვანეს¹ საპყრობილესა², აკურთხევდა ღმერთსა და ითხოვდა³ მისმიერსა⁴ შეწვენასა⁵, რა[ე]თა მოწყალებითა მისითა ღირს ყოს თავი თვისი⁶ მიმთხუვეად და⁷ მკვდრ ყნოსად ნაპყრობილესა დაუსრულებელსა ყოველთა თანა⁸ წმიდათა⁹, რომელთა მიხედვითა¹⁰ სათვს¹⁰ სიკუდილითა უკუდავება მთიგეს¹¹.

IV. მამინ უკუე წარმოდგა¹² წინაშე ასიმისა¹³ მთავარი ერთი გარდაბნელი, მიქცეული სარკინოზად, რომლისა¹⁴ მამის-ძმა¹⁵ მოეკლა წანართა¹⁶ და მკლველნი მისნი განერნეს¹⁷ მშუდობით პაპასა¹⁸ არჩილისსა,¹⁹ აღარნასე²⁰ მეფესა²¹. ამისთვის უკუე შური²² იგო გარდაბნელმან²³ და პრქუა ასიმს²⁴: „არა²⁵ უწყია,²⁶ თუ²⁷ ვინ²⁸ არს ესე არჩილ?²⁹ ესე არს ძე სტეფანოზისი³⁰, ნათესავი³¹ დიდისა მეფისა³² ვახტანგისი³³, რომელი იყო ნათესავისაგან³⁴ მირიანის³⁵ ძისა³⁶ ქასრესი³⁷. და³⁸ ესე იყო მამისა თვისისა თანა, რაჟამს-იგი³⁹ დაჰფლვიდეს⁴⁰ საგანძურთა სამეფოთა ქართლისათა⁴¹, და იგიცა იცის, რომელი⁴² პერაკლე⁴³ მეფემან დაჰვლა საგანძური თვისი⁴⁴, რამეთუ პერაკლეცა⁴⁵ უჩუენებდა, სადა-იგი⁴⁶ ჰვლვიდეს⁴⁷.

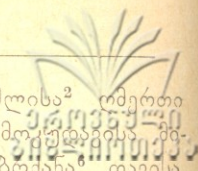
V. ესმა რაჲ ესე⁴⁸ ასიმს⁴⁹, მოუწოდა კუალად⁵⁰ არ[266]ჩილს და პრქუა: ⁵¹ „უწინ⁵² თუალ-გახუნენ⁵³ ქმნულკეთილობისა⁵⁴ შენისათვის⁵⁵, რამეთუ ფრიად⁵⁶ ქმნულკეთილ⁵⁷ ხარ⁵⁸, ხოლო⁵⁹ აწ მით-

¹ შეაყენეს AKMRms. ² საპყრობილესა + შინა C. ³ ითხოვდა| იტყოდა FGHIN. ⁴ მის მიერს AM, მის მიერ BEPRd, მისა მიმართ GHI. ⁵ ~ შეწვენასა მისმიერსა C, შეწვენასა—FGHINm. ⁶ თავი თვისი — ACDFGHIMNSTms. ⁷ და—BDEFGHINPRSTs. ⁸ ყოველთა თანა—C. ⁹ წმიდათა + მისთა თანა C. ¹⁰ ღმრთისათვის — ACFGHIMNm. ¹¹ მოვივთ A| + ღმრთისაძეს FN, ღმრთისა მიერ GHI. ¹² წარმოდგეს MS. ¹³ ასიმისასა C, ამისა A. ¹⁴ რომელსა MS. ¹⁵ მამისა ძმა N. ¹⁶ წანართა Pd, წარმართი FMNSm, წარმართთა GHI. ¹⁷ განერინეს ABCDEFGHINPRTd, განერნეს S. ¹⁸ პაპსა ACMSTs. ¹⁹ არჩილისასა BCDEFGHINPRTd, მისსა MSm. ²⁰ აღარნესე ACFSTs. ²¹ მეფისა S. ²² შურ C. ²³ გარდაბნელმან S, გარდაბნელმა A| + მან GHI. ²⁴ ასიმს + ესრეთ რამეთუ BDEPRd. ²⁵ არა — S. ²⁶ უწყია ACMPSTms. ²⁷ უწყია თუ| იუწა A, თუ—C. ²⁸ ვინა BDERdm. ²⁹ არჩილი C. ³⁰ სტეფანოზის FMSTm. ³¹ ნათესავი + და MS. ³² ~ მეფისა დიდის pd, მეფის E. ³³ ვახტანგისა EM. ³⁴ ნათესავითგან m. ³⁵ მირიან C. ³⁶ ძისა| მეფისა A. ³⁷ ქასრესსა C, ქასრესა BDEFKMNPRSTdms, ~ ქასრეს ძისა A. ³⁸ და—m. ³⁹ იგი—A. ⁴⁰ დაჰვლვიდეს AN, დაჰვლვიდეს M. ⁴¹ სამეფოსა ქართლისასა BDEMPRSTdm. ⁴² რომელ CDEFGHIMNTms, რამთა S. ⁴³ ერაკლე ABCDEPRd, პერაკლე G, პარაკლე S. ⁴⁴ დაჰვლნა საგანძური თვისნი ACI. ⁴⁵ ერაკლეცა ACDEPRTd, ერაკლეცა B, პერაკლეცა Gm, პარაკლეცა S. ⁴⁶ იგი — C, სადაცა A. ⁴⁷ დაჰვლვიდა C. ⁴⁸ ესე + ყოველი BDEFGHINPRTd. ⁴⁹ ასიმს| ამისთვის Mm. ⁵⁰ ~ კუალად მოუწოდა A. ⁵¹ პრქუა + ესრეთ BDEPRd. ⁵² უწინ—A. ⁵³ უწინა C| პირველ GHI. ⁵⁴ თუალ-გახუნენ განახუნენ A. ⁵⁵ ქმნილობითისა Mm. ⁵⁶ ფრიადცა A. ⁵⁷ ქმნილობითი BPRd, ქმნულკეთილი CDE, კეთილი FGHIN. ⁵⁸ ქმნულკეთილი ხარი MS, ხარ + შენ BDEPRd, ხარი შენ T. ⁵⁹ ხოლო—A.

ხრეს შენტს, რამეთუ¹ შვილ² ხარ დიდთა მეფეთა ხუასროვანთა³,
 არამედ აწ უფრო[ა]სად განსდიდნე⁴ წინაშე ჩემსა, უკუეთუ მანამან⁵
 ნო ჩემი და⁵ იყოს სამეფო შენი შენდავე და საგანძურ[ნი]ცა⁶ შენთა⁷
 შენთან მიგანიჭნე შენვე⁷. პირველად მიჩუენენ საგანძურნი მეფეთა
 ბერძენთანი, მოიქეც⁸ სჯულსა ჩემსა⁹. იქმენ სარკინოზ და სპასა- 5
 ლარ¹⁰ გყო შენ ქუეყანასა ზედა¹¹ ქართლისასა, მეფე¹² და უფალ
 ერთა¹³ ზედა^{13a} ქართლისათა¹⁴.

მაშინ მიუგო¹⁵ წმიდამან არჩილ¹⁶: „უწყოდე მტკიცედ, რამე-
 თუ მცირე ვიყავ ჰასაკითა¹⁷, ოდეს-იგი განვლო ქუეყანა[ა] ესე ჰე-
 რაკლე¹⁸ მეფემან. ხოლო მამამან ჩემმან¹⁹ და ძმამან ჩემმან²⁰ და- 10
 სხნეს²¹ ყოველნი საგანძურნი მათნი²² ციხესა მას, სადაჲთ²³ იგი²⁴
 შეიქცა²⁵ ყოუჲ²⁶ ამირა[ა]ქ²⁷. და აწ აქუს იგი²⁸ ბერძენთა. ხოლო მე
 არა დაუტეო უფალი ღმერთი ჩემი, არცა²⁹ განვცილო წარუვალი
 იგი დიდებდა მწრაფლ³⁰ წარმავალისა ამისთჳს“. მიუგო და ჰრქუა
 ასიმ: „შენ უკუე იყავ დაცემასა მას აფხაზეთს შინა სარკინოზთა- 15
 სა?“. ³¹ ჰრქუა³² წმიდამან [267] არჩილ: „მე ვიყავ მაშინ, რაჟამს და-
 სცნა იგინი³³ ღმერთმან“. ჰრქუა ასიმ: „რომელმან ღმერთმან დასცნა
 სარკინოზნი?“³⁴ მიუგო წმიდამან³⁵ არჩილ³⁶ და ჰრქუა³⁷: „ღმერთ-
 მან ცხოველმან, რომელ³⁸ არს შემოქმედი ცათა³⁹ და ქუეყანისაჲ, და
 რომელი-იგი⁴⁰ მოვიდა ზეცით ქუეყანად⁴¹ ესნისათჳს ნათესავისა 20
 კაცთა[ა]სა⁴², და სიკუდილითა თჳსითა აღგუადგინა⁴³ და უკუდა-
 ვებდა მოგუანიჳა. მან უკუე დასცნა⁴⁴ და დაამდაბლნა იგინი“.

¹ რამეთუ] ვითარმედ A. ² შვილი BCDEFGHINPrm. ³ ხუასროვანთა CD, ხოსროვანთა BER, ხოსროვანთა Pd. ⁴ განსდიდნეს A, განსდიდენ C. ⁵ და—A. ⁶ საგანძურნი C, საგანძურნიცა m. ⁷ შენვე] შენ ვიდრე C. ⁸ და მოიქეც CPRd. ⁹ ჩენსა + და FGHIMNSTm, ჩემსა—CT, ჩენსა ზედა და BDFPrd. ¹⁰ სპასალარი S. ¹¹ ზედა — A. ¹² და მეფე BCDEPRd. ¹³ ერთადვე შენსა BDEPRd, ერთა FGH INT. ^{13a} ზედა — A. ¹⁴ ქართველთასა I] — BDEPRd, მეფე და უფალ ერთა ზედა ქართლისათა — MSm. ¹⁵ მიუგო + და ჰრქუა AC. ¹⁶ არჩილ + და ჰრქუა ესრეთ BDEPRd. ¹⁷ ვიყავ ასაკით მცირე m. ¹⁸ ჰრაკლე] ABCDEPRd, ჰერეკლე M, ჰარეკლე S. ¹⁹ ჩემმან — FGH, მამამან ჩემმან] მან A. ²⁰ ჩემმან— Ms. ²¹ დახსნეს T. ²² ყოველნი საგანძურნი მათნი] იგინი A. ²³ სადით MS, სადათ A. ²⁴ იგი—I. ²⁵ შეიქცა] შეიქმნა H. ²⁶ ყოუჲ S, ყურუ M, ყრუ Ams. ²⁷ ამირან A. ²⁸ იგი — S, ~ იგი აქუსთ B] აქუსთ P Rd, იგი] ციხე იგი C. ²⁹ და არცა BDFPRd. ³⁰ მწრაფლ — MSms. ³¹ ~ სარკინოზთასა აფხაზეთს შინა AC. ³² ჰრქუა + მას FGHIN. ³³ იგი S. ³⁴ ჰრქუა ასიმ... სარკინოზნი — A. ³⁵ წმიდამან — BDEPRtd. ³⁶ არჩილ — A. ³⁷ ჰრქუა + მას A, ~ მიუგო არჩილ და ჰრქუა FN, მიუგო და ჰრქუა არჩილ GHI. ³⁸ რომელი BDE FNPRTd. ³⁹ ცისა BDEFNRTm. ⁴⁰ -იგი + არს და A. ⁴¹ ქუეყანად — AMSms. ⁴² ნათესავისა კაცთასა] ჩუენისა C, + მოვიდა Ss. ⁴³ აღგუადგინა IN. ⁴⁴ დას-ცა EPd.



მაშინ ჰრქუა ასიმ წმიდასა არჩილს:¹ „რომლისა² ღმერთი უკუე³ მოკუდავი არს და სასოებაჲ ცხორებისაჲ⁴ მოკუდავისაჲ მართ გაქუს⁵, ჯერ-არს მისიცი სიკუდილი“. და უბოჲანა⁶ თავისა მოკუეთითა⁷ აღსრულებაჲ⁸ წმიდასა არჩილისი⁹. და არა ჰრიდა¹⁰ სიკეთესა მისსა, არცა¹⁰ შეირცხუნა¹¹ დიდებისაგან წარჩინებულებისა¹² მისისა. განიყვანეს¹³ გარე¹⁴ და მოჰკუეთეს¹⁵ თავი¹⁶ მისი¹⁷ მახვლითა¹⁸ თთუესა¹⁹ მირჰკნისსა²¹, რომელ არს მარტი.

V. და შეჰვედრა სული თუხი²¹ ჯელთა შინა²² დამბადებელისათა²³, აღირჩია²⁴ სიკუდილი²⁵ უკუდავებისა მომატყუებელი. და²⁶ 10 შეცვალა²⁷ მცირედ²⁸ ჟამისა ესე²⁹ მეფობაჲ საწუთრო[ა]სა³⁰ სიხარულად საუკუნოდ, ღირს იქმნა³¹ განწყობილსა³² შორის წმიდათა-სა³³ და³⁴ ახოვანთა³⁵ მოწამეთასა წარდგომად³⁶ წინაშე ღმრთისა და მათ თანა გვრგვინოსანი იხარებს³⁷ [258] წინაშე სამებისა წმიდასა³⁸. ხოლო³⁹ ვითარცა აღესრულა წმიდა მოწამე არჩილ⁴⁰, მივიდეს⁴¹ 15 ღამესა მას⁴² გოდერძიანი⁴³ ტბელნი⁴⁴ და⁴⁵ მათ თანა სხუანიცა აზნაურნი მამეანნი⁴⁶ და მოიბარეს⁴⁷ გუამი წმიდასა მოწამისა არჩილისი. წარმოიღეს და შემურეს⁴⁸ დიდითა პატეითა⁴⁹ და⁵⁰ დამარხეს ნოტკორას⁵¹, მის მიერ⁵² აღშენებულსა ეკლესიასა. ხოლო ცოლმან მისმან მიუბოძა სოფლები მათ, რომელთა მოიღეს გუამი წმი- 20 დისა მოწამისა⁵³ არჩილისი კახეთსა⁵⁴ შინა⁵⁵ სამკვდრებელად მათდა⁵⁶. წიგნი⁵⁷ ესე წამებისა მისისა[ა] იბოვა ესრეთ სულმცირედ აღწერილი, რომელ⁵⁸ ჟამთა შლილობითა⁵⁹ ჯერისაებრ ვერვის⁶⁰ აღწერა.

1 ასიმ წ-სა არჩილს | არჩილს მთავარმან მან ასიმ BDEPRd. 2 რომელი A. 3 ~ უკუე ღმერთი BDEPRd, ~ უკუე ღმრთისა FGHIN, უკუე—CMm. 4 მოკუდავი არს და სასოებაჲ ცხორებისაჲ — FGHIN. 5 აქუს BDEPRd, ვეკუს m | არს C, + სასოებაჲ GHI. 6 უბოჲანა + მტარვალთა C. 7 მოკუეთა AC. 8 და აღსრულება A, აღსრულებაჲ — C. 9 არჩილისა ABGIPRSd. 10 და არცა BDEFGH INPRd. 11 შეირცხუნა FHT, შეიკდიმა BDEPRd. 12 წარჩინებულისა HS. 13 და განიყვანეს A, მაშინ განიყვანეს BDEPRd. 14 გარე + მტარვალთა მათ წმიდა მოწამე არჩილ BDEPRd. 15 წარკუეთეს C. 16 წმიდა თავი C. 17 მისი—A. 18 მახვლითა — AC. 19 თთუესა | ქრისტეს აქეთ ღმა, თუესა BP. 20 მირჰკნისსა BDEFGHINRT, მირჰკნისსა Pd, მირჰკნისსა M, მარჰკნისსა A, მიჰკნისსა S. 21 თუხი მისი C, თუხა G, თუხა + ღმერთსა G, თუხი + ღმერთსა HI, თუხი + უფალსა FN. 22 შინა — AC. 23 დამბადებელისასა C, დამბადებელსა თუხისსა A. 24 აღირჩია M. 25 სიკუდილი + იგი BDEPRd. 26 და — ACM STms. 27 შეცვითა S, შეცვალა + ესე C. 28 მცირედისა C. 29 ესე] ამის B, ესე — C. 30 საწუთოსა + ამის C. 31 იქმნა A. 32 განწყობილთა APd. 33 წმიდათა C, შორის წმიდათასა] თანა წმიდათა A. 34 და — Mm. 35 ახოვანთა] რჩეულთა C. 36 და წარდგომად A. 37 იხარებს A. 38 ~ წმიდასა სამებისა A. 39 ხოლო — A. 40 არჩილ — CMSTm. 41 მივიდეს ACST]—M. 42 ღამესა მას] ღამე C. 43 გოდერძიანი P. 44 ტბიელნი A. 45 და — STs 46 მამეანნი—C. 47 და მოიბარეს] მოიპოვეს SMS, მოიბარეს CT. 48 შემურეს m. 49 ~ პატეითა დიდითა A. 50 და — A. 51 ნოტკორას A, ნოტკორას C, ნოტკორას EPd, ნოტკორას m, ნოდკორას S. 52 მიერვე AC. 53 მოწამისა — A. 54 კახეთსა A. 55 შინა M. 56 მათდა — ASms. 57 ხოლო წიგნი Bd. 58 რომელი m. 59 შლილობით m. 60 ვერვის DEMPRSTdm.

A

[158r.] დეკემბერსა ბ

ცხორებად და მოძალაჰოზად
წმიდისა და ნეტარისა მამისა
ჩუენისა ჰეტრე ქართველისად, 5
რომელი იჲო ქე ქართველთა
მეფისად

გუაკურთხენ, მამაო!

I. მნებაეს უწყებად თქუენდა,
ძმანო ჩემნო საყუარელნო, ცხო- 10
რებისა წმიდისა და ნეტარისა მა-
მისა ჩუენისა პეტრეს[ი]სა, რომე-
ლი-იგი იქმნა მნათობ პალესტი-
ნისა და უფროჲსად ყოვლისა სოფ-
ლისა, რომელი-იგი აღმოსცენდა 15
ძირთავან სამეუფოთა და საღმრ-
თოთა და მორჩ იქმნა კეთილ, სა-
წადელ და სასურველ. და აღორძ-
ნდა ვითარცა ხე კეთილი და შუე-
ნიერი თანაწარსადინელსა საღმრ- 20
თოთა წერილთასა, გამოიხუნა ჟამ-
სა თუსსა და უწინარესცა ჟამისა
მრავალნი ნაყოფნი. ხოლო არა
თუსნი ოდენ ნაყოფნი შეწირნა
ღმრთისა მსხუერპლად სულნელად, 25
ვითარცა აბელ მართალმან, რო-
მელიცა-იგი იყნოსა ღმერთმან და-

B

(237r.) თუესა დეკემბერსა ბ

ცხორებად¹ და მოძალაჰოზად
წმიდისა და ნეტარისა მამისა
ჩუენისა ჰეტრე ქართველისად,
რომელი იჲო ქე
ქართველთა მეფისა*

გუაკურთხენ, მამაო!

I. მნებაეს უწყებად თქუენდა²,
ძმანო ჩემნო საყუარელნო³, ცხო-
რებაჲ წმიდისა და ნეტარისა მა-
მისა პეტრეს[ი]სა, რომელი-იგი
იქმნა მნათობ პალესტინისა და
უფროსად ყოვლისა სოფლისა, რო-
მელი-იგი აღმოსცენდა ძირთავან
სამეუფოთა⁴ და საღმრთოთა⁵ და
მორჩ⁶ იქმნა კეთილ, საწადელ და
სასურველ. და აღორძნდა ვითარ-
ცა ხე კეთილი და შუენიერი⁷ თა-
ნაწარსადინელსა საღმრთოთა წე-
რილთასა. და გამოიხუნა ჟამსა
თუსსა და უწინარეს ჟამისა მრავალნი
ნაყოფნი საწადელნი და
სასურველნი ყოველთათუს ღმრთის-
მსახურთა და შეწირნა ქრისტესა
თუსნი იგი ნაყოფნი. ხოლო არა
თუსნი ოდენ ნაყოფნი შეწირნა

* A რედაქციის ხელნაწერი: H—1760. B რედაქციის ხელნაწერთა ნუსხა: A: A—130; B:A—170; C: A—176; D: H—1672; E: H—2077; L: ლენინგრ. -22/R2.

B რედ.: ¹ ცხოვრება L. ² თქუენთა D. ³ საყუარელნო A. ⁴ სამეფოთა BL.

⁵ საღმრთოთა B. ⁶ მორჩილ D. ⁷ შუენიერი A.



A

B

მბადებელმან ყოველთამან სულად სულნელებისად, არამედ სხუანიცა ურიცხუნი სულნი შეწირნა ქრისტესა და მიუძღუნანა ნაყოფნი ფრიად შუენიერნი და სულნელნი და კრავნი უგერშონი და უბიწონი. არამედ ევა რამეთუ მოსწრაფე იქმნა სარბი[ვ]ელი სიტყუსა ჩუენისაჲ და უსწრობს მითხრობად სათნოებასა ყუავილოვნებასა მისთასა პირველ აღმოცენებისა და აღორძინებისა და აღზრდისა და ნათესაობისა მისისა, არამედ ჯერეთ ღუმენინ ენაჲ მითხრობად სათნოებათათჳს წმიდისათა.

ხოლო აწ უკუე ჯერ-არს და სათანადო, რაჲთა პირველად ვაუწყო ღმრთის-მოყუარებასა თქუენსა, თუ ვინაჲ აღმოსცენდა ნერგი ესე საღმრთოჲ და ოდეს და სადა, და მერმე უწყებად საკრველი იგი მოქალაქობაჲ მისი და დიდებულებაჲ საკრველებათა და სასწაულთა მისთაჲ. და რამეთუ არა სხუათაგან თხრობილსა გინა სხსაგან სმენილსა მოქენე ვარ აღწერად, არამედ რომელსა თუთ თუალითა მხილველ ვიქმენ, იგი აღვწერო, რამეთუ სიყრმითგან შეუღდე მე წმიდასა მას ვითარცა

ღმრთისა მსხუერპლად სულნელებისად¹, არამედ სხუანიცა ურიცხუნი სულნი შეწირნა ქრისტესა და მიუძღუნანა² ნაყოფნი ფრიად³ შუენიერნი⁴ და სულნელნი⁵ და კრავნი უგერშონი და უბიწონი. არამედ ევა⁷ მოსწრაფე იქმნა სარბიელი სიტყუსა ჩუენისა და უსწრობს მითხრობად სათნოებასა ყუავილოვნებათა⁸ მისთასა პირველ აღმოცენებისა და აღორძინებისა და აღზრდისა, ნათესაობისა⁹ მისისა¹⁰, არამედ ჯერეთ ღუმენინ ენა¹¹ მითხრობად სათნოებათათჳს [v] წმიდისათა.

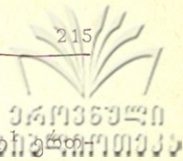
ხოლო აწ უკუე¹² ჯერ-არს და სათანადო, რაჲთა პირველად ვაუწყოთ ღმრთის-მოყუარებასა¹³ თქუენსა, თუ ვინა აღმოსცენდა ნერგი ესე საღმრთოჲ და ოდეს და სადა, და მერმე უწყებად საკრველი იგი¹⁴ მოქალაქობაჲ მისი და დიდებულებაჲ საკრველებათა და სასწაულთა მისთა[ჲ]. და რამეთუ არა სხუათაგან თხრობილსა გინა სხსაგან სმენილსა მოქენე ვარ აღწერად, არამედ რომელსა¹⁵ თუთ თუალით¹⁶ მხილველ ვიქმენ, იგი აღვწერო¹⁷. რამეთუ სიყრმითგან შეუღდე მე წმი-

B რედ.: ¹ მსხუერპლად A. ² სურნელებისად D. ³ მიუძღვნა C, მიუძღვნა L.

⁴ ფრიად] ღმრთივ D. ⁵ შუენიერნი A. ⁶ სურნელნი D. ⁷ ევა + ვითარ BDEL.

⁸ ყუავილოვნებისა D, ყუავილოვნებათა L. ⁹ ნათესობისა D. ¹⁰ მისისსა EL.

¹¹ ენაჲ B. ¹² უკუე A. ¹³ -მოყუარებასა] მსახურებასა D. ¹⁴ იგი—J. ¹⁵ რომელსა] სრულსა EL. ¹⁶ თუალით—D. ¹⁷ ~ აღვწერო იგი D.



A

B

შვილი ერთგული, სადაცა იგი არნ და სადაცა წარვალნ.

დასა მას, ვითარცა შვილი¹ გული², სადაცა იგი არნ³ და სადაცა წარვალნ⁴.

II. უამთა უკუე თევდოსი მცირისა ღმრთის-მსახურისა მეფისა ბერძენთაჲსა, ძისა არკადისა და ძის-წულისა დიდისა თევდოსი მეფისა, იყო მეფე ქართველთა ზედა დიდი ვარაზ-ბაკურ (მეოთხე მეფე იყო ესე მირიან მეფობითგან). ესე უკუე მეფე ვარაზ-ბაკურ იყო მართლმადიდებელი და დიდად ღმრთის-მსახური მამის-მამეულად და მჭურვალე სარწმუნოებასა ზედა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესსა. და რამეთუ ვინაჲთგან ექადაგა ქადაგებაჲ იგი წმიდისა ქრისტეს სახარებისაჲ წმიდისა და დიდებულისა ქრისტეს მოციქულისა ანდრიას მიერ ქუეყანასა მას ქართლისასა, ვითარცა დასწერს ნიკიტა საღმრთოჲ და ფილოსოფოსი «მიმოსლვათა შინა და ქადაგებათა წმიდისა მის მოციქულისათა», და უკუ[უ]ანაჲსკნელ მიივლინა წმიდაჲ დედაჲ ნინო კერძოსა ერთსა ქუეყანისა მისვე ქართლისასა ქრისტეს ღმრთისა მიერ, და ისწავეს ღმრთის-მსახურებაჲ, და ჰრწმენა წმიდაჲ სამებაჲ და ნათელ-იღეს სახელსა ზედა წმიდისა სამებისასა ქადაგებითა მით წმიდათა მოციქულთაჲთა, მიერთგან არლარა ოღეს მიღრე-

5 II. უამთა უკუე⁵ ღმრთის-მსახურისა⁶ თეოდოსი⁷ მცირისა მეფისა ბერძენთა[ჲ]სა, ძისა არკადისა და ძის-წულისა დიდისა თეოდოსი⁸ მეფისა, იყო მეფე ქართველთა ზედა დიდი ვარაზ-ბაკურ (მეოთხე მეფე იყო ესე მირიან მეფობითგან). ესე უკუე⁹ მეფე ვარაზ-ბაკურ იყო მართლმადიდებელი და დიდად ღმრთის-მსახური მამის-მამეულად და მჭურვალე სარწმუნოებასა ზედა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესსა¹⁰. რამეთუ ვინაჲთგან¹¹ ექადაგა ქადაგებაჲ იგი წმიდისა ქრისტეს სახარებისა[ჲ] წმიდისა და დიდებულისა ქრისტეს მოციქულისა ანდრეას¹² მიერ ქუეყანასა მას ქართლისასა, ვითარცა დასწერს ნიკიტა საღმრთოჲ¹³ ფილოსოფოსი¹⁴ «მიმოსლვათა შინა და ქადაგებათა წმიდისა ანდრეა¹⁵ მოციქულისათა», და უკანა[ჲ]სკნელ მიივლინა წმიდაჲ დედა[ჲ] ნინო კერძოსა ერთსა ქუეყანასა მისვე ქართლისასა ქრისტეს ღმრთისა მიერ, და ისწავეს ღმრთის-მსახურებაჲ, და ჰრწმენა წმიდაჲ სამებაჲ და ნათელ¹⁶-იღეს სახელსა ზედა წმიდისა სამებისასა ქადაგებითა მით წმიდათა მოციქულთა[ჲ]თა¹⁷, მიერთგან არლა-

B რედ.: ¹ შული ACE. ² ერთობილი L. ³ არინ AC. ⁴ და სადაცა წარვალნ— BDEL. ⁵ უკუე A. ⁶ ღმრთის-მსახურისა A. ⁷ თევდოსი D. ⁸ თევდოსი D. ⁹ უკუე A. ¹⁰ ქა CD. ¹¹ ვინათგან ABCL. ¹² ანდრიას BD, ანდრეის C. ¹³ სლთო B. ¹⁴ ფილოსოფოსი BD. ¹⁵ ანდრია D. ¹⁶ ნათელს EL. ¹⁷ მოციქულთათა A.



A

კილ არს ქუეყანაჲ იგი ქართლისაჲ წმიდისა და მართლისა სარწმუნოებისაგან, არცა მივდრკეთ უკუნისამდე მადლითავე წმიდისა სამებისაჲთა და მეოხებითა ყოლად წმიდისა დედოფლისა ღმრთის-მშობ[ე]ლისაჲთა და სასოჲსა მის მფარველისა ჩუენისაჲთა.

და ვითარცა ზემო ვთქუთ, იყო მეფე იგი ქართველთაჲ მართლ-მორწმუნე ღმრთისაჲ, და არა ესუა მას შვილი წული. ამისთჳსცა ევედრებინ ღმერთსა მარადის მჭურვალედ, რაჲთა მოანიჭოს მას შვილი.

ერთსა უკუე უამსა მოვიდა იგი ქუეყანიტგან თჳსთა ქალაქად თჳსად სამეუფოდ მცხეთად, და დაუღამდა კიდესა მდინარისა მის დიდისასა, რომელსა ეწოდების მტკუარი. და ინება მეფემან მუნ განსუენებად მწუხრსა მას. და ვითარცა ილოცა, მიწვა განსუენებად, რამეთუ თჳნიერ ლოცვისა არა დაიძინის. ხოლო ვითარცა მიერულა, წარმოუდგა მას ანგელოზი უფლისაჲ [159] ბრწყინვალე და დიდებული, მოსილი სამოსლითა სპეტაკითა ელვარედ და ბრწყინვიდა პირი მისი ვითარცა მზის-თუალი.

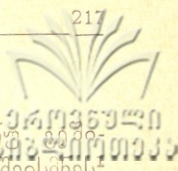
B

რა ოდეს მიდრეკილ არს ქუეყანა იგი ქართლისა წმიდისა და მართლისა სარწმუნოებისაგან, და არცა მივდრკეთ უკუნისამდე მადლითავე წმიდისა სამებისა[ჲ]თა და მეოხებითა ყოლად წმიდისა დედოფლისა ღმრთის-მშობელისა[ჲ]თა სასო[ჲ]სა მის და მფარველისა ჩუენისა[ჲ]თა.

და ვითარცა ვთქუთ¹ ზემო, იყო მეფე იგი ქართველთა მორწმუნე და კეთილმსახური, მოშიში ღმრთისაჲ და აღმასრულებელი მცნებათა. ესე უშვილო იყო, რამეთუ არა ესუა² ძე წული და ევედ(238)რებინ ღმერთსა მარხვითა და მჭურვალედ ვედრებითა, რაჲთა ღირს იქმნას იგი მიცემად ძისა³, რომლისაცა⁴ მიმთხუევად ღირს იქმნა.

რამეთუ უამსა რომელსამე მომავალი ქუეყანათაგან სამეუფოდ მისდა მცხეთად მწუხრი დაივანა კიდესა დიდისა მის მდინარისასა⁵, რომელსა მტკუარ ეწოდების. და ვითარცა აღასრულა მწუხრისა ლოცვაჲ⁶, რაჲთა მიიძინოს, რამეთუ თჳნიერ ლოცვისა⁷ არაოდეს ისერის, არცა მიიძინის. ამას ლოცვასა შინა გამოუჩნდა ანგელოზი ნათლისა[ჲ] ბრწყინვალე; რომლისა ხილვასა შეშინდა⁸ მეფე.

B რედ: ¹ ვთქუ D. ² ესუა D. ³ ძისა მიცემად D. ⁴ რომლისაცა[რომლისათჳსცა BDEL. ⁵ მდინარისაჲ D. ⁶ ლოცვა ABEL. ⁷ ლოცვასა A. ⁸ შეშინდა] შეპრწუნდა D.



A

B

ხოლო მეფემან, ვითარცა იხი-
ლა ანგელოზი იგი, იქმნა შეში-
ნებულ ფრიად. ჰრქუა მას ანგე-
ლოზმან უფლისამან: „ნუ გეში-
ნინ, მეფე! მე ვარ ანგელოზი უფ-
ლისაჲ და მოვივლინე შენდა უფ-
ლისა ღმრთისა მიერ, რამეთუ შე-
ისმნეს ლოცვანი შენი. და აჰა
მიუდგეს ცოლი შენი და გიშვეს¹⁰
შენ ძე, რომელი იყოს დიდ და
სრულ წინაშე ღმრთისა და კაც-
თა, და მრავალნი ერნი ღმრთისა
მოაქცინეს“.

და ვითარცა განიღძა მეფემან,¹⁵
იყო სული მისი მხიარულ და
ადიდებდა ღმერთსა.

და შემდგომად დღეთა რავო-
დენტამე მიუდგა ცოლი მეფისა
ის და უშვა მას ძე. და რავოდე-²⁰
ნისამე ჟამისა შემდგომად ნათელ-
სცეს ყრმასა მას სახელსა ზედა
წმიდისა სამებისასა და უწოდეს
მას სახელი მურვანოს.

და ვითარ იქმნა. ყრმაჲ იგი
სამის წლის, მისცეს სამწ[ი]გნობ-
რედ, და დაისწავლა მან ყოველი-
ვე სწავლაჲ. და გულისგმის-ყოფით
აღმოიკითხავნ წმიდათა წერილთა²⁵
და იწუროთინ მათ დღე და ღამე.

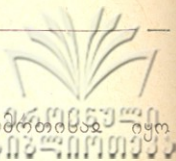
ხოლო მან ჰრქუა: „ნუ გეში-
ნინ, ჰ მეფე, რამეთუ შეისმნეს“
ვედრებანი შენნი წინაშე ღმრთისა²
და მოგეცეს ძე, რომელი იყოს
დიდ და სრულ წინაშე ღმრთისა
და კაცთა, და მრავალნი ერნი
ღმრთისა მოაქცინეს“.

და ვითარცა განიღძა მეფე-
მან, მხიარული სულითა ადიდებ-
და ღმერთსა.

და შემდგომად მცირედისა მი-
უდგა ცოლი მეფისა და უშვა მას
ძე. და დიდი სიხარული ყვეს³ მე-
ფემან ყოვლით სამეფოქაქთ⁴ მი-
სითურთ ჟამსა მას შობისა მისი-
სასა. და ნათელ-სცეს სახელსა
ზედა წმიდისა სამებისასა და უწო-
დეს სახელად მურვანოს. ესრეთ
ანგელოზისა ხარებითა იშვა წმი-
დაჲ ესე, ვითარცა სამოელ და
იერემია. და საშოქათვანვე წმიდა
იქმნა, ვითარცა დიდი წინამორ-
ბედი.³⁰

და ვითარ მიეცა სასწავლოდ,
მცირედთა ჟამთა დაისწავლა⁵ ყო-
ველივე წერილი. და გულისგმის-
ყოფით, აღმოიკითხავნ და იწურო-
თინ დღე და ღამე, რამეთუ
ფრთხილ იყო და მახულ გონები-

B რედ.: ¹ შეისმნეს ABCDEL. ² ღმრთისაჲ ACDE, ³ ყუშს AC. ⁴ სამეფოთ DL, სამ-შფოთ E. ⁵ მცირედთა ჟამთა დაისწავლა—EL.



A

და აღორძინდებოდა და წარემატებოდა შიშითა ღმრთისაჲთა.

III. მათ ჟამთა შინა უკუე იყო ბრძოლაჲ შორის ბერძენთა და სპარსთა, და ეშინოდა ბერძენთა, ნუუკუე შეერთოს მეფე ქართველთაჲ სპარსთა, და ბრძოლიან სამეფოსა ბერძენთასა და მძლე ექმნენ ბერძენთა. ამისთვისცა მოსთხოა მეფემან თევდოსი მცირემან მეფესა ქართველთასა ფიცით სიმტკიცე, რაჲთა არა შეერთოს სპარსთა.

ხოლო მეფემან ქართველთამან მიუგო, ვითარმედ: „ნუ იყოფინ, თუმცა განუდგე სახლსა ბერძენთასა და წარმართთამცა მივექეცე“.

ხოლო მეფემან თევდოსი უმეტესისა სიმტკიცისათჳს მოსთხოა მძევალცა მეფესა ქართველთასა.

ხოლო რაჲთა არა განიწვალნენ ბერძენნი და ქართველნი და რაჲთა იყოს მათ შორის მშუღობაჲ და სიყუარული, ამისთვისცა თავს-იღვა ესე მეფემან ქართველთამან და წარგზავნა ძე თჳსი მურვანოს ათორმეტისა წლისაჲ დიდითა დიდებითა ქალაქად სამეფუფოდ კოსტანტინეპოლედ მეფისა ბერძენთა[ჲ]სა თევდოსისა. ხოლო მეფემან თევდოსი შეიწყნარა იგი დიდითა პატივითა, და ეპყრა პალატსა შინა ვითარცა შვილი თჳსი დიდითა დიდებითა.

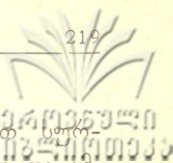
B

თა, და მადლო მას¹ ზედა.

III. ჟამთა მცირისა თეოდოსი² ბერძენთა მეფისა იქნა მტერობაჲ³ ბერძენთა და შორის⁴ სპარსთა. და მეფემან თეოდოსი⁵, მოშიშმან უკუე⁶; ნუუკუე⁷ შეერთნენ ქართველნი⁸ სპარსთა და იძლინენ ბერძენნი, ამისთვისცა მოსთხოვა სიყუარული ქართველთ[ა] მეფესა და უმეტესისა სიმტკიცისათჳს მძევალნიცა სთხოვნა.

ხოლო რაჲთა⁹ არა განიწვალნენ ქართველნი ბერძენთაგან¹⁰, ყოველი სათხოველი ბერძენთა მეფისა(!) აღუსრულა¹¹ მეფემან ქართველთამან და წარმოავლინა ძე თჳსი მურვანოს ათორმეტისა წლისა მძევლად ქალაქად კოსტანტინეპოლედ სხუათა თანა სეფეწულთა მრავლითა პატივითა და დიდებითა¹². და ვითარცა მიიწინეს, და ცნა მეფემან თეოდოსი, მრავლითა მღევანებითა აღიყუანა¹³ სამეფუფოდ¹⁴ პა(ν)ლატად და ხილვასავე თანა, ვითარცა ღმრთივ-მო-

ბ რედ.: ¹ მას] მის BD. ² თევდოსი D. ³ მტერობა CL. ⁴ ~ შორის და BDEL. ⁵ თევდოსი D. ⁶ უკუე A. ⁷ უკუე A. ⁸ ქართულნი A. ⁹ რათა L. ¹⁰ ბერძენთათგან A. ¹¹ აღასრულა EL. ¹² ~ დიდებითა და პატივითა D. ¹³ აღიყუანა BDEL. ¹⁴ სამეფუფოდ EL.



A

B

IV. ხოლო ყრმამან ვითარცა იხილა მეფე და დედოფალი და ყოველი პალატი, რამეთუ იყვნეს დიდსა შინა ღმრთის-მსახურებასა მარხვითა და ლოცვითა და გლახაკთა მოწყალებითა, უფროასად განამრავლნა მან სათნოებანი თჳსნი: მარხვაჲ ფრიადი, მღჳძარებაჲ უზომოჲ, ლოცვაჲ დაუცხრომელი, გლახაკთ-მოწყალებაჲ, სიმშჳდე, სიყუარული, სახიერებაჲ, მოთმინებაჲ. და ყოველნი ნაყოფნი სულისანი შეიტკბნა, რომელ არიან სათნოებანი სიტყუსაებრ წმიდისა მოციქულისა.

ხოლო უმეტეს და უარეს მოიგო სიწმიდე სულისაჲ და ჯორცთაჲ, ვითარცა დიდმან იოსებ.

ხოლო ემოსა ფლასი [v] ფიცხელი ქუეშე კერძო სამეუფოთა შესამოსელთა. და იმარხავნ იგი ორ-ორით და სამ-სამით და ოდესმე კჳრიაკითი-კჳრიაკედ, ვითარცა დანიელ და სამნი ყრმანი. და ამით დასცემდა იგი ჯორცთა სიმჳთრვალესა და ცეცხლსა მას სულისასა განაძლიერებდა, რომლისა მიფენად მოვიდა ქრისტე, ძე ღმრთი-

ნიჭებული ძე მათი, ესრეთ ვილით¹ და სიყუარულით და მბორის-ყოფით მოიკითხეს მეფემან თეოდოსი და მეუღლემან მისმან ევდუკია ყოვლისა თანა სამეფო[ა]სა მათისა^{1a}.

IV. ვითარცა იხილა ყრმამან მან² მურვანოს მეფე და დედოფალი და ყოველი პალატი, რამეთუ იყვნეს³ დიდსა შინა ღმრთის-მსახურებასა მარხვითა⁴, ლოცვითა და გლახაკთ-მოწყალებითა, ამან უფროასად განამრავლა მოღუაწებაჲ⁵, მარხვა[ა] ფრიადი, მღჳძარებაჲ⁶ უზომო[ა], ლოცვა[ა]⁷ დაუცხრომელი, გლახაკთ-მოწყალებაჲ⁸, სიმშჳდე, სიყუარული, სახიერებაჲ⁹, მოთმინებაჲ. და ყოველნივე ნაყოფნი სულისანი შეიტკბნა, რომელ არიან წმიდანი სათნოებანი სიტყუსაებრ¹⁰ წმიდისა მოციქულისა.

ხოლო უმეტეს და უარეს ყოველი მოიგო სიწმიდე სულისა და ჯორცთა, ვითარცა დიდმან იოსებ.

ემოსა ფლასი ფიცხელი და მქისე ქუეშე კერძო სამეუფოთა¹² შესამოსელთა. იმარხავნ იგი ორ-ორით, სამ-სამით და უფრო[ა]სლა შვიდეულით, ვითარცა დანიელ¹³ და სამნი ყრმანი. და ამით დასცემდა იგი ჯორცთა სიმჳთრვალესა და განაძლიერებდა ცეცხლსა მას სულისასა, რომლის[ა] მოფენად მოვიდა ქრისტე ქუეყანად.

B რედ.: ¹ სურვლით A. ^{2a} მათისა] მისისა D. ² მან—D. ³ იყუნეს ABC. ⁴ მარხვთა A. ⁵ მოღუაწება L. ⁶ მღჳძარება L. ⁷ ლოცვაჲ BCD, ლოცუა L. ⁸-მოწყალება L. ⁹ სახიერება L. ¹⁰ სიტყვისაებრ A. ¹¹ ყოვლისა—D. ¹² სამეფოთა ABEL. ¹³ დანიელ L.

A

საა. ხოლო ღმერთმან მოსცა მას
მადლი კურნებათაჲ ესაჲ ოდენ
სიკბაბუკისა მისისასა.

ხოლო მათ ესამთა იწამნეს წმი- 5
დანი მოწამენი სპარსეთს. ხოლო
ქრისტიანეთა მათ, რომელნი იყ-
ვნეს მუნ, წარმოგზავნნეს ნაწილნი
იგი წმიდათანი წინაჲ მეფისა
ვარაზ-ბაკურიისა. და ამათ წმიდა- 10
თა მოწამეთა ნაწილნი ჰყვეს ნე-
ტარსა მურვანოს[ს], და ჰმსახუ-
რებნ მათ ყოვლითა მოწიწებითა.
და რაჲჲს ენების ძილი, წინაჲ
მათსა დაწვის ჳმელსა ქუეყანასა, 15
და ესრეთ მიიძინის თჳნიერ საგე-
ბელისა. ხოლო წმიდანი იგი მო-
წამენი ეჩუენებოდინ მას სახითა
მგედართაჲთა და ნუგეშინის-[ს]ცემ-
დიან და უთხრობდიან საუკუნეთა 20
მათ კეთილთათჳს დაუსრულებელ-
თა და საშუებელთათჳს.

V. ერთსა უკუე მოქცევსა წე-
ლიწდისასა ვითარცა აღასრულის
დღესასწაული წმიდაჲ შობაჲ უფ- 25
ლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი,
და მეათერთმეტესა დღესა მოი-
წია დღესასწაული ბრწყინვალე და
ნათლით-შემოსილი ნათლის-ღებაჲ
ქრისტეს ღმრთისაჲ, და ყოველნი 30
მთავარნი და დიდ-დიდნი და მცი-
რენი და თჳთ თავადი მეფე და
დედოფალი წარვიდეს წმიდად ეკ-
ლესიად, სოფიად, რომელი აღაშე-
ნა ნეტარმან კოსტანტინე. 35

ხოლო მონაჲ ღმრთისაჲ მურ-
ვანოს არა წარვიდა ამისთჳს, რაჲ-

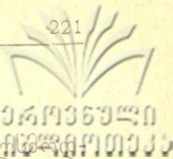
B

ამას თანა ჰყვეს¹ ნაწილნი წმი-
დათა მოწამეთანი² და ძელისა
ცხოველისა. ხოლო მოსცა მას
ღმერთმან მადლი სასწაულთა ქმნი-
სა და კურნებათა აღსრულებისა
ესაჲ ოდენ სიკბაბუკისა მისისასა,
ვინა[ჲ]ცა მრავლისაგან მცირედი
აღვწეროთ³ მადლითავე⁴ მისითა.

V. დღესასწაულსა დიდებულსა
გამოცხადებასა უფლისა ჩუენისა
იესუ ქრისტესა მეფე და ყოველნი
მთავარნი წარვიდეს ეკლესიად
წმიდად სოფიოდ⁵.

ხოლო მონა ღმრთისაჲ⁶ მურ-
ვანოს დაადგრა შინა, რაჲთა⁷ წე-

B რედ.: ¹ ჰყუეს A, ჰყუეს C. ² წმიდათა მოწამეთანი წმიდათანი D. ³ აღვსწე-
როთ CD. ⁴ მადლითა BDEL. ⁵ სოფიად D. ⁶ ღწისა BD ⁷ რათა L.



A

B

თა კანონი ლოცვისა თვისსაჲ უგულსმოღვინესად აღასრულოს და კორციელი განსუენებაჲ თავსა თვისსა დააკლოს და რაჲთა აღანთ- 5 ნეს კანდელნი წინაშე ნაწილთა მათ წმიდათა მოწამეთასა.

მაშინ ჰრქუა ერთსა მსახურთა მისთავანსა, რაჲთა მოართუას ზე- 10 თი კანდელთათჳს.

ხოლო იგი განრისხნა და ჰრქუა მას „რაჲ არს ესე, რამეთუ ამას დღესასწაულსა ყოველნი ქრისტიანენი იხარებენ, ხოლო ჩუენ მონაზონთა წესი გზყრია?“. 15 და არა მოართუეს მას ზეთი, არამედ განიზრახვიდეს სიკუდილსა მისსა, რაჲთამცა განთავისუფლდეს მისგან. და ნებასამცა თვისსა ზედა იქცეოდეს. ხოლო ნეტარი 20 მურვანოს არა განრისხნა, არამედ აღდგა დაწყნარებულად და მოიღო წყალი ნაცვ[ა]ლად ზეთისა და აღაგნა კანდელნი წყლითა და აღიპყრნა ჯელნი და ითხოვა მად- 25 ლი ზეგარდამო ღმრთისაგან და წმიდათა მოწამეთაგან, რაჲთა აღენთნენ კანდელნი იგი. და ეჰა საკრველი, რამეთუ მეყსა შინა აღენთნეს და ენთებოდეს შუდ დღე 30 და შუდ დამე თჳნიერ ზეთისა დიდად ბრწყინვალედ.

და მიიწია ჰამბავი ესე მეფისა თევდოსისა. და მოვიდა მეფე და ყოველნი მთავარნი მისნი ხილვად 35

სი კანონისა მისისა[ჲ] უგულსმოღვინესად აღასრულოს და კმსახუ- 1 გინედ¹ აღასრულოს და კმსახუ- როს² წმიდათა ნაწილთა, ვინა[ჲ]ცა მოიღო წყალი, (239) ვანრცხნა³ კანდელნი და მოჰმზადა⁴ პატრუ- კითა⁵.

და ჰრქუა ერთსა მსახურთაგან- 2 სა, რაჲთა⁶ მოართუას⁷ ზეთი.

ხოლო მან არა უსმინა, ვინა[ჲ]- 3 ცა ცნა რაჲ⁸, რამეთუ ბოროტსა- ცა განიზრახვენ⁹ მისთჳს, რამეთუ უმძიმდა ესრეთ იწროებით ყო- 4 ფა[ჲ] მისი, მოიღო წყალი და ნაცვ[ა]ლად¹⁰ ზეთისა ასხა კანდელ- თა, მოიდრიკნა მუტლნი, მსგავსად- ვე ელია[ჲ]სა მოშურნემან ილოცა ღმრთისა მიერ¹¹, და მყისა შინა აღენთნეს დიდად ბრწყინვალედ და ეგნეს დაუესებულად შუდ დღე და შუდ დამე.

ვინა[ჲ]ცა¹² განისმა სასწაული ესე წინაშე მეფისა და ყოველისა 36 ერისა, და მოვიდოდეს ხილვად

B რედ.: ¹ უგულსმოღვინედ EL. ² მსახუროს CD. ³ ვანრცხნა L. ⁴ მომზადა BCDE. ⁵ პატროკითა B, პატრუქითა CD. ⁶ რათა L. ⁷ მოართვან BL, მოართუან EL. ⁸ რა L. ⁹ განიძრახვენ B, განიზრახვენ DEL. ¹⁰ ნაცულად ACE. ¹¹ მიერქმ³რთ L. ¹² ვინადცა A.



ეროვნული

ბიბლიოთეკა

A

სასწაულისა მის, და იხილეს რაჲ, ვითარ-იგი ენთებოდეს ბრწყინვალედ თჳნიერ ზეთისა კანდელნი იგი [160], და განკვრდეს და აღიდებდეს ღმერთსა, და ჰნატრიდეს მონასა მისსა მურვანოსს. და ამბორს-უყოფდა მეფე პირსა მისსა წმიდასა. მიერ ჟამითგან უმეტეს შეიყუარა იგი მეფემან და ყოველთა მთავართა.

ხოლო ყრმასა მას წმიდასა მურვანოსს] წესი ესე მტკიცედ ეპყრა, რამეთუ ყოველთა დღეთა ნაწილი საზრდელისა მისისაჲ გლახაკთა განუყვის ჳელითა თჳსითა.

VI. დღესა უკუე ერთსა დგა წმიდაჲ იგი და ილოცვიდა მჭურვალედ ღმრთისა მიმართ. და ვითარ ილოცვიდა ცრემლითა მჭურვალითა, იხილა ქრისტე უფალი წინაშე მისსა მდგომარე. და მეყსეულად თაყუანის-სცა უფალსა და შეუვრდა ფერტთა მათ საუფლოთა. და დააღტობდა ცრემლითა მიერ თჳსთა კუარცხლბეკსა წმიდათა ფერტთა მისთასა და ევედრებოდა და იტყოდა: „უფალო, უფალო, ნუ დამიტევებ მე“. ხოლო რომელნი-იგი დგეს მის თანა, არას ზედვიდეს, არამედ გულისგმაცყვეს, ვითარმედ გამოცხადებაჲ რაჲმე იხილა.

და მიერთგან განიზრახვიდა იგი, რაჲთა წარვიდეს იერუსალიმად.

B

ქმნილისა მის სასწაულისა და აღიდებდასა შესწირვიდეს¹ ღმრთისა² და ამბორს-უყოფდეს მონასა მისსა მორვანოსს].

VI. დღესა უკუე ერთსა³ ილოცვიდა წმიდაჲ ესე, და გამოუჩნდა უფალი წინაშე მისსა მდგომარე. ხოლო იგი შეუვრდა ფერტთა მისთა და ევედრებოდა მჭურვალედ: „უფალო, ნუ დამიტევებ მე⁴, მონასა შენსა“. ხოლო უფალმან დიდად ნუგეშინი-სცა და აღუთქმევითარმედ: „მრავალნი კეთილნი იქმნენ შენ მიერ ქუეყანასა ზედა, რამეთუ მე შენ თანა ვარ ყოველთა დღეთა ცხორებისა⁵ შენისათა“.

და მიერთგან შეითქუნეს წარსლვად იერუსალიმად⁶. ცნა უკუე

A რედ.: ნუსხაშია: 1 იმლომს.

B რედ.: ¹ შესწირვიდეს A. ² ღმრთისა B, ღმრთისა ACDE. ³ ერთსა უკუე D. ⁴ მე—BDEI. ⁵ ცხოვრებისა B, ცხოვრებისა L. ⁶ იმლომად A, იერუსალიმად L.



A

B

სალცმს¹. და ვითარ ეუწყა ესე მეფესა თევდოსის, მოუწოდა მას და ვედრებდა, რაჟთა არა წარვიდეს. ხოლო მურვანოს არა ერჩი- 5 და სიტყუათა მათ მეფისათა. მაშინ დაუდგინა მას მეფემან მცველნი და ამცნო, რაჟთა განკრძალულად სცვიდენ მას. ამისთვისცა შეითქუნეს მსახურნი მისნი, 10 რაჟთამცა მოკლეს ნეტარი იგი, რამეთუ ეშინოდა, ნუჟუჟუე წარვიდეს და პატიჟუელ იქმნენ მეფისაგან. არამედ დაიცვა იგი ღმერთმან უვნებლად, ვითარცა იოსებ 15 ძმათაგან თსუთა.

VII. იყო ვინმე საჭურისი, სახელით იოვანე², კაცი წმიდაჲ და განშორებული ყოვლისაგან საქმისა ბოროტისა. ესე იყო თანამზრა- 20 ბველი ძისა ქართველთა მეფისაჲ, რაჟთა განვიდენ მსახურებად უფლისა.

ღღესა ერთსა სხდეს³ და განიზრახვიდეს ურთიერთარს ცხორე- 25 ბისა მისთვის საუკუნოჲსა, და მოეცენა სიტყუაჲ იგი მესნელისაჲ, ვითარმედ: «სადაცა იყვნენ ორნი გინა სამნი სახელისა ჩემისათვის, მუნ ვარ მე შორის მათსა»⁴. და 30 კჳალად თქუა: «რომელმან არა აღიღოს ჟუარი თვისი და შემომიდგეს მე, იგი არა არს ჩემდა ღირს»⁵.

მეფემან თეოდოსი, დაუდგინა მცველნი, რაჟთა² არა წარვიდეს.

VII. საჭურისი ვინმე სამეფოთა სასუენებელთა⁴ ზედა მდგომი, კაცი წმიდაჲ და განშორებული ყოვლისაგან ბოროტისა, ესე თანამზრახ⁵ ექმნა ძესა ქართველთა მეფისასა, რაჟთა⁶ განვიდენ⁷ მსახურებად უფლისა.

* ეს აბზაცი B-ში მომდევნო აბზაცს მისდევს.

** მათე 18,20.

*** მათე 10,38.

A რედ. ნუსხაშია: 1 იწლმდ. 2 იუ. 3 სხედეს.

B რედ.: 1 დაუდგინა D 2 რათა L. 3 წარვიდეს ქარვდეს A, წარვიდენ C. 4 სასანბეტლოთა L. 5 თანამზრახ B. 6 რათა L. 7 განუდენ AC.

A

და ვითარ განიზრახეს ესე ყოველი, დაამტკიცეს ჭეშმარიტებით, რაათა, ოდესცა პოონ ჟამი მარჯულს, წარვიდენ.

ხოლო უკუეთუ ვინმე იკითხვიდეს, თუ ვითარ მეტყუელებდა ბერძულ ნეტარი პეტრე, მე ვაუწყო, რამეთუ ჩუენსა მას ყოფასა კოსტანტინეპოლის ეზომ ადვილად დაისწავლა მან ენაჲ ბერძული და სწავლაჲ, ვიდრე-და უკვრდა ფრიად მეფესა და ყოველთა ფილოსოფოსთა პალატისათა სიმახულე გონებისა მისისაჲ.

და ეგრეთ, რაჟამს წარვედით იერუსალმად, კულად ისწავა მუნ ენაჲ და სწავლაჲ ასურებრივი.

VIII. არამედ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. რამეთუ იყენეს რაჲ განზრახვასა მას, რაათა წარვიდენ, ერთსა უკუე ღამესა პოეს ჟამი მარჯულს და აღიხუნეს ნაწილნი იგი წმიდათანი, რომელთა-იგი ჰმსახურებდეს, და საფასე, რაჲზომი უგზდა. და გამოვიდეს ქალაქით კოსტანტინეპოლით. და იხილეს წინაშე მათსა, რამეთუ სუეტი ნათლისაჲ უძლოდა მათ ღამესა მას უკუნსა. და ჯმაჲ ისმოდა ნათ-

B

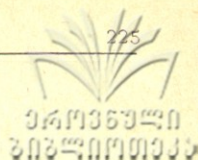
ხოლო მცირეთა ჟამთა ისწავა ენა ბერძული და ყოველივე სწავლულეჲჲჲ საეკლესიო[ა] და საფილოსოფოსო[ა].

5 ეგრეთვე წარვიდა რაჲ იერუსალმად¹, ისწავა ენა და სწავლულეჲჲჲჲ ასურებრივი, ვიდრემდის უკვრდა ყოველთა სიფრთხილე და სიმახულე გონებისა მისისა. ხოლო დღითი-დღე პალატით მოცემულსა როჳიკსა გლახაკთა განუყოფდა*.

VIII. ხოლო იყენეს² რაჲ³ განზრახვასა⁴ ამას, ღამესა ერთსა პოეს⁵ ჟამი მარჯულს. და აღიხუნეს ძელი ცხორებისა⁶ და ნაწილნი წმიდათა მოწამეთანი და საფასე, რაოდენი⁷ უნდა მათ. და გამოვიდეს სამეფო[ა]ჲ⁸ ქალაქით⁹. და აჰა სუეტი ნათლისა[ა]ჲ¹⁰ წინა უძლოდა, და ჯმაჲ¹¹ იყო სუეტით¹² გამო: „რომელი შემომიდგეს მე, არა ვიდოდეს ბნელსა“. და მეყსეულად განმხიარულდეს.

* „ხოლო მცირეთა... გლახაკთა განუყოფდა“ გაგრძელებაა შემდეგისა: „ვითარცა დიდმან იოსებ“ (გვ. 219, 27).

B რედ.: ¹ იშლუსმ^რ A. ² იყენეს ABCL. ³ რა L. ⁴ განძრახვასა B. ⁵ პოეს C. ⁶ ცხორებისა L. ⁷ რაოდენი BCDL. ⁸ სამეფოდ B. ⁹ ~ ქალაქით სამეფოდ D. ¹⁰ ნათლის C ¹¹ ჯმა C. ¹² სუეტი D.



A

ლისა მისგან სუეტისა, რომელი იტყოდა: „ეძიებდით ნათელსა, რომელი გამოვიდა მამისაგან ნათლისა, და რომელი [v] ეძიებდეს⁵ მას ნათელსა, სასყიდელი სრულებით მიიღოს. და ვითარცა იხილეს სუეტი იგი ნათლისაჲ წმიდათა მათ და ესმა ჴმაჲ იგი ნათლისა[ჲ] მისგან, მხიარულ იქმნეს და აღი-¹⁰ღებდეს წმიდასა სამებასა.

და მოვიდეს კიდესა ზღვასა. და განგებითა ღმრთისაჲთა იპოვა ნავი, და შევიდეს მას და წარვე-¹⁵მართენით.

ხოლო ვითარცა განთენა, ეუწყა მეფესა თევდოსის სივლტოლაჲ ნეტარისა მურვანისი, და ფრიად შეწუხნა, და ბრძანა მსწრაფლ დიდითა მოსწრაფებითა ძიება მათი²⁰ შინა ქალაქსა და გარეთ და ყოველგანვე, არამედ ცუდ იყო შრომაჲ მათი, რამეთუ ღმერთმან დაფარნა მონანი თჳსნი.

ხოლო ვითარცა წარვლეთ²⁵ ზღუაჲ და განვედით ჴმელად, აღიხუნეს წმიდათა მათ ნაწილნი იგი წმიდათა მოწამეთანი და წმიდაჲ სახარებაჲ და ნაწილი ძელი-სა ცხოვრებისაჲ და ვიწყეთ სლვად.³⁰ და რაჟამს დამურიან, მოიღიან ევლოგიაჲ და სცხიან ჴორცთა თჳსთა, და სიმაშურალე იგი ყოველი განეშორის. რამეთუ ნაწილსა მას ძელისა პატრიოსნისასა აღმო-³⁵ეცენებოდა მიჴრონი ყოლად საკჳრველი, რომელი-იგი იხილიან

B

და მოვიდეს კიდესა ზღვასა, პოვეს ნავი¹, და წიაღტდეს აღმოსავლეთად და წარემართნეს გზა-სა თჳსსა.

ხოლო ცნა რაჲ ლტოლვა მათი მეფემან თეოდოსი, დიდად შეწუხნა და ძიება ყო ყ(v)ოლგნით. ხოლო ცუდ იქმნა შრომა[ჲ] მათი, რამეთუ ღმერთმან დაფარნა მონანი მისნი².

B რედ.: ¹ ნავი + მიმომავალი C. ² მისნი] თჳსნი C.

15. აგიოგრაფიული ძეგლები

A

რამ წმიდათა მათ, აღიდებდიან
ღმერთსა საკურველებათასა.

ხოლო ვითარცა მივიწინეთ
რომელსამე ერთსა ქალაქთაგანსა,⁵ შეიპყრნა იგინი მთავარმან მის ქალაქისამან და შესხნა საპყრობილესა და ჰრქუა მათ, ვითარმედ: „თქუენ მონანი ხართ და არა განგიტევნე, ვიდრემდის მოვიდენ მე-¹⁰ ძიებელნი თქუენნი“.

და მას ლამესა იყო ძრვაჲ დი-
დი ქალაქსა მას შინა, ვიდრემდის
დაეცემოდეს სახლნი მრავალნი.
და იხილნა მთავარმან ჩუენებასა¹⁵ შინა კაცი ვინმე საშინელნი, რომელნი ეტყოდეს მას, ვითარმედ: „განუტევენ პყრობილნი ეგე, უკუეთუ არა, დაქცევად არს ქალაქი ესე ყოველი“.

ხოლო განთიად აღდგა მთავარი ფრიად შეშინებული და წარვიდა საპყრობილედ და შეუვრდა ფერჯთა მათდა და ითხოვდა შენდობასა. და განათავისუფლნა და²⁵ ევედრებოდა მათ ცრემლით, რამეთა არა წარვიდენ, არამედ დაადგრენ გარემოჲს მათსა საბრძანებელისა მისისა[სა], და უშენოს მათ მონასტერი, ვითარიცა უნდეს. ხო-³⁰ლო იგინი არა ერჩდეს, არამედ წარვიდეს გზასა თჳსსა. და მივიდოდეს იერუსალჴმდ¹.

და ვითარცა მიეახლნეს და
იხილეს წმიდაჲ იგი ქალაქი, დაღ-³⁵

B



და ვითარცა მივიწინეს¹ რომელსამე² ქალაქთაგანსა³, შეიპყრნა იგინი მთავარმან და შესხნა საპყრობილესა⁴, ვითარმედ: „მონანი ხართ ლტოლვილნი“⁵.

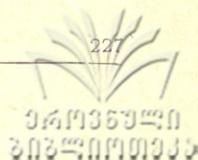
ხოლო მას ლამესა ძრვა[ჲ] იყო საშინელი, ელვანი და ქუხილნი, ვიდრემდის დაეცემოდესცა სახლნი მრავალნი. დაადგრა მთავარსა მას კაცი ვინმე საშინელი და უთქმიდა, ვითარმედ: „განუტევენ პყრობილნი ეგე, უკუეთუ არა, ამას ლამე⁶ დაქცევად არს ქალაქი ესე“.

20

ხოლო აღდგა მასვე ჟამსა მთავარი იგი, მოვიდა საპყრობილედ და შეუვრდა⁷ ფერჯთა მათთა, ითხოვა შენდობა[ჲ], და განუტევნა⁸. ხოლო იგინი ვილოდეს გზასა თჳსსა.

A რედ.: ¹ წესხაშია: ¹ ი¹შლმ¹დ.

B რედ.: ¹ მიიწინეს BDEL. ² რომელსამე BDEL. ³ ქალაქსა D. ⁴ საპყრობილესა + და ეტყოდა BDEL. ⁵ ლტოლულნი A. ⁶ ამას ლამე—D. ⁷ შეუვრდა B. ⁸ განუტევა D.



A

B

გეს და ტიროდეს მყუვარ ჟამ
 მჭურვალედ. და მერმე შევიდეს
 და მოილოცნეს წმიდანი იგი აღ-
 გილნი და ეკლესიანი, და წმიდაა 5
 აღდგომაა და გოლგოთაა და დი-
 დებული ბეთლემი, და ზეთის-
 ხილთა მთაა წმიდაა და გესამანია,
 რომელმან შეიწყნარა გუამი იგი
 ღმრთივ-შემწყნარებელი. და მიერ 10
 მიცვალა მისგან შობილმან¹ ღმერთ-
 მან, ვინაა-იგი ენება. ეგრეთვე
 პროვატიკე და სიონი შესაკრებე-
 ლი მოციქულთაა და სხუანი ყო-
 ველნი წმიდანი აღგილნი ცრემლი- 15
 თა მჭურვალითა მოილოცნეს.

IX. ხოლო იყო ვინმე მეფე
 ჰრომით მოსრული, სახელით პი-
 ნინოს, და სახელი მეუღლისა მი-
 სისაა მალენიოს. ამათ აღაშენნეს 20
 ორნი მონასტერნი, ერთი სამამოა
 და ერთი სადგდოა და მონაზონ
 იქმნეს თუსთა მათ მონასტერთა.

ხოლო მეფე პინინოს ზურგი-
 თა თუსითა კრებდა შეშასა თუსსა
 მას მონასტერსა, რაჟთა სახე სიმ- 30
 დაბლისა ექმნეს ძმათა გონებითა
 მაღალთა. და ეგ[161]რე მალენიოს
 დედოფალი თუსითა გელთ-საქმრი-
 თა მოირეწდა საზრდელსა, რამე-
 თუ ეგსენა სიტყუაჲ იგი მოცი- 35

IX. და ვითარცა მიიწინეს¹
 იერუსალმად², შეწყნარებულ იქმ-
 ნეს³ პინინოს⁴ ვისგანმე და მეულ-
 ლისა მისისა მალენიოს.

ესე კეთილნი მეუღლენი მეფე-
 ნი იყვნეს⁵ ჰრომისა სამთავრო[ა]თ;
 დაუტევეს ღმრთისაი:ჯს⁶, მოვიდეს
 იერუსალმად⁷ და მონაზონ იქმ-
 25 ნეს⁸. და აღაშენეს ორი მონასტე-
 რი, რომელსა შინა თითოეული
 მათი იყოფებოდა⁹.

A რედ.: ნუსხაშია: 1 მისგან შობილმან(1)

B რედ.: 1 მიიწინეს BDEL. 2 იერუსალიმად L. 3 იქმნეს D. 4 პინინოს BDEL.

5 ~ იყვნეს მეფენი EL, იყუნეს B. 6 ღმრთისაი:ჯს + და BDEL. 7 იმლ-მად BDC, იერუსალიმად L. 8 იქმნეს D. 9 იყოფოდა EL.



A

B

ქულისაჲ, ვითარმედ: „უქმი იგი
 ნუცა ჰამნ და ჯელნი ჩემნი მმსა-
 ხურებდეს მე“*.

ამან მალენიოს დედოფალმან ⁵
 იცნა მურვანოს და იოვანე, და
 მოურავ და მოლუაწე ექმნა მათ,
 რამეთუ ეხილვნეს იგინი კოსტან-
 ტინეპოლეს, და წარგზავნა მო-
 ნასტერსა პინინოს მეფისასა. ¹⁰

და შეჰვედრნა მამასახლისსა
 კაცსა კეთილსა და მოლუაწესა.
 ხოლო მამასახლისმან მიითუალნა
 იგინი სიხარულით და წარიყვანა
 წმიდასა აღდგომასა და აკურთხნა ¹⁵
 იგინი მონაზონად საფლავსა მას
 ზედა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრის-
 ტესსა. და უწოდა მურვანოს[ს] სა-
 ხელი პეტრე და საჭურისსა—იო-
 ვანე, და წარიყვანა მონასტრადვე. ²⁰

X. და იღუწიდეს ღმრთისა მი-
 მართ ლოცვითა და მარხვითა. და
 წარებატებოდეს ყოველთა შინა
 სათნოებათა, ვიდრემდის წარკდეს
 ოცდა ხუთნი წელნი წმიდისა პეტ- ²⁵
 რეს ცხოვრებისანი.

და ესოდენ ტანჯნა ჯორცნი
 თჳსნი წმიდამან პეტრე, ვიდრემ-
 დის დაშთეს ძულანი ოდენ და
 ტყავი, ხოლო სამოსელი მისი იყო ³⁰
 დიდად შეურაცხი, ვითარცა უნ-
 დოჲსა გლახაკისაჲ.

ხოლო ოდესმე წარვიდიან უდაბ-
 ნოდ უმეტესისა მოლუაწებისათჳს

და ვითარცა დაყვეს¹ ამათ²
 თანა მამასახლისმან მის მთისა³
 მონასტრისამან, წარიყვანა⁴ საფ-
 ლავსა მას განმაცხოველებელსა, აღ-
 კურთხნა⁵ და შეჰმოსა⁶ სახე მონა-
 ზონებისა და უწოდა მურვანოს⁷
 პეტრე, ხოლო საჭურისსა—იოვანე.

X. მიერთვან ღუაწლნი და
 შრომანი მათნი⁸ ვინ-მე გამოთქუ-
 ნეს ადგილ-ადგილ და უფროსლა
 უდაბნოთა შინა?

* შტრ. II თესალ. 3,10.

B რედ.: ¹ დაყუშს AC. ² მათ B. ³ მთისა] მათისა B. ⁴ წარიყვანა A, წარიყვანა BD. ⁵ აღიკურთხნა BCDEL. ⁶ შემოსა ACD. ⁷ მურვანოს C. ⁸ ღვაწლნი ACEL, ღუაწლნი და შრომანი მათნი — D.

A

და დაყვიან მუნ მრავალ ჟამ და კუალად მოიქციან მონასტრადვე.

ამისსა შემდგომად გამოვიდეს მონასტრისა მისგან, და აღაშენეს სახლი სასტუმროჲ ქალაქსა შინა, და განუსუენებდეს მომავალთა ძმათა ქართველთა და ბერძენთა. რამეთუ განჰმზადეს ფერგთა საბანელი და ტრაპეზი და სარეც-¹⁰ლები და წარაგეს ზოგი განძისა მის, რომელი აქუნდა სამეუფოთ.

და მერმე წარვიდეს უდაბნოდ, და შეკრიბნეს ძმანი მრავლად და აღაშენეს მონასტერი თავისა თვისი-¹⁵სათს.

XI. და ვითარ ეუწყა ესე ანასტასის პატრიარქსა, მოუწოდა ნეტარსა პეტრე[ს] და მის თანა იოვანეს და აკურთხნა ორნივე ხუ-²⁰ცად იძულებითა დიდითა, და წარავლინნა მონასტრადვე მათდა.

და ვითარ მივიდეს მონასტრად, იწყეს შენებად წმიდისა ეკლესიისა სახელსა ზედა წმიდისა²⁵ დედოფლისა ღმრთის-წმობლისა. და ვითარ-იგი აშენებდეს, და შურა წმიდაჲ პეტრე და მიწვა განსუენებად. მაშინ წარმოუდგა მას ეწმაკი, ეკიცხედა მას და ეტ-³⁰ყოდა: „რად არა დასდეგ სამეფოსა შინა შენსა და განისუენე საჰმლითა და სასმლითა და აჰა ესერა ცუდად დაშუერ. და არარაჲ

B

რამეთუ აღაშენეს¹ სახლი² სასტუმრო და მოამზადეს³ ფერგთა საბანელი, ტაბლაჲ⁴ და ცხედარი და განუსუენებდეს⁵ უცხოთა.

XI. და* ვითარცა ესმა ესე ყოველი ნეტარსა ანასტასი პატრიარქსა, მოიყვანნა⁶ წმიდანი ესე და თვნიერ ნებისა მათისა მდღლად⁷ ჯელდასმულ ყენა⁸.

კუალად⁹ გელ-ყვეს¹⁰ აღშენებად მონასტრისა. და ვითარ შურებოდეს, მცირედ განსუენებად მიიძინა ნეტარმან პეტრე. მაშინ გამოუჩნდა მას ეწმაკი, იწყო სინანულად და სუედრებად მისა, ვითარმედ: „არა უმჯობეს იყო შენდა სამეუფოსა პალატსა შინა ყოფაჲ განსუენებით¹¹? აჰა ესერა ცუდად დაშუერ და არარაჲ გაქუს სასყიდელი. ამისთს ვერცა ზედგომად შემძლებელ ხარ“.

* ეს აბზაცი ნუსხებში მისდევს ამ თავის ბოლო აბზაცს.

B რედ.: ¹ აღაშენეს D. ² სახლი D + და BDL. ³ მომზადეს D. ⁴ ტაბლა BCDEL. ⁵ განსუენებდეს D. განსუენებდეს C, განსუესუნებდეს ABEL. ⁶ მოიყვანნა AC. ⁷ მდღლობად D, მდღლად L. ⁸ ყენა ABC. ⁹ და კუალად B. ¹⁰ უღს B. ¹¹ განსუენებით L.

A

B

გაქუს მადლი. ამისთვის ვერცა ზედგომად შემძლებელ ხარ“.

ხოლო წმიდამან პეტრე არად შეჰრაცხა იგი, არამედ ჰრქუა: 5 „მართლუკუნ იქეც ჩემგან, ეშმაკო, რამეთუ მე მაქუს სასობაჲ უფლისა ღმრთისა ჩემისა მიმართ, ხოლო სასოწარკვეთილი შენ ხარ და მსახურნი შენნი“, და მეყსა ში- 10 ნა იქმნა კუამლ ბოროტი იგი ეშმაკი და განქარდა. ხოლო წმიდამან პეტრე იწყო ტირილით ვედრებად ღმრთისა.

მაშინ გამოეცხადა მას უფალი 15 ჩუენი იესუ ქრისტე და ჰრქუა მას: „რად არს, პეტრე, რადსა სტირ ანუ რად სულმოკლე იქმნები? არა უწყია, რამეთუ გელმწიფებაჲ მაქუს ცხოველთა და მკუ- 20 დართაჲ? და ჩემ მიერ არს ცხორებაჲ, არა ვისსა წარვსწყმედ შრომასა, არამედ მივაგებ კეთილსა მრავალწილად არა ოდენ შრომათაჲს, არამედ მოგონებათაჲს- 25 ცა, რამეთუ ნეტარ არიან, [v] რომელთა არა უხილავ ჯორციელად და ვჰრწმენე, ვიდრე რომელნი იგი თუალით მხილველ და პელით მსახურ ჩემდა იყვნეს. და აწ აღი- 30 ხილენ თუალნი შენნი ზეცად“. ხოლო მან აღიხილნა და იხილა სიმაღლესა შინა ცათასა ეკლესიაჲ შუენიერად შემკული, და ბრწყინვიდა ვითარცა მზე. და იყვნეს 35 შინაგან მისსა ერგასისნი კაცნი ბრწყინვალენი და მგალობელნი.

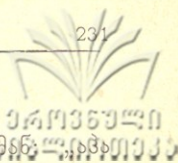
ხოლო წმიდამან პეტრე ჰრქუა: „მართლუკუნ იქეც ჩემგან, ეშმაკო, რამეთუ მე მაქუს სასობაჲ უფლისა ღმრთისა მიმართ ჩუენისა¹. ხოლო სასოწარკვეთილი შენ ხარ“. და მყის (240) უჩინო იქმნა. ხოლო წმიდამან პეტრე იწყო ტირილად.

და აჰა გამოეცხადა მას² უფალი ჩუენი იესუ³ ქრისტე და ჰრქუა: „რად არს, პეტრე, რადსა სტირ ანუ რად სულმოკლე ქმნილ ხარ? არა უწყია, რომელ არავის წარუწყმედ⁴ შრომასა, არამედ მივაგებ კეთილსა მრავალწილად არა ოდენ შრომათაჲს, არამედ მოგონებათაჲსცა? აწ აღიხილენ ზეცად და იხილე სიმაღლესა შინა ცათასა ეკლესია[ჲ]⁵ შუენიერად შემკობილი“, რომელსა შინა იყვნეს⁶ ერგასისნი კაცნი ბრწყინვალედ მგალობელნი.

B რედ.: ¹ ჩუენისა] ჩემისა EL. ² მას—BDEL. ³ იესო E. ⁴ წარუწყმედ B. ⁵ ეკლესია L. ⁶ იყუნეს ABC.

A

B



და ჰრქუა მას უფალმან: „აჰა ეკლესიაჲ, რომელი აღვიშენებია. აწ უკუე ნუ სულმოკლე იქმნები, არამედ იხარებდ“.

5

და ვითარცა ესე თქუა უფალმან, ამადღა ზეცად. წმიდაჲ პეტრე თაყუანის-^[ს]ცემდა და აღიდებდა უფალსა ღმერთსა. და მიერითგან განძლიერდა ძალითა და შეწვენითა უფლისაჲთა, და სრულყო შენებაჲ წმიდისა მის ეკლესიისაჲ და მონასტრისაჲ. და შეკრიბნა მას შინა ძმანი მრავალნი, ყოველნივე მოლუაწენი, და განუჩინა მათ წესი და კანონი და დაუდგინა მათ წინამძღუარად კაცი ღმრთივ-შემოსილი და წმიდაჲ, და ჰრქვან მონასტერსა მას «ქართველთა მონასტერი».

20

XII. ამისა შემდგომად გამოვიდეს მიერ წმიდაჲ პეტრე, იოვანე, ნეტარნი მამანი, და წარვიდეს იორდანისა პირსა ადგილსა უდაბნოსა. და იშენეს მონასტერი. და მრავალნი სასწაულნი იქმნნეს მონასტერსა მას ღმრთისა მადლითა, რამეთუ მარტულნი იგი, რომელ ჰყვეს წმიდასა პეტრეს, ყოველთა დღესასწაულთა გამოიყვანნის დღითა პატივითა და შექმნის ევლოგიაჲ და კუალად მუნვე დაჰკრძალნის შემდგომად ლიტანიისა და ამბორის-ყოფისა, რამეთუ ეგსენა სიტყუაჲ იგი მოციქულისაჲ, ვითარმედ: „გსენებასა წმიდათასა ეზიარებოდეთ და ჰყოფდით“*.

და ჰრქუა მას უფალმან: „აჰა ეკლესია, რომელ აღვიშენებდეს“.

და ვითარცა ესე თქუა უფალმან, ამადღა ზეცად. ხოლო წმიდაჲ პეტრე სიხარულით თაყუანისცემდა და აღიდებდა. ხოლო მრავალნი სასწაულნი¹ იქმნებოდეს ამათ წმიდათა მიერ მადლითა ღმრთისაჲთა.

XII. ამიერ განვიდეს უდაბნოთა მათ² იორდანისათა. აღაშენეს³ მუნცა მონასტერი. და განისმა ჰამბავი მათი ყოველსა მას ქუეყანასა.

* შდრ. II პეტრე 1,15.

B რედ.: ¹ სასწაულ AC. ² მათ—EL. ³ აღაშენა D.



A

B

და ვიდრე იყვნეს-ლა იგინი მონასტერსა მას იორდანის-პირისასა, ჟამსა ერთსა გამო-რაამე-აჯ-და პირსა იოვანესსა და დაესხა ურვილი და სჭამდა პირსა მისსა. და მიუღებდა ნათელსა თუალთა მისთასა. და ჰრცხუნოდა მისლვად კაცთა თანა და იფარვიდა პირსა მისსა.

10

მაშინ წარიყვანა წმიდამან პეტრე იერუსალმს¹ საფლავსა უფლისასა. და ვითარ აღასრულეს ლოცვაჲ, იხილეს ყოველთა, რამეთუ ჭელი კაცისაჲ გამოვიდა ლოდისა მისგან პატიოსნისა და შეახო პირსა იოვანესსა, და მეყსეულად მასვე ჟამსა განიკურნა. და იხილეს ყოველთა, რამეთუ ყოლად რაჲთურთით არაჲ იყო მის თანა კუალი ფიცხლისა მის წყლულებისაჲ და ადიდებდეს ღმერთსა შემწესა წმიდათასა.

კუალად სხუასა ჟამსა შევიდა სნებაჲ სასიკუდინე იოვანეს, და რომელთა იხილეს, იტყოდეს, ვითარმედ: „არღარა აღდგეს“. ხოლო მას ნეტარსა აქუნდა სასოებაჲ ღმრთისაჲ კეთილთათჳს საუკუნეთა და უხაროდა განსლვაჲ ამიერ სოფლით. არამედ ნეტარსა და წმიდასა პეტრეს დიდი გულისკლებაჲ აქუნდა, და ფრიად მწუხარე იყო სიკუდილისა და განშორებისათჳს მისისა.

35

და ვიდრე იყვნეს გამო-რაამე-აჯ-და პირსა იოვანეს³ და დავცა ურვილი⁴ და მოჭამა პირი, და მიუღო ნათელი თუალთა მისთა[ჲ].

მაშინ წარიყვანა⁵ წმიდამან პეტრე იერუსალმს⁶ საფლავსა მას განმაცხოველებელსა. და ვითარცა ილოცეს, იხილეს, რამეთუ ჭელი კაცისა[ჲ] გამოვიდა ლოდისა მისგან პატიოსნისა და შეახო პირსა იოვანესსა⁷, და მეყსეულად განიკურნა. იხილეს ყოველთა და ადიდებდეს ღმერთსა.

A რედ: ¹ ნუსხაშია: ი¹შლომს.

B რედ: ¹ ვიდრე-ლა BDEL. ² იყუნეს. ABCEL, იყვნეს + მუნ BDEL. ³ ი¹ნესსა D. ⁴ ურვილი A, ურვეული C. ⁵ წარიყვანა A. ⁶ ი¹შლომს ABCDE, იერუსალიმს L. ⁷ ი¹ნესსა ACDE, იოანესსა L.



A

B.

და ღამესა ერთსა დგა იგო
ლოცვად იოვანესთჳს. და მოიწია
მისა ჳმაჲ, რომელი იტყოდა: „პეტ-
რე, სიყუარულისა შენისათჳს და
გულს-მოდგინედ თხოჲსა, შევჳმა-
ტე ჟამთა იოვანესთა ათორმეტი
წელი“. და მეყსეულად აღდგა და
განცხოველდა იოვანე და განეყარა
ქეცი ყოველსა გუამსა მისსა, და
გორცნი მისნი მოეგნეს, და იქმ-
ნეს ვითარცა ყრმისა ჩჩვლისანი.
და ყოველნივე აღიდებდეს ღმერთ-
სა, რომელმან [162] ყვის ნებაჲ
მოშიშთა მისთაჲ.

15.

მაშინ უკუე ჰრქუა წმიდამან
პეტრე ნეტარსა იოვანეს: „აღდეგ,
ძმო, და შეწირე უსისხლოჲ მსხუ-
ერპლი სამადლობელად ღმრთისა,
რომელმან გიგნა შენ ჳელთაგან
სიკუდილისათა“. ხოლო მან ჰრქუა,
ვითარმედ: „არა მიც ჳმაჲ და
ვერცალა თუ უბნობად შემძლებელ
ვარ“. ჰრქუა მას წმიდამან პეტრე:
„უკუეთუ სთნდეს მეუფესა, შესა-
წირავი შენი შემძლებელ არს შენ-
და მოცემად ჳმისაცა“. მაშინ აღდ-
გა ნეტარი იოვანე და აღვიდა სა-
კურთხეველად და იწყო ჟამის-
წირვად, და მოეცა მას ჳმაჲ უზეშ-
თაეს პირველისა და უშუენიერეს.

მერმე კუალად ჩუენებასა იხილ-
ვიდა ნეტარი იოვანე სამ ღლე და
სამ ღამე სენაკსა შინა თჳსსა და
ხედვიდა, რამეთუ საყდარნი და
იდგნეს სასჯელისანი და ძელი ჳუა-
რისაჲ გამოუჩნდა ღრუბელთა თა-
ნა ცისათა, და მაშინდა მსაჯული
დაჯდა. და იყო მსაჯულისა მის.

35.

A

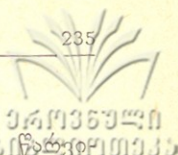
B



გარემოას სიმრავლე ურიცხვ ანგე-
ლოზთა და მთავარანგელოზთაჲ,
სერობინთა და ქერობინთაჲ. და
იხილნა კუალად წმიდანი მოცი- 5
ქულნი საყდართა ზედა მსხდომა-
რენი და წინაჲსწარმეტყუელნი და
ყოველნი წმიდანი და მართალნი
მართლმსაჯულისა ქრისტეს ღმრთი-
სა მდგომარენი. 10

ხოლო ნეტარი და წმიდაჲ
პეტრე და თვთ იოვანე სხდეს წი-
ნაჲსე საკურთხეველისა, და გარე-
მოას მათისა სხდა სიმრავლე იგი
მონაზონთაჲ, რომელნი მათ მიერ 15
შეწირულ იყვნეს ღმრთისა.

მაშინ წარმოადგინნა მონაზონ-
ნი იგი წინაჲსე ქრისტესა და ჰხედ-
ვიდა, რამეთუ რომელნიმე მიეცე-
მოდეს ცეცხლსა დაუშრეტელსა და 20
რომელნიმე მიიღებდეს გვრგვინსა
დაუჭნობელსა. და იხილა ყოლად
წმიდაჲ დედოფალი ღმრთის-მშო-
ბელი მდგომარე წინაჲსე ძისა
თვისისა და მვედრებელ ყოვლისა 25
სოფლისათჳს. და ესეოდენ საში-
ნელ იყო ჩუენებაჲ ესე, რომელ
ენაჲ კაცისაჲ მითხრობად ვერ
შემძლებელ არს. და ესე თვთ ნე-
ტარმან იოვანე გვთხრა. ხოლო 30
შემდგომად ამის ჩუენებისა დღესა
ოცდაათსა არავის მიუგო სი-
ტყუაჲ, რამეთუ განგებაჲ მისი
არლარა იყო ქუეყანასა ზედა, არა-
მედ ზეცად. და იქმნა პირი მისი, 35
ვითარცა პირი ანგელოზისაჲ გან-
ბრწყინებულ.



A

B

XIII. და მათ ჟამთა შინა წმი-
დაჲ და სანატრელი პეტრე და მო-
წაფენი მისნი და იოვანეცა ნეტა-
რი წარვიდა ეგვბტედ სანახებთა 5
სკიტისათა. მოჰვლიდეს და მოი-
ლოცვიდეს წმიდათა მამათა უდაბ-
ნოხსათა, და სურვიელ იქმნეს
უდაბნოსა მას, და გამოარჩიეს
ადგილი და აღაშენეს ეკლესიაჲ 10
და გარემოჲს მონასტერი. და მო-
იყვანეს ეპისკოპოსი და აკურთხეს
ეკლესიაჲ. და ვითარ აკურთხევ-
დეს, იხილეს, რამეთუ წმიდაჲ მარ-
კოზ მახარებელი სცხებდა ნელსა- 15
ცხებელსა ეკლესიასა შინა და
აკურთხევდა.

ხოლო მრავალნი სასწაულნი
ქმნნა ღმერთმან ჰელითა ნეტარი-
სა პეტრესითა ეკლესიასა მას ში- 20
ნა და ქუეყანასა[ა]ცა აღექსანდრი-
ისასა. და მრავალნი ეშმაკ[ე]ულნი
და ბრმანი და მკელობელნი და
კეთროვანნი განკურნნეს.

და რაოდენთამე დღეთა შემდ-
გომად კუალად მოიქცეს იერუსა-
ლიმადვე¹ და კუალად აღაშენეს
ქალაქსა[ა] შინა სახლი სასტუმროჲ.
და იწყეს შენებად ეკლესიისა. და 30
სხუაცა ვინმე ერისკაცი მთავარი
აშენებდა მახლობელად მათსა ეკ-
ლესიასა თჳსსა და ერჩოდა მოწა-
ფესა ნეტარისა პეტრესსა სა-
ზღვრისათჳს.

XIII. ამიერ კუალად 30
დეს¹ უდაბნოთა მათ ეგვბტისათა
და სანახებთა სკიტისათა. სურვი-
ელ² უკუე იქმნეს³ უდაბნოსა მას,
და გამოირჩიეს ადგილი და აღა-
შენეს ეკლესია. და მოიყვანეს ეპის-
კოპოსი⁴, რაჲთა აკურთხოვნ. და იხი-
ლეს ყოველთა, რამეთუ წმიდაჲ
მარკოზ მახარებელი სცხებდა ნელ-
საცხებელსა ეკლესიასა მას და
აკურთხევდა.

ხოლო მრავალნი სასწაულნი
და კურნებანი ქმნნა⁵ ღმერთმან
ჰელითა ნეტარისა პეტრესითა ეკ-
ლესიასა მას შინა და ქუეყანასა[ა]-
ცა⁶ აღექსანდრიისასა. და მრავალნი
ეშმაკეულნი, ბრმანი და მკელო-
ბელნი და კეთროვანნი⁷ განიკურნ-
ნეს⁸ მის მიერ

(V) და რაოდენთამე დღეთა შემ-
დგომად⁹ კუალად მოიქცეს იერუ-
სალმად¹⁰ და იყოფოდეს¹¹ მათ
მიერ აღშენებულსა¹² მონასტერსა,
და სხუაცა¹³ მონასტერი აღაშენეს
და სასნეულო[ა].

A რედ : ნუსხაშია ¹ იოსლიმდვე.
B რედ.: ¹ წარვდეს A. ² სურველ A, სურვერ C. ³ იქმნნეს BEL. ⁴ ეპისკოპოზი BCDEL. ⁵ ქმნა CD. ⁶ ქუეყანასაცა BCDEL. ⁷ და კეთროვანნი — D. ⁸ განიკურნეს CD. ⁹ შემდგომად—D. ¹⁰ იოსლმდ ABCE, იოსლმად D, იერუსალიმად L. ¹¹ იყოფოდეს A, იყოფებოდეს D. ¹² აღშენებულსა + მას BDEL. ¹³ სხუაცა AEL.

A

და დღესა ერთსა წარმოვი-
დოდა იოვანე მუშაკთა თანა.
ეკლესიისათა. და აღუშფოთდა
მთავარი იგი იოვანეს, და უხეტქნა 5.
ლაწუსა მისსა და განასხნა მუშაკ-
ნი ეკლესიისანი. ხოლო იოვანე[v]
არაჲ მიუგო, არამედ შევიდა წმი-
დისა პეტრესა და აუწყა საქმე
ესე. ხოლო წმიდამან პეტრე არა 10=
სწყევა მას, არამედ ესრეთ თქუა:
„**Ⲙ** საკვრველი, უკუეთუ კაცი იგი,
ამას ღამესა არა მოკუდეს“.

და ვითარ განთენა, მოსარჩლე
იგი მათი მომკუდარ იყო. და უწ- 15=
ყოდეს ყოველთა, რამეთუ სნებაჲ
არა სჭირდა მთავარსა მას, გარნა
ამისთჳს ეწია მას რისხვაჲ იგი,
რომელ იოვანეს უხეტქნა.

ხოლო ვითარცა დაჰტლეს იგი, 20
კუალად იწყეს შენებად ეკლესიისა
წმიდათა მათ. და ღმრთისა შეწვე-
ნითა კეთილად განასრულეს. და
ჰმსახურებდეს უწყინოდ ყოველთა
ძმათა მომავალთა გლახაკთა და 25
უცხოთა.

ხოლო ერთსა ჟამსა დაელია
საზრდელი და არაჲ აქუნდა მათ
ყოლად რაჲთურთით. და ჩუეუ-
ლებისებრ შემოკრბეს გლახაკნი. 30
ხოლო წმიდათა მათ არაჲ ჰქონ-
და მათ (!) საზრდელი ჯორციელი,
რაჲთამცა ისტუმრნეს გლახაკნი
იგი. არამედ ღმრთისა მიმართ
აქუნდა მრავალი სასოებაჲ, და 35
აღდგეს და ილოცეს ქრისტეს მი-
მართ და თქუეს: „უფალო, უფა-

B.

ხოლო ერთსა ჟამსა დაელია
მათ საზრდელი და არა აქუნდა
ყოლად, არამედ სასოებაჲ ღმრთი
სამიერი. დღესა უკუე¹ ერთსა შე-
მოკრბეს გლახაკნი და უცხონი
მრავლად. ხოლო წმიდათა მათ
არა აქუნდა, არამედ აღდგეს², ილო-
ცეს და თქუეს: „უფალო იესუ
ქრისტე, შენ სთქუ და ბრძანე:
«ნუ ჰზრუნავთ³ ხვალისასა⁴»»,
არამედ აწ რაჲ⁵ ყოთ ანუ⁶ რაჲთა

* მათე 6,34.

B რიდ.: ¹ უკუე + უკუე D. ² აღდგეს + და B. ³ ზრუნავთ DE. ⁴ ხვალისათჳს D.
⁵ რა L. ⁶ ანუ — D.

A

B

ლო, შენ სთქუ და ჰბრძანე, ვითარ-
 მედ: «ნუ ჰზრუნავთ ხვალისასა»*,
 არამედ აწ რაჲ ვყოთ, რამეთუ
 არარაჲ გუაქუს, რაჲთაჲცა მონა- 5
 ნი შენნი ვისტუმრეცხცა. და ვიდ-
 რე ილოცვიდეს-ღა წმიდანი იგი,
 იბოვნეს ყოველხი ჭურჭელნი, რა-
 მეთუ აღვსებულ იყვნეს: სახუარბ-
 ლენი და საფქვლენი და საპურენი 10
 და საცერცუნენი და საზეთენი და
 საღვინენი, ყოველნივე მდიდრად
 გარდაეცემოდეს. და ვითარცა იხი-
 ლეს საკვრველებაჲ ესე, აღიდებ-
 დეს ღმერთსა და განუყოფდეს 15
 უშურველად ყოველთავე.

ამისა შემდგომად ჰრქუა მათ
 მამამან ზენონ არქიმანდრიტმან,
 ვითარმედ: „შევედით მონასტრად
 და მოიხსენებდით ძმათა მათ მარ- 20
 ხვითა და ლოცვითა“. ხოლო იგი-
 ნი მორჩილ ექმნნეს და შევიდეს
 მონასტრად, რომელი მახლობელ
 იყო იერუსალიმსა¹, და იღუწიდეს
 უმეტეს ყოველთაჲსა. და ესრეთ 25
 იყვნეს, ვითარმცა (!) ახლად, და
 დღითი-დღე შედგებოდეს ყოველთა
 სათნოებათა.

ხოლო იგი ვიდრე იყვნეს მას
 მონასტერსა, აღესრულა წმიდაჲ 30
 და ნეტარი იოვანე საჭურისი და
 წარვიდა წინაშე უფლისა მხიარუ-
 ლითა პირითა. და დაჰმარხეს იგი
 დიდითა დიდებითა მონასტერსა

ვისტუმრნეთ მონანი ესენი¹
 და ვიდრე¹ ილოცვიდეს-ღა² წმი-
 დანი იგი, აჰა იბოვნეს ყოველნი
 ჭურჭელნი აღსავსენი: სახუარბლე-
 ნი, საპურენი, საფქვლენი³, სა-
 ცერცუნენი⁴, საზეთენი, საღვინენი,
 ყოველნივე მდიდრად გარდამოე-
 ცემოდეს⁵. და ვითარცა იხილეს
 საკვრველი ესე, აღიდებდეს ღმერთ-
 სა მომცემელსა კეთილისას[ა] და
 განუყოფდეს ყოველთა უშურვე-
 ლად.

ხოლო ვიდრე იყვნეს-ღა⁶ იგი-
 ნი მონასტერსა ზენონ არქიმანდ-
 რიტისასა, ნეტარი იოვანე⁷ საჭუ-
 რისი სოფლით განვიდა⁸ და წარ-
 ვიდა წინაშე უფლისა⁹ მხიარუ-
 ლითა პირითა. და დამარხეს იგი

* მათე 6,34.

A რედ.: ნუსხაშია: 1 ი-ქლიმსა.

B რედ. 1 ვიდრე] ვა C, ვე D. 2 ილოცვდეს-ღა A. 3 საფქვლენი BDEL. 4 სა-
 ცერცუნენი D, საცურცუნენი E. 5 გარდაეცემოდეს BD. 6 იყუნეს-ღა ABC. 7 იოანე L.
 8 განვლა A. 9 უფლისა] ღმრთისა D.



ქართული
ენების
მეცნიერებათა
ინსტიტუტი

A

მას ქართველთასა, რომელი მათ წმიდათა აღაშენეს.

ხოლო ნეტარმან პეტრე დაყო მონასტერსა მას, სადა-იგი მიაღ-
ლინა არქიმანდრიტმან, მრავალნი
წელნი დიდსა და ფიცხელსა შინა
მოღუაწებასა ეზომი იღუაწა, რომელ
უხეშთაეს იქმნა ბუნებასა
კაცთასა.

10

და დიდად განთქუა სახელი
მისი ყოველსა მას ქუეყანასა იერუსალიმისა¹, პალესტინისა და
ეგვიპტისასა. და ყოველთა მიერ
სანატრელ იქმნა ვითარცა ქეშმა-
რიტი მონაჲ ქრისტეს ღმრთისაჲ.

XIV. მას ჟამსა შინა მოკულა
ეპისკოპოსი ქალაქისა მიუმისაჲ,
და შეკრბეს და მოვიდეს ყოველნი
მოქალაქენი მიუმისანი პატ-
რიარქისა და პრქუეს, ვითარმედ:
„წმიდაო მეუფეო, ქალაქისა ჩუენისა
ეპისკოპოსი გარდაიცვალა და
სხუაჲ ეპისკოპოსი არა გვნებს,
გარნა პეტრე ქართველი.“

25

მაშინ უბრძანა პატრიარქმან
ძიებაჲ მისი. და წარვიდეს, და ძი-
ება-ყვეს და პოვეს უდაბნოს, რამეთუ
უდაბ[163]ნოჲს-მოყუარე იყო
წმიდაჲ ესე. და მრავალჯერ წარ-
ვიდის მარტოჲ უდაბნოდ, რათა
მხოლოჲ მხოლოსა ზრახვიდეს.
ხოლო ვითარცა პოეს წმიდაჲ იგი,
მძლავრ შეიბყრეს და შეკრბეს, და

B

დიდითა დიდებითა მონასტერსა
მას ქართველთასა, რომელ მათ-
წმიდათა¹ აღაშენა².

XIV. მასვე ჟამსა აღესრულა
ეპისკოპოზი³ ქალაქისა[ა] მთამისა,
და შეკრბეს და მოვიდეს ყოველ-
ნივე მის ქალაქისანი წინაშე პატ-
რიარქისა და პრქუეს, ვითარმედ⁴:
„წმიდაო მეუფეო⁵, ეპისკოპოზი⁶
ჩუენი ქალაქისა გარდაიცვალა და
სხუაჲ ეპისკოპოსი⁷ არავეინ გუნე-
ბავს, გარნა პეტრე ქართველი⁸“.

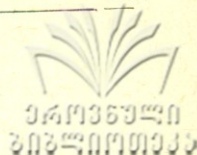
ხოლო მან უბრძანა მოძიებად⁹
მისი. და წარვიდეს მეძიებელნი,
და პოვეს იგი ადგილსა უდაბნოსა.
და ვითარცა აღუწყეს მიზეზი მისლ-
ვისა თვისა[ა], იჯმნა მათგან და
ივლტოდა.

A რედ.: ¹ ნუსხაშია: ¹ იმ¹ლიმისა

B რედ.: ¹ წმიდათა + მამათა C. ² აღაშენეს BDEL, აღაშენა C. ³ ეპისკოპოსი E, ეპისკოპოზი L. ⁴ ვ⁴დ — BCEL. ⁵ მეფ⁵ A, მეფ⁵ო DE. მეფეო L. ⁶ ეპისკოპოზი E ეფისკოპოზი L, ეპისკოპოზი BCD. ⁷ ეპისკოპოზი EL. ⁸ ქართულში L. ⁹ მოძიებაჲ D.

A

B



მიჰყვანდა შეკრული, რაჲთა არა ივლტოდის.

ხოლო წმიდამან, ვითარცა ცნა მიზეზი შეკრვისაჲ, და რამეთუ ⁵ ეპისკოპოს ჰყოფენ, შეუძნდა ფრიად, და მწარედ ტიროდა და განტევებასა ევედრებოდა და ეტყობდა მათ, ვითარმედ: „დიდად ცოდვილი ვარ“.

10

ხოლო მათ არა ისმინეს მისი, არამედ წარიყვანეს. და ვითარცა მიიწინეს დაბასა ერთსა, დაუღამდა მათ, და დ[ა]დგრეს სახლთა შინა ქორედთა, რაჲთა ვერ უძ- ¹⁵ლოს წმიდამან სივლტოლად. მაშინ ჰრქუა მათ წმიდამან პეტრე: „განმკსენით მე მწუხრსა ამას და განთიად შემკარით“. ხოლო მათ განჰკსნეს. და ვითარცა დაიძინეს ²⁰ ყოველთა, აღდგა ყოველთაგან უცნაურად და ენება გარდაგდებაჲ თავისაჲ ხოლო სიმაღლისა მისგან, რაჲთა განერეს ანუ განიტეხოს ასოჲ რაჲმე, და ესრეთ დააკლდეს ²⁵ დიდებასა მას, რამეთუ დიდად სძულდა დიდებაჲ ამის სოფლისაჲ.

მაშინ გამოეცხადა მას უფალი პირისპირ მკედრებითა ანგელოზთაჲთა და ჰრქუა მას: „პეტრე, ³⁰ არა უწყია, რაჲ-იგი უბრძანე მოციქულსა ჩემსა პეტრეს და ოდეს იგი დაბანასა მას ფერჯთასა ურჩ მექმნებოდა?“ ხოლო მან მიუგო ძრწოლით: „ჰე უფალო, უწყი“.

³⁵ და ჰრქუა მას უფალმან: „და აწ გეტყვ: «არა გიც ნაწილი სამკვ-

ხოლო მათ იხილეს რაჲ, შეიპყრეს. და ესრეთ მოჰყუანდა¹. მწუხრი უკუე სავანე-ჰყვეს² დაბასა რომელსამე, და დადგეს სახლსა შინა ქორედსა. მაშინ ჰრქუა მათ წმიდამან: „განმკსენით მე მწუხრსა ამას“. ხოლო მათ განკსნეს. და ვითარცა დაიძინეს ყოველთა, აღდგა და ენება გარდაგდებაჲ³ თავისა[ჲ], რაჲთა განერეს ანუ მოიტეხოს ასოთა თჳსთაგანი და ესრეთ დააკლდეს დიდებასა მას.

და ვითარ განიზრახვიდა⁴ ამას, აჰა (241) კულად გამოეცხადა მას უფალი პირის-პირ მკედრებითა ანგელოზთა[ჲ]თა და ჰრქუა მას: „პეტრე, უწყია, რაჲ-იგი უბრძანე მოციქულსა ჩუენსა პეტრეს, ურჩ მექმნებოდა რაჲ საიღუმლოსა მას ფერჯთა განბანისასა⁵? და აწ შენ გეტყვ: «არა გიც ნაწილი სამკვ-

B რედ.: ¹ მოჰყუანდა A. ²-ჰყუღს A, ყვეს DEL. ³ გარდაგდებალ BDEL. ⁴ განიზრახვიდა A, განიძრახვიდა B. ⁵ ფერჯთ-ბანისასა D.



A

შენცა გეტყვ, არა გიც ნაწილი
სამკვდრებელსა ჩემსა, უკუეთუ არა
ჰმწყსნე ცხოვარნი ჩემნი“. და
ნუგეშინი[ს]-სცა უფალმან და განა-
ძლიერა. და ამისა შემდგომად
ამაღლდა უფალი ზეცად. ხოლო
წმიდაჲ პეტრე თაყუანის-სცემდა
და აღიდებდა წმიდასა სახელსა
მისსა.

და ვითარცა განთენა, აღდგეს
კაცნი იგი და წარიყვანეს ნეტა-
რი პეტრე პატრიაქისა წინაშე. და
ეტყოდა წმიდაჲ პატრიაქსა, ვი-
თარმედ: „წმიდაო მეუფეო, ფრიად
ცოდვილი ვარ და არა ღირსიო“,
და იჩემებდა ცოდვათა მრავალთა
სახელით, რომელთაგან ბიწიცა
არა უწყოდა, და ფრიად უღირსად
ხადოდა თავსა თვსსა, რაათამცა
განუტევეს. ხოლო მათ არაჲ ის-
მინეს, არამედ აღდგა პატრიაქი,
და წარიყვანა წმიდაჲ პეტრე წმი-
დად ეკლესიად. და დაასხნა ჯელ-
ნი თვსნი პატრიაქმან თავსა ზედა
პეტრესსა და აკურთხა იგი მთა-
ვარეპისკოპოსად ნებიტა ღმრთი-
საჲთა. და დაიმჭირა იგი მის თა-
ნა ღღეთა მრავალთა. და ცნა და
გულისტმა-ყო პატრიაქმან, ვითარ-
მედ ღიდად სულიერი მონაჲ არს
ღმრთისაჲ.

XV. ხოლო შემდგომად ღღეთა
რაოდენთამე მოუწოდა პატრიაქ-
მან მთავართა ქალაქისა მიუმისა-
თა და ასწავა მათ სწავლაჲ სა-

B

ღრებელსა ჩემსა, და
დაჰმწყსნე ცხოვარნი ჩემნი“. და
ვითარ ესე ჰრქუა, განაძლიერა²,
ნუგეშინი-სცა და ამაღლდა ზეცად.
ხოლო იგი თაყუანი-სცემდა და
აღიდებდა სახელსა მისსა.

10

მაშინ მისცა თავი თვსი ნებასა
მათსა და წარვიდეს წინაშე პატ-
რიაქისა³. ხოლო იჯმინდა პატრი-
ქისაგანცა და მრავალფერთა ცოდ-
ვათა იჩემებდა, რაათა განერეს.
ხოლო მან არა უსმინა⁴, არამედ
აღიყუანა⁵ წმიდად ეკლესიად და
აკურთხა იგი ეპისკოპოზად⁶ ნები-
ტა ღმრთისაჲთა. და შემდგომად
მცირედისა ჟამისა წარავლინა სა-
ყდრად მისად.

XV. ხოლო ეუწყა რაჲ მკვდრთა
მაომისთა⁷, მოგებვოდეს⁸ სიხარუ-
ლით, კერეონთა⁹ და სულნელთა¹⁰,
საკუმეველთა¹¹ და ნელსაცხებელ-

B რედ.: ¹ უკუეთუ B. ² განაძლიერა + და D. ³ პატრიაქისაგანცა BCDEL. ⁴ ის-
მინა BDEL. ⁵ აღიყვანა BDEL. ⁶ ეპისკოპოზად EL. ⁷ მაომისთა B, მაომისთა
DEL. ⁸ მოგებვოდეს AC. ⁹ კერონთა A. ¹⁰ სურნელთა BD. ¹¹ საკუმეველთა EL.

A

B

ღმერთად და მერმე მიუთულა მათ წმიდა პეტრე და პრქუა: „კაცო ღმრთის-მოყუარენო, ამას მწყემს-სა კეთილსა მიგცემს თქვენ უფა-ლი ღმერთი. აწ უკუე დაემორჩი-ლენით ამას, ვითარცა ქრისტესა, და შეუდევით ყოვლითა სულითა თქუენითა“. ხოლო მათ მიითუ-ლეს წმიდა პეტრე სიხარულითა¹⁰ დიდითა და ჰმადლობდეს უფალსა ღმერთსა.

ხოლო პატრიაქმან წარავლინა წმიდა პეტრე საყდარსა თჳსსა დიდითა პატივითა. და ვითარცა¹⁵ მიიწია წმიდა პეტრე ქალაქად მიუმისა, გამოვიდეს ყოველნივე შემთხუევად მისა და მიგებებად დიდთაგან ვიდრე მცირედმდე კერეონებითა და სანთ[ვ]ლებითა²⁰ დიდძალითა და ქებითა, გალობითა და შესხმითა. და დიდითა დიდებითა და პატივითა შეიყვანეს ქალაქად და წმიდად ეკლესიად. ხოლო სასწაულნიცა მრავალნი²⁵ იქმნნეს ღმრთისა მიერ გელითა წმიდისა პეტრესითა ქალაქსა მას შინა დღესა მას შესღვისა მისისა-სა. ამისთჳსცა ყოველნი იხარებ-დეს და აღიდებდეს ღმერთსა, რო-³⁰ მელმან ესევითარი მწყემსი მოსცა მათ.

ხოლო წმიდამან პეტრე არა შეწირა მსხუერპლი იგი უსისხ-ლოდ მრავალ ჟამ. მაშინ მოიწია³⁵ მისა ჳმაჲ, რომელი ეტყოდა: „პეტ-რე, აღდევ და შესძინე ტალანტსა

თა სიმრავლითა, და მრავალნი დიდებითა და პატივითა აღიყუა-ნეს¹ ეკლესიად, ბრწყინვალე სან-თელი სასანთლესა ზედა², და³ და-დგეს⁴, რაჲთა ჰნათობდეს⁵ ყო-ველთა.

ხოლო წმიდამან ჟამ რაოდენმე⁶ არა შეწირა უსისხლო[ჲ] იგი მსხუერპლი. მაშინ მოიწია ჳმაჲ ზეგარდამო, რომელი ეტყოდა: „პეტრე, აღდევ და შესწირევდ⁷

B რედ.: ¹ აღიყვანეს BDEL. ² ზედა—DEL. ³ და—BEL. ⁴ დაადგეს ACD. ⁵ ნა-თობდეს D. ⁶ რაოდენმე ACL. ⁷ შეწირევდ D.



A

შენსა და შესწირვედ მსხუერპლსა, რაათა არა მოიღო პატიჟი მონისაჲ მის, რომელმან-იგი დაჰვლა ტალანტი უფლისა თვისისაჲ“.

ხოლო პეტრეს, ვითარცა ესმა ჳმაჲ უფლისაჲ, აღდგა შიშით და იწყო ჟამის-წირვად. და იყვნეს მრავალნი მღდელნი და მონაზონნი გარემოჲს საკურთხეველისა მის. და იხილეს ყოველთა, რამეთუ, რაჟამს განაწილა ჳორცი იგი ქრისტესი, აღივსო წმიდაჲ საკურთხეველი სისხლითა.

ხოლო ნეტარი პეტრე შეძრწუნდა და უკუდგა წმიდისა ტრაპეზისაგან.

მაშინ მოიწია მისა ჳმაჲ ჳეცით, რომელი ეტყოდა: „ეპისკოპოს, შესაწირავი განასრულე. ხოლო არა შენთჲს იჳმნა საქმე ეგე, არამედ ჩემთჲს, რაათა უწყოდინ ყოველთა, რაოდენ დიდ არს და საშინელი შესაწირავი იგი სიწმიდისაჲ და შეწყნარებულ გულითა უმანკოთაგან, ხოლო დამსჯელ გულარძნილთა გონებითა“.

და ვითარცა იხილეს ესე და ესმა ჳმაჲ ჳეცით ყოველთა მოქალაქეთა, იხარებდეს ყოველნივე და აღიდებდეს ღმერთსა, რომელმან ესევეითარი მწყემსი მოსცა მათ. და მიერიტგან ეპურა ყოველთა, ვითარცა ანგელოზი ღმრთისაჲ.

XVI. მათ დღეთა შინა დაესრულა მეფობაჲ თევდოსი მცირისაჲ

B

მსხუერპლსა, რაათა პატიჟი ტალანტის-დამმალველისა¹ მის“.

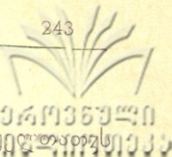
ხოლო წმიდასა², ვითარცა ესმა ჳმა[ჲ]³ უფლისაჲ, აღდგა შიშით და იწყო ჟამის-წირვად. და ვითარცა იწყო განაწილებად წმიდასა მას ჳორცსა უფლისასა, ეჳა ძლიერებათა შენთა, ქრისტე, რამეთუ იხილეს ყოველთა, რომელ წმიდაჲ იგი⁴ ფეშხუმი სისხლითა აღივსო და შეძრწუნებულნი ივლტოდეს.

ხოლო წმიდაჲ იგი მცირედ უკუდგა წმიდისა ტრაპეზისაგან.

და აჳა მოიწია ჳმაჲ ჳეცით, ვითარმედ: „ეპისკოპოს⁵, შესაწირავი განასრულე, რამეთუ არა შენთჲს იყო ესე, არამედ ერისა მადისთჲს, რაათა ცნან, რაოდენ დიდ არს და საშინელ ძალი შესაწირავისა⁶ მაგის წმიდისა და შეწყნარებულ გულითა წრფელითა⁷, ხოლო დამსჯელ გონებითა გულარძნილთა“⁸.

ამიერიტგან ვინ-მე გამოთქუნეს ღუაწლნი და შრომანი მისნი, თუ

B რედ.: ¹ დამალველის L. ² წმიდა L. ³ ჳმა ACL. ⁴ იგი—D. ⁵ ეპისკოპოზ BD, ეპისკოპოზ EL. ⁶ შესაწირავისა BDEL. ⁷ წრფელთა ABC. ⁸ გულარძნილთა EL.



A

B

და დაიპყრა მეფობაჲ მარკიანე,
და შეკრიბა კრებაჲ მეოთხე ქალ-
კიდონს ექუსას ოცდაათთა მამა-
თაჲ, და დაამტკიცეს ორი ბუნე-
ბაჲ ქრისტესი. სევერიანოსნი-
იაკობნი — შეჩუენებულნი — არა შეი-
წყნარებდეს ქრისტეს ორთა ბუნე-
ბათა და არცა განჭორციელებასა
მისსა წმიდისა ღმრთის-მშობელი-
საგან.

ვითარ იღუაწა პირმეტყუელთაჲ
სამწყსოთა ქრისტესთა. მრავალნი
წარმართნი მეკერპენი მოაქცი-
ნა და ღირს ყვნა¹ ემბაზსა ნათ-
ლის-(v)ღებისასა; მწვალებელთა
არწმუნა შეერთებაჲ ეკლესიისა[ა];
უწკმობასა ლოცვითა² გარდამოი-
ყუნა³ წკმა[ა] ფრიადი; უშვილო-
თა მიჰმადლა⁴ შვილიერებაჲ⁵, სენ-
ნი მრავალფერნი განკურნნა⁶; ვე-
ნაგთა უნაყოფობაჲ ნაყოფიერ
ყო; მეთევზეთა⁷ ნადირობისა გან-
მარჯუებაჲ მიჰმადლა⁸. ხოლო მის-
ცა ღმერთმან მადლი წინაწარმეტ-
ყუელებისა და სულსა წმიდათასა
ხილვისა, რამეთუ იხილა სული
მამისაჲ⁹ ესაია[ა]სი და მამისა ზენონ
სკიტელისა[ა]¹⁰ გორცთაგან რაჲ
განსრულ იყვნეს¹¹ და აღვიდოდეს¹²
ზეცად.

მაშინ ნეტარმან კვირილე ალექ-
სანდრიელმან და ყოველთავე მამა-
თა შეაჩუენნეს იაკობნი და ყო-
ველნი მწვალებელნი, რომელთა²⁵
არა ჰრწამს ორი ბუნებაჲ ქრის-
ტესი და კაცებაჲ მისი წმიდისა
ღმრთის-მშობელისაგან.

ხოლო მეფემან მარკიანე წარ-
მოავლინა კაცი სამეუფოჲ პალესტი-
ნედ, რაჲთა განასხნეს მწვალებელ-
ნი ქუეყანით მათით. ხოლო ვი-
ნათგან უკეთურნი იგი მრავალ
და ფრიად იყვნეს, ამისთჳსცა ძლი-
ერად წინააღუდგეს. და იჰმნა³⁵
ბრძოლაჲ შორის მათსა და ფრია-

B რედ.: ¹ყუნა ABC. ²ლოცვათა A. ³გარდამოიყვნა BDEL. ⁴მიმადლა ABCEL.
⁵შვილიერება AL. ⁶განკურნა D. ⁷მეთევზეთა D. ⁸მიმადლა ABC. ⁹მამისა
BDEL. ¹⁰სკიტელისა L. ¹¹იყვნეს ABCE. ¹²აღვიდოდეს AC.

A

დი სიმრავლე მოსწყდა მართლმადიდებელთა ბილწობით მათ მწვალებელთაგან, არამედ უკუანაბსკენელ იძლივნეს უკეთურნი იგი.

დღესა ერთსა, ვითარცა დადგა წმიდა პეტრე ჟამის-წირვად, იხილა განცხადებულად, რამეთუ მოვიდეს წმიდანი ანგელოზნი და [164] აღიყვანებდეს სულთა მართლმადიდებელთასა ზეცად დიდითა დიდებითა წინა-შე უფლისა, რომელნი-იგი მოისრნეს მწვალებელთა მი-ერ. და იხილნა სულნი მიცვალებულნი შთამავალნი ქუე-სკენელად ჯოჯობეთად. და ესე ამისთჳს იხილა, რაათა ას-წაოს სამწყსოთა თჳსთა მართალი სარწმუნოებაჲ, და განამტკიცნეს სულნი ორგულნი და მცირედ მორწმუნენი.

XVII. ხოლო ღმრთის-მოყუარებმან და მართლმადიდებელმან მეფემან მარკიანე დაყო ექუსი წელი და დაუ-ტევა ცხორებაჲ მეფობისა თანა. და პოვეს ჟამი მწვალებელთა, და კულად აღევზნეს და აღატყდეს, ვითარცა ცეცხლნი, და დაიპყრნეს რომელნიმე კერძონი ქუეყანი-სანი. და შეკრბეს და განიზრახეს, რაათა მოკლან წმიდა პეტრე ქართველი მღღელთ-მოძღუარი.

და წარმოვიდეს, და თანა-ჰყვა მცირე ყრმაჲ, რაათა ზაკუქით და უცნაურად მოკლან წმიდა იგი. და ვითარცა მოვიდეს და პრეკდეს კარსა და პრქუეს: „წმიდაო ღმრთისაო, განგვლე და განკურნე ყრმაჲ ესე და რამეთუ იგუემების მტერისაგან“, მაშინ მოიწია მისა ჯმაჲ, რომელი ეტყოდა: „პეტრე, ნუ განულებ კარსა, რამეთუ მზაკუქვარნი არიან“. ხოლო ესმა უმჯულოთა მათცა ჯმაჲ ესე და მესყუულად ივლტოდეს.

ხოლო ვითარცა გულისგმა-ყო ნეტარმან ზაკუქვამ მათი და რამეთუ მოკლვის ენება, მრქუა მე: „შვილო ზაქარია, აღდეგ და წარვიდეთ უცხოსა ქუეყანასა, რამეთუ არა ჯერ-მიჩს, რაათამცა ჩუენითა სიკუდილითა ესენი წარწყმდეს“.

და ვითარცა წარვედით მიერ, შევედით სოფელსა რომელსამე. და იყო დღე წმიდაჲ კვრიაკე. და ბრძანა წმიდამან პეტრე შემზადებაჲ საკურთხეველისაჲ და წირვაჲ ჟამისაჲ. ხოლო სახლი იგი, რომელსა შინა ეგულე-ბოდა წირვაჲ, საკერპოჲ ყოფილ იყო და ზე სიმაღლესა შინა დგეს კერპნი.

A

და ვარქუ მას: „წმიდაო მამაო, ნუუკუე არა ჯერ-
-იყოს აქა შინა წირვამ, რამეთუ კერპნი დგანან“.

ხოლო წმიდამან მრქუა: „შვილო ჩემო, ღმრთის ა
შეგსწირავთ მსხუერპლსა და არა ეშმაკთა“. და ვითარ - 5
ცა იწყეს ჯამის-წირვად, გამოჰკრთა ცეცხლი საცეცხურ-
თაგან და დაწუნა კერპნი იგი, ხოლო სახლსა არა ავნო.
და ესე რაჲ ვიხილეთ, მივეცით დიდებამ ღმერთსა.

კუალად მივედით ქალაქსა ერთსა და ვიყვენით
მუნ დღე რაოდენიმე. 10

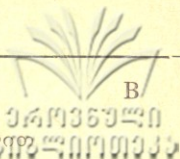
და იყო ვინმე კაცი ქრისტეანე და ესუა ასული.
და დასწულდა ქალი იგი სენითა ფიცხელითა. მაშინ
წარვიდა კაცი იგი, მამამ ქალისად, რაჲთა მოიყვანოს
გრძნეული და განკურნოს ქალი იგი. ხოლო დედა ქა-
ლისად მოვიდა და შეუ[ვ]რდა ფერჯთა წმიდისათა ცრემ- 15
ლით და ეტყოდა: „შემიწყალე მე, მონაო ქრისტეს
ღმრთისაო, და განკურნე ასული ჩემი და იგსენ გრძნე-
ბისაგან, რამეთუ მამასა მისსა ჰნებაეს მოყვანებამ გრძნეუ-
ლისად“. 20

ხოლო წმიდასა შეეწყალა დედაკაცი იგი და პრქუა 20
მას: „ნუ სტირ, დედაკაცო, ქრისტემან განკურნოს ასუ-
ლი შენი, ხოლო არა ვჰგონებ, თუმცა ხვალემდინ ცო-
ცხალ იყო გრძნეული იგი. და [v] აღდგა და წარვიდა
წმიდაჲ იგი ქალისა მის და სცხო მას ევლოგიაჲ სახელსა
ზედა წმიდისა სამებისასა. და უპყრა ჯელსა მისსა და აღა- 25
დგინა იგი ყოვლითურთ მრთელი და უვნებელი და აღი-
დებდეს ყოველნივე ღმერთსა.

ხოლო გრძნეული იგი იპოა განთიად მკუდარი სიტყვ-
საებრ წმიდისა. და განითქუა სახელი წმიდისად მის ქა-
ლაქსა მას და გარემოჲს სანახებთა მისთა. 30

მთავარი ვინმე იყო მასვე ქალაქსა შინა და ხადა
წმიდასა პეტრეს და მისთანათა სამხრობად. ხოლო წმი-
დასა მას არა უნდა მისღვის, არამედ კუალად არა ინე-
ბა შეწუხებამ მთავრისად მის, არამედ წარვიდა. ვითარ-
ცა დასხდეს სამხრობად, მთავარი იგი აგინებდა და პრის- 35
ხვიდა სახლეულთა თჳსთა, რამეთუ იყო გულფიცხელ.

მაშინ მოიწია მისა ჯამად ზეცით წმიდისა, რომელი
ეტყოდა: „პეტრე, არა აღმოგიკითხავსა წერილი იგი,
ვითარმედ ყოვლისა ცუდისა სიტყუსათჳს სიტყუად მის-



A

ცენ კაცთა მას დღესა? და აწ სახელი ჩემი შენ ძღვენი იგმობვის სახლსა მაგას შინა და შენ მანდა ხარაა?“

ხოლო წმიდამან პეტრე მიზეზ-ყო მიზეზი რამე, აღდგა მეყსეულად, და გამოვედით მიერ და წარვედით. 5

და დღესა მეორესა განვიდა მონასტერთა მათ, რომელნი იყვნეს გარეშე ქალაქისა მის, რაათა ჟამი წიროს.

და მოვიდეს დიდ-დიდნი და შერაცხილნი მის ქალაქისანი წინაშე წმიდისა. და იწყეს უბნობად სიტყუათა ცუდთა, ვითარცა არს წესი ერისკაცთაჲ. ხოლო ნე- 10 ტარმან პეტრე არარაჲ მიუგო მათ, და შევედით ერთსა მონასტერთაგანსა და აღვიდა წმიდად საკურთხეველად, რაათა ჟამი წიროს.

მაშინ წარმოუდგა მას ანგელოზი უფლისაჲ და ეგულებოდა გარდამოგდებაჲ მისი საკურთხეველით. 15

ხოლო წმიდამან პეტრე ჰრქუა მას ცრემლით: „რამე ვყავ, უფალო, ანუ რომლისა ბრალისათჳს შემამთხუეე მას?“

მიუგო ანგელოზმან მან უფლისამან და ჰრქუა მას: „პეტრე! დღესა, რომელსა გეგულებოდის მსხუერპლისა 20 შეწირვაჲ, ნუ მიუბჳრობ სასმენელთა შენთა ურგებთა სიტყუათა და ნუცა შეაგინებ გონებასა შენსა და განჰზრწნი და გარე განჰვარდები კეთილისა გულს-მოდგინებისა შენისაგან, რამეთუ გონებაჲ წმიდაჲ უზეშთაეს არს და უფროჲს ყოველთა მსხუერპლთა და შესაწირავთა წინა- 25 შე უფლისა. ხოლო ესე შენდობილ იყავნ შენდა და ამიერთგან. ეკრძალე, რაჟამს გეგულებოდის ჟამის-წირვაჲ“.

ხოლო წმიდაჲ პეტრე შეუვრდა ანგელოზსა მას და ითხოვა შენდობაჲ და აღიდებდა უფალსა ღმერთსა.

XVIII. შემდგომად დღეთა რაოდენთამე წარვედით 30 მიერ და ვიდოდეთ გზასა ჩუენსა. ხოლო ვიდრეცა ვიდოდა წმიდაჲ იგი, მრავალთა სასწაულთა აღასრულებდა და მრავალთა ერთა მოაქცევდა ღმრთისა სწავლითა თჳსითა. და მრავალთა უძლურთა და სნეულთა განჰკურნებდა ძალითა ქრისტეს ღმრთისაჲთა. და ვითარცა გარ- 35 დაჯდეს დღენი არა მცირენი, დაჯდა მეფედ დიდი ლეონ, და ყო დიდი მშუდობაჲ ეკლესიათა ზედა ღმრთისათა სანატრელმან მან მეფემან. მაშინ მიიქცა წმიდაჲ პეტრე თჳსსა საყდარსა და სამწყსოსა და ჰმწყსიდა

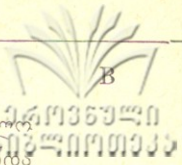
მათ ქრისტეს ღმრთი[სა] მიერ¹. და გარეშე ქალაქსა აღა-
შენა მონასტერი და ეკლესიაჲ შუენიერი, და შეკრიბნა
ძმანი [165] მრავალნი და განუწყესა მათ წესი და კანონი
სულიერი და საღმრთოჲ.

და იმარხვიდა წმიდაჲ პეტრე ფრიად და მიმდგმად.
ამისთჳსცა ფრიადისა მარხვისაგან განირყუნა სტო-
მაქი მისი. მაშინ პრჭუეს ვიეთმე, რაჲთა წარვიდეს ცხელ-
თა წყალთა და განიკურნოს. ხოლო ნეტარი იგი წარე-
მართა. და ვითარცა ცნეს მოქალაქეთა წარსლვაჲ მისი, 10
შეუდგეს მას ერნი არამცირენნი და იყვნეს მრავალნი
კერპთ-მსახურნიცა. მაშინ უკუე ნეტარმან პეტრე აღაღო
პირი თჳსი და იწყო სწავლად ერისა მის. და შემდგომად
სწავლისა ნათელ-სცა კერპთ-მსახურთა მათ სულსა ორას-
სა. და ყოველნივე იხარებდეს და აღიდებდეს ღმერთსა. 15

შემდგომად ამისა კჳლად იწყო ნეტარმან და წმი-
დამან პეტრე სიტყუად მათდა და პრჭუა: „უამსა მას, რო-
მელსა მოვიწიენით ქუეყანასა ამას პალესტინისასა, ვინე-
ბეთ წარსლვის მთასა მას, რომელსა მიიცვალა მოსე წი-
ნაწარმეტყუელი. და ვითარცა მივედით, ვიხილეთ მთასა 20
მას ბერი ვინმე წმიდაჲ შეყენებული სენაკსა შინა, რო-
მელსა აქუნდა ორმოცი წელი გამოუვალად სენაკით.
და ვითარცა გვხილნა წმიდამან ბერმან, განიხარა ფრიად
და მრჭუა მე: „კეთილად მოხუედ, ძეო ქართველთა მე-
ფისაო“. ხოლო მე ვითხოვე შენდობაჲ და ვარჭუ, ვი- 25
თარმედ: „არა ეგრეთ არს“. ხოლო მან წმიდამან მომი-
გო და მრჭუა: „ნუ უარ-ჰყოფ, რომელი ჩუენ წინაშე
ცხად არს ქრისტეს მიერ“.

მაშინ გამომიცხადა მე ყოველი გზაჲ ჩემი და მრჭუა:
ვითარმედ: „ეპისკოპოს იქმნე ქალაქსა დიდსა და ერსა 30
ზედა მრავალსა“.

და აწ ოდენ წმიდაჲ იგი ბერი უფლისა მიიცვალა.
რამეთუ ნათელ-ვსცემდი რაჲ ერსა ამას, ვიხილე სული
წმიდაჲ ღმრთისა[ჲ] გარდამომავალი ემბაზსა ზედა წმი-
დასა, და აღავსნა ნათლითა და ბრწყინვალეებითა მიუ- 35
თხრობელითა, და აჰა კჳლად ვიხილე ბერისა მის წმი-
დისა სული, რამეთუ აჰყვანდა ანგელოზთა ღმრთისათა
დიდებითა დიდითა. და ჯერ-არს ჩუენდა, რაჲთა წარვი-



A

დეთ და ამბორს-უყვით წმიდათა ნაწილთა მისთა. ხოლო თქუენ, შვილნო ჩემნო, წარვედით საყოფელად თქუენსა და ცვეულნი ძალითა ღმრთისაჲთა“.

და ესრეთ განუტევა ერი იგი ლოცვით და კურთ- 5 ხევით. ხოლო ჩუენ წარვედით წმიდისა მის ბერისა და, ვითარცა მივიწიენით, ამბორს-უყავთ წმიდათა მათ ნაწილთა და ვილოცეთ და გამოვედით მიერ.

და ვითარ-იგი ვილოდეთ, მივემთხვენით სხუასა ბერსა წმიდასა*. და ვითარცა იხილა ბერმან ნეტარი და 10 წმიდაჲ პეტრე, აღივსო სიხარულითა დიდითა. და ილოცეს და მოიკითხნეს ურთიერთთარს. და ვითარცა მრავალი სიტყუაჲ სარგებელი სულისაჲ წარმოთქუეს, უკუ-ნაჲსკნელ ჰრქუა ბერმან წმიდასა პეტრეს, ვითარმედ: „პირველ მოსლვისა ჩემისა ადგილსა ამას ვიხილე ქუაბი 15 ერთი და შევედ შინა. და ვითარცა შევედ, ვიხილე გარდაცვალებული ბერი ვინმე შუენიერი, და პირი მისი ნათობდა ვითარცა მზე. და ვიხილე რაჲ იგი, ამბორს-უყავ პირსა მისსა წმიდასა შიშით და სიხარულით. და დავისწავლე ადგილი იგი, და წარვედ და მიუთხარ კაცთა 20 ღმრთის-მოყუარეთა. და ვითარცა მოვედით, არღარა ვიხილეთ წმიდაჲ იგი. ხოლო სასწაული რაჲმე ჩნდა-ლა, და აღვაშენეთ ეკლესიაჲ ადგილსა მას. ამისა შემდგომად ვევედრენით ღმერთსა, რაჲთა გამოგვცხადოს, თუ ვინ იყო წმიდაჲ იგი ბერი. და მეუწყა ღმრთისა მიერ, ვი- 25 თარმედ: „მოსე იყო ბერი იგი დიდი წინაწარმეტყუელ[v]თა შორის“.

და ვითარცა გვთხრა თხრობაჲ ესე ბერმან მან, რომელისა მისრულ ვიყვენით, დაგუბანნა ფერჭნი და გვსტუმრნა სამ დღე და მერმე მოვიდეთ წმიდაჲ ლოცვაჲ 30 მისი.

და წარმოვედით მიერ და მოვედით დაბასა ერთსა, რომელსა მრავლით ჟამითგან წჷმაჲ არ[ა] ყოფილ იყო. და მოვიდეს მდაბიურნი იგი და ევედრნეს წმიდასა პეტრეს ეპისკოპოსსა, რაჲთა ილოცოს უფლისა მიმართ და მოს- 35 ცეს მათ წჷმაჲ.

ხოლო წმიდამან ილოცა და მეყესულად მოვიდა წჷმაჲ ძლიერი. და ვითარ იხილეს სასწაული ესე მეკერ-

* ნუსხაშია: ს-ხსა ბ-რსა წ-ა.

A

პეტა, მოიქცეს და ნათელ-იღეს ერთა მრავალთა ზელი-
თა წმიდისა პეტრესითა და ყოველნივე აღიდებდეს
ღმერთსა.

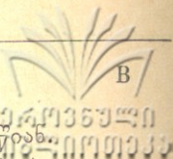
და წარმოვედით მიერ და მოვედით სოფელსა ერთ- 5
სა. და გვმასპინძლა კაცმან ვინმე უშილომან. და ევედ-
რა წმიდასა პეტრეს, რაათა ლოცვა-ყოს მისთვის, და
მოსცეს მას უფალმან შვილი. და მოვიდეს სხუანიცა
მრავალნი ამისვე თხოვისათვის. ხოლო წმიდამან პეტრე
ულოცა მათ და დასწერა ჯუარი, და ყოველნივე შვი- 10
ლიერ იქმნნეს და აღიდებდეს ღმერთსა. და ესრეთ, სა-
დაცა-იგი ვიდოდეთ, ქალაქთა ანუ სოფელთა, ყოველთა-
გან სასწაულთა აღასრულებდა წმიდაჲ პეტრე ძალითა
ღმრთისაჲთა.

კულად მივედით სხუასა სოფელსა, რომელსა ერ- 15
ქუა პატმოკონ, და მუნ გარდავიგადეთ წმიდაჲ მარტუ-
ლიაჲ. და იყო ვინმე ჯელოსანი დედოფლისაჲ მას სო-
ფელსა, სახელით ელია, დიდად გლახაკთ-მოწყალე და
სტუმართ-მოყუარე. და იყო იგი ყრუ. და ვითარ ვსხედ-
ით მის თანა, აღიღო მან საბეჭური ნეტარისა და წმი- 20
დისა პეტრესი და დაიდვა ყურთა თვსთა ზედა, და მეყ-
სეულად განეხუნეს მას სასმენელნი მისნი, და აღიდებდა
ღმერთსა.

ამან ელია დაგვ[მ]ჭ[ი]რნა ზაფხულ ყოველ, რამეთუ
იყო ადგილი იგი გრილი და პაეროვან. და იყო მუნ ტბაჲ 25
ერთი. და წარავლინის ელია ყრმაჲ თვისი თევზობად
ტბასა მას. და ყოველთა დღეთა შეიპყრის ერთი თევზი,
ვითარცა ღმრთისა განგებითა, და მოართვან ეპისკოპოსსა
წმიდასა პეტრეს, ხოლო სხუაჲ ვერ შეიპყრიან.

იყო ვინმე მთავარი სნეული მახლობელად და ით- 30
ხოვა თევზისა მისგან, რომელსა მოართუმიდეს ეპისკო-
პოსსა. ხოლო ელია წარავლინნა მეთევზურნი, და მას
დღესა ოდენ შეიპყრნეს ორნი თევზნი. და წარსცა წმი-
დამან პეტრე ერთი თევზთა მათგანი მთავრისა და მიუბ-
ცნო მას ესრეთ, ვითარმედ: „ვესავ ქრისტესა, ღმერთსა 35
ჩემსა, რომელ ამიერითგან განიკურნო“. ხოლო მთავარ-
მან მან ვითარცა ჭამა თევზისა მისგან, მეყსეულად განი-
კურნა და აღიდებდა ღმერთსა.

ამისა შემდგომად წარმოვედით მიერ და მივემთხვე-
ით სოფელსა რასმე, რომელსა ყოლადვე თესულებაჲ 40



არა იყო, რამეთუ საზრდელი მათი ღვინთა მოირეწება და მას უამსა დაესხა ჰიაა ვენაგთა მათთა, და აუწყეს ესე წმიდასა პეტრეს. ხოლო წმიდამან მისცა მათ ევლოგიაჲ, რაათა აპკურონ. და, ვითარცა აპკურეს, მეყსეულად¹ 5 უჩინო იქმნეს ჰიანი იგი და კაცნი იგი აღიდებდეს ღმერთსა.

მიერ წარმოვედით და მივედით მონასტერსა წმიდისა მამისა ესაიაჲსა და დავყვენით მის თანა მრავალნი ღღენი. ხოლო ნეტარნი იგი და წმიდანი მამანი უთხრობ- 10 დეს საქმეთა მათთა ურთიერთას მადლითა წინაწარმეტყუელებისაჲთა². და რამეთუ იყვნეს წმიდანი იგი ვითარცა [166] ორნი მნათობნი დიდნი სოფელსა შინა, და ორითგანვე დიდნი სასწაულნი იქმნებოდეს, და მრავალნი სულნი შეეძინებოდეს ღმერთსა სწავლითა მათითა. 15

ხოლო იყვნეს სენაკნი მათნი კიდეს-კიდე, ვითარ ოთხ მილიონ, და ესრეთ იღუწიდეს უფლისა მიმართ. და მამაჲ ესაია თჳსითა ჳელით-საქმრითა იზარდებოდა და ფრიადითა მარხვითა ძალი მისი მოკლებულ იყო. და კვრიაკითი- კვრიაკედ განაღის კარი სენაკისა თჳსისაჲ და 20 მიუძღუნანს წმიდასა პეტრეს ევლოგიად ორი სეფი[ს]-კუერი. ხოლო წმიდამან პეტრე მიუძღუნანს ნეტარსა მას და წმიდასა ესაიას ორი თევზი. და ოდესმე ერთად შეკრბიან წმიდანი იგი და იხარებდიან სულიერად ჳრისტეს მიერ. 25

XIX. და ვითარცა დაასრულა დიდმან ლეონ მეფემან ჩუღმეტი წელი მეფობისა თჳსისაჲ, უფლისა მიმართ მიიცვალა დიდად ღმრთის-მსახური და წმიდათა მოყუარე. ხოლო შემდგომად ნეტარისა მის მეფისა ლეონისა დადგა მეფედ ზენონ, იგიცა ღმრთის-მსახური და მორ- 30 წმუნე, ამას მეფესა ზენონს ესმა წმიდათა ამათ მამათათჳს ესაიაჲსი და პეტრესი დიდ-დიდთა სასწაულთა მათთაჲ, რომელსა ჰყოფდეს, და წარმოავლინა საკუთარი თჳსი საჳტურისი და მოუწოდა ორთავე. ხოლო ესმა რაჲ წმიდასა და ნეტარსა პეტრეს, შეწუნა ფრიად და შევიდა³ 35 სადიაკონედ და ტიროდა ფრიად, და ევედრა ღმერთსა, რაათა არა იქმნას წარსლვაჲ მისი მეფისა.

A რედ.: ნუსხაშია: ¹ მესყსლდ. ² წწყლებიგთა.

A

და ივლტოდა ღამით ნეტარი პეტრე და წარვიდა ქუეყანასა უცხოსა. ხოლო საჭურისმან მან წიგნი მეფისაჲ მიართუა ნეტარსა ესაიას. და ვითარცა წარიკითხა ნეტარმან ესაია წიგნი იგი მეფისაჲ, შეწუხნა იგიცა ფრიად, და ითხოვა ღმრთისაგან სნეულება გუამისაჲ. და მეყსეულად განსივნა ყოველი გუამი მისი, ვიდრემდის ვერ ეძლო სენაკითცა გამოსლვაჲ ვარე. და ვითარცა იხილა ესე საჭურისმან მან, უღონო იქმნა და წარვიდა სახედ თჳსა. და რაჟამს წარვიდა საჭურისი იგი, კუალად განმრთელდა მამაჲ ესაია. ამის ნეტარისა მამისა ესაიაჲს ცხორებაჲ და მოქალაქობაჲ და დიდნი იგი მოღუაწებანი და სასწაულნი აღგვწერიან სხუაგან მაღლითა ღმრთისაჲთა, არამედ ჩუენ პირველსავე თხრობასა მოვიდეთ წმიდასა პეტრესსა.

და ვითარცა წარვიდა ნეტარი და წმიდაჲ პეტრე ქუეყანასა უცხოსა, მიემთხვა მებოსტნესა ვისმე, კაცსა სახიერსა და დიდად წრფელსა, რომლისა თანა სავანე-ყო. ერთსა უკუე ღამესა იხილა ჩუენებაჲ მებოსტნემან, რამეთუ ჰხედვიდა კაცსა ვისმე, რომელი ეტყოდა მას ესრეთ, ვითარმედ: „წარვედ ადგილსა იმას რომელსამე!“ და უჩუენებდა ტელითაცა — „და რამეთუ არიან მუნ მარტულნი წმიდათანი, აღმოიხუენ და მოჰუარენ იგი ქართველსა ეპისკოპოსსა პეტრეს“.

ხოლო განთიად აუწყა ჩუენებაჲ ესე მებოსტნემან მან ნეტარსა პეტრეს. და ჰრქუა წმიდამან პეტრე მებოსტნესა: „შვილო, წარვედ და უთხარ თქუენსა ეპისკოპოსსა და, რაჲცა მან ბრძანოს, ეგრეთცა ქმენ“.

მაშინ წარვიდა მებოსტნე იგი და აუწყა ეპისკოპოსსა მის ადგილისასა. და წარმოვიდა ეპისკოპოსი იგი და მოვიდა ნეტარისა პეტრესა, და შეკრიბეს [v] ერი მრავალი და ყვეს ლიტანია [x] და დიდითა პატივითა აღმოიხუენეს ნაწილნი იგი წმიდათა მოწამეთანი.

და უბრძანა წმიდამან პეტრე მებოსტნესა მას, რაჲთა ილოცოს და ეუწყენს სახელნიცა წმიდათა მათ მარტულთანი. და ილოცა კეთილმან მან მებოსტნემან. და ვითარ ილოცვიდა, იხილნა წინაშე მისსა სამნი კაცი გზრგვროსანნი და ბრწყინვალენი დიდად, და ეტყოდეს მას, ვითარმედ: „სახელები ჩუენი ცათა შინა აღწერილ

A

არიან, ხოლო ქუეყანისა სახელნი ჩუენნი ესე არიან: პირველსა ლუკა, მეორესა ფუკა, და მესამესა რომანოზ გურქჳან. ხოლო ვიწამენით სპარსეთს აღსაარებისათჳს უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესა. და რამეთუ ცეცხლი- 5 თა დაიწუნეს გუამნი ჩუენნი და სხუაჲ არა დამთომილ არს, გარნა ესე, რომელსა ჰხედავთ“.

მაშინ აღაშენეს ეკლესიაჲ სახელსა ზედა მათთა და დაჰკრძალნეს მას შინა პატიოსანნი იგი ნაწილნი წმიდა- 10 თა მათნი(!). და აკურთხეს ეკლესიაჲ ორთავე ეპისკოპოსთა ზოგად, და ვადიდებდით ყოველნივე ღმერთსა.

და ვიდრე-იგი ვიყვენით-ლა მუნ, მოვიდა ჩუენდა ეკლესიისა ჩუენისა ხუცესთა უხუცესი და პრქჳა წმიდა- 15 სა პეტრეს, ვითარმედ: „სხუაჲ წიგნდ მოივლინა მეფისა ზენონისგან სიწმიდისა თქუენისა მომართ, რომელსა წე- 15 რილ იყო ესრეთ: „ლოცვა ყავთ ჩემთჳს, წმიდანო მამანო, და ნულარა მოშურებით აქა“. ხოლო წმიდამან პეტრე განიხარა, ვინაჲთგან არღარა აღუწოდა მას მეფემან.

მაშინ უკუე წარმოვედით მიერ და მოვიდოდეთ ქა- 20 ლაქად ჩუენდა. და ვითარცა მოვეახლენით ქალაქად, 20 ცნეს მოქალაქეთა და გამოვიდეს ყოველნივე სანთლებითა და საკუბეველითა. და მოეგებნეს წმიდასა პეტრეს ეპისკოპოსსა და შეუტრდეს და თაყუანის-სცეს. ხოლო წმიდამან პეტრე აკურთხნა და მოიკითხნა ყოველნი ამბო- 25 რის-ყოფით. და ვითარცა ამბორს-უყვეს ყოველთა წმი- 25 დასა პირსა მისსა, წარვემართენით ქალაქად და შევედით წმიდად ეკლესიად და ვილოცეთ. და დიდად განიხარა ყოველმან ქალაქმან მოსლვისათჳს წმიდისა მწყემსისა მათისა. და შემოკრბა სიმრავლე დიდძალი, რაჲთა ისმინონ სწავლაჲ წმიდისაგან, რამეთუ ყოველნივე წყურთიელ იყვნეს 30 ხილვად და სწავლად მისგან.

ხოლო წმიდამან პეტრე და ჰემმარიტმან მწყემსმან დასწერა ჳუარი ერსა მას და იწყო სწავლად და იტყო- 35 და: „შვილნო ჩემნო და ძმანო და საყუარელნო ქრისტეს ღმრთისანო, ყოვლისა პირველად დაიცევით წმიდაჲ და 35 მართალი სარწმუნოებაჲ წმიდისა სამებისაჲ და მოიგეთ სასოებაჲ, სიყუარული, სიმდაბლე, სულგრძელებაჲ, მოთმინებაჲ და სახიერებაჲ, შეიტკბეთ გლახაკთ-მოწყალე- 35 ბაჲ, სტუმართ-მოყუარებაჲ, და უცხოთა შეიწყნარებდით

A

და განუსუენებდით. ყოველნივე შურებოდეთ შრომასა სულიერსა და საღმრთოსა, ყოველნივე ჰბაძევდით საღმრთოთა და წმიდათა კაცთა, ყოველთა კეთილნი საქმენი [167] და სათნოებანი წმიდანი მოიგენით; წინამძღუარ- 5
 თა დაემორჩილენით, ვითარცა ღმრთისა ანგელოზთა, და სიტყუათა მათთა დაიმარხევდით, ვითარცა პირისა-
 გან ღმრთისა გამოსრულთა“.

ესე და სხუაჲ მრავალი ესევეთარი სწავლაჲ წარმოუთხრა მათ წმიდამან პეტრე და ყოველნი მხიარულ 10
 იქმნნეს და აღიდებდეს ღმერთსა.

მერმე წარგუყვანა მთავარმან ქალაქისამან სამხრობად. და ვითარცა დავსხედით, მოვიდა ვინმე და გუუწყუა ჩუენ საიდუმლოდ, ვითარმედ მამაჲ ესაია გარდაიცვალა.

ხოლო ჩუენ არა ვინებეთ თხრობად წმიდისა პეტ- 15
 რესა ჟამსა მას, არამედ მან თვთ უწყოდა სულისა მიერ წმიდისა, რომელი მკვდრ იყო ნეტარისა მის თანა. და ვითარცა აღვდეგით ტაბლით, გურქუა ჩუენ პირველ თხრობისა ჩუენისა, ვითარმედ: „შვილნო ჩემნო, რად გიკვრს სიკუდილი მამისა ესაიაჲსი, რამეთუ მოციქულ- 20
 ნიცა და წინაწარმეტყუელნი და ყოველნივე მოკუდეს, და თვთ თავადმან უფალმან ჩუენმან იესუ ქრისტემან მიიღო სასუმელი ესე“.

და ვითარცა ესე გურქუა, შევიდა სენაკად თვსად და დავარდა წინაშე ხატსა მაცხოვრისასა და წმიდისა 25
 დედოფლისა ღმრთის-მშობ[ე]ლისასა. და ტიროდა ფრიად მჭურვალედ და იტყოდა: „ჰ ნეტარო და წმიდაო მამაო ესაია, შენ დღეს მოჰკუედ და შემდგომად მცირედისა მეცა მოსიკუდიდ ვარ, არამედ აწ ნუ დასცხრები მეოხებად ჩუენთვს წინაშე წმიდისა სამებისა“. და ესრეთ 30
 ევედრებოდა ღმერთსა მყუეარ ჟამ ცრემლითა მჭურვალითა ნეტარი პეტრე.

და შემდგომად დღეთა რაოდენთამე მოვიდა მოწაფე მამისა ესაიაჲსი და გვთხრა სიკუდილი მისი. ხოლო ჩუენ ვჰკითხევდით ჟამსა მას მიცვალებისა მისისასა; და 35
 გვთხრობდა ჩუენ ესრეთ, ვითარმედ: „ოდეს იგი სნეულ იყო, მივედით კარსა სენაკისა მისისასა, და იგი ვიეთმე ეუბნებოდა. და ვითარ შევედით, არავინ ვპოეთ, გარნა იგი ხოლო მარტოჲ, და ვჰკითხეთ მას: „მამაო, ვინ გეუბნებოდა?“

A

ხოლო მან ნეტარმან მოგვგო და გურქუა ჩუენ,
 ვითარმედ: „დიდი იოვანე წინამორბედი და ნათლის-მცე-
 მელი მოვიდა და მეტყოდა, ვითარმედ შემდგომად სამი-
 სა დღისა მოვიდეთ და განვიყვანოთ სული შენი“.

ხოლო მე ვპკითხე დიდსა იოვანეს, ვითარმედ:
 „რასა სჳამდი, იყოფებოდე რაჲ უდაბნოს?“

და მრქუა მე, ვითარმედ: „მწუანეთაგან და მცენა-
 რეთა და თივათაგან იყო საზრდელი ჩემი“.

და ვითარცა ესე გვთხრა მამამან ესაია, განვკვრდით 10
 და ვადიდებდით ღმერთსა.

და შემდგომად სამისა დღისა დაიძინა და წარვიდა
 უფლისა. და შემოკრბეს მამანი და იკურთხნეს მის მიერ
 და წმიდათა ნაწილთა მისთაგან.

და ესრეთ დაჰკრძალეს პატიოსანი და წმიდაჲ გუა-15
 მი მისი. ხოლო მე, ვიდრედა ცოცხალ იყო, ვპკითხე მას,
 ვითარმედ: „წმიდაო მამაო, რაჲ ვყო მე შემდგომად
 შენსა?“

ხოლო ნეტარმან მრქუა: „შვილო ჩემო, შენ წარ-
 ვედ წმიდისა პეტრე ქართველისა და ეპისკოპოსისა თა-20
 ნა და მის თანა იყოფებოდე, რამეთუ შემდგომად ჩუენსა
 ადგილი ესე მოოგრებად არს“. და ეგრეთცა იქმნა.

ჟამსა ერთსა მო-ვინმე-ვიდა ჰურიაჲ თევზისა მონა-
 დირე. და იყო იგი წყლით-[v]მანკიერ, და მუცელი მი-
 სი განსივებულ იყო სასტიკად. შეუერდა ნეტარსა და 25
 წმიდასა პეტრეს და ევედრებოდა, რაჲთა განკურნოს.

ხოლო პრქუა მას: „წარვედ სახედ შენდა და უკუე-
 თუ ამას ღამესა განიკურნო, ხვალე მოვედ და ნათელ-გცე,
 და უკუეთუ არა განიკურნო, ნულარა მოხუალ“.

ხოლო ჰურიაჲ იგი ღამესა მას განიკურნა ლოცვი-30
 თა წმიდისა მამისა პეტრესითა და განთიად მოვიდა და
 ნათელ-ილო ჴელითა წმიდისა ეპისკოპოსისა პეტრესითა
 და ადიდებდა ღმერთსა.

ნეტარსა და წმიდასა მღდელთ-მოძღუარსა პეტრეს,
 თავ ყოველთა, სათნობათა, მოეგო ლოცვაჲ და წიგნის-35
 კითხვაჲ, რამეთუ ყოლადვე და მარადის იკითხავენ წიგნ-
 თა საღმრთოთა და იტყუნ წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: „ვი-
 თარცა მტილი მზუარისაჲ ურწყავი განგმების და უნა-
 ყოფო იქმნის, ეგრეთვე გონებაჲ მონაზონისაჲ უნაყოფო

A

არს თჳნიერ წიგნის კითხვისა და სმენისა სწავლათა სულიერთა“.

XX. ხოლო აწ უამი არს უწყებად თქუნდა, ძმანო ჩემნო სა-⁵ყუარელნო, დაძინებისათჳს წმიდისა მღდელთ-მოძღურისა პეტრესა და აღსასრულისა და მისლვისათჳს წინაშე წმიდისა სამებისა. რამეთუ და არცა თვთ უმეცარ იყო ნეტა-¹⁰რი იგი დღესა და უამსა მიცვალებისა მისისასა, არამედ ფრიალცა მეცნიერ.

ერთსა უკუე დღესა მოუწოდა ყოველთა და ასწავლა მათ სწავ-¹⁵ლაჲ საღმრთოჲ და სულიერი განგრძნობილად, და ესოდენ ღმობიერ იქმნნეს ყოველნივე სწავლითა მის წმიდისაჲთა, ვიდრეღა მრავალი ცრემლი დასთხიეს ყო-²⁰ველთავე. და შემდგომად სწავლისა გურქუა ყოველთა განცხადებულად, ვითარმედ: „შვილნო და ძმანო ჩემნო, უამი ჩემი მოახლებულ არს და შემდგომად მცირედ-²⁵თა დღეთა განგეშორები თქუნგან და წარვალ გზასა, რომელი არა ოდეს წარმივლიეს.

„ხოლო თქუნ, საყუარელნო, იგსენებდით სიყუარულსა ჩემსა და ნუ დამივიწყებთ მე“.

და ვითარცა ესე თქუა წმიდამან, შეეღმა ყოველთა და ფრიალ³⁵ იგლოვეს.

B

XVI. ერთსა უკუე დღესა შემო-¹⁵კრბა ერი მრავალი და ყოველთა ასწავლიდა სიტყუათა საღმრთოთა და სულიერთა განგრძნობილად¹.

და შემდგომად სწავლისა პრქუა ყოველთა განცხადებულად, ვითარ-²⁵მედ: „შვილნო“ და ძმანო ჩემნო, უამი ჩემი მოახლებულ არს და შემდგომად მცირედისა განგეშო-³⁰რები თქუნ.

„ხოლო თქუნ იგსენებდით სიყუარულსა ჩემსა და ნუ დამივიწყებთ“.

და ვითარცა ესე თქუა წმიდამან, შეეღმა ყოველთა და ფრიალ³⁵ იგლოვეს³.



A

B

ხოლო წმიდამან მისცა მშულობა ჯუარის-წერით და განუტევნა კურთხევით. ხოლო თავადი შევიდა სენაკსა მოლუაწებისა თვისისა და დავარდა წინაშე ხატსა მაცხოვრისასა და ცრემლითა დიდითა და მჭურვალითა ევედრებოდა მეუფესა მას ყოველთასა სამწყსოთა თვსთათვს და ყოვლისა სოფლისათვს.

ძმა ვინმე იყო ჩუენ თანა, სახელით ათანასე, კაცი წმიდაჲ, სახიერი, მშუდი და მდაბალი, მოწაფე ყოფილ იყო წმიდისა მამისა ზენონისი სკიტელისაჲ. ხოლო რაჲამს] მიიცვალებოდა მამა ზენონ, ჰკითხა მას ამან ათანასე, ვითარმედ: „რაჲ ვყო, მამო, რამეთუ დამიტევებ?“

ჰრქუა მას მამამან ზენონ: „შვილო ჩემო საყუარელო ათანასე, რაჲამს მე მოვკუდე, შენ წარვედ წმიდისა პეტრე ეპისკოპოსისა ქართველისა და იყოფებოდე მის თანა, რამეთუ რომელი შეუდგეს და ჰმორჩი[168]ლობდეს მას, იგი გზასა ჰეშმარიტსა ვალს“.

და ვითარცა დაიძინა მამამან ზენონ, მოვიდა ათანასე წმიდისა პეტრესსა და დაყო ორი წელი ჩუენ თანა.

ესე ძმაჲ კეთილი ათანასე ღამესა ერთსა ტიროდა მწარედ. და ესმა ნეტარსა პეტრეს ჳმაჲ ტირილისა მისისაჲ და განაღო კარი სენაკისა თვისისაჲ და ჰკითხა მას და

ხოლო მან მისცა მშულობა ჯუარის-წერით და განუტევნა კურთხევით. ხოლო თავადი შევიდა სენაკსა მოლუაწებისა მისისასა და დავარდა წინაშე ხატსა მაცხოვრისასა და ცრემლითა მჭურვალითა ევედრებოდა მეუფესა მას ყოველთასა სამწყსოთა თვსთა და ყოვლისა სოფლისათვს.

ძმაჲ ვინმე ათანასე მოწაფე ყოფილ იყო მამისა ზენონ სკიტელისა და იყოფოდა¹ ამის წმიდისა² თანა.

ესე ღამესა ერთსა ტიროდა მწარედ. და ესმა ნეტარსა პეტრეს ჳმაჲ მისი, განაღო სენაკი და ჰკითხვიდა³ მიზეზსა გლოვისასა.

B რედ.:¹ იყოფებოდა D. ² წმიდისა, A, ~ წმიდისა ამის D. ³ ჰკითხვდა A.

A

B

პრქუა: „შვილო ათანასე, რაჲ არს, რამეთუ სტირ ესრეთ მწარედ?“.

ხოლო ათანასე პრქუა: „რაჲსა მკითხავ, წმიდაო მამაო, რომელსა არცა თქუენი სიწმიდე უმეცარ არს?“.

და წმიდაჲ პეტრე იტყოდა სიმდაბლით: „თქუ, შვილო, უმეცარ ვარ“.

მიუგო ათანასე და პრქუა: „პეტრე, წმიდაო, ფრიად მეცნიერ ხარ ყოველსავე, არამედ მეცა მორჩილებისათჳს ვთქუა, რაჲ-იგი ვიხილე ამას ღამესა. მოვიდა ჰემი უღირსისა ამის, მოძღუარი ჩემი წმიდაჲ მამაჲ ზენონ და მომიკითხა და მრქუა მე: ბრძანებაჲ გავმოვიდა უფლისა მიერ, რაჲთა შემდგომად მცირედთა დღეთა მი-
 10 იცვალოს¹ უფლისა წმიდაჲ პეტრე ეპისკოპოსი ქართველი. რამეთუ შეკრბეს ყოველნი წმიდანი წინაშე უფლისა და ევედრებოდეს და ეტყოდეს: უფალო, ბრძანე, რაჲთა
 25 პეტრე ეპისკოპოსი ქართველი განვიდეს ჳორცთაგან და დაემკვდროს ჩუენ თანა, რამეთუ ფრიად ტანჯნა ჳორცნი თჳსნი შენისა სიყუარულისათჳს და აწ მოუძღურებულ
 30 არს.

ხოლო უფალმან პრქუა მას: ჳერ-არს ყოფაჲ მგსი ქუეყანად, რაჲთა მრავალნი სულნი შეიძინნეს.

ხოლო იგი მიუგებდა: „რაჲსა მკითხავ, მამაო, რომელსა არცა შენი სიწმიდე¹ უმეცარ არს“.

და წმიდაჲ მიუგებდა: „თქუ², შვილო, რამეთუ უმეცარ ვარ“.

მიუგო ათანასი: „ჰე, მამაო, ფრიადცა მეცნიერ ხარ, არამედ მეცა მორჩილებისათჳს ვთქუა, რაჲ-იგი ვიხილე ამას ღამესა. მოვიდა მოძღუარი ჩემი ზენონ და მრქუა³ მე, ვითარმედ: ყოველნი წმიდანი შეკრბეს წინაშე უფლისა⁴ და ევედრებოდეს, ვითარმედ: უფალო, ბრძანე, რაჲთა პეტრე ეპისკოპო-
 20 სი⁵ განვიდეს⁶ ჳორცთაგან და დაემკვდროს ჩუენ თანა, რამეთუ ფრიად ტანჯნა ჳორცნი თჳსნი შენისა სიყუარულისათჳს და აწ მოუძღურებულ არს.

ხოლო უფალმან პრქუა მათ: ჳერ-არს ყოფა[ჲ] მისი ქუეყანასა⁷, რაჲთა მრავალნი სულნი შეიძინნეს⁸.

A რედ.: ¹ ნუსხაშია: მიცვალოს.

B რედ.: ¹ ~ სიწმიდე შენი D. ² თქჳ D. ³ მრქუა A. ⁴ უფლისა ღმრთისა BDEL.

⁵ ეპისკოპოზი BD, ეპისკოპოსი E, ეპისკოპოზი L. ⁶ განვიდეს A. ⁷ ქუეყანასა + ზედა D. ⁸ შეიძინნეს D.



A

B

„ხოლო წმიდანი იგი აიძულებ-
დეს და ევედრებოდეს, რაათა წა-
რიყვანოს მათ თანა.

„ხოლო წმიდან² იგი აიძულებ-
დეს, რაათა წარიყვანოს მათ თანა.

„მერმე ბრძანა მეფემან და უფ-⁵
ალმან ყოველთამან, რაათა შემდგო-
მად ათისა დღისა შეკრბენ ყოველ-
ნი წმიდანი და მივიდენ ნეტარისა
პეტრე ქართველისა ეპისკოპოსისა,
და სული მისი მოიყვანოს წმიდა-¹⁰
მან პეტრე მოწამემან პატრიაქმან
ალექსანდრიელმან“.

„მერმე ბრძანა უფალმან ყოველ-
თამან, რაათა შემდგომად ათისა
დღისა აღესრულოს“.

ესე ჩუენებაჲ უთხრა ძმამან
ათანასე წმიდასა პეტრეს ტირი-
ლითა მწართა და ეტყოდა წმი-¹⁵
დასა: „ვიგლოვდეთ სიობლესა
ჩუენსა, ჰ წმიდაო, რამეთუ დამი-
ტეობ“.

ესე ჩუენებაჲ უთხრა ძმამან
ათანასი¹ წმიდასა პეტრეს ტირი-
ლი^[242]თა მწართა და იტყოდა:
„ვიგლოვდეთ² სიობლესა ჩუენსა, ჰ
წმიდაო მამაო, რამეთუ დამი-
ტეობ“³.

ხოლო წმიდამან პეტრე ასწავა
მოთმინებაჲ და ნუგეშინი[ს]-სცა²⁰
სწავლითა საღმრთოჲთა.

ხოლო წმიდამან ნუგეშინი-სცა
და ასწავა მოთმინებაჲ.

ამისა შემდგომად არარაჲს[ა]
გემოჲ იხილა წმიდამან, არამედ
ილოცვიდა ჯელგანპყრობით ათთა
მათ დღეთა, და რაჲ დღე მიგვწო-²⁵
მართ.

და არარაჲს⁴ გემო[ა] იხილვ⁵
მათ დღეთა შინა, არამედ ილოცვი-
და⁶ ჯელგანპყრობით ღმრთისა მი-

დის წინაშე მისსა და გუასწავლინ
სწავლათა სულიერთა და ნუგეშო-
ნის-გუტეგმნ და განგუამტკიცებნ და
განგვწესებნ წესთა და კანონთა
საეკლესიოთა.

და ვითარცა მოიწია დღე იგი
მეათე, შევიდა წმიდად ეკლესიად
და მოუწოდა ყოველსა მას ქალაქ-
სა, სამწყსოსა თჯსსა, და ასწავა
მათ ფრიად სარგებელი სულისაჲ.³⁰
ასწავა მათ ფრიად სარგებელი

და ვითარცა მოიწია დღე იგი
მეათე, შევიდა წმიდად ეკლესიად
და მოუწოდა ყოველსა მას ქალაქ-
სა, სამწყსოსა თჯსსა, და ასწავა
მათ ფრიად სარგებელი სულისაჲ.³⁵
ასწავა მათ ფრიად სარგებელი

და ვითარცა მოიწია დღე იგი
მეათე, განალო სენაკი და აღვიდა⁷
ეკლესიად და მოუწოდა ყოველსა
მას ქალაქსა, სამწყსოსა თჯსსა, და
ასწავა მათ ფრიად სარგებელი

B რედ.: ¹ ათანასე BEL. ² ვეგლოვდეთ D, ვეგლოვლით EL. ³ დამიტეობ +
მე C. ⁴-არარაჲს ABCEL.. ⁵ იხილა D. ⁶ ილოცვა A. ⁷ აღვა A.

A

ამისა შემდგომად აღასრულა წმი-
დაჲ ჟამის-წირვაჲ და ეზიარა პირ-
ველად თუთ თავადი, და მერმე აზი-
არნა მღღელნი და ყოველი ერი. 5
და ვითარცა საღმრთოჲ მსახურე-
ბაჲ აღასრულა, დაუტევა მშუდო-
ბაჲ ყოველთა და ჰრქუა: „საყუ-
რელნო შვილნო ჩემნო, ამიერი-
გან არღარა მიხილოთ მე“. ხოლო 10
ერნი იგი გოდებდეს გოდებითა
დიდითა [v] და მღღელნი და დია-
კონნი ამბორს-უყოფდეს წმიდასა
პირსა მისსა და ჯელთა. აგრეთვე
და ერნიცა ყოველნივე შეეხებო- 15
დეს, ამბორ[ს]-უყოფდეს წმიდათა
ფერჯთა და სამოსელსა მას, რო-
მელი ემოსა, და ტიროდეს ყოველ-
ნივე მწარედ.

ხოლო წმიდამან ჰრქუა: „რაჲ- 20
სა ჰზამთ და შეაშთობთ სულსა
ჩემსა? წარვედით, შვილნო ჩემნო,
სახელ თქუენდა და განისუენეთ და
კჳალად, რაჟამს ჯერ-იყოს, მოგი-
წოდო თქუენ“.

ესრეთ ძლით დაარწმუნა მათ
და წარვიდეს საყოფელად მათდა.

ხოლო ჩუენ გურქუა: „განი-
სუენეთ თქუენცა, შვილნო ჩემნო,
და ნუ შემაწუხებთ“. და ესრეთ 30
წარმავლინნა ჩუენ სამხრობად.

თუთ წარვიდა სენაკად თუსა
ძმისა ერთისა თანა და ილოცვიდა
უფლისა მიმართ. და ვითარცა აღ-
ვდევით ტაბლით, მიგვწოდა ყო- 35
ველთა წინაშე მისსა. და ვიდრე-

B

სულისა და განამტკიცნა ამისა¹
შემდგომად აღასრულა წმიდაჲ ჟა-
მის-წირვა და ეზიარა პირველ
მღღელთ-მთავარი² და მერმე აზი-
არნა მღღელნი და ყოველნივე ერ-
ნი. და ვითარცა საღმრთოჲ აღა-
სრულა მსახურებაჲ, მისცა ყო-
ველთა მშუდობა ჯმნისა და ჰრქუა³:
„შვილნო⁴, ამიერიტგან არღარა
მიხილავთ მე“.

ხოლო ერნი იგი შეწუხნეს და
ტირილით გოდებდეს.

მერმე ჰრქუა⁵ წმიდამან: „რაჲსა
ჰზამთ⁶ და შეაშფოთებთ⁷ სულსა
ჩემსა?“.

და ძლით დაარწმუნა ერსა მას
წარსლვა[ჲ].

ხოლო თუთ შევიდა სენაკად
და ილოცვიდა⁸ უფლისა მიმართ.
და ვიდრე-იგი ილოცვიდა⁹, გა-
მოჰკნდა სული სულნელებისა[ჲ].

B რედ.: 1 ამისა BCD. 2-მთავარი]-მოძღუარი D. 3ჰრქუა—E. 4 შუღნო A. 5 ჰრქუა
E. 6 ზამთ C, ჰზამთ EL. 7 შეაშფოთებთ ACDEL. 8 ილოცვა A. 9 ილოცვა A.

A

B

-იგი მივიდოდით, გუეცა სული
სურნელებისა და საკრველი. და ვი-
თარცა შევედით წინაშე წმიდისა
მის, თაყუანის-ვეცით.

5

ხოლო ნეტარმან მან და წმი-
დამან ჭუარი დაგუწერა ყოველთა
და გუაკურთხნა და განიმარტნა
ფერგნი მისნი წმიდანი. და გამო-
ისახა პირსა მისსა სახე პატიოს- 10
ნისა ჭუარისა და თქუა: „ველთა
შენთა შევეკვედრებ სულსა
უფალო იესუ ქრისტე, ღმერთო
ჩემო“. და ესრეთ დაიძინა ძილი
იგი მართალთა თვნიერ ყოვლი- 15
სა ჰირისა და სნებისა და ტკივი-
ლისა.

ხოლო განიმარტნა ფერგნი
მისნი და გამოისახა პირსა სახე
პატიოსნისა ჭუარისა და თქუა:
„ველთა შენთა შევეკვედრებ სულ-
სა ჩემსა, უფალო იესუ ქრისტე,
ღმერთო ჩემო“. და ესრეთ დაი-
ძინა ძილი იგი მართალთა თვნიერ
ყოვლისა ჰირისა, სნებისა და უძ-
ლურებისა. და ვითარცა ესე
თქუა, აჰა დასი ანგელოზთა და
სიმრავლე წმიდათა[ა]¹. ამთ მი-
იქუეს წმიდა სული მისი² და მრავ-
ლითა პატივითა და გალობითა
აჰყუანდა³ ზეცად, რომელთა წინა-
20 უპირობდა⁴ წმიდა მღვდელმო-
წამე პეტრე ალექსანდრიელი⁵.
ესრეთ დიდებით წარიდგინეს⁶ წი-
ნაშე ღმრთისა და ესმა, ვითარ-
მედ: «კეთილ მონაო, სახიერო და
25 სარწმუნოო, მცირესა ზედა სარ-
წმუნო იქმენ, მრავალსა ზედა და-
გადგინო, შევედ სიხარულსა უფ-
ლისა შენისასა»*, რამეთუ მრავ-
ლითა შრომითა და მოღუაწებო-
30 თა განკაფულნი ნაწილნი მისნი
აღიხუნეს წმიდად ეკლესიად“.

XXI. და მყის განითქუა მიცვა-
ლებაა წმიდისა მის, და შემო-
კრბებ[ბ]ოდეს ერნი ურიცხუნი, ქა-
ლაქნი და გარემო-სოფლებისანი, 35
და მთავარნი და დიდებულნი და

XVII. და ვითარ განისმა⁷ აღ-
სრულებაა წმიდისა[ა], მოვიდო-
დეს ყოველთაგან ქალაქთა და სო-
ფელთა, და მოჰყვანდა⁸ თითო-
ფერითა სენითა შეპყრობილნი

* მ ა თ ე 25,21.

B რედ.:¹ წმინდათა A. ² -სული მისი წმიდა E L. ³ აჰყვანდა D, ალყვანდა E L.
⁴ უპირობდა] უპყრობდა L. ⁵ ალექსანდრიელი D. ⁶ წარადგინეს BCDEL. ⁷ განის-
მა] განითქუა BDEL. ⁸ მოჰყუანდა ABCE.

A

გლახაკნი მცირედნი და დიდნი ყოველნი მოვიდოდეს და ცრემლითა ამბორს-უყოფდეს წმიდათა ნაწილთა მისთა. ეგრეთვე ყოველთა ყოვლით კერძო ვიდრე მოჰყვანდეს უძღურნი და სენითა დიდითა შეპყრობილნი და ბრმანი და მკელობელნი და ღრეკილნი და განრღუეულნი და ყოველნი სენითა ფიცხელითა გუემულნი და ეშმაკეულნი, ყოველნივე ვითარცა შეეხებოდეს წმიდათა მათ ნაწილთა და სამოსელსა მისსა, მეყსა შინა ყოველნივე განიკურნებოდეს და ადიდებდეს ღმერთსა. და იყო სიხარული დიდი და მწუხარებაჲ ცრემლითა განზავებული.

B

შემთხუეოდეს წმიდასიხარულითა მას გუამსა¹ დაკლებისათჳს და სიხარულით სენთა კურნებისათჳს. რამეთუ ეშმაკეულნი, ბრმანი და მკელობელნი, ყრუნი და უტყუნი, წყლით-მა(v)ნკიერნი და ღრეკილნი, კეთროვანნი და განრღუეულნი² და რაჲცა ვინ სენითა შეპყრობილ იყვნეს³, ყოველნივე განიკურნენეს⁴ მადლითა ქრისტესითა.

ხოლო ჩუენ არა ვინებეთ აქა⁵ აღწერად თუთეულად⁶, რაჲთა არა სიმრავლე წერილთა შემოვიდოთ ანუ ურწმუნოდ⁶ ვისმე აღუჩნდეთ, და უკუეთუ ვის ენებოს უჭეშმარიტესად ცნობაჲ, ცხოვრებაჲ⁷ მისი იკითხენ და ესრეთ გულსაგე იქმენ.

სიხარული უკუე იყო სასწაულთათჳს და კურნებათა მათთჳს დიდთა, რომელნი იქმნებოდეს წმიდათა ნაწილთაგან პეტრესთა. ხოლო მწუხარებაჲ და გლოვაჲ ამისთჳს, რომელ დააკლდეს ესე ვითარსა მნათობსა. ხოლო სამდღე ვერ შეუძლეთ დამარხვად ნეტარისა მის მომავალთაგან ერთა ურიცხუთა.

სამ დღე უკუე ვერ უძლეს დამარხვად⁸ წმიდისა მის სიმრავლესა მისგან მომავალისა ერისა.

B რედ.: ¹ ~ მას გუამსა ტირილით BDEL. ² განრღუეულნი B. ³ იყუნეს BC იყვნეს D. ⁴ განიკურნეს CD. ⁵ თუთეულად C, თითოეულად DEL. ⁶ ურწმუნო BDEL. ⁷ უკეთუ D, უკეთ EL. ⁸ ცხოვრება L. ⁹ დამარხვად AC.



ქართული
საქმიანობა

A

B

შემდგომად სამისა დღისა ძლით
შეუძლეთ უკუე და დავმარხეთ
ეკლესიასა შინა თჳსსა სულნელე-
ბითა დიდითა და კერეონთა სი-
მრავლითა და დიდითა დიდებითა,
ვითარცა შეუნოდა წმიდასა მას.
ხოლო სულნელება გუამისა მისი-
საგან ესევეთარი გამოვიდოდა,
რომელ სძლევდა და დაჰფარვიდა ¹⁰
ყოველსა სულნელებასა ამის სოფ-
ლისასა, ვითარცა მზე ვარსკულავე-
თა ნათლითა.

აღესრულა უკუე წმიდაჲ და
ღმერთშემოსილი მამაჲ ჩუენი პეტ-
რე ქართველი და ებისკოპოსი
ქალაქისა მიუმისაჲ, რომელ არს
[169] პალესტინეს, თუესა დეკენ-
ბერსა ორსა, დღესა პარასკევსა,
სამეოცდახუთისა წლისაჲ ჟამთა ²⁰
ზენონ მეფისა ბერძენთაჲსა.

შემდგომად უკუე სანიისა ძლი-
თა ძლით უძლეს შთასუნებაჲ²
ლუსკუმასა და დამარხვად ეკლე-
სიასა შინა მისსა.

აღესრულა უკუე წმიდაჲ და
ღმერთშემოსილი მამაჲ ჩუენი პეტ-
რე ქართველი და ებისკოპოზი³
მაოამისა[ჲ] თუესა დეკენბერსა⁴
ბ, დღესა პარასკევსა⁵, სამეოცდა-
ხუთისა წლისა⁶, ჟამთა ზენონ
ბერძენთა⁷ მეფისა. ესრეთ აღი-
დებს⁸ ღმერთი მოყუარეთა მისთა⁹
და მაღიდებელთა მისთა, რომლი-
სა არს დიდებაჲ¹⁰ უკუენითი უკუე-
ნისამდე, ამენ^{11*}.

XXII. ხოლო მე, გლახაკმან ²⁵

ზაქარია, მოწაფე მისი ქართლით-
განვე, უკუენა შეუღევ წმიდასა
მას ვიდრე მიცვალებადმდე მისა,
ამისთჳსცა აღვწერე ცხორებაჲ მი-
სი და სასწაულნი თუალითა ჩემი-
თა ხილულნი და ყურითა სმენელ-
ნი, და რამეთუ თუთ იგი ნეტარი
და წმიდაჲ არს და გუფარვიდა
ჩუენ, ვითარცა მამაჲ სახიერი
შვილთათჳს სარგებელისათჳს ჩუე- ³⁵

* B რედაქციაში ბოლოს ანდერძია: „წმიდაო პეტრე, მეოზ მეყავ ცოდვილს გრს“ AC.

¹ უკუე—D. ² შთასუნება BEL. ³ ებისკოპოზი EL. ⁴ დეკენბერსა D...
⁵ პარასკევსა] რ D. ⁶ ~ წლისა დე D. ⁷ ბერძენთა—C. ⁸ აღიდეს ACDE.
⁹ მისთა]—D. ¹⁰ დიდებაჲ + აწ C. ¹¹ ამინ EL.

A

 ენციკლოპედია
 ბიბლიოთეკა

ნისა. არამედ გუაუწყებდის ჩუენებათა და გამოცხადებათა ღმრთისა მიერ.

ხოლო სასწაულთათჳს თჳთ თუალნი ჩემნი იყენეს მოწამე უტყუველ და უწყის ქრისტემან, რომელ მრავლი- 5 საგან მცირედნი აღმიწერიან და ვითარცა ზღვსაგან ვრცელისა და დიდად განფენილისა. ნაწუეთნი კინი ოდენნი გამომიხუმან, რაჲთა არა სიმრავლისათჳს სასწაულთაჲსა ურწმუნოდ აღუჩნდეს ვისმე მტერისა მიერ მოშურნისა. 10

ხოლო ჩემდა ნუ იყოფინ ტყუილი და ურწმუნობაჲ საღმრთოთა შინა წერილთა და ცხორებასა შინა წმიდათასა, ვითარცა იგი პირველვე ვთქუ.

არამედ ჩუენ, ძმანო, ვჰბაძევდეთ ცხორებასა წმიდათა მამათა ჩუენთასა და მეოხ ვყოფდეთ მათ წინა- 15 შე სამებისა წმიდისა და უფროჲსად ნეტარსა ამას და წმიდასა მღღელთ-მოძღუარსა პეტრეს, სამკაულსა და სიქადულსა ქართველთასა და მეოხსა ყოვლისა სოფლისასა, და რაჲთა ამის წმიდისა მამისა პეტრეს მიერ განსწავლულნი ამისითვე მეოხებითა ამის თანა ღირს ვიქმნეთ 20 სასუფეველსა ცათასა ქრისტეს იესუ[ჲს] მიერ უფლისა ეჩუნისა, რომელსა შუენის დიდებაჲ და პატივი და თაყუანის-ცემაჲ თანა დაუსაბამოჲთ მამით და ყოლად ძლიერით და ცხოველს-მყოფელით სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და საუკუნეთა მათ დაუსრულებელთა უკუ- 25 ნითი უკუნისამდე, ამენ.

 *
 * *

ესე ცხორებაჲ წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა პეტრე ქართველისაჲ ამას კურთხეულსა და სანატრელსა ზაქარიას, მოწაფესა მის წმიდისა პეტრესსა, ასურებრითა ენითა აღეწერა, ვინაჲთ- 30 გან ფრიად მეცნიერ ყოფილა მათსა ენასა და კუალად რამეთუ პალესტინეს ასურნი მრავალ არიან და დიდად და უფროჲსად ქალაქსა მიუმისასა, სადა-იგი წმიდაჲ პეტრე მღღელთ-მოძღურობდა.

ხოლო მე გლახაკმან მაკარი ხუცესმან მესხმან გარდამოვთარგმნე ქართულად ასურთა ენისაგან, რამეთუ მეცა მეცნიერ ვიყავ მათსა ენასა თქუენითა მადლითა, და ლოცვა ყავთ ჩემ ცოდვი- 35 ლისათჳს, წმიდანო ღმრთისანო, რომელთაცა აღმოიკითხოთ და ისმინოთ, ამენ.

შინაარსი

1. წინასიტყვაობა	5—6
2. ტექსტები	9—263
ა. ცხორება და მოქალაქობა ილარიონ ქართველისა	<u>9—37</u>
ბ. ცხორება იოვანესი და ეფთჳმესი	38—100
გ. ცხორება გიორგი მთაწმიდელისა	101—207
დ. წამება ანჩილ მეფისა	208—212
ე. ცხორება და მოქალაქობა ბეტრე ქართველისა	213—263

ПАМЯТНИКИ ДРЕВНЕГРУЗИНСКОЙ
АГИОГРАФИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

(на грузинском языке)

დაიბეჭდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის
სარედაქციო-საგამომცემლო საბჭოს დადგენილებით

*

გამომცემლობის რედაქტორი ც. შალამბერიძე
ტექრედაქტორი ნ. ებრაელიძე
კორექტორი ლ. ამაშუკელი

გადაიცვა წარმოებას 18.4.1966; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 23.8.1967;
ქალაქის ზომა 60×90^{1/16}; ნაბეჭდი თაბახი 16,5; სააღრიცხვო-საგამომცემლო
თაბახი 16,33; უე 01354; ტირაჟი 1500; შეკვეთა № 675
ფასი 1 მან. 36 კაპ.

გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი, 60, კუტუზოვის ქ., 15
Издательств «Мецниереба», Тбилиси, ул. Дзержинского № 8

გამომცემლობა „მეცნიერების“ სტამბა, თბილისი, 60, კუტუზოვის ქ., 15
Типография Издательства «Мецниереба», Тбилиси, 60, ул. Кутузова, 15